

T.C.

HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

YENİ TÜRK DİLİ

“HATAY’DA GİRİT MUHACİRLERİ AĞZI”

YÜKEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Fatma ÇOLAK

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Jale ÖZTÜRK

Hatay-2021

T.C.

HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

YENİ TÜRK DİLİ

“HATAY’DA GİRİT MUHACİRLERİ AĞZI”

YÜKEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Fatma ÇOLAK

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Jale ÖZTÜRK

Hatay-2021

ONAY

YAZAR FATMA ÇOLAK tarafından hazırlanan **“HATAY’DA GİRİT MUHACİRLERİ AĞZI”** adlı bu çalışma jüri tarafından lisansüstü öğretim yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilip oybirliği ile **TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALINDA YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

02/08/2021

Jüri Üyeleri	İmza
Prof. Dr. Jale ÖZTÜRK (Tez Danışmanı - Başkan)	
Prof. Dr. Ahmet DEMİRTAŞ (Üye)	
Dr. Öğretim Üyesi Ahmet HAŞİMİ (Üye)	

Fatma ÇOLAK Tarafından Hazırlanan **“Hatay’da Girit Muhacirleri Ağzı”** adlı tez çalışmasının yukarıda imzaları bulunan jüri üyelerince kabul edildiğini **onaylarım.**

Doç. Dr. Mustafa Onur KAN

Enstitü Müdürü

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile, bu tezde yer alan bilgilerin tamamının akademik kurallara ve etik ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Söz konusu kural ve ilkelerin gereği olarak tezde yararlandığım eserlerin tamamına uygun bir şekilde atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi ayrıca beyan ederim. (02/08/2021)

İmzası

Fatma ÇOLAK

ÖN SÖZ

Dilin tarihsel gelişimini ortaya koyacak olan dil bilimci için ağız araştırmacılarının derleyip değerlendirdiği malzeme önemlidir. Ortak bir dil kullanma eğilimiyle bütün dillerin değişerek varlıklarını sürdürdükleri ve kimi özelliklerini, en önemlisi de zenginliklerini yitirdiklerinden hareketle dillerin tarihi değişiminin ve yitirilen zenginliklerinin ancak ağızlarda korunan özelliklerle ortaya konabileceği bilinmektedir. Teknolojinin gelişmesine paralel olarak ağız araştırmaları kimi zaman zorlaşmakta kimi zaman da kolaylaşmaktadır. Gelişen teknoloji ile hemen hemen her eve giren televizyon ve bilgisayarlar ağız özelliklerinin yok olmasına neden olmaktadır. Bununla beraber eğitim seviyesinin yükselmesi, kentle iletişimin kolaylaşarak artması ve köyden kente göç gibi etkenler de ağız özelliklerinin giderek yok olmasına neden olmaktadır. Ağız araştırmacılarının işi giderek zorlaşmaktadır. Teknolojik gelişmeler, olumsuz etkilerinin yanında, araştırma yapılırken kullanılan araç gereçler ve araştırma yapılacak bölgelere ulaşım konusunda araştırmacıları önemli ölçüde rahatlatmaktadır.

Türkoloji araştırmalarının önemli bir bölümünü oluşturan Türkiye Türkçesi ağız araştırmaları 19. yüzyılın ikinci yarısından bugüne yapılmaya devam edilmektedir. Yerli ve yabancı araştırmacılar tarafından sürdürülen bu araştırmalar, belli bir aşama kaydetmiş olsa da henüz Anadolu'ya çeşitli sebeplerle göç etmiş çeşitli Türk boylarının ağızları ile ilgili yeterli çalışmaların yapıldığı söylenemez. Çeşitli sebeplerle Türkiye'ye gelmiş olan Girit muhacirlerinin ağız da şimdiye kadar incelenmemiştir. Tez çalışmamız yaşanan çeşitli siyasi olaylar nedeniyle 1669'dan itibaren Osmanlı hakimiyetinde bulunan Girit adasından Türkiye'ye göç etmek zorunda kalan Giritli muhacirlerden Hatay ilinde yerleşik Girit muhacirlerinin ağız özellikleri ve derlenen metinlerdeki söz varlığını ortaya koymaya çalışmaktadır.

Çalışmamızın amacı Hatay ilinde yaşayan Girit muhacirlerinden derlenen metinler üzerinde ses ve şekil bilgisi incelemesi yapmak ve yerel söz varlığını ortaya koyabilmektir. Tez çalışmamızda kişilerle yapılan bire bir konuşmalar ses kayıt cihazıyla kaydedilmiş, konuşma sonrası derlenen metinler transkripsiyon işaretleriyle

Çeviri yazıya aktarılmıştır. Bu incelemelerin ilk defa yapılıyor olması bakımından çalışmamız önem taşımaktadır.

Kendilerinin “mübadil” olmayıp “muhacir” olduklarını sık sık vurgulamalarından ötürü biz de çalışmamız boyunca Girit’ten gelen göçmenler için “muhacir” ifadesini kullandık.

Bu araştırma Hatay ilindeki Girit muhacirlerinin yaşadığı dört köyü incelemek üzere hazırlanmış; ancak Akçay (ınarlı) köyü sakinleri Giritli olma özelliklerini tamamen yitirdikleri için bu köy araştırmadan çıkarılmıştır. Pirinçlik köyünde ise yalnızca iki kişiden veri alınabilmiştir. Çalışmanın kaynağı ağırlıklı olarak Turunçlu köyü ve Altınçağ (İcadiye) köyünden derlenen verilerden oluşturulan metinlerdir. Çalışmamız, ağız özelliklerini kaybetmemiş  Girit muhacir köyünden derlenen metinlerle oluşturulmuştur. Tezin hazırlanmasında daha önce yapılan bilimsel çalışmalar ve bölge üzerine yazılmış çeşitli kitaplardan yararlanılmıştır. Bu aşamadan sonra, oluşturulan metinlerin gramatikal dizini TrkSzDiz 3.5 programıyla hazırlanmış ve oluşturulan metinlere ve dizine bağlı olarak gerekli görülen konularda istatistiksel verilerden (sıklık) de yararlanılarak Hatay ili Girit muhacirleri ağızının ses bilgisi ve şekil bilgisi özellikleri tezin bulgular bölümünde iki ayrı başlık altında ele alınmıştır. Tezin sonuç bölümünde, bulgular bölümünde yapılan incelemelerden bölge ağızına dair önemli görülen özellikler, sonuç halinde sıralanmıştır.

Bu araştırmanın tüm aşamalarında deneyimleriyle ve bilgisiyle yol gösteren, bana daima ışık olan, çalışmayı ilgi ve heyecanla takip eden, yönlendiren danışman hocam Sayın Prof. Dr. Jale ÖZTÜRK’e içtenlikle teşekkür ederim. Kaynak kişileri belirlememe ve ulaşmama katkıda bulunan Sayın Sadık ÇAKIR’a, yine saha aşamasında, veri toplamamda yardımcı olan ve değerli vakitlerini ayıran Erzin’in Turunçlu köyü, Dörtyol’un Altınçağ (İcadiye) köyü ve Arsuz’un Pirinçlik köyü Girit Muhacirlerine teşekkürü bir borç bilirim.

Çalışmayı hazırlama sürecinde evde beni sabırla bekleyen, her daim beni destekleyen oğlum Mustafa Alperen'e teşekkürlerimi sunuyorum.

Fatma ÇOLAK

Hatay / 2021

HATAY'DA GİRİT MUHACİRLERİ AĞZI

Fatma ÇOLAK

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2021

Danışman: Prof. Dr. Jale ÖZTÜRK

ÖZET

Türkiye Türkçesi ağız araştırmaları 19. yüzyılın ikinci yarısından bugüne yapılmaya devam edilmektedir. Yerli ve yabancı araştırmacılar tarafından sürdürülen bu araştırmalar, standart dilin özellikleriyle birlikte arkaik ve farklı dil özelliklerini barındıran, yazı dilinde kullanılmayan pek çok sözcük ile zengin söz varlığına sahip olan, Türk dilinin zenginliğini ortaya çıkarmak açısından büyük önem taşıyan ağızların Türkçenin ses bilgisi, şekil bilgisi özelliklerine ışık tutması, medya, iletişim, ulaşım vb. unsurların gelişmesine paralel olarak ÖTT'den etkilenen TT ağızlarının kayıt altına alınması bakımından oldukça önemlidir.

Ülkemizde yapılan dil araştırmaları henüz yeterli seviyeye ulaşmamıştır. Bu çalışmamız Türkiye sınırları dışında kalan Girit'ten çeşitli siyasi olaylar sebebi ile Türkiye'ye getirilip Hatay'a yerleştirilen Girit muhacirlerinin ağızını inceleyerek alana küçük de olsa bir katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Bu çalışmada Hatay'da yaşayan Girit muhacirlerinin ağız özellikleri tespit edilmiştir. Bu tespitler, Girit muhacirlerinin yerleştiği 3 köyden derlemeler yapılarak ortaya konmuştur. Çalışma "Giriş", "Kavramsal Çerçeve", "Yöntem", "Bulgular" "Metinler", "Sonuç", "Kaynakça" ve "Dizin ve Sözlük" bölümlerinden oluşmaktadır. Giriş bölümünde, araştırmaya dair problem, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, araştırmanın sınırlılıkları belirtilmiştir. Kavramsal Çerçeve bölümünde, araştırmaya dair kavramsal açıklamalar ve çalışma sahasına dair bilgiler belirtilmiştir. Yöntem bölümünde, araştırmanın yöntemi anlatılmıştır. Bulgular bölümünde, Hatay ili Girit muhacirleri ağızlarının ses bilgisi ve biçim bilgisi özellikleri ele alınmıştır. Metinler bölümünde, Hatay ilinde Girit muhacirlerinin yaşadığı 3 köyden derlenen 31 metin numaralandırılarak verilmiştir. Sonuç bölümünde, Hatay ili Girit muhacirleri

ağızlarının genel özellikleri sıralanmıştır. Dizin ve Sözlük bölümünde ise çalışmanın temel verisi olan metinlerin gramatikal dizini yapılmış ve sözlük oluşturulmuştur.

ANAHTAR KELİMELER

Ağız, Türkiye Türkçesi Ağızları, Girit Muhacirleri, Muhacir Ağızı, Ses ve Şekil Bilgisi

THE DIALECTS OF CRETAN REFUGEES IN HATAY

Master's Thesis, Fatma ÇOLAK

Turkish Language and Literature Department, 2021

Supervisor: Prof. Dr. Jale ÖZTÜRK

ABSTRACT

Dialect studies of Turkey Turkish have been carried out since the second half of the 19th century. These studies, carried out by domestic and foreign researchers, are of great importance with regards to shedding light on the phonetic and morphological features of Turkish by the dialects which contain archaic and different language features together with the features of the standard language, which have a rich vocabulary with many words that are not used in the written language, which are crucial in terms of revealing the richness of the Turkish language, and with regards to recording Turkey Turkish dialects influenced by Standard Turkey Turkish in parallel with the development of media, communication, transportation etc.

Language studies in our country have not yet reached a sufficient level. This study aims to make even a small contribution to the field by examining the dialect of the Cretan refugees who were brought to Turkey by population exchange and were settled in Hatay.

In this study, the dialect characteristics of the Cretan refugees living in Hatay are determined. These determinations were put forth by means of compilations from the three villages where the Cretan refugees settled. The study consists of "Introduction", "Conceptual Framework", "Methods", "Results", "Texts", "Conclusion", "References", and "Index and Dictionary" sections. In Introduction, the problem of the research, the purpose of the research, the importance of the research, and the limitations of the research are specified. In Conceptual Framework, conceptual explanations regarding the research and information regarding the field of study are stated. In Method, the method of the research is explained. In Findings, phonetic and morphological features of the dialects of the Cretan refugees in Hatay

province are discussed. In Texts, 31 texts compiled from 3 villages where Cretan refugees lived in Hatay province are presented with their respective numbers. In Conclusion, the general characteristics of the dialects of the Cretan refugees in Hatay province are listed. In Index and Dictionary, the grammatical index of the texts, which is the basic data of the study, and a dictionary are created.

KEY WORDS

Dialect, Turkey Turkish Dialects, Cretan Refugees, Refugee Dialect, Phonology and Morphology

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	I
ABSTRACT	III
TABLolar LİSTESİ	XXXVII
HARİTALAR LİSTESİ	XXXVIII
RESİMLER LİSTESİ	XXXIX
KISALTMALAR	XL
ÇEVİRİ YAZI İŞARETLERİ	XLI
KULLANILAN İŞARETLER	XLIV

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem	1
1.2. Araştırmanın Amacı	1
1.3. Araştırmanın Önemi	1
1.4. Sınırlılıklar	2
1.4.1. Araştırma Yöntemine Dair Sınırlılıklar	4
1.4.2. Araştırma Sahasına Dair Sınırlılıklar	4

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Kavramsal Açıklamalar	5

2.1.1. Dil Bilimi Terimi Olarak “Ağız” Kavramı ve Kapsamı	5
2.1.2. Türkiye Türkçesi Ağız Araştırmalarının Tarihçesi	6
2.1.3. Hatay İline Dair Daha Önce Yapılmış Ağız Çalışmaları	6
2.1.3.1. Kitaplar	7
2.1.3.2. Yüksek Lisans Tezleri	7
2.1.3.3. Lisans Tezleri	7
2.1.3.4. Makaleler ve Bildiriler, Kitap Bölümleri	7
2.2. Araştırma Sahası	9
2.2.1. Hatay'ın Coğrafi Konumu ve Özellikleri	9
2.2.2. Hatay'ın İklimi ve Bitki Örtüsü	10
2.2.3. Ekonomik Coğrafya Özellikleri	11
2.2.4. Hatay Adı	12
2.2.5. Hatay Girit Muhacir Yerleşimi Olan Köyler	13
2.2.6. Girit'ten Anadolu'ya Göçler	22

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Yöntemi	24

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Ses Bilgisi	26
4.1.1. Sesler	26
4.1.1.1. Ünlüler	26

4.1.1.1.1. Ölçünlü Ünlüler	27
4.1.1.1.2. Ölçün Dışı Ünlüler	27
4.1.1.1.2.1. [ā]	28
4.1.1.1.2.2. [v]	28
4.1.1.1.2.3. [ā̇]	28
4.1.1.1.2.4. [ə]	29
4.1.1.1.2.5. [ē]	29
4.1.1.1.2.6. [é]	30
4.1.1.1.2.7. [ē̇]	30
4.1.1.1.2.8. [ī]	30
4.1.1.1.2.9. [î]	31
4.1.1.1.2.10. [ĩ]	31
4.1.1.1.2.11. [i̇]	32
4.1.1.1.2.12. [î]	32
4.1.1.1.2.13. [ō]	32
4.1.1.1.2.14. [ô]	33
4.1.1.1.2.15. [ó]	33
4.1.1.1.2.16. [ó̇]	34
4.1.1.1.2.17. [ō̇]	34
4.1.1.1.2.18. [ö]	34
4.1.1.1.2.19. [ū]	35

4.1.1.1.2.20. [ú]	35
4.1.1.1.2.21. [ű]	36
4.1.1.1.3. Uzun Ünlüler	36
4.1.1.1.3.1. Birincil Ünlü Uzunlukları	36
4.1.1.1.3.2. İkincil Ünlü Uzunlukları ve İkincil İkiz Ünlüler	37
4.1.1.1.3.3. Alıntı Kelimelerde Uzunluk	39
4.1.1.2. Ünsüzler	40
4.1.1.2.1. Ölçünlü Ünsüzler	40
4.1.1.2.2. Ölçün Dışı Ünsüzler	41
4.1.1.2.2.1. [ç]	41
4.1.1.2.2.2. [ğ]	42
4.1.1.2.2.3. [c]	42
4.1.1.2.2.4. [g̃]	43
4.1.1.2.2.5. [h̃]	43
4.1.1.2.2.6. [h̃]	43
4.1.1.2.2.7. [l̃]	44
4.1.1.2.2.8. [m̃]	44
4.1.1.2.2.9. [ñ]	45
4.1.1.2.2.10. [r̃]	45
4.1.1.2.2.11. [r̃]	45
4.1.1.2.2.12. [ş]	46

4.1.1.2.2.13. [t]	46
4.1.1.2.2.14. [v]	47
4.1.1.2.2.15. [y]	47
4.1.1.2.2.16. [ž]	47
4.1.2. Ses Değişmeleri	48
4.1.2.1. Ünlü Değişmeleri	48
4.1.2.1.1. Karakteristik Olanlar	48
4.1.2.1.1.1. Yaygın Olan Fonetik Eğilimler	48
4.1.2.1.1.1.1. Ünlü Uyumları	48
4.1.2.1.1.1.1.1. Dil Uyumu (Kalınlık-İncelik Uyumu)	48
4.1.2.1.1.1.1.1.1. Yazı Dilimize Göre Dil Uyumunun İleri Olduğu Durumlar	48
4.1.2.1.1.1.1.1.1.1. Kök ve Tabanlarda Dil Uyumunun İleri Olduğu Durumlar	48
4.1.2.1.1.1.1.1.1.1.1. İlerleyici Benzeşme Yolu İle	49
4.1.2.1.1.1.1.1.1.1.2. Gerileyici Benzeşme Yolu İle	49
4.1.2.1.1.1.1.1.1.1.3. İki Yönlü Benzeşme	50
4.1.2.1.1.1.1.1.1.2. Ek ve Edatlarda Dil Uyumunun İleri Olduğu Durumlar	50
4.1.2.1.1.1.1.1.2. Yazı Dilimize Göre Dil Uyumunun Geri Olduğu Durumlar	50
4.1.2.1.1.1.1.1.2.1. Kök ve Tabanlarda Dil Uyumunun Geri Olduğu Durumlar	51

4.1.2.1.1.1.1.2.2. Eklerde Dil Uyumunun Geri Olduğu Durumlar	51
4.1.2.1.1.1.1.2. Dudak Uyum (Düzlük-Yuvarlaklık Uyum)	53
4.1.2.1.1.1.2. Ünlü İncelmesi	54
4.1.2.1.1.1.3. Ünlü Türemeleri	55
4.1.2.1.1.1.3.1. Ön Seste Ünlü Türemesi	55
4.1.2.1.1.1.3.2. İç seste Ünlü Türemesi	55
4.1.2.1.1.1.3.3. Son Seste Ünlü Türemesi	55
4.1.2.1.1.1.4. Ünlü Düşmesi	57
4.1.2.1.1.1.4.1. Ön Seste Ünlü Düşmesi	57
4.1.2.1.1.1.4.2. İç Seste Ünlü Düşmesi	57
4.1.2.1.1.2. Belirli Kelimelerde Görülen veya Belirli Bir Şarta Bağlı Olan Ünlü Değişimleri	58
4.1.2.1.1.2.1. Ünlü Yuvarlaklaşması	58
4.1.2.1.1.2.2. Geçişme (Crassis)	59
4.1.2.1.1.2.3. Ünlü Daralması	59
4.1.2.1.1.2.3.1. Ön Seste Daralma	59
4.1.2.1.1.2.3.2. İç Seste Daralma	59
4.1.2.1.1.2.3.3. Son Seste Daralma	61
4.1.2.1.1.2.4. Eskiçil Şekillerin Saklandığı Örnekler	61
4.1.2.1.2. Karakteristik Olmayanlar	62

4.1.2.1.2.1. Fonetik Bir Sebebe Bağlı Olarak Sadece Belirli Kelimelerde ve Sadece Bir veya Birkaç Kez Görülenler	62
4.1.2.1.2.1.1. Düzleşme (Başkalaşma, Örnekseme)	62
4.1.2.1.2.1.2. Ünlü İncelmesi	63
4.1.2.1.2.1.3. Ünlü Kalınlaşması	63
4.1.2.1.2.1.4. Ünlü Daralması	63
4.1.2.1.2.1.5. Ünlü Genişlemesi	63
4.1.2.1.2.1.5.1. Ön Seste Ünlü Genişlemesi	63
4.1.2.1.2.1.5.2. İç Seste Ünlü Genişlemesi	63
4.1.2.2. Ünsüz Değişimleri	64
4.1.2.2.1. Karakteristik Olanlar	64
4.1.2.2.1.1. Yaygın Olan Fonetik Eğilimler	64
4.1.2.2.1.1.1. Ötümlüleşme	64
4.1.2.2.1.1.1.1. Ön Seste Ötümlüleşme	64
4.1.2.2.1.1.1.2. İç Seste Ötümlüleşme	67
4.1.2.2.1.1.1.2.1. Kök, Taban ve Ekleşme Sırasında Ötümlüleşme	67
4.1.2.2.1.1.1.2.2. Bazı Eklerin Başındaki Ünsüzlerin Sadece Ötümlü Hâlleri	67
4.1.2.2.1.1.1.3. Kelime Ulanmaları Sonucu Oluşan Ötümlüleşmeler	68
4.1.2.2.1.1.2. Ünsüz Kaybolmaları	69
4.1.2.2.1.1.2.1. Erime (Fusion)	69

4.1.2.2.1.1.2.2. Büzülme ve Derilme	69
4.1.2.2.1.1.2.3. Yutulma	70
4.1.2.2.1.1.3. Ünsüz Benzeşmeleri	70
4.1.2.2.1.1.3.1. Ek Alma Durumunda Oluşan Benzeşmeler	71
4.1.2.2.1.1.3.1.1. İlerleyici Benzeşme	71
4.1.2.2.1.1.3.1.2. Gerileyici Benzeşme	72
4.1.2.2.1.1.3.2. Kelimelerin Ulanması Sonucunda Oluşan Benzeşmeler	73
4.1.2.2.1.1.3.2.1. İlerleyici Benzeşmeler	73
4.1.2.2.1.1.3.2.2. Gerileyici Benzeşme	73
4.1.2.2.1.2. Belirli Kelimelerde veya Bölgede Görülen ve Belirli Bir Şarta Bağlı Olanlar	74
4.1.2.2.1.2.1. Benzeşme Sonucu Oluşan Değişiklikler	74
4.1.2.2.1.2.1.1. Ünsüz-Ünsüz Benzeşmesi	74
4.1.2.2.1.2.1.1.1. İlerleyici Benzeşme	74
4.1.2.2.1.2.1.1.2. Gerileyici Benzeşme	74
4.1.2.2.1.2.1.2. Ünlü-Ünsüz Benzeşmesi	74
4.1.2.2.1.2.1.2.1. Dudaksılaşma	74
4.1.2.2.1.2.1.2.2. Sızıcılaşma	74
4.1.2.2.1.2.2. Yalnızca Belirli Kelimelerde Görülen Değişiklikler	75
4.1.2.2.1.2.2.1. Ön Seste Ünsüz Değişimleri	75
4.1.2.2.1.2.2.2. İç Seste Ünsüz Değişimleri	75

4.1.2.2.1.2.2.3. Son Seste Ünsüz Değişmeleri	76
4.1.2.2.1.2.3. Ünsüz Türemesi	76
4.1.2.2.1.2.3.1. Ön Seste Ünsüz Türemesi	76
4.1.2.2.1.2.3.2. İç Seste Ünsüz Türemesi	76
4.1.2.2.1.2.3.3. Son Seste Ünsüz Türemesi	77
4.1.2.2.1.2.3.4. Eklerde ve Edatlarda Ünsüz Türemesi	77
4.1.2.2.1.2.4. Ünsüz Düşmesi	78
4.1.2.2.1.2.4.1. Kök ve Tabanlarda	78
4.1.2.2.1.2.4.1.1. İç Seste Ünsüz Düşmesi	78
4.1.2.2.1.2.4.1.2. Son Seste Ünsüz Düşmesi	80
4.1.2.2.1.2.4.1.3. Grup Düşmesi	81
4.1.2.2.1.2.5. Ünsüz Alternansı	82
4.1.2.2.1.2.6. Hece Tekleşmesi	82
4.1.2.2.1.2.7. Ünsüz İkizleşmesi	83
4.1.2.2.1.2.8. Örnekseme	84
4.1.2.2.1.3. Eskicil Şekillerin Saklandığı Örnekler	84
4.1.2.2.2. Karakteristik Olmayanlar	86
4.1.2.2.2.1. Fonetik Sebebe Bağlı Olarak Yalnızca Belirli Kelimelerde veya Eklerde Görülenler	86
4.1.2.2.2.1.1. Ünsüz Benzeşmeleri	86
4.1.2.2.2.1.2. Ünsüz Türemeleri	86
4.1.2.2.2.1.2.1. Ön Seste Ünsüz Türemesi	86

4.1.2.2.2.1.2.2. İç Seste Ünsüz Türemesi	87
4.1.2.2.2.1.2.3. Son Seste Ünsüz Türemesi	87
4.1.2.2.2.1.3. Ünsüz Düşmeleri	87
4.1.2.2.2.1.3.1. Ön Seste Ünsüz Düşmesi	87
4.1.2.2.2.1.3.2. İç Seste Ünsüz Düşmesi	88
4.1.2.2.2.1.4. Ünsüz Tekleşmeleri	88
4.1.2.2.2.1.5. Başkalaşma	88
4.1.2.2.2.1.6. Göçüşme	88
4.1.2.2.2.1.6.1. Yakın Göçüşme	88
4.1.2.2.2.1.6.2. Uzak Göçüşme	88
4.2. Şekil Bilgisi	89
4.2.1. Ekler	89
4.2.1.1. Çekim Ekleri	89
4.2.1.1.1. İsim Çekimi	89
4.2.1.1.1.1. Çokluk Eki	89
4.2.1.1.1.1.1. Alomorfları	89
4.2.1.1.1.1.2. Fonksiyonları	89
4.2.1.1.1.2. İyelik Ekleri	90
4.2.1.1.1.2.1. İyelik Eki Yığılması	91
4.2.1.1.1.3. Hâl (Durum) Ekleri	91
4.2.1.1.1.3.1. Yalın Hâl	91

4.2.1.1.1.3.2. Belirtme Hâli	91
4.2.1.1.1.3.2.1. +(y)I/+(y)U	91
4.2.1.1.1.3.2.2. Alomorfları	92
4.2.1.1.1.3.2.3. Fonksiyonları	92
4.2.1.1.1.3.3. Yönelme Hâli	92
4.2.1.1.1.3.3.1. +(y)A	92
4.2.1.1.1.3.3.2. Alomorfları	93
4.2.1.1.1.3.3.3. Fonksiyonları	93
4.2.1.1.1.3.3.4. Yönelme Hâlinin Bugünkü Türkiye Türkçesindeki Bulunma Hâli Eklerine Karşılık Olarak Kullanılmış Olan Örnekleri	93
4.2.1.1.1.3.4. Bulunma Hâli	94
4.2.1.1.1.3.4.1. +DA	94
4.2.1.1.1.3.4.2. Alomorfları	94
4.2.1.1.1.3.4.3. Fonksiyonları	94
4.2.1.1.1.3.5. Ayrılma Hâli	95
4.2.1.1.1.3.5.1. +DAn	95
4.2.1.1.1.3.5.2. Alomorfları	95
4.2.1.1.1.3.5.3. Fonksiyonları	95
4.2.1.1.1.3.6. Vasıta Hâli	96
4.2.1.1.3.6.1. +(y)lA	96
4.2.1.1.3.6.2. Alomorfları	96

4.2.1.1.1.3.6.3. Fonksiyonları	97
4.2.1.1.1.3.7. Eşitlik Hâli	97
4.2.1.1.1.3.7.1. +CA	97
4.2.1.1.1.3.7.2. Alomorfları	98
4.2.1.1.1.3.7.3. Fonksiyonları	98
4.2.1.1.1.4. Tamlama	98
4.2.1.1.1.4.1. Birinci Tip	99
4.2.1.1.1.4.2. İkinci Tip	99
4.2.1.1.1.4.3. Zamirlerde Tamlama	100
4.2.1.1.2. Fiil Çekimi	101
4.2.1.1.2.1. Basit Çekimler	101
4.2.1.1.2.1.1. Zamanlar	101
4.2.1.1.2.1.1.1. Görülen Geçmiş Zaman	101
4.2.1.1.2.1.1.1.1. Birinci Teklik Kişi	102
4.2.1.1.2.1.1.1.2. İkinci Teklik Kişi	102
4.2.1.1.2.1.1.1.3. Üçüncü Teklik Kişi	102
4.2.1.1.2.1.1.1.4. Birinci Çokluk Kişi	103
4.2.1.1.2.1.1.1.5. İkinci Çokluk Kişi	103
4.2.1.1.2.1.1.1.6. Üçüncü Çokluk Kişi	103
4.2.1.1.2.1.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman	104
4.2.1.1.2.1.1.2.1.1. Birinci Teklik Kişi	105

4.2.1.1.2.1.1.2.1.2. İkinci Teklik Kişi	105
4.2.1.1.2.1.1.2.1.3. Üçüncü Teklik Kişi	106
4.2.1.1.2.1.1.2.1.4. Birinci Çokluk Kişi	106
4.2.1.1.2.1.1.2.1.5. İkinci Çokluk Kişi	106
4.2.1.1.2.1.1.2.1.6. Üçüncü Çokluk Kişi	107
4.2.1.1.2.1.1.3. Şimdiki Zaman	107
4.2.1.1.2.1.1.3.1. Birinci Teklik Kişi	108
4.2.1.1.2.1.1.3.2. İkinci Teklik Kişi	108
4.2.1.1.2.1.1.3.3. Üçüncü Teklik Kişi	109
4.2.1.1.2.1.1.3.4. Birinci Çokluk Kişi	109
4.2.1.1.2.1.1.3.5. İkinci Çokluk Kişi	109
4.2.1.1.2.1.1.3.6. Üçüncü Çokluk Kişi	110
4.2.1.1.2.1.1.4. Gelecek Zaman	111
4.2.1.1.2.2.1.1.4.1. -AcAk ve -IcI/-UcU	111
4.2.1.1.2.1.1.4.1.1. Birinci Teklik Kişi	112
4.2.1.1.2.1.1.4.1.2. İkinci Teklik Kişi	112
4.2.1.1.2.1.1.4.1.3. Üçüncü Teklik Kişi	113
4.2.1.1.2.1.1.4.1.4. Birinci Çokluk Kişi	113
4.2.1.1.2.1.1.4.1.5. İkinci Çokluk Kişi.....	114
4.2.1.1.2.1.1.4.1.6. Üçüncü Çokluk Kişi	114
4.2.1.1.2.1.1.5. Geniş Zaman	115

4.2.1.1.2.1.1.5.1. Birinci Teklik Kişi	115
4.2.1.1.2.1.1.5.2. İkinci Teklik Kişi	116
4.2.1.1.2.1.1.5.3. Üçüncü Teklik Kişi	116
4.2.1.1.2.1.1.5.4. Birinci Çokluk Kişi	117
4.2.1.1.2.1.1.5.5. İkinci Çokluk Kişi	117
4.2.1.1.2.1.1.5.6. Üçüncü Çokluk Kişi	118
4.2.1.1.2.1.2. Kipler	119
4.2.1.1.2.1.2.1. Emir	119
4.2.1.1.2.1.2.1.1. Birinci Teklik Kişi	120
4.2.1.1.2.1.2.1.2. İkinci Teklik Kişi	120
4.2.1.1.2.1.2.1.3. Üçüncü Teklik Kişi	120
4.2.1.1.2.1.2.1.4. Birinci Çokluk Kişi	121
4.2.1.1.2.1.2.1.5. İkinci Çokluk Kişi	121
4.2.1.1.2.1.2.1.6. Üçüncü Çokluk Kişi	121
4.2.1.1.2.1.2.2. Şart	123
4.2.1.1.2.1.2.2.1. Birinci Teklik Kişi	124
4.2.1.1.2.1.2.2.2. İkinci Teklik Kişi	124
4.2.1.1.2.1.2.2.3. Üçüncü Teklik Kişi	125
4.2.1.1.2.1.2.2.4. Birinci Çokluk Kişi	125
4.2.1.1.2.1.2.2.5. İkinci Çokluk Kişi	125
4.2.1.1.2.1.2.2.6. Üçüncü Çokluk Kişi	125

4.2.1.1.2.1.2.3. İstek	126
4.2.1.1.2.1.2.4. Gereklilik	126
4.2.1.1.2.2. Ek-Fiil	127
4.2.1.1.2.2.1. Fiillerde Birleşik Çekimler	127
4.2.1.1.2.2.1.1. Hikâye	127
4.2.1.1.2.2.1.1.1. Görülen Geçmiş Zamanın Hikâyesi	128
4.2.1.1.2.2.1.1.1.1. Birinci Teklik Kişi	128
4.2.1.1.2.2.1.1.1.2. İkinci Teklik Kişi	128
4.2.1.1.2.2.1.1.1.3. Üçüncü Teklik Kişi	128
4.2.1.1.2.2.1.1.1.4. Birinci Çokluk Kişi	128
4.2.1.1.2.2.1.1.1.5. İkinci Çokluk Kişi	129
4.2.1.1.2.2.1.1.1.6. Üçüncü Çokluk Kişi	129
4.2.1.1.2.2.1.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikâyesi	129
4.2.1.1.2.2.1.1.2.1. Birinci Teklik Kişi	129
4.2.1.1.2.2.1.1.2.2. İkinci Teklik Kişi	129
4.2.1.1.2.2.1.1.2.3. Üçüncü Teklik Kişi	129
4.2.1.1.2.2.1.1.2.4. Birinci Çokluk Kişi	130
4.2.1.1.2.2.1.1.2.5. İkinci Çokluk Kişi	130
4.2.1.1.2.2.1.1.2.6. Üçüncü Çokluk Kişi	130
4.2.1.1.2.2.1.1.3. Şimdiki Zamanın Hikâyesi	130
4.2.1.1.2.2.1.1.3.1. Birinci Teklik Kişi	130

4.2.1.1.2.2.1.1.3.2. İkinci Teklik Kişi	131
4.2.1.1.2.2.1.1.3.3. Üçüncü Teklik Kişi	131
4.2.1.1.2.2.1.1.3.4. Birinci Çokluk Kişi	131
4.2.1.1.2.2.1.1.3.5. İkinci Çokluk Kişi	131
4.2.1.1.2.2.1.1.3.6. Üçüncü Çokluk Kişi	132
4.2.1.1.2.2.1.1.4. Gelecek Zamanın Hikâyesi	132
4.2.1.1.2.2.1.1.4.1. Birinci Teklik Kişi	132
4.2.1.1.2.2.1.1.4.2. İkinci Teklik Kişi	132
4.2.1.1.2.2.1.1.4.3. Üçüncü Teklik Kişi	133
4.2.1.1.2.2.1.1.4.4. Birinci Çokluk Kişi	133
4.2.1.1.2.2.1.1.4.5. İkinci Çokluk Kişi	133
4.2.1.1.2.2.1.1.4.6. Üçüncü Çokluk Kişi	133
4.2.1.1.2.2.1.1.5. Geniş Zamanın Hikâyesi	133
4.2.1.1.2.2.1.1.5.1. Birinci Teklik Kişi	134
4.2.1.1.2.2.1.1.5.2. İkinci Teklik Kişi	134
4.2.1.1.2.2.1.1.5.3. Üçüncü Teklik Kişi	134
4.2.1.1.2.2.1.1.5.4. Birinci Çokluk Kişi	135
4.2.1.1.2.2.1.1.5.5. İkinci Çokluk Kişi	135
4.2.1.1.2.2.1.1.5.6. Üçüncü Çokluk Kişi	135
4.2.1.1.2.2.1.1.6. Şart Kipinin Hikâyesi	136
4.2.1.1.2.2.1.1.6.1. Birinci Teklik Kişi	136

4.2.1.1.2.2.1.1.6.2. İkinci Teklik Kişi	136
4.2.1.1.2.2.1.1.6.3. Üçüncü Teklik Kişi	136
4.2.1.1.2.2.1.1.6.4. Birinci Çokluk Kişi	137
4.2.1.1.2.2.1.1.6.5. İkinci Çokluk Kişi	137
4.2.1.1.2.2.1.1.6.6. Üçüncü Çokluk Kişi	137
4.2.1.1.2.2.1.1.7. İstek Kipinin Hikâyesi	137
4.2.1.1.2.2.1.1.8. Gereklilik Kipinin Hikâyesi	137
4.2.1.1.2.2.1.2. Rivayet	137
4.2.1.1.2.2.1.2.1. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Rivayeti	138
4.2.1.1.2.2.1.2.2. Şimdiki Zamanın Rivayeti	138
4.2.1.1.2.2.1.2.2.1. Birinci Teklik Kişi	138
4.2.1.1.2.2.1.2.2.2. İkinci Teklik Kişi	138
4.2.1.1.2.2.1.2.2.3. Üçüncü Teklik Kişi	138
4.2.1.1.2.2.1.2.2.4. Birinci Çokluk Kişi	139
4.2.1.1.2.2.1.2.2.5. İkinci Çokluk Kişi	139
4.2.1.1.2.2.1.2.2.6. Üçüncü Çokluk Kişi	139
4.2.1.1.2.2.1.2.3. Gelecek Zamanın Rivayeti	139
4.2.1.1.2.2.1.2.4. Geniş Zamanın Rivayeti	139
4.2.1.1.2.2.1.2.4.1. Birinci Teklik Kişi	140
4.2.1.1.2.2.1.2.4.2. İkinci Teklik Kişi	140
4.2.1.1.2.2.1.2.4.3. Üçüncü Teklik Kişi	140

4.2.1.1.2.2.1.2.4.4. Birinci Çokluk Kişi	140
4.2.1.1.2.2.1.2.4.5. İkinci Çokluk Kişi.....	140
4.2.1.1.2.2.1.2.4.6. Üçüncü Çokluk Kişi	140
4.2.1.1.2.2.1.2.5. Şart Kipinin Rivayeti	141
4.2.1.1.2.2.1.2.6. İstek Kipinin Rivayeti	141
4.2.1.1.2.2.1.2.7. Gereklilik Kipinin Rivayeti	141
4.2.1.1.2.2.1.3. Şart	141
4.2.1.1.2.2.1.3.1. Görülen Geçmiş Zamanın Şartı	141
4.2.1.1.2.2.1.3.1.1. Birinci Teklik Kişi	142
4.2.1.1.2.2.1.3.1.2. İkinci Teklik Kişi	142
4.2.1.1.2.2.1.3.1.3. Üçüncü Teklik Kişi	142
4.2.1.1.2.2.1.3.1.4. Birinci Çokluk Kişi	142
4.2.1.1.2.2.1.3.1.5. İkinci Çokluk Kişi	142
4.2.1.1.2.2.1.3.1.6. Üçüncü Çokluk Kişi	143
4.2.1.1.2.2.1.3.2. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Şartı	143
4.2.1.1.2.2.1.3.2.1. Birinci Teklik Kişi	143
4.2.1.1.2.2.1.3.2.2. İkinci Teklik Kişi	143
4.2.1.1.2.2.1.3.2.3. Üçüncü Teklik Kişi	143
4.2.1.1.2.2.1.3.2.4. Birinci Çokluk Kişi	143
4.2.1.1.2.2.1.3.2.5. İkinci Çokluk Kişi	143
4.2.1.1.2.2.1.3.2.6. Üçüncü Çokluk Kişi	144

4.2.1.1.2.2.1.3.3. Şimdiki Zamanın Şartı	144
4.2.1.1.2.2.1.3.3.1. Birinci Teklik Kişi	144
4.2.1.1.2.2.1.3.3.2. İkinci Teklik Kişi	144
4.2.1.1.2.2.1.3.3.3. Üçüncü Teklik Kişi	144
4.2.1.1.2.2.1.3.3.4. Birinci Çokluk Kişi	144
4.2.1.1.2.2.1.3.3.5. İkinci Çokluk Kişi	145
4.2.1.1.2.2.1.3.3.6. Üçüncü Çokluk Kişi	145
4.2.1.1.2.2.1.3.4. Gelecek Zamanın Şartı	145
4.2.1.1.2.2.1.3.4.1. Birinci Teklik Kişi	145
4.2.1.1.2.2.1.3.4.2. İkinci Teklik Kişi	145
4.2.1.1.2.2.1.3.4.3. Üçüncü Teklik Kişi	145
4.2.1.1.2.2.1.3.4.4. Birinci Çokluk Kişi	145
4.2.1.1.2.2.1.3.4.5. İkinci Çokluk Kişi	146
4.2.1.1.2.2.1.3.4.6. Üçüncü Çokluk Kişi	146
4.2.1.1.2.2.1.3.5. Geniş Zamanın Şartı	146
4.2.1.1.2.2.1.3.5.1. Birinci Teklik Kişi	146
4.2.1.1.2.2.1.3.5.2. İkinci Teklik Kişi	146
4.2.1.1.2.2.1.3.5.3. Üçüncü Teklik Kişi	147
4.2.1.1.2.2.1.3.5.4. Birinci Çokluk Kişi	147
4.2.1.1.2.2.1.3.5.5. İkinci Çokluk Kişi	147
4.2.1.1.2.2.1.3.5.6. Üçüncü Çokluk Kişi	147

4.2.1.1.2.2.2. İsimlerde Ek-Fiil Çekimi	148
4.2.1.1.2.2.2.1. Ek-Fiilin Görülen Geçmiş Zamanı	148
4.2.1.1.2.2.2.1.1. Birinci Teklik Kişi	148
4.2.1.1.2.2.2.1.2. İkinci Teklik Kişi	148
4.2.1.1.2.2.2.1.3. Üçüncü Teklik Kişi	149
4.2.1.1.2.2.2.1.4. Birinci Çokluk Kişi	149
4.2.1.1.2.2.2.1.5. İkinci Çokluk Kişi	149
4.2.1.1.2.2.2.1.6. Üçüncü Çokluk Kişi	150
4.2.1.1.2.2.2.2. Ek-Fiilin Öğrenilen Geçmiş Zamanı	150
4.2.1.1.2.2.2.2.1. Birinci Teklik Kişi	150
4.2.1.1.2.2.2.2.2. İkinci Teklik Kişi	150
4.2.1.1.2.2.2.2.3. Üçüncü Teklik Kişi	150
4.2.1.1.2.2.2.2.4. Birinci Çokluk Kişi	151
4.2.1.1.2.2.2.2.5. İkinci Çokluk Kişi	151
4.2.1.1.2.2.2.2.6. Üçüncü Çokluk Kişi	151
4.2.1.1.2.2.2.3. Ek-Fiilin Geniş Zamanı	151
4.2.1.1.2.2.2.3.1. Birinci Teklik Kişi	151
4.2.1.1.2.2.2.3.2. İkinci Teklik Kişi	152
4.2.1.1.2.2.2.3.3. Üçüncü Teklik Kişi	152
4.2.1.1.2.2.2.3.4. Birinci Çokluk Kişi	153
4.2.1.1.2.2.2.3.5. İkinci Çokluk Kişi	153

4.2.1.1.2.2.3.6. Üçüncü Çokluk Kişi	153
4.2.1.1.2.2.4. Ek Fiilin Şart Kipi	154
4.2.1.2. Yapım Ekleri	154
4.2.1.2.1. Görev Değiştirici Ekler	154
4.2.1.2.1.1. Asıl Görev Değiştirici Ekler	154
4.2.1.2.1.1.1. Fiilimsiler	154
4.2.1.2.1.1.1.1. Mastar Ekleri	154
4.2.1.2.1.1.1.1.1. -mA	154
4.2.1.2.1.1.1.1.2. -mAk	155
4.2.1.2.1.1.1.1.3. -İş/-Uş	155
4.2.1.2.1.1.1.2. Sıfat-Fiil Ekleri	155
4.2.1.2.1.1.1.2.1. -An	155
4.2.1.2.1.1.1.2.2. -AcAk	156
4.2.1.2.1.1.1.2.3. -DIk/-DUk	156
4.2.1.2.1.1.1.2.4. -mİş/-mUş	157
4.2.1.2.1.1.1.2.5. -AsI	158
4.2.1.2.1.1.1.2.6. -mAz	158
4.2.1.2.1.1.1.2.7. -IcI/-UcU	158
4.2.1.2.1.1.1.2.8. -Ik/-Uk	158
4.2.1.2.1.1.1.3. Zarf-Fiil Ekleri	158
4.2.1.2.1.1.1.3.1. Asıl Zarf-Fiil Ekleri	158

4.2.1.2.1.1.1.3.1.1. -A	158
4.2.1.2.1.1.1.3.1.2. -ArAk	159
4.2.1.2.1.1.1.3.1.3. -ArAk+DAn	159
4.2.1.2.1.1.1.3.1.4. -AlI	159
4.2.1.2.1.1.1.3.1.5. -Ip/-Up	159
4.2.1.2.1.1.1.3.1.6. -IncA/-UncA	160
4.2.1.2.1.1.1.3.1.7. -mAdAn	160
4.2.1.2.1.1.1.3.1.8. -KAn(A)	160
4.2.1.2.1.1.1.3.1.9. -İşIn	161
4.2.1.2.1.1.1.3.1.10. -IncI/-UncU	161
4.2.1.2.1.1.1.3.2. Birleşik Zarf-Fiil Ekleri	161
4.2.1.2.1.1.1.3.2.1.-DİkCA	161
4.2.1.2.1.1.1.3.2.2. -Dİk/-DUk+iyelik+dA	161
4.2.1.2.1.1.1.3.2.3. -Dİk/-DUk+iyelik+A	161
4.2.1.2.1.1.1.3.2.4. -Dİk/-DUk+iyelik+dAn	161
4.2.1.2.1.1.1.3.2.5. -Dİk/-DUk+iyelik+için	162
4.2.1.2.1.1.1.3.2.6. -Dİk/-DUk+iyelik+(n)A göre	162
4.2.1.2.1.1.1.3.2.7. -Dİk/-DUk+iyelik+gibi	162
4.2.1.2.1.1.1.3.2.8. -Dİk/-DUk+DAn sonra	162
4.2.1.2.1.1.1.3.2.9. -Dİk/-DUk+iyelik+zaman	162
4.2.1.2.1.1.1.3.2.10. -DI/-DU+kişi+mI/mU.....	163

4.2.1.2.1.1.3.2.11. -mAK için	163
4.2.1.2.1.1.3.2.12. -AcAK için	163
4.2.1.2.1.1.3.2.13. -IncAyA kadar	163
4.2.1.2.1.1.3.2.14. -r...-mAz	164
4.2.1.2.1.1.3.2.15. -AsIyA (<-AsI+y+A)	164
4.2.1.2.1.1.3.2.16. -sA+Kişi eki	164
4.2.1.2.1.1.2. Çatılar	165
4.2.1.2.1.1.2.1. Oldurgan - Ettirgen	165
4.2.1.2.1.1.2.1.1. Oldurgan	165
4.2.1.2.1.1.2.1.1.1. -Dİr-/-DUr-	165
4.2.1.2.1.1.2.1.1.2. -Ar-	165
4.2.1.2.1.1.2.1.1.3. -İr-/-Ur-	166
4.2.1.2.1.1.2.1.1.4. -t-	166
4.2.1.2.1.1.2.1.2. Ettirgen	166
4.2.1.2.1.1.2.1.2.1. -Dİr-/-DUr-	166
4.2.1.2.1.1.2.1.2.2. -t-	166
4.2.1.2.1.1.2.1.2.3. -İr-/-Ur-	167
4.2.1.2.1.1.2.2. İşteş	167
4.2.1.2.1.1.2.2.1. Ortaklaşma	167
4.2.1.2.1.1.2.2.1.1. Birlikte Yapılma	167
4.2.1.2.1.1.2.2.1.2. Karşılıklı Yapılma	167

4.2.1.2.1.1.2.2.2. Oluş	168
4.2.1.2.1.1.2.3. Meçhul-Edilgen	168
4.2.1.2.1.1.2.3.1. Meçhul	168
4.2.1.2.1.1.2.3.1.1. -(I)l/- (U)l-	168
4.2.1.2.1.1.2.3.1.2. -(I)n/- (U)n-	168
4.2.1.2.1.1.2.3.2. Edilgen	168
4.2.1.2.1.1.2.3.2.1. -(I)l/- (U)l-	168
4.2.1.2.1.1.2.3.2.2. -(I)n/- (U)n-	169
4.2.1.2.1.1.2.4. Dönüşlü	169
4.2.1.2.1.1.2.4.1. -(I)n/- (U)n-	169
4.2.1.2.1.1.2.4.2. -(I)l/- (U)l-	169
4.2.1.2.1.1.2.5. Çatıların Üst Üste Kullanılması	170
4.2.1.2.1.1.2.5.1. -(I)n-dİr/- (U)n-dUr-	170
4.2.1.2.1.1.2.5.2. -t- + -Dİr/- DUr-	170
4.2.1.2.1.1.2.5.3. -t-+-(I)l/- (U)l-	170
4.2.1.2.1.2. Çekim Eklerinin Görev Değiştirici Ek Fonksiyonunda Kullanılması	170
4.2.1.2.1.2.1. Hâl eklerinin Görev Değiştirici Ek Olarak Kullanılması	170
4.2.1.2.1.2.1.1. Ayrılma Hâli	170
4.2.1.2.1.2.1.2. Bulunma Hâli	171
4.2.1.2.1.2.2. İyelik Ekinin Görev Değiştirici Ek Olarak Kullanılması	171

4.2.1.2.2. Kelime Yapıcı Ekler	172
4.2.1.2.2.1. Asıl Kelime Yapıcı Ekler	172
4.2.1.2.2.1.1. İsimden İsim Yapan Ekler	172
4.2.1.2.2.1.1.1. +CI	172
4.2.1.2.2.1.1.2. +II/+IU	172
4.2.1.2.2.1.1.3. +IIk/+IUk	173
4.2.1.2.2.1.1.4. +sIz/+sUz	174
4.2.1.2.2.1.1.5. +Ay	175
4.2.1.2.2.1.1.6. +An	175
4.2.1.2.2.1.1.7. +Ar/+şAr	175
4.2.1.2.2.1.1.8. +CA	175
4.2.1.2.2.1.1.9. +CAk	175
4.2.1.2.2.1.1.10. +CIk/+CUk	175
4.2.1.2.2.1.1.11. +DAk	176
4.2.1.2.2.1.1.12. +DAş	176
4.2.1.2.2.1.1.13. +dIz/+dUz	176
4.2.1.2.2.1.1.14. +ge/+ka	176
4.2.1.2.2.1.1.15. +gil/+giller	176
4.2.1.2.2.1.1.16. +In/+Un	176
4.2.1.2.2.1.1.17. +kAn	176
4.2.1.2.2.1.1.18. +kek	176

4.2.1.2.2.1.1.19. +mAn	177
4.2.1.2.2.1.1.20. +(I)n/+(U)n	177
4.2.1.2.2.1.1.21. +(I)ncI/+(U)ncU	177
4.2.1.2.2.1.1.22. +sAl	177
4.2.1.2.2.1.1.23. +sIk/+sUk	177
4.2.1.2.2.1.1.24. +(I)t/+(U)t	177
4.2.1.2.2.1.1.25. +tI/+tU	177
4.2.1.2.2.1.1.26. +(I)z/+(U)z	177
4.2.1.2.2.1.2. İsimden Fiil Yapan Ekler	178
4.2.1.2.2.1.2.1. +lA-	178
4.2.1.2.2.1.2.2. +A-	178
4.2.1.2.2.1.2.3. +Al-	179
4.2.1.2.2.1.2.4. +An-	179
4.2.1.2.2.1.2.5. +Ar-	179
4.2.1.2.2.1.2.6. +I-/+U-	179
4.2.1.2.2.1.2.7. +(I)r/+(U)r-	179
4.2.1.2.2.1.2.8. +rA-	179
4.2.1.2.2.1.2.9. +sI-/+sU-	179
4.2.1.2.2.1.3. Fiilden İsim Yapan Ekler	179
4.2.1.2.2.1.3.1. -Aç, -ç	179
4.2.1.2.2.1.3.2. -Ak	179

4.2.1.2.2.1.3.3. -AlAk	180
4.2.1.2.2.1.3.4. -AlI	180
4.2.1.2.2.1.3.5. -Am	180
4.2.1.2.2.1.3.6. -AnAk	180
4.2.1.2.2.1.3.7. -cA	180
4.2.1.2.2.1.3.8. -ç	180
4.2.1.2.2.1.3.9. -gA	180
4.2.1.2.2.1.3.10. -GAn	180
4.2.1.2.2.1.3.11. -GI/-GU	181
4.2.1.2.2.1.3.12. -GIn/-GUn	181
4.2.1.2.2.1.3.13. -I/-U	181
4.2.1.2.2.1.3.14. -IcI/-UcU	181
4.2.1.2.2.1.3.15. -k, -(I)k/-(U)k	181
4.2.1.2.2.1.3.16. -m, -(I)m/-(U)m	182
4.2.1.2.2.1.3.17. -mA	182
4.2.1.2.2.1.3.18. -mAk	182
4.2.1.2.2.1.3.19. -mAn	182
4.2.1.2.2.1.3.20. -mAz	182
4.2.1.2.2.1.3.21. -mUr	183
4.2.1.2.2.1.3.22. -n, -(I)n/-(U)n	183
4.2.1.2.2.1.3.23. -tI/-tU, -(I)ntI/-(U)ntU (<-(I)n- + -tI/ -(U)n- + -tU)	183

4.2.1.2.2.1.3.24. -ş, -(I)ş/-(U)ş	183
4.2.1.2.2.1.3.25. -v, -Av	183
4.2.1.2.2.1.3.26. -(A)z	183
4.2.1.2.2.1.4. Fiilden Fiil Yapan Ekler	183
4.2.1.2.2.1.4.1. -Ar-	183
4.2.1.2.2.1.4.2. -DAr-	183
4.2.1.2.2.1.4.3. -DIr-/-(U)r- (< -t-Ur-)	184
4.2.1.2.2.1.4.4. -(I)l-/-(U)l-	184
4.2.1.2.2.1.4.5. -mA-	185
4.2.1.2.2.1.4.6. -n-, -(I)n-/-(U)n-	185
4.2.1.2.2.1.4.7. -(I)r-/-(U)r- (ET -(U)r-)	186
4.2.1.2.2.1.4.8. -(I)ş-/-(U)ş-	186
4.2.1.2.2.1.4.8. -t-, -(I)t-/-(U)t-	187
4.3. Kelime Türleri	187
4.3.1. İsimler	187
4.3.1.1. İsim Çekimi	187
4.3.1.1.1. Çokluk	187
4.3.2. Sıfatlar	188
4.3.2.1. Vasıflandırma Sıfatları	188
4.3.2.2. Belirtme Sıfatları	188
4.3.2.2.1. İşaret Sıfatları	188

4.3.2.2.2. Sayı Sıfatları	188
4.3.2.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları	188
4.3.2.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları	189
4.3.2.2.2.3. Üleştirme Sayı Sıfatları	189
4.3.2.2.2.4. Kesir Sayı Sıfatları	189
4.3.2.2.2.5. Topluluk Sayı Sıfatları	189
4.3.2.2.3. Belirsizlik Sıfatları	189
4.3.2.2.4. Soru Sıfatları	190
4.3.3. Zamirler	190
4.3.3.1. Kişi Zamirleri	190
4.3.3.2. Dönüşlülük Zamiri	191
4.3.3.3. İşaret Zamiri	192
4.3.3.4. Belirsizlik Zamirleri	194
4.3.3.5. Soru Zamirleri	194
4.3.3.6. Zamirlerde Tamlama	194
4.3.4. Zarflar	195
4.3.4.1. Yer - Yön Zarfları	195
4.3.4.2. Zaman Zarfları	195
4.3.4.3. Niteleme ve Durum Zarfları	196
4.3.4.4. Azlık ve Çokluk Zarfları	196
4.3.4.5. Soru Zarfları	196

4.3.5. Edatlar	197
4.3.5.1. Ünlem Edatları	197
4.3.5.1.1. Ünlemler	197
4.3.5.1.1.1. Seslenme Edatları	197
4.3.5.1.1.2. Sorma Edatları	197
4.3.5.1.1.3. Gösterme Edatları	197
4.3.5.1.1.4. Cevap Edatları	198
4.3.5.2. Bağlama Edatları	198
4.3.5.2.1. Sıralama Edatları	198
4.3.5.2.2. Denkleştirme Edatları	198
4.3.5.2.3. Karşılaştırma Edatları	198
4.3.5.2.4. Cümle Başı Edatları	198
4.3.5.2.5. Sona Gelen Edatlar	199
4.3.5.3. Son Çekim Edatları	199
4.3.5.3.1. Benzerlik İlgisi Kuran Edatlar	199
4.3.5.3.2. Sebep İlgisi Kuran Edatlar	199
4.3.5.3.3. Yön Gösterme İlgisi Kuran Edatlar	200
4.3.5.3.4. Aitlik İlgisi Kuran Edatlar	200
4.3.5.3.5. Başkalık İlgisi Kuran Edatlar	200
4.3.5.3.6. Miktar ve Derece İlgisi Kuran Edatlar	200
4.3.5.3.7. Beraberlik ve Vasıta İlgisi Kuran Edatlar	200

4.3.5.3.8. Uygunluk ve Nispet İlgisi Kuran Edatlar	201
4.3.5.3.9. Öncelik, Sonralık ve Zaman İlgisi Kuran Edatlar	201
4.3.6. Fiiller	201
4.3.6.1. Fiillerde Zaman	201
4.3.6.2. Fiillerde Kip	201
4.3.6.3. Fiillerde Çatı	201
4.3.6.4. Fiillerde Olumsuzluk	202
4.3.6.5. Birleşik Fiiller	202
4.3.6.5.1. İsim + Fiil Yapısında Olanlar	202
4.3.6.5.1.1. İsim + et-	202
4.3.6.5.1.2. İsim + ol-	202
4.3.6.5.1.3. İsim + kıl-	203
4.3.6.5.1.4. İsim + eyle-	203
4.3.6.5.2. Fiil + Fiil Yapısında Olanlar	203
4.3.6.5.2.1. Yeterlik Fiili	203
4.3.6.5.2.2. Tezlik Fiili	203
4.3.6.5.2.3. Sürerlik Fiili	204
4.3.6.5.2.4. Yaklaşma Fiili	204
4.4. Cümle Türleri	204
4.4.1. Yüklem Türüne Cümleler	204
4.4.2. Anlamına Göre Cümleler	204

4.4.3. Yüklemin Yerine Göre Cümleler	205
4.4.3.1. Düz Cümle	205
4.4.3.2. Devrik Cümle	205
4.4.4. Yapısına Göre Cümleler	205

BÖLÜM V

METİNLER

5.1. Erzin/Turunçlu'da Derlenen Metinler	206
5.2. Dört Yol/Altınçağ'da Derlenen Metinler	249
5.3. Arsuz/Pirinçlik'te Derlenen Metinler	272

BÖLÜM VI

SONUÇ

6. 1. Sonuç	281

KAYNAKÇA	290

DİZİN VE SÖZLÜK	295

EKLER	538

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1.....	Derleme Yapılan Kişilerin Cinsiyet Yüzdeleri Grafiği.....	2
Tablo 2.....	Derleme Yapılan Kişiler.....	2
Tablo 3.....	İkincil Uzun Ünlüler.....	37
Tablo 4.....	Kişi Zamirlerinin Hâl Ekli Çekimleri.....	187
Tablo 5.....	İşaret Zamirlerinin Hâl Ekli Çekimleri.....	189

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 1	Hatay İli Siyasi Haritası.....	16
Harita 2	Hatay İli Siyasi Haritası.....	17
Harita 3	Erzin İlçesi Siyasi Haritası.....	18
Harita 4	Erzin İlçesi Turunçlu Köyü Siyasi Haritası.....	18
Harita 5	Erzin İlçesi Turunçlu Köyü Siyasi Haritası.....	19
Harita 6	Dört Yol İlçesi Siyasi Haritası.....	20
Harita 7	Dört Yol İlçesi Altıncağ Köyü Siyasi Haritası.....	20
Harita 8	Arsuz İlçesi Siyasi Haritası.....	21
Harita 9	Arsuz İlçesi Pirinçlik Köyü Siyasi Haritası.....	21

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1... (Erzin/Turunçlu) Köy Çeşmesi	538
Resim 2... (Erzin/Turunçlu) Pervola Yolu	538
Resim 3... (Erzin/Turunçlu) Değirmen Taşı	539
Resim 4... (Dörtyol/Altınçağ) Abdülhamit Evleri 1	540
Resim 5... (Dörtyol/Altınçağ) Abdülhamit Evleri 2	541
Resim 6... (Dörtyol/Altınçağ) Abdülhamit Evleri 3	542
Resim 7... (Dörtyol/Altınçağ) Geleneksel Yemek Çeşidi 1	543
Resim 8... (Dörtyol/Altınçağ) Geleneksel Yemek Çeşidi 2	543
Resim 9... (Arsuz/Pirinçlik) Köyün Genel Görünümü 1	544
Resim 10... (Arsuz/Pirinçlik) Köyün Genel Görünümü 2	545

KISALTMALAR

DLT	Dîvânu Lugâti't-Türk
DS	Derleme Sözlüğü
EAT	Eski Anadolu Türkçesi
ET	Eski Türkçe
EUT	Eski Uygur Türkçesi
HGMA	Hatay'da Girit Muhacirleri Ağzı
OT	Orta Türkçe
ÖTT	Ölçünlü Türkiye Türkçesi
TDAY	Türk Dili Araştırmaları Yıllığı
TDK	Türk Dil Kurumu
TS	Türkçe Sözlük
TT	Türkiye Türkçesi
Ar.	Arapça
Far.	Farsça
Fr.	Fransızca
Rum.	Rumca
bk.	bakınız

ÇEVİRİ YAZI İŞARETLERİ

ÜNLÜLER

İşaret	Ses Değeri
a	Düz, geniş, art ünlü.
ā	Düz, geniş, art, normalden uzun ünlü.
ɑ	Düz, yarı geniş, art (a-ı arası) ünlü.
ǣ	Yarı yuvarlak, geniş, art (a-o arası) ünlü.
æ	Düz, geniş, yarı art (a-e arası) ünlü.
e	Düz, geniş, ön ünlü.
ē	Düz, geniş, ön, normalden uzun ünlü.
é	Düz, yarı geniş, ön (e-i arası) ünlü; kapalı e.
ê	Yarı yuvarlak, geniş, ön (e-ö arası) ünlü.
ɪ	Düz, dar, art ünlü.
ī	Düz, dar, art, normalden uzun ünlü.
í	Düz, dar, yarı art (ı-i arası) ünlü.
ï	Düz, dar, yarı art (ı-i arası), normalden uzun ünlü.
î	Yarı yuvarlak, dar, art (ı-u arası) ünlü.
i	Düz, dar, ön ünlü.
î	Düz, dar, ön, normalden uzun ünlü.
o	Yuvarlak, geniş, art ünlü.
ō	Yuvarlak, geniş, art, normalden uzun ünlü.
ô	Yuvarlak, yarı geniş, art (o-u arası) ünlü.

ó	Yuvarlak, geniş, yarı art (o-ö) arası ünlü.
ó	Yuvarlak, geniş, yarı art (o-ö) arası, normalden uzun ünlü.
ö	Yuvarlak, geniş, ön ünlü.
ō	Yuvarlak, geniş, ön, normalden uzun ünlü.
ö	Yuvarlak, yarı geniş, ön (ö-ü arası) ünlü.
u	Yuvarlak, dar, art ünlü.
ū	Yuvarlak, dar, art, normalden uzun ünlü.
ú	Yuvarlak, dar, yarı art (u-ü arası) ünlü.
ű	Yuvarlak, dar, yarı art (u-ü arası), normalden uzun ünlü.
ü	Yuvarlak, dar, ön ünlü.
ū	Yuvarlak, dar, ön, normalden uzun ünlü.

ÜNSÜZLER

İşaret	Ses Değeri
b	Süreksiz, ötümlü, çift-dudak ünsüzü.
c	Süreksiz, ötümlü, dış eti-ön damak ünsüzü.
ç	Süreksiz, yarı ötümlü (c-ç arası), dış eti-ön damak ünsüzü.
ç	Süreksiz, ötümsüz, dış eti-ön damak ünsüzü.
d	Süreksiz, ötümlü, dış-diş eti ünsüzü.
f	Sürekli, sızıcı, ötümsüz, dış-dudak ünsüzü.
g	Süreksiz, ötümlü, ön damak ünsüzü.
ğ	Süreksiz, ötümlü, arka damak ünsüzü.
ğ	Kalın ünlülerle hece kurduğu hâlde ön çıkışlılığını koruyan g.

ğ	Sürekli, sızıcı, ötümlü, ön ve arka damak ünsüzü, yumuşak g.
©	Eriyip düşmek üzere olan /ğ/ ünsüzü.
ġ	Ayın ünsüzünün /ğ/ ünsüzüne dönüşmesi.
h	Sürekli, sızıcı, ötümsüz, gırtlak ünsüzü.
ħ	Sürekli, sızıcı, ötümsüz, , hırıltılı, arka damak ünsüzü.
ħ	Eriyip düşmek üzere olan /h/ ünsüzü.
j	Sürekli, sızıcı, ötümlü, diş eti ön damak ünsüzü.
k	Süreksiz, ötümsüz, ön damak ünsüzü.
ķ	Süreksiz, ötümsüz, arka damak ünsüzü.
l	Sürekli, akıcı, ötümlü, diş eti-ön damak yanak ünsüzü.
ļ	Sürekli, akıcı, ötümlü, art damak ünsüzü.
m	Sürekli, akıcı, ötümlü, genizli, çift-dudak ünsüzü.
ṁ	Eriyip düşmek üzere olan /m/ ünsüzü.
n	Sürekli, akıcı, ötümlü, genizli, diş-diş eti ünsüzü.
ŋ	Sürekli, akıcı, ötümlü, genizli, orta ve arka damak ünsüzü.
p	Süreksiz, ötümsüz, çift-dudak ünsüzü.
r	Sürekli, akıcı, ötümlü, titrete, diş eti-ön damak ünsüzü.
ŗ	Daha vurgulu söylenen ötümlü, titrete /r/ ünsüzü.
ŗ	Eriyip düşmek üzere olan /r/ ünsüzü.
s	Sürekli, sızıcı, ötümsüz, diş-diş eti ünsüzü.
ş	Sürekli, sızıcı, ötümsüz, diş eti-ön damak ünsüzü.
š	Sürekli, sızıcı, yarı ötümlü (ş-j arası), diş eti ünsüzü.
t	Süreksiz, ötümsüz, diş-diş eti ünsüzü.

t	Süreksiz, yarı ötümlü (t-d arası), dış-dış eti ünsüzü.
v	Sürekli, sızıcı, ötümlü, dış-dudak ünsüzü.
ɤ	Eriyip düşmek üzere olan /v/ ünsüzü.
y	Sürekli, akıcı, ötümlü, yarı ünlü, dış eti-ön damak ünsüzü.
ɥ	Eriyip düşmek üzere olan /y/ ünsüzü.
z	Sürekli, sızıcı, ötümlü, dış-dış eti ünsüzü.
ž	Sürekli, sızıcı, yarı ötümlü (z-s arası), dış-dış eti ünsüzü.

KULLANILAN İŞARETLER

- ' : Boğumlanma yerine kullanılmıştır.
- : Ulamayı göstermek üzere kullanılmıştır.
- : Fiil kök ve gövdelerine gelen ekleri ayırmak için kullanılmıştır.
- + : İsim kök ve gövdelerine gelen ekleri ayırmak için kullanılmıştır.
- .. : Konuşurun kelimenin yarım bıraktığı kelimenin devamı için kullanılmıştır.
- ... :Konuşurun kullandığı küfür içeren sözcüğün devamının yerine kullanılmıştır.

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. PROBLEM

Ağız araştırmasıyla ilgili yapılan çalışmalarda Hatay ilinde yerleşik Girit muhacirlerinin ağızları üzerine tez düzeyinde bilimsel bir çalışma yapılmamıştır. Kültürel zenginliklerin korunması adına ağızların vakit kaybetmeden bilimsel yöntemlerle tespit edilmesi çok önemlidir.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmayla Hatay ilinde yerleşik Girit muhacirlerinin ağız özelliklerini bilimsel yöntemlerle tespit ederek Türkiye Türkçesi ağız çalışmalarına katkıda bulunması amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Hatay ili Girit muhacirleri ağızlarının ses bilgisi özellikleri nelerdir?
2. Hatay ili Girit muhacirleri ağızlarının şekil bilgisi özellikleri nelerdir?
3. Hatay ili Girit muhacirleri ağızlarının Türkiye Türkçesi ağızları içerisindeki konumu nedir?
4. Derlenen malzemenin genel olarak söz varlığı (dizin) özellikleri nelerdir?
5. Hatay ili Girit muhacirleri ağızları kendi içinde kaç alt ağız grubuna ayrılabilir?

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

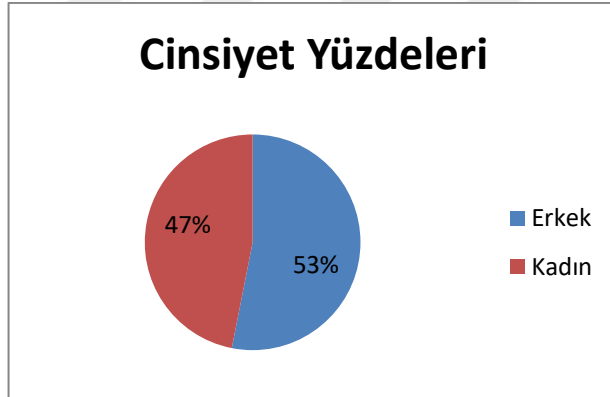
Türkiye Türkçesi ağız araştırmaları 19. yüzyılın ikinci yarısından bugüne yapılmaya devam edilmektedir. Yerli ve yabancı araştırmacılar tarafından sürdürülen bu araştırmalar, standart dilin özellikleriyle birlikte arkaik ve farklı dil özelliklerini

barındıran, yazı dilinde kullanılmayan pek çok sözcük ile zengin söz varlığına sahip olan, Türk dilinin zenginliğini ortaya çıkarmak açısından büyük önem taşıyan ağızların Türkçenin ses bilgisi, şekil bilgisi özelliklerine ışık tutması, medya, iletişim, ulaşım vb. unsurların gelişmesine paralel olarak ÖTT'den etkilenen TT ağızlarının kayıt altına alınması bakımından oldukça önemlidir. Ancak ülkemizde yapılan dil araştırmaları henüz yeterli seviyeye ulaşmamıştır. Bu çalışmamız Türkiye sınırları dışında kalan Girit'ten çeşitli siyasi olaylar sebebi ile Türkiye'ye getirilip Hatay'a yerleştirilen Girit muhacirlerinin ağızını inceleyerek alana küçük de olsa bir katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

1.4. SINIRLILIKLAR

Çalışmamızın evreni; Hatay ilinde yerleşmiş Girit muhacirleridir. Örneklemimiz ise Hatay'daki üç Girit muhacir köyünün her birinden derleme yapılan kişilerdir.

Tablo 1
Derleme Yapılan Kişilerin Cinsiyet Yüzdeleri Grafiği

Tabloda da görüldüğü üzere derleme yapılan kişiler, %53,1'i (17 kişi) erkek, %46,9'u (15 kişi) kadın olmak üzere toplam 32 kişidir. Derleme yapılan kişilerden en yaşlısı 91 yaşında olup en genci 39 yaşındadır. Ortalama yaş ise 64,9'dur.

Tablo 2
Derleme Yapılan Kişiler

Yerleşim Yeri	Adı SOYADI	Yaş	Cinsiyet	Okuryazarlık	Meslek
Erzin/Turunçlu	Hatice ÖZ	72	K	Var	Ev Hanımı
Erzin/Turunçlu	Mustafa DOĞAN	67	E	Var	Bağ-Kur Emekli
Erzin/Turunçlu	Mehmet EKSİK	59	E	Var	SSK Emekli
Erzin/Turunçlu	Sadık ÇAKIR	57	E	Var	Emekli
Erzin/Turunçlu	Veysel YILMAZ	61	E	Var	Hayvancılık
Erzin/Turunçlu	Ali TEKİN	91	E	Var	Bağ-Kur Emekli
Erzin/Turunçlu	Hüseyin ER	58	E	Var	Emekli
Erzin/Turunçlu	Fatma GÜN	74	K	Var	Emekli
Erzin/Turunçlu	Hasan GÜN	77	E	Var	Emekli
Erzin/Turunçlu	Fatma ARAT	67	K	Var	Ev Hanımı
Erzin/Turunçlu	Fatma Suna ARAT	69	K	Var	Ev Hanımı
Erzin/Turunçlu	Seher ARAT	51	K	Var	Ev Hanımı
Erzin/Turunçlu	Nesibe GÜN	47	K	Var	Ev Hanımı
Erzin/Turunçlu	Fezlet KILIÇ	67	K	Var	Ev Hanımı
Erzin/Turunçlu	Sıdika ASLAN	73	K	Var	Ev Hanımı
Erzin/Turunçlu	Sıdika EL	66	K	Var	Ev Hanımı
Erzin/Turunçlu	Zeynep ÇAKIR	59	K	Var	Ev Hanımı
Erzin/Turunçlu	Halime AY	71	K	Var	Ev Hanımı
Dörtyol/Altınçağ	Sıtkı ÜZ	61	E	Var	Esnaf
Dörtyol/Altınçağ	İlhan ÜNLÜ	57	E	Var	Emekli
Dörtyol/Altınçağ	Mustafa KASAPOĞLU	83	E	Var	Çiftçi
Dörtyol/Altınçağ	Mustafa ASLAN	46	E	Var	Memur
Dörtyol/Altınçağ	Bekir Ramazan ÖZ	86	E	Var	Çiftçi
Dörtyol/Altınçağ	Hüseyin ÜNLÜSINIKÇI	69	E	Var	Çiftçi
Dörtyol/Altınçağ	İbrahim ÜNLÜSINIKÇI	39	E	Var	Çiftçi
Dörtyol/Altınçağ	Cemal BAĞ	65	E	Var	Çiftçi
Dörtyol/Altınçağ	Aliye KAYMAK	73	K	Var	Ev Hanımı

Tablo 2
Derleme Yapılan Kişiler (Devamı)

Dörtyol/Altınçağ	Melek BOĞA	41	K	Var	Ev Hanımı
Dörtyol/Altınçağ	Asiye TOK	68	K	Var	Ev Hanımı
Dörtyol/Altınçağ	Gülfiye ÜZ	48	K	Var	Ev Hanımı
Arsuz/Pirinçlik	Hasan ÖZER	73	E	Var	Emekli
Arsuz/Pirinçlik	Mustafa KESME	83	E	Var	Emekli

Bu alanlarda yapılan derleme sonucu elde edilen malzemenin ÖTT ile benzeyen ve ayrılan özelliklerinin ses bilgisi ve şekil bilgisi açısından incelenecek olması çalışmanın diğer bir sınırlılığıdır. Sözlük kısmı ise ölçünlü dilden fonetik ve semantik olarak ayrılan sözcüklerin yanı sıra ölçünlü dildeki kelimelerin de karşılığı yazılarak sınırlandırılmıştır.

1.4.1. Araştırma Yöntemine Dair Sınırlılıklar

Bu çalışma, derlenen veriden hareketle Hatay ili Girit muhacirleri ağızlarının ses bilgisi, şekil bilgisi ve söz varlığı özelliklerini betimleyerek, yer yer istatistiksel veriyle (sıklık) ve dizin aracılığıyla ortaya koymayla sınırlandırılmıştır. Çalışmada genel olarak eş zamanlı yöntem tercih edildi. Yöntemin uygulanışında ise, Türkçenin tam olarak çözüme kavuşmamış konularıyla art zamanlı konularına çok gereksinim duyulmadıkça girilmemiş, eş zamanlı betimleme ağırlıklı tutulmuştur.

1.4.2. Araştırma Sahasına Dair Sınırlılıklar

Araştırma sahası Hatay ili Girit muhacirlerinin yaşadığı Erzin ilçesi Turunçlu (İmraniye) köyü, Dörtyol ilçesi Altınçağ (İcadiye) köyü, Arsuz ilçesi Pirinçlik köyüdür. Araştırma, Hatay ili sınırları içerisindeki Giritlilerin yaşadığı yerleşim yerlerini kapsamaktadır.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. KAVRAMSAL AÇIKLAMALAR

2.1.1. Dil Bilimi Terimi Olarak “Ağız” Kavramı ve Kapsamı

TDK'nin yayımladığı Türkçe Sözlükte *"11. db. Aynı dil içinde ses, şekil, söz dizimi ve anlamca farklılıklar gösterebilen, belli yerleşim bölgelerine veya sınıflara özgü olan konuşma dili."* şeklinde tanımlanan “ağız” kavramını Ergin (1993: 9), *"Bir şive içinde mevcut olan ve söyleyiş farklarına dayanan küçük kollara, bir memleketin çeşitli bölge ve şehirlerinin kelimeleri söyleyiş bakımından birbirinden ayrı olan konuşmalarına verdiğimiz addır."* şeklinde tanımlamaktadır.

Ağız terimine dair pek çok araştırmacının birbirine benzer tanımları vardır. Aksan (2009: 142), ağız terimini şu şekilde tanımlar: *"Ağız, aynı lehçe içinde, daha küçük yerleşim bölgelerine özgü olan ve daha küçük ayrımlara dayanan konuşma biçimidir. Örneğin Türkiye Türkçesinde, Anadolu'nun çeşitli yörelerinin konuşma biçimleri, ağız olarak nitelenebilir."* Gemalmaz'ın (1999: 4). tanımı şu şekildedir: *"Ağız genel anlamda bir dilin veya lehçesinin sınırları içinde belli bölge veya topluluklara özgü sözlü anlatım yollarının bütünü diye tanımlanabilir."* Bir diğer tanım da Demir'e (2002: 114) aittir:

"Dil coğrafyası incelemeleri çerçevesinde kullanılabilecek bir terim olarak ağız, aynı kökenden geldiği üst sistem durumundaki bir standart dile bağlı, doğal olarak ortaya çıkmış; aile ve dost çevresinde, iş yerlerinde; okur yazarlığı az, bulunduğu bölgeden uzun süre ayrı kalmamış insanlarca sözlü iletişimde dilin başka türleriyle karşı karşıya gelme oranına göre değişen biçimde kullanılan, resmi ortamlarda kullanılmasından kaçınılan, yazılı bir gelenek oluşturamamış, iletişim alanı sınırlı, bağlı olduğu üst sistemden dilin her alanında karşılıklı anlaşmanın korunacağı oranda ayrılabilen, prestiji standart dile göre daha az yerel konuşma biçimleridir."

Terime dair son olarak Yıldırım'ın (2002: 136) tanımı ise şu şekildedir: *"Ağız, bir dilin veya bu dilin bir lehçesinin sınırları içinde, belli bölge veya bölgelerde, belli topluluklar tarafından kullanılan; bağlı olduğu dil veya lehçeden ses, yapı, anlam ve kimi zaman da söz dizimi bakımından birtakım farklılıklar gösteren konuşma biçimi"*.

2.1.2. Türkiye Türkçesi Ağız Araştırmalarının Tarihçesi

Anadolu ağızları üzerine yapılan çalışmaları iki dönemde inceleyen Korkmaz (1976: 143-144), ilk dönemi 1940 yılına kadar süren yabancı araştırmacılar dönemi, ikinci dönemi ise 1940 yılından sonra başlayan ve Anadolu ağızları üzerindeki araştırmaların daha yoğun olduğu yerli araştırmacılar dönemi olarak niteler. Yerli araştırmacılar dönemi Caferoğlu ile 1940'lı yıllarda başlar. Günümüze değin Türkiye Türkçesi ağızlarını ilgilendiren pek çok ağız araştırması yapılmıştır. Gaziantep ağızını (1946) çalışan Aksoy, Güney-Batı Anadolu ağızları (1956) ve Nevşehir ağızını (1963) çalışan Korkmaz, Kars ağızını (1971) çalışan Ercilasun, Rize ağızını (1972) çalışan Günay, Erzurum ağızını (1978) çalışan Gemalmaz, Kütahya ağızını (1988) çalışan Gülensoy, Ordu ağızını (2001) çalışan Demir, Uşak ağızını (2002) çalışan Gülsevin, Adana ve Osmaniye ağızlarını (2006) çalışan Yıldırım, Hatay ağızını (2009) çalışan Öztürk, Muğla ağızını (2013) çalışan Akar, en belli başlı ağız araştırmacılarındandır. Ayrıca bu araştırmalara ağız/dil atlasları ve sınıflandırma çalışmaları, 6 ciltlik "Türkiye'de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü" de eklenebilir. İ. Kúnos TT ağızlarına dair ilk sınıflandırma denemesini yapmış, sonrasında birçok yerli ve yabancı araştırmacı sınıflandırma denemelerine devam etmiştir. Karahan, son dönemde en çok itibar gören sınıflandırmayı (1996) ve derli toplu ilk ağız atlası çalışmasını yapmıştır. Eskişehir İli Dil Atlası (2017) adlı ilk hacimli çalışmayı Erdoğan Boz ve Semra Günay Aktaş yayımlamıştır.

2.1.3. Hatay İline Dair Daha Önce Yapılmış Ağız Çalışmaları

Araştırma sahası Hatay iline ait daha önce yayımlanan kitaplar; makaleler; doktora, yüksek lisans olmak üzere tezler ağız bibliyografyası olarak aşağıya çıkartılmıştır.

2.1.3.1. Kitaplar

1. Nakib, B. (2004). *Antakya ağız dilbilgisi ve sözlük*. Antakya: Hatay Folklor Araştırmaları Derneği Yayınları.
2. Öztürk, J. (2009). *Hatay ağız inceleme-metin-sözlük*. Adana: Karahan Kitapevi.
3. Sis, N. (2010). *Hatay Belen ağız (İnceleme-Metin-Sözlük)*. Malatya: Öz Serhat Yayınları.
4. Öztürk, J. (2015). *Antakya merkez ağız inceleme-metin-sözlük*. İskenderun: Color Ofset Matbaacılık.
5. Gül, M. (2017). *Hatay Arsuz ağız inceleme-metin-sözlük*. İstanbul: Kesit Yayınları.

2.1.3.2. Yüksek Lisans Tezleri

1. Haşimi, A. (2001). *Hassa ağız incelemesi (inceleme-metinler-sözlük)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Van.
2. Yazıcı, S. (2006). *Dört Yol Ağız*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Van.
3. Yurtman, K. (2012). *Yayladağı ağız (metin-inceleme-sözlük)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Edirne.

2.1.3.3. Lisans Tezleri

1. Miskioğlu, Cevher İ. (1960). *Hatay ağız*. (Mez. Tezi). AÜ DTCF Türk Dili, Ankara.

2.1.3.4. Makaleler ve Bildiriler, Kitap Bölümleri

1. Öztürk, J. (2006). Antakya ağızında -Ik ve -IşkAn eklerinin kullanımı. *Türk Dili*, S.604. Ankara: TDK Yayınları.

2. Öztürk, J. (2008). Hatay'da düğün ve bayram dili. *Hatay Folklor Araştırmaları Derneği VII. Hatay Tarih ve Kültür Sempozyumu*, 11-12 Nisan 2008. Antakya.
3. Öztürk, J. (2011). Antakya ağzında kargışlar. *Türkoloji Sempozyumu-Prof.Dr.Mine Mengi Adına*, 20-22 Ekim 2011. Çukurova Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili Ve Edebiyatı Bölümü, s.749-753, Adana.
4. Öztürk, J. (2011). Hatay ağzı. *Hatay İl Yıllığı 2011* (Editör: Yakup Bulut), s. .361-363. Ankara: Pozitif Matbaa (Hatay Valiliği Yayınları).
5. Öztürk, J. (2013). Antakya ağzında alkışlar. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 10, Sayı: 22, Antakya.
6. Öztürk, J. (2013). Hatay ağzında çağdaş Türk lehçelerinin izleri. *Uluslararası Türkoloji Kongresi, UTEK 13, Bildiriler Kitabı*, Cilt 1. Bosna.
7. Öztürk, J. (2014). Kilis ve Hatay ağzlarının karşılaştırılması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 11, S:28, Antakya.
8. Öztürk, J. (2014). Hatay ili Samandağ ilçesinde iki dilli konuşurlarının ağız özellikleri. (Ed. N. Demir ve F. Yıldırım). *Prof. Dr. Mehmet Özmen Armağanı*. Adana: Çukurova Üniversitesi Basımevi.
9. Öztürk, J. (2016). Antakya köylerinden lakaplar. *Hatay Tarih ve Kültürü Üzerine Araştırmalar-I Dr. Mehmet Tekin Armağanı*, Mustafa Kemal Üniversitesi Yayınları:59, Hatay.
10. Öztürk, J. (2017). Yönelme hâli üzerine gelen +CA ekinin Hatay ağzındaki kullanımı üzerine. *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi (ÇÜTAD)*, C.2, S.2, s.151-173. Adana.
11. Öztürk, J. (2017). Hatay merkez ağzında vasıta hâli çekiminde +Dan / +nAn ekleri. *Hatay Araştırmaları III*,s.9-21., 7.7.1.1. Ankara.
12. Haşimi, A. (2017). Hassa ağzı ses bilgisi (ünlüler). *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 5, Sayı: 40, s. 258-270.

13. Haşimi, A. (2017). Hassa ağzı ses bilgisi (ünsüzler). *The Journal of Academic Social Science Studies*. S.54 , s. 303-313.

14. Haşimi, A. (2019). Hatay Dört Yol ağzında insanoğlunun yaratılması ve hazreti Âdem'in dünyaya gönderilmesi anlatısı üzerine bazı değerlendirmeler. III. Uluslararası Bilimler Işığında Yaratılış Kongresi Bildiriler Kitabı, s.393-401. İğdır.

15. Haşimi, A. (2020). Hatay ağzında hâl eklerinin farklı kullanımları üzerine bir değerlendirme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C.17, S.46, s.449-480.

16. Haşimi, A. (2020). Dört Yol ağzından derlenen bir halk anlatısında pekiştirme amacıyla kullanılan bazı unsurlar. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, C.10, S.2, s.832-845.

17. Haşimi, A. (2020). Hatay Kırıkhan'da yerli ağız ve standart dilin, göçmen ağızları etkilemesi üzerine. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, C.19, S.76, s.1741-1760.

2.2. ARAŞTIRMA SAHASI

Araştırma sahası olan Hatay ilinin coğrafi özelliklerine, nüfusuna, adına ve tarihçesine alt başlıklar altında, gerekli görülen boyutlarıyla değinilmiştir. Ayrıca Girit muhacirlerinin yaşadığı Erzin ilçesi Turunçlu (İmraniye) köyü, Dört Yol ilçesi Altınçağ (İcadiye) köyü, Arsuz ilçesi Pirinçlik köyüne de değinilmiştir.

2.2.1. Hatay'ın Coğrafi Konumu ve Özellikleri

Ülkemizin güneyinde bulunan Hatay ili, İskenderun körfezinin doğusunda yer alır. Güneyinde ve doğusunda Suriye, batısında Akdeniz, kuzeydoğusunda Gaziantep, kuzeybatısında Adana ve kuzeyinde Osmaniye bulunur. Hatay; Antakya, Defne, Altınözü, Dört Yol, Erzin, Arsuz, İskenderun, Hassa, Belen, Kumlu, Reyhanlı, Payas, Kırıkhan, Yayladağı ve Samandağ ilçelerinden oluşur. Yüzölçümü göller hariç 5.524 km²'dir. İl topraklarının %33,5'ini ovalar, %46,1'ini dağlar ve %20,4'ünü platolar oluşturmaktadır (<http://www.hatay.gov.tr/sosyal-ve-cografi-durum>).

Hatay ve çevresi yeryüzü şekilleri bakımından çeşitlilik gösterir. Başlıca yüzey şekilleri; dağ, plato ve ovalardır. Amanos Dağları ilin en önemli dağlık alanıdır. Bu dağların Hatay'daki en yüksek noktasını Hassa ilçesinin batısındaki Mıgır Tepesi (2240 m) oluşturur (<http://www.hatay.gov.tr/sosyal-ve-cografi-durum>).

Amik Ovası, Amanos Dağları'nın doğusundaki grabenin tabanında bulunur. Bu ova Hatay'ın en önemli ve en verimli tarım alanıdır. İldeki diğer önemli ovalar ise; İskenderun körfezinin doğu ve kuzeydoğusunda bulunan İskenderun, Dört Yol, Payas ve Erzin Ovaları ile Asi Nehri'nin denize döküldüğü yerde bulunan Asi Delta Ovası'dır. İlin güneyinde, Suriye sınırı ile Asi nehri arasında Kuseyr Platosunu bulunmaktadır. Plato üzerinde tepelikler ve Keldağ (Kılıç Dağı 1730 m) yükseltisi dikkati çekmektedir (<http://www.hatay.gov.tr/sosyal-ve-cografi-durum>).

2.2.2. Hatay'ın İklimi ve Bitki Örtüsü

Hatay'da karakteristik Akdeniz iklimi egemen olup kışları ılık ve yağışlı, yazları sıcak ve kurak geçer. Hatay'da yıllık sıcaklık ortalamaları 15.1 - 20 °C arasında değişir ve aylık sıcaklık ortalamaları; kış aylarında en düşük, yaz aylarında ise en yüksek değerlere ulaşır (<http://www.hatay.gov.tr/sosyal-ve-cografi-durum>).

İlde toplam yağış miktarının yıllık ortalaması 562.2-1216.3 mm'ler arasında değişir. En az yağış yaz aylarında, en fazla yağış kış aylarında düşer. Yağış konusunda dikkat çeken bir diğer özellik ise Dört Yol'un doğusunda bulunan Amanos Dağları'nın denizden gelen hava akımlarına dik uzanış göstermesi ve buna bağlı oluşan yağışlardan dolayı yağış miktarının yıllık ortalama 1500 mm civarına çıkmasıdır (<http://www.hatay.gov.tr/sosyal-ve-cografi-durum>).

İlin doğal bitki örtüsü ormanlardan oluşmaktadır. Ancak günümüzde birçok bölgede ormanlar tahrip edildiğinden yerlerini maki türünde katırtırnağı, defne, keçi boynuzu, delice, zakkum ve mersin gibi bodur bitki türleri almıştır. Makilerin zarar gördüğü alanlarda ise odunsu bitkilerin oluşturduğu garig toplulukları ortaya çıkmıştır. Bugün insan tahribatından uzak ve korunaklı bölgelerde meşe, kızılçam, karaçam, ardıç ve köknar gibi türlerden oluşan karışık ormanlar yer alır. Ayrıca Amanos Dağları'nın Dört Yol'un doğusundaki kısmında fındık, kayın ve ıhlamur gibi Karadeniz bitki örtüsüne ait türler görülmektedir (<http://www.hatay.gov.tr/sosyal-ve-cografi-durum>).

2.2.3. Ekonomik Coğrafya Özellikleri

Sanayi

İlde özellikle 1970 yılında faaliyete geçen demir-çelik fabrikasıyla birlikte, İskenderun ve Dört Yol-Payas çevresinde demir-çelik sektöründe sanayi faaliyetleri yoğunudur. Bu faaliyetler, Hatay'daki imalat sanayinin temelini oluşturmaktadır. Öte yandan ilde zeytin ve pamuk gibi tarıma dayalı sanayi kolları da gelişmiştir. Bu sanayi faaliyetleri özellikle Antakya, İskenderun ve Payas ilçelerindeki 3 organize sanayi bölgesi ve 6 küçük sanayi sitesinde sürdürülmektedir (<http://www.hatay.gov.tr/sosyal-ve-cografi-durum>).

Maden

Demir ve alüminyum Dört Yol'da; krom ve demir İskenderun'da; bakır, çinko, kurşun ve alüminyum Hassa'da; demir Kırıkhan'da; kükürt Altınözü'nde; fosfat Yayladağı'nda; asbest ve altın yatakları Antakya'da bulunmaktadır (<http://www.hatay.gov.tr/sosyal-ve-cografi-durum>).

Ulaşım

Günümüzde, karayolu ulaşımı Hatay'daki en gelişmiş ulaşım sistemidir. 2017 verilerine göre ilde 719 km kara yolu ve 78 km demir yolu bulunmaktadır. Ulaşım ağındaki bu durum araç sayısında da kendini göstermiştir. Nitekim 2016 verilerine göre Hatay'daki karayolu taşıt sayısı Türkiye'deki araç sayısının %2,14'sini oluşturmaktadır. Özellikle Cilvegözü ve Yayladağı sınır kapılarının varlığı sebebiyle sınır ticareti ve taşımacılık faaliyetleri gelişmiştir (<http://www.hatay.gov.tr/sosyal-ve-cografi-durum>).

Hatay'da deniz yolu da sanayi ve ticarete bağlı olarak gelişmiştir. İskenderun Limanı özellikle Ortadoğu bölgesine yapılan ticari sevkiyatlarda aktarım merkezidir. Liman kapasitesi, etki bölgesi, donanımı ve taşınan yük miktarı değerlendirildiğinde, Doğu Akdeniz ve Ortadoğu'nun en önemli limanlarından biri olduğu anlaşılmaktadır. Bunun dışında ayrıca ilde çeşitli liman ve iskeleler bulunmaktadır (<http://www.hatay.gov.tr/sosyal-ve-cografi-durum>).

Havayolu ulaşımı ise son yıllarda gelişme göstermiştir. 2007 yılında Hatay’da bir havaalanı açılmış olup, ilk yılında toplam 1200 uçuşta 140.000 yolcu taşınmıştır (<http://www.hatay.gov.tr/sosyal-ve-cografi-durum>).

İlde demiryolu ulaşımının ise gelişmiş olduğu söylenemez. Bu anlamda sadece Adana-Gaziantep arasındaki demiryolu hattından ayrılan daha çok yük taşımacılığına yönelik olarak kullanılan bir tali hat İskenderun ilçesine kadar uzanır (<http://www.hatay.gov.tr/sosyal-ve-cografi-durum>).

Turizm

Turizm potansiyeli yüksek olan Hatay’da bu potansiyel bugüne kadar tam olarak değerlendirilememiştir. Bu potansiyeli oluşturan değerler yörenin kültürel, tarihsel ve inanç özellikleridir. Antakya ve çevresinin tarihi süreçte önemli rol oynaması, dünyanın ilk mağara kilisesine ev sahipliği yapması ve günümüzde de üç semavi dine mensup toplulukların barış içerisinde bir arada yaşaması turizm açısından önemlidir (<http://www.hatay.gov.tr/sosyal-ve-cografi-durum>).

Şifalı suları, kumsalları ve yaylalarıyla Hatay, sağlık turizmine elverişlidir. Erzin ile Reyhanlı’da bulunan kaplıcalar birçok turist tarafından ziyaret edilmektedir. Bunun yanında ildeki en önemli sağlık turizmi tesisi Antakya’ya 10 km uzaklıkta yapılan beş yıldızlı termal oteldir (<http://www.hatay.gov.tr/sosyal-ve-cografi-durum>).

Bir sınır ili olması nedeniyle Hatay, Suriye ve diğer Ortadoğu ülkelerinden, Balkanlar ve Avrupa’ya uzanan güzergâhta transit geçiş noktasıdır (<http://www.hatay.gov.tr/sosyal-ve-cografi-durum>).

2.2.4. Hatay Adı

Anadolu’nun en eski yerleşim merkezlerinden biri olan Hatay’da medeniyet tarihi, ılıman iklim koşullarının yaşamı kolaylaştırması ve topraklarının verimli olması nedeniyle, Orta Paleolitik Dönem’e kadar uzanmaktadır (<http://www.hatay.gov.tr/sosyal-ve-cografi-durum>).

Anadolu’yu Çukurova üzerinden Ortadoğu’ya bağlayan yolların geçiş noktasında bulunması, Hatay yöresini cazip kılan ve tarihin her döneminde göçlere açık olmasını sağlayan bir başka özelliktir. Ayrıca, Mezopotamya’dan Akdeniz’e

çıkamak için kullanılabilecek en uygun limanlar yine Hatay'dadır (<http://www.hatay.gov.tr/sosyal-ve-cografi-durum>).

Hatay adının kaynağına ilişkin ilk bilgilere M.Ö. 1200'lerde başlayan Genç Hitit prenslikleri döneminde rastlanmaktadır. Bu dönemde, Amik Ovası'nda bulunan Hitit Prenslikleri'nin birleşmiş ve Hattena Krallığı adını almışlardır. İlin adının krallığın adından geldiği düşünülmektedir. Yöreye bu adı 1936 yılında Atatürk vermiştir. Hattena Krallığı'nın başkenti ise Kırıkhan civarındaki Kanula'dır (<http://www.hatay.gov.tr/sosyal-ve-cografi-durum>).

Hatay ilinin merkez ilçelerinden Antakya'ya M.Ö. 300'de Antiokheia ismi verilmiştir (<http://www.hatay.gov.tr/sosyal-ve-cografi-durum>).

2.2.5. Hatay Girit Muhacir Yerleşimi Olan Köyler

Erzin İlçesi ve Turunçlu Köyü

Hatay ilinin kuzeyindeki Amanos Dağları'nın Akdeniz'e bakan batı eteğinde yer alan Erzin ilçesi her ne kadar ismini MÖ.333'te Büyük İskender ile Pers Kralı Darius III'ün burada savaşıyla duyurmuş olsa da, ilçede bulunan antik yerleşim kalıntıları, suyolları, sütunlu cadde, hamam ve tiyatrosu aslında ilçedeki medeniyetin MÖ. V.-IV. yüzyıllara dayandığını gösterir (<http://www.hatay.gov.tr/tarihsel-surec-icinde-hatay>).

Otlukbeli Savaşı'ndan sonra (1473) bazı Türkmen boyları buraya göç etmiştir. Selçuklu ve Memlûklü zamanında da bazı Türk boylarının buraya yerleştiği de bilinmektedir (<http://www.hatay.gov.tr/tarihsel-surec-icinde-hatay>).

31.12.2019 resmi verilerine göre Erzin'in 20.819' erkek, 20.644'ü kadın olmak üzere toplam nüfusu 41.463'tür (<http://www.hatay.gov.tr/nufus-ve-dagilimi>).

Erzin ilçesinin Turunçlu köyüne II. Abdülhamit tarafından yerleştirilen Girit muhacirleri ile derleme yapılmış olup köyün günümüzdeki nüfusu 539'dur. Köy nüfusunun büyük kısmını Girit'ten göç eden muhacirler oluşturmaktadır.

Girit Adası'nda yaşayan Türkler, uzun yıllar emperyalist devletlerin kışkırtması sonucu Rum çetelerin saldırıları ve baskıları ile mücadele etmek zorunda

kaldıklarından, Türklüğü ve devleti yaşatma gayretlerinin mükâfatı olarak II. Abdülhamit tarafından köye "İmraniye" adı devlet nişanı olarak verilmiştir.

Dörtyol İlçesi ve Altınçağ (İcadiye) Köyü

Dörtyol ilçesi, deniz ile Amanos Dağları arasında İskenderun Körfezi'nin ucunda yer almaktadır. Dörtyol'un ne zaman kurulduğu bilinmemekle beraber, Payas'ta XVI. yüzyılda Sokullu Mehmet Paşa'nın yaptırdığı külliye, ilçede de yerleşim olduğu düşündürmektedir (<http://www.hatay.gov.tr/tarihsel-surec-icinde-hatay>).

Dörtyol'un, 31.12.2019 verilerine göre 62.966 erkek, 62.172 kadın olmak üzere toplam nüfusu 125.138'dir (<http://www.hatay.gov.tr/nufus-ve-dagilimi>).

Dörtyol'un Altınçağ köyü Giritli muhacirlerinin yerleştirildiği köy olup İcadiye adı verilmiştir. Halen İcadiye adı kullanılmaktadır.

Arsuz İlçesi ve Pirinçlik Köyü

Yarımada üzerinde kurulmuş bir yerleşim yeri olan Arsuz, “gül” anlamındaki Rhosus adıyla anılmış olup antik dönemin önemli liman kentlerinden biri olma özelliğini taşımaktadır (<http://www.arsuz.gov.tr/hatayin-guzel-ilcesi>).

Arsuz, önce Makedonya Kralı Büyük İskender'in generallerinden Selevkos 1. Nikator'un, sonra Roma'nın, Arapların, Bizanslıların ve Memlüklerin hakimiyeti altına girmiş; ancak Romalılar döneminde en parlak dönemini yaşamıştır (<http://www.arsuz.gov.tr/hatayin-guzel-ilcesi>).

İlçe 2012'de kurulmuş olup, güneyde sahil şeridindeki konumuyla turistik bir ilçe olma özelliğini taşımaktadır. (<http://www.arsuz.gov.tr/hatayin-guzel-ilcesi>).

Arsuz'un güneydoğusunda Samandağ, doğusunda Antakya, kuzeyinde İskenderun, kuzeydoğusunda Belen bulunmaktadır. Hatay ilinin merkezine uzaklığı 90 km olan Arsuz, 538 km² alana sahiptir (<http://www.arsuz.gov.tr/hatayin-guzel-ilcesi>).

Amanos Dağları Hatay'da kuzeyden güneye uzanmış olup Arsuz'u Antakya ve Samandağ'dan ayırmaktadır (<http://www.arsuz.gov.tr/hatayin-guzel-ilcesi>).

Arsuz, Amanosların kuzeyinde Arsuz ayı boyunca, kıyıdaki ovanın üzerinde kurulmuştur. Hacıahmetli, Hüyük ve Avcıarsuyu Mahallesinden gelerek 3 koldan birleşen Arsuz ayı, Arsuz ilçesinin merkezinden denize dökülmektedir (<http://www.arsuz.gov.tr/hatayin-guzel-ilcesi>).

Arsuz'un 31.12.2019 verilerine göre nüfusu 92.749 olup; nüfusun 47.204'ü erkek, 45.545'i kadındır.

Harita 1
Hatay İli Siyasi Haritası

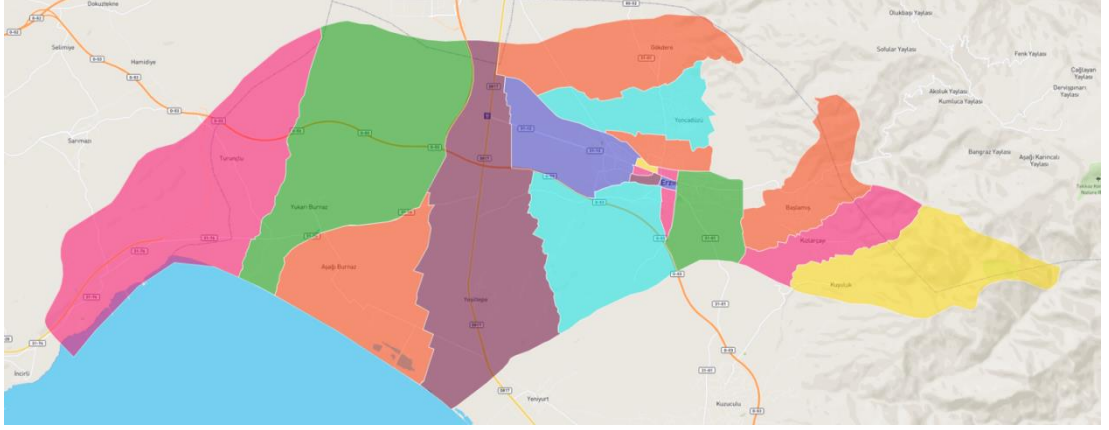
Kaynak: <https://www.puantr.net/hatay-okullari-hizmet-puanlari/>

Harita 2
Hatay İli Siyasi Haritası

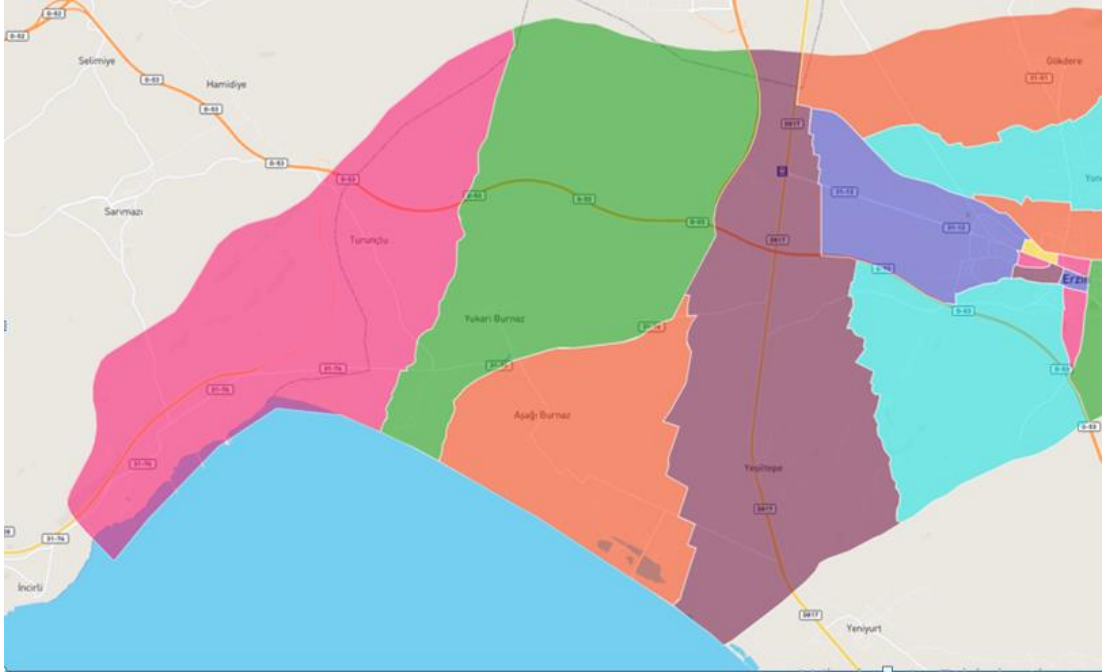
Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/347269821252692468/>

Harita 3
Erzin İlçesi Siyasi Haritası

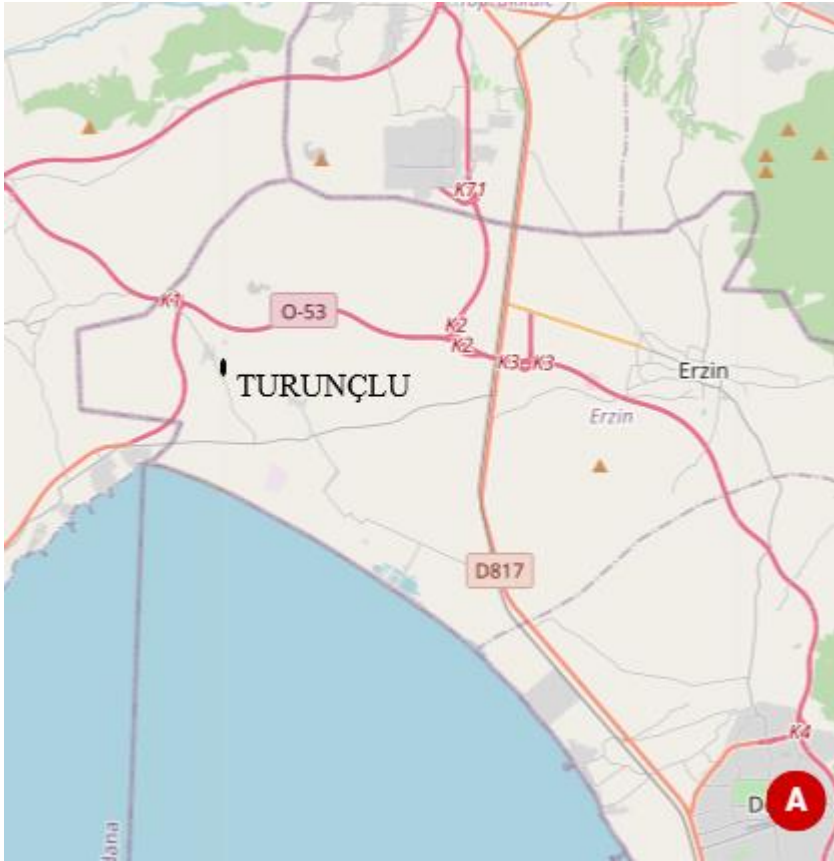
Kaynak: <https://www.atlasbig.com/tr/hatay-erzinin-mahalleleri>

Harita 4
Erzin İlçesi Turunçlu Köyü Siyasi Haritası

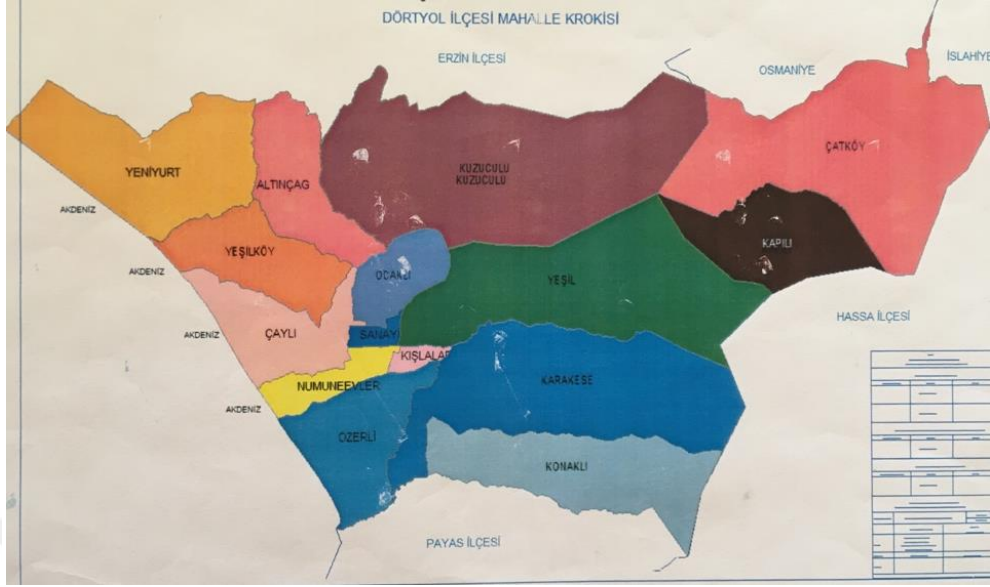
Kaynak: <https://www.atlasbig.com/tr/hatay-erzinin-mahalleleri>

Erzin İlçesi Turunçlu Köyü Siyasi Haritası

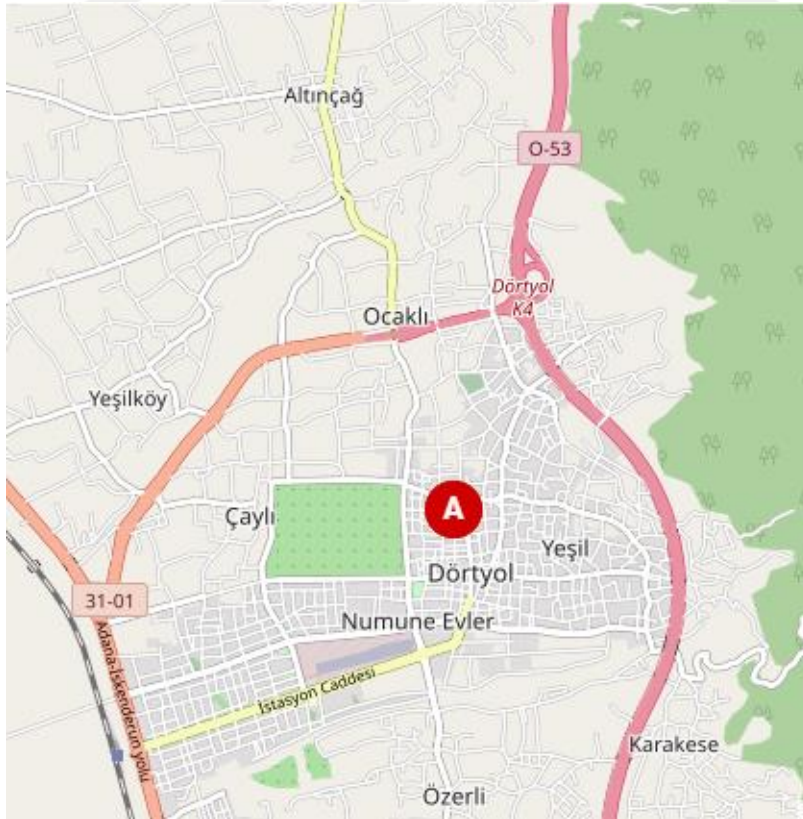
Kaynak: <http://www.erzin.gov.tr/mahalli-idareler>

Harita 6
Dört Yol İlçesi Siyasi Haritası

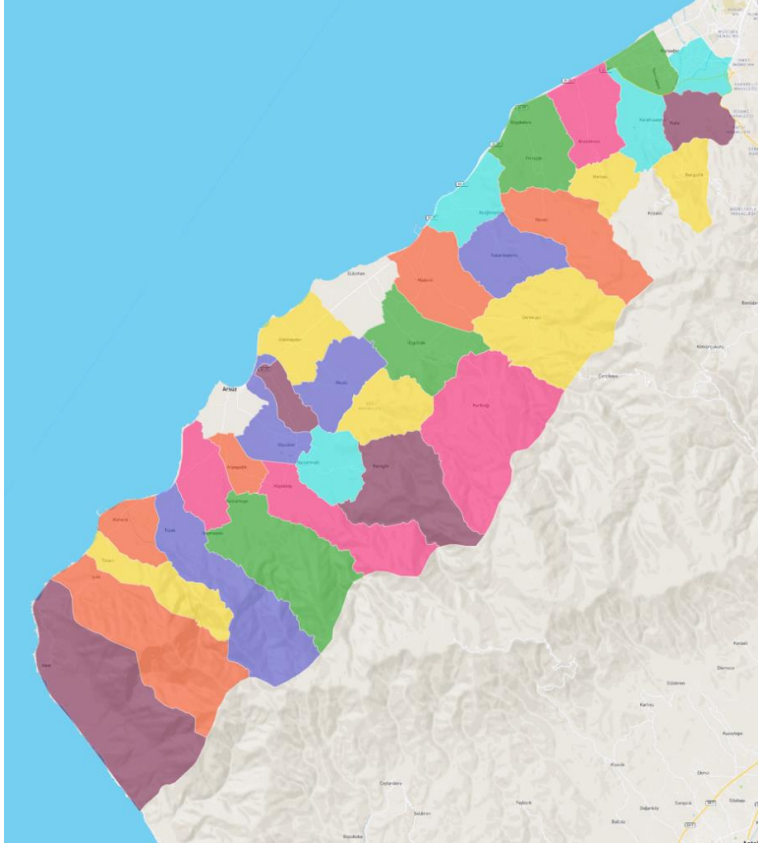
Kaynak: <https://www.dortyol.bel.tr/detay/hatay-dortyol-mahalle-sinirlari/>

Harita 7
Dört Yol İlçesi Altınçağ Köyü Siyasi Haritası

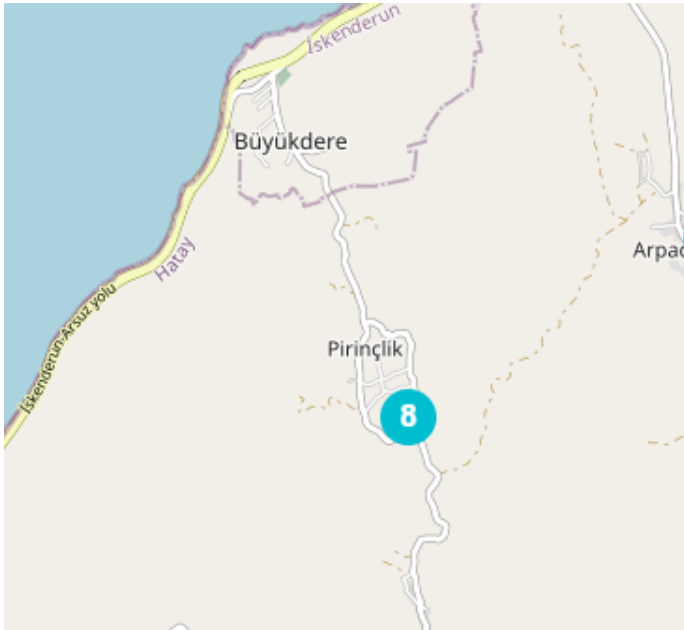
Kaynak: <http://www.dortyol.gov.tr/mahalli-idareler>

Harita 8
Arsuz İlçesi Siyasi Haritası

Kaynak: <https://www.atlasbig.com/images/hatay-arsuzun-mahalleleri-harita.png>

Harita 9
Arsuz İlçesi Pirinçlik Köyü Siyasi Haritası

Kaynak: <http://www.arsuz.gov.tr/mahalli-idareler>

2.2.6. Girit'ten Anadolu'ya Göçler

19. yüzyıl sonlarında başlayan Girit Türklerinin Anadolu'ya ve komşu coğrafyalara göç hareketi, Türkiye-Yunanistan nüfus mübadelesi ile tamamlanmıştır. Türkiye-Yunanistan Nüfus Mübadelesi ile Türkiye'ye gelen Girit Türklerinin çoğu Mersin, Çukurova, İzmir, Ayvalık, Bodrum, Mudanya, Side ve Adana'ya yerleşmişlerdir.

Üç dalga halinde gerçekleşen göçün ilk dalgası, 19. yüzyıl sonlarında, Osmanlı Devleti'nin ada üzerindeki egemenliğinin zayıflamasıyla meydana gelmiştir. Bunlar, kendi istekleriyle Anadolu'ya dönenler ve özellikle de 1897 yılında adanın doğu kısmında gerçekleşen "toplu katliamlar"dan kaçabilenlerdir. İkinci dalga ise adadaki Türk-Müslüman azınlığa temel haklar veren Girit Cumhuriyeti'nin (1896-1908), II. Meşrutiyet'in ilanından sonra oluşan otorite boşluğunda Yunanistan'a bağlanması sebebiyle ayrılmak durumunda kalanlardır. Göçün üçüncü ve son dalgası ise, Türkiye-Yunanistan arasındaki Nüfus Mübadelesi ile gerçekleşmiştir.

Sepetçioğlu (2011: 52) Girit'ten Anadolu'ya göçleri şu ifadelerle özetler:

"Osmanlı'nın Rus Çarlığı girdiği mücadele ve Balkanlar'daki milliyetçilik çerçevesinde gelişen olaylar neticesinde patlak veren 1877-1878 Osmanlı - Rus, 1912-1913 Balkan Savaşları ve 1914-1918 I. Dünya Savaşı neticesinde ırk veya dil ilişkisine bakılmaksızın Türk ve Türk olmayan çok sayıda Balkan, Kafkas ve Kırım Müslüman'ı Türkiye'ye göç etmek zorunda kalmıştır. Bu göç hareketi sadece belirtilen büyük çaplı savaşlarda değil, Girit Adasındaki örnekte olduğu gibi yerel bir takım ayaklanmalar ve karışıklıklar sonucunda da gerçekleşmiştir. Osmanlı'nın giderek kontrolünü yitirdiği bölgelerdeki Müslüman halk çareyi Osmanlı'nın güvenli buldukları diğer topraklarına göçmekte bulmuştur. Düzensiz bir biçimde ve devletin birden bire karşıya kaldığı bu nüfus hareketleri, yapıları itibarıyla zorunlu göç kapsamına alınabilirler."

Adıyeke (2013: 137-145), Avrupa devletlerinin Girit'teki Osmanlı idaresine yönelik olarak yaptıkları her yeni düzenleme ve reform projelerinin, adadaki Osmanlı hâkimiyetini biraz daha azalttığını, adada Yunanistan'a ilhak talebiyle başlayan her ayaklanmanın da Müslümanlara yönelik katliamlara dönüştüğünü, tüm bunların Girit'ten yapılan göçlerin temel sebebini oluşturduğunu ifade eder.

Şahin ve Duran'ın (2019) kaleme aldığı "İzmir-Turgutlu (Hamidiye) Köyünde Giritli Muhacirler" adlı çalışmada Giritli muhacirlerinin göç süreçlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

"Girit'te 19. yüzyılda milliyetçi akımların ve Yunan bağımsızlık hareketinin etkisiyle başlayan ve yüzyıl boyunca devam eden, özellikle 1897 Osmanlı-Yunan Savaşının sonucunda daha da artarak, adada yıllarca birarada barış içerisinde yaşayan iki toplumun yakın ilişkilerinin bozulmasına ve yerini çatışmalara ve katliamlara bırakmasına yol açan olaylarla birlikte, çok sayıda Giritli Müslüman nüfus, adadan ayrılmak zorunda kalmıştır. Osmanlı Devleti, o dönem içinde bulunduğu imkânlar dâhilinde almış olduğu birtakım önlemlerle, 19. yüzyılın sonlarında Girit'ten adeta kaçarak Anadolu'ya gelen Giritli Müslümanların, İzmir başta olmak üzere Anadolu'nun çeşitli bölgelerine, Kuzey Afrika ve Ortadoğu'ya göç ve iskân süreçlerinin en hızlı ve sıkıntısız bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için uğraşmıştır. Göçmenlerin bir an önce iskân edilerek üretici konumuna geçmeleri doğrultusunda bir politika yürüten Osmanlı Devleti, göçmenlerin alışık oldukları coğrafi ve iklim özelliklerine, ekonomik faaliyetlerine ve isteklerine uygun bölgelere iskân edilmelerine dikkat etmeye ve göçmenlere ayni ve nakdi yardım ile çeşitli muafiyetler başta olmak üzere gerekli yardımların yapılmasına gayret etmiştir. Ancak alınan tedbirlere rağmen mutlaka aksaklıklar yaşanmış ve bu durum göçmenlerin çeşitli sıkıntılar yaşamasına sebep olmuştur."

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Çalışmada öncelikle Hatay ilinde Girit muhacirlerinin yaşadığı yerler tespit edilmiştir. Girit muhacirlerinin yoğunlukta olduğu bu 3 köyün tamamına gidilerek kişilerden ses kayıt cihazıyla derlemeler yapılmıştır. Derleme yapılan kaynak kişilerde özellikle okula gitmemiş, köy dışında hiç yaşamamış olma özellikleri olmasına rağmen, bu özellikleri taşıyan kişi bulunmadığı için derleme yaptığımız tüm kişiler okula gitmiş ve okuryazardır. Ayrıca rahat konuşabilmelerini sağlamak amacıyla köy hayatı, tarla işleri, Girit adasından Türkiye'ye göç hikâyeleri, yemekler, gelenek ve görenekler gibi aşına oldukları konular seçilmiştir. Yaklaşık 11 saatlik kayıt alınmıştır; fakat bu kayıtlardan bazıları ses, rüzgar, kişilerin çoklu konuşması gibi sebeplerle anlaşılabilirliğini kaybettiğinden kullanılmamıştır.

Ağız, aslında alfabemizde bulunan harflerin, farklı sesletim özelliklerini yüklenmesi, buna bağlı olarak da özgün bir söyleyiş ve bölgeye özgü özellikler taşıması sonucu oluşmuştur. Bu farklılıkları göstermek için çeviri yazı işaretlerini kullanmak gerektiğinden ilgililerce kabul gören çeviri yazı harflerinden oluşan işaretler kullanılmıştır. Yararlandığımız çeviri yazı kaynakları, yeterli gelmediğinde ise metnin anlaşılabilirlik derecesini artıracaklarını düşündüğümüz yeni çeviri yazı işareti oluşturma yoluna gidilmiştir. Bu işaretler kullanılarak yazıya aktarılan metinlerin fonetik ve morfolojik incelemeleri yapılmıştır.

Çalışmamız 6 ana bölümden oluşmaktadır. Ayrıca ana bölümlerin sonunda kaynakça, dizin ve sözlük bölümüne yer verilmiş olup ekler bölümünde ise Hatay Balkan muhacirlerine ait fotoğraflar eklenmiştir. 1. bölüm olan GİRİŞ'te Problem ve Araştırmanın Amacı, Önemi, Sınırlılıkları yer alırken; 2. bölümde KAVRAMSAL ÇERÇEVE yer alır. Bu bölümde ayrıca Girit Muhacirleri ve Hatay İli, Girit'ten

Anadolu'ya göçler, Hatay'ın konumu, tarihi, coğrafi özellikleri, etnik yapısı, ekonomik durumu, sosyal ve kültürel yapısı, Girit muhacirlerinin Hatay iline yerleşmesi, yerleşim köyleri üzerine bilgiler verilmiştir. Girit muhacir köyleri hakkında bilgi verilirken daha önce yapılan çalışmalardan ve kaynak kişilerden edindiğimiz bilgiler de kullanılmıştır. 3. bölüm YÖNTEM bölümü olup araştırmanın yöntemine dair bilgi verilmiştir. 4. bölüm BULGULAR bölümüdür. Bu bölümde "SES BİLGİSİ" ve "ŞEKİL BİLGİSİ" iki ayrı başlıkta ele alınmıştır. Metinler üzerinden eş zamanlı bir dil incelemesi yapılmıştır. Ancak zaman zaman örnekler art zamanlı olarak da karşılaştırılmıştır. Hem ses bilgisi hem de şekil bilgisi bakımından iki ayrı kolda değerlendirilmiştir. "Ses Bilgisi" bölümünde ünlüler, ünsüzler ve ses değişimleri ele alınmış; ölçünlü dil dışı kullanılan ünlüler ve ünsüzler tarif edilerek Türkçe ve alıntı sözcüklerle örneklendirilmiştir. "Şekil Bilgisi" bölümünde ise Prof. Dr. Muharrem ERGİN'in "Türk Dil Bilgisi" ve Prof. Dr. Zeynep KORKMAZ'ın "Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi" adlı çalışmaları temel alınarak şekil bilgisi incelemesi yapılmıştır. Hem ses bilgisi bölümünde hem de şekil bilgisi bölümünde verilen alıntı sözcük örneklerinden batı dillerinden alınanlar ölçünlü Türkiye Türkçesindeki şekilleriyle, Arapça ve Farsça olanlar ise asıl biçimleriyle karşılaştırılmıştır. 5. bölüm "METİNLER" bölümüdür. Bu bölümde köylere gidilerek kaynak kişilerle bire bir görüşmeler yapılmış ve bu görüşmeler ses kayıt cihazına alınmıştır. Kayıtlar transkripsiyon işaretleriyle metinlere dönüştürülmüş ve çeviri yazıya aktarılmıştır. Metinde kaynak kişilere ait metin bölümlerine satır numarası verilmiş, soru bölümleri ise numaralandırmadan ayrı tutulmuştur. 6. bölümde ise "SONUÇ" yer almaktadır. Tüm bölümlerin sonunda ise KAYNAKÇA, DİZİN VE SÖZLÜK ve EKLER'e yer verilmiştir. Dizinde derlediğimiz metinlerdeki yöresel ağız özelliklerini yansıtan kelimeler açıklamalarıyla birlikte verilmiş ve dizinde yer alan her sözcüğün karşılığının yanında, derlenen metinlerde kullanım istatistiğine dair bilgi verilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. SES BİLGİSİ

Bu bölümde, HGMA'daki sesler ünlüler ve ünsüzler olmak üzere iki başlıkta incelenecektir. İncelemede ses birimlerin nitelikleri, ses olayları, sesler arasındaki ilişkiler metinlerdeki verilerden ve metne dair oluşturulmuş çeşitli dizinlerden yararlanılarak elde edilmiş istatistiksel (sıklık) veriler paylaşılarak irdelenecektir.

4.1.1. Sesler

4.1.1.1. Ünlüler

Burada HGMA'da ünlülerin nitelikleri ve ölçünlü dilde bulunmayan varyantları, uzun ünlüler, kısa (normal uzunluktaki) ünlüler, ikiz ünlüler, ünlü uyumları, ünlü değişimleri, ünlü düşmeleri, ünlü türemeleri, ünlü birleşmesi ve ünlü göçüşmesi konuları ele alınacaktır.

HGMA'da ünlü ses birimler ve varyantları şu şekilde gösterilebilir:

Düz Ünlüler: **a, ā, ɐ, ə, e, ē, é, ɪ, î, í, ĭ, i, î;**

Yarı Yuvarlak Ünlüler: **ā, ē, ĭ;**

Yuvarlak Ünlüler: **o, ō, ô, ó, ő, ö, õ, õ, u, ū, ú, ů, ü, ū;**

Geniş Ünlüler: **a, ā, ā, ə, e, ē, ē, o, ō, ó, ő, ö, õ;**

Yarı Geniş Ünlüler: **ɐ, é, ô, õ;**

Dar Ünlüler: **ɪ, î, í, ĭ, i, î, u, ū, ú, ů, ü, ū;**

Kalın (Art) Ünlüler: **a, ā, ɐ, ā, ɪ, ĭ, o, ō, ô, u, ū;**

Yarı Art Ünlüler: ə, í, ĭ, ó, ô, ú, ŭ;

İnce (Ön) Ünlüler: e, ē, é, ê, i, î, ö, õ, ò, ü, ū;

Normalden Uzun Ünlüler: ā, ē, ī, ĭ, î, ō, ô, ū, ŭ, ū.

4.1.1.1.1. Ölçünlü Ünlüler

Ölçünlü Türkiye Türkçesi (ÖTT) yazı ve konuşma dili, Türkiye Türkçesinin Tarihi Yazı Dilleri (TTYD) ve Türkiye Türkçesi Ağızlarının (TTA) tamamında görülen ölçünlü ünlüler: /a/, /e/, /ı/, /i/, /o/, /ö/, /u/, /ü/.

Ünlüler	Özellikleri	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
/a/	Düz, geniş, art ünlü.	duvak (001/9)	akraba (001/13)
/e/	Düz, geniş, ön ünlü.	güzel (001/11)	zeytin (004/71)
/ı/	Düz, dar, art ünlü.	dağılmış (009/79)	kıt (002/04)
/i/	Düz, dar, ön ünlü.	gelin (006/34)	vitrin (003/16)
/o/	Yuvarlak, geniş, art ünlü.	koca (002/08)	sarhoş (003/14)
/ö/	Yuvarlak, geniş, ön ünlü.	böyle (004/165)	özür (030/166)
/u/	Yuvarlak, dar, art ünlü.	şu (006/25)	kuvvet (030/176)
/ü/	Yuvarlak, dar, ön ünlü.	düğün (001/06)	otobüs (004/51)

4.1.1.1.2. Ölçün Dışı Ünlüler

HGMA’da Ölçünlü Türkiye Türkçesinde bulunan sekiz ünlü ses birimin yanı sıra bu ünlü ses birimlerin boğumlanma nitelikleri bakımından farklılık gösteren çeşitli varyantları vardır. Genellikle TTA’da ve çok seyrek olarak ÖTT konuşma dilinde görülebilen ölçün dışı ünlüler: [ā], [ɒ], [ā], [ə], [ē], [é], [ê], [ī], [í], [ĩ], [i̇], [i̇], [ō], [ô], [ó], [ó], [õ], [ö], [ū], [ú], [ŭ].

4.1.1.1.2.1. [ā] (-33- kez)

Düz, geniş, art, normalden uzun ünlü olarak tespit ettiğimiz [ā] ünlüsü, ÖTT'deki /a/ ses biriminin normalden uzun söylenmesi sonucu oluşmuştur.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	-
İç seste	yālnız.ım (013/02)	sabāha(001/01)
Son seste	sonrā (001/03)	fazlā (002/13)

4.1.1.1.2.2. [ɒ] (-3- kez)

Düz, yarı geniş, art ünlü olarak tespit ettiğimiz [ɒ] ünlüsü, /a/ ve /ı/ arası bir ses olup daralma sonucu oluşmuştur.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	ɒdres (017/21)
İç seste	-	normɒl (008/71)
Son seste	ayaɒlanır (023/17)	-

4.1.1.1.2.3. [å] (-1- kez)

Yarı yuvarlak, geniş, art ünlü olarak tespit ettiğimiz [å] ünlüsü, /a/ ve /o/ arası bir ses olup gerileyici benzeşme ve ünlü birleşmesi sonucu oluşmuştur.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	-
İç seste	-	-
Son seste	-	yâ (007/28)

4.1.1.1.2.4. [ə] (-34- kez)

Düz, geniş, yarı art ünlü olarak tespit ettiğimiz [ə] ünlüsü, /a/ ve /e/ arası bir ses olup alıntı kelimelerde görülen bir sestir.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	əskere (007/98)
İç seste	koləy (005/11)	təne (008/72)
Son seste	-	makinə (008/9)

4.1.1.1.2.5. [ē] (-8- kez)

Düz, geniş, ön, normalden uzun ünlü olarak tespit ettiğimiz [ē] ünlüsü, ÖTT'deki /e/ ses biriminin normalden uzun söylenmesi sonucu oluşmuştur.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	-
İç seste	sevmēm (003/12)	-
Son seste	nēyē (025/85)	-

4.1.1.1.2.6. [é] (-16- kez)

Düz, yarı geniş, ön ünlü olarak tespit ettiğimiz [é] ünlüsü, /e/ ve /i/ arası bir sestir.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	ékizdi (017/11)	éhsanın (025/48)
İç seste	gétti (006/3)	héc (006/35)
Son seste	-	æskerleré (025/101)

4.1.1.1.2.7. [ê] (-1- kez)

Yarı yuvarlak, geniş, ön ünlü olarak tespit ettiğimiz [ê] ünlüsü, /e/ ve /ö/ arası bir ses olup dudak ve diş-dudak ünsüzlerinin yuvarlaklaştırıcı etkisi ile oluşmuştur.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	-
İç seste	-	dêvlet (006/13)
Son seste	-	-

4.1.1.1.2.8. [ī] (-15- kez)

Düz, dar, art, normalden uzun ünlü olarak tespit ettiğimiz [ī] ünlüsü, ÖTT'deki /ı/ ses biriminin normalden uzun söylenmesi sonucu oluşmuştur.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	-
İç seste	cıvık (008/35)	-
Son seste	olalı (002/07)	-

4.1.1.1.2.9. [i] (-15- kez)

Düz, dar, yarı art ünlü olarak tespit ettiğimiz [i] ünlüsü, /ı/ ve /i/ arası bir sestir.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	-
İç seste	bağıyóm (025/22)	sínirimiz (006/18)
Son seste	eməğí (018/41)	-

4.1.1.1.2.10. [ĩ] (-1- kez)

Düz, dar, yarı art ünlü olarak tespit ettiğimiz [ĩ] ünlüsü, /ı/ ve /i/ arası bir ses olup [i] ünlüsünün normalden uzun söylenmesi sonucu oluşmuştur.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	-
İç seste	kulaklaşım (017/24)	-
Son seste	-	-

4.1.1.1.2.11. [ĩ] (-7- kez)

Yarı yuvarlak, dar, art ünlü olarak tespit ettiğimiz [ĩ] ünlüsü, /ı/ ve /u/ arası bir sestir.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	-
İç seste	-	furını (014/14)
Son seste	-	-

4.1.1.1.2.12. [î] (-31- kez)

Düz, dar, ön ünlü olarak tespit ettiğimiz [î] ünlüsü, /i/ ünlüsünün normalden uzun söylenmesi sonucu oluşmuştur.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	-
İç seste	düğünlerimîz (001/01)	icadîlilerin (006/09)
Son seste	eğlenillerdî (001/12)	tabî (001/09)

4.1.1.1.2.13. [õ] (-25- kez)

Yuvarlak, geniş, art ünlü olarak tespit ettiğimiz [õ] ünlüsü, /o/ ünlüsünün normalden uzun söylenmesi sonucu oluşmuştur.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	-
İç seste	yōķ (002/11)	ķōperatif (030/8)
Son seste	-	-

4.1.1.1.2.14. [ô] (-13- kez)

Yuvarlak, yarı geniş, art ünlü olarak tespit ettiğimiz [ô] ünlüsü, /o/ ve /u/ arası bir ses olup /u/ ünlüsünün genişlemesi veya /o/ ünlüsünün daralması sonucu oluşmuştur.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	-
İç seste	bôğdayım (009/61)	parôlayı (008/73)
Son seste	bô (009/13)	-

4.1.1.1.2.15. [ó] (-16- kez)

Yuvarlak, geniş, yarı art ünlü olarak tespit ettiğimiz [ó] ünlüsü, /o/ ve /ö/ arası bir sestir.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	óğretmen (017/27)	-
İç seste	dórt (017/4)	-
Son seste	-	-

4.1.1.1.2.16. [ó] (-24- kez)

Yuvarlak, geniş, yarı art ünlü olarak tespit ettiğimiz [ó] ünlüsü, /o/ ve /ö/ arası bir ses olup [ó] ünlüsünün normalden uzun söylenmesi sonucu oluşmuştur.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	-
İç seste	durmuyór (023/14)	-
Son seste	-	-

4.1.1.1.2.17. [õ] (-6- kez)

Yuvarlak, geniş, ön ünlü olarak tespit ettiğimiz [õ] ünlüsü, /ö/ ünlüsünün normalden uzun söylenmesi sonucu oluşmuştur.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	õrensinler (008/109)	-
İç seste	bõle (012/18)	-
Son seste	-	-

4.1.1.1.2.18. [ö] (-1- kez)

Yuvarlak, yarı geniş, ön ünlü olarak tespit ettiğimiz [ö] ünlüsü, /ö/ ve /ü/ arası bir ses olup /ü/ ünlüsünün genişlemesi sonucu oluşmuştur.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	-
İç seste	-	göya (007/83)
Son seste	-	-

4.1.1.1.2.19. [ū] (-5- kez)

Yuvarlak, dar, art ünlü olarak tespit ettiğimiz [ū] ünlüsü, /u/ ünlüsünün normalden uzun söylenmesi sonucu oluşmuştur.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	-
İç seste	duysūn (005/21)	-
Son seste	olurdū (001/01)	-

4.1.1.1.2.20. [ú] (-12- kez)

Yuvarlak, dar, yarı art ünlü olarak tespit ettiğimiz [ú] ünlüsü, /u/ ve /ü/ arası bir ses olup ünsüzler etkisi ile oluşmuştur.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	úç (017/4)	-
İç seste	dún (017/20)	-
Son seste	-	-

4.1.1.1.2.21. [ǔ] (-4- kez)

Yuvarlak, dar, yarı art ünlü olarak tespit ettiğimiz [ǔ] ünlüsü, /u/ ve /ü/ arası bir ses olup [ú] ünlüsünün normalden uzun söylenmesi sonucu oluşmuştur.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	-
İç seste	sǔy (025/56)	-
Son seste	-	-

4.1.1.1.3. Uzun Ünlüler

4.1.1.1.3.1. Birincil Ünlü Uzunlukları

Boğumlanma süresi normal bir ünlünün süresinden daha uzun olan yahut normal uzunluktaki iki ünlünün iki ünlünün boğumlanma süresini içine alan ünlüdür (Korkmaz, 2019: 235).

var ve *yok* sözcükleri, DLT’de (Ercilasun; Akkoyunlu, 2018: 573, 980) hem uzun ünlülü hem de kısa ünlülü olarak tespit edilmiş olup HGMA’da da karakteristik olmasa da uzun ünlülü örneklerine rastlanmıştır:

***vār* (014/04),**

***var* (014/28)**

***yōk* (002/11),**

***yok* (014/30)**

Birincil ünlü uzunluğuna sahip olan *yārın* (018/61) “yarın” sözcüğü, ÖTT’de olduğu gibi HGMA’da da uzun ünlülü olarak söylenmektedir.

DLT’de uzun ünlülü olarak *āt* [a:t] biçiminde olan *ad* sözcüğünün, HGMA’da genellikle kısa ünlülü olarak söylendiği tespit edilmiştir.

Birincil ünlü uzunluğuna sahip olarak kabul edilen sözcüklerden *sūd* [sü:d] (014/6) “süt” sözcüğü derlenen bir metinde karşımıza çıkarken bu kullanımın kişisel

olduğu tespit edilmiştir. *süt* (018/6) kelimesi ile metinlerde kısa ünlülü olarak karşılaşılmıştır.

Tekin'in birincil uzun ünlü listesine eklediği *bu* sözcüğü, HGMA'da bir kez uzun ünlülü olarak kullanılmıştır (Erdem, 2008: 502-562).

tek beklentimiz b̄. (007/12)

Ayrıca *su* sözcüğü de *s̄y* şeklinde uzun ünlülü olarak karşımıza çıkmıştır. Bu sözcük DLT'de (Ercilasun; Akkoyunlu, 2018: 836) de "*suw ~ s̄w*" şeklinde kısa ve uzun ünlülü olarak tespit edilmiştir.

s̄y olmayan yerde. (025/56)

Ünlemlerde görülen, vurgu ve taklit edilen sesin uzunluk açısından niteliğinden kaynaklanan bazı birincil uzunluklara da metinler için de rastlanmıştır (Erdem, 2008: 537):

o önemli h̄. (0025/41)

onu şart koşuyollar h̄. (005/11)

4.1.1.1.3.2. İkincil Ünlü Uzunlukları ve İkincil İkiz Ünlüler

HGMA'da erime, büzülme, derilme, ünlü kaynaşması ve ünsüz düşmesi (ve 'ayn, hemze ünsüzlerinin düşmesi) gibi ses olaylarına bağlı olarak görülen ikincil uzun ünlüler tespit edilmiştir.

Buran (2007), ikincil ünlü uzunluklarının sözcüklerin kök ve tabanları ile bir kısım eklerde ve ekleşme durumunda ortaya çıktığını, ancak bunların genellikle sürekli, kalıcı ve standart olmadığını ifade eder ve "*İkincil uzun ünlülerin ortaya çıkmasını sağlayan nedenlerin başında b, g, ğ, h, k, l, n/ ñ, r, v, y ünsüzlerinin erimesi/düşmesi ve ünlü karşılaşmalarına bağlı hece kaynaşması olayları gelmektedir.*" diyerek ikincil uzun ünlülerin asli olmadıklarını ve çeşitli ses olayları sonrasında ortaya çıktıklarını belirtir.

Tablo 3
İkincil Uzun Ünlüler

Ses olayı	Ünlüler	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Erime	ā		yāni (003/3) bāzi (025/42) meblā'yı (002/34) işallā (014/16)
	ē	güzē' (010/21) gelecēm (007/95)	tüfē'miz (008/72)
	î		icadî (006/09) icadîlilerin (006/9)
	ō	sōra (025/55)	tōbe (014/17)
	ō̄	ō̄le (001/07) bō̄le (001/08) ō̄rensinler (008/109)	
Büzülme	a'a	ba'am (025/33) na'apacaḵ (007/68)	
ve			
Derilme	u'u	çocu'um (023/45) doḡru'up (003/10)	
	î		icadîli (006/09)
Yutulma	ā		ḵırîḵānın (008/131)
Ünlü Kaynaşması	a'a	na'apacaḵ (007/68)	
	e'a	şe'aparlardı (007/79)	

Tablo 3
İkincil Uzun Ünlüler (Devamı)

Vurgu ve Tonlamaya Bağlı Olarak Oluşanlar	ā	yālnızım (013/2)	
	ē	dikellerdi dē (001/07)	
	ī	dağılırdī (001/02)	
	ĩ	kulaklaşım (017/24)	
	î	düğünlerimiz (001/01)	
	ō	istemiyōm (025/23)	
	ū	duysūn (005/21)	
	ó	tanyōm (025/60)	
	ű	koķűyór (025/55)	

4.1.1.1.3.3. Alıntı Kelimelerde Uzunluk

HGMA’da birincil ünlü uzunlukları kadar ikincil ünlü uzunlukları da görülmektedir. Normal süreli ünlülerin uzamasına neden olan bazı ses olayları bulunmaktadır. Ünsüz erimeleri (ve ‘ayn, hemze ünsüzlerinin düşmesi), hece kaynaşması ve ünlü birleşmeleri bu konuda etkili olan başlıca ses olaylarıdır.

fasulye (Rum.) > fāsüle (011/1) "fasulye"

tufeng (Far.) > tūfē'miz (008/72) "tüfek"

tevbe (Ar.) > tōbe (014/38) "tövbe"

meblag (Ar.) > meblā'yı (002/34) "meblağ"

pāre (Far.) > pāra (025/102) "para"

4.1.1.2. Ünsüzler

HGMA'daki ünsüzleri ölçünlü ünsüzler ve ölçün dışı ünsüzler olmak üzere iki başlık altında sınıflandırıyoruz.

4.1.1.2.1. Ölçünlü Ünsüzler

ÖTT yazı ve konuşma dili, TTTYD ve TTA'nın tamamında görülen ölçünlü ünsüzler: /b/, /c/, /ç/, /d/, /f/, /g/, /ğ/, /ğ/, /h/, /j/, /k/, /k/, /l/, /m/, /n/, /p/, /r/, /s/, /ş/, /t/, /v/, /y/, /z/.

Ünsüzler	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
/b/	bir (001/03)	sabahleyin (001/02)
/c/	koça (002/08)	tacını (001/11)
/ç/	çocuklara (002/09)	çaresi (002/11)
/d/	şimdi (022/12)	adam (030/219)
/f/	ufağ (007/32)	ğaffe (008/40)
/g/	gelenek (018/30)	zengin (018/42)
/ğ/	ğayğısı (023/46)	işğaldan (023/75)
/ğ/	değilsiniz (016/10)	piroğram (023/59)
/h/	haşhyoruz (015/24)	reyhan (008/102)
/j/	-	patenaj (005/22)
/k/	bekçi (020/23)	köfte (003/06)
/k/	arkadaş (006/29)	ağıbet.e (004/41)
/l/	böyle (014/21)	bezelye (011/02)

/m/	torunlarım (009/05)	mesela (018/31)
/n/	annarız (024/17)	mandalin (022/16)
/p/	pişiriyok (010/37)	piskolojik (028/01)
/r/	ürünleri (018/06)	ceyran (028/02)
/s/	suç (029/14)	ambolas (030/27)
/ş/	şöle (001/10)	nışan (004/02)
/t/	tarlam (020/01)	emanet (016/34)
/v/	vuruyor (007/76)	valla (005/07)
/y/	yoksam (026/13)	hayata (015/01)
/z/	teyzemin (012/01)	zaten (026/17)

4.1.1.2.2. Ölçün Dışı Ünsüzler

Genellikle TTA’da ve çok seyrek olarak ÖTT konuşma dilinde görülebilen ölçün dışı ünsüzler: [ç], [ğ], [©], [ğ], [h], [h], [l], [m], [n], [r], [r], [ş], [t], [y], [y], [ž].

4.1.1.2.2.1. [ç] (-2- kez)

Süreksiz, yarı ötümlü, diş eti-ön damak ünsüzü olarak tespit ettiğimiz [ç] ünsüzü, /c/ ve /ç/ arası bir sestir.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	çeyiz (026/7)
İç seste	saçda (025/59)	-
Son seste	-	-

4.1.1.2.2.2. [ğ] (-16- kez)

Kalın ünlülerle hece kurduğu hâlde ön çıkışlılığını koruyan /g/ olarak tespit ettiğimiz [ğ] ünsüzü, süresiz, ötümlü, ön damak ünsüzü olarak değerlendirilebilir.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	-
İç seste	öğretmen (017/27)	-
Son seste	-	-

4.1.1.2.2.3. [©] (-6- kez)

Sürekli, sızıcı, ötümlü ön ve arka damak ünsüzü olan /ğ/ ünsüzünün eriyip düşmek üzere olması sonucu oluşan ünsüz [©] işareti ile gösterilmiştir.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	-
İç seste	so©ra (025/78)	pamu©a (007/36)
Son seste	-	hindiba© (008/38)

4.1.1.2.2.4. [g̃] (-9- kez)

Ayn ünsüzünün /ğ/ ünsüzüne dönüşmesi sonucu oluşan ses birim [g̃] işareti ile gösterilmiştir.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	-
İç seste	-	bağzı (025/82)
Son seste	-	-

4.1.1.2.2.5. [ḥ] (-45- kez)

Sürekli, sıızıcı, ötümsüz, gırtlak ünsüzü olarak tespit ettiğimiz [ḥ] ünsüzüdür.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	hanı (030/180)	halğa (002/27)
İç seste	-	sıhhat (023/61)
Son seste	yoh (006/16)	-

4.1.1.2.2.6. [h̥] (-25- kez)

Sürekli, sıızıcı, ötümsüz, gırtlak ünsüzü olan /h/ ünsüzünün eriyip düşmek üzere olması sonucu oluşan ünsüz [h̥] işareti ile gösterilmiştir.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	hanım (006/29)	honeftez (007/63)
İç seste	-	muḥacir (012/15)
Son seste	-	-

4.1.1.2.2.7. [ɭ] (-19- kez)

Sürekli, akıcı, ötümlü, art damak ünsüzü olarak tespit ettiğimiz [ɭ] ünsüzüdür.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	-
İç seste	bekletmiş (008/46)	-
Son seste	-	-

4.1.1.2.2.8. [m] (-4- kez)

Sürekli, akıcı, ötümlü, genizli, çift-dudak ünsüzü olan /m/ ünsüzünün eriyip düşmek üzere olması sonucu oluşan ünsüz [m] işareti ile gösterilmiştir.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	-
İç seste	giṃi (001/06)	taṃam (025/53)
Son seste	eyikinem (025/103)	hayderim (017/34)

4.1.1.2.2.9. [ŋ] (-204- kez)

Sürekli, akıcı, ötümlü, genizli, orta ve arka damak ünsüzü olarak tespit ettiğimiz [ŋ] ünsüzüdür.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	-
İç seste	götürürdünüz (022/17)	eğer (030/123)
Son seste	evin (020/10)	senenin (023/08)

4.1.1.2.2.10. [ř] (-142- kez)

[ř] ünsüzü, sürekli, akıcı, ötümlü, titreşim, diş eti-ön damak ünsüzü olan /r/ ünsüzünün daha vurgulu ve titreşim söylenmesi sonucu oluşmuştur.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	şadyo (008/08)
İç seste	yapşaşlarını (009/15)	aşif (028/05)
Son seste	ayaşlaş (017/23)	-

4.1.1.2.2.11. [r] (-2- kez)

Sürekli, akıcı, ötümlü, titreşim, diş eti-ön damak ünsüzü olan /r/ ünsüzünün, eriyip düşmek üzere olması sonucu oluşan ünsüz [r] işareti ile gösterilmiştir.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	-
İç seste	soğra (014/18)	-
Son seste	-	-

4.1.1.2.2.12. [ş] (-1- kez)

Sürekli, sızıcı, yarı ötümlü, dış eti ünsüzü olarak tespit ettiğimiz [ş] ünsüzü, /ş/ ve /j/ arası bir sestir.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	-
İç seste	-	turuşlu (025/60)
Son seste	-	-

4.1.1.2.2.13. [t] (-7- kez)

Süreksiz, yarı ötümlü, dış-dış eti ünsüzü olarak tespit ettiğimiz [t] ünsüzü, /t/ ve /d/ arası bir ses olup yarı ötümlüleşme sonucu oluşmuştur.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	taşycam (030/62)	šana (023/25)
İç seste	ataşlar (009/20)	marketlerde (007/47)
Son seste	-	-

4.1.1.2.2.14. [ɣ] (-2- kez)

Sürekli, sızıcı, ötümlü, dış-dudak ünsüzü olan /v/ ünsüzünün eriyip düşmek üzere olması sonucu oluşan ünsüz [ɣ] işareti ile gösterilmiştir.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	-
İç seste	-	dayul (017/06)
Son seste	-	-

4.1.1.2.2.15. [ɣ̥] (-11- kez)

Sürekli, akıcı, ötümlü, yarı ünlü, dış eti-ön damak ünsüzü olan /y/ ünsüzünün eriyip düşmek üzere olması sonucu oluşan ünsüz [ɣ̥] işareti ile gösterilmiştir.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	-
İç seste	öyle (007/11)	şeyde (006/15)
Son seste	ney (025/116)	-

4.1.1.2.2.16. [ʒ] (-2- kez)

Sürekli, sızıcı, yarı ötümlü, dış-diş eti ünsüzü olarak tespit ettiğimiz [ʒ] ünsüzü, /z/ ve /s/ arası bir ses olup yarı ötümsüzleşme sonucu oluşmuştur.

Konumu	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
Ön seste	-	-
İç seste	olmažsak (017/26)	ežas (025/30)
Son seste	-	-

4.1.2. Ses Değişmeleri

4.1.2.1. Ünlü Değişmeleri

4.1.2.1.1. Karakteristik Olanlar

4.1.2.1.1.1. Yaygın Olan Fonetik Eğilimler

4.1.2.1.1.1.1. Ünlü Uyumları

4.1.2.1.1.1.1.1. Dil Uyumu (Kalınlık-İncelik Uyumu)

Türkiye Türkçesi yazı dilinde olduğu gibi HGMA'da da dil uyumuna uyum söz konusudur; ancak karakteristik değildir.

Ayrıca derlenen metinlerde DS'de (2009: 965) "*meşe odunu*" olarak tanımı yapılan "*cilbirt*" kelimesine *cılbirt* (009/39) olarak rastlanmıştır.

4.1.2.1.1.1.1.1.1. Yazı Dilimize Göre Dil Uyumunun İleri Olduğu Durumlar

Kök ve tabanlarda ünlü uyumu daha ileri durumdayken ekleşmede nispeten daha az durumdadır.

4.1.2.1.1.1.1.1.1.1. Kök ve Tabanlarda Dil Uyumunun İleri Olduğu Durumlar

4.1.2.1.1.1.1.1.1.1. İlerleyici Benzeşme Yolu İle

İlerleyici benzeşme, tüm Batı Grubu ağızlarında diğer benzeşme yönlerinden daha baskındır (Karahan, 2017: 5). HGMA'da da ilerleyici benzeşmenin yaygın olduğu görülmüştür.

Kalınlaşma

yani (Ar.) > yanı (001/9)

hā'in (Ar.) > hayın (005/29)

fasulye (Rum.) > fasulya (025/25)

Asli şekillerini koruyan Türkçe kökenli kelimeler:

hangı (019/9) (TT hangi<ET kaçğı) (Gülensoy, 2018: 315)

haşısısa (030/115) (TT hangi<ET kaçğı) (Gülensoy, 2018: 315)

İncelmeler

sınır (Rum.) > sínirimiz (006/18)

4.1.2.1.1.1.1.1.1.2. Gerileyici Benzeşme Yolu İle

Kalınlaşma

Türkçe kökenli birleşik kelimelerde:

biraz > biraz (014/15)

dört yol > doryolda (008/20)

Alıntı kelimelerde

nişan (Far.) > nişan (004/2)

fulan (Ar.) > ÖTT filan > filan (030/158)

tetanos (Fr.) > tatanoz (008/17)

İncelme

kāse (Far.) > kase (007/13)

dāne (Far.) > tane (008/80)

asker (Ar.) > askerlik (008/70)

şoför (Fr.) > şöförü (030/147)

Asli şeklini koruyan alıntı kelimeler:

kismet (Ar.) > kismet (017/26)

4.1.2.1.1.1.1.1.1.3. İki Yönlü Benzeşme

berāber (Far.) > barabar (030/15)

4.1.2.1.1.1.1.1.1.2. Ek ve Edatlarda Dil Uyumunun İleri Olduğu Durumlar

-ki

ordakı (018/59)

buradağılar (021/4)

-ken

başlarқан (030/30)

4.1.2.1.1.1.1.1.2. Yazı Dilimize Göre Dil Uyumunun Geri Olduğu Durumlar:

Türkiye Türkçesi yazı dilinde dil uyumuna uyan bazı kelimeler HGMA'da uyumsuzdur. Özellikle ekleşme sırasında hatta kelime kök ve tabanlarında incelme veya kalınlaşma ileri düzeydedir.

4.1.2.1.1.1.1.2.1. Kök ve Tabanlarda Dil Uyumunun Geri Olduğu Durumlar

Türkçe kökenli kelimelerde:

buyüttüm (014/2) (<OT bedū-) (Gülensoy, 2018: 134)

*ikizleri (017/12) (<OT ikkiz<ET *ēkiz) (Gülensoy, 2018: 339)*

ağleycim (025/82) (<ET ıgla-) (Gülensoy, 2018: 15)

aci (012/27) "acı" (<ET acığ) (Gülensoy, 2018: 5)

Alıntı kelimelerde:

tevbe (Ar.) > tovbe (014/6) "tövbe"

sunni (Ar.) > sunni (010/14) "sünni"

hācc (Ar.) > haci (030/47) "hacı"

sınır (Rum.) > sínirimiz (006/18) "sınır"

fā`ide (Ar.) > faydemiz (017/30) "fayda"

kismet (Ar.) > kismet (017/26) "kısmet"

patates (Rum.) > patetes (007/38) "patates"

4.1.2.1.1.1.1.2.2. Eklerde Dil Uyumunun Geri Olduğu Durumlar

İsme Gelen Eklerde:

“+leyin”, “+gil”, “+ki”, “-ken” ve “-yor” ekleri tıpkı yazı dilimizdeki gibi dil uyumuna aykırı olan uyumsuz eklerdendir. HGMA'da da dil uyumuna aykırı örnekler tespit edilmiştir.

“+leyin”

sabahleyin (001/2)

“+gil Ekinde”

babamgil (024/16)

" +ki Ekinde "

turunçludagilerin (023/12)

" +ken Ekinde "

ufakken (007/113)

varken (022/8)

yaşındayken (004/37)

yıkarkene (007/24)

Fiile Gelen Eklerde:

Fiile getirilen zaman ve kip ekleri ölçünlü dilde, dil uyumuna uygun bir şekilde eklenirken HGMA'da uyuma aykırı şekilde eklendiği görülmüştür. Ancak şimdiki zaman eki "-yor" tek şekilli olduğundan ÖTT'de de ince ünlülü kelimelere eklendiğinde uyuma aykırı olduğu bilinmektedir.

"Şimdiki Zaman" ekinde

değerlendiremiyo (007/107)

ediyom (030/35)

gezyom (030/148)

bağıyóm (025/21)

"Görülen Geçmiş Zaman" ekinde

yapti (008/52)

vardi (014/20)

saraldi (006/27)

kumarciydim (006/51)

"Öğrenilen Geçmiş Zaman" ekinde

çıkmiş (017/13)

"Gelecek Zaman" ekinde

ağleycim (025/82)

kırıcıñ (025/59)

alıcîñ (025/59)

“Emir/ İstek” ekinde

bakıyım (016/1)

yaptırım (021/7)

“Şart” ekinde

çıktıysa (008/104)

Aynı kelime hem dil uyumuna uygun hem de dil uyumuna aykırı bir şekilde karşımıza çıkabilmektedir.

ağlardı (012/28) / ağleycim (025/82)

bazı (008/90) / bāzi (025/42)

4.1.2.1.1.1.2. Dudak Uyumı (Düzlük-Yuvarlaklık Uyumı)

Türkçe kelimelerin ilk hecelerindeki ünlülerin düz veya yuvarlak oluşlarına göre onu izleyen hecelerdeki ünlülerin, kelimelerin ilk hecesi düz ünlülü ise düz, yuvarlak ünlülü ise dar yuvarlak veya geniş düz olarak gelmesi kuralıdır (Korkmaz, 2019: 179- 180).

Türkiye Türkçesi ağızlarında rastladığımız dudak uyumuna aykırı sözcüklerin ikinci hecelerinin düzleşmesi, HGMA'da görülmemektedir.

tavuk (015/26)

kavun (023/37)

kavurmuş (016/44)

yavrum (017/40)

Aynı durum alıntı kelimelerde de karşımıza çıkmaktadır.

karpuz (009/41)

pamuk (007/38)

hamur (015/34)

doğtoru (006/47)

gavur (004/164)

davul (001/1)

4.1.2.1.1.1.2. Ünlü İncelmesi:

HGMA'da ÖTT'den farklı olarak dil uyumu (kalınlık-incelik uyumu) kuralına genel olarak aykırılık söz konusudur. Kalın ünlülü bir kelimeye getirilen ek ince ünlülü olabilirken; tam tersi durum da söz konusu olabilmektedir. Ayrıca kelime tabanındaki incelme veya kalınlaşma da sıkça görülmektedir.

i<ı

ağrı-yor (014/21)

acı (012/27)

ayaklarım (014/21)

kapıyı (007/10)

çınarlı (006/10)

yazın (014/31) "yazın" (mevsim)

ÖTT'deki *aynı* sözcüğü Arapçadan alıntı bir sözcük olup asli şekli olan *ayni* biçimiyle tespit edilmiştir.

ayni "aynı" (001/6)

e<a

oriye (020/8)

Alıntı sözcüklerde;

patetes (007/38)

ə<a

yəpacam (005/2)

ö<o

şöförü (030/147) "şoför"

4.1.2.1.1.1.3. Ünlü Türemeleri

4.1.2.1.1.1.3.1. Ön Seste Ünlü Türemesi:

HGMA'da, diğer Anadolu ağızlarının aksine, kelime başı “r”, “l” ünsüzlerinin önüne gelen düz-dar ünlü türemesi görülmemektedir.

4.1.2.1.1.1.3.2. İç Seste Ünlü Türemesi:

Kelime içinde yan yana gelen ünsüzlerin arasında dar bir ünlünün türemesi şeklinde görülmektedir. HGMA'da bu türeme alıntı sözcüklerde tespit edilmiştir.

hıristiyanım (004/163)

orkestraya (002/14)

fıransızlar (018/62)

piroğram (023/59)

espiri (030/62)

4.1.2.1.1.1.3.3. Son Seste Ünlü Türemesi

-sana/-sene<-sa-n-a/-se-n-e

Kök hâlindeki kelimelere, -sa şart kipi 2. tekil şahıs eki üzerine (-sa/-se-n>-sana/sene) -A ünlüsünün türediği görülmüştür. Aslında -yA! ünleminin y-'sinin eriyerek kısalmış biçimi olan -A! ünlemi ile genişletilen şart kipi, çok güçlü bir istek görevinde olup; bu güçlenmeden ötürü işlevinde emire kayan bir özellik kazanır. Bu özelliği nedeniyle yalnız ikinci şahıs teklik ve çokluk çekimlerinde yer alır (Korkmaz, 2017a: 612).

HGMA'da da bu özelliğiyle üç örnek tespit edilmiştir.

istesene (010/16)

anlatsana (024/15)

bağsana (017/35)

-kene<-ken-ne

Kök hâlindeki kelimelere -ken zarf fiil eki (-ken> -kene/-kana) getirildiğinde sonda a/e ünlüsünün (veya pekiştirme amaçlı a/e nin) türediği görülmektedir (Korkmaz, 2010: 7-20).

Korkmaz (2010: 7-20), "TT yazı dilindeki i-ken > -ken zarf fiil ekinden genişletilmiş ve ağızlarda -kAnA/-hAnA biçimlerine girmiş olan pekiştirmeli zarf-fiil şekillerinin de er-ken>i-ken>-ken zarf fiil ekiyle birleşmiş enklitik -lA ekinin uğradığı -l>-n ses değişimi yoluyla -kAn+lA -kAn-na>-kAnA/-hAnA biçimine girmiş olabileceği veya -ken zarf fiillerinin doğrudan doğruya -A pekiştirme ekiyle genişletilmiş olabileceği" ihtimali üzerinde durmuştur.

Buna göre HGMA'da tespit edilen örnekler aşağıdadır:

gelirkene (031/5)

yıkarkene (007/24)

ordaykene (031/10)

+cAnA<+cA+nA

Son seste görülen türeme aslında tek başına ünlü türemesi olmayıp, pekiştirme anlamı ile kullanılan "kınya"dan gelmektedir. +CA ekiyle kurulmuş zarflar Eski Türkçeden gelme +nA (< gına, kınya) ekiyle genişletilerek (+ca/+ce+nA/+ne>+cana/+cene) pekiştirme anlamı güçlendirilmiş zarflar yapılırlar (Korkmaz, 2017a: 122).

iyicene (016/44)

kine<ki

Buradaki türeme de ünlü türemesi gibi görünse de aslında yine pekiştirme görevi ile kullanılan -lA ekinden kaynaklanmaktadır. Ad soylu sözlerde pekiştirme görevi ile zarflar türeten -lA eki bir l>n ses değişimine uğrayarak ve erki > ki güçlendirme eki ile birleşip kaynaşmış ve erki>ki+ne>-kine/-kına>-kin/-kın biçimlerine dönüşerek varlığını sürdürmüştür (Korkmaz, 2010: 7-20).

HGMA'da "ki"nin ünlüsünün genişlediği bir örnekle tespit edilmiştir:

eyikine (025/103)

eyikene (025/80)

Bu konu ünsüz türemesi başlığında tekrar ele alınacaktır.

4.1.2.1.1.1.4. Ünlü Düşmesi

Ünlü düşmesi, türlü ses etkileri altında kelimelerin iç ve son seslerinde bulunan bazı ünlülerin düşmesi şeklinde tanımlanmaktadır (Korkmaz, 2019: 240).

HGMA'da derlenen metinlerde ön seste ve son seste herhangi bir ünlü düşmesi tespit edilmemiştir. Daha çok iç seste düz-dar ünlülerin veya son hecenin düşebildiği görülmüştür. Bu ünlü düşmeleri hece düşmesi ile birlikte görülmektedir. Her ses ve heceyi söylemek için tüketilen belirli miktardaki enerji ve zaman için kişiler, konuşma sırasında farkında olmadan, en az çaba yasası temelinde hareket ederek konuşmayı hafifletmeye, konuşma için sarf edilecek enerji ve zamanı eksiltmeye yönelmektedir (Korkmaz, 2019: 127). Ses ve hece düşmelerinin en büyük sebebi bu eğilimdir.

4.1.2.1.1.1.4.1. Ön Seste Ünlü Düşmesi

Derlenen metinlerde ön seste ünlü düşmesine rastlanmamıştır.

4.1.2.1.1.1.4.2. İç Seste Ünlü Düşmesi

HGMA'da yaşanan iç sesteki ünlü düşmeleri daha çok ikinci hece ile ilgili bir ses olayıdır ve bu ünlü düşmeleri daha çok dar ünlünün düşmesiyle yaşanır. ÖTT'deki ünlü düşmesi HGMA'da da karakteristik olarak karşımıza çıkmaktadır.

gönlümden (002/33)

ğaynım (013/18)

Alıntı kelimelerde de ÖTT ile paralel bir kullanım söz konusudur.

ismini (004/39)

şeklinde (007/79)

ömrü (007/109)

kahrından (009/50)

hazmetmek (007/64)

Ancak düz-geniş ünlülerin de düştüğü tespit edilmiştir. Yer-yön zamirlerinin oluşumunda yer alan *ara* sözcüğünün (*bura<bu+ara*) son ünlüsü de sıkça düşmeye uğramaktadır.

Ø<-a-

orda (016/31)

burda (004/126)

Ø<-e-

annannem (005/26)

Alıntı sözcüklerde de /e/ ünlüsünün düştüğü gözlemlenmiştir.

gaztede (025/103)

ceryan (023/54)

Ø<-ı/-i-

azcık (022/15)

aşşagda (025/114)

aşagda (030/133)

ķarsı (008/45) "karısı"

Alıntı sözcüklerde de bu duruma rastlanmaktadır.

daķķa (025/111)

haķķat (018/2)

ķomser (030/215)

pirket (008/53)

Ø<-u/-ü-

hussi (008/61) (Ar. husûsî)

4.1.2.1.1.2. Belirli Kelimelerde Görülen veya Belirli Bir Şarta Bağlı Olan Ünlü Değişmeleri

Bu başlık altında incelenen kelimelerdeki ünlü değişmeleri, sadece belli kelimelerde görülen değişmelerdir.

4.1.2.1.1.2.1. Ünlü Yuvarlaklaşması:

Yanında dudak ünsüzü bulunan düz ünlünün “yuvarlaklaşması /dudaksılaşması”dır. Sadece birkaç kelimede görülür. Bu kelimelerin düz ünlülü kullanımları daha yaygındır.

bubası (005/18)

Alıntı sözcükler de aşağıda verilmiştir:

dēvlet (006/13)

furın (022/9)

HGMA'da ÖTT'deki şekliyle kullanılan *için* sözcüğü asli şekli olan yuvarlak ünlülü haliyle de karşımıza çıkmaktadır.

üçün (013/17)

uçün (030/198)

4.1.2.1.1.2.2. Geçişme (Crassis):

Ünlü ile biten bir kelimeyle ünlü ile başlayan ve genellikle bir arada kullanılan iki kelime bir araya geldiklerinde, yan yana gelen bu iki ünlü birbirine geçer ve iki kelime tek kelime hâlini alır (Tuna 1986: 43).

Derlenen metinlerde “etmek, olmak” fiillerinin yanı sıra “yapmak” fiilinin kullanımı sırasında da geçişme olduğu tespit edilmiştir. Bu ses olayını tek bir ünlüyle gösterdiğimiz gibi iki ünlü arasına boğumlanmayı ifade eden ' ve ◡ işaretleri ile transkribe ettik.

nōlucaḡ (007/137)

na'apacaḡ (007/68)

ne◡'apallar (030/123)

ṡa'pıyorus (015/8)

4.1.2.1.1.2.3. Ünlü Daralması:

Geniş ünlüleri daraltıcı etkisi olan bazı ünsüzlerin yanındaki geniş ünlülerin dar ünlüye dönüşmesi olayıdır. HGMA'da ön seste, iç seste ve son sesteki daralmalar tespit edilmiştir (Korkmaz, 2019: 239).

4.1.2.1.1.2.3.1. Ön Seste Daralma

HGMA'da ön seste bu şekilde bir ünlü daralması tespit edilmemiştir.

4.1.2.1.1.2.4.2. İç Seste Daralma

HGMA'da geniş ünlülerin daralması daha çok y, c, d, l gibi ünsüzlerin etkisi sonucunda görülür.

i<a

ağlıyasım (025/14) *oriya (030/145)*

buriya (023/6) *buriye (020/22)*

bakıyım (016/1) *tanımıycaqlar (007/123)*

ortancılıyım (030/76) *ıslatırak (018/40)*

Alıntı kelimelerde

masrıf (018/49)

i<a

haşliyip (003/11)

i<e

HGMA'da karşılaşılan iç sesteki ünlü daralması, çoğunlukla *kapalı [é]* sesi ve /e/ seslerinin yanındaki /y/ ünsüzünün daraltıcı etkisi ile gerçekleşmiştir.

görmiycek (007/123) *istiyen (015/41)*

temizliyip (003/11) *çökelikli (025/69)*

yiğenim (022/7) (<ET yegen, yigen)

Alıntı bir sözcük olarak *seferbirlik (028/6)* (<seferberlik "seferberlik") de bu örnekler arasında yer almaktadır.

patatis (013/10)

i<é

yimek (023/49) (<yé:m+(e)k / yé:-mek) (Gülensoy, 2018: 916)

yimiyceksiniz (030/189) (TT ye-<OT yi-, ye- (DLT yé-)<ET yi-, ye-) (Gülensoy, 2018: 907)

diyi (006/10) (TT diye<ET ti-yin<*té-) (Gülensoy, 2018: 198)*

u<a

şuruya (007/75)

u<e

iskendurun (023/15) "İskenderun"

Bazen daralma yarı dar ünlülerle de yapılır.

o<a

Alıntı kelimelerde

pdresini (017/21)

normøl (008/71)

ô<o

yôruluyok (017/24)

yôk (017/23)

Alıntı sözcüklerde de benzer bir durum göze çarpmaktadır.

salôn (017/22)

parôla (008/73)

4.1.2.1.1.2.4.3. Son Seste Daralma

HGMA'da geniş ünlülerin daralması daha çok y, c gibi ünsüzlerin etkisi sonucunda görülür.

i<e

geçinci (006/12)

diyi (006/10)

4.1.2.1.1.2.5. Eskiçil Şekillerin Saklandığı Örnekler

Geniş ünlünün korunması:

a

ķardaş (023/66) (TT kardeş<OT ķadaş, ķarındaş) (Gülensoy, 2018: 372)

e

ekizdi (017/11) (TT ikiz<OT ikkiz) (Gülensoy, 2018: 339)

*eyi (030/142) (TT yürü-<OT eyü, *eygü<ET edgü) (Gülensoy, 2018: 353)*

o

yokarı (014/25) (TT yukarı<OT yoğar, yoğaru, yuğaru<ET yoğaru) (Gülensoy, 2018: 962)

yörüye (009/45) (TT yürü-<OT yori-,yür-<ET yori-,yür-) (Gülensoy, 2018: 980)

ö

böyük (030/157) (TT büyük<OT bedük) (Gülensoy, 2018: 134)

böyüdüklerimizle (030/127) (TT büyük<OT bedük) (Gülensoy, 2018: 134)

4.1.2.1.2. Karakteristik Olmayanlar

Bir veya birkaç kelimede görülen ses değişimleri karakteristik değildir.

4.1.2.1.2.1. Fonetik Bir Sebebe Bağlı Olarak Sadece Belirli Kelimelerde ve Sadece Bir veya Birkaç Kez Görülenler

4.1.2.1.2.1.1. Düzleşme (Başkalaşma, Örnekseme)

HGMA'da içerisinde dudak ünsüzü taşıyan kelimelerde düz ünlülerin yuvarlaklaştığı örnekler tespit edilmiştir. Yuvarlaklaşma eğilimi gösteren *öyle* sözcüğünün OT'deki şekliyle kullanımı tespit edilmiştir. Ayrıca EUT'de *çip+(u)k olduğu düşünülen *çubuk* kelimesinin de düzleştiği bir örnek tespit edilmiştir (Gülensoy, 2018: 186). Bu kelimelerde dudak ünsüzü olmasına rağmen ünsüzlerin asli kullanımının devamı olarak düzleştiği görülmüştür.

eyle (008/107) "öyle"

ele (005/10) "öyle"

çıbıknan (016/36)

4.1.2.1.2.1.2. Ünlü İncelmesi

HGMA'da kelime kök ve eklerde incelme karakteristik olarak tespit edilmiş ve ilgili maddede örneklendirilmiştir.

4.1.2.1.2.1.3. Ünlü Kalınlaşması

HGMA'da kalınlaşma kök ve eklerde karakteristik olarak tespit edilmiş ve ilgili maddede örneklendirilmiştir.

4.1.2.1.2.1.4. Ünlü Daralması

HGMA'da daralma kök ve eklerde karakteristik olarak tespit edilmiş ve ilgili maddede örneklendirilmiştir.

4.1.2.1.2.1.5. Ünlü Genişlemesi

Kelime içindeki dar sıradan *ı, i, u, ü* ünlülerinin çeşitli nedenlerle boğumlanma özellikleri bakımından geniş sıradan *a, e, o, ö* ünlülerine dönüşmesi olarak tanımladığımız genişleme ile ilgili birkaç örnek tespit edilmiştir.

4.1.2.1.2.1.5.1. Ön Seste Ünlü Genişlemesi

éskenderunda (006/9) "İskenderun"

éhsanın (025/48) "İhsan"

4.1.2.1.2.1.5.2. İç Seste Ünlü Genişlemesi

e<i

değermencilik (004/67) (<ET, OT tegirmen) (Gülensoy, 2018: 200)

değel (023/64) (TT değil<OT tegül, dağ ol) (Gülensoy, 2018: 199)

buğdaylara (009/60) (TT buğday<OT buğday, budğay<ET buğday) (Gülensoy, 2018: 117)

Alıntı kelimelerde

hîç (Far.) > heç (025/4)

hicāz (Ar.) > hecaz (028/32) "Hicaz"

kiremit (Rum.) > keremitnen (022/11) "kiremitle"

patinaj (Fr.) > patenaj (005/22)

Bazı kelimelerin asli şekillerini koruduğu da görülmektedir.

getti (006/15) (TT git-<OT kit-<két-) (Gülensoy, 2018: 287)

geyiyok (001/6) (TT giy-<OT ked-<ET ked-) (Gülensoy, 2018: 287)

Aynı kelimelerin kapalı é ile de kullanıldığı tespit edilmiş olup "gét-" sözcüğünün asli şeklini koruduğu tespit edilmiştir.

gétti (006/3) (TT git-<OT kit-<két-) (Gülensoy, 2018: 287)

kiremit (Rum.) > kéremít (022/12) "kiremit"

ô<u

bôğday (010/31) (TT buğday<OT buğday,budğay<ET buğday) (Gülensoy, 2018: 117)

4.1.2.2. Ünsüz Değişmeleri

4.1.2.2.1. Karakteristik Olanlar

4.1.2.2.1.1. Yaygın Olan Fonetik Eğilimler

4.1.2.2.1.1.1. Ötümlüleşme:

Oğuz lehçe ve ağızlarında ötümlüleşme karakteristik bir özelliktir. HGMA'da ötümlüleşme ileri durumdadır.

4.1.2.2.1.1.1.1. Ön Seste Ötümlüleşme

ÖTT ile aynı doğrultuda gelişme göstererek ötümlüleşen sözcüklere ayrıca yer verilmemiştir.

ğ-<ķ-

gızım (025/22)

ğaynım (013/18)

ğabak (014/27)

ğırılan (030/28)

Alıntı sözcüklerde;

kangal (Rum.) > gangal (003/11)

kahve (Ar.) > gahvelerde (026/1)

kahve (Ar.) > gaffe (008/40)

HGMA'da derlenen metinlerde alıntı bir sözcük olan *kaybet-* kelimesinin asli şeklini koruduğu tespit edilmiştir.

gayb (Ar.) > gaybettik (023/34)

g-<k-

gişiyik (025/24)

gendime (007/33)

gimi (013/21) (<ET kip+i)

ÖTT'de ön ses "g-" ile kullanıldığı halde HGMA'da ötümlüleşmemiş şeklinin kullanılması bakımından "*kün*", "*kölge*" sözcükleri ve "*köm-*" fiili önemlidir.

d-<t-

Ön ses t- ötümlüleşerek d- ünsüzüne dönüşmesi Batı Türkçesinde görülen karakteristik bir özelliktir (Karaağaç, 2018a: 215). ÖTT ile benzer bir gelişme gösteren sözcüklere ayrıca yer verilmemiştir.

dutup (025/82) (ET, OT tut-) (Gülensoy, 2018: 770)

dağılıyoruz (007/31) (TT takıl-<OT takıl-<ET tak-) (Gülensoy, 2018: 701)

dağı (002/32) "takı" (<ET tak-ı) (Gülensoy, 2018: 701)

daş (019/9) (ET, OT taş) (Gülensoy, 2018: 712)

daşıycam (030/62) (ET, OT taşu-) (Gülensoy, 2018: 713)

dabanın (028/14) (ET, OT taban) (Gülensoy, 2018: 700)

dezzem (025/4) (<*tay+eze) (Gülensoy, 2018: 731)

t-<d-

ÖTT'de ötümlüleşerek kullanılan "*diken*" ve "*dolu*" kelimelerinin asli şekilleri ile HGMA'da kullanıldığı tespit edilmiştir.

tikenlerini (003/11) (TT *diken*<OT *tiken*, *tikken*<ET *tiken*) (Gülensoy, 2018: 209)

tolu (017/30) (<Uyg., OT *tolı*) (Gülensoy, 2018: 221)

Ayrıca alıntı bir kelime olan *tane* sözcüğünün de HGMA'da asli şekline benzeyerek d- ön sesiyle kullanıldığı tespit edilmiştir.

dāne (Far.) > *dene* (013/9)

b-<p-

bişirillerdi (025/67) (TT *pişir*-<OT *pışur*-<ET *bışır*-, *pışır*-) (Gülensoy, 2018: 568)

bayı (002/28) (ET, OT *pay*)

HGMA'da derlenen metinlerde alıntı bir kelimede p->b- değişimi tespit edilmiş gibi görünse de asli şeklini koruduğu tespit edilmiştir.

bazar (Far.) > *bazar* (002/26)

c-<ç-

Derlenen metinlerde bir kelimede c-<ç- değişimi görülmüş olup aslında sözcüğün asli şeklini koruduğu tespit edilmiştir.

cihāz (Ar.) > *ceyiz* (008/9)

cihāz (Ar.) > *cehiz* (008/11)

4.1.2.2.1.1.1.2. İç Seste Ötümlüleşme

4.1.2.2.1.1.1.2.1. Kök, Taban ve Ekleşme Sırasında Ötümlüleşme

ÖTT'de ile benzer şekilde ötümlüleşme örneği gösteren kelimeler için ayrıca başlık açılmamıştır.

-g-<-k-

turunçludagilerin (023/12)

-d-<-t-

ÖTT'den farklı olarak, *süt* sözcüğündeki asli uzun ünlünün etkisiyle HGMA'da -d-<-t- ötümlüleşmesi görülmüştür.

sūdū (014/6)

sūdünü (014/5)

Alıntı bir sözcük olan *şevketibostan* sözcüğü Ar. şevket "diken" ve Far. būstān "bahçe" kelimelerinin bir araya gelmesiyle oluşmuş olup kelimede bir kez -d-<-t- ötümlüleşmesi tespit edilmiştir.

şevkedibostan (003/8)

Ancak ünlü ile başlayan bir ek aldığında ÖTT'de ötümlüleşen -t- ünsüzünün ötümlüleşmeye aykırı bir şekilde kullanıldığı tespit edilmiştir.

kurtu (012/30)

4.1.2.2.1.1.1.2.2. Bazı Eklerin Başındaki Ünsüzlerin Sadece Ötümlü Hâlleri

ÖTT'de ötümsüz ünsüzlerle biten kelimelerin sonuna, eklerin ötümsüz şekilleri eklenerek sağlanan ünsüz uyumu HGMA'da da karakteristik olarak görülmektedir.

-ç+d-

sac sözcüğü HGMA'da karakteristik olarak *saç* ve *saç* şeklinde kullanılmaktadır.

saçda (025/59) "sacda"

Ayrıca bu sözcüğün iki kez *saçta (008/32, 025/70)*, bir kez de *saşta (014/37)* şeklinde ekin ötümsüz ünsüzlü şeklini aldığı; ancak ünlü ile başlayan ek aldığındaki sondaki /ç/, [ç] ünsüzlerinin ötümlüleşmediği görülmüştür.

saça (008/35)

saçın (008/33)

Buradan hareketle yaptığımız incelemede /ç/ ünsüzünün karakteristik olarak HGMA'da kullanıldığını tespit ettik. Bu kelimelerin çoğunun asli şekline uygun olarak HGMA'da da kullanıldığı görülmüştür.

karınça (017/1) (OT karınça, karınçak) (Gülensoy, 2018: 374)

neçe (017/38) (OT nece, neçe) (Gülensoy, 2018: 491)

demirçiydik (023/2) (ET, OT temür+çi) (Gülensoy, 2018: 203)

demirçilikten (023/2) (ET, OT temür+çi) (Gülensoy, 2018: 203)

denizçileri (023/40)

4.1.2.2.1.1.1.2. Kelime Ulanmaları Sonucu Oluşan Ötümlüleşmeler

Derlenen metinlerde geçen alıntı sözcüklerde birkaçında son ses -p ünsüzünün ünlü ile başlayan bir kelimeyle yan yana gelip ulandığında asli şekillerine dönüştüğü görülmüştür.

-b<-p

‘ayb (Ar.) > ayıb_olurmuş (007/134)

naşīb (Ar.) > nasib_olursa (030/61)

‘arab (Ar.) > arab_uşağı (030/96, 030/97)

‘arab (Ar.) > arab_uşağlarının (009/27)

4.1.2.2.1.1.2. Ünsüz Kaybolmaları

4.1.2.2.1.1.2.1. Erime (Fusion):

HGMA'da da görülen ses değişmelerinden olan erime, hem Türkçe hem de alıntı sözcüklerde yaygındır.

Bir ünlüden sonraki ünsüzün, önündeki ünlünün açıklığı sebebi ile kaybolması ve kaybolurken de önündeki ünlüyü uzatması olarak tanımlayabileceğimiz erime (Gülsevin, 2002: 47), genellikle /ğ/, /h/, /k/, /l/, /n/, [ŋ], /r/, /v/, /y/ ünsüzlerinin kaybolmasıyla ve ilk hecede görülür (Buran 2007).

Ancak HGMA'da orta ve son hecede de örneklerine rastladığımız erimenin, ünlü uzunluğu olmadan da kullanıldığı görülmüştür.

<i>sōra</i> (025/55)	<i>bōle</i> (001/08)
<i>güzē'</i> (010/21)	<i>nası'</i> (012/44)
<i>kaḡarım</i> (025/39)	<i>ōrensınler</i> (008/109)
<i>gelecēm</i> (007/95)	<i>ḡatırliyōm</i> (006/13)

Alıntı kelimelerde de benzer bir durum söz konusudur.

<i>iṣallā</i> (014/16) "inṣallah"	<i>maṣalla</i> (030/179) "maṣallah"
<i>tōbe</i> (014/17) "tōvbe"	<i>tūfē'miz</i> (008/72) "tūfeğimiz"
<i>fāsūle</i> (011/1) "fasulye"	<i>turuṣlu</i> (023/21) "Turunçlu"
<i>piriçlik</i> (030/103) "Pirinçlik"	<i>icadî</i> (006/09) "İcadiye"
<i>icadîlilerin</i> (006/9) "İcadiyeli"	

4.1.2.2.1.1.2.2. Büzülme ve Derilme:

HGMA'da görülen büzülme ve derilmeye ikiz ünlülerin yan yana geldiği görülmüştür. Bu olay, iki ünlü arasındaki ünsüzün, ünlülerin açıklığı sebebi ile,

ünlüler ile birlikte büzülerek tek bir uzun ünlü haline gelmesine denir (Gülsevin, 2002: 51).

ba'am (025/33)

çocu'um (023/45)

na'apacak (<ne yapacak) (007/68)

doğru'up (003/10) "doğrayıp"

Alıntı sözcüklerde aşağıdaki şekilde tespit edilmiştir.

muacir (023/55)

icadîli (006/09) "İcadiye"

4.1.2.2.1.1.2.3. Yutulma:

Derlenen metinlerde yedi alıntı kelimedede yutulma örneği tespit edilmiştir. Yutulma, kapalı hece yanındaki /h/ ünsüzünün kendinden sonraki ünlünün açıklığı etkisi ile yok olmasına denir (Gülsevin, 2002: 56).

kırıkānın (008/131) "Kırıkhan"

kırқан (008/131) "Kırıkhan"

etem (007/115) "Ethem"

baqe (017/30)

heralda (008/118)

heralde (012/6)

hıralda (017/15)

4.1.2.2.1.1.3. Ünsüz Benzeşmeleri

Ünlü ve ünsüzler birbirlerine kendi özelliklerini geçirerek benzeşme yolu ile kök ve tabanlarda bazı ünsüz değişmelerine yol açmaktadır.

Oğuz diyalektlerinde en çok görülen benzeşmeler, ilerleyici benzeşmede -nn-<-nl-; gerileyici benzeşmede ise -ll-<-rl-'dir. -nn-<-nl- bütün Oğuz diyalektlerinde görülmektedir (Sezer 2012: 531).

HGMA'daki örnekler de Sezer'in tespitleriyle paralellik göstermektedir. ÖTT'deki şekliyle kullanılan kelimeler ayrıca incelenmeyecektir.

4.1.2.2.1.1.3.1. Ek Alma Durumunda Oluşan Benzeşmeler

4.1.2.2.1.1.3.1.1. İlerleyici Benzeşme

nn<nl

(+lAr)

bunnar (007/97)

bunnarın (009/39)

onnar (009/55)

onnarnan (009/24)

günnerden (030/142)

günneri (023/80)

şunnar (014/30)

Alıntı kelimelerde de benzer bir durum söz konusudur.

müslümannar (030/81)

yunannar (030/82)

fırınnarına (028/3)

(+lA+n)

nohut çekiyok işte onnan. (012/51)

su doldurup işçileri götürecem kıamyonnan. (030/144)

Vasıta eki +lA+n eki önünde /l/ ünsüzüne ihtiyaç duymadan da +nan/+nen şekline dönüşmektedir.

gemiynen (004/118)

çubuknan (008/59)

kardeşiyenen (007/92)

topraknan (008/56)

köyleñnen (004/53)

tuzuynan (007/53)

üzümnan (008/49)

üzümnen (008/45)

Bu benzeşme Türkçe sözcüklerde karakteristik olduğu gibi alıntı sözcüklerde de kullanımı yaygındır.

şevketibostannan (012/22) *şeylerinnen (004/92)*

nişannisinnan (017/14) *şeynen (014/27)*

şiddetnen (007/73) *parasıynan (005/3)*

imkanımnan (005/2) *môbadeleynen (006/5)*

(+IIK)

ormannık (024/23)

Yapım eki alan sözcüklerde *ormannık* sözcüğüne benzer bir durum tespit edilmiştir.

yannış (030/110) *nişannandi (017/12)*

nn<nd

bennen bu kadar. (030/12)

ben bunnan sonra çalışmayacam. (030/14)

r_r<r_l

(+IAr)

rumrarı (006/5) *rumrari (006/5)*

4.1.2.2.1.1.3.1.2. Gerileyici Benzeşme

II<rl

eğlenillerdi (001/1) *getirillerdi (001/3)*

yaşıyollardı (009/84) *diyollar (004/83)*

binellerdi (008/5) *giydirillerdi (008/6)*

ss<zS

gidemessiniz (004/84)

ss<şS

unutmussunuz (025/106)

nn<ğn

inneyi (008/15)

nd<md

şindi (030/157)

şindiki (023/47)

m_f<v_f

mefat (014/26)

Derlenen metinlerde "şimdi" sözcüğü yaygın kullanım olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak "*şindi*" sözcüğünün kullanım sıklığı da göz ardı edilemeyecek kadar yükündür.

4.1.2.2.1.1.3.2. Kelimelerin Ulanması Sonucunda Oluşan Benzeşmeler

4.1.2.2.1.1.3.2.1. İlerleyici Benzeşmeler

HGMA'da kelimelerin ulanması sonucunda meydana gelen gerileyici benzeşme tespit edilememiştir.

4.1.2.2.1.1.3.2.2. Gerileyici Benzeşme

HGMA'da kelimelerin ulanması sonucunda meydana gelen gerileyici benzeşme tespit edilememiştir.

4.1.2.2.1.2. Belirli Kelimelerde veya Bölgede Görülen ve Belirli Bir Şarta Bağlı Olanlar

4.1.2.2.1.2.1. Benzeşme Sonucu Oluşan Değişiklikler

4.1.2.2.1.2.1.1. Ünsüz-Ünsüz Benzeşmesi

4.1.2.2.1.2.1.1.1. İlerleyici Benzeşme

nn<nl

annatmadığı (007/101)

yannış (030/110)

Ayrıca alıntı bir sözcük olan bir örnekte de tespit edilebilmiştir.

nişannılıydı (017/7)

ɲn<nl

*diɲnemiyon (025/84) (dinle-<diɲle-<*tɲ)*

Tespit edilen bu kelimenin asli şeklindeki [ɲ] ünsüzü ile kullanıldığı tespit edilmiştir.

4.1.2.2.1.2.1.1.2. Gerileyici Benzeşme

Derlenen metinlerde böyle bir durum tespit edilememiştir.

4.1.2.2.1.2.1.2. Ünlü-Ünsüz Benzeşmesi

4.1.2.2.1.2.1.2.1. Dudaksılaşma

Kelime içinde dudak ünlülerinin yanındaki ünsüzlerin dudaksılaşmasıdır. Ancak derlenen metinlerde tespit edilememiştir.

4.1.2.2.1.2.1.2.2. Sızıcılaşma

ɣ<q

HGMA'da /q/ sesi yaygın olarak kullanılmaktadır. Biri alıntı kelime olan sadece iki örnekte ɣ<q değişimi görülmüştür.

yoh (006/16)

doktor (Fr.) > *dohtora* (014/26)

ş<ç

Kelime veya hece sonundaki “ç” ünsüzünün kapalı hece ile yan yana geldiğinde “ş” ye dönüştüğü birkaç örnek görülmüştür.

birinc (Far.) > *pirinşlik* (030/113) "Pirinçlik"

turunc (Far.) > *turuşluya* (023/30) "Turunçlu"

4.1.2.2.1.2.2. Yalnızca Belirli Kelimelerde Görülen Değişiklikler

4.1.2.2.1.2.2.1. Ön Seste Ünsüz Değişimleri

z-<s-

sebze (Far.) > *zebze* (023/37)

sebze (Far.) > *zebzecilik* (027/6)

s-<z-

zahir (Ar.) > *sahar* (017/41) "zahir"

l-<n-

lor (Far.) > *noru* (014/13)

4.1.2.2.1.2.2.2. İç Seste Ünsüz Değişimleri:

-y-<-ğ-

eylen (010/20)

-z-<-s-

esās (Ar.) > *ežas* (025/30)

-h-<-y-

Alıntı bir sözcük olan *çeyiz* kelimesinin aslı şeklini koruduğu görülmüştür.

cihāz (Ar.) > cehiz (008/11) "çeyiz"

4.1.2.2.1.2.2.3. Son Seste Ünsüz Değişimleri

-s<-z

arsusta (002/6) "Arsuz"

4.1.2.2.1.2.3. Ünsüz Türemesi

4.1.2.2.1.2.3.1. Ön Seste Ünsüz Türemesi

h-<Ø- (/h/ Türemesi)

ÖTT'deki kelime başındön sesteki /h-/ seslerinin farklı kaynakları olduğu bilinmektedir. Alıntı kelimeler bir yana, Türkçe kelimelerde bile ön türeme olmayan /h-/ sesi bulunmaktadır. Ancak Türkçe kelimelerde baştaki /h-/ sesinin, ön türeme; yansıma sözcüklerde; h-<k-; h-<g-; h-<*p-; h-<s- ve h-<y- şeklindeki ünsüz değişimleri kaynaklı olabileceği bilinmektedir (Gülsevin, 2001: 129).

Ancak HGMA'da ikilemeyi oluşturan bir kelime erimekte olan /h-/ türemesi tespit edilmiş olup ancak eskicil şekliyle kullanıldığı belirlenmiştir.

*haz boz (006/47) "az boz" (TT az<OT āz<ET az<*hāz) (Gülensoy, 2018: 49)*

Alıntı bir kelime de ön ses /h-/ türemesi görülmüştür.

avlu (Rum.) > havlu (013/10) "avlu"

4.1.2.2.1.2.3.2. İç Seste Ünsüz Türemesi

-y-<Ø-

HGMA'da iç seste ünsüz türemesi alıntı sözcüklerde görülmektedir. Bu kelimelerde aralarında hemze ünsüzü bulunan iki ünlülü sözcüklerde, hemzenin yerine /y/ ünsüzü türemiştir. Bu kelimelerde hemzenin önündeki ünlünün uzun olması da göz ardı edilmemelidir.

hā'in (Ar.) > hayın (005/29) "hain"

hā'in (Ar.) > hayinlik (007/104) "hainlik"

fā'ide (Ar.) > faydemiz (017/30) "fayda"

a'ile (Ar.) > ayle (019/2) "aile"

Bir diğer alıntı kelime olan *sülale* sözcüğünde ise /y/ ünsüzünün türemesi önündeki ünlünün uzun olmasından kaynaklanmaktadır.

sulāle (Ar.) > sūlayleyi (004/61) "sülale"

-h-<-Ø-

Bu durum alıntı bir sözcükte tespit edilmiştir.

alhfabē (006/45)

4.1.2.2.1.2.3.3. Son Seste Ünsüz Türemesi

Kelime sonundaki ünsüz türemesi örneği olarak -k tespit edilmiştir. Ancak bu türeme TT'deki *şimdi* (<uş + amtı) zarfı, bazen üzerine aldığı ok/ök kuvvetlendirme ekinin kalıntısı olan -k ünsüzü ile *şimdik* şekliyle karşımıza çıkmaktadır (Korkmaz, 1961).

şimdik (016/47)

4.1.2.2.1.2.3.4. Eklerde ve Edatlarda Ünsüz Türemesi

HGMA'da kelime tabanında ünsüz türemesi yaygın bir özellik olarak karşımıza çıkmaz. Ancak bazı eklerde ve edatlarda (+kinem, +cene, -kene, -sene yoksam vb.) tespit edilen türeme aslında ek yığılması sebebiyle oluşmuştur. Ek yığılması üzerinde ünsüz türemeleri görülmektedir.

kinem<ki

Ad soylu sözlerde pekiştirme görevi ile zarflar türeten -lA eki bir l>n ses değişimine uğrayarak ve erki > ki güçlendirme eki ile birleşip kaynaşmış ve

erki>ki+ne>-kine/-kına>-kin/-kın biçimlerine dönüşerek varlığını sürdürmüştür (Korkmaz, 2010: 7-20).

Türkiye Türkçesi ağızlarında ve bazı çağdaş Türk lehçelerinde /m/ türemesi genellikle bağlaç, edat ve zarfların sonunda görülmektedir. Kelimelerin sonundaki /m/ ünsüzü, kaynaklarda son ses türemesi olarak değerlendirilmekle birlikte, aslında bunların EAT ve Osmanlı Türkçesinde, Farsçadaki *ki* bağlacıyla aynı görevde kullanılan Türkçedeki *kim* bağlacı olması ihtimalini göz ardı etmemek gerekir. Bu ve diğer /m/ türemeleri de analogi olarak düşünülebilir. Genellikle bağlaç ve zarf niteliğindeki "*yoksa, oysa, sonra, böyle, şimdi, bile*" kelimelerinin sonunda /m/ türemesi görülebilmektedir (Koç, 2010). HGMA'da da iki kez son ses /m/ ünsüzünün türediği görülmüştür. Bu türemelerden biri +kine pekiştirme ekinin üzerine eriyip kaybolmak üzere olan -m sesidir.

eyikinem (025/103)

yoksam (025/43)

+cAnA<+cA+nA

“+CA ekiyle kurulmuş zarflar bazen Eski Türkçeden gelme +nA (< gına, kınaya) ekiyle genişletilerek pekiştirme anlamı güçlendirilmiş zarflar yapılırlar (Korkmaz, 2017a: 122).

iyicene (016/44)

4.1.2.2.1.2.4. Ünsüz Düşmesi

4.1.2.2.1.2.4.1. Kök ve Tabanlarda

4.1.2.2.1.2.4.1.1. İç Seste Ünsüz Düşmesi:

-Ø-<-t-

TT'deki *ast* kelimesi ilk defa DLT'de kullanılmış olup ve sonundaki -t ünsüzünün HGMA'da *subay* sözcüğüyle birleştiğinde düştüğü tespit edilmiştir (Gülensoy, 2018: 37). Ancak *üst*(<üs+t) kelimesi (<ET üze "üst, yüzey"; Uyg. üzdün, üztün, üstün "üst, yukarı"; üstünki "en üstteki") ise sondaki -t'yi düşürmüş görünse de asli şeklini koruduğu tespit edilmiştir (Gülensoy, 2018: 820).

assubay (003/3)

üs tarafları (024/26)

Alıntı sözcüklerde de benzer bir durum söz konusudur.

cuft (Far.) > çiftiyi (024/2)

cuft (Far.) > çiftilik (008/25)

cuft (Far.) > çiftlik (023/30)

cuft (Far.) > çifticiliğe (023/2)

kadastro (Fr.) > kadasro (007/128)

-Ø-<-y-

Yarı ünlü /y/ ünsüzünün de düştüğü görülmektedir.

ele (005/10) "öyle"

ölesine (006/52) "öylesine"

böle (025/12)

şöle (025/93)

iyidi (013/16) "iyiydi."

Alıntı kelimelerde de benzer bir durum söz konusudur.

fasulye (Rum.) > fāsūle (011/1)

-Ø-<-ğ-

õrensinler (008/109)

-Ø-<-v-

tevbe (Ar.) > tōbe (014/03)

-Ø-<-r-

ayıtlamayyorsun (007/132) "ayıklamak" (<ayır-[ET, OT adır-]+t-la-) (Gülensoy, 2018: 48)

-Ø-<-l-

kaḳar (025/40)

-Ø-<-k-

túrçesini (017/41)

Alıntı bir kelime olan *tüfek* sözcüğünde de tespit edilmiştir.

tüfē'miz (008/72)

-Ø-<-h-

Alıntı bir sözcük olan *muacir*'de sızıcı /h/ ünsüzünün düştüğü de görülmektedir.

muacir (023/55)

-Ø-<-m-

şidi (007/76) "şimdi"

-Ø-<-n-

Alıntı sözcüklerde /n/ ünsüzünün düştüğü tespit edilmiştir.

ambulans (Fr.) > ambolas (030/27)

ambulans (Fr.) > ambulaj (017/15)

turunc (Far.) > tuŗuşlu (023/30)

inşā`e+allāh (Ar.) > işallā (014/16) "inşallah"

4.1.2.2.1.2.4.1.2. Son Seste Ünsüz Düşmesi

-Ø<-k

ÖTT'deki ünsüz düşmesi ile paralellik gösteren örnekler HGMA'da son ses -k'nin düştüğü bir örnek tespit edilmiştir. Ancak bu örnek DLT'de kullanıldığı şekliyle benzer bir biçimde karşımıza çıkmaktadır. "ol" zamirinin hâl eki aldığı *an şekline dönüştüğü bilinmektedir. *anca* sözcüğü de "ol" üçüncü tekil şahıs zamirinin eşitlik hali almış şeklidir (Gülensoy, 2018: 26).

anca (030/212) (<an+ça "o kadar, öyle, öylece")

-Ø<-t

Alıntı bir sözcükte tespit edilmiştir.

serbest (Far.) > *serbes* (015/36)

-Ø<-y

buğdası (018/61) (TT *buğday*<OT *buğday*,budğay<ET *buğday*)(Gülensoy, 2018: 117)

Ayrıca alıntı bir sözcükte tespit edilmiştir.

şey' (Ar.) > *şe'* (008/125) "*şey*"

-Ø<-l

nası' (012/44)

güzē' (010/21)

-Ø<-r

bi (004/75)

4.1.2.2.1.2.4.1.3. Grup Düşmesi

Bir ünlü ile bir ünsüzün birlikte kaybolmasına denir (Gülsevin, 2002: 67).

Karakteristik olanları şunlardır:

-Ø<-II-

kitlemiş (025/94) (Far. *kili:d*)

Ayrıca fiil çekimlerinde rastladığımız düşme, ünsüz düşmesinden ziyade EAT'deki istek çekiminin devamıdır (Ergin, 1993: 294).

koyam (007/117)

bakım (030/153)

-Ø-<-nA-

ananem (007/109)

-Ø-<-Ay-

bilim (009/22)

-Ø-<-ğI-

yapacam (017/24)

anlatacam (013/15)

gelecem (007/107)

gidecez (018/19)

-Ø-<-ksI-

geleceñ (012/52)

gideceñ (030/202)

-Ø-<-ru-

bilyoñ (025/110)

veryom (025/96)

4.1.2.2.1.2.5. Ünsüz Alternansı:

HGMA'da derlenen metinlerde ünsüz alternansına iki örnek tespit edilmiştir.

r ~ l

saraldi (006/27) "sarardı"

n ~ l

lor (Far.) > noru (014/9) "lor"

4.1.2.2.1.2.6. Hece Tekleşmesi

HGMA'da derlenen metinlerde hece tekleşmesi örneği tespit edilememiştir.

4.1.2.2.1.2.7. Ünsüz İkizleşmesi

-şş-<-ş-

eşşek (009/53)

aşşağı (023/65)

aşşağda (025/114)

aşşağdan (030/122)

-kk-<-k-

doğkuz (005/4)

-tt-<-t-

ottuz (025/104)

-rr-<-r-

everemiyoörük (002/8)

-ll-<-l-

türkçelleri (008/117)

Bazı alıntı kelimelerde de ünsüz ikizleşmesi tespit edilmiştir.

-mm-<-m-

amān (Ar.) > *amman* (030/218)

Ancak aslına uygun olarak ikiz ünsüzlerini korumuş şekilde kullanılan *ama* kelimesine de rastlanmıştır:

ammā (Ar.) > *amma* (017/9) "ama"

-ff-<-f-

ḳafā (Ar.) > *ḳaffan* (025/87)

ḳahve (Ar.) > *ḡaffe* (008/40)

4.1.2.2.1.2.8. Örnekseme

Bazı kelime ve eklerdeki asli "ŋ" seslerine örnekseme yolu ile "n" seslerinin de "ŋ" ye dönüştüğü görülmektedir. Özellikle fiil (ve ek fiil) ikinci şahıs çekimindeki iyelik kaynaklı "n" ye örnekseme yolu ile, "zamir kaynaklı" çekimlerdeki sesler "ŋ" olmuştur (Gülsevin, 2002: 69).

ŋ<n

yimiyceksiŋiz (030/189) *görmesiŋ (030/207)*

nerdesiŋ (030/155) *nerelisiŋ (023/38)*

HGMA'da derlenen metinlerde kelime kökünde tespit edilen ŋ<n değişimi, sözcüklerin asli şekliyle kullanıldığının göstergesidir.

kalıŋ (008/55) (TT kalın<OT kalıŋ<ET kalın) (Gülensoy, 2018: 361)

siŋirnen (025/46) (TT sinir<OT singir<ET siŋir) (Gülensoy, 2018: 641)

soŋra (25/110) (TT son+ra<OT songuŋ <ET song) (Gülensoy, 2018: 654)

*diŋnemioŋ (025/84) (dinle-<diŋle-<*tıŋ) (Gülensoy, 2018: 212)*

Ayrıca Türkçeye Farsçadan girmiş olan *eğer* (<eger) kelimesi ise aksi yönde bir gelişim göstererek /ŋ/ ile iki kez kullanılmıştır.

eŋer (030/123)

4.1.2.2.1.3. Eskiçil Şekillerin Saklandığı Örnekler

Bazı kelimelerde Eski Türkçe dönemindeki ses özelliklerinin korunduğu görülür.

k- = k-

Eski Türkçedeki kelime başı /k/ seslerinin Oğuz Türkçesinde /g/ olduğu bilinmektedir. Ancak yazı dilimizin aksine HGMA'da eskiçil şekillerini koruyan sözcüklerle karşılaşmıştır.

künde (014/11) (ET, OT kün) (Gülensoy, 2018: 308)

kölgesinde (004/66) (TT gölge<OT kölig, köli:ke:<ET kölige) (Gülensoy, 2018: 293)

kömdük (014/26) (ET, OT köm-) (Gülensoy, 2018: 294)

-ŋ-/ŋ = -ŋ-/ŋ

siŋirli (025/47)

haŋı (030/115)

onnaŋı (023/26)

seniŋ (006/24)

y- = y-

yıraḳ (030/18) (TT ırak<OT yıraḳ<ET ırak) (Gülensoy, 2018: 328)

TT yazı dilinde “su” şeklinde kullanılan kelimenin aslı “sub” (sub> suw> su) kelimesinin zaman içindeki değişimi ile meydana gelmiştir. HGMA'da derlenen metinlerde suy varyantını tespit ettik.

sũy (025/56)

t-<t-

ÖTT'de ötümlüleşerek kullanılan "*diken*" ve "*dolu*" kelimelerinin asli şekilleri ile HGMA'da kullanıldığı tespit edilmiştir.

tikenlerini (003/11) (TT diken<OT tiken, tikken<ET tiken) (Gülensoy, 2018: 209)

tolu (017/30) (<Uyg., OT tolı) (Gülensoy, 2018: 221)

d-<d-

Alıntı bir kelime olan *tane* sözcüğünün de asli şeklini koruduğu ve d- ön sesiyle kullanıldığı tespit edilmiştir.

dāne (Far.) > dene (013/9)

4.1.2.2.2. Karakteristik Olmayanlar

4.1.2.2.2.1. Fonetik Sebebe Bağlı Olarak Yalnızca Belirli Kelimelerde veya Eklerde Görülenler

4.1.2.2.2.1.1. Ünsüz Benzeşmeleri

kt<ht

tahte (Far.) > *tahta* (012/48) "tahta"

yf<hv

kahve (Ar.) > *kayfeyi* (006/48)

ff<hv

kahve (Ar.) > *gaffe* (008/40)

zz<yz

dezzem (025/4) (<*tay+eze) (Gülensoy, 2018: 731)

rr<nr

soṛra (014/18)

tt<lt

rahmet (Ar.) > *rahmettik* (023/52) "rahmetlik"

4.1.2.2.2.1.2. Ünsüz Türemeleri

4.1.2.2.2.1.2.1. Ön Seste Ünsüz Türemesi

y-<Ø

Ayrıca alıntı bir kelime olan *esir* sözcüğünün önünde y- türediği tespit edilmiştir.

esîr (Ar.) > *yesir* (006/24) "esir"

v-<Ø

Bu durum alıntı bir sözcükte görülmüştür.

alfabe (Fr.) > *valhabe* (006/44) "*alfabe*"

4.1.2.2.2.1.2.2. İç Seste Ünsüz Türemesi:

-h-<-Ø-

Bu durum alıntı bir sözcükte tespit edilmiştir.

alfabe (Fr.) > *alhabe* (006/45) "*alfabe*"

-n-<-Ø-

bilenzik (010/8) "*bilezik*" (<ET, OT *bilezök*)

4.1.2.2.2.1.2.3. Son Seste Ünsüz Türemesi

-y<Ø

Bu kelimenin asli şeklini koruduğu söylenebilir.

süy (025/56) (*su* < *suw* < *sub*)

-m<Ø

yoksam (025/43)

4.1.2.2.2.1.3. Ünsüz Düşmeleri

4.1.2.2.2.1.3.1. Ön Seste Ünsüz Düşmesi

Ø<v-

Alıntı bir sözcükte tespit edilmiştir.

vallahi (Ar.) > *allahi* (025/94)

4.1.2.2.2.1.3.2. İç Seste Ünsüz düşmesi

Bu konu daha önce ele alındığından burada ayrıca yer verilmeyecektir (bkz. 4.1.2.2.1.2.4.1.1. İç Seste Ünsüz Düşmesi).

4.1.2.2.2.1.4. Ünsüz Tekleşmeleri

v<vv

evel (002/11)

eveliden (001/7)

evelini (023/81)

4.1.2.2.2.1.5. Başkalaşma

Benzer veya aynı seslerden birinin farklılaşmasına denir. Derleme metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.1.2.2.2.1.6. Göçüşme

Kelime içinde iki sesin karşılıklı olarak yer değiştirmesine denir. Kelimelerin hem göçüşmeye uğramış şekilleri hem de göçüşmeye uğramamış şekilleri kullanılır. Ancak göçüşmeye uğramamış şeklin kullanılma sıklığı daha fazladır.

4.1.2.2.2.1.6.1. Yakın Göçüşme

yr<ry

cereyan (Ar.) > ceyran (028/2)

şk<kş

eşki (013/6)

eşkirdi (022/15)

4.1.2.2.2.1.6.2. Uzak Göçüşme

r_l<l_r:

irelde (030/34)

irellerdi (030/128)

4.2. ŞEKİL BİLGİSİ

4.2.1.Ekler

4.2.1.1.Çekim Ekleri

4.2.1.1.1. İsim Çekimi

4.2.1.1.1.1. Çokluk Eki

+lAr eki ET'den bu yana kullanılan bir ektir.

Fonksiyon olarak +lAr ekinin HGMA'daki kullanımı günümüz Türkiye Türkçesi yazı dilinden ve ağızlarından farklı değildir.

4.2.1.1.1.1.1. Alomorfları

HGMA'da derlenen metinler içerisinde tespit edilebilen alomorfları şu şekildedir: +lar, +ler / +nar, +ner.

mezarlıkları (004/75)

vitrinler (003/16)

müslümannar (030/81)

günnerden (030/142)

4.2.1.1.1.1.2. Fonksiyonları

“Çokluk” yapar:

yunan+nar izmirde yaşallarmış. (030/82)

“Sınıf, grup, kategori” yapar:

yükün tümü bayan+lar+daydı. (002/19)

Çokluk kişi zamirleri olan *biz* ve *siz* üzerine +lar/+ler ekleri alarak da kullanılabilmektedir:

onlar sunni biz+ler aleviydik. (010/14)

4.2.1.1.1.2. İyelik Ekleri

İyelik ismin kendisine tabi olan unsurlarla, kendisinin ilgili bulunduğu kelimelerle münasebetini ifade eden gramer kategorisidir. İyelik şekli bir bağılılık, bir âidiyet, bir mülkiyet gösterir (Ergin, 1993: 121).

Fonksiyon olarak yazı dili ile aynıdır. En belirgin farkı 2. teklik ve çokluk şahıslarda “η” sesinin korunmuş olmasıdır.

Aşağıda nâdiren kullanılan alomorflara da yer verilmiştir.

KİŞİ	EK	ALOMORFLARI
1. Teklik Kişi	+(I)m/+(U)m	+m, +(ı)m, +(i)m, +(u)m, +(ü)m
2. Teklik Kişi	+(I)n/+(U)n	+n, +(ı)n, +(i)n, +(u)n, +(ü)n
	+(I)η/+(U)η	+η, +(ı)η, +(i)η, +(u)η, +(ü)η
3. Teklik Kişi	+(s)I/+(s)U	+ı, +i, +u, +ü; +(s)ı, +(s)i, +(s)u, +(s)ü
1. Çokluk Kişi	+(I)mIz/+(U)mUz	+mız, +miz, +muz, +müz, +(ı)mız, +(i)miz, +(u)muz, +(ü)müz
2. Çokluk Kişi	+(I)nIz/+(U)nUz	+(ı)nız, +(i)niz, +(u)nuz, +(ü)nüz
	+(I)ηIz/+(U)ηUz	+(ı)ηız, +(i)ηiz, +(u)ηuz, +(ü)ηüz
3. Çokluk Kişi	+LArI	+ları, + +leri,

Örneklendirilecek olunursa:

1. Teklik Kişi *dil+(i)m (006/4)*
2. Teklik Kişi *hemşeri+η (025/118)*
el+(i)n+i (008/21)

3. Teklik Kişi *iyi+si (010/43)*
kahır+ı+n+dan (009/50)
1. Çokluk Kişi *kapı+mız+ı (016/22)*
kız+(ı)mız (017/12)
2. Çokluk Kişi *el+(i)ñiz+den (030/189)*
dede+ler+(i)niz (004/59)
3. Çokluk Kişi *babanne+leri (009/34)*

4.2.1.1.1.2.1. İyelik Eki Yığılması

HGMA'da Türkiye Türkçesi yazı dilindeki gibi 3. teklik iyelik eklerinin üst üste kullanıldığı iki örnek tespit edilmiştir.

kim+i+si (018/76) *bir+i+siniñ (031/05)*

4.2.1.1.1.3. Hâl (Durum) Ekleri

Hâl, bir ismin cümle içinde başka kelimelerle olan ilişkilerini ifade eder (Korkmaz, 2019: 119).

4.2.1.1.1.3.1. Yalın Hâl

HGMA'da yalın hâl, yazı dilimizdeki gibi eksizdir.

*örneğin bende üç tane **inek** vardı. (004/26)*

*yirmi bin **insan** da telef oldu. (018/72)*

4.2.1.1.1.3.2. Belirtme Hâli

4.2.1.1.1.3.2.1. +(y)I/+(y)U

Belirtme hâl ekini alan kelimeler, cümlede nesne görevinde olup yüklem bildirdiği ve öznenin yaptığı etkilenmektedir. işten bulunur. HGMA'daki kullanımı yazı dilimizdeki ile aynıdır (Korkmaz, 2017a: 290).

4.2.1.1.1.3.2.2. Alomorfları

Ünsüz ile biten kelimelere +ı, +i, +u, +ü; ünlü ile biten kelimelere /y/ kaynaştırma ünsüzü ile birlikte getirilir. Ancak dil uyumuna aykırı örnekler de mevcuttur.

damarların+ı kopardı. (008/82)

adam yıkmamış ev+i (004/74)

mal+i bekleyin. (014/14)

iki sülâyle+y+i halen tanıyo. (004/62)

Ayrıca arkaik olarak +n belirtme hali ile de karşılaşmıştır. ET'de iyelik ekli kelimelerden sonra +n belirtme hâl ekinin kullanıldığı bilinmektedir. (Ergin, 1993: 220)

hidibağı+n da öyle haşlayıp salata gibi şa'pıyoruz. (015/23)

Yalın hâlin belirtme hâli yerine kullanıldığı da görülmüştür.

yani ora+ Ø sultan hamit yaptıırık. (031/11)

4.2.1.1.1.3.2.3. Fonksiyonları

Fonksiyonu Türkiye Türkçesi yazı dilindeki gibidir. Cümlede belirtili nesne olarak kullanılmaktadır.

şimdi bura+y+ı sultan abdulhamit yaptırdı. (019/1)

4.2.1.1.1.3.3. Yönelme Hâli

4.2.1.1.1.3.3.1.+(y)A

Yönelme hâli, kelime gruplarında ve cümlelerde fiildeki hareketin yöneldiği adım içinde bulunduğu durumdur (Ergin, 1993: 221, Korkmaz 2017:292). HGMA'daki kullanımı yazı dilimizdeki ile aynıdır.

4.2.1.1.1.3.3.2. Alomorfları

Ünsüz ile biten kelimelere +a, +e; ünlü ile biten kelimelere /y/ kaynaştırma ünsüzü le birlikte eklenir.

*şükür gitti **hecaz+a**. (028/32)*

***adam+a** söyleyin. (004/134)*

***tahta+y+a** koyuyok. (013/7)*

Yalın hâlin yönelme hâli yerine kullanıldığı da görülmüştür.

*daha **nere+ Ø** kadar gidicek. (030/153)*

***ora+ Ø** getirmişler. (030/97)*

***bura+ Ø** çubuğan vuruyo. (007/74)*

*müslümannar **bura+Ø** gelmek istedi. (030/81)*

***iskendurun+Ø** git-tiñ mi. (023/15)*

4.2.1.1.1.3.3.3. Fonksiyonları

Fiilin istikametini bildirir:

***ev+e** gidiyoruz. (007/31)*

***oğul+a** göndermezlerdi. (007/72)*

"... için" anlamı verir:

*aile **tanişma+y+a** gittiğinde ceyiz sandığı da gider. (004/1)*

*ben zehra hanım kıoca **arama+y+a** gidiyo dedirtmem. (007/119)*

4.2.1.1.1.3.3.4. Yönelme Hâlinin Bugünkü Türkiye Türkçesindeki Bulunma Hâli Eklerine Karşılık Olarak Kullanılmış Olan Örnekleri

*heralda **hastahane+y+e** çalışacak (017/17)*

yaşım yetmişin içi+n+e. (017/2)

4.2.1.1.1.3.4. Bulunma Hâli

4.2.1.1.1.3.4.1. +DA

Bulunma hâli, fiildeki oluşun ve kılışın yerini bildiren ad durumudur (Korkmaz, 2017a: 299). İlgili isme +DA eki getirilerek yapılır.

4.2.1.1.1.3.4.2. Alomorfları:

Ekin başındaki ünsüz yaygın olarak /d/ ünsüzüdür. Metinlerde /t/ ünsüzlü şekillerine de rastlanmıştır.

tahta yapıyoğlar bozoluğ+ta. (025/36)

izmir tire+de de var. (025/30)

hanım acil+de yatmış. (006/28)

4.2.1.1.1.3.4.3. Fonksiyonları

Yüklemi yer bakımından tamamlar:

bütün sıkıntı yemler+de. (004/34)

her aile+de bir iki tane şehit var. (007/87)

Zarf tümleci oluşturur:

hacca iki bin yedi+de yazıldık. (030/1)

ceyiz bitimi+n+de zaten iki aile anlaşır. (004/3)

Yüzdelik oranların belirlenmesinde kullanılır:

giritin yüz+de doksanı beктаşı zaten. (009/30)

4.2.1.1.1.3.5. Ayrılma Hâli

4.2.1.1.1.3.5.1. +DAn

Ayrılma hâli, kelime gruplarında ve cümlede, fiilin gösterdiği oluş ve kılışın kendisinden uzaklaştığını göstermek için kullanılan ad durumudur (Korkmaz, 2017a: 309). HGMA'da da ÖTT'de olduğu gibi +DAn eki ile karşılanır.

4.2.1.1.1.3.5.2. Alomorfları

Ek, TT'de olduğu gibi +dan, +den, +tan, +ten şekilleriyle +nan şekli de HGMA'da sıkça kullanılmaktadır.

*ağaç+**tan** yapılan boyunlarına zığot ne diyollar ona. (009/80)*

*sel mel olursa **ara+dan** sürtüp gitsin. (019/6)*

*buranın şeyini **ben+den** iyisi bilmez. (020/14)*

***birbiri+n+den** alıp öyle yaşıyolardı. (018/62)*

***o+n+nan** sonra ayrıldılar. (006/11)*

***bu+n+nan** sonrası zor bizim için. (007/09)*

4.2.1.1.1.3.5.3. Fonksiyonları

Ayrılma (uzaklaşma) anlamı taşır:

*beş yaşındayken **girit+ten** buraya gelir. (004/37)*

“Bir şey sebebiyle, bir şey sayesinde” anlamı verir:

***kahır+n+dan** ölmüş kadın. (009/50)*

Zarf tümleci oluşturur:

***eski+den** düşünlerimiz davul zurnalı olurdü. (001/1)*

***evel+den** ama gelinlik dikellerdî. (001/7)*

Karşılaştırma yapar:

siz+den daha giritli dedi. (030/165)

erişte+den daha ince çok ince. (015/29)

4.2.1.1.3.6. Vasıta Hâli

4.2.1.1.3.6.1. +(y)lA

İsmi belirtiği varlık veya nesnenin vasıta olarak kullanıldığını veya fiildeki harekette birliktelik bildirdiğini gösteren durum ekidir. Bu durum için ET'den beri dilin tüm kollarında kullanılmış olan +In/+Un eki, ÖTT'de artık yerini yaz+ın, kış+ın, güz+ün gibi kalıplaşmış bazı zarflara bırakan işlekliliğini yitirmiş bir ek durumundadır. Bu ekin yerini bugün *ile* edatı ve bu edatın ekleşmiş olan +lA eki almıştır. (Korkmaz, 2019: 245)

HGMA'da +lA vasıta hâl eki tek başına kullanılabildiği gibi arkaik +n vasıta hâl ekini üzerine alarak anlamın güçlendirildiği söylenebilir.

4.2.1.1.3.6.2. Alomorfları

HGMA'da tespit edilen vasıta hâl ekleri "+In, +n, +lA, +lAn, +nAn" şeklindedir.

bunnar da çok yaz+in. (014/31)

yaz+ın gelirsən çok oluyor. (013/4)

biz kış+ın sürekli ot yeriz. (015/21)

yaya+n getiriyollardı gelinleri o zaman. (008/4)

su+y+le temizliyon biraz. (014/29)

bir hafta insanlar gider at arabası+y+la öküz arabası+y+la. (018/33)

hayvancılık+lan uğraşıyorum. (005/1)

sıray+lan yazmış o zaman. (010/24)

evleri **sıra+y+nan** yapmışlardı. (008/126)

tatlı **kaşığı+y+nan damat+nan** gelin birbirine yedirir. (009/10)

dedesi+y+n babaanneleri birmiş. (009/34)

onun **hevesi+y+n** sabaha kadar uyumazdık. (012/8)

işte **eşim+n** tanıştık. (016/4)

4.2.1.1.1.3.6.3. Fonksiyonları

Birliktelik bildirir:

zeytinyağı fabrikaları varmış girit adasında dedemin **kardeşi+y+n**. (007/92)

bize bu şeyi **vekil+n** erzin kaymakamlığı yapacak. (004/102)

Araç ilgisi kurar:

üzüm+n yaptım dedi mayayı. (008/49)

aynı **gemi+y+n** geldi. (004/118)

Durum (Tarz) zarfları yapar:

yaya+n getirdiler. (008/4)

hayatımız **şiddet+n** geçti. (007/73)

Zaman zarfları yapar:

kış+ın aç kalmıyoruz ottan dolayı. (015/25)

yaz+ın iki üç defa. (009/38)

4.2.1.1.1.3.7. Eşitlik Hâli

4.2.1.1.1.3.7.1. +CA

Kelime gruplarında ve cümlede fiilin nasıl ve ne şekilde olduğunu ve yapıldığını, fiilin oluş veya yapılış tarzını ifade etmek için eşitlik durumu alan isim,

aslında fiilin kendisi gibi, kendisine benzer bir şekile cereyan ettiğini göstermektedir (Ergin, 1993: 227).

Eşitlik hâli, eklendiği isimle fiil veya cümlelerin başka bir ögesi arasında karşılaştırmaya dayanan birbirinden farklı niteliklerde eşitlik ilişkisi kurma durumudur. (Korkmaz, 2017a: 328)

4.2.1.1.1.3.7.2. Alomorfları

HGMA'da derlenen metinlerde eşitlik hâl ekinin "+ca, +ce, +ça, +çe" şeklinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

ondan sonra iyi+ce bakıyorsun. (012/19)

an+ca dedem bilirdi. (023/8)

4.2.1.1.1.3.7.3. Fonksiyonları

Tarz bildirir:

iyi+ce süpürüyok yani. (029/9)

Miktar bildiren zarf oluşturur:

ne+çe gençler gider. (017/38)

+lAr ekinin üzerine gelerek süreklilik bildiren zarf oluşturur.

ben yalnız, bir allah bir ben evin içinde yollar+ca. (017/4)

4.2.1.1.1.4. Tamlama

Tamlamanın ana unsuru iyelik eki alan tamlanan ögesidir. İyelik eki daha önce ele alındığından burada sadece tamlayanın almış olduğu ilgi (genitif) eki konusuna yer verilecektir. (bkz. 4.2.1.1.1.2. İyelik Ekleri) İsim tamlamalarında tamlayanın ilgi hali ekli ve eksiz biçimde oluşturulur (Ergin, 1993: 359).

4.2.1.1.1.4.1. Birinci Tip: +(n)In

İlgi ekleri ünlü ile biten kelimelere +nIn/+nUn/+nIn/+nUn ve ünsüz ile biten kelimelere +In/+Un/+In/+Un şeklinde eklenir. Bu eklerin asli şekillerinde de “n” sesi bulunduğunu bildiğimizden HGMA'da eskicil özelliklerin sürdürüldüğünü söyleyebiliriz.

ev+in önüne (010/29)

fıyat+ın yarısına (004/97)

koyun+un bakımı (004/30)

gazte+nin altında (025/106)

komsu+nun kızı (007/80)

antaıya+nın içinde (023/38)

dedem+ın hanımı (031/4)

suy+un gözüne (030/116)

birisi+nın nenesini (031/5)

Ayrıca tamlayanın ilgi ekinin /n/siz kullanımı olan +I/+U ile kullanıldığı tespit edilmiştir.

hepimin o yol+u yolcusu. (017/38)

ordan gelenler+i hepsini bi yere otutturmamış. (023/17)

4.2.1.1.1.4.2. İkinci Tip: +Ø

Tamlayanın ek almadığı isim tamlamalarıdır. Yazı dilimizdeki gibi belirtisiz isim tamlaması kurar.

gabak+Ø çiçeğı (014/27)

girit+Ø adası (004/90)

dikiş+Ø makinəsi (008/9)

4.2.1.1.1.4.3. Zamirlerde Tamlama

ÖTT'de +In/+Un, +nIn/+nUn ilgi ekleri getirilen zamirler ile iyelik ekli isimler bir araya gelerek tamlama oluşturmaktadır. Ancak birinci teklik ve çokluk kişi zamirlerinde bu ek +im şekline dönüşmüştür (Ergin, 1993: 254).

HGMA'da derlenen metinlerde ise +In/+Un/+İn/+Uñ/+nIn/+nUn/+nİn/+nUñ ilgi hâl eklerinin kullanımlarına rastlanmıştır.

ben+im abilerim (030/128)

sen+iñ dedeñ (006/24)

sen+in annen (009/62)

o+n+un hevesiyen (012/8)

biz+im babamız (022/1)

biz+im mahallemiz (I.12.40)

siz+in dedeleriniz (004/59)

onlar+ın yapraklarını (009/39)

kimse+niñ malından (030/188)

hepimiz+in kimliğini (010/23)

hepimiz+iñ elini (030/180)

hepim+in o yolu yolcusu (017/38)

Zamirlerle kurulan tamlamalarda bazen tamlananın iyelik eki almadığı görülmüştür. Bu durumda "*ilgi grubu*" olarak adlandırılır:

ben+im nene (004/60)

biz+im köyde (005/10)

4.2.1.1.2. Fiil Çekimi

Fiiller kök ya da gövde hâlinde olup bir oluşu, bir kılışı veya bir durumu bildiren sözcüklerdir.

4.2.1.1.2.1. Basit Çekimler

4.2.1.1.2.1.1. Zamanlar

4.2.1.1.2.1.1.1. Görülen Geçmiş Zaman

Görülen geçmiş zaman, fiilin bildirdiği oluş ve kılışın, içinde bulunulan zamandan daha önceki bir zamanda meydana geldiğini ve konuşanın tanık olduğunu gösterir.

Görülen Geçmiş Zaman eki olan “-DI/-DU”, iyelik kökenli şahıs ekleri ile çekime girer.

Ünsüz uyumuna girdiği tespit edilmiş olup /n/ yerine /ŋ/ li şeklin kullanımının da yaygın olduğu tespit edilmiştir.

1. Teklik	-DIm/-DUm
2. Teklik	-DIn/-DUŋ/-DIŋ/-DUŋ
3. Teklik	-DI
1. Çokluk	-DIK/-DUK
2. Çokluk	-DInIz/-DUŋUz/-DIŋIz/-DUŋUz
3. Çokluk	-DI/-DU/-DIlAr/-DUlAr

4.2.1.1.2.1.1.1.1. Birinci Teklik Kişi:

-DIIm/-DUm (-dım, -dim, -dum, -düm, -tım, -tim, -tum, -tüm)

*ben burayı alırken **borçlan-dım**. (018/92)*

*hemen **kitle-dim** koş-tum (025/94)*

***öğret-tim** ona öyle süpürmesini açmasını. (028/24)*

4.2.1.1.2.1.1.1.2. İkinci Teklik Kişi:

-DIIn/-DUIn (-dın, -din, -dun, -dün, -tın, -tin, -tun, -tün)

-DIİn/-DUİn (-dın, -din, -dun, -dün, -tın, -tin, -tun, -tün)

*sen sonuna **gel-din**. (031/10)*

*ne iki tane **bırak-tın** (016/38)*

*bu anahtarı **unut-tun**. (025/97)*

*bir olayı **hatırlat-tın** bana. (030/142)*

*iskendurun **git-tin** mi. (023/15)*

*iş **de-din** mi sırtını döner. (023/49)*

*emekli **ol-duy**. (025/27)*

*kıbrıs kanalında **seyret-tin** mi sen beni. (028/27)*

4.2.1.1.2.1.1.1.3. Üçüncü Teklik Kişi:

-DI (-dı, -di, -du, -dü, -tı, -ti, -tu, -tü)

*bu da **düş-tü**. (030/19)*

*babam rahmetlik yetmiş beş yaşında **öl-dü**. (030/176)*

*şimdi **kolaylaş-tı**. (003/4)*

dedelerimizi **getir-di**. (006/2)

4.2.1.1.2.1.1.1.4. Birinci Çokluk Kişi:

-DIK/-DUK (-dık, -dik, -duğ, -dük, -tık, -tik, -tuğ, -tük)

*bacımın kızını **al-dık***. (008/66)

*yirmi üç sene beraber **dur-duğ***. (017/07)

*onnan **konuş-tuğ***. (025/77)

*biz bolca resim **çek-tik***. (004/73)

*bi camiye denk **gel-dik***. (004/76)

*bunnarı da **yaşa-dık gör-dük***. (023/83)

4.2.1.1.2.1.1.1.5. İkinci Çokluk Kişi:

-Dİnİz/-DUUnUz (-dınız, -diniz, -dunuz, -dünüz, -tınız, -tiniz, -tunuz, -tünüz)

*siz beni **görme-diniz***. (011/06)

*niye **yap-madınız***. (007/130)

4.2.1.1.2.1.1.1.6. Üçüncü Çokluk Kişi:

-DİlAr/-DUlar (-dılar, -diler, -dular, -düler, -tılar, -tiler, -tular, -tüler)

-Dİ/-DU (-dı, -di, -du, -dü, -tı, -ti, -tu, -tü)

*ustalar **yap-ti***. (008/52)

*onlar da şey **yap-tılar dönüş-tüler*** (018/15)

*onnar şimdi boyunlarını **eğ-diler***. (030/158)

*benden bi sürü özür **dile-diler***. (030/167)

*çokları **sevmez-di*** (030/187)

Görülen geçmiş zaman, konuşanın tanık olduğu geçmişte kalan fiillerin zamanını veya konuşanın şahit olmasa da kesin olarak bildiği fiillerin zamanını anlatmaktır. (Öztürk, 2009: 190) HGMA’da bu işlevler aşağıdaki şekilde tespit edilmiştir.

Konuşanın şahit olduğu ve geçmişte kalan fiillerin zamanını anlatır.

arabamda taşı-dım. (030/193)

dedemizin köylerini gez-dik. (004/53)

Öğrenilen geçmiş zaman işlevinde kullanılır.

dedemin babası üç kardeş gel-di. (004/108)

osmanlı girtilileri aynı yere bırakma-dı dağıt-tı. (004/118)

Soru eki ile birlikte “-dığı zaman”; “-Inca/-UncA” yapılarına yakın bir zarf-fiil işlevi görür.

biraz sōra az biş-ti mi onu yeciñ. (025/55)

para ol-du mu huzuruñ olmaz mı .(025/42)

Görülen geçmiş zaman olumsuzu -mA ile yapılmaktadır.

bize annat-ma-dı-lar. (030/70)

amma diğneyen ol-ma-dı. (030/111)

biz gör-medik. (030/173)

4.2.1.1.2.1.2. Öğrenilen (Duyulan) Geçmiş Zaman

Öğrenilen geçmiş zaman kipi; fiilin karşıladığı oluş ve kılışın önceden gerçekleştiğini, konuşanın bunu görmediğini, bilmediğini, başkasından duyarak öğrendiğini veya sonradan farkına vardığını bildirir (Korkmaz, 2017a: 540).

Öğrenilen Geçmiş Zaman -mİş/-mUş ekleri ile yapılır; ancak Hatay ağızında da hemen her bölgede yaygın olarak kullanılan -Ik/-Uk ekleri, HGMA'da da üçüncü kişilerde sık kullanılan öğrenilen geçmiş zaman ekleridir (Öztürk, 2009: 191).

Aksoy (1946), -Ik ekinin öğrenilen geçmiş zaman işlevinde kullanıldığını söyleyerek literatüre geçmiştir. Bu ek, Buran (1996a) tarafından Anadolu ağızlarındaki tüm anlam ve işlevleri bakımından incelenmiştir. -Ik ekinin öğrenilen geçmiş zaman fonksiyonuyla Anadolu ağızlarının güney ve güneybatı kısımları ile İç Anadolu'nun bir bölümünde kullanıldığını belirtmiş ve Caferoğlu'nun "*Güney Doğu İllerimiz Ağızlarından Toplamalar*" adlı çalışmasından örnekler vermiştir. Ayrıca Adana, Hatay, Kahramanmaraş ve Gaziantep'te de bu ekin kullanıldığı bilinmektedir (Karahana, 2017: 147).

1. Teklik	-mİşIm/-mUşUm
2. Teklik	-mİşIn/-mUşUn
3. Teklik	-mİş/-mUş/-Ik/-Uk
1. Çokluk	-mİşIz/-mUşUz
2. Çokluk	-mİşsInIz/-mUşsUnUz/-mİşsInIz/-mUşsUnUz
3. Çokluk	-mİş/-mUş/-mİşlAr/-mUşlAr/-IkIAr/-UkIAr

4.2.1.1.2.1.1.2.1.1. Birinci Teklik Kişi:

-mİşIm/-mUşUm (-mışım, -mişim, -muşum, -müşüm)

arkadaşın taksisini ayarla-mışım. (030/201)

bir zarfın içine koy-muşum. (002/33)

4.2.1.1.2.1.1.2.1.2. İkinci Teklik Kişi:

-mİşIn/-mUşUn (-mışın, -mişin, -muşun, -müşün)

Derlenen metinlerde bir örnek tespit edilmiştir.

hatta yanan evleri belki de gör-müşündür. (023/73)

4.2.1.1.2.1.1.2.1.3. Üçüncü Teklik Kişi:

-mİş/-mUş (-mış, -miş, -muş, -müş)

-Ik/-Uk (-ık, -ik, -uk, -ük)

*çóluğunu **al-mış gel-miş** adam. (004/137)*

*kurtuluş savaşında köyde erkek **kalma-mış**. (007/85)*

*doğtor orda üzümnen **yap-mış** mayayı. (008/45)*

*beş altı ayle mi ne **gel-ik** bura. (030/83)*

*öteki kardeşim bu komşuların kızını **al-ık**. (030/131)*

*üç dört tane kocaynan evlen-ik çocuk **doğ-uk**. (025/83)*

*orda sanki beni arkadan bi tanesi **tut-uk**. (030/57)*

4.2.1.1.2.1.1.2.1.4. Birinci Çokluk Kişi:

-mİşİz/-mUşUz (-mışız, -mişiz, -muşuz, -müşüz)

*güvenini **sağla-mışız**. (016/27)*

*allahi şeyi **unut-muşuz** anahtarı. (025/94)*

4.2.1.1.2.1.1.2.1.5. İkinci Çokluk Kişi:

-mİşİnİz/-mUşUnUz (-mışsınız, -mişsiniz, -muşsunuz, -müşsünüz)

-mİşİnİz/-mUşUnUz (-mışsınız, -mişsiniz, -muşsunuz, -müşsünüz)

*babamla zaten röportaj **yap-mışsınız**. (024/08)*

*komutanım biriñiz para **unut-mussunuz**. (025/106)*

4.2.1.1.2.1.1.2.1.6. Üçüncü Çokluk Kişi:

-mİş/-mUş	(-mış, -miş, -muş, -müş)
-mİşlAr/-mUşlAr	(-mışlar, -mişler, -muşlar, - müşler)
-İklAr/UklAr	(-ıklar, -ikler, -uklar, -ükler)

hamuru **çıkar-mışlar**. (004/139)

yap-mışlar diyor ilk gelen giritliler öyle yap-mış maya **getirme-mişler**. (004/140)

hiçbiri kabul **etme-miş**. (004/162)

onu ordan **getir-ikler**. (005/32)

Derlenen metinlerde öğrenilen geçmiş zamanın tespit edilebilen işlevleri şu şekildedir:

Başkasından duyulan, tanık olunmayan geçmişte gerçekleşmiş bir fiilin zamanını anlatır.

gayet çok güzel komşuluk.lar **yaşan-mış**. (004/155)

Öğrenilen geçmiş zamanın olumsuz -mA eki ile yapılmaktadır:

maya **getir-me-miş-ler**. (004/140)

o **bırak-ma-mış**. (009/49)

4.2.1.1.2.1.1.3. Şimdiki Zaman

Şimdiki zaman, fiilin gösterdiği oluş ve kılışın içinde bulunulan zamanda başladığını ve sürmekte olduğunu gösterir. Bu ekin Eski Anadolu Türkçesindeki süreklilik bildiren yoru- fiilinden geldiği bilinir (Korkmaz, 2017a: 548).

1. Teklik	-yorum/-yom/-yōm/-yóm/-yǒm
2. Teklik	-yorsun/-yosun/-yon/-yōn/-yǒn
3. Teklik	-yor/-yōr/-yór/-yǒr/-yo/-yó

1. Çokluk -yoruz/-yoz/-yok/-y k
2. Çokluk -yorsunuz/-yorsunuz
3. Çokluk -yorlar/-y rlar/-y ler

4.2.1.1.2.1.1.3.1. Birinci Teklik Kişi:

-yorum/-yom/-y m/-y m/-y m

ana yaşımı söylü-yorum. (009/02)

tarlaya gid-i-yorum. (011/01)

ben kendi görüşümü söylü-yom. (012/07)

ben bak- -y m. (025/22)

adamnan konuşmak iste-mi-yom. (025/51)

hepsi.ni tani-y m. (025/62)

ben fazla iste-mi-y m. (025/23)

4.2.1.1.2.1.1.3.2. İkinci Teklik Kişi:

-yorsun/-yosun/-yo /-y  /-y  

içine bir iki bardak da yağ koy-u-yosun. (007/55)

onu beklet-i-yosun. (007/57)

babaya gel-i-yorsun. (007/76)

 omserim sen g r- -yo . (030/211)

sen di ne-mi-yo  mu. (025/84)

şindi şurdaki irana bak- -y  . (023/77)

4.2.1.1.2.1.1.3.3. Üçüncü Teklik Kişi:

-yor/-yör/-yór/-yör/-yo/-yó

sülayleyi halen **tanı-yo**. (004/62)

zorluk **koş-u-yor** yunanistan. (004/79)

ikisini turunçluya **ver-i-yor**. (004/108)

allah adam **gül-ü-yo** önümde. (025/98)

seksen tana asker ölü var **di-yör**. (023/79)

avradın da canı sıkılık **konuş-mü-yór**. (025/52)

böyle ufağ amma hanım **bişir-mi-yó**. (025/68)

hatta o heç türkçe de **bilmi-yördü**. (025/04)

4.2.1.1.2.1.1.3.4. Birinci Çokluk Kişi:

-yoruz/-yoz/-yok/-yök

artık ders **yap-ı-yoruz**. (007/82)

ek-i-yok ufağ tefek. (025/01)

biz **güvenmi-yök**. (016/29)

kamyonnan yük **al-ı-yördük**. (025/32)

4.2.1.1.2.1.1.3.5. İkinci Çokluk Kişi:

-yorsunuz/-yorsunuz

madem öyle **di-yorsunuz**. (030/116)

nereye **götür-ü-yorsunuz** bu yakışıklı genci. (009/70)

ondan sonra emekli **ol-u-yorsunuz**. (024/05)

4.2.1.1.2.1.1.3.6. Üçüncü Çokluk Kişi:

-yorlar/-yórlar/-yóler

giritçe söylü-yollar. (010/43)

bi de pirinçlik mi di-yórlar. (023/15)

asteğmenler şey okú-yóllar. (025/103)

çıklık di-yóler. (025/57)

Ekin bünyesindeki “r” ünsüzünün kaybolduğu veya kaybolmadığı örnekler birlikte kullanılmaktadır.

söylü-yorum. (024/09)

söylü-yom. (012/07)

Bazen gerileyici benzeşme yoluyla “-r>-l” değişimi görülür.

şömine di-yollar. (010/38)

Şimdiki zaman ekinin derlenen metinlerde kullanılan işlevleri aşağıdaki şekildedir.

Konuşulan ana çok yakın olan zamanda yapılan eylemin zamanını verir:

babandan çok şeyler hatırlı-yorum. (009/37)

sele zeytin yap-ı-yoruz. (007/52)

Geçmişte ardı ardına yapılan eylemlerdeki sürekliliği anlatır:

ek-iyok ufak tefek te şimdi ekmi-yok, kardeşimin çocukları sat-ı-yor, ben de yardım ed-iyom. (025/01-02)

Bir eylemin geniş bir zaman diliminde sürekli yapıldığını anlatır:

halama yardım ed-i-yorum ben hem harçlığımı çıkar-ı-yorum. (029/01)

Şimdiki zamanın olumsuz -mA eki ile yapılmaktadır:

bil-mi-yorum ki ne annatacağımı. (026/12)

bil-mi-yom türkçesini. (009/81)

biz hatırla-mı-yoz. (007/138)

sen diğne-mi-yoñ mu. (025/84)

4.2.1.1.2.1.1.4. Gelecek Zaman:

1. Teklik	-AcAğIm/-AcAm/-cAm/-IcIm/-UcUm
2. Teklik	-AcAksIn/-AcAn/-cAn/-AcAn/-IcIn/-UcUn/-IcIn/-UcUn
3. Teklik	-AcAk/-IcI/-UcU
1. Çokluk	-AcAğIz/-cAz/-IcIk/-UcUk
2. Çokluk	-AcAksInIz
3. Çokluk	-AcAklAr/-AcAk/-cAklAr/-IcIlAr/-UcUlAr

4.2.1.1.2.2.1.1.4.1. -AcAk ve -IcI/-UcU

Gelecek zaman ile çekimlenmiş fiilin gösterdiği oluş ve kılış henüz gerçekleşmemiştir; ancak gelecekteki bir zaman diliminde mutlaka gerçekleşeceğini bildirmektedir (Korkmaz, 2017a: 558)

HGMA’da gelecek zaman eki "-AcAk" ve "-IcI/-UcU"dur. -guç/-güç< -gu+ç, -gü+çi arkaik gelecek zaman isim fiil ve hatta gelecek zaman çekimi ekinin, Anadolu ağızlarının çok az bir kısmında gelecek zaman çekimi olarak kullanılmaya devam ettiği bilinmektedir. (Özmen, 1998; Günşen, 2006)

Bu ek Hatay genelinde de görülmekte olup; ayrıca Gaziantep (Aksoy, 1946), Osmaniye ve ilçeleri, Adana’nın bazı ilçeleri (Yıldırım, 2006), Kahramanmaraş’ın Afşin ilçesi, Kırşehir ve Erzincan (Günşen, 2006: 77) ağızlarında da kullanılmaktadır.

Karahan’a (2017: 147) göre Anadolu ağızlarının sınıflandırılmasını yaparken “-IcI/-UcU” gelecek zamanı belirleyici bir ölçüttür.

4.2.1.1.2.1.1.4.1.1. Birinci Teklik Kişi:

-AcAğIm	(-acağım, -eceğim)
-AcAm	(-acam, -ecem)
-cAm	(-cam, -cem)
-IcIm/-UcUm	(-ıcım, -icim, -ucum, -ücüm)

*unuttum **di-y-eceğim** lafi. (025/117)*

*haca gidip **gel-ecem** annenle barabar. (030/14)*

*ben sırtımda **daşı-y-cam** gene **taşı-y-cam** seni. (030/62)*

*ne **yap-acam**. (026/11)*

*ben yemek **ver-icim** subaylara. (025/111)*

4.2.1.1.2.1.1.4.1.2. İkinci Teklik Kişi:

-AcAksIn	(-acaksın, -eceksin)
-AcAn	(-acan, -ecen)
-cAn	(-can, -cen)
-AcAñ	(-acañ , -ecen)
-IcIn/-UcUn	(-ıcın, -icin, -ucun, -ücün)
-IcIn/-UcUn	(-ıcın, -icin, -ucun, -ücün)

*burda mecbur **yap-acaksın**. (005/12)*

*her zeytini iki üç yerinden **kes-eceksin**. (007/49)*

***sor-acak olursan** gönül başka yerdeydi. (005/21)*

*günlük güneşlik bir günde **gel-ecen**. (012/52)*

evladın hayırlısını **isti-y-cen** erkek olsa da kız olsa da. (015/42)

sen **gid-ecen**. (030/202)

mezarlıktan **geç-icin**. (025/73)

bu bölümde **dur-ucu**. (025/115)

yaşı sorduñ mu aylığı da **sor-ucu**. (023/01)

filan yere para **bırak-ıcu**. (025/43)

4.2.1.1.2.1.1.4.1.3. Üçüncü Teklik Kişi:

-AcAk (-acak, -ecek)

-IcI/-UcU (-ıcı, -ici, -ucu, -ücü)

vatandaş altın **tağ-acak**. (002/35)

bu gece başkın **ol-acak**. (004/159)

aşağıdan taksi **gel-ici**. (030/205)

şimdi adamlar **döğüş-ücü** o siñirnen. (025/46)

4.2.1.1.2.1.1.4.1.4. Birinci Çokluk Kişi:

-AcAğIz (-acağız, -eceğiz)

-cAz (-caz, -cez)

-IcIk/-UcUk (-ıcık, -icik, -ucuk, -ücük)

herkese **gid-eceğiz** diye. (012/05)

yeni bi dünya **kırmu-y-caz**. (007/14)

çarşı.dan aşağıdan taksi **gel-ici gel-icik**. (030/205)

niye **döğ-ücük** adamın suçu ney. (030/148)

4.2.1.1.2.1.1.4.1.5. İkinci Çokluk Kişi:

-AcAksInIz (-acaksınız, -eceksiniz)

Derlenen metinlerde tek örneğe rastlanmıştır.

*eliğinizden geldiği kadar malınızın kıymetini **bil-eceksiniz**. (030/189)*

4.2.1.1.2.1.1.4.1.6. Üçüncü Çokluk Kişi:

-AcAklAr (-acaklar, -ecekler)

-AcAk (-acak, -ecek)

-cAklAr (-caklar, -cekler)

-IcIlAr/-UcUlAr (-ıcılar, -iciler, -ucular, -ücüler)

*illaki **çal-acağlar**. (007/11)*

*silahı çekip **vur-acağlar**. (030/162)*

*bu gece baskın **yap-acağlar**. (009/74)*

*onu **kes-eceklerdi**. (010/40)*

*girit adasına **gid-ecekler**. (012/34)*

*babamlar orda **yaşlan-acağtı**. (007/125)*

***tanımı-y-cağlar** seni. (007/123)*

*servise **bin-iciler**. (025/91)*

Gelecek zamanın olumsuz -mA eki yapılır:

*ben bu sefer **git-me-y-ecem**. (018/91)*

*şimdi fazla **hatırlamı-y-cam**. (010/09)*

4.2.1.1.2.1.1.5. Geniş Zaman

Geniş zaman eki yazı dilimizdeki gibi -r/-Ar'dir (Ergin, 1993: 276).

1. Teklik	-ArIm/-rIm/-rUm/-(I)rIm/-(U)rUm/-I/-U
2. Teklik	-ArsIn/-ArsIn/-(I)rsIn/-(U)rsUn/-rsIn/-rsUn -(I)rsIn/-(U)rsUn/-In/-Un
3. Teklik	-Ar/-(I)r/-(U)r/-r
1. Çokluk	-ArIz/-(I)rIz/-(U)rUz/-rIz/-rUz/ -ArIk/-(I)rIk/-(U)rUk/-rIk/-rUk
2. Çokluk	-ArsInIz/-(I)rsInIz/-(U)rsUnUz
3. Çokluk	-ArIAr/-(I)rIAr/-(U)rIAr/-rIAr/-(I)r/-(U)r

4.2.1.1.2.1.1.5.1. Birinci Teklik Kişi:

-ArIm	(-arım, -erim)
-rIm/-rUm	(-rım, -rim, -rum, -rüm)
-(I)rIm/-(U)rUm	(-(ı)rım, -(i)rim, -(u)rum, -(ü)rüm)
-I/-U	(-ı, -i, -u, -ü)

*kendi yakınlarıma **bak-arım**. (015/04)*

*karşıdan karşıya **geç-erim**. (030/208)*

***iste-rim** de işte hastam var. (028/30)*

***bul-u-rum** dedi adam. (025/10)*

***bin-dir-i götür-ü-düm**. (030/196)*

4.2.1.1.2.1.1.5.2. İkinci Teklik Kişi:

-ArsIn	(-arsın, -ersin)
-ArsInğ	(-arsınğ, -ersinğ,
-(I)rsIn/-(U)rsUn	(-(ı)rsın, -(i)rsin, -(u)rsun, -(ü)rsün)
-IrsInğ/-UrsUnğ	(-(ı)rsınğ, -(i)rsinğ, -(u)rsunğ, -(ü)rsünğ)
-rsIn/-rsUn	(-rsın, -rsin, -rsun, -rsün)
-ğ/-Inğ/-Unğ	(-ğ, -(ı)ğ, -(i)ğ, -(u)ğ, -(ü)ğ)

irelde **kıl-arsın**. (030/34)

dinini değiştirir hristiyan **ol-u-rsun**. (004/161)

kal-ırsın ya da **gid-ersin**. (004/162)

af **ed-ersinğ**. (023/55)

fırını yakarız **gör-ü-rsün**. (012/53)

dayak **ye-rsin** (007/20)

karolifer mi **de-ğ**. (028/03)

doğru mu ya işinğden **ol-uğ**. (025/122)

adamların şeyini **bul-uğ** mu dedim. (025/10)

4.2.1.1.2.1.1.5.3. Üçüncü Teklik Kişi:

-Ar	(-ar, -er)
-(I)r/-(U)r	(-(ı)r, -(i)r, -(u)r, -(ü)r)
-r	(-r)

siyahlara **bürün-ür** başını **ört-er**. (004/56)

*karalara giyindim **den-i-r.** (004/57)*

*inşalla hayırlısı **ol-u-r.** (007/09)*

*diğer otlar **eri-r** o diri **kal-t-r.** (015/17)*

4.2.1.1.2.1.1.5.4. Birinci Çokluk Kişi:

-ArIz (-arız, -eriz)

-(I)rIz/-(U)rUz (-(ı)rız, -(i)riz, -(u)ruz, -(ü)rüz)

-rIz/-rUz (-rız, -riz, -ruz, -rüz)

-ArIk (-arık, -erik)

-IrIk/-UrUk (-(ı)rık, -(i)rik, -(u)ruk, -(ü)rük)

-rIk/-rUk (-rık, -rik, -ruk, -rük)

*biz sele **yap-arız** normal kırma **yap-arız.** (007/45)*

*ekmek yapmış **ol-u-ruz.** (015/52)*

*giritten de buriya **gel-i-riz.** (023/06)*

*çünkü biz kışın sürekli ot **ye-riz.** (015/21)*

*şuriya içeri **yap-arık.** (028/16)*

*şurdan bir kapı **aç-arık.** (028/17)*

*yöksam seni **öldür-ü-rük.** (025/43)*

***söyle-rik** sahar. (017/41)*

4.2.1.1.2.1.1.5.5. İkinci Çokluk Kişi:

-ArsInIz (-arsınız, -ersiniz)

-(I)rsInIz/-(U)rsUnUz (-(ı)rsınız, -(i)rsiniz, -(u)rsunuz, -(ü)rsünüz)

Derlenen metinlerde iki örnek tespit edilebilmiştir.

af ed-ersiniz. (009/77)

istediğinizle evlen-i-rsınız. (018/08)

4.2.1.1.2.1.1.5.6. Üçüncü Çokluk Kişi:

-ArlAr (-arlar, -erler)

-(I)rlAr/-(U)rlAr (-(ı)rlar, -(i)rlar, -(u)rlar, -(ü)rlar)

-rlAr (-rlar, -rler)

-(I)r/-(U)r (-(ı)r, -(i)r, -(u)r, -(ü)r)

halen o zihniyette gid-erler. (018/03)

tarlada yazıda odun sök-erler kök sök-erler. (018/34)

bir hafta en az on gün düğün çal-arlar. (018/35)

biraz bil-i-rler onlar. (021/07)

hep de-rler. (018/29)

onnar konuş-u-r. (024/17)

insanlar üzül-ü-r. (007/11)

Bazen gerileyici benzeşme yoluyla “-r>-l” değişimi görülür. (bk.

4.1.2.2.1.1.3.1.2. Gerileyici Benzeşme)

kuruy fasulye pişir-iller. (010/25)

pilav yap-allar işte içkiciler içki içer düğünde nar kır-allar. (010/26)

ondan da fazla yaşa-llar. (023/20)

evel adamları de-llerdi ki. (025/43)

Geniş zamanın olumsuzu ÖTT'de olduğu gibi 1. şahıslarda -mA eki ile yapılırken diğer şahıslarda -mAz getirilerek yapılmaktadır. Az da olsa diğer şahıslarda da -mA ile olumsuzluk sağlandığı görülmüştür.

*bir de ben yalan **konuş-mam**. (025/45)*

*bir tenesini şe' yapsın bakım mümkün mü bi tenesini **zapt-ed-emeş**. (030/183)*

*hayatta aç **kal-mağ**. (023/25) "hayatta aç kalmayız."*

*bulğur pilavı meşhur zaten, eksik **ol-maz**. (023/27)*

*hak **ye-mez** hak ta **yedir-mez-di**. (030/186-187)*

*annatmaktan **bit-mez**. (030/221)*

*istemeye **git-mezler** kolay kolay. (005/11)*

*şimdi **yap-mazlar**. (007/46)*

*büyüdükçe fazla **öğren-mezler**. (008/123)*

4.2.1.1.2.1.2. KİPLER

4.2.1.1.2.1.2.1. Emir

ÖTT'de emir ve isteğin her derecesini ve tarzını bildirebilen bu ek HGMA'da da kullanılmaktadır.

1. Teklik	-AyIm/-IyIm/-Im/Um
2. Teklik	Ø
3. Teklik	-sIn/-sUn/-sİn/-sUñ
1. Çokluk	-AlIm/-Ak
2. Çokluk	-In/-Un/-İn/-Uñ
3. Çokluk	-sInlAr/-sUnlAr

4.2.1.1.2.1.2.1.1. Birinci Teklik Kişi:

-AyIm (-ayım, -eyim)

-IyIm (-ıyım, -iyim, -uyum, -üyüm)

-Im/Um (-ım, -im, -um, -üm)

*odun **koy-ayım**. (008/89)*

*hangi anımı **anlat-ıyım**. (003/01)*

*bir gaffe **yap-ıyım** mi. (008/40)*

*nişanlıyı haremlik vardı ne **bil-im** öyleydi. (009/22)*

*bari bunu **kes-im**. (016/39)*

*haydi böyle babayiğit **gör-üm**. (030/182)*

*bir tenesini şe' yap-sın **bak-ım** mümkün mü. (030/183)*

4.2.1.1.2.1.2.1.2. İkinci Teklik Kişi:

Ø

*dereotu gibi ama öyle **koğmuyor koğla-Ø**. (012/26)*

*yani mesela **bak-Ø**. (012/32)*

*çok çok resim **at-Ø** bana. (012/42)*

4.2.1.1.2.1.2.1.3. Üçüncü Teklik Kişi:

-sIn/-sUn (-sın, -sin, -sun, -sün)

-sIn/-sUn (-sın, -sin, -sun, -sün)

“-sın” ekinin sonundaki “n” ünsüzü örnekseme yoluyla “n”ye dönüştüğü görülmüştür.

*bir tenesini şe' yap-sın **bak-ım** mümkün mü bi tenesini zapt edeme. (030/183)*

bunları öldür-sün. (018/69)

allah korusun. (025/114)

4.2.1.1.2.1.2.1.4. Birinci Çokluk Kişi:

-Alım (-alım, -elim)

-Ak (-ak, -ek)

*tutardı hadi kurtul-uñ **bağ-alım** derdi. (030/181)*

*şimdi **gid-elim** dedim ya orıya. (030/90)*

*önce **ever-ek** bağ-alım. (005/05)*

*haca **yazıl-ak**. (030/40)*

*şunu şöyle **döv-ek** şöyle **kes-ek**. (030/168)*

4.2.1.1.2.1.2.1.5. İkinci Çokluk Kişi:

-In/-Un (-ın, -in, -un, -ün)

-In/-Un (-ın, -in, -un, -ün)

***bağ-ın** onnarı da aynı meslek ikisi de. (017/27)*

***toparlan-ın** böyle bağ dedi. (030/220)*

***buyr-un** yemek yedireyim vallahi. (009/14)*

*hadi **kurtul-uñ** derdi. (030/179)*

4.2.1.1.2.1.2.1.6. Üçüncü Çokluk Kişi:

-sInlAr/-sUnlAr (-sınlar, -sinler, -sunlar, -sünler)

*bi yerde **yağala-sınlar**. (009/84)*

*sağ **ol-sunlar** hemen geldi ambolas. (030/27)*

Emir kipi ekinin çeşitli fonksiyonları mevcut olup bu ekin ET döneminden bu yana emir işlevi yanında özellikle I. kişilerde istek işleviyle kullanıldığı bilinmektedir. Ancak ÖTT’de ise ekin istek işlevi daha belirgin duruma geçmiştir (Korkmaz, 2017a: 592).

İstek işlevinde kullanılmaktadır:

*kızımı da **ver-eyim**. (007/117)*

Emir işlevinde kullanılmaktadır:

*şimdi şartlar uygunsa **gid-iş gel-iş** dedemin yaşadığı köyü **gör-üş**. (004/105)*

*kopyasını **getir-Ø** ordan. (004/125)*

Dua ve temenni anlamı taşır:

*allah razı **ol-sun**. (008/12)*

*allah işallah gitmeyene gitmek nasip **et-sin**. (030/45)*

II. teklik kişi emir çekimli fiilin tekrarı, durum işlevli bir zarf-fiil görevi görmektedir:

***gel-Ø** zaman **git-Ø** zaman işte gelin geldik. (010/18-19)*

-sA şart ekli ve -sIn/-sUn emir ekli tekrarı “fark etmez” anlamıyla kalıplaşarak bağlaç görevi yapmaktadır:

*zarar **ver-sinler** de ne **ol-ursa ol-sun** yine de o yağı yiyorduk. (009/89)*

*mevlana gibi kim **ol-ursan ol-Ø gel-Ø**. (016/17)*

"Fiil+-sA__Fiil+emir eki" birlikte kullanıldığında “-dİğİ takdirde” anlamı katar:

*bence imkan **var+sa** şimdi şartlar **uygun+sa gid-iş gel-iş**. (004/105)*

Bu kipin olumsuzu -mA eki ile yapılır:

*sıkıntı **çek-me-yem** orda. (030/59)*

4.2.1.1.2.1.2.2. Şart

Kip, fiillerde belirli bir zamanla birlikte konuşanın, dinleyenin ve hakkında konuşulanın, teklik veya çokluk olarak belirtilmiş biçimi olduğu bilinmektedir. Ergin, “*Fiil çekimlerine fiillerin hareket kipleri, partisiplere vasıf yani nesne kipleri, gerundiumlara da hâl kipleri diyebiliriz.*” diyerek "kip" kavramının sınırlarını genişletmektedir(1993: 320). Bu ve buna benzer görüş ve açıklamaların bir kısmı, bu gün dil bilgisi çalışmalarımızda "kip ekleri" başlığı altında incelenen ekler grubunun sınırları içinde kalırken, bir kısmı da bu sınırların dışına çıkar.

Kip ekleri ile zarf-fiil ekleri sadece fiille birleşebilir olma yönüyle benzerlik taşısa da kip ekleriyle çekimlenmiş fiillerde bulunan "yargı/bitmişlik bildirme" özelliği zarf-fiillerde bulunmamaktadır. Banguoğlu'nun bu iki ek grubu ile çekimlenmiş fiilleri "bitmiş (çekimli) fiil" ve "bitmemiş (çekimsiz) fiil" diye ikiye ayırmasındaki hareket noktası da aynıdır (Banguoğlu 2015: 410).

Kip ekleriyle çekimlenmiş (F.K.+kip/zaman eki+Şahıs eki) bütün fiiller, -sA şart kipiyle çekimlenmiş fiiller hariç, bitmiş (çekimli) fiildir, yani yargı bildirirler. -sA eki, dilek, istek bildirdiği durumlarda grubun diğer üyeleri ile bu bakımdan bir uyum içindedir. "Şart, zaman, sebep" fonksiyonlu -sA eki ise yargı taşımadığı için grubun uyumlu yapısını bozar.

-sA ekine kip eki başlığı altında yer verilmesi de sadece üzerine şahıs eki aldığı için gerundium başlığı altında yer bulamamasının da yanlış olacağı aşikârdır. Bu ekin 'yargı bildirme' noktasında da diğer kip ve zaman ekleriyle aynı gruba dâhil edilmesi sadece dilek anlamında kullanılan -sA için geçerli olacaktır.

Zarf-fiiller (gerundiumlar), fiilden türeyen, cümlemin yüklemine zarfı olan şekillerdir. Ancak, dil bilimcilerin anlaşılamadığı husus, “kişi eki alıp almamaları”dır. Bu konuda Ergin “kişiye bağlı değildir” derken, Banguoğlu, Karahan, Üstünova, Özdemir gibi düşününler böyle bir sınırlama koymamaktadırlar. -sA ekinin gerundium karakteri taşımasına rağmen kişi eki alabiliyor olmasına itiraz edilmektedir. “-sA ekinin kişi eki alabilmesi de, bunun gerundium karakteri

taşımasını engellemez.” diyen Gülsevin (1990) şart gerundiumu konusundaki görüşlerini izah etmiştir.

Bu bölümde dilek anlamı veren -sA eki asıl cümlelerin yüklemi konumundadır.

1. Teklik	-sAm
2. Teklik	-sAn/-sAñ
3. Teklik	-sA
1. Çokluk	-sAk
2. Çokluk	-sAnIz/-sAñIz
3. Çokluk	-sInIAr/-sUnIAr

4.2.1.1.2.1.2.2.1. Birinci Teklik Kişi:

-sAm (-sam, -sem)

*odun **koy-sam** denemedim. (008/88)*

*anahtarı **ver-mesem** de bir şe' olmaz. (025/95)*

4.2.1.1.2.1.2.2.2. İkinci Teklik Kişi:

-sAn (-san, -sen)

-sAñ (-sañ, -señ)

*öbürlerini birlikte **koy-san** diğer otlar erir. (015/17)*

*maşalla **gör-sen** nişannısı ne güzel. (017/19)*

*parôlayı **bil-mesen** tehlikeli idi. (008/73)*

*eğer ters **konus-sañ** vur tokadı geri yollallarmış. (030/123)*

4.2.1.1.2.1.2.2.3. Üçüncü Teklik Kişi:

-sA (-sa, -se)

*şu çocuğun bi tenesi **düş-se**. (030/213)*

*şindi **ol-sa** bir hal edellerdi. (008/77)*

*yer bizim **ol-sa** mesela şuriya içeri yaparık. (028/16)*

*üç gün beş gün masríf **et-se** dokunacak biri değil. (018/49)*

*tolu **yağ-ma-sa** yağmur olsun. (017/30)*

4.2.1.1.2.1.2.2.4. Birinci Çokluk Kişi:

-sAk (-sak, -sek)

*anneme ayıb olurmuş böyle **yaz-ar-sak** annem sağken **uğraş-sak** alınır. (007/135)*

*vallahi ndresini **bil-sek** davet ederik. (017/21)*

4.2.1.1.2.1.2.2.5. İkinci Çokluk Kişi:

-sAnİz (-sanız, -seniz)

-sAñİz (-sañız, -señiz)

*iki şişe mesela içki koymuş **ol-sanız** on masaya yirmi şişe. (002/24)*

*siz az sonra **gel-señiz** biraz portakal götürürdünüz. (022/17)*

4.2.1.1.2.1.2.2.6. Üçüncü Çokluk Kişi:

-sAlAr (-salar, -seler)

*şindi ne kadar şindi **söyle-seler** ben diyordum... (030/55)*

*ben de **gör-me-sem** o paraları **çal-salar** başa zimmetli de. (025/99)*

Ayrıca ünlem ile birlikte şart anlamı taşıyan bir kullanıma rastlanmıştır.

olma ha ne yapıcıu. (025/81)

4.2.1.1.2.1.2.3. İstek

İstek kipi, fiile istek, niyet, arzu kavramları veren bir tasarlama kipi olup yapılan işin istendiğini veya o işe niyet edildiğini gösterir.

Korkmaz (2017: 580), ÖTT'de istek kipinin birinci şahıs çekimlerinde kullanılan -AyIm ve -AlIm eklerinin işlev bakımından emirden çok niyet, ihtiyaç ve istek gösteren bir ek durumunda olduğunu, hatta istek kipi ile emir kipi ekleri arasındaki şekil karışmasının üçüncü şahıslar için de söz konusu olduğunu belirtmektedir.

Ergin (1993: 294) de TT'de emir birinci kişilerin istek birinci kişiler için kullanıldığını, böylece emir ve istek şekillerinin karıştığını, önce emir çokluk birinci şahsın, sonra emir teklik birinci şahsının istek kipine geçtiğini, bu yüzden emir birinci şahısların emirden çok istek ifade ettiğini ve emir birinci şahıs eklerinin istek eki zannedildiğini ifade ederek asıl istek ekinin -A olduğunu belirtmiştir.

Derlenen metinlerde tek örnek tespit edilmiştir.

seni buraya şey koy-am kızımı da ver-eyim. (007/117)

1. Teklik	-Am
2. Teklik	Örneğine rastlanmamıştır.
3. Teklik	Örneğine rastlanmamıştır.
1. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.
2. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.
3. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.

4.2.1.1.2.1.2.4. Gereklilik

Tasarlanan hareketin gerekliliğini gösterir. Derlenen metinlerde gereklilik kipi eki olan "-mAlI"ya rastlanmamıştır. Ancak "lazım" sözcüğü ile gereklilik (zorunluluk) anlamı sağlanmıştır.

*benim burda **ol-mam lazım**. (018/93)*

*her şeyin başında **ol-mam lazım**. (018/93)*

*çok para **ver-mem lazım**. (007/135-136)*

*yürekten **inan-man lazım**. (030/67)*

*insan dedesinin yaşadığı yeri merak **et-mesi lazım**. (004/100)*

4.2.1.1.2.2. Ek-Fiil

"ET ér- > EAT i- > TT i-" şeklinde gelişim gösteren ek-fiilin temel iki görevi vardır:

1. Fiillerde birleşik zamanlı çekimi sağlar.
2. İsimlerin yargı bildirmesini sağlar.

4.2.1.1.2.2.1. Fiillerde Birleşik Çekimler

Basit zamanlı fiillerin üzerine "i-" ek-fiili getirilerek ikinci bir zaman veya kip eki alması sağlanır. Böylece birleşik zamanlı (çekimli) fiiller elde edilmiş olur.

4.2.1.1.2.2.1.1. Hikâye

Birleşik kipli fiillerin hikâyesi, bir kip eki almış esas fiile, "i-" ek fiilinin -DI/-DU geçmiş zaman kipi getirilerek oluşturulur. Çekim sırasında ek fiil çoğu kez kaybolur.

Hikâye kipi, bildirme ve tasarlama kiplerindeki şekil ve zaman kavramlarına bağlı olarak, geçmişte gerçekleşmemiş, hâlen gerçekleşmekte olan ve gerçekleşmesi tasarlanan bütün oluş ve kılışların geçmişte kaldığını bildiren, onları hikâye eden bir birleşik kip türüdür (Korkmaz, 2017a: 645).

4.2.1.1.2.2.1.1.1. Görülen Geçmiş Zamanın Hikâyesi

1. Teklik	Örneğine rastlanmamıştır.
2. Teklik	Örneğine rastlanmamıştır.
3. Teklik	-DIyDI
1. Çokluk	-DIyDIk
2. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.
3. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.

4.2.1.1.2.2.1.1.1.1. Birinci Teklik Kişi:

Örneğine rastlanmamıştır.

4.2.1.1.2.2.1.1.1.2. İkinci Teklik Kişi:

Örneğine rastlanmamıştır.

4.2.1.1.2.2.1.1.1.3. Üçüncü Teklik Kişi:

-DIyDI (-dıydı, -diydi, -duydu, -düydü,
-tıydı, -tiydi, -tuydu, -tüydü)

icadiye ihsaniye gibi isimler ver-di^ydi. (004/49)

şükür bir bizim buriya gir-medi^ydi. (023/84)

4.2.1.1.2.2.1.1.1.4. Birinci Çokluk Kişi:

-DIyDIk (-dıydık, -diydik, -duyduk, -düydük,
-tıydık, -tiydik, -tuyduk, -tüydük)

yüz tane mi yap-tı^ydık. (028/36)

balcalıya get-ti^ydik. (008/77)

4.2.1.1.2.2.1.1.1.5. İkinci Çokluk Kişi:

Derlenen metinlerde ikinci çokluk kişi çekimli eyleme rastlanmamıştır.

4.2.1.1.2.2.1.1.1.6. Üçüncü Çokluk Kişi:

Derlenen metinlerde üçüncü çokluk kişi çekimli eyleme rastlanmamıştır.

4.2.1.1.2.2.1.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikâyesi

1. Teklik	-mİştIm/-mUştUm
2. Teklik	Örneğine rastlanmamıştır.
3. Teklik	-mİştI/-mUştU/-IKtI
1. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.
2. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.
3. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.

4.2.1.1.2.2.1.1.2.1. Birinci Teklik Kişi:

-mİştIm/-mUştUm (-mıştım, -miştım, -muştum, müştüm)

yeni *duy-muştum*. (008/49)

4.2.1.1.2.2.1.1.2.2. İkinci Teklik Kişi

Derlenen metinlerde ikinci teklik kişi çekimli eyleme rastlanmamıştır.

4.2.1.1.2.2.1.1.2.3. Üçüncü Teklik Kişi

-mİştI/-mUştU (-mıştı, -miştı, -muştı, -müştü)

-IKtI (-ıktı, -ikti)

cehizimde bir radyo *al-mıştı*. (008/09)

dolaş-mıştı ip parmağına. (008/81)

*başka yere **git-mişt**i. (010/13)*

*dede.m bir **karı** daha **al-ıkt**i. (025/03)*

*onnara **yap-ılıkt**i. (030/90)*

4.2.1.1.2.2.1.1.2.4. Birinci Çokluk Kişi

Derlenen metinlerde birinci çokluk kişi çekimli eyleme rastlanmamıştır.

4.2.1.1.2.2.1.1.2.5. İkinci Çokluk Kişi

Derlenen metinlerde ikinci çokluk kişi çekimli eyleme rastlanmamıştır.

4.2.1.1.2.2.1.1.2.6. Üçüncü Çokluk Kişi

Derlenen metinlerde üçüncü çokluk kişi çekimli eyleme rastlanmamıştır.

4.2.1.1.2.2.1.1.3. Şimdiki Zamanın Hikâyesi

1. Teklik	-yordum/-yodum
2. Teklik	-yordun/-yodun
3. Teklik	-yordu/-yodu/-yórdú/-yördü
1. Çokluk	-yorduk/-yoduk/-yördük
2. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.
3. Çokluk	-yorlardı/-yollardı

4.2.1.1.2.2.1.1.3.1. Birinci Teklik Kişi:

-yordum/-yodum

*giritçe ben **bil-i-yordum**. (031/08)*

*ķumar **oynu-yordum**. (006/48)*

*ben tā küçük yaştan **çalış-t-yodum**. (030/03)*

4.2.1.1.2.2.1.1.3.2. İkinci Teklik Kişi:

-yordun/-yodun

önce sadece hamuru **yoğur-u-yordun** cıvık cıvık. (008/35)

ondan sonra yağ **koy-u-yordun**. (008/35)

göya oyun **oynu-yodun**. (007/84)

4.2.1.1.2.2.1.1.3.3. Üçüncü Teklik Kişi:

-yordu/-yodu/-yórdú/-yördü

daha güzel **ol-u-yordu** eskiden. (001/11)

köyde inekçilik de **yapıl-ı-yordu**. (004/26)

ablam da **sus-mu-yordu**. (016/40)

bi de baba **döv-ü-yodu**. (007/78)

yaşlı adamlar **söylü-yördü**. (025/16)

hatta o heç türkçe de **bil-mi-yórdú**. (025/04)

4.2.1.1.2.2.1.1.3.4. Birinci Çokluk Kişi:

-yorduk/-yoduk/-yórdúk

yirmi ay askerlik **yap-ı-yorduk**. (003/04)

ya'ni idare **ed-i-yorduk**. (003/15)

biz şikiyatçı **ol-uyoduk**. (023/51)

kamyonnan yük **al-ı-yórdúk**. (025/32)

4.2.1.1.2.2.1.1.3.5. İkinci Çokluk Kişi:

Derlenen metinlerde örneğine rastlamadık.

4.2.1.1.2.2.1.1.3.6. Üçüncü Çokluk Kişi:

-yorlardı/-yollardı

eziyet çek-i-yorlardı. (002/19)

işte değermencilik yap-ı-yorlardı. (004/67)

anneanneye kadını di-yorlardı. (015/43)

onlar göbeğini böyle doğru'up pişir-i-yollardı. (003/10)

4.2.1.1.2.2.1.1.4. Gelecek Zamanın Hikâyesi

1. Teklik	Örneğine rastlanmamıştır.
2. Teklik	-AcAktIn
3. Teklik	-AcAktI
1. Çokluk	-AcAktIk
2. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.
3. Çokluk	-AcAklArdI

Derlenen metinlerde gelecek zaman eki olarak tespit ettiğimiz "-IcI/-UcU" eklerinin hikaye birleşik zamanlı çekimiyle karşılaşılmamıştır.

4.2.1.1.2.2.1.1.4.1. Birinci Teklik Kişi:

Derlenen metinlerde örneğine rastlanmamıştır.

4.2.1.1.2.2.1.1.4.2. İkinci Teklik Kişi:

-AcAktIn (-acaktın, -ecektin)

bi de ayran yap-acağtın. (008/79)

4.2.1.1.2.2.1.1.4.3. Üçüncü Teklik Kişi:

-AcAktI (-acaktı, -ecekti)

öl-ecekti koyun. (014/17)

sinirinden ablamı kes-ecekti. (016/41)

orda öğretim görevlisi kal-aca~~kt~~ı. (018/98)

koyunları çıkar-aca~~kt~~ı. (014/24)

4.2.1.1.2.2.1.1.4.4. Birinci Çokluk Kişi:

-AcAktIk (-acaktık, -eectik)

emeklilik parasıynan oğlanı sigortalı yap-aca~~kt~~ık. (005/03)

4.2.1.1.2.2.1.1.4.5. İkinci Çokluk Kişi:

Derlenen metinlerde örneğine rastlanmamıştır.

4.2.1.1.2.2.1.1.4.6. Üçüncü Çokluk Kişi:

-AcAklArdI (-acaklardı, -eceklerdi)

onu kes-eceklerdi. (010/40)

sen gelmesen beni idam ed-eceklerdi. (030/161)

4.2.1.1.2.2.1.1.5. Geniş Zamanın Hikâyesi

1. Teklik -ArdIm/-(I)rdIm/-(U)rdUm/-rdIm/-rdUm

2. Teklik Örneğine rastlanmamıştır.

3. Teklik -ArdI/-(I)rdI/-(U)rdU/-rdI/-rdU

1. Çokluk -ArdIk/-(I)rdIk/-(U)rdUk/-rdIk/-rdUk

2. Çokluk -(I)rdInIz/-(U)rdUηUz

3. Çokluk

-ArlArdI/-(I)rlArdI/-(U)rlArdI/-rlArdI

4.2.1.1.2.2.1.1.5.1. Birinci Teklik Kişi:

-ArdIm

(-ardım, -erdim)

-(I)rdIm/-(U)rdUm

(-(i)rdım, -(i)rdim, -(u)rdum, -(ü)rdüm)

-rdIm/-rdUm

(-rdım, -rdim, -rdum, -rdüm)

*ben okul servisi **yap-ardım**. (030/194)*

*noru **çıkar-ırdım** börek **yap-ardım**. (014/13)*

*nohutlu veya öyle sade **bayıl-(i)rdık**. (022/09)*

*bizler nasıl **sevin-(i)rdik**. (012/05)*

*büyücek çocuklar para **al-mazdım**. (030/197)*

*bir de ben **elle-mezdim**. (025/101)*

*türkçe **bil-mezdim**. (031/09)*

4.2.1.1.2.2.1.1.5.2. İkinci Teklik Kişi:

Derlenen metinlerde örneğine rastlanmamıştır.

4.2.1.1.2.2.1.1.5.3. Üçüncü Teklik Kişi:

-ArdI

(-ardı, -erdi)

-(I)rdI/-(U)rdU

(-(i)rdı, -(i)rdi, -(u)rdu, -(ü)rdü)

-rdI/-rdU

(-rdı, -rdi, -rdu, -rdü)

*hepimizin elini bir **tut-ardı**. (030/178)*

*nenem **anlat-(i)rdı**. (012/26)*

*araya çubuğan **örül-(ü)rdü**. (008/57)*

*giritçe de dil de **irelle-rdi**. (030/128)*

*bazıların peyniri on kilo **çıkar-di**, benim peynirim beş kilo **çık-ar i-di**. (014/11)*

*şimdi bizi **bırak-mazdı**. (018/80)*

*çocukları **sev-mezdi**. (030/187)*

4.2.1.1.2.2.1.1.5.4. Birinci Çokluk Kişi:

-ArdIk (-ardık, -erdik)

-(I)rdIk/-(U)rdUk (-(ı)rdık, -(i)rdik, -(u)rduk, -(ü)rdük)

-rdIk/-rdUk (-rdık, -rdik, -rduk, -rdük)

*deftere **yaz-ardık**. (006/54)*

*şekerî bakıldan **al-(ı)rdık**. (006/55)*

*norml nöbet **bekle-rdik**. (008/71)*

*sabaha kadar **uyu-mazdı**. (012/08)*

4.2.1.1.2.2.1.1.5.5. İkinci Çokluk Kişi:

-(I)rdİnİz/-(U)rdUñUz (-(ı)rdınız, -(i)rdiniz, -(u)rduñuz, -(ü)rdüñüz)

*biraz portakal **götür-(ü)rdüñüz** (022/17)*

4.2.1.1.2.2.1.1.5.6. Üçüncü Çokluk Kişi:

-ArlArdI (-arlardı, -erlerdi)

-(I)rlArdI/-(U)rlArdI (-(ı)rlardı, -(i)rlardi, -(u)rlardı, -(ü)rlardi)

-rlArdI (-rlardı, -rlardi)

*babamdan annem böyle **konuş-(u)rlardı**. (030/171)*

*eskiden öyle **yap-arlardı**. (008/94)*

ağaç kaçakçılığı yap-allardı. (025/34)

akrabalardan tavuk al-(ı)llardı. (001/13)

sabah oldu muydu gid-ellerdi. (001/12)

abdülhamit evleri de-rlerdi. (004/120)

4.2.1.1.2.2.1.1.6. Şart Kipinin Hikâyesi

1. Teklik	-sAydIm
2. Teklik	-sAydIn
3. Teklik	-sAydI
1. Çokluk	-sAydIk
2. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.
3. Çokluk	-sAlArdI/-sAydI

4.2.1.1.2.2.1.1.6.1. Birinci Teklik Kişi:

-sAydIm (-saydım, -seydim)

haydi gör-meseydim. (025/97)

4.2.1.1.2.2.1.1.6.2. İkinci Teklik Kişi:

-sAydIn (-saydın, -seydin)

dün gel-seydin var ya dün yaz günü gibiydi. (012/53)

4.2.1.1.2.2.1.1.6.3. Üçüncü Teklik Kişi:

-sAydI (-saydı, -seydi)

babam annat-saydı. (007/102)

oğlan ol-saydı babasının adını koyacaktı. (008/24)

*eğer ki gene giritlerden alınmış **ol-saydı** hani daha da iş irellerdi. (030/127)*

*giritçeyi **bil-meseydi** keseceklerdi adamı. (010/44)*

*eşim **ol-masaydı** diyor ben evde kalırdım. (016/05)*

*damarlar kopmuş **ol-masaydı** dikellerdi. (008/83)*

4.2.1.1.2.2.1.1.6.4. Birinci Çokluk Kişi:

-sAydIk

(-saydık, -seydik)

*biz rum **ol-saydı** yani dedelerimiz orda kalırdı. (016/30)*

4.2.1.1.2.2.1.1.6.5. İkinci Çokluk Kişi:

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.1.6.6. Üçüncü Çokluk Kişi:

-sAlArdI

(-salardı, -selerdi)

-sAydI

(-saydı, -seydi)

***öğret-selerdi.** (029/15)*

*babaannem o zaman **git-seydi** babamlar orda yaşlanacaktı. (007/125)*

4.2.1.1.2.2.1.1.7. İstek Kipinin Hikâyesi

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.1.8. Gereklik Kipinin Hikâyesi

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.2. Rivayet

Basit zamanlı fiillerin i- ek-fiili ve ek-fiil üzerine getirilen öğrenilen geçmiş zaman eki olan -mİş/-mUş eklerinin birleşmesi ile yapılır. “îmiş” yapısı fiille birleşerek i- ek-fiilin düşmesi ile de -mİş/-mUş şeklinde kullanılır.

4.2.1.1.2.2.1.2.1. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Rivayeti

Derlenen metinlerde -mİş/-mUş ekiyle çekimlenenin de -İk/Uk ekiyle çekimlenen öğrenilen geçmiş zamanın rivayet çekimine uygun bir örnek tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.2.2. Şimdiki Zamanın Rivayeti

1. Teklik	Örneğine rastlanmamıştır.
2. Teklik	Örneğine rastlanmamıştır.
3. Teklik	-yormuş/-yomuş
1. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.
2. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.
3. Çokluk	-yorlarmış/-yormuş

4.2.1.1.2.2.1.2.2.1. Birinci Teklik Kişi

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.2.2.2. İkinci Teklik Kişi

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.2.2.3. Üçüncü Teklik Kişi

-yormuş	(-yormuş)
-yomuş	(-yomuş)

*biri önde **gid-i-yormuş**. (009/46)*

*tarla **sür-ü-yormuş**. (009/77)*

*yenecek ot **kal-mı-yormuş**. (015/20)*

*hizmetçi **kullan-ı-yomuş**. (007/108)*

4.2.1.1.2.2.1.2.2.4. Birinci Çokluk Kişi

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.2.2.5. İkinci Çokluk Kişi

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.2.2.6. Üçüncü Çokluk Kişi

-yorlarmış (-yorlarmış)

-yormuş (-yormuş)

çünkü ot **bırak-mı-yorlarmış**. (015/19)

giritli.leri **iste-mi-yorlarmış**. (030/113)

denizden dalgalar karpuz kabuklarını **çıkar-ı-yormuş**. (009/41)

esir düşenler o karpuz kabuğunu nasıl **yi-yollarmış**. (009/41)

bebek **taşı-yolarmış**. (009/43)

bahçede **öldür-ü-yollarmış**. (009/51)

haber **ver-i-yollarmış** iyi komşuları. (009/52)

kaçıp **saklan-ı-yollarmış** bir yerlerde. (009/75)

4.2.1.1.2.2.1.2.3. Gelecek Zamanın Rivayeti

Derlenen metinlerde 3. teklik kişi çekimli tek örnek olarak karşımıza çıkmıştır. Ayrıca -IcI/-UcU ekinin de rivayet çekimi ile karşılaşılmamıştır.

saygısızlık ol-acağmış annesine. (007/134)

4.2.1.1.2.2.1.2.4. Geniş Zamanın Rivayeti

1. Teklik Örneğine rastlanmamıştır.

2. Teklik Örneğine rastlanmamıştır.

3. Teklik	-rmIş/-rmUş/-(I)rmIş/-(U)rmUş
1. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.
2. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.
3. Çokluk	-rlArmIş/-(I)rlArmIş/-(U)rlArmIş

4.2.1.1.2.2.1.2.4.1. Birinci Teklik Kişi

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.2.4.2. İkinci Teklik Kişi

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.2.4.3. Üçüncü Teklik Kişi

-rmIş/-rmUş	(-rmış, -rmiş, -rmuş, -rmüş)
-(I)rmIş/-(U)rmUş	(-(i)rmış, -(i)rmiş, -(u)rmuş, -(ü)rmüş)

*keçinin yediği her türlü şeyi **ye-rmiş** giritli. (004/171)*

*ayıb **ol-urmuş** böyle yazarsak annem sağken. (007/135)*

4.2.1.1.2.2.1.2.4.4. Birinci Çokluk Kişi

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.2.4.5. İkinci Çokluk Kişi

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.2.4.6. Üçüncü Çokluk Kişi

-rlArmIş	(-rlarmış, -rlermiş)
-(I)rlArmIş/-(U)rlArmIş	(-(i)rlarmış, -(i)rlermiş, -(u)rlarmış, -(ü)rlermiş)

*yunannar izmirde **yaşa-llarmış**. (030/82)*

su **iste-llermiş** filan ne'apallar. (030/123)

köyden **gel-(i)rlermiş** burıya. (030/122)

4.2.1.1.2.2.1.2.5. Şart Kipinin Rivayeti

Derlenen metinlerde şart kipi ile çekimlenmiş fiilin rivayet birleşik çekimine uygun bir örnek tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.2.6. İstek Kipinin Rivayeti

Derlenen metinlerde istek kipi ile çekimlenmiş fiilin rivayet birleşik çekimine uygun bir örnek tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.2.7. Gereklilik Kipinin Rivayeti

Derlenen metinlerde gereklilik kipi ile çekimlenmiş fiilin rivayet birleşik çekimine uygun bir örnek tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.3. Şart

i- ek fiilinin -sA şart kipi ile çekimlenmesi ile oluşur. Sonrasında “i-se” yapısı kısalıp -sA şekline dönüşerek kullanıldığı tespit edilmiştir.

4.2.1.1.2.2.1.3.1. Görülen Geçmiş Zamanın Şartı

1. Teklik	-DIysAm/-DUysAm
2. Teklik	Örneğine rastlanmamıştır.
3. Teklik	-DIysA/-DUysA
1. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.
2. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.
3. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.

4.2.1.1.2.2.1.3.1.1. Birinci Teklik Kişi:

-DIysAm/-DUysAm

(-dıysam, -diysem, -duysam, -düysem,

-tıysam, -tiysem, -tuysam, -tüysem)

*güzel değildi, değildi **de-diysem** yani biraz düzgün değildi. (026/15)*

*ne **öğren-diysem** ondan öğrendim. (006/39)*

4.2.1.1.2.2.1.3.1.2. İkinci Teklik Kişi:

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.3.1.3. Üçüncü Teklik Kişi:

-DIysA/-DUysA

(-dıysa, -diyse, -duysa, -düyse

-tıysa, -tiyse, -tuysa, -tüyse)

*ağa çocuğu arpa ekmeği **ye-diyse**. (023/51)*

*veresiye çayı yazardık **gel-diyse** bir tene **gel-me-diyse** iki tene. (006/55)*

*o mal yapmış bu bitirmiş nasıl **ol-duysa**. (007/91)*

*jiletten mi nerden **kap-tıysa**. (008/19)*

*hoşuna gidiyor kimin **çık-tiyse**. (008/104)*

***piş-tiyse** onu süzüyorsun.(012/19)*

4.2.1.1.2.2.1.3.1.4. Birinci Çokluk Kişi:

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.3.1.5. İkinci Çokluk Kişi:

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.3.1.6. Üçüncü Çokluk Kişi:

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.3.2. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Şartı

1. Teklik	Örneğine rastlanmamıştır.
2. Teklik	Örneğine rastlanmamıştır.
3. Teklik	-mİşsA/-mUşsA
1. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.
2. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.
3. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.

4.2.1.1.2.2.1.3.2.1. Birinci Teklik Kişi:

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.3.2.2. İkinci Teklik Kişi:

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.3.2.3. Üçüncü Teklik Kişi:

-mİşsA/-mUşsA (-mışsa, -mişse, -muşsa, -müşse)

öğretmen döv-müşse kesin suçlusun. (007/78)

şu araya nasıl şey et-mişse ev yapmışlar. (020/07)

4.2.1.1.2.2.1.3.2.4. Birinci Çokluk Kişi:

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.3.2.5. İkinci Çokluk Kişi:

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.3.2.6. Üçüncü Çokluk Kişi:

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.3.3. Şimdiki Zamanın Şartı

1. Teklik	-yorsam
2. Teklik	Örneğine rastlanmamıştır.
3. Teklik	-yorsa
1. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.
2. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.
3. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.

4.2.1.1.2.2.1.3.3.1. Birinci Teklik Kişi:

-yorsam

*şindi amcamın **yanıl-mı-yorsam** on bir. (023/67)*

4.2.1.1.2.2.1.3.3.2. İkinci Teklik Kişi:

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.3.3.3. Üçüncü Teklik Kişi:

-yorsa

*ne gönlünden **kop-u-yorsa**. (012/11)*

*herkes ne **yi-yorsa** o.nu atıyoğardı. (015/32)*

*evde ne **gerek-i-yorsa** onu aldılar. (026/07)*

4.2.1.1.2.2.1.3.3.4. Birinci Çokluk Kişi:

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.3.3.5. İkinci Çokluk Kişi:

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.3.3.6. Üçüncü Çokluk Kişi:

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.3.4. Gelecek Zamanın Şartı

Gelecek zamanın şartı için derlenen metinlerde tek örnek tespit edilmiştir. Ayrıca -IcI/-UcU ekinin şart birleşik çekimine rastlanmamıştır.

1. Teklik	Örneğine rastlanmamıştır.
2. Teklik	Örneğine rastlanmamıştır.
3. Teklik	-AcAksA
1. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.
2. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.
3. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.

4.2.1.1.2.2.1.3.4.1. Birinci Teklik Kişi:

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.3.4.2. İkinci Teklik Kişi:

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.3.4.3. Üçüncü Teklik Kişi:

-AcAksA (-acaksa, -ecekse)

daha evvel mesela düğün çalın-acağsa. (018/31)

4.2.1.1.2.2.1.3.4.4. Birinci Çokluk Kişi:

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.3.4.5. İkinci Çokluk Kişi:

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.3.4.6. Üçüncü Çokluk Kişi:

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.3.5. Geniş Zamanın Şartı

1. Teklik	-ArsAm/-(I)rsAm/-(U)rsAm
2. Teklik	-ArsAn/-(I)rsAn/-(U)rsAn/-rsAη
3. Teklik	-ArsA/-(I)rsA/-(U)rsA
1. Çokluk	-ArsAk
2. Çokluk	-ArsAnIz/-rsAnIz
3. Çokluk	-ArlArsA/-ArsAlAr/-rlArsA

4.2.1.1.2.2.1.3.5.1. Birinci Teklik Kişi:

-ArsAm	(-arsam, -ersem)
-(I)rsAm/-(U)rsAm	(-(i)rsam, -(i)rsem, -(u)rsam, -(ü)rsem)

*seneye sağ **ol-u-rsam** evvelkini ekerik. (013/11)*

*ama ben **gid-ersem** girite eksik gider. (004/103)*

4.2.1.1.2.2.1.3.5.2. İkinci Teklik Kişi:

-ArsAn	(-arsan, -ersen)
-(I)rsAn/-(U)rsAn	(-(i)rsan, -(i)rsen, -(u)rsan, -(ü)rsen)
-rsAη	(-rsaη, -rseη)

*bunu **anlat-t-rsan** ben de sana şunu anlatırım. (004/148)*

soracak **ol-u-rsan** gönül başka yerdeydi. (005/21)

ne **koy-arsan** yapıyok işte. (013/15)

nere **iste-rseñ** bu bölükte durucun dedi. (25/115)

4.2.1.1.2.2.1.3.5.3. Üçüncü Teklik Kişi:

-ArsA (-arsa, -erse)

-(I)rsA/-(U)rsA (-(ı)rsa, -(i)rse, -(u)rsa, -(ü)rse)

bin iki yüz lira **ver-i-rse** yine de düşünüyorum. (005/05)

allah nasip **ed-erse**. (018/95)

4.2.1.1.2.2.1.3.5.4. Birinci Çokluk Kişi:

-ArsAk (-arsak, -ersek)

anneme ayıb olurmuş böyle **yaz-arsak**. (007/135)

ancağ **diğüne gid-ersek** orda iskenderuna. (017/25)

4.2.1.1.2.2.1.3.5.5. İkinci Çokluk Kişi:

-ArsAnIz (-arsanız, -erseniz)

-rsAnIz (-rsanız, -rseniz)

şuraya **bak-arsanız** hepimiz emekliyiz. (004/20)

oğu-rsanız istediğinize varın. (018/09)

4.2.1.1.2.2.1.3.5.6. Üçüncü Çokluk Kişi:

-ArlArsA (-arlarsa, -erlerse)

-ArsAlAr (arsalar, -erseler)

-rlArsA (-rlarsa, -rlerse)

insanlar üzülr **çal-mazlarsa** illaki çalacaklar. (007/11)

o zaman öyleydi şimdiki gibi değil şimdi **iste-rlerse**. (008/03)

dilekçeyi verdik **yap-arsalar**. (005/02)

4.2.1.1.2.2.2. İsimlerde Ek-Fiil Çekimi

4.2.1.1.2.2.2.1. Ek-Fiilin Görülen Geçmiş Zamanı

1. Teklik	-(I)DIIm/-DUm
2. Teklik	Örneğine rastlanmamıştır.
3. Teklik	-(I)DI/-DU
1. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.
2. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.
3. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.

4.2.1.1.2.2.2.1.1. Birinci Teklik Kişi:

-(I)DIIm/-DUm	(-(ı)dım, -(i)dim, -dum, -düm, -tım, -tim, -tum, -tüm)

temizdim. (025/100)

çevik bir **adamdım.** (030/49)

ben köyde **kumarcıydım.** (006/51)

samimiydım o konuda. (018/09)

ama ben çok **çeviktim.** (030/46)

4.2.1.1.2.2.2.1.2. İkinci Teklik Kişi

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.3. Üçüncü Teklik Kişi:

-(I)DI/-DU

(-(i)dı, -(i)di, -du, -dü, -tı, -ti, -tu, -tü)

*hudut **payas idi**. (006/14)*

*parôlayı bilmesen **tehlikeli idi**, gerçi bilmeyen **azdı**. (008/73-74)*

*biraz da tarla **vâr idi**. (014/02)*

*rahmetli bir kadın **vâr ıdı**. (014/04)*

*çocuk öyle hep **bekar idi**. (017/05)*

*benim herif çok genç idi elli üç **yaşındaydı**. (017/39)*

*eski düğünler **farklıydı**. (004/07)*

*burası adanaya **bağlıydı**. (004/08)*

*adananın sınırı zaten payasa **kadardı**. (004/09)*

*bende üç tane inek **vardı**. (004/26)*

*şiddet çok **meşhurdu**. (007/20)*

***atatürk müydü**. (025/17)*

*kolay bi şey **değildi**. (018/67)*

***düzgün değildi**. (026/15)*

4.2.1.1.2.2.1.4. Birinci Çokluk Kişi:

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.1.5. İkinci Çokluk Kişi

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.2.1.6. Üçüncü Çokluk Kişi:

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.2.2. Ek-Fiilin Öğrenilen Geçmiş Zamanı

1. Teklik Örneğine rastlanmamıştır.

2. Teklik Örneğine rastlanmamıştır.

3. Teklik -(I)mIş/mUş

1. Çokluk Örneğine rastlanmamıştır.

2. Çokluk Örneğine rastlanmamıştır.

3. Çokluk -(I)mIşlAr/-mUşlAr

4.2.1.1.2.2.2.2.1. Birinci Teklik Kişi:

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.2.2.2. İkinci Teklik Kişi

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.2.2.3. Üçüncü Teklik Kişi:

-(I)mIş/mUş (-(i)mış, -(i)miş, -muş, -müş)

*aslında **zenginmiş**. (007/91)*

*zeytinyağı fabrikaları **varmış**. (007/92)*

***yakınmış** tarlaları. (009/78)*

*ama kıymetli bir **yermiş**. (018/89)*

*gemi zaten çocuk **çocukmuş**. (004/137)*

*o zaman köy çok **küçükmüş**. (030/103)*

*annemin babası **hastaymış.** (005/27)*

4.2.1.1.2.2.2.4. Birinci Çokluk Kişi:

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.2.5. İkinci Çokluk Kişi

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.2.6. Üçüncü Çokluk Kişi:

-(I)mışlar/-mUşlar (-(i)mışlar, -(i)mişler, -muşlar, -müşler)

*yani o kadar **sertmişler** adamlar. (030/124)*

4.2.1.1.2.2.2.3. Ek-Fiilin Geniş Zamanı

1. Teklik	-Im/-Um
2. Teklik	-sIn/-sUn/-sIn/-sUn
3. Teklik	-DIr/-DUr/-Ø
1. Çokluk	-Iz/-Uz/-Ik/-Uk
2. Çokluk	-sInIz/-sUnUz
3. Çokluk	Örneğine rastlanmamıştır.

4.2.1.1.2.2.2.3.1. Birinci Teklik Kişi:

-Im/-Um (-ım, -im, -um, -üm)

***onnardanım.** (020/16)*

*ben **ortancılıyım.** (030/78)*

*ben bunnarı götürmeye **mecbur değilim.** (030/195)*

*otuz yaşlarında anca **varım.** (030/212)*

halbuki **mecbur değilim.** (030/193)

4.2.1.1.2.2.3.2. İkinci Teklik Kişi:

-sIn/-sUn (-sın, -sin, -sun, -sün)

-sIn/-sUn (-sın, -sin, -sun, -sün)

üç **kardeşsin.** (007/132)

reyhan gibi **güzelsin.** (008/102)

sen **kimsin.** (016/15)

sorma falan yok **suçlusun.** (007/77)

esas sen **nerelisin.** (023/38)

o hasanım sen **nerdesin** ya n'apıyorsun. (030/155)

4.2.1.1.2.2.3.3. Üçüncü Teklik Kişi:

-DIr/-DUr (-dır, -dir, -dur, -dür, -tır, -tir, -tur, -tür)

-Ø

adam **memurdur,** dışardan gelmiştir. (007/43)

muhaçircede topervolün karşılığı **bahçedir.** (024/27)

osmanlıdaki ismi **imraniyedir.** (004/47)

osmanlıda arşiv **var mıdır.** (004/116)

şudur budur derken tartışıyorlar. (030/152)

halbuki evlat **evlattır.** (016/54)

giritlinin en büyük şeyi **ottur.** (004/170)

benim hısımlarım **yörüktür.** (025/61)

*her şeyin başında olmam **lazım**. (018/93)*

***bakımsız değil**. (023/64)*

*sesim **güzel değil**. (004/36)*

4.2.1.1.2.2.2.3.4. Birinci Çokluk Kişi:

-Iz/-Uz (-ız, -iz, -uz, -üz)

-Ik/-Uk (-ık, -ik, -uk, -ük)

*nasıl **değiliz**. (016/10)*

*çok şükür allaha yani **müslümanız**. (016/11)*

***muhaciriz mübadil değiliz**. (023/07)*

*hepimiz **emekliyiz**. (004/20)*

*biz de **bektaşiyiz**. (009/28)*

*zaten burda bir **oymağık**. (023/11)*

*sekiz **gişiyik**. (025/24)*

*yok akıraba **değiliz**. (008/01)*

4.2.1.1.2.2.2.3.5. İkinci Çokluk Kişi:

-sInIz/-sUnUz (-sınız, -siniz, -sunuz, -sünüz)

*siz **arap mısınız**. (009/26)*

***giritlisiniz** yani **şeysiniz** diyor. (016/19)*

***müslüman değilsiniz** diyor. (016/10)*

4.2.1.1.2.2.2.3.6. Üçüncü Çokluk Kişi:

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.1.2.2.2.4. Ek Fiilin Şart Kipi

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir.

4.2.1.2. Yapım Ekleri

4.2.1.2.1. Görev Değiştirici Ekler

4.2.1.2.1.1. Asıl Görev Değiştirici Ekler

4.2.1.2.1.1.1. Fiilimsiler

4.2.1.2.1.1.1.1. Mastar Ekleri

4.2.1.2.1.1.1.1.1. -mA

oku-ma oranı çok yüksek. (004/15)

kur-ma yaparız. (007/45)

oku-ma yaz-ma (007/69)

bizde zorla-ma olmadı. (018/51)

anam da o dönemden kul-ma. (018/55)

bura sonradan yapıl-ma ya. (019/08)

girip çık-ma rahat olsun diye. (020/09)

gez-me amaçlı (004/86)

on kişiyi de gönder-me şeyimiz var (004/101)

kes-me makarna (008/61)

girit hanyadan gel-me buradakılar. (021/04)

ekmek pişir-me yok. (028/07)

4.2.1.2.1.1.1.2. -mAk

para **ver-mek** yoktu. (006/53)

dişi **bil-mek** iyi. (008/122)

gel-mek isteyen gelsin. (018/71)

katkıda **bulun-mak** istediklerini (002/29)

oğut-mak kolay da (007/10)

çok **uğraş-mak** lazım. (007/136)

4.2.1.2.1.1.1.3. -İş/-Uş

çekil-işte ona çekti. (008/105)

gir-işte (030/96)

ağ-ışına bıraktık. (002/10)

köyümüzün **kurul-uşu** bin sekiz yüz doksan sekiz. (009/58)

değiş tokuştan (024/29)

kendi **gör-üşümü** söylüyom. (012/07)

4.2.1.2.1.1.2. Sıfat-Fiil Ekleri

4.2.1.2.1.1.2.1. -An

sütü **ol-an** sütle (015/31)

fıransızları **kov-an** ingilizler (018/63)

düğün.ümde **sıkıl-an** mermi (023/45)

muhacirce **konus-anı** yok (023/58)

içinde **yaşa-y-an** yok. (004/127)

oku-y-anları sormadın. (006/33)

büyü-y-ene kadar (010/32)

bizden **türe-y-enler** (021/02)

narenciye **ek-en** arkadaşlarımız (002/04)

geç-en sene (004/52)

dedi ki biz **hallol-anaca** sestenmiyo. (028/18)

4.2.1.2.1.1.1.2.2. -AcAk

doğun-acağ biri değil (018/49)

gezil-ecek görül-ecek bi yer (004/90)

anladı yani **kes-eceklerini** (009/72)

yen-ecek ot kalmıyormuş (015/20)

gel-ecek için (030/198)

oturulabil-ecek durumda (031/11)

Sıfat-fiil eki olan -AcAk, bazen kalıcı isim oluşturabilir:

gelecek için (030/198)

giyecek var (004/151)

yiyecek var (004/151)

4.2.1.2.1.1.1.2.3. -Dİk/-DUk

hangi köyde **yaşa-dıklarını** adresini al. (012/38)

düşman **gel-diği** zaman. (024/20)

benim **de-diğim** adam (025/121)

bil-diğin hamur mayası (026/03)

al-dığı şeyleri (027/07)

yaşa-dığım olayı söylüyorum. (030/67)

bizim iste-diğimiz yer (030/107)

de-diğim giği (001/06)

muhacir ol-duğu için (007/139)

oğu-duğumuz şeylerde (009/30)

đu gör-düğün dağ (030/47)

inip çık-madığım zaman (030/48)

yap-madığım iş (030/172)

en sev-mediğim adam (025/107)

ayağımın değ-mediği yer (030/48)

salçalı yap-tığımız otlar da var. (012/21)

talip dedenin yap-tığı değirmen taşını biz kullanıyok. (012/50)

yap-tığımız işle-diğimiz ceyizleri koyuyoşduk. (008/12)

4.2.1.2.1.1.1.2.4. -mİş/-mUş

orda çekil-miş bir resim (018/83)

tutturmuş bana yıkan-muş ver. (007/27)

savaştan yeni çık-mış bir ülke (007/96)

giritçeyi öğren-miş bir adam vardı. (009/65)

ķocası yeni öl-müş bir bayan (004/55)

içki koy-muş olsanız (002/24)

giritlerden **alın-mış** olsaydı (030/127)

4.2.1.2.1.1.1.2.5. -AsI

yedikçe **yi-y-esin** geliyör. (025/60)

ağlı-y-asım geldi. (025/14)

ramazanda zıkkım **iç-esiceler** (030/149)

4.2.1.2.1.1.1.2.6. -mAz

yan-maz tavada (025/69)

4.2.1.2.1.1.1.2.7. -IcI/-UcU

çünkü adamlar **çarp-ıcı** adam. (030/187)

4.2.1.2.1.1.1.2.8. -Ik/-Uk

Derlenen metinlerde örneğine rastlanmamıştır.

4.2.1.2.1.1.1.3. Zarf-Fiil Ekleri

4.2.1.2.1.1.1.3.1. Asıl Zarf-Fiil Ekleri

4.2.1.2.1.1.1.3.1.1. -A

eşikliğe **bal sürer** ağızları tatlı olsun **diye**. (009/13)

köyde **dur-a dur-a** giritçeyi öğrenmiş bir adam vardı. (009/65)

gül-e gül-e patladık hanımnan. (025/49)

gemiler lübnana kadar **dök-e dök-e** gitmiş. (004/115)

yürü-y-e yürü-y-e nerelerden... (009/42)

yorulmuşlar **yörü-y-e yürü-y-e**. (009/45)

4.2.1.2.1.1.1.3.1.2. -ArAk

yürü-yerek götürüyorduk. (009/18)

ortaoğuldan beri sev-erek geldim. (002/12)

sınır ol-arak burayı şey ettiler. (004/09)

zeytini salamura ol-arak yiyoruz. (007/44)

koş-arak öbürünün yanına gitmek istedi. (008/80)

4.2.1.2.1.1.1.3.1.3. -ArAk+DAn

en büyük ol-araktan o burda. (029/16)

yani isim ol-araktan (019/04)

4.2.1.2.1.1.1.3.1.4. -AlI

on sene.yi geç-ti mezun ol-alı. (002/07)

hanım da öl-eli on iki sene oldu. (022/06)

4.2.1.2.1.1.1.3.1.5. -Ip/-Up

gid-ip başka yere fabrika kuruyoruz. (007/04)

kapıyı aç-ip bakarsın. (007/20)

kaç-ip saklanıyollarmış bir yerlerde. (009/75)

küncüyü kavur-up havanda dövüyorlar. (015/32)

onlar göbeğini böyle doğru'up pişiriyollardı. (003/10)

onu sök-üp onun uçlarını yiyor. (012/27)

onun tikenlerini temizli-yip haşli-yip yahni yapıyorlar. (003/11)

balnan cevizi küçük küçük doğra-yıp karıştırıyollar. (009/09)

oğuma-y-ıp na'apacak. (007/68)

4.2.1.2.1.1.1.3.1.6. -IncA/-UncA

yaşlan-ınca biraz duygusal oluyor insan. (018/74)

orayı sultanları fethed-ince karamandan gidiyolar. (018/84)

ora sıkıştır-ınca burdakılar kaçtı. (023/74)

buriya gel-ince tabi yedi tane oğlu var. (031/01)

işte onnan sonra şey ol-unca yine o yunanlar ingilizler ayrıldı. (018/88)

bunu gör-ünce artık eski üretkenliği şeyi bırakmışlar. (024/13)

öyle de-yince aklıma geldi şimdi. (030/94)

buranın havası yara-y-ınca adam şama gitmemiş. (005/28)

içinde yaşam ol-mayınca bina çöktü. (004/126)

4.2.1.2.1.1.1.3.1.7. -mAdAn

gelin gel-meden önce damat evinde şey hazırlallar. (009/14)

hiç çekin-meden şe' yapıyorum. (016/06)

ayağlarım yere değ-meden gidiyom. (030/57)

hiç sesini çıkar-madan geri dönmüş evine. (009/82)

güneş ol-madan topluyok. (014/31)

ev ol-madan oğlanı everemeş. (005/10)

4.2.1.2.1.1.1.3.1.8. -KAn(A)

biz çocuk.ken güzel geçiyordu. (012/03)

ben burayı al-ırken borçlandım. (018/92)

piş-erken *koşuyór.* (025/55)

öyle *kaç-arlarken* *bebek taşıyolarmış.* (009/43)

dedemiñ hanımı da ölüyor tabi bura gel-irkene mi geldikten sonra mı. (031/05)

parçayı yıka-rkene *ellerim dondu.* (007/24)

tam iyi olmaya başla-rkan *öteki yerinden oynayınca bu sefer topal kaldı.* (030/30)

4.2.1.2.1.1.1.3.1.9. -İşIn

o da kapan-ışın *bıraktı şimdik.* (028/23)

4.2.1.2.1.1.1.3.1.10. -IncI/-UncU

bizim elimize geç-incı *atatürk zaman.ında şe' yaptılar.* (006/12)

4.2.1.2.1.1.1.3.2. Birleşik Zarf-Fiil Ekleri

4.2.1.2.1.1.1.3.2.1.-DİkCA

öle öğrenirler dedi büyü-dükçe. (008/123)

4.2.1.2.1.1.1.3.2.2. -Dİk/-DUk+iyelik+dA

hatta dedemiziñ de gel-diğinde *öyle on beş on altı yaşındaymış.* (023/10)

fevzinin karşı diyordu öl-düğünde *doğtor orda üzümnen yapmış mayayı.* (008/45)

bir hafta sonra ekmek yap-tığında *hazır mayaya gerek yok.* (008/43)

4.2.1.2.1.1.1.3.2.3. -Dİk/-DUk+iyelik+A

seniñ gezi amaçlı ol-duğuna *ben ikna olmadım diyo.*(004/86)

4.2.1.2.1.1.1.3.2.4. -Dİk/-DUk+iyelik+dAn

Derlenen metinlerde örnek tespit edilememiştir.

4.2.1.2.1.1.1.3.2.5. -Dİk/-DUk+iyelik+için

talaş ol-duğu için mi yavaş yantıyor. (008/87)

yaşa takıl-dığımız için (024/06)

4.2.1.2.1.1.1.3.2.6. -Dİk/-DUk+iyelik+(n)A göre

annemizin ağnat-tığına göre (007/93)

de-diklerine göre (030/79)

4.2.1.2.1.1.1.3.2.7. -Dİk/-DUk+iyelik+gibi

başka yerden kırıl-dığı gibi (030/28)

de-diğim gibi (004/118-119)

işte de-diğim gibi az önce ağnat-tığım gibi (007/19)

şişede dur-duğu gibi (002/24-25)

az önce ağnat-tığım gibi şiddet çok meşhurdu. (007/19)

4.2.1.2.1.1.1.3.2.8. -Dİk/-DUk+DAn sonra

ben hıristiyanım de-dikten sonra islamiyetten vazgeç-tikten sonra orda kalanlar olmuş. (004/163)

ayağklarımın üstünde dur-madıkdan sonra. (015/06)

4.2.1.2.1.1.1.3.2.9. -Dİk/-DUk+iyelik+zaman

kadın doğum yap-tığı zaman. (015/30)

git-tiğim zaman (018/24)

tekrar yap-tığın zaman (027/04)

4.2.1.2.1.1.1.3.2.10. -DI/-DU+kişi+mI/mU

sabahleyin **ol-du muydu** herkiş dağılırdı. (001/02)

oraya **git-ti mi** insan bi başka oluyo. (004/69)

yunan gemisi **gel-di mi** o köylülerin geldi. (004/165-166)

anne baba tamam **de-diler miydi** oldu bitti. (008/02)

talaş **doldur-dun muydu** helkeyi, pişiriyor. (008/85)

yaşı **sor-duñ mu** aylığı da sorucuñ. (023/01)

iş **de-diñ mi** sırtını döner. (023/49)

şura **otur-dum mu** kaçmakta birez zorlanıyom. (030/36)

4.2.1.2.1.1.1.3.2.11. -mAK için

düzelt-mek için bozdular. (026/15)

hayatta **kal-mak için** (012/28)

rumların konuşmalarını falan şe' **yap-mak için** (020/20)

arka kapıdan **kaç-mak için** (024/20)

4.2.1.2.1.1.1.3.2.12. -AcAK için

gel-ecek uçün (030/198)

4.2.1.2.1.1.1.3.2.13. -IncAyA kadar

Derlenen metinlerde örneği tespit edilememiştir. Ancak aynı anlamda kullanılan farklı bir örnek tespit edilmiştir.

biz **hallol-anaca** sestenmiyo. (028/18)

4.2.1.2.1.1.1.3.2.14. -r...-mAz

arabadan **in-er in-mez** şeyde bir çeşme gördüm. (004/63)

denizçileri **geç-er geç-mez** ne diyolar bekbele. (023/40)

4.2.1.2.1.1.1.3.2.15. -AsIyA (<-AsI+y+A)

on beş gün **kal-asıya** vizede diyollar ki sekizinci maddeden iptal oldu gidemessiniz. (004/83)

4.2.1.2.1.1.1.3.2.16. -sA+Kişi eki

Zarf-fiil olduğu tartışmalı olan bir ektir. (bkz. 4.2.1.1.2.1.2.2. Şart kipi)

hasta **ol-maž-sağ** allah bilir. (017/26)

anahtarı **ver-me-sem** de bir şe' olmaz. (025/95)

ben de **gör-me-sem** o paraları çal-salar (025/99)

sen **gel-me-sen** beni idam edeceklerdi. (030/161)

yet-me-se de yettiriyok. (003/07)

haber **et-sen** geliyor. (004/33)

düşün-sen askerliğimiz de rezil hayatımız da rezil. (007/29)

evladın hayırlısını istiyen erkek **ol-sa** da kız ol-sa da. (015/42)

Kök hâlindeki kelimelere, -sa şart kipi 2. tekil şahıs eki (-sa/-se-n>-sana/sene) getirildiğinde sonda a/e ünlüsünün (veya pekiştirme amaçlı a/e nin türediği görülmektedir (Korkmaz, 2010: 7-20).

onun da tayini aynı yerde çıktı **bağ-sana** sen. (017/35)

niye diyor sağa sola gidiyon **iste-sene** sen diyor birini şurdan. (010/16)

4.2.1.2.1.1.2. Çatılar

Çatı, fiil kök veya gövdesinin, sözlük anlamında herhangi bir değişikliğe uğramadan fiilden fiil yapan belirli bazı eklerle genişletilerek cümledeki özne ve nesne ile olan bağlantısında uğradığı durum değişikliğidir (Korkmaz, 2017: 495).

4.2.1.2.1.1.2.1. Oldurgan - Ettirgen

-Dİr-/-DÜr-, -Ar-, -İr-/-Ur-, -t- ekleri getirilen geçişsiz (olma bildiren fiiller) fiiller geçişli hâle getirilir. Yani, “oldurma” bildirmiş olurlar. Aynı ekler geçişli veya geçişli hâle getirilmiş fiillere eklenirse, ettirgen çatıyı oluştururlar. Bu fiiller başkasına yaptırmayı bildirirler. (Gülsevin, 2002: 141)

4.2.1.2.1.1.2.1.1. Oldurgan

4.2.1.2.1.1.2.1.1.1. -Dİr-/-DÜr-

*oğlanı **evlen-dir-dik**. (030/38)*

***bin-dir-i** götürüdüm. (030/196)*

*dedem **değerlen-dir-emiyo** zaten (007/107)*

*bir otobüs **kıldır-ıyok** gidene. (004/52)*

*erkek adamı **kan-dır-amadım**. (014/24)*

*gelenleri hepsini bi yere **otut-tur-mamış**. (023/17)*

*su **dol-dur-ucuñ** fıçılara. (025/112)*

***yetiş-tir-me** yok. (028/08)*

4.2.1.2.1.1.2.1.1.2. -Ar-

*karpuz kabuklarını **çıķ-ar-ı-yormuş**. (009/41)*

*kafasını kesmişler **kop-ar-mışlar**. (009/82)*

4.2.1.2.1.1.2.1.1.3. -Ir/-Ur-

benim neneyi **kaç-ır-dılar** dedi. (004/60)

okulu **bit-ir-ir**. (007/12)

ekmek **piş-ir-me** yok. (028/07)

4.2.1.2.1.1.2.1.1.4. -t-

teyzesi **büyü-t-müş** annemi. (028/07)

suyu **kayna-t-ıyorsun**. (002/17)

zeytini önce yıkıyoruz **kuru-t-uyoruz**. (007/52)

4.2.1.2.1.1.2.1.2. Ettirgen

4.2.1.2.1.1.2.1.2.1. -Dir/-DUr-

hak ta **ye-dir-mezdi** (030/187)

talip ismini **ver-dir-medi**. (004/39)

beyaz tel **giy-dir-illendi**. (008/06)

kayınbabaya da **ye-dir-ir**. (009/11)

gez-dir-ecekler. (009/68)

yetmese de **yet-tir-iyok**. (003/07)

4.2.1.2.1.1.2.1.2.2. -t-

koca aramaya gidiyo **de-dir-t-mem**. (007/119)

hatay büyükşehir **çıkar-t-ıyor** (004/12)

gidiyo **de-dir-t-mem**. (007/119)

kafasını **kop-ar-t-acaz**. (009/71)

eskiler **ağna-t-ırlar**. (007/138)

bekle-t-iyon mayalansın. (008/29)

sonra böyle **kaşa-t-iyok**. (013/14)

bir sefer **iste-t-tik** olmadı. (005/21)

fal oyna-t-ıyorlar. (006/51)

oğlu **oku-t-mak** (007/10)

4.2.1.2.1.1.2.1.2.3. -Ir-/-Ur-

hayatlarını da dışarda **geç-ir-iyorlar**. (004/18)

4.2.1.2.1.1.2.2. İşteş

4.2.1.2.1.1.2.2.1. Ortaklaşma

4.2.1.2.1.1.2.2.1.1. Birlikte Yapılma

Genellikle geçişsiz fiillerin üzerine eklenen bu ek günlük hayatta yaygın olarak kullanılsa da metinlerde tespit edilememiştir.

4.2.1.2.1.1.2.2.1.2. Karşılıklı Yapılma

Geçişli fiilin üzerine getirilerek fiilin karşılıklı yapma anlamı kazanmasıdır.

aile **tanı-ş-maya** gittiğinde. (004/01)

gör-(ü)ş-müyorduk. (009/21)

şimdi adamlar **döğ-(ü)ş-ücü** o sihirnen. (025/46)

iki aile **anla-ş-ır**. (004/03)

seksen yaşlarında bir bayanla **karşıla-ş-tık**. (004/54)

4.2.1.2.1.1.2.2.2. Oluş

*on on beş gün kendi kendine **tathılaşıyor**. (007/58)*

*sōra **iyleşirdi**. (014/18)*

***dola-ş-muştı** ip parmağına. (008/81)*

4.2.1.2.1.1.2.3. Meçhul-Edilgen

4.2.1.2.1.1.2.3.1. Meçhul

Geçişsiz fiillere eklenir. Fiilin öznesi de nesnesi de belli değildir.

4.2.1.2.1.1.2.3.1.1. -(I)l-/-(U)l-

***gid-(i)l-ecek** gene. (004/102)*

*zeytine **dön-(ü)l-dü**. (024/03)*

4.2.1.2.1.1.2.3.1.2. -(I)n-/-(U)n-

*giritçe **kaybol-(u)n-du**. (008/115)*

*nasıl **gel-(i)n-miş** ordan. (030/71)*

4.2.1.2.1.1.2.3.2. Edilgen

Geçişli fiillere eklenir. Cümlenin nesnesi, sözde özne görevinde olup özne ise belli değildir.

4.2.1.2.1.1.2.3.2.1. -(I)l-/-(U)l-

*nışan yüksük **tağ-(ı)l-ır**. (004/02)*

*hayvancılık **yap-(ı)l-ıyor** (004/24)*

***kullan-(ı)l-mıyo**. (004/71)*

*bizim bu köy **ayr-(ı)l-dı**. (006/11)*

*ellerim **aç-(ı)l-mıyor**. (007/25)*

4.2.1.2.1.1.2.3.2.2. -(I)n-/(U)n-

anca gör-(ü)n-üyor. (008/128)

cenazelerde de kuran oku-n-ur. (012/10)

giritlerden al-(ı)n-mış olsaydı. (030/127)

taşı de-n-iyor. (002/31)

ye-n-iyor aynı bezelye gibiydi. (013/23)

yemyeşil haşla-n-ıyo. (012/19)

yemekler ona göre hazırla-n-ır. (018/37)

4.2.1.2.1.1.2.4. Dönüşlü

Cümlede bildirilen iş kendi kendine yapma ve olma anlamı vardır. Yapılan iş yapana dönmüş veya bir iş kendi kendine yapılmış ya da olmuştur. Dönüşlü çatıda yapılan iş, yapana yani özneye döndüğü için cümlenin öznesi hem yapan hem de yapılan işten etkilenen yani nesne durumundadır.

4.2.1.2.1.1.2.4.1. -(I)n-/(U)n-

erzine taşı-n-dı küçük oğlum. (009/05)

orda burda gez-(i)n-iyor. (026/01)

çok güzel komşuluklar yaşa-n-mış. (004/155)

nişanna-n-di. (017/12)

4.2.1.2.1.1.2.4.2. -(I)l-/(U)l-

damarlarnan beraber çek-il-di. (008/82)

4.2.1.2.1.1.2.5. Çatıların Üst Üste Kullanılması

Çatı ekleri üst üste kullanılabilir. Bu şekildeki kullanımlar anlatımı pekiştirmekte, cümlelerin öznesini ve nesnesini değiştirmektedir. Ancak bu ekler rastgele bir şekilde eklenmemektedir. Hangi çatı eklerinin üst üste kullanıldığı pek çok bilim insanınca incelenmiştir (Korkmaz, 2017a: 512).

4.2.1.2.1.1.2.5.1. -(I)n-+-dİr/--(U)n-+-dUr-

evle-n-dir-dik işte. (013/19)

4.2.1.2.1.1.2.5.2. -t- + -Dİr/-DUr-

suyun gözüne otuttur-acağım. (030/117)

hangısı buriya getir-tir-di. (025/17)

4.2.1.2.1.1.2.5.3. -t- + -(I)l/--(U)l-

anla-t-ıl-anları söylüyorum. (024/09)

4.2.1.2.1.2. Çekim Eklerinin Görev Değiştirici Ek Fonksiyonunda Kullanılması

4.2.1.2.1.2.1. Hâl eklerinin Görev Değiştirici Ek Olarak Kullanılması

4.2.1.2.1.2.1.1. Ayrılma Hâli

Ayrılma hâl eki alan kelime veya kelime grupları cümlede çeşitli türde zarf tümleci oluşturabilir.

Zaman zarfı yapar:

sene+den seneye mahsuldan masula giderdik. (006/54)

Sebebi bildiren zarf oluşturabilir:

bu sene yağmur+dan ekmedim. (013/10)

tembellik+ten değil maliyet çok. (004/30)

jilet+ten mi nerden *kıptıysa*. (008/19)

Durum bildiren zarf yapar:

haķikat+ten gezilecek görülecek bi yer. (004/90)

gerçek+ten de diyom. (012/43)

kök+ten yeni ev yapıyor aynı yerde. (026/16)

can **yürek+ten** inanman lazım. (030/66)

4.2.1.2.1.2.1.2. Bulunma Hâli

Bulunma hâl ekli kelime veya kelime grupları cümlede zarf tümleci oluşturabilir:

zeytincilik son **zamanlar+da** bayā gelişmeye başladı. (002/03)

ara+da ispiyoncu bi başkan seçellerdi.(008/110)

genel+de burda kalıyor. (005/12)

ikinci **gün+de** tüketilir. (008/34)

tarlaya **normal+de** buğday ekiliyor. (012/13)

her iki **sene+de** bir bebek dünyaya getiriyordu. (016/32)

4.2.1.2.1.2.2. İyelik Ekinin Görev Değıştirici Ek Olarak Kullanılması

Üçüncü teklik iyelik eki alan bazı kelimeler belgisiz zamir görevinde kullanılır:

kimi+si çekiniyor. (016/07)

üç gün beş gün masrıf etse dokunacak **bir+i** değil. (018/49)

hep+i biliyom dedim. (030/169)

4.2.1.2.2. Kelime Yapıcı Ekler

Eklendikleri kelimelerden yeni kelimeler türetirler.

4.2.1.2.2.1. Asıl Kelime Yapıcı Ekler

4.2.1.2.2.1.1. İsimden İsim Yapan Ekler

4.2.1.2.2.1.1.1. +CI/+CU

Oldukça işlek bir ek olan +CI eki özellikle meslek ile uğraşan anlamına gelen isimler türetir. Ünlü uyumuna uyduğu için “+c1, +ci, +cu, +cü, +ç1, +çi, +çu, +çü” şekilleri vardır. Ancak ötümlü ünsüzlü şekli ile eklenmesi gerekirken ç'li ötümsüz ünsüzlü olarak eklendiği örnekler de tespit edilmiştir.

*daha evvel **demirçiydik demirçilikten çiftçiciliğe** döndük. (023/02)*

çifçi (024/02)

türkeşçi (025/109)

işçi.leri (030/144)

nöbetçi assubay (003/03)

inekçilik (004/25)

tarihçi bir kadın (004/144)

bekçi (008/98)

fırıncılar (028/25)

malcıymış (030/95)

arabacılık (030/192)

hizmetçi (007/108)

Ayrıca bazı meslek adlarının üzerine eklendiği örneklerle karşılaşılmıştır.

çifçiciliğe (023/02)

çobancılık (014/01)

4.2.1.2.2.1.1.2. +II/+IU

Oldukça işlek bir ek olan +II/+IU'nun "+lı, +li, +lu, +lü" şekilleri ile ünlü uyumlarına girdiği görülür.

yaşlılar (008/133)

hayırlısını (015/42)

kuvvetliymiş (030/175)

eğlenceliydi (001/14)

pahalı (004/35)

türlü (004/170)

devamlı (002/09)

meraklı (018/47)

tatlı (027/07)

katlı (005/13)

davullu (008/03)

davul zurnalı (001/01)

Yer adı yapar:

turunçluda (018/18)

çınarlıdan (030/133)

Bir yere mensup olma anlamı katar:

köylüyü (030/21)

kayseriliydi (028/10)

giritliler (008/130)

Medeni hali belirtme işlevi ile de kullanılır:

evliler (009/04)

nişanlıyı (009/22)

Ayrıca aynı kelimeye üst üste gelmiş, ilerleyici benzeşme ile ünsüz değişimi meydana gelmiş bir kelimenin iki kez kullanımını tespit ettik.

nişannılıydı (017/07)

4.2.1.2.2.1.1.3. +IIk/+IUk

+IIk/+IUk eki ÖTT'de olduğu gibi oldukça işlek bir ektir. Asıl işlevi eklendiği sözcüğe "tahsis, bir şey için" anlamı veren isimler üretmektedir. (Korkmaz, 2017a: 135)

aylık (028/07)

ramazanlık (030/142)

çocukluk (007/84)

tembellikten (004/30)

emeklilik (005/03)

haremlik (009/22)

rezillik (014/02)

muhacirlik (023/07)

pirinçlik (023/15)

müslümanlığı (020/05)

Bir şeyin toplu olarak konulduğu yeri veya doğadaki bolluğunu ifade eder:

mezarlıktan (025/72)

ormannık (024/23)

zeytinliğin (004/74)

Bir meslekle uğraşan kimseyi gösteren adlar yapar:

çobancılık (014/01)

sınıkçılık (023/04)

kamyonculuk (030/05)

taksicilik (030/05)

hırsızlık (025/89)

inekçilik (004/25)

askerlik (007/22)

arabacılık (030/192)

"bir şey için anlamıyla alet, eşya adları yapar:

gelinlik (001/06)

"ana, baba, evlat" gibi akrabalık adlarına gelerek "üvey ..." anlamı katar:

annemin analığı (010/12)

Soyut adlar yapar:

zorluk (004/79)

komşuluklar (004/155)

mutluluk (008/67)

yokluk (016/42)

Vasıf adı yapar:

rahmetlik babam (015/02)

iki yüz kişilik bi uçağımda (004/96)

4.2.1.2.2.1.1.4. +sIz/+sUz

Addan "yokluk, eksiklik" bildiren olumsuz anlamda sıfatlar türeten işlek bir ektir. (Korkmaz, 2017a: 140)

silahsız (008/71)

bağımsız (023/64)

rahatsız (025/40)

haksız (030/191)

tuzsuz (028/39)

irtibatsızlık (007/104)

Bu ek derlenen metinlerde eski türetme olan bir kelimedede görülmüştür.
(Korkmaz, 2017a: 140)

hırsız (025/104)

4.2.1.2.2.1.1.5. +Ay

kuzeyde (004/129)

güneyde (004/129)

4.2.1.2.2.1.1.6. +An

kökenimiz (030/121)

oğlan (002/05)

4.2.1.2.2.1.1.7. +Ar/+şAr

birer kase çorba (007/13)

ikişer çocuğu var. (006/36)

sekizer çocuğu (007/67)

4.2.1.2.2.1.1.8. +CA

yıllarca (017/04)

anca (023/08)

türkçe (025/04)

rumca (024/16)

giritçe (030/128)

muhaçirce (023/58)

bolca (004/71)

önce (027/09)

iyice (029/09)

sadece (030/69)

4.2.1.2.2.1.1.9. +CAk

sıcak (010/33)

büyücek (030/197)

4.2.1.2.2.1.1.10. +CIk/+CUk

incecik (015/27)

gencecik (017/05)

küçücük (009/50)

birazcık (006/03)

azcık (022/15)

4.2.1.2.2.1.1.11. +DAk

çekirdeği (009/16) "çekirdek"

4.2.1.2.2.1.1.12. +DAş

arkadaş (006/29)

kardaş (014/33)

kardeş (004/108)

4.2.1.2.2.1.1.13. +dIz/+dUz

gündüz (003/14)

4.2.1.2.2.1.1.14. +ge/+ka

başka (023/36)

4.2.1.2.2.1.1.15. +gil/+giller

babamgil (030/83)

nenemgiliş (030/92)

teyzemgilnen (021/07)

4.2.1.2.2.1.1.16. +In/+Un

kışın (015/21)

yazın (009/38)

yazın (014/31)

örneğin (004/26)

4.2.1.2.2.1.1.17. +kAn

başkan (008/110)

4.2.1.2.2.1.1.18. +kek

erkek (009/04)

eşeknen (025/13) (<ET, OT eşgek, eşek)

4.2.1.2.2.1.1.19. +mAn

ķaraman (023/05)

uzman (024/04)

göçmen (021/05)

4.2.1.2.2.1.1.20. +(I)n/+(U)n

boyunlarını (030/158)

ķarina (003/02)

ķoyun (004/25)

serin (020/13)

oyun (007/81)

uzun (025/96)

yoğun (006/28)

yakın (013/03)

4.2.1.2.2.1.1.21. +(I)ncI/+(U)ncU

birinci (030/24)

ikinci (005/07)

üçüncü (006/37)

sekizinci (004/84)

4.2.1.2.2.1.1.22. +sAl

duygusal (018/74)

4.2.1.2.2.1.1.23. +sIk/+sUk

yüksük (004/02)

4.2.1.2.2.1.1.24. +(I)t/+(U)t

ķiğidi (009/15) "ķiğit"

4.2.1.2.2.1.1.25. +tI/+tU

eltime (009/53)

4.2.1.2.2.1.1.26. +(I)z/+(U)z

ikizleri (017/12)

ekizdi (017/11) "ikiz"

diz (016/51)

4.2.1.2.2.1.2. İsimden Fiil Yapan Ekler

4.2.1.2.2.1.2.1. +IA-

patla-dık (025/49)

hırlı-yor (014/25) "hırla-"

yolla-dık (029/12)

dışla-mıyoruz (016/14)

bağışla-dım (030/13)

başla-dı (030/23)

hatırla-rım (030/89)

topla-rdı (030/178)

ayarla-mışım (030/201)

azarla-dı (030/219)

kanıtli-yor (001/05) "kanıtla-"

haşli-yip (003/11) "haşla-"

tamamla-r (004/03)

bağla-dım (008/75)

yasağla-dılar (008/110)

hazırla-llar (009/14)

etkile-di (018/94)

besle-mek (025/26) "bes(i)le-"

elle-mezdim (025/101)

düzlü-yór (025/118) "düzle-"

temizli-yoruz (029/08)

irelle-rdi (030/128) "iler(i)le-"

4.2.1.2.2.1.2.5. +A-

ada-dım (015/07)

benzi-yor (031/03)

buda-rdık (025/29)

dene-dim (008/88)

dile-di (030/166)

döşe-dim (005/08)

kapa-dın (007/21)

oyna-r (008/99)

türe-yenler (021/02)

uğra-masın (004/41)

yaşa-dı (004/86)

4.2.1.2.2.1.2.6. +Al-

çoğal-dı (008/78)

düzel-t-mek (026/15)

4.2.1.2.2.1.2.7. +An-

beğen-iyor (007/116)

utan-mıyom (016/08)

4.2.1.2.2.1.2.8. +Ar-

saral-di (006/27)

ever-irim (018/08)

becer-emedim (007/136)

4.2.1.2.2.1.2.12. +I-/ +U-

ağrı-dı (030/51)

taşı-yo (030/149)

4.2.1.2.2.1.2.13. +(I)r-/ +(U)r-

bağır-ıyolar (030/215)

çağır-dılar (006/21)

4.2.1.2.2.1.2.14. +rA-

doğra-yıp (009/09)

4.2.1.2.2.1.2.15. +sI-/ +sU-

çiğsi-t-ti (028/42)

zorsu-n-uyorlar (028/09)

4.2.1.2.2.1.3. Fiilden İsim Yapan Ekler

4.2.1.2.2.1.3.1. -Aç, -ç

kömeç (010/37)

4.2.1.2.2.1.3.2. -Ak

kaçakçıydı (025/33)

parlak (001/10)

yedek (020/15)

bataklık (023/32)

uçaķ (004/92)

yataķ (020/14)

yumaķ (027/03)

bıçaķ (016/35)

4.2.1.2.2.1.3.3. -AlAk

çökelek (028/38)

4.2.1.2.2.1.3.4. -AlI

mezun olalî (002/07)

4.2.1.2.2.1.3.5. -Am

dönem (007/72)

4.2.1.2.2.1.3.6. -AnAk

gelenek (018/30)

4.2.1.2.2.1.3.7. -cA

eğlenceliydi (001/14)

4.2.1.2.2.1.3.8. -ç

sevinç (012/04)

4.2.1.2.2.1.3.9. -gA

süpürgesi (028/26)

kölgesinde (004/66)

dalgalar (009/40)

ķaburgasıyla (018/30)

belgesi (028/03)

4.2.1.2.2.1.3.10. -GAn

üretkenliği (024/13)

çalışķan (025/74)

4.2.1.2.2.1.3.11. -GI/-GU

sevgi (008/22)

saygı (007/126)

katkı (002/28)

duygusal (018/74)

bilgi (025/86)

örgü (026/12)

içkinin (002/22)

baskı (002/09)

4.2.1.2.2.1.3.12. -GIn/-GUn

yangınlar (004/156)

uyğunsal (004/104)

baskınlar (009/73)

düzgün (026/15)

4.2.1.2.2.1.3.13. -I/-U

korku (007/126)

kapımızı (016/22)

sürü (010/10)

çarpıların (009/39)

dolu (014/38)

ölü (028/06)

sayı (023/60)

yapısı (012/47)

ayrı (015/25)

4.2.1.2.2.1.3.14. -IcI/-UcU

üreticinin (004/34)

4.2.1.2.2.1.3.15. -k, -(I)k/-(U)k

eleğe (009/17) "elek"

isteği (012/06) "istek"

açık (016/17)

değişik (021/06)

soğuk (007/22)

bölükte (025/111)

büyük (004/170)

4.2.1.2.2.1.3.16. -m, -(I)m/-(U)m

<i>bakıma</i> (006/28)	<i>yönetimi</i> (007/08)
<i>ekim+im yok.</i> (011/04)	<i>ayırımı</i> (015/34)
<i>kesimi</i> (021/06)	<i>dolaşımı</i> (023/35)
<i>bitiminde</i> (004/03)	<i>karışımından</i> (004/114)
<i>durumda</i> (008/60)	<i>dönüm</i> (011/05)
<i>doğum</i> (015/30)	<i>ulaşım</i> (010/27)

4.2.1.2.2.1.3.17. -mA

<i>sarma</i> (013/13)	<i>kavurma</i> (018/25)
<i>kazma</i> (018/60)	<i>sıkma</i> (025/69)
<i>çağma kuyu</i> (004/13)	<i>okuma yazma</i> (007/70)
<i>kesme mağarna</i> (008/61)	<i>dövme pilav</i> (018/23)
<i>içme suyu</i> (004/10)	

4.2.1.2.2.1.3.18. -mAk

<i>yemek</i> (008/84)	<i>ekmek</i> (012/29)

4.2.1.2.2.1.3.19. -mAn

<i>saymanım</i> (004/46)	<i>eğitmen</i> (006/37)
<i>öğretmen</i> (007/73)	

4.2.1.2.2.1.3.20. -mAz

<i>yanmaz tavada</i> (025/69)

4.2.1.2.2.1.3.21. -mUr

yağmur (017/30)

4.2.1.2.2.1.3.22. -n, -(I)n/-(U)n

düğünüm (001/06)

gelin (002/26)

sorun (017/26)

bütün (018/21)

kesin (030/79)

uzun (018/65)

4.2.1.2.2.1.3.23. -tI/-tU, -(I)ntI/-(U)ntU (<-(I)n- + -tI/-(U)n- + -tU)

beklentimiz (007/12)

sıkıntı (007/96)

4.2.1.2.2.1.3.24. -ş, -(I)ş/-(U)ş

kaçış (024/25)

kurtuluş (007/85)

çekiliş (008/93)

görüşümü (012/07)

girişte (030/96)

savaşa (004/44)

4.2.1.2.2.1.3.25. -v, -Av

görev (017/31)

4.2.1.2.2.1.3.26. -(A)z

söz (004/01)

titizdi (025/120)

ucuz (004/93)

kurnazmış (023/16)

4.2.1.2.2.1.4. Fiilden Fiil Yapan Ekler

4.2.1.2.2.1.4.1. -Ar-

çıkār-ıyon. (014/27)

kōpar-ık (030/188)

4.2.1.2.2.1.4.2. -DAr-

dōnder-dim (025/94)

*gönder-mezlerdi (007/72) (<ET *köndger-) (Gülensoy, 2018: 295)*

4.2.1.2.2.1.4.3. -Dİr-/-DÜr- (< -t-Ur-)

<i>yedir-ir (009/11)</i>	<i>gezdir-ecekler (009/68)</i>
<i>evlendir-dik (013/19)</i>	<i>kandır-amadım (014/24)</i>
<i>yazdır-dılar (016/02)</i>	<i>bindir-miyor (030/203)</i>
<i>değerlendir-meye (002/04)</i>	<i>verdir-medi (004/39)</i>
<i>giydir-illerdi (008/06)</i>	<i>doldur-aķ (012/24)</i>
<i>öldür-dü (026/17)</i>	<i>tuttur-muş (007/26)</i>
<i>yettir-iyok (003/07)</i>	<i>çalıştır-ıyordum (006/49)</i>
<i>açtır-ıyor (007/57)</i>	<i>kariştir-ıyorsun (007/57)</i>
<i>değiştir-iyim (008/76)</i>	<i>kestir-diler (010/18)</i>
<i>diktir-irdi (012/07)</i>	<i>yaptır-ıllar (018/43)</i>
<i>sıkıştır-ınca (023/74)</i>	<i>getittir-di (025/17)</i>
<i>yetiştir-me (028/08)</i>	<i>ettir-meye (030/23)</i>
<i>otuttur-ma-mış (023/17) "oturtturmak"</i>	

4.2.1.2.2.1.4.4. -(İ)l-/(U)l-

<i>sürül-meye (018/65)</i>	<i>açıl-mıyor (007/25)</i>
<i>dökül-dü (014/07)</i>	<i>dikil-dim (006/32)</i>
<i>içil-iyor (030/118)</i>	<i>kurul-uyor (009/59)</i>
<i>görül-ecek (004/90)</i>	<i>yapıl-madı (004/126)</i>
<i>yorul-duķ (009/48)</i>	<i>yazıl-dıķ (030/01)</i>

çekil-di (008/82)

kesil-ir (018/38)

satıl-ıyor (009/38)

atıl-ıyor (028/24)

üzül-ür (007/11)

taķıl-ır (004/02)

4.2.1.2.2.1.4.5. -mA-

ol-ma-dı (003/15)

uğra-ma-sın (004/41)

yık-ma-mış (004/74)

bırak-ma-dı (004/118)

yapıl-ma-dı (004/126)

bağışla-ma-dı (004/152)

ağnat-ma-dı (006/23)

ol-ma-yanların (007/15)

dedirt-me-m (007/119)

gör-me-yecen (007/120)

et-me-miş (007/125)

git-me-dik (008/18)

bil-me-sen (008/73)

dene-me-dim (008/88)

4.2.1.2.2.1.4.6. -n-, -(I)n-/(U)n-

sevin-irdik (012/05)

geçin-iyorduk (014/02)

gezin-iyor (026/01)

nasıl gelin-miş ordan. (030/71)

alın-ıyor (002/30)

giyin-dim (004/57)

oķun-ur (012/10)

bulun-uyor (013/24)

savun-uyollardı (023/77)

görün-üyor (008/128)

bürün-ür (004/56)

yaşan-mış (004/155)

yıķan-mış (007/27)

uzan-mış (009/81)

ķapan-ıyor (014/30)

atan-amayınca (015/05)

den-iyor (002/31)

yen-iyor aynı bezelye gibiydi. (013/23)

<i>haşlan-ıyo (012/19)</i>	<i>mayalan-ıyor (013/07)</i>
<i>canlan-ıyor (014/18)</i>	<i>rahatsızlan-dı (015/03)</i>
<i>dışlan-ıyok (016/07)</i>	<i>zorlan-ıyor (016/21)</i>
<i>bağlan-ağ (016/56)</i>	<i>hazırlan-ır (018/37)</i>
<i>yaşlan-ınca (018/74)</i>	<i>borçlan-dım (018/92)</i>
<i>ayaklan-ır (023/17)</i>	<i>toplan-ıcağ yeri (023/56)</i>
<i>başlan-ıyor (026/09)</i>	<i>aşılan-dı (030/125)</i>
<i>evlen-diler (005/18)</i>	<i>büyüklene-me (009/36)</i>
<i>ilgilen-iyok (023/05)</i>	<i>yenilen-iyor (026/04)</i>
<i>seslen-miyor (029/06)</i>	<i>şüphelen-di (030/160)</i>

4.2.1.2.2.1.4.7. -(İ)r/- (U)r- (ET -(U)r-)

<i>içir-ici (030/149)</i>	<i>pişir-illerdi (001/13)</i>
<i>geçir-iyorlar (004/18)</i>	<i>kaçır-dılar (004/60)</i>
<i>yatır-dım (005/02)</i>	<i>bitir-ir (007/12)</i>
<i>batır-ıyon (008/97)</i>	<i>doyur-ur (023/26)</i>
<i>savur-urardı (030/180)</i>	<i>düşür-mesin (017/02)</i>

4.2.1.2.2.1.4.8. -(İ)ş/- (U)ş-

<i>döğüş-ücü (025/46)</i>	<i>dönüş-ünce (002/14)</i>
<i>görüş-müyorduk (009/21)</i>	<i>oluş-uyor (004/113)</i>
<i>karış-acak (018/55)</i>	<i>tanış-tık (022/04)</i>
<i>tartış-ıyolar (030/152)</i>	<i>geliş-meye (002/03)</i>

tatlılaş-ıyor (007/58)

paylaş-amıyor (007/131)

karşılaş-ıyollar (009/85)

kolaylaş-tı (003/04)

iyleş-irdi (014/18)

yerleş-ik dörtyola (023/23)

dolaş-ır (030/15)

uğraş-ıyorum (002/01)

yanaş-ık (025/12)

4.2.1.2.2.1.4.8. -t-, -(I)t-/-(U)t-

istet-tik (005/21)

kapat-ırsın (007/20)

oğut-tum (018/05)

düzeltil-mek (026/15)

anlat-ıyım (003/01)

getittir-di (025/17) "getirttirmek"

anlat-iyim (023/43)

hatırlat-tıy (030/142)

başlat-tı (018/63)

beklet-ip (027/04)

4.3. KELİME ÇEŞİTLERİ

4.3.1. İsimler

4.3.1.1. İsim Çekimi

4.3.1.1.1. Çokluk (bk.4.2.1.1.1.1.)

+lAr eki ET'den bu yana kullanılan bir ek olup fonksiyon olarak HGMA'daki kullanımı günümüz Türkiye Türkçesi yazı dilinden ve ağızlarından farklı değildir.

HGMA'da derlenen metinler içerisinde tespit edilebilen alomorfları şu şekildedir: +lar, +ler / +nar, +ner.

o güzelim hayvan+lar vurulur mu. (003/13)

ev+lerini de dışarda aldılar. (004/16)

benim torun+lar da aynı eziyeti çekmesin. (004/41)

yunan+nar izmirde yaşallarmış. (030/82)

allah o gün+neri geri getirmesin. (023/80)

eski adet+ler kalmadı. (024/07)

yükte hafif pahada değerli olan malzeme+lerle buraya gelmişler. (024/10)

biz sadece bazı kelime+leri annarız. (024/17)

4.3.2. Sıfatlar

4.3.2.1. Vasıflandırma Sıfatları

güzel komşuluklar (004/155)

güzel bi yerdı. (031/12)

büyük hayvan (004/29)

eski evler (004/70)

uzun servis (025/96)

başıboş adam (023/63)

çalışkan adamlar (025/74)

iyi su (004/14)

geçen sene (004/68)

yanan evleri (023/73)

böyle ocaklar (016/35)

şöyle bir bezimiz (029/08)

öyle şeyler (004/31)

ele şeyler (003/06) "öyle şeyler"

4.3.2.2. Belirtme Sıfatları

4.3.2.2.1. İşaret Sıfatları

bu köyün (008/18)

şu durumda (008/60)

o maninin (008/99)

öteki subaylar (025/96)

4.3.2.2.2. Sayı Sıfatları

4.3.2.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları

bir hafta (018/34)

iki kişi (018/68)

üç sıra (019/01)

dört ay (025/29)

beş metre (025/65)

altı ay (027/14)

yedi ev (030/92)

sekiz sene (006/24)

dokuz sene (007/14)

on gün (007/54)

Derlenen metinlerde iki kelimedede ünsüz ikizleşmesi görülmüştür.

dokuz yüz (005/04)

ottuz dört (yıl) (017/04)

4.3.2.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları

birinci sefer (030/24)

ikinci kat (005/07)

üçüncü sınıfa (006/37)

sekizinci maddeden (004/84)

4.3.2.2.2.3. Üleştirme Sayı Sıfatları

birer kişi (006/02)

ikişer çocuğu (006/36)

sekizer çocuğu (007/67)

4.3.2.2.2.4. Kesir Sayı Sıfatları

yüzde doksanı (009/30)

yüzde atmış (009/31)

4.3.2.2.2.5. Topluluk Sayı Sıfatları

Derlenen metinlerde topluluk sayı sıfatı tespit edilememiştir. Topluluk sayı sıfatı olarak kullanılan "ekiz, ikiz" kelimelerine metinlerde rastlanmıştır; ancak sıfat görevi ile kullanılmadığı görüldüğünden yer verilmemiştir.

4.3.2.2.3. Belirsizlik Sıfatları

bir yere (017/23)

bir şey (018/80)

bütün sıkıntı (004/34)

başka yerdeydi (005/21)

bazı kelimeler (023/60)

her gün (009/77)

çoğu millet (007/40)

çok şey (007/85)

hiçbir gün (008/68)

hiçbir aşirette (023/24)

filan yere (025/43)

biraz ot (008/76)

birkaç kişi (028/19)

4.3.2.2.4. Soru Sıfatları

hangi anımı (003/01)

hangi elma (008/93)

hangi eve (019/09)

kaç çocuğun var. (023/53)

kaç kişi geldi. (004/117)

ne güzel (005/22)

ne yemek (007/109)

nasıl bi yemektir o. (018/24)

neçe gençler (017/38)

4.3.3. Zamirler

4.3.3.1. Kişi Zamirleri

ÖTT'de kullanılan kişi zamirleri ile benzerlik teşkil etmektedir. Aşağıda tüm kişi zamirleri ve hâl ekli çekimleri tablo olarak verilmiştir. Ancak yörenin konuşuru olmadığımdan derlenen metinlerde tespit edemediğimiz zamirlere, benzer kullanım olabileceği yönünde oluşan kanaatimizden ötürü, varlığını tahmin ettiğimiz zamirin önüne yıldız konularak tabloya dahil edilmiştir.

Tablo 4
Kişi Zamirlerinin Hâl Ekli Çekimleri

	Birinci Teklik Kişi Zamiri	İkinci Teklik Kişi Zamiri	Üçüncü Teklik Kişi Zamiri	Birinci Çokluk Kişi Zamiri	İkinci Çokluk Kişi Zamiri	Üçüncü Çokluk Kişi Zamiri
Yalın	ben (018/05)	sen (023/29)	o (023/39)	biz (024/16)	siz (030/117)	onlar (003/09) onnar (006/50)
Belirtme	beni (025/88)	seni (025/121)	onu (010/40)	bizi (016/09)	sizi (011/06)	*onları onnarı (025/49)

Tablo 4
Kişi Zamirlerinin Hâl Ekli Çekimleri (Devamı)

Yönelme	bana (004/164) bağa (023/07) bëna (004/111)	sana (030/82) sağa (025/11)	ona (008/105)	bize (004/89)	size (004/152)	onlara (004/62) onnara (030/90)
Bulunma	bende (025/89)	*sende	onda (005/25)	bizde (010/35)	sizde (008/38)	*onlarda *onnarda
Ayrılma	benden (030/13) bennen (030/12)	senden (012/34)	ondan (006/39)	bizden (018/13)	sizden (030/165)	onlardan (009/69) onnardan (025/86)
Eşitlik	bence (004/104)	*sence	*onca	*bizce	*sizce	*onlarca *onnarca
Vasıta	*bennen	*sennen	onnan (025/77)	*biznen	sizinle (007/101) *siznen	*onlarla *onlarnan onnarla (027/11) onnarnan (009/24)
İlgi	benim (007/80)	senin (008/93) seniğ (006/24)	onun (006/29)	bizim (006/37)	sizin (004/59)	onların (018/82) onnarın (027/10) onnarığ (023/26)

4.3.3.2. Dönüşlülük Zamiri

taşları toprakları kendim getirdim. (008/52)

bütün çocuklarımin düğün yemeğini ben kendim yaparım. (018/21)

burayı ben kendim aldım. (018/94)

kendimi atalarıma adadım. (015/07)

gendime ait zeytin bağı var. (007/33)

gendine hatı da verdim. (030/38)

ikinci sıra.da kendisi. (018/98)

kendi tarlayla alıyodu. (027/06)

kocası da kendi de öğretmen. (017/28)

kendi üzümnan yaptım dedi. (008/49)

kendimiz kesiyok bıçaķnan. (008/63)

kendimizin de var. (011/03)

kendi kendimize yani eşlerimizi güvenmiyoruz diyor. (016/25)

kendileri de paylaşıyor. (028/18)

kendiler türkçe biliyor. (008/124)

kendiler yapıyor. (029/03)

4.3.3.3. İşaret Zamiri

Derlemelerden tespit edebildiğimiz işaret zamirleri tablo halinde aşağıya çıkartılmış olup yörenin konuşuru olmadığımızdan derlenen metinlerde tespit edemediğimiz zamirlere, benzer kullanım olabileceği yönünde oluşan kanaatimizden ötürü, varlığını tahmin ettiğimiz zamirin önüne yıldız konularak tabloya dahil edilmiştir.

Tablo 5
İşaret Zamirlerinin Hâl Ekli Çekimleri

	bu	şu	o	bunlar	şunlar	onlar
Yalın	bu (023/84)	şu (018/52)	o (023/56)	bunlar (018/85) bunnar (020/12)	*şunlar şunnar (014/30)	onlar (003/09) onnar (019/11)
Belirtme	bunu (024/13)	şunu (023/51)	onu (025/55) oņu (023/07)	bunları (024/16) bunnarı (023/83)	*şunları	onları (022/07) onnarı (024/18)

Tablo 5
İşaret Zamirlerinin Hâl Ekli Çekimleri (Devamı)

Yönelme	buna (030/65)	*şuna	ona (025/21)	bunlara (018/71) bunnara (012/25)	*şunlara	onlara (020/01) *onnara
Bulunma	bunda (007/13)	*şunda	onda (018/28)	bunlarda (015/35) *bunnarda	*şunlarda	*onlarda *onnarda
Ayrılma	bundan (017/02) bunnan (030/14)	*şundan	ondan (022/15) onnan (009/17)	bunlardan (019/03) *bunnardan	*şunlardan	onlardan (023/04) *onnardan
Eşitlik	*bunca	*şunca	*onca	*bunlarca	*şunlarca	*onlarca *onnarca
Vasıta	*bunnan	*şunnan	onunla (007/33) onla (029/08) onnan (012/51)	*bunlarnan *bunnarnan	*şunlarnan	*onlarla *onlarnan
İlgi	bunun (028/11)	*şunun	onun (008/42)	bunların (015/36) bunnarın (009/39)	*şunların	onların (009/39) onnarın (024/22)

sağ sol girmeyen yer bir bizim bura vardı. (023/82)

burayı yakıp yıktılar. (023/74)

şuraya bakarsanız hepimiz emekliyiz. (004/20)

şurada biraz ot var. (008/76)

ben de yürüyerek ordan çıktım oraya gelin girdim. (009/19)

memleket orası. (023/41)

buranın havası yarayınca adam şama gitmemiş. (005/28)

4.3.3.4. Belirsizlik Zamirleri

herkes evinde evlendiler. (008/19)

sabahleyin oldu muydu herkiş dağılırdı. (001/02)

aşamdan sonra kimse buriye giremezdi. (020/22)

kimisi çekiniyor hani giritli demeye. (016/07)

hiçbirisi iş sahibi olmadı. (018/96)

her gün biri kayboluyor bizim türklerden. (025/16)

hepsini amma evel tanıyordum ben. (025/38)

hepimizin elini bir tutardı. (030/178)

her şey karşılıklı. (002/31)

bazıları hayın hayın çıktı. (005/29)

bazısı balo oluyor. (022/03)

adama söyleyin dedi yoksa giderim falan filan. (004/134)

4.3.3.5. Soru Zamirleri

seni kim görecek. (007/120)

kimin bu. (008/100)

babaanne ne diyon. (008/114)

nereye götürüyorsunuz bu yakışıklı genci. (009/70)

4.3.3.6. Zamirlerde Tamlama (bk. 4.2.1.1.4.3. Zamirlerde Tamlama)

ÖTT'de +In/+Un, +nIn/+nUn ilgi ekleri getirilen zamirler ile iyelik ekli isimler bir araya gelerek tamlama oluşturmaktadır. Birinci teklik ve çokluk kişi zamirlerinde +im şekline dönüşen bu ekin, HGMA'da derlenen metinlerde ise

+In/+Un/+In/+Un/+In/+Un/+In/+Un/+im ilgi hâl eklerinin kullanımlarına rastlanmıştır.

ben+im bacım (010/16)

sen+in annen (009/62)

sen+iş deden (006/24)

o+nun hevesiyen (012/08)

biz+im çocuğumuz (016/03)

siz+in dedeleriniz (004/59)

onlar+ın da bir resmi (018/82)

onnar+ın üç tane torunu (027/10)

bu+nun tuğlasıymış (028/11)

onnar+iş işi (023/26)

Zamirlerle kurulan tamlamalarda bazen tamlananın iyelik eki almadığı görülmüştür. Bu durumda "ilgi grubu" olarak adlandırılır:

ben+im herif (010/06)

biz+im gençler (012/31)

4.3.4. Zarflar

4.3.4.1. Yer - Yön Zarfları

*hiç sesini çıkarmadan **geri** dönmüş evine. (009/82)*

*vur tokadı **geri** yollallarmış aşağı. (030/124)*

*in **aşağı**. (030/210)*

*burasi **yoğarı** çıkmıyor. (014/25)*

*yer bizim olsa mesela şuriya **içeri** yaparık. (028/16)*

*kendi evlerinden avludan **dışarı** çıkarken ben kaçıp koşuyordum. (009/25)*

4.3.4.2. Zaman Zarfları

dün gelseydin var ya dün yaz günü gibiydi. (012/53)

bugün ekmeği yaptı. (022/14)

ağşam oldu mu da yimek ister. (023/49)

ne dedik az evvel. (023/67)

şindi haberleri izledim. (023/68)

biz de daha yeni oğlan everdik. (028/21)

bazen ordan zibil getirirdim at arabaynan. (025/63)

eskiden düğünlerimiz davul zurnalı olurdü. (001/01)

4.3.4.3. Niteleme ve Durum Zarfları

toprağa da saman atıyollar iyi tutsun diye. (008/57)

bütün yemekleri güzel yapıyor. (008/60)

annem de pişirmiş iyicene kavurmuş. (016/44)

üçüncü sene artık ayaklarım başladı yavaş yavaş ağrımaya. (030/50)

bizim muhacirler hızlı hızlı eşeknen atlara biniyor. (025/13)

soğuk ki böyle gidemeş. (025/30)

istemeye gitmezler kolay kolay. (005/11)

4.3.4.4. Azlık ve Çokluk Zarfları

babam en büyük oğluydu. (005/17)

en az okuyan hüseyin, tekniker oldu. (018/05)

yerliler pek bilmez ot çeşitlerini. (004/171)

şura oturdum mu kaçmakta birez zorlanıyom. (030/36)

daha çok okumuş. (018/01)

4.3.4.5. Soru Zarfları

ben nasıl evlenmeye karar verdim. (005/20)

babam ne zaman anlatsa söyler. (024/14)

ne kadar şindi söyleseler. (030/55)

niye geldin. (016/15)

4.3.5. Edatlar

Tek başına bir anlamı olmayan ancak isim ve isim soylu kelimelerden sonra gelerek sonuna geldiği kelimeyle cümledeki başka kelimeler arasında anlam ilişkisi kuran kelimelerdir.

4.3.5.1. Ünlem Edatları

4.3.5.1.1. Ünlemler

4.3.5.1.1.1. Seslenme Edatları

dedim git bre sen de niye benim olacak. (010/11)

iki tane kardaş vardı mori ikisi de öldüler. (014/33)

yahu seni kim görececek. (007/119)

bizim çocuğumuz hiç olmadı yâ. (016/03)

amman emmi polis emmi komser emmi yazma. (030/218)

4.3.5.1.1.2. Sorma Edatları

acaba bulunmadı birin şalvarını dicsin. (008/105)

hani şu markette gördüğümüz kırk elli liralık zeytinler var ya. (007/60)

4.3.5.1.1.3. Gösterme Edatları

param da olur eyi kötü benim o önemli hâ. (025/41)

aha anne ben diyor hepsini bitirmedim diyor. (016/49)

ben tâ küçük yaştan çalışıyodum. (030/02)

mağasnan ince ince keseller işte. (009/16)

4.3.5.1.1.4. Cevap Edatları

evet köy meydanı orda oldu. (005/15)

hayır hayır biz o fabrikaları kuran şirketlerde... (007/02)

yok bulamıyoruz. (005/07)

4.3.5.2. Bağlama Edatları

4.3.5.2.1. Sıralama Edatları

süt ve süt ürünleri okudu. (018/06)

taşnan toprak örülüyoş duvarlar. (008/54)

çubuknan saman koyuyordun. (008/59)

4.3.5.2.2. Denkleştirme Edatları

köyde heralde dört beş tane inek var veya yok. (004/28)

çok istediler şeye bağlanak ceyhana veyahut osmaniyeye. (016/56)

4.3.5.2.3. Karşılaştırma Edatları

ömrü boyunca ne yemek yapmış ne ekmek yapmış. (007/109)

kıynanam da hem teyzem hem kıynanam. (012/16)

ya ağababa ya dede diyorlar. (015/45)

kocası da kendi de öğretmen. (017/28)

4.3.5.2.4. Cümle Başı Edatları

amerikanın seksen tana askeri öldü diyör amma inanmıyom ben. (023/80)

orda varını yoğunu bırakmışlar ama geldiklerinde burda hali vakti yerinde olan insanlarmış. (024/11)

nohutlu ekmek vardı fakat onu da bıraktılar. (022/07)

onu şevketibostannan pişiriyoruz eğer azsa kömeç var. (012/23)

ceyranda bir tane yapıyom çünkü çarşı ekmeğini sevmiyom. (00/27)

çok şükür allaha babası da baka babası da orda görev yaptı. (017/33)

4.3.5.2.5. Sona Gelen Edatlar

onun da tayini aynı yerde çıktı. (017/35)

şöle gidim de trafik te görmesiñ beni. (030/207)

dört beş kuşak isimleri bile çıkıyor. (009/57)

kira ev yok ki burda mecbur yapacaksın. (005/12)

ceyiz o zaman ne ise o. (003/16)

4.3.5.3. Son Çekim Edatları

4.3.5.3.1. Benzerlik İlgisi Kuran Edatlar

böyle gangal gibi olüyor. (003/11)

her şey ekiyoşduğ bir de bezelye gimi. (013/21)

benim düşünüm aynı oldu dediğim gimi. (001/06)

4.3.5.3.2. Sebep İlgisi Kuran Edatlar

dışarda okudukları için evlerini de dışarda aldılar. (004/16)

taş evler göçmenler için yapılmış. (021/02)

çocuklar okusun da gelecek için. (030/198)

çok güzeldi onun için heralda allah baba erken aldı. (013/17)

toprağa da saman atıyollar iyi tutsun diye. (008/57)

aķçay diyi bi şey oldu. (006/10)

kışın aç kalmıyoruz ottan dolayı. (015/25)

4.3.5.3.3. Yön Gösterme İlgisi Kuran Edatlar

bayıltana kadar dayak yedim. (003/02)

sabāha kadar eğlenillerdi. (001/01)

aşkama kadar devam ederdi. (004/04)

yəni yüzümüze karşı diyebiliyolar. (016/20)

atmış devirdik yetmişe doğru çıkıyok. (023/01)

gemiler lübnana kadar döke döke gitmiş. (004/115)

4.3.5.3.4. Aitlik İlgisi Kuran Edatlar

gendime ait zeytin bağım var. (007/33)

kendi ait bir şeyimiz var. (024/16)

4.3.5.3.5. Başkalık İlgisi Kuran Edatlar

eskiden hamur işinden başka bi şey yoktu. (015/34)

onlardan başka burdan bir grup gidecek. (018/91)

4.3.5.3.6. Miktar ve Derece İlgisi Kuran Edatlar

o kadar yani güvenini sağlamışız. (016/27)

ne kadar emekliliği hak etsen de yaşı beklemek zorundasın. (024/06)

başa bu kadar güveniyor. (025/98)

4.3.5.3.7. Beraberlik ve Vasıta İlgisi Kuran Edatlar

görev ile mücavirliğim için kıbrısa gittim. (020/17)

biraz suyle temizliyon. (014/29)

ders yapıyoruz gaz lambasıyla. (007/82)

kendiler kocalarıyla rahat konuşsun diye. (029/15)

tuğlaynan çok sağlam olmuyor. (029/03)

kamyonnan getiriyom. (030/145)

birebir anlaşıyok ordaki köyleñnen. (004/53)

vekilnen erzin kaymakamlığı yapacak. (004/102)

damarlarnan beraber çekildi hepsini kopardı. (008/82)

haca gidip gelecem annenle barabar. (030/15)

üç tane torunu var şimdi torunlarla birlikte. (027/10)

4.3.5.3.8. Uygunluk ve Nispet İlgisi Kuran Edatlar

bundan sonra ben hayatımı kendime göre yaşayacam. (007/30)

bizim annemizin ağnattığına göre sen şu parayı al sen git oğlum demiş. (007/93)

4.3.5.3.9. Öncelik, Sonralık ve Zaman İlgisi Kuran Edatlar

iki sene evvel benim torunum kızımın oğlu bağı. (009/55)

otuz dokuzdan önce adanaya bağılıydı. (004/08)

bu yaştan sonra kötü mü olamaz. (006/26)

on iki yaşlarından beri çiftçilik yapardı. (030/03)

çünkü çocukluğumuzdan berli işliyoşduk. (008/15)

4.3.6. Fiiller

4.3.6.1. Fiillerde Zaman (bk.4.2.1.1.2.1.1.)

4.3.6.2. Fiillerde Kip (bk.4.2.1.1.2.1.2.)

4.3.6.3. Fiillerde Çatı (bk.4.2.1.2.1.1.2.)

4.3.6.4. Fiillerde Olumsuzluk

Fiillerde olumsuzluk -mA- eki ile yapılmaktadır.

onu sormadınız héç. (006/35)

Geniş zamanın olumsuzu ÖTT'de olduğu gibi ikinci ve üçüncü şahıslarda -mAz eki getirilerek yapılmaktadır. Az da olsa bahsi geçen bu şahıslarda da -mA eki ile olumsuzluk anlamı sağlandığı görülmüştür.

insanlar üzülür çalmazlarsa. (007/11)

bir tenesini şe' yapsıñ bakım mümkün mü bi tenesini zapt ed-emeñ. (030/183)

“-mA” olumsuzluk ekinden sonra “-yor” eki getirildiğinde tıpkı yazı dilimizdeki gibi ünlü daralması görülür.

tarımla uğraşmıyorum hiçbi şeyle uğraşmıyorum. (007/17)

4.3.6.5. Birleşik Fiiller

4.3.6.5.1. İsim + Fiil Yapısında Olanlar

4.3.6.5.1.1. İsim + et-

kabul etmemiş. (007/125)

orda hayatlarını devam ettiriyorlar. (004/16-17)

orda sohbet ettik. (004/53)

benim dedeye yardım ettiler. (004/59)

4.3.6.5.1.2. İsim + ol-

ben ikna olmadım diyo. (004/87)

onun nasıl haberi oldu benim hanım hasta olduğunu. (006/30)

ikisi de öğretmen, emekli oldular. (006/46)

anneme ayıb olurmuş böyle yazarsak. (007/135)

4.3.6.5.1.3. İsim + kıl-

ağşam namazını kılıyordum. (030/25)

yerde namaz kılamıyom. (030/33)

4.3.6.5.1.4. İsim + eyle-

allah rahmet eylesin. (018/02)

4.3.6.5.2. Fiil + Fiil Yapısında Olanlar

4.3.6.5.2.1. Yeterlik Fiili:

Fiil - (y) A + bil-

onu bulabiliş mi. (025/11)

biz sizinle nasıl akraba olabiliriz. (007/101)

içinde tavaş yapabiliş. (030/63)

yani oturulabilecek durumda. (031/11)

hizmetçi kullanyomuş düşünebiliş musunuz. (007/108)

Yeterlik fiilinin olumsuz çekimi yazı dilimizdeki gibidir. (-AmA< A u-ma-)

yirmi dokuz sene çalıştı emekli olamadı. (007/16)

parmağı ipte kaldı dikemediler. (008/82)

Yeterlik fiilinin olumsuz çekimi ÖTT'den farklı olarak bir kelimedede "Fiil-A+bil-me-" şeklindedir.

fal bilebilmiş. (006/50)

4.3.6.5.2.2. Tezlik Fiili:

Fiil - (y) I + ver-

Derlenen metinlerde tezlik fiiline rastlanmamıştır.

4.3.6.5.2.3. Sürerlik Fiili:

Fiil-(y)A+dur- / Fiil-(y)A+gel- / Fiil-(y)A+kal- /Fiil-(y)Ip/-(y)Up dur-

belki dedemindir diye bakādurdum. (004/69)

onnarla uğraşıp duruyor işte. (027/12)

4.3.6.5.2.4. Yaklaşma Fiili:

Fiil - (y) A + yaz-

Derlenen metinler arasında yaklaşma fiiline rastlanmamıştır.

4.4. CÜMLE TÜRLERİ

4.4.1. Yüklem Türlüne Cümleler

Yüklem türüne göre cümleler “isim cümlesi ve fiil cümlesi” şeklinde iki grupta incelenir. Daha önce verilen örneklerle yüklemi fiil olan ve isim olan cümleler gösterilmiştir.

4.4.2. Anlamına Göre Cümleler

Yüklem anlamına göre "olumlu cümle" ve "olumsuz cümle" olarak gruplanmaktadır.

Fiil cümlelerinde olumsuzluk her zaman -mA ile yapılırken sadece geniş zamanla çekimli ikinci ve üçüncü kişilerde -mAz ile sağlanmaktadır.

ama oğlanınki öyle olmadı. (003/15)

talip ismini verdirmedi. (004/39)

yağni hazır almazlardı öle kendiler dikedî. (001/07)

annatmağtan bitmez. (030/221)

İsim cümlelerinde ise olumsuzluk "değil, yok" ve "-sIz/-sUz" ekleriyle sağlanmaktadır. Ancak metinlerde yüklem "-sIz/-sUz" ekleriyle olumsuz yapıldığı örnek tespit edilememiştir.

sesim güzel değil. (004/36)

toprağımız kuvvetli ama suyumuz yok. (004/24)

4.4.3. Yüklemin Yerine Göre Cümleler

HGMA'da yüklem yerine göre cümleler ÖTT'de olduğu gibi "düz" ve "devrik" olmak üzere iki tiptir. Yüklemin sona olan cümleye “düz cümle” denirken yüklemi sona olmayan cümleye “devrik cümle” denmektedir.

4.4.3.1. Düz Cümle

seneden seneye mahsuldan masula giderdik. (006/54)

bəna annemden babamdan düşən arazi bir buçuk dönüm. (004/111)

bir kızım var üniversite okuyor. (007/06)

komutan diyo ki oğlum parçayı ver, komutanım veremiyom. (007/25)

bu oğlumun iki tane oğlu var. (008/22)

4.4.3.2. Devrik Cümle

zorluk koşuyor yunanistan. (004/79)

eşim bir lőjüstik firmasında çalışıyor dört yolda. (007/07)

harman zamanı alırdık parayı. (006/56)

kamyonlar alır giderdi filan. (007/38)

harçını şöyle koyar toprağın. (008/56)

HGMA'da ÖTT'de olduğundan farklı olarak düz cümlelerin kullanımı kadar devrik cümle kullanımının sıklığı dikkat çekmektedir.

4.4.4. Yapısına Göre Cümleler

ÖTT'de olduğu gibi HGMA'da da yapısına göre cümle çeşitliliği benzer özellikler taşıdığından ayrıca yer verilmemiştir.

BÖLÜM V

METİNLER

1. METİN	
Derleme Yeri	Turunçlu köyü-Erzin/HATAY
Konuşan	Hatice ÖZ (72)
Meslek	Ev Hanımı

- 1 şimdi eskiden düğünlerimiz davul zurnalı olurdü. sabāha kadar eğlenillerdi. sabahleyin oldu muydu herkiş dağılırdı, öğlenden sonra gene başlardı, gidip gelini getirillerdi. gelini getirdikten sonrā işte dāmat bir şişe kolonya alır, onu millete dağıtır, sonra gider bir taşa atar, onu kırardı.

-kolonyayı kırmasının sebebi nedir?

- 5 gücünü, yağni erkek olduğunu kanıtlıyör.

-sizin düğününüz nasıl oldu teyze?

benim düğünüm aynı oldu dediğim gibi. gelinlik geyiyok tabi ya. nışan başka olurdu. bir evelden ama gelinlik dikelleirdi de yağni hazır almazlardı. öle kendiler dikerdi. biri vardı, dikellerdi böyle elbise gimi dikellerdi büzgülü, aynı yanı elbise kimi, işte gelinlik, ama duvağını da yapallardı. tabî duvak

- 10 takallaardı. bir de tel olurdu. parlak tēl. şurdan şöle iki taraflı koyallaardı. tacını yapallardı. yağni daha güzel oluyordu eskiden. şimdi safsata. sabaha kadar eğlenillerdi. sabah oldu muydu gidellerdi, köyler yağni mahallelerden akrabalarından tavuk alıllardı. o tavukları pişirillerdi, akrabalar hepsi oturur yerdı. yağni eskiden daha eğlenceliydi.

2. METİN	
Derleme Yeri	Turunçlu köyü-Erzin/HATAY
Konuşan	Mustafa DOĞAN (67)
Meslek	Bağ-Kur Emekli

- 1 kayda başladığiz mi şimdi. tarımla uğraşıyorum. esnaf bağkurundan emekliyim. buğday gene ağırlıklı olarak buğday, günebakan ayçiçeği deriz hatta, zeytin zeytincilik son zamanlarda bayā gelişmeye başladı. narenciye eken arkadaşlarımız var. yani suyumuz kıt, fakat olanını değerlendirmeye
- 5 çalışıyor arkadaşlar. iki çocuğum var. biri büyüğü kız küçüğü oğlan. kız öğretmen, oğlan da ekincilerde çalışıyor. kız arsusta çalışıyor. yakın yakın. antakyanın üniversitesinden mezun oldu. yani on seneyi geçti mezun olalı. vallā everemiyoruk. biri koca istemiyor, öbürü de karı avrat istemiyö. yani şimdi ben çocuklara devamlı baskı kuruyorum, baskı kurduğum zaman da bu
- 10 defa geri tepiyor. onun için artık o işi ağışına bıraktık. mecburi çünkü başka çaresi yōk. eşim yaşıyor lise aşkı diyelim, ben, benden evel lise aşkı, ortaokuldan beri severek geldim yani artık. benim muhabbetim devam ediyor fazlā. köy usulü bizim köy usulü davul zurna içkiliydi. eskiden şimdi son zamanlarda o, o kültürü şeye orkestraya dönüşünce, daha önce iki gün
- 15 sürüyordu. şimdilerde ne yapıyor, vatandaş mesela kına gecesi kızın evine gidiyor, kınasını yapıyor, pazar günü de mesela düğününü kuruyor, iki üç saat içinde orkestrayla gelini alıp geliyor. hangisi daha güzel, ama eskisi mī daha. yani şimdi şöyle toplumumuz mesela bayanlarımız bizim eski düğünlerde daha eziyetli eziyet çekiyorlardı. yükün tümü bayanlardaydı, ama
- 20 şimdi ne oluyor bir gecede, bir gün üç dört saat içinde vatandaş emanetini almış, düğününü bitirmiş oluyor. yani hem de içki olayı nispeten şe' yapmış oldu. yani şimdi içkinin, toplum artık pek fazla şe' yapmıyor sanki. tabiki e heralde ya, şimdi düşünün ki on tane masa kuruludur bi eve, iki şişe mesela içki koymuş olsanız on masaya, yirmi şişe. bu defa bu içki şişede durduğu
- 25 gibi dursā. bu defa başlıyor sağdan soldan talepte bulunmaya. bayā masraflı bi şe' oluyor yani. ama şimdi adam bi gelin bazar günü öğlen bir düğün yemeği veriyor halka, köy halkına diyelim, o düğün yemeğinde sōra akşam da

düğün şey_oluñca bi katkı bay.ı mahiyetinde şe'_yapıyor, mesela vatandaşlar düğün sahibine katkıda bulunmak istediklerini katkıda

30 bulunuyorlar. o da tabî şey altına alınıyor, kayıt altına alınıp vatandaş zamanı gelince. mesela ben yaptım tabî bu her şey karşılıklı. takı deniyor, o genelde o şöyle şimdi dağı altın şeyinde takılınca öle hala belki söylenebiliyör. ama mesela vatandaş, ben gitmişim bir zarfın içine koymuşum, gönlümden geçen meblâ'yı vermişim, o arkadaşlar kayıt altına alıyor. ama diğer türlü mesela

35 vatandaş altın takacak, onu belki de mesela tabi tabi.

3. METİN	
Derleme Yeri	Turunçlu köyü-Erzin/HATAY
Konuşan	Mehmet EKSİK (59)
Meslek	SSK Emekli

- 1 ssk'dan emekliyim. ufağ tefek çiğcilikle uğraşıyorum. hangi anımı anlatıyım ki. bir ekmek yüzünden bayılına kadar dayak yedim. karına bir ekmek aldım. o da nöbetçi asubay gördü. beni döv döv bayılttı. bu bir al ver. yani eskiden askerlik zor. şimdi kolaylaştı. yirmi ay askerlik yapıyorduk. van
- 5 ercişte yaptım.

-eşiniz hangi yemeği güzel yapar?

içli köfte. buğday ekiyok, bezelye ekiyok, fāsulye ekiyok, işte ele şeyler. zaten tarla da az. küçük. yetiyor, yetmese de yettiriyok.

-buranın en meşhur yemeği ne?

ot, türlü, hardal, şevkedibostan. egede de var. zaten aynı kültürden geldiğimiz için. onlar da girit muhaciri olduğu için. aynı şeyden. ben televizyonda da

- 10 izledim onu da. onlar göbeğini böyle doğru'up pişiriyollardı. bizimki böyle gangal gibi olüyor. biliyorsunuz gangalı. onun tikenlerini temizliyip haşliyip yahni yapıyorlar. avcılık sevmem. o güzelim kuşlar vurulur mu, o güzelim hayvanlar vurulur mu, onlar cani yav. bizim düğün köy usulü oldu. bi gece bi gündüz. iki gece iki gündüz bir gece oldu. çok içkiliydi. çok sarhoş olan oldu.
- 15 ya'ni idare ediyorduk. ama oğlanınki öyle olmadı. oğlana iki tane düğün yaptım ben. anamurda. ceyiz o zaman ne ise o. sandık var. vitrinler *mitrinler, her şey var. ceyiz çok, eskiden daha güzeldi.

4. METİN	
Derleme Yeri	Turunçlu köyü-Erzin/HATAY
Konuşan	Sadık ÇAKIR (57)
Meslek	Emekli

- 1 ceyiz sandıklarını söz kesildiği zaman aile tanışmaya gittiğinde ceyiz sandığı da gider. o zaman öyleydi. nışan yüksük takılır, sandık ta gider. gelin çeyizini orda tamamlar, ceyiz bitiminde zaten iki aile anlaşır, düğününü yapar. eskiden nışan derlerdi, bir gün öğlen üzeri başlar, öğlen akşama kadar devam
- 5 ederdi. gelinin evinde sandık alınır, çeyizleri alınır, damat evine. ardından bir ay iki ay içinde de düğün yapılır. yani iki tane şey yapılırdı eskiden. şimdi bi gecede hepsi tamamlanıyor. bi orkestra gelir, eski düğünler farklıydı yani. burası adanaya bağlıydı. otuz dokuzdan önce adanaya bağlıydı. adananın sınırı zaten payasa kadardı. antakya il olunca, türk toprağı olunca sınır olarak
- 10 burayı şey ettiler. askinin içme suyu kuyusu var orda, sarımazının suyu oraya gidiyor işte. ceyhan orası. zaten su havzası. bizim köyün suyu da ordan geliyor. aynen yakın yerden. yani hatay büyükşehir çıkartıyor. onlarınki kaynağa yakın yerden geliyor, bizimki çakma kuyu. bizim içme suyumuz sıkıntılı, bu konularda en iyi su osmaniye'den gid-er. çoğunluk dışarıda, köyün
- 15 yarısından fazlası dışarda. okumuş. okuma oranı çok yüksek köyümüzün. dışarda okudukları için evlerini de dışarda aldılar. orda hayatlarını devam ettiriyorlar. ebesi, öğretmenleri çok köyümüzün. dışarda kaldılar, evlerini de dışarda aldılar, hayatlarını da dışarda geçiriyorlar. erkeklerin çoğu ya dışarda şirketlerde çalışıyor, kadınlar da köy içinde olduğu için tarla işlerini genelde
- 20 bayanlar. köyde kalanların çoğu, şuraya bakarsanız, hepimiz emekliyiz. emekli, emekli, emekli, herkes emekli. genç adamların tamamı dışarda. ekonomik durum zayıf köyde. arazi az, hayvancılık az da olsa yapıyor. hayvancılığımız var, tarım işte zayıf köyde. toprağımız kuvvetli ama suyumuz yok. su sıkıntımız var. küçükbaş hayvancılık yapıyor, yüzde
- 25 doksan dokuzu koyun. şurda on on beş yıl önce köyde inekçilik de yapılıyordu, vardı. örneğin bende üç tane inek vardı, bu arkadaşta üç dört tane

inek vardı. yani kırk elli tane inek varken şu anda köyde heralde dört beş tane inek var veya yok köyde. bilmiyorum ama yok beş tane şimdi. geçen almış iki tane şey, e tamam, yani yeni yeni büyük hayvan yeni yeni başlıyor.

30 inekçiliğin maliyeti çok, tembellikten değil, maliyet çok. koyunun bakımı biraz daha. artık öyle şeyler yok yani, hastalık mal sahibinin hastalıktan falan ürktüğü yok. şu anlarda yani hastalık veteriner zaten geliyor, haftalık geliyor, ayda bir geliyor, konuş haber etsen geliyor bakıyor tedavisini yapıyorlar. yani üreticinin o konuda şeyi yok, bütün sıkıntı yemlerde. yemin dışardan gelip

35 pahalı olması.

sesim güzel değil ama, mani biliyorum. bize dedemiz anlatırdı. dedem giritten geldi. beş yaşındayken giritten buraya gelir, on beş sene sonra yemene harbe gider. orda da esir düşer. altı yedi sene gemilerde çalışır, esir hayatı yaşar. ondan sonra buraya gelir. hiçbi torununa talip ismini verdirmedi. talip ismi

40 vereceğiniz çocuk inşallah sabahı bulmaz, dedi. ben çok eziyet çektim, benim torunlar da aynı eziyeti çekmesin, aynı akıbete uğramasın. istemedi yani. köyümüzde seferberlik zamanında da bi tane ayağı sakat biri kalmış, diğerleri hep cepheye gitti. giritte canlarını kurtardılar, seferberlik zamanında burdan sağlam olanları aldı, gitti. savaşa gitti, sarıkamışa gitti.

-sadık abi siz girit türkü olarak geçiyorsunuz, değil mi?

45 girit türküyüz evet. girit türkleri kültür derneğimiz var. ben de dernekte saymanım. internette erzin turunçlu imraniye girit türkleri kültür derneği diye sayfamız var. köyün ilk ismi turunçluydu, osmanlıdaki ismi imraniyedir. abdulhamit giritten getirdi ya, giritten gelenlerin köylere imraniye, icadiye, ihsaniye gibi isimler veriydi. imraniye ismi ordan geliyor, tarsusta var

50 ihsaniye yapmışlar. sonra yine turunçlu yaptılar. festival yapıyoruz. kuşadasında da yapılıyor, ordan da geliyoruz. biz de gidiyoruz. bir otobüs kaldırıyor gidene. girit adasına da gittik geçen sene. dedemizin köylerini gezdik. orda sohbet ettik, birebir anlaşıyor ordaki köyleşen. yaşlı bir bayanla yani şöyle seksen yaşlarında bir bayanla karşılaştık. kocası yeni

- 55 ölmüş. giritteki şeyde dul kalmış. kocası yeni ölmüş bir bayan siyahlara bürünür, başını örter siyah bir şeynen, üzerindikiler siyaha. kocam yeni öldü demek işte. o yüzden karalara giyindim denir. iki ay önce ölmüş kocası. eskiden vardı burda da. yani ben acılıyım anlamında, ben yastayım yani. kadın anlatıyor orda, sizin dedeleriniz dedim. benim dedeye yardım ettiler
- 60 dedi. benim neneyi kaçırdılar dedi. o şekilde evlenmiş. öyle bir kardeş gibi bağlarımız vardı diyorlar yani. kadın birebir anlattı, sülayleyi tanıyo, iki sülayleyi halen tanıyo. dedeleri anlatmış onlara. vallahi inan ben arada minibüsü kullanıyodum, ben arabadan iner inmez şeyde bir çeşme gördüm ruçelen çeşmesi gibi bir çeşme gördüm. hemen çeşmeye gittim. bol bol su
- 65 içtim, acaba benim dedem orda su içti mi içmedi mi. bu ağaçta oturdu mu. bin yıllık ağaç çınar ağacı vardı, koca bi ağaç. bu ağacın kölgesinde oturdu mu. ordakilere sordum işte değermencilik yapıyorlardı. kaç tane değirmen var. bir değirmen buldum, değirmene indim baktım belki dedemindir diye, bakādurdum. beş tane değirmen var deyince. ama oraya gitti mi insan bi
- 70 başka oluyo. eski evler duruyor halen yıkık halde. hepsini gezdik kullanılmıyo. zeytin bağları var bolca zeytini var. onları gezdik. insan diyo yani benim bi tarafım burda diyebiliyor insan. sahipli evler yani adam tarlasının içinde kalmış veyahut ta biz bolca resim çektik tarlanın içinde kalmış, zeytinliğin içinde kalmış, adam yıkmamış evi. sizin dedeleriniz burda
- 75 yaşıyordu dedi. o mezarlıkları duruyo orda, bi camiye denk geldik. biz icadiyelilere hanyotes derler. bizde hanyada bi camiye denk geldik. bi tarafı kilise çanı, bi tarafı minare yani kilise olarak şey veriyo ama yıkmamışlar. yalı cami var deniz kenarında yalıda yalı cami diye ismi geçiyo. cami geçen sene şeydeydi bakıma almışlardı. zorluk koşuyor yunanistan ama düşman
- 80 olarak değil. şimdi türkiyede göçmen çok, şu anda suriyeli çok bakın. bize ne zorluk çıkardılar. öğretmen olanlar rahat girdi, yeşil vizeli olanlar rahat girdi. biz uçağımızı ayarladık, otelimizi ayarladık. her şeyimizi verdik. bi vize alcaz. pasaportu aldık vize alcaz. on beş gün kalasıya vizede diyollar ki sekizinci maddeden iptal oldu gidemessiniz. sekizinci maddede diyo ki yani

- 85 ne amaçla amacın ney geliş amacın ney işte daha önce dedelerimiz burda yaşadı, merak işte, gezme amaçlı. seniñ gezi amaçlı olduğuna ben ikna olmadım diyo o maddede ve bizi iptal ediyö. biz de bi yolunu bulduğ bu şekilde, vekiller girdi araya. yunan meclisinden bi vekil türkiyeden bi vekil. kendi aralarında anlaştılar, bize vizeyi verdiler. öyle gittik. yoksa paramız
- 90 yanıyodu. girit adası hağıkatten gezilecek görülecek bi yer. grup olarak burdan köyden gittik. şeyde erzinde bizim köyden evli bi eniştemiz var. o avusturalyada çalıştı, orda büyüdü. bu uçak şeylerinnen iyi takip ediyö. uçağın ucuz biletlerini buldu, yirmi üç kişilik yirmi dört kişilik bilet ayarladı. biz altı uçak değıştirdik, altı yüz elli lira para verdik geçen sene yağni. bi
- 95 otobüs parası bile değil. ucuz yollu gidip geldik yani. iki yüz kişilik bi uçağta. o şirket diyo ki iki yüz kişilik bi uçağında on tanesi şu fiyatta diyor, yarı fiyatın yarısına onları buldu, aldı hemen. biz beş altı ay öncesinden aldık biletleri ucuz yollu o şekilde gittik. yarısından fazlasını gezdik. gidersen dedem burda yaşadı, nenem burda yaşadı, dedemin bir kemikleri de burda
- 100 desen, bir fatiha okusan. insan dedesinin yaşadığı yeri merak etmesi lazım. on kişiyi de gönderme şeyimiz var şu anda, mayıs ayında. büyük ihtimalle gidilecek gene girite. şimdi bize bu şeyi vekilnen erzin kaymakamlığı yapacak. ben gitmeyi çok düşündüm ama ben gidersem girite eksik gider. ben o yüzden gitmeyeceğim, eşim gidecek. bence imkan varsa şimdi şartlar uygunsa
- 105 gidiñ geliñ, dedemin yaşadığı köyü görün. köyler birbirine yakın, aynı burda burnaz gibi. burda şu otobanın öbür tarafı var ya, memiş ağanın tarlasının olduğu yer, köyler o şekilde. dört tane köy yan yana. bizim köy de ordan geldi. dedemin babası üç kardeş geldi, ikisini turunçluya veriyor iskanını, bir tanesini kırıkhana veriyor. dedemin babasının iskanı kırıkhande, ondan sonra
- 110 buraya geliyor. en kabadayı arazisi olan yirmi dönüm arazisi yok. arazi marazi yok. bəna annemden babamdan düşen arazi bir buçuk dönüm, başka yok. bir buçuk dönüm.

-giritçe tam olarak hangi dile yakın sadık abi?

girit dili zaten üç dilden oluşuyor. italyanca, venedikliler vardı ya daha önce, osmanlıca yani türkçe, bir de yunanca. üç dilin karışımından. giritliyi gemiler

- 115 lübnana kadar döke döke gitmiş, bizimkileri iskenderuna dökmüş yani. orda osmanlıda arşiv var mıdır acaba. bizim dedeler ordan geldi, iskenderuna indiğinde de osmanlı bunları kayıt altına almıştır. kaç kişi geldi, nereye geldi, osmanlı giritlileri aynı yere bırakmadı. dağıttı. aynı gemiyen geldi, dediğim gibi üç kardeşten birini kırıkhana çıkarıyor, iki kardeşi buraya bırakıyor.
- 120 iskan vermediler. abdülhamit evleri derlerdi, bizim sıra evler var. abdülhamit evleri icadiyede de var, kahvenin arka tarafı. benim nenemin evleri, osmanlı evleri değil mi. abdülhamitin evleri sıra evler iki odalı yaptı. duvarın içinde ocağı, baca yukarda. şöminenin aynısı. şöminenin aynısı giritte vardı. o dediğim ocağın aynısı giritte de vardı. o bizim köylerden ocağ aynı ocağ.
- 125 odununu da aynı şekilde yapmışlar, aynısı dedim ya, kopyasını getir. ordan almışlar, burda yapmışlar. içinde yaşam olmayınca bina çöktü yapılmadı. içinde yaşayan yok, öyle terk edilmiş bakımını yaptılar, yenisini yaptılar. yıktılar artık. o şekilde birkaç ev duruyor. sıra halinde duruyor. iki kapılı bi kuzeyde bi güneyde var. taş topraknan evler daha serindi. şimdi beton evlerde
- 130 oturamıyor insan. gelen aile on beş aile mi yirmi aile mi, öyle gelmiş. fazla gelmedi, sonra gelenler kendi başının çaresine baktı. ilk geldiklerinde para da veriliyordu, ben kitaplarda da okuyom ve hani bi tanesi kahvede. bizim kahve kültürümüz iyi ya eskilerden, giritten gelenek. işte para getirmişler, buraya getirmişler, adama söyleyin dedi, yoksa giderim falan filan yani. eskiden para
- 135 da veriliyordu. osmanlı para yiyecek şeylerini de veriyordu tabî. sonradan kalktı bunlar, adamın yeri yok, yurdu yok, yiyeceği yok. sadece canını, çoluğunu almış gelmiş adam çoluğ. gemi zaten çocuk çocukmuş öyle yani. eskiler anlatırdı. bi de derler ya o sofrada vardı. sofrayı getirmiş. o sofrayı kaldırmışlar. iki tahtanın arasında kalan hamuru çıkarmışlar. mayayı öyle
- 140 yapmışlar diyor. ilk gelen giritliler öyle yapmış, maya getirmemişler. herkes işte evinde neyi var. sofrayı getirmişler ekmek sofrası yemek sofrası. onları diyo bıcağnan iki tahta arasındaki hamuru çıkarmışlar, arta kalan toplamışlar.

- bi hamur yapmışlar, ekmeği öyle yapmışlar işte. onu duydum ben de. ilk ekmeği köyde o şekilde yapmışlar, niyazi anlatıyordu bir kadına. tarihçi bir
- 145 kadın vardı dedemizin köyünde. diyor ki işte benim dedemin diyor, dedesinin kara memet aç a mıydı, işte burdan göçerken diyor kaçarken yolda şey yaptılar, çevirdiler bizi, dedemin kafasını kestiler, öldürdüler dedi. o burda kaldı. o araştırmacı bayan da diyor ki sen diyor bunu anlattırsan ben de sana şunu anlatırım dedi. benim de dedem şunu anlattı dedi. türkler dedi
- 150 benim dedemin dedesine işte o zamanlar at üstünde atın üzerinde diyor yiyecek var giyecek var her şey var dedi, param da var dedi. türkler her şeyini veririm size demiş benim canımı bağışlayın. türkler canını bağışlamadı, önce kulaklarını kestiler, ondan sonra da kafasını kestiler. sen bunu anlattırsan ben de bunu anlatırım dedi. iyisi mi eskileri açmıyacak diyor, o şekilde söyledi
- 155 niyaziye. benim dedem anlatırdı diyor. gayet çok güzel komşuluklar yaşanmış dedemin köyünde. o yangınlar olmuş. köyü ateşe vermişler, dedem anlatırdı ama, o köy karşıda da pervola köyü vardı. işte sizin dedelerin köyü, o kadın işte onu anlatıyordu. beraber yaşıyollardı, aynı köyde yaşıyorlardı işte, aşırı sağlam dostluğu olanlar söylüyordu. bak bu gece başkın olacak ona
- 160 göre canınızı kurtarın, dağa çıkıyollardı dedem anlatırdı onu.
- ordan kavarlarken ya hristiyan olursun, dinini değiştirir hristiyan olursun, kalırsın ya da gidersin. hiçbirini kabul etmemiş, yoksa orda tamam ben hristiyanım dedikten sonra islamiyetten vazgeçtikten sonra orda kalanlar olmuş yani, var. bana halen iş yerinde gavur derler. uzaktan dönüyom,
- 165 dönüyom böyle demek bana konuşur, dönüyom bakıyom. yunan gemisi geldi mi o köylülerin geldi. köylülerim olsun, bunlar da sonuçta.
- giritlinin biri bir bahçeye girmiş. çocuk ordan bağırmış babasına. baba bahçemize diyo bi inek girmiş bi de giritli girmiş diyo. oğlum demiş giritliyi çıkar, inek kılsın demiş. yani giritlinin verdiği zararı. yani otlar giritlinin en
- 170 büyük şeyi ottur yemeği. en sevdiği şeydir. her türlü keçinin yediği her türlü şeyi yermiş giritli. yerliler pek bilmez ot çeşitlerini.

5. METİN	
Derleme Yeri	Turunçlu köyü-Erzin/HATAY
Konuşan	Veysel YILMAZ (61)
Meslek	Hayvancılık

-ne işle meşgulsünüz?

- 1 hayvancılıkla uğraşıyorum. emeklilik dilekçeyi verdim, yeni verdim. kendi imkanımnan yatırdım. dilekçeyi verdik, yaparsalar. ne yapacam, hiçbir şey yapmayacam. şimdi emeklilik parasıynan oğlanı sigortalı yapacaktık. çok yükseldi şimdi. dokkuz yüz on üç lira oldu. kaç lira verecek ki emeklilik. bin
- 5 iki yüz lira verirse. yine de düşünüyorum yapmayı, önce everek bakalım da ondan sonra. şimdi hayvan bakıyo. e tabi yanımda oğlan, bekar.

-nişanlı mı?

- valla kıtlık var kıtlık, yok, bulamıyoruz. evi yaptım. ikinci kat. yüz yetmiş beş kare yaptım. her tarafını döşedim. villa gibi yaptım ama, villa gibi. kız bulamıyoruz şimdi. bizde adet, oğlana ev yapılır, oğlanın evi yapılır, sonra
- 10 düşün yapılır. kira işi yok. bizim köyde ele ev olmadan oğlanı everemeş, kız da vermiyollar, istemeye gitmezler kolay kolay. onu şart koşuyollar hē. kira ev yok ki burda mecbur yapacaksın. genelde burda kalıyor, işe göre, işe bağlı. burda evler tek katlı. ben ikinci katı yaptım.

-köyde okul var mı Veysel abi?

- burda da var okul işte. okul kalktı burdan. bahçe duruyor, burası düşün salonu
- 15 oldu şimdi. festival vardı, evet köy meydanı orda oldu.

-eşin nereli Veysel abi?

- icadiyeden. bizim akrabalar hep orda evet. emmilerim hep orda. babam tek kaldı burda. bahçemiz de vardı, portakal bahçesi vardı. babam en büyük oğluydu, bubası burda yap dedi. geri kalanının orda yaptı. orda evlendiler ama, evleri ordā. burda doğdular büyüdüler de evleri orda yaptılar. halamın
- 20 gızı. ben nasıl evlenmeye karar verdim, başkasını istedik, başkasını aldık. soracak olursan, gönül başka yerdeydi. bir sefer istettik, olmadı. yok duysün.

-kaç tane çocuğunuz var?

dört tane. üç kız, bir oğlan. kızları everdik, ne güzel. oğlana gelince, patenaj ediyoruz, sıkıntı. ikisinin var çocukları, birinin yok. birinin bir tane var, birinin üç tane var, birinin hiç yok. dört torun. giritte zeytin bağlarımız vardı,

25 şamda da arazilerimiz vardı. annemin amcası orda, tüm arazi onda. en kıymetli yerler. annannem zaten giritten yedi yaşında gelmiş şama. şamdan da buraya gelmiş. annemin babası hastaymış tamam mı, ordan bura gezmeye gelmişler. buranın havası yarayınca adam şama gitmemiş. giritten şama iniyollar, şamdan buraya gezmeye geldiler. bazıları hayın, hayın çıktı. ordaki

30 mülkiyeti satıyor, burdakılara gidip şey getiriyor. gidip izmirde adam fabrikalar açıyor, zengin oluyor. hayın işte. ben saña vekalet veriyim sen git şe' yap. onu ordan getirikler hazır.

6. METİN	
Derleme Yeri	Turunçlu köyü-Erzin/HATAY
Konuşan	Ali TEKİN (91)
Meslek	Bağ-Kur Emekli

- 1 valla ben bu köyü ben hatırlamıyom. valla şimdi şeyden sultan hamit zamanında sultan hamit birer kişi mi ney dedelerimizi getirdi. abdulhamit zamanında padişah mı.ydı neydi gétti getirdi. onnan sonra birazcık kaldı orda, rumlar da vardı burda. şe' yaptılar, atatürk zamanında mu.. dilim
- 5 dönmüyor onu hah môtadeleynen ordaki rumrari burdaki rumrari verdiler, ordaki giritleri getirdiler. ama onlar yaşadı, onlar bizim dedelerimize bir şey vermediler hiç, iskan vermediler. verdiler de az verdiler. sonraki gelenlerden akdeniz sahillerine verdiler. hepsi zengin. şamda da deniz sahilinde de var. éskenderunda da var giritli. icadîde de var icadîlilerin birazı burdan gitme.
- 10 pirinçli var, şey var, ne dellerdi, şey çınarlı, çınarlı. akçay akçay diyi bi şey oldu. bura adanaya bağılydı, onnan sonra ayrıldılar. bizim bu köy ayrıldı. hataya şey gelince bizim elimize geçinci, atatürk zamanında şe' yaptılar. ben hatırlıyôm. ayrı bir şey vardı, devlet vardı, yo devlet. reiscumhuru da vardı. tayfur sökmén mi diyolar ne diyolar. hudut payas_i-di. payas kalesi
- 15 vardı. onnan sôra getti gétti bizim köy. bizim şeyde ellilerde filan elliden sonra mı yoh kırk sekiz elli arasında şey yaptılar. bizim bu köy vardı, ceyhana bağıly. hep köyler adanaya bağlandı. bizim köy şey kaldı, en uzak köy kaldı, hataya kaldı. yok onlar yörük, onlar yörük. sínirimiz bura.

-buraya sizden ilk kim gelmiş?

- dedem geldi. ağnadırlardı ya, ağnadırdı. valla ben hatırladığım ben babam ben
- 20 küçüktüm. babam askere getti. dört o da yaptı askerliğini. geri teskere aldı, muhtar oldu. bir daha askere çağırıldılar. muhtarlık başkasına devir etti. onu hatırlıyom. gittiğini de hatırlıyom, geldiğini de hatırlıyom. giritten gelişi yok ağnatmadı. ağnattısa da ben küçüktüm, aklımda yok heral. yalnız bunun dedesi, senin deden, şeyde yesir kaldı. sekiz sene kalmış orda.

-teyzem yaşıyor mu?

25 yaşıyo, yaşıyo, yarım yamalak yaşıyor, hasta da. şu anda yaşıyor. allah allah, bu yaştan sonra kötü mü olacaz yahu. evel biraz şey_oluyordu da gençken. şimdi ben ağnadiyim. geçen saraldı, aldılar, doktora götürdüler. bir telefon geldi, hanım acilde yatmış. yoğun bakıma, bu sefer arıyor bir arkadaş, yani eyi konuşuyok bir arkadaş onun nasıl haberi oldu benim hanım hasta

30 olduğunu. dedi ki vallahi diyor sorma, boş boş ben saña diyor iki davulnan avrat getirecem diyor, hanım getirecem diyor. ben de bir tansiyonum yükseldi. dikildim, dikildim, beni zor kırtardılar. vallahi, demek ki o kadar zoruma gitti. ben de bağkurdan emekliyim. okuyanları sormadın sen bana hiç.

-sordum işte amcacığım, sen ne mezunusun? çocuklarını okuttun mu?

kızlaım, iki tene gelinim var, ikisi de üniversite mezunu. hemşireden

35 emekli. onu sormadınız héç. bitti, var daha. iki tene oğlum var, ikisinin de iki tene, ikişer çocuğu var. dördü de üniversite mezunu. biz atatürk zamanında okuduk, ben şeyde üçüncü sınıfa kadar eğitmen, öğretmen de yoktu, bizim zamanımızda bizim okulda öğretmen de yoktu, eğitmen vardı. üçüncü sınıfa kadar gittim. ne öğrendiysem ondan öğrendim. ilköğul mezunları ya eğitmen

40 olarak. bizim okul, okul da yoktu, camide okuyorduk biz. bizim eğitmen sonraki şeyde, atatürk zamanında, vallahi tarihini bilmiyom da o sonraki gelen girtililerden geldi atatürk zamanında. bizim eğitmen giritte doğdu dörtyolda öldü. bizim çocuklara da eğitmenlik yaptı. kitap vardı, onu şey_ederdi, kitapta ne yazılırsa, o zaman valhabe derlerdi alhabe. şimdi

45 alhfabe yok. harfları öğretiyordurdu. bende iki tene kız kıardaşım var. ikisi de öğretmen. emekli oldular. birinin üç tene çocuğu var, üçü de öğretmen. öbürünün birinin de diş doktoru, öbürü de öğretmen. benim sülale hâz boz değil yani. kıumar oynuyordum gençliğimde, bu kıayfeyi çalıştırıyordum benimdi. babamındı. ben çalıştırıyordum. mecburi ihtiyarlanınca gözler

50 görünmez oldu, tergedim. fal bilebilmiyom. fal bazıları bakıyor de, onnar fal oynatıyorlar, ben köyde kıumarcıydim. bu falı niye öğrenemiyom, öğrenmek istemiyom demek ki ondan. ölesine, cepteki paraya oynuyorduk, cepte de

para yoktu o zaman. eskiden veresiye vardı, para vermek yoktu. kara defter vardı, deftere yazardık senelik. seneden seneye, mahsuldan masula. giderdik

55 şekerî bakıaldan alırdık veresiye, çayı yazardık geldiyse bir tene, gelmediyse iki tene. harman zamanı alırdık parayı.

7. METİN	
Derleme Yeri	Turunçlu köyü-Erzin/HATAY
Konuşan	Hüseyin ER (58)
Meslek	Emekli

-siz tarımla mı uğraşıyorsunuz?

- 1 hiçbi şeyle uğraşmıyorum. ben türkiyenin en iyi emeklisiyim. işalla, işalla, biz dışarlarda çalıştık, şirketlerde çalıştık. hayır, hayır, biz o fabrikaları kuran şirketlerde. biz fabrika kuruyoruz. şirketlere gidiyoruz, fabrikaları kuruyoruz. işimiz bitiyor, gidip başka yere fabrika kuruyoruz. biz gezdik, çalıştık, burda
- 5 çalıştık işte, ne diyim vandan edirneye kadar türkiyenin çok yerinde çalıştık. emekli oldum. bir kızım var, üniversite okuyor, son sınıf. eşim çalışıyor, ben de. eşim bir løjüstik firmasında çalışıyor dörtyolda. kızım urfada okuyor şeyde harran üniversitesinde kamu yönetimi dört yıllık. bu sene son senesi, bunnan sonrası, bunnan sonrası zor bizim için inşailla hayırlısı olur. okulu
- 10 okutmak kolay da okuldan sonrası. biliyorsunuz iş. iş, iş. kapıyı keşke çalsalar, insanlar üzülür çalmazlarsa, illaki çalacaklar da işallah hayırlısıyla okulu bitirir bir işe girer. bizim tek beklentimiz bũ, hayattan artık. emekliyiz, yani bir karı bir koca birer kase çorba içtik mi artık öyle bir şey yok. bunda sonra yeni bi dünya kurmuycas. ne diyim işte yirmi dokuz sene çalıştık.
- 15 heralde yeter, darısı olmayanların başına. muhtarım da çok çalıştı ama bu da yirmi dokuz sene çalıştı emekli olamadı yaşı küçük. ilkoğul mezunuyum, emekliyim, tarımla uğraşmıyorum, hiçbi şeyle uğraşmıyorum daha doğrusu. askerliği tatvanda yaptım. bakımıcıydım, bitlis tatvanda yaptım. kademedede tank bakımıcısıydım işte dediğim gibi, az önce ağnattığım gibi şiddet çok
- 20 meşhurdu. yağni kapıyı açıp bakarsın dayak yersin, kapatırsın dayak yersin. pencereyi açtın dayak yersin, kapadın işte. mermi yersin dayak yersin, yemez giyersin işte öyle bi askerlik yaptık. mesela bir anım. soğuk heralde eksi yirmi iki eksi yirmi üç derece bi tene tankın bakımını yapıyoruz. bi tene benzin havuzumuz var, parçaları içinde yıkıyoruz. parçayı yıkarkene ellerim dondu.

- 25 bu şekilde kaldı, ellerim açılmıyor. komutan diyo ki oğlum parçayı ver, komutanım veremiyom. niye veremiyon, tutamıyom parçayı. tutturmuş bana yıkanmış ver. iniyor adam yine darp uyguluyor. tabî sonra farkına varıyor, beni götürüyor ısıtıyor, ya sen donmuş musun dövdük diyor. bi manası kalmadı, düşünsen askerliğimiz de rezil hayatımız da rezil. bundan sonra ben
- 30 hayatımı kendime göre yaşayacam. öyle geliyoruz buraya saat on gibi akşama kadar bizimkilerle dağılıyoruz. sonra eve gidiyoruz pek bi şey yok. kendim inşaat ustasıyım, yine tabi hiçbir şey yapmıyoruz derken yine çalışıyoruz ufağ tefek te. öyle sürekli çalışmıyoruz. gendime ait zeytin bağım var, onunla uğraşıyorum ufağ ara sıra. şu anda tembellik yapıyorum onu da biliyorum da
- 35 öyle. tarım sık sık değişiyö mesela. önce çok patates ekerdik, olmadı. so©ana döndük, pamu©a döndük olmadı. şimdi ay çekirdeğine döndük şeyi az diye, maliyeti az diye. terk ediyoruz şeyin bir kısmı yavaş yavaş. mesela burda çok güzel patates yetiştirdi. kamyonlar alır giderdi filan. pamuk da öyleydi. aynı keza onları bıraktık. şimdi onun tanesi bile yok köyde. şimdi zeytin ağırlıklı
- 40 genelde. şimdi çoğu millet zeytine şe' yaptı. zeytinyağı çıkarıyoruz, biz yağ çıkarıyoruz. yeşil satan da var, fabrika da çok. yeni yeni, şimdi yeşil olarak satanlar var, şöyle var. köyde olup ta burda zeytini olanlar var. mesela adam memurdur, dışardan gelmiştir. onlar satıyo, bahçede satıyo zeytinini. biz zeytini salamura olarak yiyoruz. kırarak ta yapıyoruz siyah zeytin de şey de
- 45 yapıyoruz. sele zeytin de yapıyoruz. biz sele yaparız normal kırma yaparız bir de. bir de şimdi yapmazlar çizik zeytin vardı eskiden. bıçağnan çizerlerdi yeşil zeytini. yapmıyorlar şimdi gençler de ona çizik derler marketlerde bulunur o. genellikle kırma yapıyorlar. çizik iyi de şimdi yapmıyor bayanlar. zor, çünkü yani vuracaksın tek tek her zeytini iki üç yerinden keseceksin.
- 50 annelerimiz yapıyordu da, bunlar yapmaz. şimdi gençlerimiz yapmıyor. e şimdi yeni yeni seleye döndük. yani kendi yediğimiz zeytin için söylüyorum, az az sele zeytin yapıyoruz artık. zeytini önce yıkıyoruz, kurutuyoruz, yani suyunu süzüyoruz. sonra bunu bidona koyuyoruz, onu taş tuzuynan, kalın tuzdan kat kat yapıyoruz. bunu iki üç günde bir deviriyoruz. bir hafta on gün sonra sonra

55 içine bir iki bardak da yağ koyuyosun. kendi yağı olması daha güzel, zeytinyağı olması daha iyi. ayçiçek yağı daha güzel oluyor, kendi yağı rengini açtırıyor. onu da karıştırıyorsun, onu bekletiyosun on on beş gün kendi kendine tatlılaşıyor, ondan sonra çıkarıp akşamdan suya koyuyosun yiyeceğin zeytini. tümünü çıkarmıyorsun, yeniden yerinde kalıyor onlar. evet tadı çok güzel oluyor. hani şu markette gördüğümüz kırk elli liralık zeytinler var ya siyah sele zeytin. onlar işte. onu en son zamanda yapıyoruz işte, aralık ayı. biz sele zeytin olarak şe' yapıyoruz. aslında oneftez derler de yani çevirisi nasıl olur anlamıyorum onu. giritçe honeftez derler, türkçesi yutkunmak mı, hazmetmek gibi öyle bir şey.

-köyde kiminle tanıştıysam çocukları okumuş, çoğu da öğretmen.

65 bu şeydir, anası babası fakirlikten kaynaklanan, burda yapacak bir şeyin yok, bakacak bir şeyin yok. ne yapacaksın. şimdi deden gelmiş, dedene vermişler elli dönüm tarla. dedede var sekiz çocuk, sekiz çocuğun da var sekizer çocuğu. atmış dört. birer dönüm yer düşmez, na'apacak. okumayıp na'apacak. mesela bizim köyde bayanlara eskiden beri okuma yazma, mesela hanise

70 ablam yetmiş sekiz yaşında okuma yazma biliyor düşün okula gitmiş o zaman bir kız çocuğu. türkiyede kız çocuklarının okula gitmesinin haram sayıldığı bir dönem. çevre köylerde kız çocuklarını okula göndermezlerdi. hayatımız şiddetnen geçti. şey düşün mesela, on yaşında çocuğu düşün. bir öğretmen bir ders veriyö, anlatamıyosun. sana şu hareketi yapıyo, bura çubuğnan vuruyo

75 şuruya. evet, ben böyle çok dayak yedim. parmağını şuruya koyuyor, şuraya vuruyor cetvelle. şidi babaya geliyorsun, babaya diyosun ki böle böle. bi de baba dövüyor demek suç işledin. sorma falan yok, suçlusun. öğretmen dövmüşse kesin suçlusun, bi de baba dövüyodu. disiplin şeyi o. mesela bize evlerde ders çalışmak şe'aparlardı, küme şeklinde olurdu beş altı kişi. mesela

80 bizi beş altı kişi. işte benim ablam, komşunun kızı. çocuğuz işte. öğretmen geliyodu o zaman gece. artık dersinizi yapın çocuğum falan, oyun oynuyoruz. artık ders yapıyoruz. gaz lambasıyla, elektrik te yok. ertesi gün öğlene kadar dövüyodu öğretmen bizi, dersi biliyosun, yapılmış ama işte göya oyun oynuyodun ya o da suç. öle bir çocukluk yaşıyosun. bi de bizim köy savaşta

- 85 çok şey kaybetti, mesela kurtuluş savaşında köyde erkek kalmamış. on beş kırk yaş arası hepsini şeye götürüyorlar, zaten çoğu da dönmüyor yani. her ailede bir iki tane şehit var. benim dedemin kardeşi izmirde mesela. dedem iki kardeş. bir kardeşi izmirde, ama tanışmıyoruz. hiç tanışmıyoruz, bulduk. adamlar çok zengin. bağ kurmadılar zengin oldukları için. yağni torunlar
- 90 birbirini buldu. şimdi dedem akıllı çıkmış. benim dedem malı yemiş. o mal yapmış, bu bitirmiş. nasıl olduysa. aslında zenginmiş bunların şeyi. zeytinyağı fabrikaları varmış girit adasında dedemin kardeşiynen. bu ali, dedemin büyüğü. dedeme demiş ki bizim annemizin ağnattığına göre. sen şu parayı al sen git oğlum demiş cafere, kardeş. dedeme yani. ikincide ben geri kalan malı
- 95 satıp geleceğim. izmire gidiyo orda kalıyor, buraya gelmiyor. o zaman iletişim sıkıntı. işte ülke savaştan yeni çıkmış bir ülke. yıllar sonra bi irtibat kuruluyor. kuran da annemin amcası. o irtibat kuruyor. bunnar gidip geliyor buruya. sonra burdan iki kişi gidiyor köyden. çocukları orıya askere gidiyor işte, gidip çocukları buluyor ama şey ölmüş. tabi dede ölmüş te. diyo ki ya
- 100 işte bize böyle bi şey anlatılmadığı için, adamlar ama çok zengin, işte bizim babamız böyle bi şey annatmadığı için yani biz sizinle nasıl akraba olabiliriz. babam annatsaydı işte böyle böyle, belki de annatmıştır da, yani bizimkilerin annattığı bu. adamlar çok zengin. yani adamlar fabrikatör. yani adam kılı kılına belli olur. hayinlik mi işte, bilmiyorum. irtibatsızlık mı. ama parasını
- 105 vermiş, dedeme bayā para vermiş, öle annatır annem, çok para vermişler dedeme, yani küpten altın vermiş dedeme abisi. sen git gerisini ben alıp geleceğim demiş. dedem değerlendiremiyo zaten, anlatıyollar. mesela ali dayı hatırlar, hizmetçi kullanıyomuş düşünebiliyor musunuz dedem. benim ananem hizmetçi kullanıyomuş ömrü boyunca. ne yemek yapmış ne ekmek
- 110 yapmış. annannem eskilerden, o da şehirli. şehirden almış dedem annannemi. öyle bir hayat yaşamışlar. mesela benim bir amcam var veterinerdi buranın, izmirde askerlik yapıyo bu. sıhhiye bu adam. benim babam üç kardeş. babaları ufağken ölmüş. en büyüğü babam rahmetlik. işte on yaşlarında babam. yedi sekiz yaşlarında küçük amcam mustafa, en küçük amcam

- 115 kardeşlerden etem. etem sıhhiye olarak askerlik yapıyor şeyde izmirde. orda bir doktor bunu çok beğeniyor amcamı. doktorun da bi tene kızı varmış. demiş ki etem gel ben seni buraya şey koyam, kızımı da vereyim sana. annesine söylüyo. babaannemin adı zehra. demiş ki anne böyle böyle. yok demiş, ben zehra hanım kıoca aramaya gidiyo dedirtmem demiş. yahu seni
- 120 kim görecektir ki burdan gittikten sonra izmire. bir daha kimseyi görmeyecen. beni işe alacak, abime iş verecek. yok demiş, zehra hanıma diyecekler ki kıoca aramaya gitti burdan demiş. olur mu demiş ya. dul ya. kıafaya bak. ya seni burdan gittikten sonra zaten kimse görmiycek, tanımayacaklar seni. artık kıismet mi diyelim. yani izmirde yaşamak ta vardı, burda yaşamak ta varmış.
- 125 babaannem o zaman gitseydi babamlar orda yaşlanacaktı. kabul etmemiş, burda kaldılar. eskilerde çok büyük bir, artık saygı mı diyelim kıorku mu diyelim. bu tarla davasına mesela bin dokuz yüz atmış iki atmış üç yılında kıadasro geliyor mesela türkiyede. bizim burda da geliyo benim dedem ölmüş. babaannem ölmüş. üç tane kardeş mirası şeye yazıyorlar. dedelerinin üzerine
- 130 yazıyorlar. yahu üç kardeşsiniz topu topu. niye yapmadınız. e saygısızlık olur işte babamıza. yav yok ki babanız. şimdi torunlar paylaşamıyor, ayıtlamıyorsunuz. kendi üstlerine, üç kardeşsin burda. başka üç kardeşsiniz yok. neyiniz var. işte bi tane telefon. üç kişi bölecek, bitti. şimdi dedemin babasının üzerinde daha. neymiş saygısızlık olacaktı annesine, anneme ayıb
- 135 olurmuş böyle yazarsak. annem sağken. uğraşsak alınır da çok para vermem lazım. çok uğraşmak lazım. ben uğraştım bi sene. beceremedim, çok ta paramız gitti. yapamadık. yani saygı mıydı kıorku muydu o. e nölucak. bizim kıöyün en büyük zorluğu, eskiler ağnatırlar, biz hatırlamıyoz da. bizim kıöy dışlandı çevre kıöylerden ilk geldiği zaman. muhacir olduğu için, göçmen
- 140 olduğu için. çok dışlanmış, öyle derler eskiler. biz onnarı yaşamadık ama onnar yaşamıştır.

8. METİN	
Derleme Yeri	Turunçlu köyü-Erzin/HATAY
Konuşan	Fatma GÜN (74), Hasan GÜN (77)
Meslek	Ev Hanımı - Emekli

-akraba mısınız? nasıl evlendiniz fatma teyze?

- 1 yok, akraba değiliz de bir köyden. aynı köyden. annelerimiz, babalarımızın şeyiyle. hiç sorulmadı, anne baba tamam dediler miydi oldu bitti. o zaman öyleydi şimdiki gibi değil. şimdi isterlerse yoksam. düğün de davullu, davulnan şeynen olur. yayan getiriyollaıdı gelinleri o zaman. yayan
- 5 getirdiler. daha önce ata binelleıdı. gelinliğim düz, böyle pileli, düz elbise beyaz. beyaz tel giydirillerdi. tel duvak, o zaman parlak teller vardı. telleri giydiriyollaıdı iki taraftan da. sonradan bir tarafı başladılar. bir tarafa hepsini atıyollaıdı. ondan sonra kaldırdılar şimdi. şimdi yok. cehizimde bir radyo almıştı bir de dikiş makinesi. ceyiz sandık kız tarafı alıyoıdı. kız tarafı
- 10 küçük nişan yapıyollaıdı. nişanın parasıyan harçlık veriyollaıdı el öpmeye geldiler miydi, onuynan şey cehiz sandığı alıyoıdı. sonra sandığın içinde yaptığımız işlediğimiz ceyizleri koyuyollaıdı. ben de eskiden işliyoıdum. kanaviçe, sarma, bunları. sarma yazıyoıdun, ondan sonra üstüne işliyoıdun, öbürli iplernen. yumaktı. öbürli, iki çeşit. vardı, çünkü çocukluğumuzdan
- 15 beıli işliyoıdun. küçük çocuk oldu muydu hemen inneyi verilleıdı, öğretirleıdı. on yedi yaşında evlendim. üç tane, dört tane çocuğum olmuştu, üç tane. biri öldü, on dört gün yaşadı. o da tatanoz olmuş, göbeğinden mikrop kaptı. o zaman ebelere, bir şeye gitmedik. bu köyün ara ebesi vardı. ondan mı, jiletten mi nerden kaptıysa. herkes evinde, evlendiler. bir oğlan burda,
- 20 öbürü de dertyolda. belediyede çalışıyoı. burda olan kömüre çalışıyor şirkette. elini oper torun var. her birinin iki tane var. kızımın bir oğlu, bir kıızı var. anıl, sevgi. bu oğlumun iki tane oğlu var. can, caner. dertyoldaki fatmanaz koydu. eskiden vardı, yeni nesil bıraktı. kendiler bilir, ben istemiyoıdum ama biri koydu. dertyoldaki oğlan olsaydı babasının adını

- 25 koyacaktı. iki kızı var onun. şimdi çiğcilikle uğraşamıyok. şimdi hazırcıyız. şimdi hazır bekliyoğ. ekmek yapıyoğdum, şimdi yapamıyorum. yok ceyranda bir tane yapıyom, çünkü çarşı ekmeğini sevmiyom. gene fırındaki gibi. fırında yapıyom. unu eliyonğ ondan sonra şimdi maya pakmaya var. o mayadan koyuyonğ. biraz da tuz yoğuruyonğ. bekletiyonğ mayalansın, bekletiyonğ. fırın da
- 30 yaptım ama ekmek yapamıyom şimdi. öyle ceyranda daha kolay. buranın meşhur yemeğı, cıvık ekmek yapılıyoğdu o zaman eskiden. ağnopteş derdik. eskiden her zaman hamurlarnan uğraşılırdı. fazla yapılmıyor şimdi. onu saçta pişiriyonğ yağnan, cıvık cıvık yapıyonğ. ondan sonra saçın üstüne seriyonğ ince oluyoğ ama. ikinci günde tüketilir o, fazla kalmıyor. önce sadece hamuru
- 35 yoğuruyordun cıvık cıvık, ondan sonra yağ koyuyordun saçta, odunun ateşiyen pişiriyordun. en önemli sulama yapıyorduk, yine hamurnan. bu zamandakiler otnan. otlar da çok severdik. otu da çok toplardık. rodiçez, nasıl diyorlar sizde, endibağ mı hendibağ mı hindiba© onlardan. şevketibostana da şey diyorlar, askolibrus. tikenli onlar, yemeğini yapıyor. otları çeşit çeşit
- 40 yapıyollar. bir gaffe yapıyım mi. ekmeğimizi gösteriyim. ekmeğimiz böyleydi, yapıyor. bu ekmeğın kendi mayası var, eşki maya. ekmek yaptıklarında sekiz tane, on tane onun bir parçasını ayırıllar. bir köşeye dolaba koyallar. bir hafta sonra ekmek yaptığığında hazır mayaya gerek yok. bu mayayı alıyonğ, ununu hamurunu yoğuruyonğ, ekmeğini yapıyonğ. şu fevzinin
- 45 karşı diyordu öldüğünde doktor. orda üzümnen yapmış mayayı. hamur mayasını, üzümü bir hafta bekletmiş diyor. üç tane üzüm koymuş bir bardağın içine, bir hafta bekletmiş diyor. ondan sonra o suynan hamur yoğurdu. biraz bıraktı, mayalanmış. sonra ekmek yapmış. aynı diyor olmuş. yeni duymuştum yani o zaman anlatıyordu kendi. üzümnen yaptım dedi
- 50 mayayı. oluyor mu olmuyor mu, oldu dedi. evler topraknan yapılıyoğ. taş toprak.

-evi siz mi yaptınız hasan amca?

ustalar yaptı zaten. taşları toprakları kendim getirdim. ondan sonra ustalar yaptı. pirket değil yani.

-dinliyorum fatma teyze.

at arabasıynan taşnan toprak örülüyoş duvarlar. harç yerine beyaz toprak
55 kullanılıyoş. kalın duvarlar, yarım metreden fazla. iki taş böyle karşılıklı. bi
taraftan bir taş burdan, bir taş da burdan. harçını şöyle koyar toprağnan.
toprağa da saman atıyollar iyi tutsun diye. araya çubuknan örülürdü. bu hasır
çubukları var ya, ya şey kesellerdi ya, ondan sonra harçını yapallardı. tahta
veya şey çubuknan. saman koyuyordun çok çok iyi yapışsın diye, tutsun.

-en sevdiğin yemek ne hasan amca, teyzemin pişirdiği en güzel yemek ne?

60 şimdi şu durumda en sevdiğim bulğur pilavı. bütün yemekleri güzel yapıyoş.
ama kesme makarna. hamurlu bizim burda hussi yapıyor. şeyi yoğuruyor,
kesme şey ediyor. ondan daha doğal bu. lezzetli olur, çünkü doğal.

-nasıl yapıyor teyzeciğim?

hamurnan, onu çok severdi. kendimiz kesiyok bıçağnan. erişte gibi. ama ince
kesiyon, erişteyi geniş kesiyon. bir çay yapalım öyle şey edin. vallahi
65 zahmet değil, yağmur yağıyoş. gelinimin biri dörtyoldan aldık, öbürü de
köyden. bacımın kızını aldık. memnunum şükür. çok şükür memnunum,
evlerinde rahat olsunlar, bu mutluluk yetiyor bana. öyle deniliyor eskiden
beşli kaynanaynan. benimki çok yaşlıydı. hiçbir gün karşılık vermedim,
şey etmedim. çok yaşlıydı, hiç kırılmadık birbirimize.

-siz de mi iki yıl askerlik yaptınız hasan amca?

70 yirmi dört ay askerlik yaptım, iki sene. valla bizimki piyade şey on altı. hem
malzemeynen hem şeynen. normöl nöbet beklerdik işte bi yanda silahsız.
bizim tüfe'miz yoktu. lastikten yapılmış bir tane o silah olurdu. her nöbetçinin
silah hakkı mermi kullanıyordu. parôlayı bilmesen tehlikeli idi. gerçi
bilmeyen azdı.

-parmaklarınıza ne oldu hasan amca?

75 bizim ineğimiz vardı evde, benim oğlanın evine bağladım oraya. dedim
şurada biraz ot var. yerini değiştiriyim derken parmağı kıptı ip. ipnen kesildi.

dörtüol kabul etmedi hastanesi, balcalıya gettiydik. şimdi olsa bir hal edellerdi. şimdi imkanlar çoğaldı. şindiki şu zamanın doktorları. on beş sene oluyor. bi de ayran yapacaktın yanında iyi giderdi.

-çok geçmiş olsun, fatma teyze nasıl koparmış parmağı öyle?

- 80 çok güçlü çekti, koşarak öbürünün yanına gitmek istedi. iki tane vardı. koşarak çekti, o da parmağı dolaşmıştı ip parmağına, parmağı iptе kaldı. dikemediler, çünkü damarlarınan beraber çekildi. hepsini kopardı. damarlarını kopardı. damarlar kopmuş olmasaydı dikellerdi. göçmen sobası deriz. güzel pişirmiyor, bu sene aldık ama güzel pişirmiyor. üstüne pişiriyor, yemek
- 85 pişiriyor. talaş doldurdun muydu helkeyi, pişiriyor. talaş yakıyok. odun da yakıyor talaş ta yakıyok. bizim de eskiden odunlu öyle oluyordu. ama ekmeğimi pişiremiyom. güzel pişmiyor ekmeği. bilmiyom talaş olduğu için mi yavaş yanıyor, odun koysam. denemedim odunu. talaşnan denedim, bembeyaz kaldı. odun denemedim, odun koyayım. herkes kömür kullanıyor,
- 90 bazı çuval öyle oluyor, bazı çuval güzel, bazı çuval kötü çıkıyor. çuvalların. tüp kullanıyok. bazen iki üç ay gidiyor.

-festivalde sizin yöresel bir oyununuz vardı, biraz anlatır mısınız, nasıl oynanıyor fatma teyze?

- lizona. küpün içine elma konuluyo. ismini yazıyon, mesela işaret koyuyon, hangi elma senin olduğunu çekiliş gibi. içine koyuyollar. ondan sonra akşamdan onu süslüyollar altın, gelin gibi yapıyollar. eskiden öyle yaparlardı.
- 95 televizyon yoktu radyo yoktu bi şe' yoktu ceyran yoktu. o yüzden öyle şey yapıyollardı. içine atıyon elmaları. süslüyollar. bi gece bırakıyon şe' oluyor onun içinde. ertesi gün tek tek oynuyor. şey_ediyo elini batırıyon. biri orda bekçi duruyor. çekiliş gibi. hangisinin olunca ama bir mani söylüyön. önce mani söylüyön. o maninin hangisi kimin olursa o oynar, şey_eder. bir kişi
- 100 çeker. küpün içinden bi kişi çekiyor, ama gösterir kimin bu. çünkü işaretli ya. işaretli, belli o. bizim dilimizden söylüyok. maninin türkçesî yani şey gibi reyhan gibi güzelsin, ama kuş gibi, güzel bir şey gibi, efendi gibi otırıyon

- sandalyede. o çıktı mıydı hoşuna gidiyollar, hoşuna gidiyor kimin çıktıyse. bi tane de diyordu, bir fakire çıktı bu. eyle çektiler. ona çekti
- 105 çekilişte ona çekti. yani fakirdi acaba bulunmadı birin şalvarını diksin. öyle maniler şey oldu. maniye söylüyor ondan sonra çekiyon. bu mani kimin şansına çıkarsa ona geliyor. eyle birine çıktı. fakir işte, ona çıktı. eskiden öğretmenler ev ev geziyordu kim giritçe konuşuyor öğrensinler diye. kim ders yapmıyor. öğrensinler. öğrenin diye. türkçe bilmiyorduk, giritçe
- 110 konuşmayı yasakladılar. hatta ceza veriyollardı. arada ispiyoncu bi başkan seçellerdi. kim giritçe konuşur, hemen yazar öğretmene verir öyle. öğretmen de ceza verirdi. şimdi giritçeyi bilmiyollar, çoğu bilmiyor şimdi gençler. benim çocuklar biliyor da torunlar hiç şey etmiyollar, bilmiyollar. konuşuyon, ne diyon babaanne ne diyon, ben anlamıyom. anlamıyollar.
- 115 giritçe kaybolundu köyde. gene biraz anlıyollar bazıları de. ama çocuklara türkçe konuşuluyor. bizim lamise hiç türkçe, çocukları hiç bilmiyollar. çocukları hiç türkçelleri, hollandaca. hiç türkçeyi anlamıyollar. geldiler miydi çocuklar konuşuyor konuşuyor ama ne dediklerini bilmiyon. heralde hiç konuşmuyolar. çocuk doktoru. türkçe konuşmuyollar, kocası da istanbolu
- 120 yani şey değil. ikisi de türk ama konuşmuyollar. yanlış işte. bilmiyom, hiç konuşmuyollar. hiç bilmiyolar. bu sene geldiklerinde hiç anlamıyollardı. hiç olmazsa türkçe biraz öğrensinler. dili bilmek iyi. onu diyordum lamsaye, böyle olur mu. öle öğrenirler dedi büyüdükçe. fazla öğrenmezler ne kadar desen. kendiler türkçe biliyor. dörtyolda arnavutlar var, az bi şe' fark ediyor.
- 125 anlaşıyok, fazla şe' olmuyor. çok az farklı. istanbulda da çok giritli var bulunuyor yani. evleri sıraynan yapmışlardı. iki oda herkese sıraynan. ocağı da duvarın içindeydi. baca yukarıya kadar duvar. şeyde anca bulunuyor daha ocağ duruyor heralde. o yıkıldı da anca görünüyor. sonra eskiden hepsinin vardı. sıraynan gidiyordu. iki kapılı da niye iki kapılı yapıyollardı. kapıları
- 130 iki kapılı oluyordu. kırkanda da giritliler vardı. dayımız, annemin dayısı ordaydı. biz çok gittik. kırıkânın içinde. kırkânın içinde. çoktan gitmiyom şimdi ama daha önce çok gittim. bir han vardı, yedi tane de dükkanı vardı. yaşlılar gittikten sonra kim kaldı bilmiyom.

9. METİN	
Derleme Yeri	Turunçlu köyü-Erzin/HATAY
Konuşan	Fatma ARAT (67)
Meslek	Ev Hanımı

1 bin dokuz yuz kırk altı doğumluyum. kimlikte kırk sekiz, esas ana yaşımı söylüyorum ama kimlik daha geçerli diyollar. yani hayatta yaşımı saklamam, saklamadım. allahın verdiği yaş niye saklayım. iki oğlum bir kızım var. evliler, iki erkek çocuğum köyde yaşıyollar. üç sene dört sene önce erzine

5 taşındı küçük oğlum. kızım istanbolde oturuyor, orda evli. okuyor torunlarım. büyük oğlumun bir oğlu bir kızı var. ortanca öbür oğlumun iki kızı bir oğlu var. kızımın iki tane erkek çocuğu var.

-fatma teyze, düğün adetlerinizden bahseder misiniz?

nar kırarız. gelin içeriye dış kapıdan gireceği zaman damadın annesî balnan cevizi küçük küçük doğrayıp karıştırıyollar. büyük bir kupa da böyle tatlı

10 kaşığıynan damatnan gelin birbirine yedirir. ondan sonra gelin kaynanaya kayımbabaya da yedirir. ondan sonra elleri eldivenli ya şöyle batırır balın içine kapının hep sağına soluna biraz sürer bir de üst tarafına bi de eşikliğe bal sürer. ağızları tatlı olsun diye yani. yeni ev kuruluyor. bô da giritten gelmiş. ondan sonra gelin gelmeden önce damat evinde şey hazırlallar. pamuk

15 çiğidi, pirinç, şeker, bayram şekerleri, portakal ağacının yapraklarını maşasnan ince ince keseller. işte pamuğun çekirdeği, pirinç, şeker, kağıtlı şeker, bi de bozuk para. eleğe un eleğine koyarlar. onnan sonra araba kapıya gelince arabanın üstüne, eskiden araba yoktu, yürüyerek götürüyorduk gelinleri, ben de yürüyerek. ordan çıktım oraya gelin girdim. neyse başına

20 ataırlar. ama damat tabi gelini görmez. sadece imam nikahından sonra. konuşmuyorduk, görüşmüyorduk yani uzaktan böyle görünce ama kaçıyorduk nişanlıyı. haremlık vardı ne bilim. öyleydi eskiden. komşumuz, annemin kapı komşusu. zaten konuşmuyorduk, benden yaş olarak büyüktü. öbür kayınlarım benim yaşlarımdaydı. onnarnan konuşuyorduk mesela. iki sene nişanlı kaldık

- 25 ama hiç konuşmadık. göz göze kendi evlerinden avludan dışarı çıkarken ben kaçıp koşuyordum saklanıyordum. siz arap mısınız, yerlisi mi. sünnisi de var arap uşaklarının alevisi de var. adanada da var antakya da var iskenderunda da var. yani saygı duyarız. biz de bektâşiyiz. biz alevî kürtlere de'lerdi. bizim esasen bektâşi, kitaplarımızda da bektâşilik yazıyo yani. eskiden
- 30 okuduğumuz şeylerde. giritin yüzde doksanı bektâşi zaten. halen tekke varmış orda. burda yüzde atmış yüzde kırk sünni. ama hepsi be'aber gelmişler girit'ten beraber yaşıyorlardı orda da. döndüler sonradan bektâşi olarak gelmişler çünkü hepsi akrabaydı. ondan sonra buraya geldikten sonra benim karadayı dedem şeyin bibi ağanın dedesiynen babaanneleri birmiş yani amca
- 35 çocuklarıymış. dedem karadayı, pembe teyzenin dedesi. bibi ağa, adamın lakabı öyleydi. hala mı yörükler diyor. fatma şehirliyim diye büyüklenme, babandan çok şeyler hatırlıyorum onları anlat. bizim bak'kalda oldu bitti satılıyor kına. gençken şe' yapıyordum. yazın iki üç defa. buraya gelirken çalı çırpıların mesela cılbırtın bunnarın onların yapraklarını yemişler. bir dede
- 40 de esir kalmıştı haydar adında. denizden dalgalar karpuz kabu'klarını çıkarıyormuş, esir düşenler o karpuz kabu'ğunu nasıl yiyollarmış. yürüye yürüye nerelerden yemende miydi deden. yürüyerek üstlerinde ne sırt kalmış ne hiçbi şe'. öyle iki tane genç kadın öyle kaçarlarken bebek taşıyolarmış böyle artık altı yedi aylık mı bir yaşında mı ne kuca'larında. yorulmuşlar
- 45 yürüye yürüye başka bi şeyler de taşıyollardı ellerinde çamaşır bilmem ne. yolda biri önde gidiyormuş biri birkaç metre daha arkada. öndeki demiş ki komşu bırakalım bu çocukları, zaten biz gidene kadar ölecekler, biz de ölüyo'k, yoruldu'k. bırakılır mı evlat arkadaşaki bırakmış. yürümüşler mi biraz bakmış, öbür o söyleyen ilk söyleyen bırakalım çocukları diye, o bırakmamış.
- 50 kahrından ölmüş kadın. evlat yani bırakılır mı küçücük bebek. tarlada bağda bahçede öldürüyollarmış. çok iyi komşuları da varmış orda. iyi komşuları merhametli. haber veriyollarmış iyi komşuları. tadına bakın, adı ruves ama kızdım ben eltime niye eşşek turbu diyor yemeğin adına, turp otu desin. eşşek turpunu yörükler, çevre köylerden kınıyorlar yiyoruz diye bu otları. o adı

- 55 onnar koymuş. iki sene evvel benim torunum, kızımın oğlu bağıtı. o aralar çıktı heralde bu soyağacı. annemin babasının babaannesinin adı kaç kuşak geride mesela dört beş kuşak. isimleri bile çıkıyor. zaten ismi çıkmasa anlamıyorsun başka türlü. köyümüzün kuruluşu bin sekiz yüz doksan sekiz, abdulhamit döneminde sıra evlerle kuruluyor.
- 60 narı bereket olsun diye bi de buğdaylara yeni başlıyollar ya ekim ayında veyahut ta kışım da ekmeye. çuvala buğdayın içine bi tane tüm nar koyuyorlar. senin annen hala koyuyor heralde nar bereket olsun diye. çuvalı açıyorlar şimdi, narı çıkarıyorlar kırıyorlar yiyorlar, onnan sonra başlıyollar buğdayı ekmeye tarlaya.
- 65 bizim burda köyde dura dura giritçeyi öğrenmiş bir adam vardı. askere gidince adam, çarşı iznine çıkmış pazar günü, görmüşler çarşıda nereye gidiyon, iki genç bayan. bunu almışlar, adam da genç bayanları görünce gezdirecekler zannetti, gitmişler biraz yürümüşler, karşılarından gene onlardan rum bir beyefendi bir erkek karşılarından gelmiş. o dilden demiş
- 70 nereye götürüyorsunuz bu yakışıklı genci. demişler onlar da işte kafasını kopartamaz. kafasını koparmaya götürüyok. anladı hemen, demiş ben tuvalete gidecem, biraz müsade verin. kaçmış, o kaçış. anladı yani keseceklerini. ama çok baskınlar yapmışlar geceleri. iyi komşular haber veriyormuş. rumlar türklerle bu gece kaçın gidin, saklanın. bu gece baskın yapacaklar sizin
- 75 mahalleye evlerinize. kaçıp saklanıyollarmış bir yerlerde. orda doğmuşlar büyümüşler, biliyollar her yer nerde saklanacağını. eltimin de dedesi çift öküzlerden af_edersiniz tarla sürüyormuş karısı her gün öğlen yemek götürüyormuş, yakınmış tarlaları. bir gün de yine öğlen yemeği götürmüş bakmış öküzler dağılmış mı yerinde duruyollarmış heralde. çünkü şey
- 80 takıyollardı ya ne diyorlar o ağaçtan yapılan boyunlarına zigot ne diyorlar ona, bilmiyom türkçesini. gitmiş bakmış kocası bir atmış uzanmış ölmüş kafasını kesmişler, koparmışlar. hiç sesini çıkarmadan geri dönmüş evine. ordaki türkler işte haber vermiş söylemiş. çok öyle öldürüyollarmış yani. bi yerde yakalasınlar odun keserken falan. sonuçta bir köyde yaşıyollardı. her

85 yerde karşılaşıyollar yani. çok şeyler yapmışlar. böyle küplerdeymiş
zeytinyağları, evlerini bırakıp gidiyollardı ya. kapılarda anahtar var mıydı yok
muydu kim bilir nasıl kapatıyollardı. gidiyormuş rumlar ocaқта yemek
yapıolar, o külleri böyle avuç avuç alıp dedem anlatıyordu, zeytinyağının
içine küpe. zarar versinler de ne olursa olsun. yine de o yağı yiyorduk
90 diyollarmış. yani zarar veriyollarmış evlerine bağlarına bahçelerine ama.

10. METİN	
Derleme Yeri	Turunçlu köyü-Erzin/HATAY
Konuşan	Fatma Suna ARAT (69)
Meslek	Ev Hanımı

- 1 ben adanadan geldim köye. biz esas babam burdaydı. benim abilerim büyüdü adanaya göçtüler. adanaya gittiler yani. benim bir abim bir kız kaçırıldı adanaya gitti, adanada şey kaldı. sonra biz burda fakirdik, yani köyde babam benim çok fakirdi. ondan sonra abilerim gitti hepsi. dediler hadi babaynan
- 5 anneyi de alağ, kız kardeşlerimizi de alağ gidek. yani orda oturak hepimiz. oraya gittim ben. çocuk gittim yani. sonra büyüdü, benim herif mesela eltimin kayını beni istemeye geldi. kayınbabam rahmetlik geldi. beni istemeye gelmedi başka kıza gitti. bilenzik getirdi şöyle iki üç çift miydi şimdi fazla hatırlamıycam üç çiftti heralde. orda bir tane halamın kıızı vardı, dedim bir
- 10 sürü bilenziği var dedim giritçe ama. diyor ki bunlar senin olmaz mı. dedim git bre sen de, niye benim olacak. adam gitti dedim. neyse ordan da işte o nenemiz de annemin analığı vardı, nene diyorduk biz, tete diyorduk hatta. dedi ki sen niye diyor başka yere gitmişti diyor kız istemeye. vermemişler, ayırım yaptılar yani sunni alevi var ya. onlar sunni bizler aleviydik. dedi ki sen
- 15 niye sağa sola gidiyon ki dedi bak burda güzelim kızlar var diyor. niye diyor sağa sola gidiyon. istesene sen diyor birini şurdan. ondan sonra işte benim bacım var daha ufağ, benden büyük görünüyor, ama ben daha büyüktüm. beni kestirdiler, beni istedi, babam da hemen verdi. yani yok demedi. gel zaman git zaman işte gelin geldik. geri döndüm köye. bunlar sordular geldiler
- 20 nişanlın nasıl güzel mi. aynı o zaman eylen sunam diye türküsü vardı ya aynı suna gelin gibi güzē' yakışıklı demiş. sonra kaynanam rahmetlik dedi ki iki tane fatma var, suna kıalsın dediler. suna kaldı ismimiz. herkes suna biliyor. kimlikte elli iki, doğumluyum ama babam rahmetlik o zaman hepimizin kimliğini bir çıkardı, sıraylan yazmış o zaman. yani asıl yaşıımı bilmiyom.
- 25 düğünlerde kulak çorbası, artık biz de öyle söylüyoruz, kuru fasulye pişiriller. pilav yapallar işte. içkiciler içki içer düğünde. nar kırallar. eskiden köyde ulaşım zor olduğu için ancak ya hasta olacan öyle gidecen ya işte yabancı

- gelin geliyor o annesine gider mesela öyle. ama şimdi gelin bacı, gelin deyim, gelin misin. böyle portakal ağacı ekeriz evin önüne, kaysı ağacı, nar ağacı,
- 30 mandalina, zeytin ağacı var. zeytin tarlada da oluyor ekseri. bir tarlamız var zeytin. bôğday ekerler, arpa ekerler, sera karpuz ekerler. benim oğlan bostan karpuzu ekiyor, benim adam satıyor. poşetin altına eker, büyüyene kadar poşette olur, sıcak basana kadar. ondan sonra üstünü açar öyle tarladan satar. maydanoz ekiyor. maydanoz ekti bir kere biçti. dereotu ekiyor yani her
- 35 şeyden ekiyor, bezelye ekiyor. ot yemeği çok bizde. eşşek turbu diyolar turp otu. aci hardal, eşşek turpuna benziyor aynı yaprakları biraz daha geniş. kavurmuyok, haşlama yapıyok. kömeç pişiriyok, bir de hindiba. eskiden de bir de şey olurdu şöyle ocağ olurdu. şömine diyollar şimdi.
- bizim burda bir adam vardı, ancak biraz giritçeyi biliyordu. yunanlılara
- 40 kapılmış, onu keseceklerdi yani giritliler yunanlılar. askere gitmiş orda giritçede diyollar ki nereye götürüyorsunuz bu genci. giritliler diyor ki bunu nereye götürerek dedi. götürerek diyor şöyle kenara, diyor kafasını kesek. giritçe söylüyollar, o da çat pat anlıyordu. dedi bunlar beni kesecek. en iyisi mi kaçayım kaçtı onlardan yani giritçeyi bilmeseydi keseceklerdi adamı. yunanlar
- 45 kesiyordu türkleri.

11. METİN	
Derleme Yeri	Turunçlu köyü-Erzin/HATAY
Konuşan	Seher ARAT (51)
Meslek	Ev Hanımı

- 1 tarlaya gidiyorum. mesela bezelye zamanı, fāsüle zamanı fasüle toplamaya, bezelye toplamaya, zeytin zamanı zeytin toplamaya gidiyorum yani. kendimizin de var başkasına da gidiyorum. mesela kardeşime gidiyorum, amca çocuklarına gidiyorum, akrabalara gidiyorum. benim ekimim yok.
- 5 benim sadece bi dönüm yerim var, ona da buğday ekiyoruz. bizim bakçalımız var. eşime orda da yardımcı oluyorum. ben sizi gördüm, siz beni görmediniz de ben sizi gördüm. sadık abi sormuştu, annen evde mi diye. bakçaldaydım işte. eşimin işi olduğu zaman ben bakkala bakıyorum.

12. METİN	
Derleme Yeri	Turunçlu köyü-Erzin/HATAY
Konuşan	Nasibe GÜN (47)
Meslek	Ev Hanımı

- 1 tesadüf, bekarlık soyadım nasibe arat. gelin görünceyiz. bu teyzemin kızı, hem görümcem. bu amcamın oğluna aldık, soyisim değişikliği yaptık. aratı verdim günü aldım. vallahi biz çocukken güzel geçiyordu da şimdik güzel değil. eski bayramlar hiç yok. çocuklardan eski sevinç yok. bizler nasıl
- 5 sevinirdik, herkese gideceğiz diye, sabaha kadar uyumazdık. şimdi öyle değil çocuklar. çünkü çocukların her isteği oluyor heralde ondan. bence yani. ben kendi görüşümü söylüyom. yani biz mesela bayramlarda kıyafet diktirirdi annem bize. onun hevesiynen sabaha kadar uyumazdık. hiç heves etmiyoılar. o zaman maddi yönden de herkes sıkıştı. şimdik eskisi gibi değil.
- 10 cenazelerde de kuran okunur, üç dört gün yemek pişmez, komşular getirir. bir hafta on gün akşabalar, komşular ne gönlünden kopuyorsa cenaze evinde pişmez.

-yaza, önümüzdeki yıla tarlaya ne ekeceksiniz?

- tarlaya normalde buğday ekiliyor. bezelye her sene, pakla. buğday kasım ayında ekiliyor. şimdi çıkıyor yani mutlaka her sene buğday ekilir. gerçi
- 15 eskisi gibi muhacir ekmeği yapmıyok artık ta, ama gene de bizler yapıyok yani. alasını yapıyok. kaynanam da hem teyzem hem kaynanam. eşşek turbunun haşlamasını yapıyok. önce suyu kaynatıyorsun, onu güzel bir yıkıyorsun. ama böyle çok kaynıyacak, harlı harlı, kaynıyacak. onu içine atıyon yemyeşil haşlanıyo. ondan sonra iyice bakıyorsun, piştirse onu
- 20 süzüyorsun. üstüne biraz zeytinyağı, biraz da tuz. fıstık gibi olur. salçalı yaptığımız otlar da var. askolibrus diyoık biz, şevketibostanı salçalı yahni gibi yapıyoruz. arapsacı var, anason gibi kokuyor, onu şevketibostannan pişiriyoruz. eğer azsa kömeç var, fatus yani kangal var. ama çok lezzetli oluyor. çayı doldurak mı artık, çoktü mü. eşkilimelek, ebelik, labada diyollar

- 25 ya istanbulda bunnara. bu ekşi. toygaya da koyarlar yerliler. dereotu gibi ama öyle koğmuyor koğla, marasa deriz biz türkçesi mayana. nenem anlatırdı, ney pancarı diyorlar acı pancar var ya çorbasını yaptığımız onu söküp onun uçlarını yiyor dedem hayatta kalmak için. nenem anlatırdı ağlardı böyle. babasının çektiklerini her zaman anlatırdı. böyle diyor kuru ekmek, böyle
- 30 duvarların arasında olurdu alırlardı diyor, böyle çırpırlardı kurtu biti hayatta kalmak için. bizim gençler de öyle birkaç kişi biliyor öyle giritçe konuşmasını yani. mesela bak ben altı kardeşim, ailede bir tek ben biliyom konuşmasını, öbür kardeşlerim bilmiyo. anlıyorlar ama bilmiyo konuşmasını. geçen sene lamise aradı girit adasına gidecekler. o zaman sadık abi senden aldı ya
- 35 köylülerin şeyleri. ordan beni arıyor bana diyor ki yemin ederim diyor, bubuş ben diyor köye geldim, sanki köye geldim diyor. ordan arıyor beni öyle diyor köye geldim diyor bubuş diyor. tabi iki defa gitti. o da geçen sene sadığı aradı. dedi ki bana bizimkilerin girit şeyinden hangi köyde yaşadıklarını adresini al ben oraya gidecem. sadık abiden aldı. sadık tuttu konum attı
- 40 lamiseye. lamise de ordan gitti ordan arıyor beni ben köye geldim diyor köye. çok benziyor bubuş diyor zeytin ağaçları bile aynı şekil aynı şey diyor. sonra ben dedim çok çok resim at bana, attı daha saklıyoğ yani şeyden attı öyle gerçekten de diyom. kız evlerin kenarında da atmış, otlar çıkmış ay yazık nası'. kapılar nenemin eski evin kapısı gibi, kapılar aynı de mi sadık abi.
- 45 lamise at-tı bana hepsini gördüm yani ben. hani değirmen varmış taşı oraya bile gitti, her şeyini attı bana. jojonun aynısı işte su değirmeni. burdaki zojo da ermeni yapısı değil mi. işte daha önce yapılmış eskiden varmış. kapılar eski tahta eski. nenemin mesela ben hatırlıyom kapısını, öyle atmış bana lamise girit adasından. tahta kapı, tek kanat ta oluyordu iki kanat ta.
- 50 kaynanam göstermedi mi talip dedenin yaptığı değirmen taşını. biz kullanıyoğ, nohut çekiyok işte onnan. masası dışardaki masa talip dedenin yaptığı masa. günlük güneşlik bir günde gelece ekmek yapmış oluruz. fırını yakarız görürsün. dün gelseydin, var ya dün yaz günü gibiydi.

13. METİN	
Derleme Yeri	Turunçlu köyü-Erzin/HATAY
Konuşan	Fezlet KILIÇ (67)
Meslek	Ev Hanımı

- 1 fezlet kılıç, fazilet fezlet yazdılar eski zaman fezlet yaptılar işte. bekarım, üç tane kızım var bir de oğlum var. torun da var. evli evli, yalnızım. iki kız burda, biri uzman öbürü şeyde iskenderunda. evleri yakın yakın şurda. eşim herhalde yirmi iki sene oldu gençti. köy ekmeğinin işte yazın gelirsene çok
- 5 oluyor öyle. köy ekmeği şey yapıyok. önce unu eliyok, sonra tuzunu atıyok. bir de şeker de atıyok, sonra mayayı koyuyok, eşi maya. sonra yuğuruyok. yapıyok tahtaya koyuyok. mayalanıyor ekmek sonra fırına koyuyok, görmedin mi o şeyi. sonra mayalanıyor, fırına koyuyok pişiyor. öyle yapıyok işte. fırın kapımızda. mahalleye bir iki dene oluyor işte. valla her sene
- 10 ekiyordum bu sene yağmurdan ekmedim orda. havluda patatis ekiyordum, bir de kabak ekiyordum. fasulye ekiyom, biber ekiyom. seneye sağ olursam evvelkini ekerik. patatis ekiyom, kabak ekiyom geçen sene ektim maşalla bütün köy çiçek geldi topladı sarma yaptı. kabak çiçeği sarmasını yapıyok. kabak çiçeği böyle değil mi ya içini dolduruyok sonra böyle kapatıyok. kabak
- 15 koyuyok, çiçek, patlıcan. ne koyarsan yapıyok işte öyle. ne anlatacam, vallahi eşim çok iyidi, kötü dayağını yemedim yalan aramıyım. çok güzeldi onun için heralde allah baba erken aldı. işte allahın işi, amin cümlemize. işte bir kız evliydi o zaman heralde bir kız evliydi. sora işte gaynım vardı. evlendirdik işte, oğlan okudu uzman böyle işte. önceden çalışıyorduk, inek
- 20 vardı ineğe bakıyorduk. pamuk ekiyoorduk, soğan ekiyoorduk, fasulye. önceden çok çalışıyorduk. her şey ekiyoorduk. bir de bezelye gimi şey ne diyorlar onu, papules yabani bezelye, onu da ekiyorduk çok güzeldi. papules diyorlar, yeniyor aynı bezelye gibiydi. sonradan da onu, önceden onlar ekiliyordu. ama şeyde bulunuyor tarsusta.

14. METİN	
Derleme Yeri	Turunçlu köyü-Erzin/HATAY
Konuşan	Sıdika ASLAN (73)
Meslek	Ev Hanımı

- 1 vallahi çobancılık yapıyoşdu kocam, belki otuz yıl yapıyoşduk. çocuklari buyüttüm ordan geçiniyorduk. biraz da tarla vaş_idi. çok rezillik çektim. leçede de gidiyordum. hem süt taşıyorduk ordan hem odun taşıyorduk. töbe rahmetli bir kadın vaş_idi orda. ne dedi hem ticaretli hem ziyaret, hem
- 5 koyuna gidiyon hem odun götürüyon sūdünü alıyon. çok rezillik çektim bir kere girdim evin içinde uyuştu elim, tovbe evin içine kadar götürdüm sūdü döküldü. yani döküldü aşamıyom, rezilliği. rezillik oldu, rezillik çok oldu o zaman. ne yapıyım elimden kaydı. çok çektim. yapardım peyniri, satardım. noru satardım, gelip millet kapiş kapiş yapıyordu benim peynirimi. çok
- 10 lezzetli. ben şey haksızlık yapmıyordum. hile yapmıyordum. bak, bazıların peyniri on kilo çıkardı, benim peynirim beş kilo çıkar_idi künde. çok basıyordum üstüne de taş koyuyordum. tepsinin içinde taş koyuyordum. sonra şey yapardım noru çıkarırdım börek yapardım. ekmeği yapardık böreği yapardık. furını şey iki defa yakardık. sōra kaķ koyuna git. mali bekleyin.
- 15 öğlenden sonra giderdim töbe giderdim. benim kız biraz büyüktü. onu bırakıyordum çocuklarnan. maşalla sekiz tane çocuk büyüttüm. vallahi iřallā. koyunlar töbe giderdim. ölecekti koyun şey kuzu alırdım emerdim şeyin altına sōra iyleşirdi. bir saat sōra bakıyon yürüyor kuzu. canlanıyoş, şimdi bi şe' kalmadı. kocam gitti koyunlar da gitti. on beş sene mi on altı sene mi
- 20 öyle bir şe'. ne yapıyım öldü o da kalp vardı. kaç defa dedim doştora da gitmedi tobe. hiç gitmedi doştora. ayaklarım ağriyor diyor böyle şöyle, iki defa geçirdim le krizi şeye koyunlara. sōra dedim git bir doştora git. şimdi bir şeyim yok şimdi bi şe'm yok. gitmedi. çocuk olsa götürürsün erkek adamı kandıramadım. gece saat dōrtte mefat etti gece. kaķti koyunları çıkaracaķti.
- 25 bakıyom geri geldi uzandı bakıyom hırılıyor, burası yoķarı çıkmıyor nefesi. hırılıyor, sōra bakıyom mefat etti. götürmedik doştora da burda kömdük. benim evim şurda yakın. bak ğabak çiçeği böyle altını şeynen çıkarıyon

küçük kaşıknan çay kaşıknan. onu çıkarıyon dışarda da biraz var, onu da çıkarıyon şeyini de kesiyon biraz. suyle temizliyon biraz üst üstüne koyuyon

30 kapanmasın. yok şunnar şöyle çiçekler şöyle yapıyon kapanıyor. güneş olmadan topluyok. ama bunnar da çok yazın biz yapıyok her zaman. yazın çok iyi. bu şimdi benim halamin kıızı. sıdıka benim de sıdıka isimim. bu da kardeşimin avradı. iki tane kardeş vardı mori ikisi de öldüler. eskiden karılar ne diyordu un varsa le evde yağ, çeşit çeşit yemekler oluyor. bu un diyor kaç

35 çeşit yapıyorlar. bazlama yapıyorlar borek açıyorlar makarna yapıyorlar şilofta yapıyorlar laduriri yapıyorlar. ladurir un çorbası onu da yapıyorlar. şöyle sašta sulu sulu yapıyorlar biraz, sōra koyuyorlar pişiriyorlar. sōra üstüne da pekmez koyuyorlar. ağnoptez diyorlar tōbe eskiden annemiz dolu yapardı, her zaman onları yapıyordu annem. elma gibi oluyor altı üstü

40 pişiriyon sōra. cıvık ekmek. ama biz içine lor koyuyok onların cıvık cıvık lor. boş ta oluyor.

15. METİN	
Derleme Yeri	Turunçlu köyü-Erzin/HATAY
Konuşan	Sıdika EL (66)
Meslek	Ev Hanımı

- 1 ben hiç evlenmedim, hayata küstüm yani bi noktada. bilmiyorum artık, rahmetlik babam hastaydı ona baktım. ondan sonra kardeşim hastaydı, ondan sonra annem rahatsızlandı. hep hastalara bakmakla şe' yaptım. başkasına bakacağıma dedim kendi yakınlarıma bakarım. ben öğretmen lisesi
- 5 mezunuyum. atanamayınca işte, hayata küstüm. ayaklarımın üstünde durmadıktan sonra evlenmeyi hiç düşünmedim. o yüzden ondan sonra kendimi atalarım adadım. onlar da gittikten sonra böyle tek başıma kaldım işte. allah sağlık versin. işte biz ot yemeklerini çok şa'p-ıyoruz. kışın mesela sürekli dışardan ot. hardaldı, hindibağıydı, ondan sonra şevketibostan,
- 10 mayana, bi de deve dikenini diye bir ot var, o insanın eline batıyor, ama yemeği çok güzel oluyor. onları topluyoruz temizliyoruz, ondan sonra o otu haşlıyoruz. öbürlerini haşlamıyoruz ama. bunları haşlıyoruz ondan sonra yanına mayana koyuyoruz. o devedabanını koyuyoruz. şevketibostan ıspanak kökü hepsini karıştırıp kömeç hepsini karıştırıp sulu yemeğini yapıyoruz. çok
- 15 lezzetli oluyor. şimdi o erken pişmiyor, öbürlerini haşlamıyoruz sadece o, deve dikenini haşlıyoruz. sadece biraz çünkü pişmiyor. öbürlerini birlikte koysan diğer otlar erir o diri kalır. o yüzden onu biraz haşlıyoruz. giritli aç kalmaz. şimdi eskilerin şöyle bir lafı var. bir tarladan geçti, burdan diyorlarmış ki burdan giritli geçti. çünkü ot bırakmıyorlarmış. giritlinin
- 20 olduğu yerde ot kalmıyor, yenecek ot kalmıyormuş. burdan mutlaka giritli geçmiştir diyorlarmış eskiden. çünkü biz kışın sürekli ot yeriz. hardalın haşlaması, haşlıyoruz salata gibi. limon tuzu yağını şeyini pul biberini katıp öyle şa'pıyoruz. hidibağın da öyle haşlayıp salata gibi şa'pıyoruz. ıspanağı haşlıyoruz kavuruyoruz. böreğini yapıyoruz yemeğini yapıyoruz. yani biz
- 25 kışın aç kalmıyoruz ottan dolayı. kömeci ayrı yapıyoruz. mayana kuşbaşı etle çok lezzetli oluyor. tavuk etiyle de güzel olur. ama köy tavuğu olacak tabi. normal hazır tavuk değil. şilofta var, hamuru incecik açıyolar, ondan sonra

- oqlavayı çekip öyle doğruylardı eskiler ince ince. onu kurutup erişte gibi ama erişteden daha ince çok ince baklava şeyi gibi incecik şa'pıylardı. yani
- 30 öyle keserlerdi kuruturlardı. kadın doğum yaptığı zaman bir çinke haşlayıp işte şa'pıylardı. suda haşlıyolardı, sütü olan sütle, üstüne tereyağı bi de küncü. küncüyü kavurup havanda dövüyolar. fındık, tarçın herkes ne yiyorsa onu atıyolardı. lohusa.ya süt çıkarsın diye veriliyodu. bizimkiler genellikle hamur işi. eskiden hamur işinden başka bi şey yoktu. kız erkek ayrımı yok
- 35 bizde. bizim köyde hiç yok. bir bunlarda var. rahmetlik kaynanası, biri bunların serbes köyde tarlalarını aldı. her çocuğa payını veriyor. bu oğlan çocuklarda kıamyon almak istiyor. kaynanasına demişlerdi kaç tane çocuğun var, iki tane çocuğum var dedi. iki oğlu var sadece ya. burdaki sızıka abla demiş ki niye diyor biz nerden geldik, biz kimin çocuğuyuz. iki tane oğlum
- 40 var diyo, niye kızların çocuk değil mi çocuklara demiş kıızı. o zaman demiş sekiz tane çocuğum var, evlat evlattır tabi hayırlı evlat istiyen, evladın hayırlısını istiyen. erkek olsa da kız olsa da. akrabalık adları aynı. anneanneye kadını diyorlardı, babaanneye babani. ama ilk gelenler kullanıyordu, şimdi kullanılmıyor kayboldu. şimdi nene diyor, dedeye faqus
- 45 derlerdi, şimdi ağababa derler. ya ağababa ya dede diyorlar. teyzelere tete denir. giritçede mama derler, biz anneye mana diyok.

16. METİN	
Derleme Yeri	Turunçlu köyü-Erzin/HATAY
Konuşan	Zeynep ÇAKIR (59)
Meslek	Ev Hanımı

- 1 valla kimlikte atmış iki doğumluyum, kimliğe mi bakıyım. bilmiyom yani, tam yaşıma yazmadılar eskiden öyle. biri ölünce öbürünü yazdırdılar. bilmiyom heralde. valla bizim çocuğumuz hiç olmadı yâ. yeğenler var işte, yeğenleri seviyok. en büyük burukluk zaten o, işte eşimnen tanıştık. eşim
- 5 olmasaydı diyor ben evde kalırdım öyle diyor eşim. şaka yapıyor. yani giritliyim diye ben gurur duyuyorum yani hiç çekinmeden. şe' yapıyorum kimisi çekiniyor hani giritli demeye hani çünkü dışlanıyok ya. ben ne mutlu diyom giritliyim yani, ne mutlu türküz, yani ben utanmıyom yani giritli olmağtan. biz mesela bizi şey olarak görüyorlardı. siz diyor müslüman
- 10 değilsiniz diyor. nasıl değiliz camimiz var. mesela hepimiz kuranı da biliyok şeyi de biliyok yani. çok şükür allaha yani müslümanız niye diyom bizi. e diliniz çalışıyor diyor şive, e tamam şimdik araplardan otursak araba döner mesela. kürt gelinlerimiz var, e şive hep diyenler mesela çalışıyor dili. biz asla da dışlamıyoruz yani. gerçekten bak giritliler misafirperver, yabancıya sahip
- 15 çıkan. çıkıyoruz ama diğer şeylere git, kapını açmıyolar sen kimsin niye geldin. diğer kesim yani, değil mi. yani biz sahip çıkıyoruz kim olursa olsun. mevlana gibi kim olursan ol gel diyok yani biz. kapılarımız açık. işte öyle yani halen dışlanıyok yani gerçekten, mesela gençlerimiz iş istesin şeyden, hemen siz diyor giritlisiniz yani şeysiniz diyor hristiyan. yani yüzümüze
- 20 karşı diyebiliyolar yani bu gerçek yani, iş konusunda gençlerimiz biraz zorlanıyor hani. girit köyü gavur köyü yani öyle bi şe' olamaz yani. biz kabul etmiyoruz yani. gavur giritli. biz diyor kapımızı açık bırakamıyoruz diyor komşu köyleñi ama size diyor güveniyoruz diyor, yani şeyimiz de düşse, mesela bazen öyle buğday düşüyor traktörün arkasından. eşlerimizi de size
- 25 güveniyoruz diyor ama biz diyor kendi kendimize yani eşlerimizi güvenmiyoruz diyor yani diğer köyler komşu köyler var. yani ki o kadar yani güvenini sağlamışız yani bu giritliler göçmenler. yani her türlü yünden

- gerçekten yani, güveniliyor yani öyle şey değil mesela, diğer şeyleri biz güvenmiyók. ama muhacir olarak yani giritli olarak böyle elimizi asla uzatıp
- 30 ta harama şe' yapmayız. rum işte, diyoruz biz rum olsaydık yani dedelerimiz orda kalırdı yani. niye türkiyeye geri gelsin ki.
- işte eski işkenceleri anlattı. mesela her iki senede bir bebek dünyaya getiriyordu annelerimiz. annelerimiz tarlaya da gitmek zorunda. tuttu annem rahmetlik abime emanet etti beni bi de ablamı. o da ablam hiç susmuyormuş.
- 35 eskiden de böyle ocağlar vardı, ocağın üstünde bıçak vardı. o tahta bir iskemle koymuş, bıçağı devirmiş abim çabıknan, ablamı kesecek. son anda böyle bıçağı şe' yapmış, yani annem gelmiş tarladan yetişmiş. ne yapıyon orda, kesecem di-yor ne iki tane bıraktın diyor birini bakamıyom diyor. bari bunu kesim diyor, abim mustafa ablamı tam kesecekti, annem geldi. aksi
- 40 ablam da susmuyordu. e sen diyor niye bana iki tanesini de emanet ettin, hani ben bakamıyom ikisini de. sinirinden ablamı kesecekti annem yetiştı bıçağı aldı. bunu rahmetlik annem her zaman anlatırdı. işte birinde de, yokluk vardı ya fakirlik çok, annem rahmetlik babam rahmetlik şey kesmiş bir horoz büyüktü. neyse annem de pişirmiş iyicene kavurmuş böyle ocağ vardı.
- 45 kavurmuş horozu. horozu pişirmiş iyicene öğlen yemeğı için yani hazırlamış çocuklara. bu da, bizim bir oğlan vardı öğretmen emekli. tutmuş tencereyi açmış horozun hepsini yemiş. kemikleri atmış sağa sola. şimdik annem geliyor hani öğlen sofrı kuracak ya. o kardeşim de şey gösteriyor dişlerini. aha anne ben diyor hepsini bitirmedim diyor horozu. giritçe yani konuşuyor.
- 50 hepsini ben yemedim diyor ama dişlerinde sarkıyor şeyleri, horozu. yani çok gerçekten yani işkence, fakirlik diz boyuydu eskiden yani. dayak, annem bizi her zaman döverdi. zapt edemiyordu ya. zapt edemiyordu mesela dört kız arka arka mesela oğlanlar maşalla. beş oğlan dört kız. oğlanlar allahı okudu, hepsi meslek sahibi oldu. halbuki evlat evlattır yani ister kız, allah
- 55 hayırlısını versin. işte en uzak hatayın köyü bizim bura. sınırız biz yani hatay sınır. çok istediler şeye bağlanak ceyhana veyahut osmaniye. kim kabul etmedi sadık. kabul edilmedi değil mi.

17. METİN	
Derleme Yeri	Turunçlu köyü-Erzin/HATAY
Konuşan	Halime AY (71)
Meslek	Ev Hanımı

- 1 vallahi yaşlılık çok zor öyle karınça gibi gidiyok işimizi görüyok yani şükür allaha. bundan aşağı düşürmesin. yaşıım yetmişin içine. çocuklar vardı hep evlendiler şükur evlerine gittiler. ben yalnız, bir allah bir ben evin içinde. yıllarca, ottuz dört. şimdi on beş tatil geliyor ya, otuz üç bırakıyor otuz dört
- 5 giriyor. yıl he gencecik gencecik çocuk öyle hep bekar idi. neleş çektik neleş çektik neleş dayul çaldık. çok şükür, yirmi sene yirmi üç sene beşaber durduk. yirmi sene, ilk çocuğum nişannılıydı büyük oğlum hayder. okudu bir oğlan okudu yani, bir kız da okudu liseyi bitirdi. ama üniversite kazanamadi. öyle duruyor amma iki tane öğretmen var. şükür allaha, çok şükür
- 10 hamdolsun. biri iskenderunda biri adanada. büyük oğlan adanada, küçük oğlan iskenderunda, öğretmen ikisi de. torun var ekizdi bile var vallahi. ikizleri liseyi okuyollar, bir kara kızımız var hemşire, nişannandi. nişannandı şimdi tayini şeye çıkmış eskişehir. evel edirnedeydi. edirne de ama şimdi eskişehir. tayini orda göçecekler şimdi nişannısınnan aynı meslek. aynı
- 15 meslek o da şey ambulaj içinde. ama şimdi hıralda hastaşanede diyor çalışacak. ordan geldi tayini ya edirnededen şimdi eskişehire gitti. şehir orda hıralda hastaşaneye çalışacak. bir iki gün geldi evlerine, telefon telefon yeni hastaşana açıldı, orda çalışacak istiyollar. yani hemşire. hemşire nişannılı maşalla görsen nişannısı ne güzel. he valla ne güzel, şimdi duydum ben de
- 20 şimdi. dün geldi benim kızın annesi evime. o da dedi bana o da duymuş diyor altı ağustos düğünü olacak, davet edeceğiz seni. vallahi ndresini bilsek davet ederik. altı diyor ağustos amma. yok salôn. salôn iskenderunda.

-eskişehire gidecek misiniz teyze?

bir yere de gitmem. ne yapacam. yôk yôk yôk halim yôk. şu ayaklaş destek çıkmıyor yôruluyok. gözleşim kulaķlařım duymaz, ne yapacam orıya. bir

- 25 yere de gitmem bir yere de. ancak düğüne gidersek orda, iskenderuna, gidersek kismet olursa. işalla. bir sorun olmasa hasta olmağsık allah bilir. öteki de torunum var şükür o da öğretmen. ilk çocukları yani. bakın onları da aynı meslek, ikisi de kocası da kendi de öğretmen. senin de kocan da öğretmen. sen de öğretmensin. kurban olsun öğretmenlere. vallahi, çok
- 30 şükur işte, tolu yağmasa yağmur olsun. yani faydemiz onu diyom. bağıle bir de şey onun da tayini karşı. karşı görev yapıyollardı, yapıyollar karşıta. benim öteki büyük haydärin kıızı, büyük oğlanın kıızı. kocasıynan aynı meslek onlar da ikisi de öğretmen. he çok şükür allaha, babası da bağıle babası da orda görev yaptı. karşı hayderim, kıızı da gene aynı yerde, aynı yerde vallahi
- 35 onun da tayini aynı yerde çıktı baksana sen. hem ora loğ haydär, yerine lo gönderdin kıızını. he diyor ne yapak, mesleğimi de diyoğ aldı yerime de gitti. öyle dedi oğlum öyle dedi. işte çok şükur hamdolsun. annen baban var. annen var baba yok e. hepimin o yolu yolcusu. hepimin o yolun yolcusu. neçe gençler gider. benim herif çok genç idi. elli üç yaşındaydı. genç idi genç.
- 40 çekti taşındı şimdi. işalla' hayırlısı yavrum. zorsunmuyor musun sen. mani, söylerik sahar, türçesini beceremiyöm.

18. METİN	
Derleme Yeri	Altıncağ köyü-Dört Yol/HATAY
Konuşan	Sıtkı ÜZ (61)
Meslek	Esnaf

- 1 buranın yaşam standartları daha yüksek. en çok tahsilli orda daha çok okumuş. benim dedem ağa, allah rahmet eylesin. hakikat ağaydı dedem. benim dayılarımdan münferitler, hiçbirisi de adam olmaz. halen o zihniyette giderler çoluğ çocuk da öyle. yani burda biraz okumamışlar işte. yani işte ben inat
- 5 ettim ben çocukların hepsini okuttum. en az okuyan hüseyin. tekniker oldu o da, süt ve süt ürünleri okudu. işletme de okudu. iki yılda bitirdi. yani ailede en az okuyan o. hepsi evli çocukların hepsi. kızlara kızım bak okursanız istediğinizle evlenirsiniz, okumazsanız istediğime veririm sizi, everirim. laf olsun diye söylemedim, samimiydim o konuda. okursanız istediğinize varın
- 10 ama okumazsanız sizi istediğime veririm. şükür allaha hepsi de okudu, istediklerine vardı yani. yalnız ankaradaki biraz uzaktı, bir kızım biraz uzakta, iyi yaşayacağıma inanıyorum dedi mesela. allah razı olsun damat ta iyi birisi. konyadan mütedeyyin beyefendi, yani bizden daha iyi. burda bektaşî yok, turunçluda var. burda hiç yok. şimdi burda iki aile geldi. biz alevi diyok onlar
- 15 bektaşî diyor. ama onlar da şey yaptılar, dönüştüler. onlar da şimdi hacca gitti, hoca oldu, hacı oldu, imam oldu, dindar oldu. yani onlar da öyle. burda yok orda var yani. onlar da eskisi gibi değil ama yani mesela orda da çok aile turunçluda onlar da islamiyeti şe' yaptılar.
- inan eski düğünler şimdi, hakiki şeyler kalmadı. şimdi nasıl, aynı. gidecez
- 20 düğün salonunda efendime söyleyim, ha şimdi şöyle, ben kendi adıma söyleyim. bütün çocuklarımdan düğün yemeğini ben kendim yaparım. yani çocukların hepsini ne bilim işte konyadan geldiler, mesela güveç yaptım onlara. patlıcan güvecini yaptım. ayşe kadın fasulye, dövme pilav, pirinç pilavı, salata, cacık. halen, on yıl oldu gittiğim zaman veyahut ta ararlar nasıl
- 25 bi yemekti o diye. yani farklı bir şey. hüseyinin düğününde kavurma yaptım. tosun kestik o zaman, elimle kestim. bizde düğünlerde herkes börek çorbası

- derik kulağ çorbası derik bilir misiniz onu. ben mesela kuru fasulye yaptım haticenin düğünündeydi. onda da farklı yemekler yaptım. ama kuru fasulyeyi yaptım hep derler onu şeyde yaptım, büyük teşte yaptım ama keçi
- 30 kaburgasıyla. yani kızım eski öyle şey gelenek kalmadı. aynı buralı olduk, yerlisi olduk. vallahi kalmadı. şimdi daha evvel mesela düğün çalınacaksa bundan ama bu otuz yıl öncesinin, öncesi. işte o zaman böyle çok, maddi imkanlar güzeldi. bir hafta insanlar gider at arabasıyla öküz arabasıyla, işte tarlada yazıda odun sökerler kök sökerler, sabaha kadar ateşinde bir hafta en
- 35 az on gün düğün çalarlar. yani onnan sonra ekmeğimiz farklı bizim, düğün için mesela bir nohut ekmeği yaparız. bir kaytmaç yapılır, normal ekmeğin köy ekmeği yapılır. efendime söyleyim yemekler ona göre hazırlanır. çok meze yapılır. yirmi otuz kırk elli tene koyun keçi kesilir. yani ama onlar şimdi kalmadı. onu anlatamam yani ben bilmiyorum daha. yok yok öyle değil.
- 40 humusu yapıyolar ya şimdi o öyle değil. nohutu ıslatırarak yaparlar bizimkiler. onun farklı bir eməğı ama çok güzel bir ekmeğin. eməğı çok onun. düğünlerde muhakkak o olurdu. şimdi yufka yapılyo. şimdi en en zengin işi, en iyisi ne köyde bir börek çorbası olur. ama yemekleri şirkete yaptırırlar yemek şirketine. yani işte benim gibi var daha. mesela şimdi geçen bi arkadaşın
- 45 oğlunu everdiler. nasıl diyim yirmi teştı. keçiler kesildi. börek çorbaları, kuru fasulyesi pilavları hem bulgur, dövme vardı yani. o da niye oldu, gelin istanbullu çocuk istanbulda okuyodu. gelin tarafı işte sizin gibi meraklı, illa çekeceğiz buraları dediler. onlar bir hafta düğün çaldılar. amma şöyle, adamın durumu iyi . yani üç gün beş gün masraf etse dokunacak biri değil. bi de bir
- 50 oğlan olur mesela masraf ona göre. yani şimdi o şeyler de önemli. ondan sonra bizde zorlama olmadı. ben babamdan öyle gördüm dediğim gibi kız gelin ettim kız aldık hep, yani bu fakirliğin bi şe'si yok. şu olacak bu olacak yani böyle şeyler olmadı hiç. yeter ki anlaşsınlar.
- eşim giritli, daha bizden şeyi yok. yani annem babam tam, şeyi yok yani.
- 55 anam da o dönemden kalma. biz de giritliyiz hala. bundan sonra karışacak. oğlumun eşi giritli değil, gelinim. işte benim damatların ikisi giritli değil.

- kayınbabası yani alinin giritli değil. ama yani yine bizden şeyi yok. bakın bizimkiler kaç, kaçına geldiler, mübadil değil, kayınvalidem mübadil. bizimkiler nasıl diyim, şimdi o zaman giritte, rumlarnan ordağı yaşayan
- 60 insanlar bacı kardaş gibi komşuluk ilişkileri var. ne biliyim bir kazma lazım oldu, bir kürek lazım oldu, işte buğdası kalmadı, yārın ekmek yapacak, unu kalmadı. birbirinden alıp öyle yaşıyolardı. oraya ne zaman fıransızlar geldi. fransızlar geldi onlar başlattı, ama ardından fransızları kıovan ingilizler geldi. ingilizler bu sefer bizimkilere aynı şey nüfusuyla da çünkü. ingilizler geldi
- 65 bizimkilerden tarla sürölmeye gidilecek, uzun sürecekt. nerde bulurlarsa orda çok eziyet ettiler bizimkilere. ondan sonra bizimkiler azınlıkta kalınca yani bizimkiler öyle dert yanmayla kolay bi şey değildi. çok. mesela benim dedem değil de dedemin kızeni. bunnar iki kişı bir mangle ingiliz askerine teslim ediyolar bunları öldürsün. bunları bağladılar, bir mangle askeri parçalamışlar
- 70 elleri bağli, elleriyle. güçlü insanlardı. ama şey düşünce işte, öldürecek sizi gelmek isteyen gelsin. bunları giritte bunlara. gidemezsin, bir haftada gidecekken kırk gün kırk beş gün, o ağustos, sıcakta, orda zatı yirmi bin insan da telef oldu. ondan sonra geri kıalan gemiye binenler de geri döndüler. orda çok telef oldu. zor, yaşlanınca biraz duygusal oluyor insan. benim komşumuz
- 75 rahmetlik, babaannem rahmetlik, nişanlı kıızları, hiç bunları. rahmetlik derdi ki yani en az yüz tane gelini dizdiler böyle kimisi hamile kimisi nişanlı. nişanlısını, eşini, babasını da kıarşıasına dizdiler. anlatırlardı kestiler kıarınlarını yardılar çocukların. ingiliz gavuru işte, aynı şeyi iftira attılar bizi. yani bizimkiler öyle geldi bizimki. yani bu oturduğun zaman sabaha kıadar
- 80 yatmazdı. şimdi bizi bırakmazdı kıarı. bir şey aklına geldiği zaman çıldırırdı. on dört yaşında görmüş, her şeyi hatırlıyordu. zaten öldü kırk sene ama aklı başındaydı. aklına geldiği zaman fittırırdı. ben de onların da bir resmi var da evde o. orda çekilmiş bir resim. orda çok aşırı aşırı zulüm görüyor bizimkiler.
- 85 bizimkiler aslında burdan kıaramandan gitme. yani orayı sultanları fethedince kıaramandan gidiyolar bunlar uçbeyleriydi tabi. orda güçlü insanlar, orda üç

yüz yıl kalmış üç yüz yıl. ama sonra dediğim gibi orayı biliyorsun italyanlar bi ara italyanlara geçti ora. onnan sonra sonra yunanlar işgal etti. bizimkiler gitti işte onnan sonra şey olunca yine o yunanlar ingilizler ayrıldı, saltanat şe' olunca. ama kıymetli bir yermiş çok kıymetli yer. gitmedim, gitmişler,

90 şimdi yine gidecek bir ekip martta. martta gidecek, bir ekip daha gidecek. onlardan başka burdan bir grup gidecek. ben bu sefer gitmeyecem nasip olursa tabi. şöyle ben burayı alırken borçlandım kızım. benim burda olmam lazım. orda imalat her şeyin başında olmam lazım. bir sürü sıkıntım var yani. burayı ben kendim aldım. bi de kriz, şansımıza bizi etkiledi. makineler hep

95 yabancı olunca. her şeyden biraz imtina ettik, ama allah nasip ederse borcumuz biterse. çocukların hiçbirisi, hep okudu ama hiçbirisi iş sahibi olmadı. anğara dil tarihi bitirdi, yani o dönem otuz altı mezunun içinden ikinci sırada kendisi. çok başarılı bitirdi. orda öğretim görevlisi kalacaktı.

19. METİN	
Derleme Yeri	Altınçağ köyü-Dört Yol/HATAY
Konuşan	İlhan ÜNLÜ (57)
Meslek	Emekli

- 1 şimdi burayı sultan abdulhamit yaptırdı. üç sıra olduğundan üç nahiye yani. o zaman üç nahiye gelmişler giritten. nahiye yani ayle olarak yani üç ayle oluyor. mesela kasaplar, kırıkçılar, öğürler. bunlardan şey olmuşlar yani isim olarak yani. işte bura kırıkçılar caddesi diye geçiyor. bak şu bir, şu iki,
- 5 ortadaki ev ekleme yani. yapısı, ortasını boş bırakmış sultan hamit. yani herhangi bir sel mel olursa aradan sürtüp gitsin, yani evi götürmesin diye şey bırakmış. ekşeller yani. bak şu mesela şu ortadaki ev ekleme. kızım şu ekməğımızı alır mısın kızım. yok, bura sonradan yapılma ya. esas sultan hamit yaptırdığı ev bunlar. bak eski tarihi daş duvarları duruyo bak. hangi eve
- 10 gidersen git aynı ev yani, standart. bunlar daş duvar. komple daş duvar yani bura. o sonradan yapıldı o tavan onnar. düz bir ağacı vardı işte. mertek üzerindeydi yani, bu tavan işi sonradan yapmışlar yani. bak hiçbirinde tavan yok. kıramit yapmışlar üstüne. giritli değil hanım, yerli. yerli bizim hanım, kuzucularlı. buyrun yemek yedireyim vallahi.

20. METİN	
Derleme Yeri	Altıncağ köyü-Dörtöl/HATAY
Konuşan	Mustafa KASAPOĞLU (83)
Meslek	Çiftçi

- 1 bahçem var, tarlam var. burayı da kiraya verdim onlara, baktım kaldırsın diye kaldırmamışlar. biz giritliyiz, hanyalıyız, hanyalıyık. yani çok eskiyiz biz. biz burda doğduk. dedem altı kardaşı. altı erkek kardaşı, iki de bayan, halam sayılır. durum bu, burda eski yani hättızâtında asaletli bir ailenin
- 5 çocuklarıyız biz buranın. yani öyle alle cello değil. müslümanlığı seven insanlarız. tarla verdiler, ev verdiler. tarlaları var bahçe yaptılar. bu evler abdulhamit zamanı, o arada yani şöyle bak şu araya, nasıl şey etmişse ev yapmışlar, orıye boş bırakmışlar. hem böyle çalışıyollar hem böyle. buralar benim öbür amcamın çocuklarının. girip çıkma rahat olsun diye. herkişin
- 10 tapusu ayrı. bir evin bir kapısı var, o da var. şimdi bak şurası alt taraftan kapısı bi de burdandı, orayı şe' yaptı çocuklar, öbür tarafı şe' yaptılar, hem alttan kapı vardı hem üstten vardı. bunnar sökülecek, benim burda gayretin ev vardı, onu şe' yaptım. bu kerpiç ne yapar biliyor musunuz, serin tutar. biz portakal koyuyoruz, yatağ yatağ. buranın şeyini benden iyisi bilmez ben
- 15 üniversite mezunuyum. yedek subaylığımı yaptım ben, bizim şey zamanı idi. liseyi bitiren yedek subaylığı yapardı ya. onnardanım. ben şeye de gittim, görev ile mücavirliğim için kıbrısa gittim görevli olarak. biz şimdi şey genelkurmay arabasıyla rüştü erdelhun vardı genelkurmay başkanı. yabancı dil ne biliyor, şu. hemen çağırıyorlar. ben görevli olarak orıya gittim o
- 20 rumların konuşmalarını falan şe' yapmak için. benden başkasını da şey edemezsin bulamazsın. ben biraz yaşım olduğu için, bunlar benim en yakın akrabam da. ben seksen iki yaşıdayım. akşamdan sonra kimse buriye giremezdi. orda bir bekçi vardı, burda bir bekçi vardı yani şey olarak.

21. METİN	
Derleme Yeri	Altınçağ köyü-Dört Yol/HATAY
Konuşan	Mustafa ASLAN (46)
Meslek	Memur

- 1 burda sadece giritliler vardı. sultan hamit döneminde yapılmış bu eski binalar, üç sıra bu şekilde taş evler göçmenler için yapılmış. yine bizden türeyenler, yabancı hiç yok burda. aşağı taraf yerli dediğimiz kesim. dedelerimizden dinlediğimiz kadarıyla girit hanyadan gelme buradakılar bu mahalle. hanyotes
- 5 derler. giritin kendine özgü bi dili, yani göçmen dili diyorlar yunan bulgar girit üçü birbirine karışık bi dil. kıbrıs rum kesimi. değişik bazen. biz anlarınız onları da. size teyzemgilnen röportaj yaptırım biraz bilirler onlar amma.

22. METİN	
Derleme Yeri	Altıncağ köyü-Dört Yol/HATAY
Konuşan	Bekir Ramazan ÖZ (86)
Meslek	Çiftçi

- 1 bizim babamız değil dedemiz geldi. dedelerimiz geldi yani giritten. düğünlerimizi aynı eski buranın durumuna alıştı yani aynı oluyor. bazısı kapalı mevlütlü oluyor bazısı balo oluyor. işte öyle. eşim yarım yerli yarı giritli. tanıştık, akraba da. tanşıyor insan, ora merak ederse öğreniyor.
- 5 öğrendi dili. fakat biz bile şimdi, benim çocuklarım var kızlarım, onlar bile unuttu konuşmuyor. çünkü evde konuşmadık ki hanım da öleli on iki sene oldu. nohutlu ekmek vardı fakat onu da bıraktılar yiğenim. onları bıraktılar, insanlar işte. ben hanım varken somun yapardı güzel nohutlu veya öyle sade. bayılırdık, şimdi hanım öldü. furın da bozuldu, gelinler ne ekmek yapıyor
- 10 evde, hep furından satın alıyoruz beyaz ekmek. furını biz yapardık keremitnen. kiremitnen şu ev kéremidi var ya şu marsilya değil de öbür keremitten. şimdi bir çamur bir kiremit bir çamur bir kéremit onnan sonra şöyle şöyle kubbe. ekmeği o kadar güzel, o kadar hem yarar. buğday ekmeğiyen yani. mayası da vardı onun. onun mayasını mesela bugün ekmeği
- 15 yaptı, ondan bir tane ayırırdı. azcık eşkirdi maya olurdu öyle.

-bağın bahçen var mı bekir amca? ne ekeceksin seneye?

benim bahçem var, mandalin var. hatta, tarla kalmadı. ben de namaza gidiyorum. siz az sonra gelseñiz biraz portakal götürürdünüz.

23. METİN	
Derleme Yeri	Altıncağ köyü-Dört Yol/HATAY
Konuşan	Hüseyin ÜNLÜSİNİKÇİ (69)
Meslek	Çiftçi

- 1 yaşı sorduñ mu aylığı da sorucuñ. atmış devirdik, yetmişe doğru çıkıyok. çocu'm bizim meslek şimdi daha evvel demirçiydik. demirçilikten çiftçiliğe döndük. şimdi her şeyi bıraktık. şimdi hani ünlüsınıkçı dedik ya bizim sülalede sınıkcılık ta var. yani bu bi tarafın kırılır, çıkar, bilmem ne olursa onlardan da
- 5 ilgileniyok. şimdi esas bizim aşiretin memleketi konya karaman. konya karamandan giritte giderik, dedelerimiz, giritten de burıya geliriz. yani muhacirlik burdan doğuyo zaten. muhaciriz, mübadil değiliz. onu başa sorma. babam da bilmez anca dedem bilirdi, babaannem bilirdi. yalnız yüz senenin üstünde. ben hatırlamıyım şimdi ben bilmiyim bile. dedemiz, hatta dedemizin
- 10 de geldiğinde öyle on beş on altı yaşındaymış. yani evli gelmemiş ordan. zaten burda bir oymağık yani şurda. burada karışık, yerli muhacir karışık, çorba gibi kız aldın kız verdin. şimdi turunçluda turunçludagilerin yaşlılar türkçeyi de bilmez. orda yaşlı var, biz.im burda yok. ha gençleri zaten orda durmuyór. okuyór, memleketi terk ed-iyór. aynı akraba bağı var zaten.
- 15 şimdi turunçlu var çınarlı var iskendurun gittin mi bi de pirinçlik mi diyorlar. işte yani şimdi kalmadılar. zaten atatürk kurnazmış, şimdi şöyle, ordan gelenleri hepsini bi yere oturtmamış. ha bunnar törer, çoğalır, ayaklanır, aynı kurtler hesabı. şimdi şöyle bak bizim muhacir aşiretinin çoğu sahil kenarı, bu mersin tarsus izmir antalya istanböl. şimdi muhacir yemeği yok burda
- 20 yavrum. bizim muhacirlerin yeməğı ot yeməğı. ondan da fazla yaşallar eskiler. bak şimdi o turuşlu dediğin yerde bak şeker yok, işte çocu'm yeşillik biraz da fakirlik var. işte fakirlik var yavrum. zengin zaten kaçık orayı bırakık, yerleşik dört yola ceyhana osmaniye. şimdi bu muhacir yeməğı mı. şimdi yemek kültürü bizdeki olan yemek kültürü hiçbir aşirette yok. hayatta aç
- 25 kalmak. çıkar şurdan bahçeye birkaç tana ot bulur, yeməğini yapar karnını doyurur. şimdi bizim burdaki öbür yerli dediğimiz onnarın işi de pancar, bulğur pilavı. meşhur zaten eksik olmaz. orda da yörük var. bizde yerli

- muahacir. yalnız esas bu köyün kuruluşu bizimkiler. bizimkiler geldi, sonradan yerli dediğimiz aşiret. o zamanın muhtarını getirirsen de şuraya bir
- 30 mesken kur. esas bizimkileri atatürk çiftliği var, şimdi tuşluya giderken yeniköyün altı. bizimkileri oraya götürdü de biz burada yaşamak demişler bizimkiler. şimdi ora biraz şöyle diyim ben, bataklık sivrilinek çok olur diye bu tarafa kaçmışlar dağ kenarı.
- eşim sen sağ ol, beş sene oldu gaybettik. giritliydi, şeker olayı vardı işte
- 35 şekerden ölmedi amma barsak dolaşımı oldu ameliyat edemediler. bahçemiz var narinciye, bostan başka zebze başka. bostan dediğimiz karpuz işi olur kavun olur. zebze işte patlıcan biber fasulye bu zebze. bostan dediğin mi karpuz kavun. esas sen nerelisin. antakyanın içinde benim gelin var. bu sene oğlanı everdim o da öğretmen. benim oğlan izmirde şimdi, makine mühendisi. gelin
- 40 esas denizçileri geçer geçmez ne diyolar bekbele. gelin antakyada öğretmen. memleket orası. anası babası zaten dışarda ne diyordu orayı ya, uzak bir memleketti amma. almanca öğretmeni, kızım ben hiç sormam. istersen akşama kadar bırak, benim için sorun değil. işim de yok. ne anlat-iyim ki şimdi düğün mü. otur kızım otur oğlum kabul ediyon mu, he tamam bitiyor.
- 45 eski düğünler çocu'um bir hafta sürüyodu. benim düğünümde sıkılan mermi bi cami yapardı bu kadar ki. ya şimdi eskiden iş kaygısı yok, ney bi buğday ekiciyi bi de biçiciyi. şindiki yeni yetişen nesil bilmez ki böyle geldi böyle gidiyor. yeni yetişen nesil esas bi şe'den anca elinde telefon karıştır internet işte iş dediğin mi sırtını döner. akşam oldu mu da yemek ister. babam ağa
- 50 çocuğuydu, oğlum ben ağa çocuğuydum arpa ekmeği yedim, he yani biz şikiyatçı oluyoduk işte şunu al bunu al. ağa çocuğu arpa ekmeği yediyse acaba alt tabaka ne yemiş. yani sıkıntılar olmuş. yani rahmettik ba'am annadırdı. karneynen ekmek aldık kaç çocuğun var üç çocuğum üç ekmek misal. şeker yağ gaz yağı şimdi gerçi ceryan var yani eskilerimiz çok çekmiş.
- 55 zaten genelde bizim muacir aşireti canlı malnan uğraşırdı af edersin koyun davar amma şimdi o da olmaz oldu çünkü her taraf taş ev. toplanacak yeri yok. nesil dili bile unutuyor. halbuki her dil bir insan. amma şimdi git yeni şu

andaki evlere git muhacirce konuşanı yok. giritçe, şimdi rum başka. rum yunanistan . şimdi ba©zen çıkıyor şimdi yunanistan bir pıroğram yaptığı

60 zaman bazı kelimeler yani sayı su bu şeyler annaşıyor, çok kelimelerini annayamıyorsun. girite ben mi, evden çıkmaya korkuyom bre yavrum. sıhhat yerinde değil, şimdi bizim burdan giden olmaz da turuşludan olur. şimdi arkadaş başıboş adam olacak. boş adamın işi şimdi. çok evler yıkılık amma, bakımsız değel yavrum. şimdi senin en az çocuğu olan eskilerin beş. on beşi

65 de olan var, evet. şimdi on çocuktan aşşığı olan zatan birbirine gırğır geçellermiş. şimdi bizim ayle sekiz gişi kıardaş falan en azı biz, şimdi amcamın yanılmıyorsam on bir, yani ondan aşşığı bulamañ. ne dedik az evvel, yeni yetişen nesil beğenmiyör. biz baba ana evlat ne yapar on, sekiz iki daha on. on çocuk iki odada yetiştı. şındikine bak yok, yüz kırk yüz elli metre ev
70 istiyo.

antakyaya géttim orda bi künefe yedim, orda eski evler var. çocuğum şimdi bak şurdan deliçay köprüsü var. ordan bu taraf bizim aşiret dedelerimin. öbür taraf ermeni hatta yanan evleri belki de görmüşüñdür. yanan ev var daha. şimdi ora sıkıştırınca burdakılar kaçtı nereye uyluğa. dağın kenarına. burayı

75 yakıp yıktılar. şimdi o işğaldan bir teslim olmayan yer buraydı. hatta dört tane silahı vardı yani osmanlı mavzeri derler. dört silahnan burdaki köye savunuyollardı. şimdi şurdaki irana bakıyöñ ne yaptılar bir adamı istediği hedefte öldürdüler. şimdi haberleri izledim iran bilmem kaç tana füze sallamış, seksen tana asker ölü var diyör. amerıkanın seksen tana askeri öldü

80 diyör amma inanmıyom ben. allah o günneri geri getirmesin. şimdi ağasın paşasın. şimdi çok eskiye gitme seksenin evelini düşün, şimdi sağ sol girmeyen yer bir bizim bura vardı. rahmetlik babam muhtardı. her tarafta, burda kıardaş kıardaşa silah sıktı sağ sol meselesi. yani bunnarı da yaşadık gördük. şükür bir bizim burıya girmediydi. şimdi ise pkk diyor. zaten bu hepsi dışarının oyunu.

24. METİN	
Derleme Yeri	Altıncağ köyü-Dörtöl/HATAY
Konuşan	İbrahim ÜNLÜSİNİKÇİ (39)
Meslek	Çiftçi

- 1 burda narenciye ve zeytin. eskiden zebze vardı. değışen ekonomik şartlar çiftçiyi, bi de zebzenin türkiye ekonomisinde para etmemesi ve şeyden dolayı hep narenciyeye ve zeytine döndü. on bir yıl türk silahlı kuvvetlerinde çalıştım uzman jandarma olarak çalıştım. kendi isteğimle istifa edip ayrıldım.
- 5 emeklilik, eskiden yirmi yıl çalışıp ondan sonra emekli oluyorsunuz. artık yaşa takıldığımız için ne kadar emekliliğı hak etsen de yaşı beklemek zorundasın. eski adetler kalmadı öyle diyim ben size. insanlar artık geçim derdine düşmüşler, babamla zaten röportaj yapmışsınız. bi de bizim giritliler zamanında ordan burıya geldiklerinde anlatılanları söylüyorum, tam
- 10 eşyalarını yükte hafif pahada değerli olan malzemelerle buraya gelmişler. yani orda varını yoğunu bırakmışlar, ama geldiklerinde burda hali vakti yerinde olan insanlarmış. maalesef burda tembelliğe alışmışlar ve o zamandan bu zamana o kuşaklar da bunu görünce artık eski üretkenliğı şeyi bırakmışlar, hazırı yemişler. babam ne zaman anlatsa söyler, benim babam ağa
- 15 çocuğuydu, anlatsana baba. babam anlatsın. şimdi şöyle bi şe' var. zaten kendi ait bir şeyimiz var da rumca derler. ama biz az çok annarız da babamgil en son kuşak yani onnar konuşur. biz sadece bazı kelimeleri annarız, ama dilimiz dönmez onnarı anlatmaya. biz muhacirce deriz, rumca demeyiz yani. burdaki evler iki oda, iki de kapısı var. sebebini söyleyim ben size, zamanında giritte
- 20 düşman geldiğı zaman bi kapıdan geldiğı zaman arka kapıdan kaçmak için o. şu anki şartlarla aynı değil. bizim oralar hep bahçelik, himlik, öyle düşünün. him dediğim bu ziraat bu nasıl diyim böğürtlen çalıları olur ya onnarın büyümüş dağ gibi olanını düşünün. ormannık insan içine girdiğı zaman kaybolacak şekilde. o zaman o zihniyetle yapılmış, düşman alt kapıdan
- 25 girerse arka kapıdan kaçmak için. nerden girerse girsın kaçış yani. şimdi şöyle bi şey var. babaannem rahmetlik anlatırdı. bizim o evlerin üs tarafları ermeni topervol derler. yani muhacircede topervolün karşılığı bahçedir yani ermeni

bahçeleriymiş oralar. yani biz giritten geldikten sonra ermenilere aitmiş işte
değiş toğuştan dolayı bizlere şey yapmışlar yani ermeni bahçesi derler hala.

25. METİN	
Derleme Yeri	Altıncağ köyü-Dört Yol/HATAY
Konuşan	Cemal BAĞ (65)
Meslek	Çiftçi

- 1 bahçem var bağım var. ya ekiyok ufak tefek te şimdi ekmiyok. kardeşimin çocukları satıyor ben de yardım ediyom o anlamda. ya giritte dedelerimiz bizim evde şey oldu. ba'amın ganalıynan bir de dedem bir karı daha alıktı, hatta o heç türkçe de bilmiyördü, biz baktık. anamın anasına da dezzem de
- 5 bakıyordu, yaşlıydı o zaman onlar dedelerimiz o dediğim karılarla. bir gün de bi şe' şe' yaptım ben, eniştemin evine gittim. eniştem müdür yardımcısı okulda tokide dört yolda da, oraya vardım öğüne. tokide oturuyodu benim kız o zaman da, başka ev aldı. hemşire benim kız dört yolda. hastanenin altında ev aldı. benim enişteye dedim ki ya bizim şu şeyi bul dedim girit adasından göç
- 10 eden adamların şeyini buluş mu dedim, nasıl göç ettik. bulurum dedi adam bir buldu ki saña anladıyom ben. dedim ya onu bulabiliş mi bulurum dedi. bak yüz senelik. buldu böyle seyrediyom gemi böyle yanaşık bizim muhacirler hızlı hızlı eşeknen atlara biniyor gemiye. yoksam öldürüyolar her gün birini kesiyor yunanlılar. aynı böyle ağılasım geldi o anda. azdık bizim türkler
- 15 onnar da çok çoğunluk. her gün birini kaybediyolar kesiyolar. yaşlı adamlar söylüyördü bize her gün biri kayboluyor bizim türklerden. sonra atatürk işte, atatürk müydü hangısı burıya gettirdi bizi her tarafta dağıttı türkiyenin. abdulhamit. daha o evlerden de var bizde. nenemin var bizim de var bozduk şimdi. ya onu bilmiyom ilköğul mezunuyum ondan. işte yüz sene oldu. ordan
- 20 girit adasından yüz seneyi geçti.
- bahçe var bizim tarla kalmadı ki ekili, ona bakıyom çocuklara da verdim gene ben bakıyom. oğlum da polis osmaniyede gızım da burda hemşire. evel başka yerlerdeydi burıya tayinleri çıktı. iki çocuk ben fazla istemiyom. biz de on gişiyik allaha şükür. sekiz gişiyik iki de bacım var. ya ben istemiyom çünkü
- 25 çok bakmak zor hatta yeniköye gidip çalışıyorduk ya fasulya, baña dağılırdı oralı benim hısımlar. diyor iki tane daha yap yok diyom zor beslemek. şakala

- anamıñ yaşında kadınlar ha. ya durumun eyi diyor emekli olduñ, tarımdan emekli oldum bi de. bir de ben budak yapardım yeniköyde üç dört ay çalışırdık. bir adam daha bulurdum benim gibi sağlam. dört ay ağaç budardık
- 30 soğuk ki böyle gidemeñ. benim hanım yörük ežas, öz yörük ha. izmir tirede de var benim kaynımın hanımı orda, şeyleri var yörük. orıya da gittim ben de yoldan geçtik kamyonnan, yük alıyórdık bilyon mu. yörük benim hanımın köyü. ya biz her tarafa giderdik ba'am rahmetlik kaçakçıydı benim, ağaç kaçakçılığı yapardı. iki atı vardı ki deve gibi al. ağaç kaçakçılığı yapallardı o
- 35 zaman bi de böyle hançer biçer de olurdu ba'amda o zaman. çınko ve tahta götürürdü. ağaçları biçiyolar burda tahta yapıyolar bozulukta. orda da tanıştı orda hısımlarım var benim ceyhan sarımazı köyünde esas hısımlarım da. kaynanam yeniköye gelin geldi. hepsini amma evel tanıyordum ben kızları şunu çalıştık ta. bir de ben çalışkan adamım öyle sabah namazı kaçarım.
- 40 şimdi biröz bizim hanım uyur ben kaçar sobayı da yaçarım otururum rahatsız etmem. rahat tabî, param da olur eyi kötü benim. o önemli hâ. tabî ya öyle mi para oldu mu huzuruñ olmaz mı. bâzi yerde de çok para oluyor, evel adamları dellerdi ki filan yere para bırakıcın yoksam seni öldürürük. onnarı belki sen bilmeñ kırk yaşında var mısın yoksam benim kıznan hastanedeki,
- 45 seksen iki seksen üç doğumlu o. tamam işte yani bir de ben yalan konuşmam. yalnız şöyle olur o anda konuşurum şimdi adamlar döğüşücü o siñirnen, o anlamda yalan söyleciñ yani. adamlar çünkü siñirli kadın olsun. aha o gün bir tanesi çıktı hemen bildim sarımazılı yörük, éhsanın şeyinde kızını kaçırık güle güle patladıñ hanımnan. benim hanım yörük ya onnarı da tanıyo mecbur.
- 50 ceyhanın köyü amma sarımazı köyü. siğirimden hem gülüyóm çok ters adamlar ya o kadar adamnan konuşmak istemiyom avradıñ da canı sıkılık konuşmüyór ya kız onnan, çok ters ya yörükler. bir inat ki ben de biliyomda o kadar ters. belki bilmeñ sen de. tamam bu kadar, daha var da zor söylemesi.
- mayanaynan, mayana da bişiriyók öyle pırasaynan da koyúyok. ot yalnız ilk
- 55 pişerken koküyór böyle, duramañ biraz sōra. az bişti mi onu yeciñ böle tere gibi yeşil bor yerlerde bitiyór amma o, süy olmayan yerde başka bir ot var

- gene burda da getiriyök satıyök ta, şimdi o daha ufağ çıkılık diyöler şöle o eşşek turpu şurda var bak onlardan da. onu işte kaynadıcın bir de kavurucun saçda yumurta da kırıcın bi de somun alıcın şurdan, çok iyi ama ha, tabî ya
- 60 yedikçe yiyesin geliyör. ta'am işte bak onnarı da tanıyöm ben, turuşlu, orda benim hısımlarım yörüktür işte birazı. onnar çok vicdanlı adam, olsun çok vicdanlı ha. hepsini tanıyöm ondan saña dedi o çocuk giden, bu adamı sor dedi. orda da bazen ordan zibil getirirdim at arabaynan benim hısımlardan burıya ağaçların köküne atardım, elli sene önce amma. orda denize giderdim
- 65 bir de orda su var derin. oriya suya girerdim ben yüzgeş bilyom beş metre derine amma yüzgeş bilyom yoksam orda ölüñ balçak altı. ta'am işte bizim vardı evel bizim evde bişirillerdi. şimdi de var benim ecevit fırını yaptırdım böyle ufağ amma hanım bişirmiyö. iki kişi kaldık satın alıyom burdan. şey yapıyor yufka ekmek sıkma yapar çökelikli, yanmaz tavada da yapıyor yiyök
- 70 işte bazlama hem de saçta şey yapıyor. öte yanda da git yâ benim o, bak köye gidicın ya turuşluya öte yanda bak sarımaşı köyü var yörük amma onlar ha, yok o ufağ köye gidicın ya turuşluya, ordan altı kilometre mezarlıktan geçicin böle yakın yörük onlar amma ha dokuztekne de var bu yanda yalpalak var hepsini bilirim. sarımaşı büyük yer yalnız çalışkan adamlar. bir de onlara
- 75 ne décin bak. ben yunanistanda kardaşımın bak benim kardaşımın biri almanya berlinde. milletvekili vardı, adam, hatta her sene davet ediyor on beş gün kalıyolar. onnan konuştuk ne dedim bilyon u. bizim muhacirler diyom toprakları satıyor, hepsi yörükler alıyor. so©ra da diyor ki bizim muhacirler, niye öle söyledin. ya yalan mı diyom. adamlar zengin oldu yörükler, çadırnan
- 80 geldiler yeniköye. kamyon, tır dolu. ya o tamam, gene emeklilik var eyikene, bir de atmış beş yaşından sonra para veriyör devlet. olma ha ne yapıcın. aha televizyonda izliyorum ben ağleycim ya bağzı yerde. bazan dutup evleniyör kız dün de söyledi. üç dört tene kocaynan evlenik çocuk doğuk. söylüyör bir daha çıkarık şurdan olur şurdan olur. sen diñnemiyon mu o esranın şeyini
- 85 açıyom ben, néyē.

ta'am o yörüklere de git. onnardan da bilgi al. yaşlı kadınlar var olur orda hemen. kadına derler anneanne olüyör. işte kaffan çalışırsa biliñ amma zor. orda bir asker ocağında şimdi duyuyor adamlar, asteğmenler beni çok severdi. çünkü bende hırsızlık olmaz bak, bu kadar para var üstüme zimmetlidir ona

90 da ben bakıyom. amma beşten sōra gidiyom ben, subaylar gëttikten sōra. bir gün de o dedim bak çavuşum şeyi unuttu şimdi gidip şimdi servise biniciler şöle de asfalt yakın. böle oturuyom ben şöle, kahva da burda. askerin parası ha bu kadar dolu. o dedim başçavuş işte binici, hemen şöle şe' yaptım kafamı dönderdim. allahi şeyi unutmuşuz anahtarı, hemen kitledim, koştum.

95 bi şe' olmaz yanı, ben gördüm ya, anahtarı vermesem de bir şe' olmaz. koştum şimdi, veryom. öteki subaylar da yanında servise biniciler şimdi bunnar. uzun servis var subayların. dedim ya bu anahtarı unuttun, haydi görmeseydim. allah adam gülüyo önümde o... gibi önümde. baña bu kadar güveniyor. ben de görmesem o paraları çalsalar baña zimmetli de, ben bakıyom da ben orda

100 olduğum anda. gülüyör adam o kadar baña güveniyorlar hepsi. temizdim bir de, ben ellemezdim askerleré her gün bulyom yerde. bir de şe' yaptılar ilk gittim soñralardan. pāra koymuş adam kağıtların altına kamelyada asteğmenler şey okúyollar gāztede. eyikineñ o anda ordaydım da çünkü askerlerin bazıısı hırsız. o anda ben buldum cebime soñtum ottuz lira mı neydi

105 o zaman. neyse geldiler, ben yemek yéyordum o an. dedim komutanım, biriñiz para unutmuşunuz gāztenin altında da kiminse verim. sora benim dedi adamın biri, verdim. o da en sevmediğim adam. ya niye sevmedim, parti şe' yapıyor. o zaman da hepsi asteğmenlerim başçavuşlarım da çok iyidi. hepsi doğru yolnan türkeşçi, o da halk partili izmirden. parti şe' yapıyor.

110 soñra da baña ne dedi bilyon mu, ya diyor cemaal, kar yağdı. yōk fıçı var bizim bölükte on tana, boş bazıları. ben yemek vericim subaylara yirmi dakka sonra. baña diyor ki git, sen git su doldurucuñ fıçılara. ta'am dedim korkmúyóm ben amma ha. çünkü benim adamım vardí bi tane tabur komutanı az aşşağda. o da bizim üsteğmene dedi. allah korusun, vuramaz baña. ona bir

115 söylüyóm sora bile. üsteğmen dedi nere istersen bu bölükte durucuñ dedi. burdandí o adam da, tabur komutanı öldü de. ney deyciydim unuttum

diyeceğim lafi. ö'le torpilim de vardı orda. bir de adamın babası üç evliydi. subaylar geliyor başka yerden, bizim pisti düzlüyör. ya diyor cemal hemşerin üç evliymiş babası, he dedim. ya bir de toz duman oluyör ya varınca diyor

120 başa nöbet tutturur belki. ya dedim askerlik askerliktir. ya adam biraz titizdi burdaki benim dediğim adam. āma ğıcık gidersen seni, mahveder adamı. doğru mu, ya işiñden oluñ.

26. METİN	
Derleme Yeri	Altınçağ köyü-Dört Yol/HATAY
Konuşan	Aliye KAYMAK (73)
Meslek	Ev Hanımı

- 1 eşim mi yaşıyor, o da ğahvelerde geziyor işte. geziniyor orda burda geziniyor. zararım da yok karım da yok. muhacir ekmeğinin mayası var. eşki mayası var. baya bildiğin hamur mayası. eşkiyor o hamur, eşkiyince de bir daha yapılıyor yani yenileniyor. aynı hamurdan yani hamur oluyor yani. vermiyor
- 5 tabi. düğünüm nasıl olacak ki. buralı o da komşularız yani. sordular yani canım sordular istiyon mu istemiyon mu, gönlün var mı yok mu ona göre tabi şe' yaptıık yani. çeyiz alıp ta yani ne gerekse onu aldı. evde ne gerekiyorsa onu aldılar. ne bilim işte. cumaştesi daha önce şe' yapıp ta yani cumaştesi günü düğün başlanıyor işte pazar günü sona eriyor her zaman. bizim
- 10 nenelerimiz geldi nenelerimiz dedelerimiz geldi işte. benim babaannem öyle giritten gelme yani. bilmiyom vallahi. ne yapacam ne kıismetse o olur. ne annatıyım ki bilmiyorum ki ne annatacağımı. örgü öşerdim de şimdi artık hepsi geçti. yoksam çok örgü öşdüm, bu örgüleri mesela hep öşdüm ben. hep öşdük amma. iki tane çocuğum var. şimdi evlerini yıktılar bir de evleri fazla
- 15 güzel değildi. değildi dediysem yani biraz düzgün değildi, düzeltmek için bozdular, kökten yeni ev yapılıyor. aynı yerde, az ötede. üç tane çocuğı var onun da. o çocuklar zaten beni öldürdü, bıraktı gitti.

27. METİN	
Derleme Yeri	Altınçağ köyü-Dört Yol/HATAY
Konuşan	Melek BOĞA (41)
Meslek	Ev Hanımı

- 1 o şimdi akşamdan şey olduğu için, mesela onu diyelim, daha önceden biz şimdi sürekli yapılmıyor da, sürekli yapılıyordu. mesela iki güne bir üç güne bir yapılıyordu mesela. ondan ayrılıyordu bir parça bir yumağ. onu dolapta bekletip tekrar yaptığın zaman ondan biraz pakmayadan karıştırıp öyle daha
- 5 çok güzel mayası oluyor lezzeti de daha başka. tarla işi alıyordu babam, zebze işi mahallelerde zebzecilik yapıyordu sat-ıyordu. kendi tarlayla alıyordu mesela, aldığı şeyleri yeşillikleri mahallelerde satıyordu. tatlı satıyordu mesela, iki tane çocuğu var ama. şimdi gelinimiz vefat etti. annem ondan aslında biraz şey olarak. altı yedi ay önce gelinimiz trafik kazasında öldü.
- 10 onların üç tane torunu var, şimdi torunlarla birlikte. ev yapılıyor işte, ev yapılana kadar burda beraber kalıyolar. ben de yardımcı oluyorum. onlarla uğraşıp duruyor işte. abim burda yaşıyor işte. gelinimiz işe gitmişti. işten gelirken saat bir buçuk civarında eşi bekliyordu. beklerken karşıdan karşıya geçerken araba geldi vurdu. zaten altı ay öyle koma halinde yattı. ondan sonra
- 15 da. otuz iki yaşındaydı.

28. METİN	
Derleme Yeri	Altınçağ köyü-Dört Yol/HATAY
Konuşan	Asiye TOK (68)
Meslek	Ev Hanımı

- 1 hastam var, eşim vefat etti de oğlan piskolojik şey işte. en güzel meslek ceyran çarptı üç şeyden geçti işte. onun şeyine, iskenderunda çalışırken en güzel meslek şey fırınlarına bakıyordu üç tane belgesi var. karolifer mi değ. esas bu köyü dedelerimiz kurdu yani. dedelerimiz kurdu yani buraları. benim
- 5 dedem arif ağa. ağaydı yani, buraların ağasıydı. bir dedem de şehit yani şeyde seferberlik harbinde kalmış, ne künyesi gelmiş ne ölü olduğunu bildiler. annem altı aylık hamile kalmış teyzesi büyümüş annemi. ekmek pişirme yok, yetiştirme yok şimdi.
- kapılarında furın var şey var gene de zorsunuyorlar. ustaya yaptırdık zaten, ta
- 10 kayseriliydi adam üç dört sene oluyor heralde. üç milyara yaptı, şimdi beş milyardan aşağı yapan yok. payistan geldi bunun tuğlasıymış şeyiymiş. çaylık kiramidi diyok, kiramitle yapıyoruz biz daha sağlam. benim vardı şurda. turunçlu da bizlerden onlar da. annem bilir turunçluyu da. bak şu dabanın daşı. dabanı biz çamurdan yapıyorduk. şimdi taş kullanılıyor. beş yüz
- 15 kilo da tuz var içinde. izocam varmış ben görmedim de. usta getirdik işte. bi de yer bizim değil kızım. yer bizim olsa mesela şurıya içeri yaparık. şurdan bir kapı açarık. işte uğraşıyok. buranın çorçocuğu mirasşı çok. satın da alan yok. kendileri de paylaşamıyor. dedi ki biz hallolanaca sestemiyo komşu yani. evel kadın hasta olur biz koşardık yani. birkaç kişi biraz foçalamaya
- 20 duruyor amma işte şey dedi ki komşunun oğlu sen dedi biz hallolanaca asiye abla seni bura dedi yani. işte biz de daha yeni oğlan everdik bir sürü kredi çekmiş çocuk. eşi işe girdi de yoksa şeyde çalışıyordu ilhanlarda, o da kapanışın bıraktı, şimdik o da botaşa girdi şükür kayınbabası orda. gelin de anlıyor öğrettim ona, öyle süpürmesini açmasını. çünkü yere atılıyor bizim
- 25 ekmek. onun için yoksa fırıncılar yapıyor. bak aynı pide furını aynı yani yapılmış. pide furınını yapan adam aynı bizimkini de yaptı yani. süpürgesi

var. kıbrıs kanalında seyrettin mi sen beni, kıbrıs kanalında diyor adanadan gelenler.

senede de geliller yani hatta beni girit adasına göndermeye uğraşıyorlar. ya

30 isterim de işte hastam var, istanbuldan oğlan arıyor gene. istanbulda oğlum var gidemiyom yani. benim ablamın oğlu da gitti girite. ablamı da hatta götürmek istedi. ablam dedi beni hecaza gönder, şükür gitti hecaza. oğlan gidiyor yani. aynı diyor bizimkilerin evleri aynı duruyormuş yani. gidenler bi de komşu bizim şurda da dün mefat etti oğlu almanyadaydı. ordan da bir tene

35 arkadaş vardı götürdü yani. her sene gelir o çocuk almanyada. biz şeye bile verdik musa evine. yaptım ben, yüz tane mi yaptık. üç posta yaptık askerlere yani. geliyor polis hep geliyorlar. hecaza en büyük ablam gitti, yok. cıvık hamurnan içine çökelek lor. lor koyarız. koyun loru olacak amma. naneyen tuzsuz da olur. çok güzel olur. kaymağımız meşhur ona un koyar

40 pişiriller. sipa diyoruz. turunçlular bilir onnar halen daha konuşuyor. bizim burda yok konuşacak. ben gene bilirim de bizim gençlerimizin hiçbiri öğrenmiyor istemiyor. esas ama çığsitti bizim yani okul yoksa hiç, biliyordu bizim gençlerimiz şa'pıyordu. benim yeğenim var ablamın oğlu, mesela iskenderunda babası yerli gene de gelirdi küçükken illa isterdi konuşmayı.

45 burda çayırıldan var bir gelin, hayat diyollar şurda oturuyor, hasta heralde şimdi. her şeyi biliyor, her şeyi öğrendi. merak edenle yani böyle dışardan gelenler öğreniyor.

29. METİN	
Derleme Yeri	Altınçağ köyü-Dört Yol/HATAY
Konuşan	Gülfiye ÜZ (48)
Meslek	Ev Hanımı

- 1 halama yardım ediyorum ben hem harçlığımı çıkarıyorum. yeni nesil çok tembel fırını kiramitle yapıyoruz. çaylık kiramidiyle yapıyoruz ama daha sağlam oluyor. tuğlaynan çok sağlam olmuyor. kendiler yapıyor biz de yapıyok. ben de yapıyom mesela fırını. önceden topraktan yapılıyordu dabanı
- 5 her yeri çamurla kiramit. şimdi ama daş koyuyorlar. biz özel yaptırdık. bir şey demiyorlar şükür anlayışlı şimdilik seslenmiyor. zor, masrafnan şey. güzel olmuyor fırında yapılan, bizimki tam hakiki muhacir ekmeği yani. ateşi içinde yakıyok, temizliyoruz. şöyle bir bezimiz var görüyön onla çekiyok önüne, iyice süpürüyok yani. bi şey kalmıyor dabanında. inşallah ben gitmeyi çok
- 10 istiyom girite. televizyonda görüyom ben seyrediyom ya çok hoşuma gidiyor girit adasının, çok güzel bir yermiş. böyle şeyleri gösteriyor.
- askerlere ekmek yaptık yolladık. onnar da bizim evlatlarımız. benim oğlan da gidecek. giritçeyi gençlerimizin hiçbiri işte onu öğrenmediler. ama hep sorduk ailemizde suç. anneme sorardım ben anne şu ney demek öğretmediler.
- 15 öğretselerdi, kendiler kocalarıyla rahat konuşsun diye. benim teyzem giritçe mani söyler. en büyük olarağtan o burda.

30. METİN	
Derleme Yeri	Pirinçlik köyü-Arsuz/HATAY
Konuşan	Hasan ÖZER (73)
Meslek	Emekli

- 1 hacca iki bin yedide yazıldık iki bin on beşte çıktı. gittik geldik ondan sonra işi gücü bıraktım. o zamana kadar çalıştım yani. ben tâ küçük yaştan çalışıyodum. ta babamızın on yaşlarında on iki yaşlarından beri, çiftçilik yapardı. onnan sonra askere gittim, şöförlüğü öğrendim. onnan sonra geldim
- 5 işte takşicilik yaptım kamyonculuk. onnan sonra şey deyim otobüsnen şey yaptım okul servisleri yaptım. onnan sonra bu hatı köyün hatını pirinçlik hatını beraberinde münübüse çevirdik işi. münübüs aldım hatı ben açtım yani. onnan sonra münübüsler çoğaldı kôperatif. kurduk. kooperatif başkanlığı da yaptım on beş sene. onnan sonra oğlan büyüdü oğlana devrettim bu okul
- 10 servisini falan. bura bi bakkal açtım. hani köşede bakkal var ya orayı ben açtım orayı iki bin dokuzda. nere kadar iki bin on beşe kadar işte haca gidene kadar. dedim oğlum dedim bak ben, bennen bu kadar. iki tene üç tene arabam da vardı. oğluma verdim bağışladım birini, hatı da bağışladım. dedim benden bu kadar. ben bunnan sonra çalışmayacam. nasip olursa haca gidip gelece
- 15 annenle barabar. elimde bir araba olur dostu akrabayı dolaşır gelirim, diye düşündüm. öyle geldik, sonradan bakkalı kapatmamış birine verdi falan. tabi elin adamı da biraz ne yapacak kapattık bakkalı. onnan sonra ayaklarımda sizden yirak şey vardı ağrılar çoğaldı. haca giderken de vardı. sonra da ameliyat oldum işte geçen sene. şimdi böyle gidiyok işte. bu da düştü. bennen
- 20 kötü bu şimdi. ya şansa bak hacıdan geldik. ben şey yapmayı düşünüyordum. büyük bir mevlüt okutmayı düşünüyordum. köylüyü davet edip böyle bir yemek koyun kesip bilmem ne. bu düştü ayağı kırıldı burdan ya. neyse onu tamir ettirmeye çalıştık. iyi olmaya başladı, tam şey olacağı zaman tam arası bir sene geçti bak, allahın işine bak. bi sene geçti, akşam namazını, birinci
- 25 sefer de aynı ağşam namazını kılıyordum, torun geldi dede dedi nenem düştü. gene baktım gene şeyde evin arkasında düşük. ambolası hemen çağırdık, sağ olsunlar hemen geldi ambolas. ambolastan geri götürdük. bu sefer başka

- yerden kırılmış ayağı. başka yerden kırıldığı gibi o eski gırılan yer iyi olmuş, bu sefer o da yerinden çıkmış. onun farkına varmamış doktor bey. işte öyle
- 30 olunca bu sefer onu tam iyi olmaya başlarķan öteki yerinden oynayınca bu sefer topal kaldı. bi daha ameliyat diyolar şimdi. o da korkuyor şimdi, geçen seneden beri iki seneden beri. diyorum ameliyat et bak ben oldum diyorum iyi oldum ben. çok şükür sade yerde namaz kılamıyom sandalyede kılıyom şindilik, fakat doktor bana dedi ki irelde kıalarsın dedi yani. şükür bak ayağımı
- 35 büküyom ediyom yani hiç sorun yok yürümekte falan şeyim yok sorun yok. sadece şura oturdum mu kaçmakta birez zorlanıyom yani. şükür allaha yani bir sıkıntımız yok. iki kızım vardı, işte o zaman onnarı evlendirdik. oğlanı evlendirdik. oğlanın üstüne ev yaptım araba verdim gendine hatı da verdim. onnan sonra hepsini döşedim ettim. dedim ki hanıma o zaman hani baştan
- 40 söylemedim dedim bizim yapacak işimiz bitti. haca yazılaķ kısmet olursa ne zaman olursa haca gidek dedim. bize yeter kızları everdik dedim oğlanı da everdik. daha ne istiyolar bizden dedim. ben dedim bundan sonra vazgeçecem işten güçten. yeter ğayrı dedim yorulдум. işte böyle oldu yani. sonuçta da. iki bin yedide yazıldık on beşte çıktı. gene şükür, allah kısmet etti. işte onu
- 45 diyorum allah işallah gitmeyene gitmek nasip etsin.
- benim ayaklarım ağrımaya başladı. ama ben çok çeviktim. hatta çevrem söyler baņa ya hacı diyolar ya sen bu dağlar şu gördüğün dağ var ya inip çıkmadığım zaman yok yani. belki ayağımın değmediği yer yok. o kadar çevik bir adamdım. bakķal açtım iki sene üçüncü sene artık ayaklarım başladı
- 50 yavaş yavaş ağrımaya. öyle bütün kabahati bakķala bulдум ben. ayaklarım dedim orda ağrıdı. haca, hac çıktı ayaklarım ağrıyor. ama bana dediler ki hacı sen hiç korkma evelallah sayesinde orda allah yardım eder. haķikaten ayaklarım ağrıyodu ben burdan dükkana zor gidip gelen adamım, orda tavafımı filan hepsini ben yürüdüm yani hiç. allah yardım ediyor ya. yani
- 55 şimdi ne kadar şimdi söyleseler, ben diyordum ya tamam iyi güzel allah yardım eder ama, ya nasıl da hep yürümeknen oluyor bu iş. amma inanmaņ indim orda sanki beni arķadan bi tanesi tutuķ ayaklarım yere değmeden gidiyom.

yahu kafil e hocamız vardı, bizde bir hocamız vardı burdan. ya dedim hocam benim böyle böyle dedim ayaklarım ağrıyor hem de. sıkıntı çekmeyem orda

- 60 bütün dedim hani yürümekten oluyor falan dedim. hacı dedi sen korkma dedi ben nasib olursa dedi ula sırtımda götürecem gene götürecem seni dedi. başa espi ri yaptı. ben sırtımda taşıycam gene taşıycam seni işallah bi şe' olmaz dedi. oraya vardık şimdi. hacı ağa sen nerdesin. içinde tavaf yapabiliyok dolanıyok ya böyle hocanın bir iki arkasındayım. burdayım hocam, maşalla
- 65 diyor sen beni geçeceñ diyor. bütün, allah kurbanım allaha. yani buna inanmayan yani kafir derler ya hakikatan doğru. hakikatan can yürekten inanman lazım. çünkü ben yaşadığım olayı söylüyorum.

-hasan amca sizin dedeniz mi gelmiş giritten?

- dedem gelmiş babam gelmemiş. yani dedem gelmiş ordan. dedemi hiç bilmem. dedemi bilmem sadece bir nenem vardı, annemiñ annesi onu bilirim.
- 70 o da sonradan sonraya ne bilim yani o da bize annatmadılar yani. nasıl gelinmiş ordan nasıl edilmiş yani bize annatmıyolar. biz belki büyüklerimiz daha iyi biliyolar. dedim ya o gün de abim var benim aşağı yukarı seksene yakın almanyada onnar. o da belki bilirdi. büyüklerim ablam var bi tene sarıma zıda o da seksen küsür yaşında aklı başında fevkalade konuşuyor. belki
- 75 de, ilk babamıñ kızı yani, belki de o daha da iyi bilirdi. yani ama bizlere annatmadılar. ben ortancılıyım bak. benim küçüğüm iki tene kız var iki tene oğlan var, benim büyüğüm iki tene oğlan var iki tene kız var. ben ortancılıyım. her ikisinin ortasındayım ben. şimdi onnar daha iyi bilir yani öyle tahmin ediyom yani. kesin demiyorum ha. şimdi dediklerine göre sade
- 80 onu biliyorum. orda yunannarnan biri taķas edilmiş. ordan gelen müslümannar bura gelmek istedi, türkler bura gelsinler onun karşılığında biz de sana verek. yunannar izmirde yaşıllarmış. işte gelmişler bir kısım, bizim burıya sadece işte babamgil, beş altı ayle mi ne gelik bura, giritli mahallesi diye. aslında ismi de giritli mahallesi geçiyo yani şimdi, beş altı ev gelmiş yani
- 85 altı ev mi sekiz ev mi bilemiyorum tam kesin, işte onnarı da ben. giritçe bilmiyorum o kadar. hamit evleri burda yok kalmadı. burda o zaman

- geldiklerinde her birine hökümet bir ev yapmış. bir oda tek bir oda, birer oda yapmışlar işte. yıktılar. taş hepsi taş, kalın duvar taş, bir oda yani öyle şey yok. bilmiyom, burdakılar tek oda. yani ben hatırlarım, tek kapısıydı
- 90 burdakıların. şimdi gidelim dedim ya orıya, onnara yapıldı bi tane. onu biliyom şôrda vardı bi tane biliyorum şu komşularda. bi tane obir tarafta vardı nenemgiliğ olduğu yer. bi tane de aşşağı orda. yani işte diyom ya yedi ev veya sekiz ev miydi yani. biz yetiştikten sonra onnarı yavaş yavaş söktüler getti yani. öyle deyince aklıma geldi, şimdi bizim burayı yedi sekiz ev dedim
- 95 ya bunlar gelmişler. esasen malcıymış bunlar geldiklerinde, büyük dere var aşşağda esas girişte pirinçliğin onlar arab uşağı. yani türk değil onnar arab uşağı onnar arab. ora getirmişler, giritler de çok yamanmış o gelenler ordan dedelerimiz filan. demişler biz burda yaşayamak. burda sivrisinek olur denizin şeyinde demiş biz yaşayamak. bize demiş güzel bir yer bulak, bul.
- 100 götürmüşler ta şu karşı dağın oraya filan bakmışlar, bakmış adam böyle etrafına bakmış ya demiş biz burda yaşayamak. burası demiş ney demiş su yok fiğ yok, yâ demiş su getirecez sana, yok demiş burası olmaz. köyün bilmem neresine götürmüşler o zaman köy çok küçükmüş piriçlik köyü. götürmüşler demişler burası da olmaz. getirmişler buriya, burası da şeymiş
- 105 böyle meşelik böyle mazı ağacı diyok hani, meşelik bir yer. adam demiş ki işte burası bizim istediğimiz yer demiş. çok meşelik bir yer bu giritli mahallesi olan yer. demişler ki işte bizim istediğimiz yer burası. bize burayı vereceğ demişler. hatta şimdi köyün suyu dağdan gelir, şurda bir değirmen vardı değirmeni de söktü harazası filan vardı değirmeni filan. onu da söktüler
- 110 aslında hatıra yani yannış yaptılar. çok yanlış yaptılar ben ona da karşı çıktım amma diğneyen olmadı yani. üstüne ev yaptılar bilmem ne yaptılar karşı çıktılar. şimdi yani diyeceğim şeyinin kıymetini bilmediler. adamlar demişler ki pirinçlik ulan demişler ki madem pirinçlikten giritlileri istemiyorlarmış, daha doğrusu bura gelmek istemiyorlar giritlerin buraya gelmesini. aşağı
- 115 köyden birkaç kişi. o hökümetten işte hañısısa, gelen adam demiş ki ulan demiş madem öyle diyorsunuz ben de bu adamları demiş suyu gözüne otutturacağım demiş, onnarın da pisliğini suyunu siz için demiş. o zaman

- çeşme yok bi şe' yok. arıktan içiliyor su. orda arıktan içiyoduk biz
çocukluğumuzda bilom ben arıktan, anam rahmetlik ordan doldurur içerdik
- 120 temizdi sular. gelmiş adamlar bakmışlar ki bizim işte giritlilerin şeyi
kökenimiz demişler ulan meşelik yer, tam davar burda, şey, tam meşelik yer,
oturmuşlar buriya. aşşagdan beri işte köyden gelirlermiş buriya hani giritlileri
de hani şey biliyolar ya su istellermiş filan ne 'apallar. eğer ters konuşsan
vur tokadı geri yollallarmış aşşagı. yani o kadar sertmişler adamlar o
- 125 dedelerimiz ordan gelenler. ama biz tabi gittikçe nesil aşılandı. yani aşılandı
derken kalmadı. mesela giritli kalmadı. şimdi evlenen kişiler mesela bizler
hani büyüdüklerimizle eğer ki gene giritlerden alınmış olsaydı hani daha da iş
irellerdi belki, giritçe de dil de irellerdi. ama şimdi bak benim abilerim evlendi
bi tenesi payastan yerli, giritçeden alaçası yok. bi tenesi bakrastan evlendi
- 130 şordan, alaçası yok. ben evlendim bu da belən gediğinden ordan bu hanım, o
alaça.sı yok. öteki kardeşim bu komşuların kızını alık zaten, onun küçüğü de
bu arsuздan birini aldı, yani giritten alaçası yok. hiç bi tenesi. soy değişti yani
şey oldu. sadece şurda bir gelin var aşşagda. şimdi orda çınarlıdan gelen var o
giritçeyi konuşur. biliyor aşşagda. bu taraftaki ev o da babası giritli, onun da
- 135 annesi yerli yani böyle. şimdi çoklar var böyle, mesela benim dayımın evlendi,
dayım da yerli kadın aldı. dayımın çocukları babaları giritli, anneleri yerli.
fakat benim annem giritli babam giritli yani tam onun için söylüyolar hasan
özer tam giritli. ama işte ben de hani çevremiz olduğu gibi yaşadık küçükten
beri, büyüduk hep çocukların içinde, türkçe. konuşan yok giritçeyi, bilmiyom
- 140 ki.
- icadiyeye gittim orıya, ben şimdi giritçeyi anlıyorum ama cevap veremem.
şimdi giritçe, ramazanlık günnerden eyi hatırlıyom, bir olayı hatırlattın başa.
kahve böyle bu tarafta çeşmeler var. ben işçi götürüyom burdan ta
karaağaçtan filan. ordan su doldurup işçileri götürecem kamyonnan.
- 145 getiriyom orıya işçiler dolduruyor götürecem. şimdi giritli kahvesi var orda
oturuyolar ama onnar da oruç tutuyolar yani. ama oturuyolar öyle yani. orda
birbirlerine konuşuyolar, diyolar ki ulan diyolar gel bu şeyi şöfürü dövek. ben

de orda gezyom yolda. döğek, öteki diyor ki niye döğücük adamın suçu ney. ama o su taşıyo ramazanda zıkkım içesiceler diyor şey diyor su içirici onnara

150 diyor. öteki diyor ki üç dört kişiler. ya adamın suçu ne, adam çalışıyor yomyasını şeyini alıyor parasını alıyor ya. sen sana ne ya adamların ne suçu var. şudur budur derken tartışıyorlar. ben hepsini kayıta alıyom kafama geliyor türkçe cevabını veririm amma sestenmiyom. bakım daha nere kadar gidicek. tesadüf olacak ya bizim tanış bir arkadaşımız var giritli. bize bile gelirdi hatta

155 abimin arkadaşıydı. nerdesin, çıktı geldi. o hasanım sen nerdesin ya, n'apıyon burda dedi. dedim valla böyle böyle dedim. tam giritli o icadiyenin, bayā yaşlı bennen büyük abimnen filan. şimdi öyle şey olunca ötekiler şimdi onu da gördüler boynuma filan sarıldı. onnar şimdi boyunlarını eğdiler aşşağı. birbirlerine başladılar şe' yapmaya. hasan dedi yoksa dedi saña bi şe' dediler

160 mi bunnar dedi. şüphelendi mi n'aptı o arkadaş. ya dedim bunnar var ya dedim bunnar neredese sen gelmesen beni idam edeceklerdi dedim. silahı çekip vuracaklar dedim. niye dedi. dedim böyle böyle konuşuyolardı. ulan şimdi bunnar ayağa kahtılar. ya arkadaş sen annadın mı benim dediğimi bizim dediklerimizi. anlamam mı dedim lan ben de giritliyim lan dedim. olay o

165 zamana kadar, arkadaş dedi ki ulan bu dedi sizden daha giritli dedi. ama dedi size cevap vermemiş dedi. hepsi bir yerden bir özür diledi benden, bi sürü özür dilediler. demek dediler sen bizim dediklerimizi annadın, annadım tabî dedim ya. işte şu beyefendi dedim işte şunu şöyle dövek şöyle kesek şöyle biçek diye hepi biliyom dedim. velhasılı böyle oldu yani ama işte giritçe

170 cevap veremiyom, türkçe. anlıyorum. bu iyi bilir, babamdan annem böyle konuşurlardı. şimdi anlamaz ki.

yapmadığım iş kalmayıp ağnattım ya. sonunda burdayım işte. ya annatıyolardı biz görmedik o işte dedelerimizi, böyle babayığit kişilermiş yani. şindiki insanlar o babayığit insan olsa var ya, belki on kişiye yani adam

175 demezmiş yani. bu kadar ki şeymiş ya. çok güçlü kuvvetliymiş. babam rahmetlik yetmiş beş yaşında öldü. saña deyim bir elinde bir kuvvet vardı. böyle şey olurdu üç dört kişi böyle çocuklar böyle bazen şe' olur, böyle bazen

konuşur şe' yapardık. böyle toplardı hepimizin elini bir tutardı şöyle, hadi kurtuluş derdi. dört beş kişiyi böyle eli, maşalla el de, yaba derdik biz eskiden.

180 sen bilmeñ hanı harman savururlardı. ha şöyleydi, hepimizin elini böyle tutardı, hadi kurtuluş bakalım derdi. böyle dutardı sıkardı mümkün değil kurtulmamıza. haydi böyle babayığit görüm, şimdi bi tenesi iki çocuğu bir tenesini şe' yapsın bakım, mümkün mü. bi tenesini zapt edemeñ. ya öyleydiler.

185 çeşme sonradan geldi biz arıktan hep, ya arıktan içerdik. şimdi babam rahmetlik belki tabi o kadar da annatmamışlardır. hak yemez hak ta yedirmezdi. çocukları sevmezdi. çünkü adamlar çarpıcı adam. babam bak bize öyle öğretti aynen. oğlum bak kimsenin malından bi şe' koparıp yimiyeceksiniz, elinizden geldiği kadar malınızın kıymetini bileceksiniz. ben
190 şimdi öyleyim.

beni kolay kolay benden şurdan yani haksız yere bi yudum su içirmem. amma hak ettikten sonra başım üstü, vicdanım da çok şey. hani arabacılık ta yaptım ya şu kadar çocuğu arabamda taşıdım. halbuki mecbur değilim ben. okul servisi yapardım böyle, çocuklar yolda gidiyor ben bunnarı götürmeye mecbur

195 değilim. yağmur yağar hatta şey olur dururdum hemen. oğlum bin kızım bin, bindiri götürüdüm çocukları. daha önce okul yoktu burda. burdan iskenduruna gidellerdi büyücek çocuklar, para almazdım onlardan. maksat çocuklar okusun da gelecek için. kasa şöyle düz kasaıdı, şu demirçelikte sahada çalışıyodum ya. bir gün de trafik yakaladı. çocuklar olduğu gibi doluk mu,

200 belki ta karaağaçtan beri büyükdere bütün bu yol boyu olduğu gibi. ya beşini bizim arkadaşların var ya bir taksi var, arkadaşın taksisini ayarlamışım. biz taksiylen gelip gidiyok. hasan emmi hasan emmi ya sen gideceñ biz neynen gidecez. yağlı pash çocuklar kimse de bindirmiyor arabalara. o zaman araba da yok hani. bizi götür, arabaya binikler. ula vicdanım kabul etmedi. yanımda

205 arkadaş vardı, arkada çarşıdan aşağıdan taksi gelici, gelicik. ben dedim götürüm bu çocukları. dedim şurdan dönüm, şurdan paca inmeyim de. şurdan şöyle gidim de trafik te görmesiñ beni. şurdan hemen havaalanınıñ, çarşıdan

- karşıya geçerim. olacak ya, ben böyle havaalanı yoluna geldim ama trafik geldi şöyle durdu önüme ortaya. çek kenara dedi, çektim kenara. arkada çocuk
- 210 belki yirmi tene çocuk var fazla. dedi in aşağı komser, ney bu dedi, komserim sen görüyön neyse dedim neyse cezamı ben razıyım. ya oğlum dedi. o zaman gencim, otuz yaşlarında anca varım. oğlum dedi tamam kabul ettik cezayı da kabul ediyön dedi. amma dedi allah etmeye şu çocuğun bi tenesi düşse, bunun annesi babası seni. hayır yapıyom diyon amma dedi kimse sana hayır yapıyön
- 215 demez dedi. bu çocuklar başladılar polis emmi komser emmi bağırıyolar hasan emmime ceza yazma. zaten bizden para almıyor, biz para vermiyok paramız da yok zaten. biz sanayide çalışıyok, çocuğuk. paramız da yok, araba da bulamadık biz yalvardık. amman emmi polis emmi komser emmi yazma, adam vicdana geldi yazmadı. dedi yavaş yavaş git amma, azarladı onnarı da
- 220 toparlanın böyle. bak dedi böyle yapma, bak seni vicdanen dedi iyilik yapıyön amma. o günlerimiz de geçti öyle hatırladım. annatmaktan bitmez de.

31. METİN	
Derleme Yeri	Pirinçlik köyü-Arsuz/HATAY
Konuşan	Mustafa KESME (83)
Meslek	Emekli

- 1 mısırdan dedem gelmiş buriya. gelince tabi yedi tane oğlu var bi de kız çocuğu varmış. çünkü iki tane üç tane benim kızım var. babam derdi ki benim kardeşime benziyor bunnar derdi. babam burda doğdu yalnız. fakat dedem ordan gelme. yani böyle bi şey. sora dedemin hanımı da ölüyor tabi bura
- 5 gelirken mi geldikten sonra mı. burda birisinin nenesini alıyor. ama kimi aldığı ben de bilmiyorum. sen hatırlayamıy da ben he he hamdinin nenesini almış. dedem mi giritli, esas giritli. mısırdan geliyor, ama onu ben de ağnamıyorum. yalnız yedi tane oğlu vardı. giritçe ben biliyordum, türkçe bilmezdim. ama ben akçayda oturduk, ben şimdi babam burda. ama sen
- 10 sonuna geldin orda çok güzel bir durum vardı biz ordaykene. bizim oturduğumuz daha hayatta. yani oturulabilecek durumda. yani ora sultan hamit yaptırık ora. çok güzel bi yerdi. icadiye, onnar ama bura gibi değil. bura dandik yapılık. çınarlıda da vardı bir tane hüseyin mercan, tek kaldı. o birez benden daha iyi kafası. ben ordan hemen hemen on yaşında ayrıldım, yani on
- 15 beş déyek öyle. eşim mi buralı yerli, yerlina yerli kadın demek. bunun nenesi tam giritli doksan yaşında, halen babası bakıyor gelinim bu oğlumun avradı.

BÖLÜM VI

SONUÇ

1. HGMA adlı çalışmanın araştırma sahası olan Girit muhacirlerinin yaşadığı Erzin/Turunçlu köyü sakinlerinin çoğu Bektaşî olduklarını dile getirmiştir. Ancak Dört Yol/Altınçağ köyü ile Arsuz/Pirinçlik köyü ise Sünnî olduklarını ifade etmişlerdir. Bektaşî olan Turunçlu köyünde derlenen metinlerde, Girit ağzının (Türkçesinin) etkisi görülmüştür. Kullanılan seslenme ünlemlerinde "mori, loğ, lo" gibi Rumcayı anımsatan kelimeler; "ağnopteş, ladurir, şilofta" gibi bitki ve yemek isimleri, "lizona" gibi geleneksel bir oyunla hemen her sohbette karşılaşılması mümkündür. İkincil uzun ünlü kullanımı da Turunçlu köyünde daha baskındır. Ayrıca Turunçlu köyü, bulunduğu bölge itibarıyla dış etkilere, bahsi geçen diğer köylere göre daha kapalıdır. Dört Yol/Altınçağ köyü ise daha önce belde niteliği kazanmış hareketliliği olan bir yerleşim birimidir. Kalabalık nüfusun içinde belli bir bölgede daha yoğun olarak ikametlerini sürdüren İcadiyeli Girit Muhacirleri, yerli nüfusla, onların deyiimiyle yörüklerle karışmış bir şekilde hayatlarını sürdürmektedirler. Girit'ten getirdikleri dil özellikleri, yaşlı nüfusta bile az çok korunabilmiştir. Arsuz/Pirinçlik'te de Dört Yol/Altınçağ köyüyle benzer bir durum görülmüş, orada yaşayan iki kişiden veri toplanabilmiştir.

2. HGMA'da ünlülerin, meydana gelen çeşitli ses olaylarıyla veya vurgu ve tonlamaya bağlı olarak uzun şekillerinin de olduğu görülmüştür:

güzē' (010/21)

gelecēm (007/95)

sōra (025/55)

ōle (001/07)

ōrensinler (008/109)

Vurgu ve tonlamaya bağlı olarak meydana gelen ikincil uzun ünlü kullanımı da Erzin/Turunçlu köyünde daha baskındır.

yālnızım (013/2)

düğünlerimiz (001/01)

kulaqlarım (017/24)

istemiyōm (025/23)

dikelleşdî dē (001/07)

3. HGMA'da dil uyumunun yazı dilimize göre geri olduğu durumlar ileri olduğu durumlardan daha karakteristiktir. Ancak Erzin/Turunçlu köyünde derlenen metinlerde dil uyumuna aykırı kullanım daha yoğundur.

buyüttüm (014/2) (<OT bedū-)

*ikizleri (017/12) (<OT ikkiz<ET *ēkiz)*

tevbe (Ar.) > tovbe (014/6) "tövbe"

yapti (008/52)

vardi (014/20)

saraldi (006/27)

kumarcıydım (006/51)

çıkış (017/13)

kırıcı (025/59)

bakıyım (016/1)

çıktıysa (008/104)

4. Kök hâlindeki kelimelere, -sa şart kipi 2. tekil şahıs eki üzerine (-sa/-se-n>-sana/sene) -A ünlüsünün türediği görülmüştür. Şart kipi, -yA! ünleminin y-'sinin eriyerek kısalmış biçimi olan -A! ünlemi ile genişletilmiş şekli olup çok güçlü bir istek görevindedir ve bu güçlenmeden ötürü işlevinde emire kayan bir özellik kazanır. Bu özelliği nedeniyle yalnız ikinci şahıs teklik ve çokluk çekimlerinde yer alır. HGMA'da da bu özelliğiyle üç örnek tespit edilmiştir:

istesene (010/16)

anlatsana (024/15)

bağsana (017/35)

5. Kök hâlindeki kelimelere -ken zarf fiil eki (-ken> -kene/-kana) getirildiğinde sonda a/e ünlüsünün (veya pekiştirme amaçlı a/e nin) türediği görülmüştür. Sondaki "A" enklitik -lA ekinin kalıntısı olabileceği gibi, -ken zarf fiillerinin doğrudan doğruya -A pekiştirme ekiyle genişletilmiş olabileceği ihtimali de göz önünde bulundurulmalıdır. Buna göre HGMA'da tespit edilen örnekler aşağıdadır:

gelirkene (031/5)

yıkarkene (007/24)

ordaykene (031/10)

6. İç seste kelime kök ve tabanlarında -I- ünlüsünün düşmesinin karakteristik olduğu tespit edilmiştir.

azcık (022/15)

aşşağda (025/114)

aşağda (030/133)

karısı (008/45) "karısı"

dağka (025/111)

hağkat (018/2)

komser (030/215)

pirket (008/53)

7. HGMA'da kelime kök ve tabanında ünlü incelmesi karakteristiktir. ÖTT'den farklı olarak dil uyumu (kalınlık-incelik uyumu) kuralına genel olarak aykırılık söz konusudur. Erzin/Turunçlu köyünde belirgin şekilde ünlü incelmesine rastlanmıştır.

ağriyor (014/21)

aci (012/27)

ayağlarım (014/21)

kapıyı (007/10)

çınarlı (006/10)

yazın (014/31) "yazın" (mevsim)

oriye (020/8)

8. İç seste meydana gelen ünlü daralması karakteristik özellik taşımaktadır. İç sesteki ünlü daralması daha çok Dört Yol/Altınçağ ve Arsuz/Pirinçlik köylerinde görülmüştür.

ağlıyasım (025/14)

oriya (030/145)

burıye (020/22)

ortancılıyım (030/76)

ıslatırağ (018/40)

haşliyip (003/11)

çökelikli (025/69)

yiğenim (022/7) (<ET yegen, yigen)

istiyen (015/41)

diyi (006/10)

şuruya (007/75)

iskendurun (023/15) "İskenderun"

masrıf (018/49)

patatis (013/10)

Yarı dar ünlülerle yapılan daralma, Erzin/Turunçlu köyünde daha belirgindir.

ndresini (017/21)

normıl (008/71)

yôk (017/23)

salôn (017/22)

9. ÖTT'den farklı olarak ön seste meydana gelen ötümlüleşme ileri durumdadır.

ğabak (014/27)

ğırılan (030/28)

kangal (Rum.) > gangal (003/11)

kahve (Ar.) > gahvelerde (026/1)

gişiyik (025/24)

gendime (007/33)

dutup (025/82)

dağılıyoruz (007/31)

daşıycam (030/62)

bayı (002/28)

10. ÖTT'de ön ses "g-" ile kullanıldığı halde HGMA'da ötümlüleşmemiş asli şeklinin kullanılması bakımından "kün", "kölge" sözcükleri ve "köm-" fiili önemlidir. ÖTT'de ötümlüleşerek kullanılan "diken" ve "dolu" kelimelerinin asli şekilleri ile HGMA'da kullanıldığı görülmüştür. Bu kelimelerin asli şekliyle kullanımının Erzin/Turunçlu köyünde görülmesi de önem taşımaktadır.

künde (014/11)

kölgesinde (004/66)

kömdük (014/26)

tikenlerini (003/11)

tikenli (008/39)

tolu (017/30)

11. HGMA'da /ç/ ünsüzünün karakteristik olarak kullanıldığı, bu kelimelerin çoğunun asli şekline uygun olarak kullanıldığı görülmüştür.

karınça (017/1) (OT karınça, karınçak)

neçe (017/38) (OT nece, neçe)

demirçiydik (023/2) (ET, OT temür+çi)

demirçilikten (023/2) (ET, OT temür+çi)

12. /ğ/, /h/, /k/, /l/, /n/, [ŋ], /r/, /v/, /y/ ünsüzleri yanlarındaki ünlülerin açıklığı etkisi ile (erime, büzülme ve derilme gibi ses olayları dolayısıyla) kaybolurken yanlarındaki ünlüleri uzatırlar. Bu olay bazen ikiz ünlünün oluşmasına da sebep olabilir. İkincil ünlü uzunlukları Erzin/Turunçlu köyünde daha baskındır.

sōra (025/55)

bōle (001/08)

güzē' (010/21)

icadî (006/09) "İcadiye"

ōrensinler (008/109)

hatirliyōm (006/13)

işallā (014/16) "inşallah"

tōbe (014/17) "tövbe"

tüfē'miz (008/72) "tüfeğimiz"

fāsüle (011/1) "fasulye"

ba'am (025/33)

çocu'um (023/45)

na'apacaḳ (<ne yapacaḳ) (007/68)

13. Yutulma, kapalı hece yanındaki /h/ ünsüzünün kendinden sonraki ünlünün açıklığı etkisi ile yok olması olup HGMA'da da tespit edilmiştir. Yutulma Erzin/Turunçlu köyünde daha belirgin olarak tespit edilmiştir.

ḳırıḳānın (008/131) "Kırıkhan"

ḳırḳan (008/131) "Kırıkhan"

etem (007/115) "Ethem"

baḳele (017/30)

heralda (008/118)

heralde (012/6)

14. İlerleyici ünsüz benzeşmesi karakteristiktir. Bu benzeşmelerin en yaygını **-nn-<-nl-**'dir.

bunnar (007/97)

onnar (009/55)

günneri (023/80)

şunnar (014/30)

yunannar (030/82)

fırinnarına (028/3)

ķamyonnan. (030/144)

ormannık (024/23)

yannış (030/110)

-nn-<-nd-

bennen (030/12)

bunnan sonra (030/14)

15. Gerileyici ünsüz benzeşmesinde en yaygın olanı -ll-<-rl-'dir ve HGMA'da sıkça rastlanmıştır. Erzin/Turunçlu köyünde gerileyici benzeşmenin yoğun olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca "-ss-<-zs-, -ss-<-şs-, -nn-<-ğn-, -nd-<-md-" ünsüz benzeşmelerinin de örnekleri tespit edilmiştir.

eğlenillerdi (001/1)

getirillerdi (001/3)

yaşıyollardı (009/84)

diyollar (004/83)

binelleşdi (008/5)

giydirillerdi (008/6)

gidemessiniz (004/84)

unutmussunuz (025/106)

inneyi (008/15)

şindi (030/157)

16. HGMA'da özellikle Erzin/Turunçlu köyünde, aralarında hemze ünsüzü bulunan iki ünlülü alıntı sözcüklerde iç seste /y/ ünsüzü türemesi de sıkça görölmektedir. Bu kelimelerde hemzenin önündeki ünlünün uzun olması da göz ardı edilmemelidir.

hā'in (Ar.) > hayın (005/29) "hain"

hā'in (Ar.) > hayinlik (007/104) "hainlik"

fā'ide (Ar.) > faydemiz (017/30) "fayda"

a'ile (Ar.) > ayle (019/2) "aile"

Alıntı bir diğer kelime olan *sülale* sözcüğünde ise /y/ ünsüzünün türemesi önündeki ünlünün uzun olmasından kaynaklanmaktadır.

sulāle (Ar.) > sūlayleyi (004/61) "sülale"

17. HGMA'da iç ses ünsüz düşmesi de yaygın olarak görülmüştür. Erzin/Turunçlu köyünde daha belirgindir.

assubay (003/3) *üs tarafları (024/26)*

çifçi (024/2) *ķadasro (007/128)*

ölesine (006/52) *böle (025/12)*

fāsüle (011/1) *ōrensınler (008/109)*

ayıtlayamıyorsun (007/132) *túrçesini (017/41)*

şidi (007/76) "şimdi" *muacir (023/55)*

ambulans (Fr.) > ambolas (030/27)

18. Ünsüz ikizleşmesi de HGMA'da sıkça görülen bir durumdur.

eşşek (009/53) *aşşığı (023/65)*

aşşıkda (025/114) *aşşıktan (030/122)*

dokkuz (005/4) *ottuz (025/104)*

everemiyoŗruk (002/8) *türkçelleri (008/117)*

amman (030/218) *ķaffan (025/87)*

ğaffe (008/40) *dezzem (025/4)*

19. HGMA'nın [ŋ] ünsüzünün korunduğı ve örneksene yolu ile "n" seslerinin de "ŋ" ye dönüştüğü görülmüştür.

ķalıŋ (008/55) (TT kalın<OT kalıŋ<ET kalın)

sinirnen (025/46) (TT sinir<OT singir<ET sinir)

yimiyceksiniz (030/189) *görmesin (030/207)*

nerdesin (030/155) *nerelisin (023/38)*

20. HGMA'da öğrenilen geçmiş zaman -mİş/-mUş eklerinin yanında, Hatay ağzında hemen her bölgede yaygın olarak kullanılan -Ik/-Uk ekleri nin de özellikle üçüncü kişilerde sık kullanıldığı görülmüştür. Bu ek daha çok Arsuz/Pirinçlik köyünde görülmüştür.

*beş altı ayle mi ne **gel-ik** bura. (030/83)*

*öteki kardeşim bu komşuların kızını **al-ık**. (030/131)*

*üç dört tane kocaynan evlen-ik çocuk **doğ-uk**. (025/83)*

*orda sanki beni arkadan bi tanesi **tut-uk**. (030/57)*

*onu ordan **getir-ikler**. (005/32)*

21. Gelecek zaman eki olarak kullanılan -IcI/-UcU eklerinin HGMA'da yaygın olarak kullanıldığı görülmüştür. Bu ekin Dörtöl/Altınçağ köyü ile Arsuz/Pirinçlik köyünde daha yoğun kullanıldığı tespit edilmiştir.

*ben yemek **ver-icim** subaylara. (025/111)*

*mezarlıktan **geç-icin**. (025/73)*

*bu bölükte **dur-ucuñ**. (025/115)*

*yaşı sorduñ mu aylığı da **sor-ucuñ**. (023/01)*

*filan yere para **bırak-ıcuñ**. (025/43)*

*şindi adamlar **döğüş-ücü** o siñirnen. (025/46)*

*çarşıdan aşağıdan taksi **gel-ici gel-icik**. (030/205)*

*niye **döğ-ücük** adamın suçu ney. (030/148)*

*servise **bin-iciler**. (025/91)*

22. ÖTT'de olduğundan farklı olarak HGMA'da düz cümlelerin kullanımı kadar devrik cümle kullanımının sıklığı dikkat çekmektedir. Bu kullanıma Erzin/Turunçlu köyünde sıkça rastlanmıştır.

zorluk koşuyor yunanistan. (004/79)

eşim bir löjistik firmasında çalışıyor dörtyolda. (007/07)

harman zamanı alırdık parayı. (006/56)

kamyonlar alır giderdi filan. (007/38)

harçını şöyle koyar toprağnan. (008/56)

HGMA adlı çalışmadan hareketle Hatay'da yaşayan Girit muhacirlerinin yaşadıkları bölgenin ağzından etkilendiklerini söylemek mümkündür. Ancak yine de kendilerine özgü bir ağızları olduğunu söylemek gerekir. Dil uyumuna aykırılık, incelmeler, ağırlıklı olarak vurgu ve tonlamaya bağlı ikincil uzun ünlü kullanımı, gerileyici ünsüz benzeşmesi, artlaşmış l kullanımı, iç seste ünsüz düşmesi, aralarında hemze ünsüzü bulunan iki ünlülü alıntı sözcüklerde iç seste /y/ ünsüzünün türemesi, ünsüz ikizleşmesi, devrik cümle kullanımının sıklığı ile Erzin/Turunçlu köyü I. ağız bölgesini meydana getirirken, iç seste ünlü daralması, ilerleyici ünsüz benzeşmesi, [ŋ] ünsüzünün korunması ve örnekseme yolu ile "n" seslerinin "ŋ" ye dönüşmesi, öğrenilen geçmiş zaman -Ik/-Uk eklerinin özellikle üçüncü kişilerde sık kullanılması, -IcI/-UcU gelecek zaman eklerinin kullanılması ile Dörtyol/Altınçağ ve Arsuz/Pirinçlik köyü II. bölgede yer alır.

Ancak her ne kadar I. bölge ağzının Girit ağzı özelliklerini taşıdığını tespit etsek de bu bölgede "kün, kölge, köm-, tikenli, tolu" kelimelerinin asli şeklinin kullanıldığını görmek dikkate şayandır.

KAYNAKÇA

- Adıyeke, A. Nükhet. (2013). Girit'ten kaçmak; Girit'ten göçmek iki büyük göç dalgası arasında Girit muhacirleri. *I. Uluslararası Balkanlar ve Göç Kongresi içinde*, 137-158.
- Aksan, D. (2009). Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim. Ankara: TDK Yayınları.
- Aksoy, Ö. A. (1946). *Gaziantep ağızı- I*. İstanbul: TDK yayınları
- Alyılmaz, S. ve Alyılmaz C. (2018) ağız bilimi çalışmalarının Türkçe öğretimi açısından önemi. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, 45, 7-38.
- Banguoğlu, T. (2015). *Türkçenin Grameri*. Ankara: TDK Yayınları.
- Benzer, A. (2010). -sA ekinin işlevleri ve dilek-şart ayrımı. *SÜ Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 28, 131-140.
- Buran, A. (1996a). -Ik ekinin Anadolu ağızlarında kullanılışı. *TDAY-Belleten*, 11- 18.
- Buran, A. (1996b). *Anadolu ağızlarında isim çekim (hal) ekleri*. Ankara: TDK Yayınları.
- Buran, A. (2007). Çağdaş Türk yazı dillerinde ve Türkiye Türkçesi ağızlarında ikincil uzun ünlüler. *II. Kayseri Ve Yöresi Kültür, Sanat Ve Edebiyat Bilgi Şöleni içinde*, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Yayınları.
- Caferoğlu, A. (1995). *Güney doğu illerimiz ağızlarından toplamalar*. Ankara: TDK Yayınları.
- Çakır, A. (2020). *İzmir ili Ödemiş - Kiraz - Beydağ ilçeleri ağızları*. Ankara: TDK Yayınları.
- Demir, N. (2002). Ağız terimi üzerine. *Türkbilig Dergisi*, 2002/4, 105-116.
- Demir, N. (2007). Anadolu ağızlarında kullanılan geçmiş zaman eki -(y)XK. *Dil ve Edebiyat Yazıları (Mustafa İsen'e Armağan) içinde*, 371-385. Ankara: Grafiker Yayınları.

Derleme Sözlüğü. Ankara: TDK, 2009.

Devellioğlu, F. (1997). *Osmanlıca-Türkçe ansiklopedik lûgat*. Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.

Ercilasun, A. B. ve Akkoyunlu, Z. (2018). *Kaşgarlı Mahmud Divanu Lugati't-Türk*. Ankara: TDK Yayınları.

Erdem, M. D. (2008). Anadolu ağızlarında görülen birincil ünlü uzunlukları üzerine. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 3/3, 502-562.

Ergin, M. (1993). *Türk dil bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basın/Yayın/Tanıtım.

Gemalmaz, E. (1989). Ağız bilimi araştırmaları üzerine genellemeler. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Gemalmaz, E. (1999). Ağız bilimi araştırmalarının gerekliliği. *Ağız Araştırmaları Bilgi Şöleni*. 4-13. Ankara: TDK Yayınları.

Gülensoy, T. ve Alkaya, E. (2003). *Türkiye Türkçesinin ağızları bibliyografyası*. Ankara: Akçağ Basım Yayım.

Gülensoy, T. (2018). *Türkiye Türkçesindeki Türkçe sözcüklerin köken bilgisi sözlüğü*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat.

Gülsevin, G. (1990). Türkçede -sA şart gerundiumu üzerine. *Türk Dili Dergisi*, 467, 276-279. Ankara: TDK Yayınları.

Gülsevin, G. (2001). Türkiye Türkçesi ağızlarında #h sesi üzerine. *TDAY-Belleten*, 49/2001, 129-146.

Gülsevin, G. (2002). *Uşak ili ağızları (dil özellikleri-metinler-sözlük)*. Ankara: TDK Yayınları.

Günşen, A. (2006). Anadolu ağızlarında farklı bir gelecek zaman eki ve çekimi: -ıı /-ici ; -ucu /-ücü. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 1/2, 54-84.

- İlbaş, S. (2015). *Eskişehir ili Balkan muhacir ağızları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Eskişehir.
- Karaağaç, G. (2016). *Türkçenin dil bilgisi*. Ankara: Akçağ Basım Yayım.
- Karaağaç, G. (2018a). *Türkçenin ses bilgisi*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Karaağaç, G. (2018b). *Dil bilimi terimleri sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.
- Karahan, L. (1994). -sa/-se eki hakkında. *Türk Dili Dergisi*, 516, 471-474. Ankara: TDK Yayınları.
- Karahan, L. (2017). *Anadolu ağızlarının sınıflandırılması*. Ankara: TDK Yayınları.
- Koç, A. (2010). Kelime Sonunda Ünsüz Türemesi. *SÜ Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 28, 47-67.
- Korkmaz, Z. (1961). Türkçede ok/ök kuvvetlendirme (intensivum) edatı üzerine. *Türk Dili Araştırmaları*, 13-29.
- Korkmaz, Z. (1976). Anadolu ağızları üzerindeki araştırmaların bugünkü durumu ve karşılaştığı sorunlar. *TDAY-Belleten*, 23-24/1975-1976, 143-172.
- Korkmaz, Z. (1994). *Güneybatı Anadolu ağızları*. Ankara: TDK Yayınları.
- Korkmaz, Z. (2010). “LA” pekiştirme ek-edatının Türkiye Türkçesi ağızlarındaki uzantıları ve -AlA- tekrarlama ekinin yapısı üzerine. *TDAY-Belleten*, 1, 7-20.
- Korkmaz, Z. (2017a). *Türkiye Türkçesi grameri şekil bilgisi*. Ankara: TDK Yayınları.
- Korkmaz, Z. (2017b), -sa/-se dilek-şart kipi eklerinde bir yapı birliği var mıdır?. *Türk Dili Üzerine Araştırmalar 1-2*. Ankara: TDK Yayınları.
- Korkmaz, Z. (2019). *Dil bilgisi terimleri sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.

- Maden, F. (2017). Girit'ten anayurd'a Bektaşı göçleri ve Girit Bektaşı tekkeleri emlakının tasfiyesi. *Geçmişten Günümüze Göç II* içinde, 1055-1099. Samsun: Canik Belediyesi Kültür Yayınları.
- Miskioğlu, A. (1992). Görülmeyen, başkasından duyulmayan (-ik'li) geçmiş zaman. *Türk Dili*, 5/28, 1-3.
- Okuşluk Şenesen, R. (2011). *Çukurova bölgesi Girit göçmenleri halk kültürü araştırması*. Adana: Karahan Kitabevi.
- Özmen, M. (1998) -IcI/-UcU ekinin gelecek zaman eki olarak kullanılması üzerine. *Bir Türk Dünyası Araştırmaları Kemal Eraslan Armağanı*, 9/10, 545-556.
- Öztürk, J. (2009). *Hatay ağzı*. Adana: Karahan Kitabevi.
- Öztürk, J. (2015). *Antakya merkez ağzı*. İskenderun: Color Ofset Matbaacılık.
- Samsun, A. (2018). *Kocaeli ili Balkan Muhacir ağızları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Balkan Çalışmaları Anabilim Dalı, Edirne.
- Selçuk, A. (2018). *Giritli Göçmenler*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Sepetçioğlu, T. E. (2010). Türkiye'de anadili türkçe olmayan göçmen topluluklara yaklaşımlara dair bir örnek: Girit göçmenleri. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi (ÇTTAD)*, IX / 20-21, 77-108.
- Sepetçioğlu, T. E. (2011). *Girit'ten Anadolu'ya gelen göçmen bir topluluğun etnotarihsel analizi: Davutlar örneği*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Şahin, C. ve Duran, G. (2019). İzmir-Turgutlu (Hamidiye) köyünde Giritli muhacirler. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 17/1, 94-123.
- Tietze, A. (2016-2020). *Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati*. Ankara: TUBA Yayınları.

Tuna, O. N. (1960). Köktürk yazılı belgelerinde ve Uygurcada uzun vokaller. *TDAY Belleten*, 8, 213-282.

Üstünoğlu, K. (2004). Dilek kipleri ve zaman kavramı. *Türk Dili Dergisi*, 88/635, 678-686. Ankara: TDK Yayınları.

Yeni Tarama Sözlüğü. Ankara: TDK, 2018 .

Yıldırım, F. (2002). Türkiye Türkçesinin ağızları ve etnik yapı: Çukurova ağızları örneği. *Türkbilig Dergisi*, 2002/4, 136-153.

Yıldırım, F. (2006). *Adana ve Osmaniye ağızları*. Ankara: TDK Yayınları.

Yüceol Özezen, M. (2021). Çukurova'da bir göçmen ağız: Giritçe veya Giritlice. V. Uluslararası Türkiye Türkçesi Ağız Araştırmaları Çalıştayı Bildirileri, 7-8 Kasım 2019, Adana içinde. Ankara: TDK Yayınları.

DİZİN VE SÖZLÜK

A/v

abdulhamit : Abdülhamit (kişi adı). -5-

a. 004/48, 009/59, 019/1,
020/7, 025/18

abdulhamit : Abdülhamit (kişi adı). -1-

a. 006/2

abdülhamit : Abdülhamit (kişi adı). -2-

a. evleri 004/120

abdülhamit : Abdülhamit (kişi adı). -1-

a.+ in evleri 004/122

abi : Ağabey. -17-

sadık a. 011/7, 012/34, 012/44

sadık a.+ den 012/39

a.+ lerim 010/1, 010/4, 030/128

a.+ m 010/2, 016/36, 016/39,

027/12, 030/72

a.+ me 007/121, 016/34

a.+ mı 030/155

a.+ mnen 030/157

a.+ si 007/106

abla : Abula. -16-

a. 015/38, 028/21

a.+ m 007/80, 016/34, 016/40,
028/32, 028/37, 030/73

hanise a.+ m 007/70

a.+ mı 016/34, 016/36, 016/39,
016/41, 028/31

a.+ mın 028/31

a.+ mı 028/43

acaba : Acaba. -4-

a. 004/116, 004/65, 008/105,
023/52

acılı : Acılı, kederli. -1-

a.+ yım 004/58

aci : Acı. -2-

a. 010/36, 012/27

acil : Acil. -1-

a.+ de 006/28

aç - : Açmak. -17-

a.- ar 010/33

a.- arık 028/17

a.- ıp 007/20

a.- ıyolar 015/27

a.- ıyoılar 009/63	a.+ ıma 018/20
a.- ıyom 025/85	a.+ ına 009/53
a.- ıyor 005/31	a.+ ında 009/40
a.- ıyorlar 014/35	a.+ ını 008/24
a.- masını 028/24	a.+ ları 015/42
a.- mış 016/47	
a.- mıyak 004/154	ada : Ada -9-
a.- mıyolar 016/15	a.+ sı 004/90
a.- tım 030/7, 030/10, 030/11, 030/49	a.+ sina 004/52, 012/34, 028/29
a.- tın 007/21	girit a.+ sında 007/92
	a.+ sından 012/49, 025/9, 025/20
	a.+ sınıfın 029/11
aç : Aç. -3-	
a. 015/17, 015/25, 023/24	ada - : Adamak. -1-
	a.- dım 015/7
aça : Unvan. -1-	
ğara memet a. 004/146	adam : Adam. -78-
	a. 002/26, 004/137, 004/72,
açık : Açık. -2-	004/74, 005/28, 005/30,
a. 016/17, 016/22	007/103, 007/112, 007/27,
	007/42, 009/66, 009/67,
açıl - : Açılmak. -2-	010/11, 010/32, 010/39,
a.- di 017/18	018/3, 025/10, 025/100,
a.- mıyor 007/25	025/102, 025/107, 025/116,
	025/120, 025/121, 025/29,
açtır - : Açtırmak. -1-	025/62, 025/76, 025/98,
a.- ıyor 007/57	028/10, 028/26, 030/100,
	030/105, 030/115, 030/150,
ad : Ad. -9-	030/174, 030/187, 030/219
a.+ ı 007/118, 009/52, 009/54, 009/56	başıboş a. 023/63
	giritçeyi öğrenmiş bir a. 009/65

a.+ a 004/134
a.+ dım 030/49
a.+ ı 010/44, 014/23, 023/77,
025/121, 025/62, 030/17
a.+ ım 025/113, 025/39, 030/53
a.+ m 004/136, 009/35, 018/48
a.+ ı 025/107, 025/117,
030/148, 030/150
a.+ ı 023/63
a.+ lar 007/100, 007/103,
007/89, 025/15, 025/46,
025/47, 025/51, 025/74,
025/79, 030/112, 030/120,
030/124, 030/187
a.+ lar 025/88
a.+ ları 025/43, 030/116
a.+ ların 004/21, 025/10,
030/151
a.+ nan 025/51

adana : Adana. (şehir adı -14-
a.+ da 009/27, 010/3, 017/10
a.+ dan 010/1, 028/27
a.+ nın 004/8
a.+ ya 004/8, 006/11, 006/17,
010/2, 010/3

adet : Adet, gelenek. -2-
a. 005/9
a.+ ler 024/7

adres : Adres. -1-
a.+ ini 012/39

adres : Adres. -1-
p.+ ini 017/21

af : Af. -2-
a. edersiniz 009/77
a. edersin 023/55

afet - : Affetmek. -1-
af a.- ersiniz 009/77

ağrı - : Ağrımak. -1-
a.- yor 014/21

ağa : Ağa. -14-
a. 009/35, 018/2, 023/49,
023/50, 023/51, 024/14,
030/63
a.ıf a. 028/5
bibi a.+ nın 009/34
memiş a.+ nın 004/106
a.+ sın 023/80
a.+ sıydı 028/5
a.+ ydı 018/2, 028/5

ağababa : Dede -2-
a. 015/45

ağaç : Ağaç. -19-

a. 004/66, 025/29, 025/33,
025/34
a.+ ı 010/29, 010/30, 019/11,
030/105
çınar a.+ ı 004/66
a.+ ın 004/66
a.+ ının 009/15
a.+ ları 012/41, 025/36
a.+ ların 025/64
a.+ ta 004/65
a.+ tan 009/80

ağırlıklı : Ağırlıklı. -2-

a. 002/2, 007/39

ağız : Ağız. -1-

a.+ ları 009/13

ağla - : Ağlamak. -2-

a.- rdı 012/28
a.- yasım 025/14

ağle - : Ağlamak. -1-

a.- ycim 025/82

ağna - : Anlamak. -1-

a.- mıyom 031/8

ağnat - : Anlatmak. -9-

a.- ırdı 006/19

a.- ırlar 007/138

a.- ırlardı 006/19

a.- iyim 006/27

a.- madı 006/23

a.- tığım gibi 007/19

a.- tığına 007/93

a.- tım 030/172

a.- tısa 006/23

ağnoptez : Hamur işi, bir çeşit ekmek.

-2-

a. 008/31, 014/38

ağrı : Ağrı. -1-

a.+ lar 030/18

ağrı - : Ağrı. -6-

a.- dı 030/51

a.- maya 030/46, 030/50

a.- yodu 030/53

a.- yor 030/51, 030/59

ağşam : Akşam. -1-

a. namazını kılıyordum 030/25

ağustos : Ağustos. -3-

a. 017/21, 017/22, 018/72

aha : Ünlem. -3-

a. 016/49, 025/47, 025/81

aile : Aile. -12-

a. 004/1, 004/3, 018/14,
018/17

gelen a. 004/130

a. mi 004/130

a.+ de 007/87, 012/32, 018/6

a.+ mizde 029/14

a.+ nin 020/4

ait : Ait. -3-

a. 007/33, 024/16

a.+ miş 024/28

aķçay : Hatay'ın İskenderun ilçesinin

Akçay Mahallesi. -3-

a. 006/10

a.+ da 031/9

aķdeniz : Akdeniz. -1-

a. 006/8

aķıbet : Akıbet. -1-

a.+ e 004/41

aķıl : Akıl. -6-

a.+ ı 018/81, 030/74

a.+ ına 030/94

a.+ ımda 006/23

a.+ ına 018/80, 018/82

aķıllı : Akıllı. -1-

a. 007/90

aķış : Akış. -1-

a.+ ına 002/10

aķraba : Akraba. -10-

a. 007/101, 022/4, 023/14

a.+ lar 001/13, 005/16

a.+ lara 011/4

a.+ lardan 001/13

a.+ m 020/22

a.+ ydı 009/33

a.+ yı 030/15

aķřaba : Akraba. -2-

a. 008/1

a.+ lar 012/11

aķrabalık : Akrabalık. -1-

a. 015/42

aķsi : Aksi. -1-

a. 016/39

aķřam : Akşam. -10-

a. 002/27, 023/49

a. namazını 030/24

a.+ a 004/4, 007/30

a.+ a ķadar 023/43

a.+ dan 007/58, 008/94, 020/22

a.+ dan şey olduğu 027/1

al - : Almak. -92-

a. 003/3, 007/93, 012/39,

023/51, 025/86

a.- acağ 007/121

a.- acaz 004/83

a.- ağı 010/5

a.- an 028/17

a.- dı 004/44, 004/97, 006/20,

012/34, 012/39, 013/17, 015/36,

016/42, 025/8, 025/9, 026/7,

030/132, 030/136

a.- dığı 027/7

a.- dığını 031/6

a.- dık 004/83, 004/97, 005/20,

008/65, 008/66, 008/84, 012/2,

018/52, 023/53

a.- dılar 004/16, 004/18, 006/27,

026/8

a.- dım 003/3, 012/3, 018/94,

030/7

a.- dı 023/12

a.- dı 017/36

a.- iç 025/59

a.- ık 030/131

a.- ıktı 025/3

a.- ıllardı 001/13

a.- ıp 002/17, 007/106, 009/88,

018/62, 026/7

a.- ır 001/3, 007/38, 019/8

a.- ırdık 006/55, 006/56

a.- ırdım 014/17

a.- ırken 018/92

a.- ırlardı 012/30

a.- ıyodu 027/6

a.- ıyom 030/152

satın a.- ıyom 025/68

a.- ıyon 014/5

a.- ıyon 008/44

a.- ıyor 002/34, 025/78, 030/151,

031/5

a.- ıyordu 027/5

a.- ıyoşdu 008/9, 008/11

a.- ıyördük 025/32

satın a.- ıyoruz 022/10

a.- mak 015/37

a.- mazdım 030/197

a.- mazlardı 001/7

a.- mış 002/21, 004/137, 004/28,

007/110, 031/7

a.- mışlar 004/126, 009/67

a.- mışlardı 004/79

a.- mıştı 008/9

a.- mıştır 004/117

a.- mıyor 030/216

al : Al, kızıl. -1-

a. 025/34

ala : Âlâ, iyi. -1-

a.+ sını 012/16

alaka : Alaka. -4-
a.+ sı 030/129, 030/130,
030/131,
030/132

alevi : Alevi. -4-
a. 010/14, 018/14
a.+ si 009/27
a.+ ydik 010/14

alevî : Alevi. -1-
a. 009/28

alhabe : Alfabe. -1-
a. 006/44

alhabe : Alfabe. -1-
a. 006/45

alın - : Alınmak. -6-
a.- ıp 002/30
a.- ır 004/5, 007/135
a.- ıyor 002/30
a.- mış olsaydı 030/127

alış - : Alışmak. -2-
a.- mışlar 024/12
a.- tı 022/2

ali : Ali (kişi adı). -3-
a. dayı 007/107
a. dedemin 007/92
a.+ nin 018/57

allah : Allah. -32-
a. 006/25, 013/17, 015/8,
016/54, 017/3, 017/26, 018/12,
018/95, 023/80, 025/98, 030/44,
030/45, 030/52, 030/54, 030/55,
030/65
a. etmeye 030/213
a. korusun 025/114
a. rahmet eylesin 018/2
a.+ a 016/11, 017/9, 017/33,
018/10, 025/24, 030/36
kurbanım a.+ a 030/65
şükür a.+ a 017/2
a.+ ın 009/3
a.+ ın işi 013/17
a.+ ın işine 030/24
a.+ tan 016/53

allahi : Vallahi. -1-
a. 025/94

alle : "alle cello" Görgüsüz, basit.
-1-
a. cello 020/5

almanca : Almanca (dil adı). -1-

a. 023/42

almanya : Almanya (ülke adı). -1-

a. 025/76

almanya : Almanya (ülke adı). -3-

a.+ da 028/35, 030/73

a.+ daydı 028/34

alt : Alt. -17-

a. 020/10, 023/52, 024/24

a.+ ı 014/39, 023/31, 025/66

a.+ na 002/30, 002/34, 004/117,

010/32, 014/18, 025/102

a.+ nda 025/8, 025/106

a.+ ni 014/27

a.+ tan 020/12

altı : Altı. -24-

a. 004/38, 004/94, 004/97,
007/79, 007/80, 009/1, 009/44,
012/32, 014/19, 017/21, 017/22,
018/97, 020/3, 023/10, 025/72,
027/9, 027/14, 028/7, 030/83,
030/84, 030/85
on a. 008/70

altın : Altın. -4-

a. 002/32, 002/35, 007/106,
008/94

ama : Ama. -118-

a. 001/7, 001/9, 002/17,
002/19, 002/26, 002/32, 002/34,
003/15, 004/103, 004/157,
004/23, 004/28, 004/36, 004/69,
004/77, 004/79, 005/8, 005/19,
006/6, 007/100, 007/104,
007/140, 007/15, 007/83,
007/88, 007/99, 008/100,
008/102, 008/115, 008/118,
008/120, 008/132, 008/24,
008/30, 008/34, 008/61, 008/63,
008/84, 008/86, 008/98, 009/2,
009/20, 009/21, 009/25, 009/31,
009/52, 009/72, 009/90, 010/10,
010/17, 010/23, 010/28, 012/15,
012/18, 012/23, 012/25, 012/33,
013/24, 014/31, 014/40, 015/10,
015/12, 015/26, 015/29, 015/43,
016/15, 016/23, 016/25, 016/29,
016/50, 017/8, 017/13, 017/15,
018/10, 018/15, 018/17, 018/28,
018/29, 018/32, 018/38, 018/41,
018/43, 018/57, 018/63, 018/70,
018/81, 018/86, 018/89, 018/95,
018/96, 024/11, 024/16, 024/17,
025/59, 027/8, 028/42, 029/2,
029/5, 029/13, 030/125, 030/128,
030/138, 030/141, 030/146,
030/149, 030/165, 030/169,

030/208, 030/46, 030/51,
030/56, 030/75, 031/5, 031/7,
031/9, 031/12

a. edemediler 023/35
a. et 030/32
a. oldum 030/19

āma : Ama. -1-
ā. 025/121

amerika : Amerika. (ülke adı -1-
a.+ nın 023/79

amaç : Amaç. -3-
a.+ ın 004/85
a.+ la 004/85

amin : Amin. -1-
a. 013/17

amaçlı : Amaçlı. -2-
a. 004/86

amma : Ama. -32-
a. 017/9, 017/22, 018/48,
021/7, 023/35, 023/42, 023/56,
023/57, 023/63, 023/80,
025/113, 025/38, 025/50,
025/56, 025/64,
025/66, 025/68, 025/71, 025/73,
025/87, 025/90, 026/14, 028/20,
028/38, 030/111, 030/153,
030/191, 030/213, 030/214,
030/219, 030/221, 030/56

ambolas : Ambulans. -3-
a. 030/27
a.+ ı 030/26
a.+ tan 030/27

ambulaj : Ambulans. -1-
a. 017/15

amca : Amca. -11-
a. 009/34, 011/4
a.+ m 007/111, 007/114
a.+ mı 007/116
a.+ mın 012/2, 020/9, 023/66
a.+ sı 005/25, 007/97

amman : Aman. -1-
a. 030/218

an : An. -15-
o a. 025/105
a.+ da 004/101, 004/27, 004/80,
006/25, 007/34, 016/36,
025/100, 025/103, 025/14,

ameliyat : Ameliyat. -4-
a. 030/31

025/46

o a.+ da 025/104

a.+ daki 023/58

şu a.+ ki şartlarla 024/21

a.+ larda 004/32

ana : Ana. -9-

a. 023/68

a. yaşımı 009/1

a.+ m 018/55, 030/119

a.+ mı 025/4, 025/27

a.+ sı 007/65, 023/41

a.+ sına 025/4

anahtar : Anahtar. -1-

a. 009/86

anahtar : Anahtar. -3-

a.+ ı 025/94, 025/95, 025/97

analık : Analık. -1-

a.+ ı 010/12

anamur : Mersin'nin Anamur ilçesi. -1-

a.+ da 003/16

anane : Anneanne. -1-

a.+ m 007/109

anason : Anason. -1-

a. 012/22

anca : Ancak. -5-

a. 008/127, 008/128, 023/8,
023/48, 030/212

ancağ : Ancak. -3-

a. 010/27, 010/39, 017/25

anı : Anı. -2-

a.+ m 007/22

a.+ mı 003/1

anıl : Anıl. (kişi adı) -1-

a. 008/22

anğara : Ankara. -2-

a. dil tarihi 018/97

a.+ daki 018/11

anla - : Anlamak. -17-

a.- dı 009/71, 009/72

a.- mam 030/164

a.- maz 030/171

a.- mıyollar 008/114, 008/117

a.- mıyollardı 008/121

a.- mıyom 008/114

a.- mıyorsun 009/58

a.- mıyorum 007/63

a.- rız 021/6

a.- yollar 008/115

a.- yor 028/24

a.- yordu 010/43
a.- yorlar 012/33
a.- yorum 030/141, 030/170

anlam : Anlam. -3-

a.+ da 025/2
o a.+ da 025/47
a.+ ında 004/58

anlaş - : Anlaşmak. -5-

a.- ır 004/3
a.- ıyok 004/53, 008/125
a.- sınlar 018/53
a.- tılar 004/89

anlat - : Anlatmak. -38-

a. 009/37
a.- acam 013/15
a.- amam 018/39
a.- amıyosun 007/74
a.- anları 024/9
a.- ılmadığı 007/100
a.- ırdı 004/138, 004/155,
004/156, 004/160, 004/36,
012/26, 012/28,
012/29, 016/42, 024/26
a.- ırım 004/149, 004/154
a.- ırlardı 018/77
a.- ırsan 004/148, 004/153
a.- ıyım 003/1
a.- ıyollar 007/107

a.- ıyom 025/11
a.- ıyor 004/59
a.- ıyordu 004/144, 004/158,
008/49, 009/88
a.- iyim 023/43
a.- maya 024/18
a.- mış 004/62
a.- sa 024/14
a.- sana 024/15
a.- sın 024/15
a.- tı 004/149, 004/61, 016/32

anlayışlı : Anlayışlı. -1-

a. 029/6

anna - : Anlamak. -6-

a.- dım 030/167
a.- dıı 030/163, 030/167
a.- rız 024/16, 024/17
a.- yamıyorsun 023/61

annanne : Anneanne. -3-

a.+ m 005/26, 007/110
a.+ mi 007/110

annaşıl - : Anlaşılmaq. -1-

a.- ıyor 023/60

annat - : Anlatmak. -14-

a.- acağı 026/12
a.- ır 007/105

a.- irdi 023/53
a.- ıyım 026/12
a.- ıyolardı 030/173
a.- madığı 007/101
a.- madılar 030/70, 030/76
a.- mağtan 030/221
a.- mamışlardır 030/186
a.- mıştır 007/102
a.- mıyolar 030/71
a.- saydı 007/102
a.- tığı 007/103

anne : Anne. -58-

a. 007/118, 008/2, 016/49,
029/14
a.+ leri 030/136
a.+ lerimiz 007/50, 008/1,
016/33
a.+ m 007/105, 007/135, 012/8,
014/39, 015/3, 016/33, 016/37,
016/39, 016/41, 016/42, 016/43,
016/44, 016/47, 016/51, 018/54,
027/8, 028/7, 028/13, 030/137,
030/170
a.+ mden 004/111
a.+ me 007/134, 029/14
a.+ mi 028/7
a.+ min 005/25, 005/27, 007/97,
008/130, 009/22, 009/56, 010/12
a.+ miğ 030/69
a.+ miz 014/38

a.+ mizin 007/93
a.+ n 009/62, 011/7, 017/37
a.+ nle 030/15
a.+ si 017/20, 030/135, 030/214,
030/69
a.+ sî 009/8
a.+ sine 007/118, 007/134,
010/28
a.+ ye 015/46
a.+ yi 010/5

anneanne : Anneanne. -2-

a. 025/87
a.+ ye 015/43

antakya : Hatay'ın Antakya ilçesi. -6-

a. 004/9
a.+ da 009/27, 023/40
a.+ nın 002/7
a.+ nığ 023/38
a.+ ya 023/71

antalya : Antalya (şehir adı). -1-

a. 023/19

ara : Ara. -18-

a. 007/34, 008/18, 018/87
a.+ da 004/62, 008/110, 020/7
a.+ dan 019/6
a.+ lar 009/55

a.+ larında 004/89
a.+ sı 007/86, 030/23
a.+ sında 004/139, 006/16,
012/30
a.+ sındaki 004/142
a.+ ya 004/88, 008/57, 020/7

a.+ sıyla 018/33, 020/18
a.+ sıynan 008/54
a.+ ya 030/204
a.+ ynan 025/63

arabacılık : Arabacılık. -1-
a. 030/192

ara - : Aramak. -11-

a.- dı 012/34, 012/38
a.- maya 007/119, 007/122
a.- mıyım 013/16
a.- rlar 018/24
a.- yor 006/28, 012/35, 012/36,
012/40, 028/30

aralık : Aralık. -1-
a. 007/61

arap : Arap. -4-
a. 009/26
a. uşaklarının 009/27
a.+ a 016/12
a.+ larnan 016/12

aŗa - : Aramak. -1-
a.- mıyom 014/7

arapsacı : Arapsacı, bir bitki türü. -1-
a. 012/22

arab : Arap. -3-
a. 030/97
a. uşığı 030/96

araştırmacı : Araştırmacı. -1-
a. 004/148

araba : Araba. -18-
a. 009/17, 009/18, 027/14,
030/15, 030/203, 030/217,
030/38
a.+ dan 004/63
a.+ lara 030/203
a.+ m 030/12
a.+ mda 030/193
a.+ nın 009/18

arat : Arat (kişinin soyadı). -2-
nasibe a. 012/1
a.+ ı 012/2

arazi : Arazi. -7-
a. 004/111, 004/22, 005/25
a. marazi 004/110
a.+ lerimiz 005/25

a.+ si 004/110
en kabadayı a.+ si olan 004/110

a.+ ların 030/201
a.+ ta 004/26

arık : Ark. -5-
a.+ tan 030/118, 030/119,
030/185

arnavut : Arnavut (millet adı). -1-
a.+ lar 008/124

aşif : Arif (kişi adı). -1-
a. ağa 028/5

arpa -3-
a. 010/31, 023/50, 023/51

aręa : Arka. -13-
a. 004/121, 016/53, 024/20,
024/25
a.+ da 009/46, 030/205, 030/209
a.+ daki 009/48
a.+ dan 030/57
a.+ sında 030/26
a.+ sından 016/24
a.+ sındayım 030/64

arsus : Hatay'ın Arsuz ilçesi. -1-
a.+ ta 002/6

arsuz : Hatay'ın Arsuz ilçesi. -1-
a.+ dan 030/132

arşiv : Arşiv. -1-
a. 004/116

aręadař : Arkadaş. -17-
a. 006/28, 006/29, 023/63,
030/160, 030/163, 030/165,
030/205
a.+ ı 028/35
a.+ ımız 030/154
a.+ ın 018/44
a.+ ıř 030/201
a.+ ıydı 030/155
a.+ lar 002/5, 002/34
a.+ larımız 002/4

art : Art. -3-
a.+ a ęalan 004/142
a.+ ından 004/5, 018/63

artık : Artık. -22-
a. 002/10, 002/12, 002/22,
004/128, 004/31, 007/12,
007/123, 007/126, 007/13,
007/52, 007/81, 007/82, 009/44,
010/25, 012/15, 012/24, 015/1,
024/5, 024/7, 024/13, 026/12,
030/49

asaletli : Asaletli, soylu. -1-
a. 020/4

asfalt : Asfalt. -1-
a. 025/92

asıl : Asıl. -1-
a. 010/24

asiye : Asiye (kişi adı). -1-
a. 028/20

asker : Asker. -13-
a. 023/79
a. ocağında 025/88
a.+ e 006/20, 006/21, 009/65,
010/40, 030/4
a.+ i 018/69, 023/79
a.+ ine 018/68
a.+ iñ 025/92
a.+ lere 028/37, 029/12

askerlik : Askerlik. -10-
a. 003/4, 007/112, 007/115,
007/22, 025/120
a.+ i 007/18
a.+ imiz 007/29
a.+ ini 006/20
a.+ tir 025/120

aski : ASKİ. -1-
a.+ nin 004/10

askolibrus : Şevketibostan, bir bitki
türü. -2-
a. 008/39, 012/21

asla : Asla. -2-
a. 016/13, 016/29

aslında : Aslında. -6-
a. 007/62, 007/91, 018/84,
027/9, 030/110, 030/84

assubay : Astsubay. -1-
a. 003/3

asteğmen : Asteğmen. -3-
a.+ ler 025/103, 025/88
a.+ lerim 025/108

aşağda : Aşağıda. -1-
a. 030/133

aşağdan : Aşağıdan. -1-
a. 030/205

aşağı : Aşağı. -6-
a. 021/3, 028/11, 030/114,
030/210
bundan a. düşürmesin 017/2

- a. yo arı 030/72
- aşılan -** : Aşılanmak, neslin karışması.
-2-
a.- dı 030/125
- aşırı** : Aşırı. -3-
a. 004/158, 018/83
- aşiret** : Aşiret. -6-
a. 023/29, 023/72
a.+ i 023/55
a.+ in 023/5
a.+ inin 023/18
a.+ te 023/24
- aşk** : Aşk. -2-
a.+ ı 002/11
- aşşagda** : Aşagıda. -3-
a. 025/114, 030/134, 030/96
- aşşagdan** : Aşagıdan. -1-
a. 030/122
- aşşagı** : Aşagı. -5-
a. 023/65, 023/67, 030/124,
030/158, 030/92
- at -** : Atmak. -19-
a. 012/42
- a.- ar 001/4
a.- ardım 025/64
a.- ıyok 013/5, 013/6
a.- ıyolardı 015/33
a.- ıyollar 008/57
a.- ıyollardı 008/8
a.- ıyon 008/96
a.- ıyon 012/19
a.- mış 012/43, 012/48, 016/47
a.- tı 012/39, 012/42, 012/45,
012/46
iftira a.- tılar 018/78
- at** : At. -8-
a. 004/150, 008/54, 018/33,
025/63
a.+ a 008/5
a.+ ı 025/34
a.+ in 004/150
a.+ lara 025/13
- ata** : Ata. -1-
a.+ larıma 015/7
- atan -** : Atanmak. -1-
a.- amayınca 015/5
- atatürk** : Atatürk. -9-
a. 006/4, 006/12, 006/36,
006/41, 006/42, 023/16, 023/30,
025/16

a. müydü 025/17	avuç : Avuç. -2- avuç a. 009/88 a. avuç 009/88
ateş : Ateş. -4- a.+ e 004/156 a.+ i 029/7 a.+ inde 018/34 a.+ iynen 008/36	avusturalya : Avustralya (ülke adı). -1- a.+ da 004/92
atıl - : Atılmak. -1- a.- ıyor 028/24	ay : Ay. -18- a. 003/4, 004/6, 004/57, 004/97, 008/70, 008/91, 012/43, 025/28, 025/29, 027/9, 027/14 a. çekirdeğine 007/36 a.+ da 004/33 a.+ ı 007/61 a.+ ında 009/60, 012/14 mayıs a.+ ında 004/101
atmış : Altmış, sayı. -8- a. 007/127, 007/68, 009/31, 016/1, 025/81 bir a. uzanmış 009/81 a.+ ı 023/1	
at - : Atmak. -1- a.- arlar 009/20	ayak : Ayak. -17- a.+ a 030/163 a.+ ı 004/42, 030/22, 030/28 a.+ ımı 030/34 a.+ ımın 030/48 a.+ laş 017/23 a.+ larım 030/46, 030/49, 030/50, 030/51, 030/53, 030/57, 030/59 a.+ larımda 030/17 a.+ larımın 015/5 a.+ larım 014/21
avcılık : Avcılık. -1- a. 003/12	
avlu : Avlu. -1- a.+ dan 009/25	
avrat : Avrat, kadın. -5- a. 002/8, 006/31 a.+ ı 014/33, 031/16 a.+ ı 025/51	

ayaklan - : Ayaklanmak.

-1-

a.- nr 023/17

aynen : Aynen.

-2-

a. 004/12, 030/188

ayarla - : Ayarlamak.

-4-

a.- dı 004/93

a.- dık 004/82

a.- mışım 030/201

aynı : Aynı.

-53-

a. 001/9, 003/8, 003/9,
004/105, 004/118, 004/124,
004/125, 004/158, 004/41,
008/1, 008/48, 010/20, 010/36,
012/41, 012/44, 013/23, 015/42,
017/14, 017/28, 017/32, 017/34,
017/35, 018/19, 018/30, 018/64,
018/78, 019/10, 022/2, 023/14,
023/18, 024/21, 025/14, 026/4,
026/16, 028/25, 028/26, 028/33,
030/25

ayçiçeği : Ayçiçeği.

-1-

a. 002/2

ayçiçek : Ayçiçeği.

-1-

a. 007/56

ayıb : Ayıp.

-1-

a. olurmuş 007/134

a. keza 007/38

a.+ sı 004/123, 004/125, 012/46

ocağın a.+ sı 004/124

ayır - : Ayırmak.

-2-

a.- ıllar 008/42

a.- ırdı 022/15

ayni : Aynı.

-1-

a. 001/6

ayıtla - : Ayıklamak.

-1-

a.- yamıyorsun 007/132

ayran : Ayrın.

-1-

a. 008/79

ayle : Aile.

-4-

a. 019/2, 023/66, 030/83

ayrı : Ayrı.

-2-

a. 015/25, 020/10

aylık : Aylık.

-3-

a. 009/44, 028/7

a.+ ı 023/1

ayrıl - : Ayrılmak.

-6-

a.- dı 006/11, 018/88

a.- dılar 006/11

a.- dım 024/4, 031/14

a.- ıyodu 027/3

azınlık : Azınlık. -1-

a.+ ta 018/66

ayrım : Ayrım. -2-

a. yaptılar 010/14

a.+ ı 015/34

B

ayrı : Ayrı. -1-

a. 006/13

ba'a : Baba. -4-

b.+ m 023/52, 025/33

b.+ mda 025/35

b.+ mın 025/3

ayşekadın : Ayşekadın fasulye. -1-

a. fasulye 018/23

baba : Baba. -79-

b. 004/167, 007/77, 007/78,
008/2, 013/17, 017/38, 023/68,
024/15

az : Az. -26-

a. 003/7, 004/22, 006/7,
007/19, 007/36, 007/37, 007/51,
008/124, 008/125, 018/5, 018/7,
018/35, 018/76, 022/17, 023/64,
023/67, 024/16, 025/114,
025/55, 026/16

a.+ dı 008/74

a.+ dık 025/14

a.+ ı 023/66

a.+ sa 012/23

b.+ ları 007/113, 030/136

b.+ laşımızın 008/1

b.+ m 005/16, 005/17, 006/19,
006/20, 007/102, 007/112,
007/113, 007/114, 010/1, 010/3,
010/18, 010/23, 015/2, 016/43,
018/54, 023/8, 023/49, 023/82,
024/14, 024/15, 027/5, 030/137,
030/175, 030/185, 030/187,
030/68, 031/2, 031/3, 031/9

b.+ mdan 004/111, 018/51,
030/170

b.+ mgil 024/16, 030/83

b.+ mindı 006/49

b.+ mıı 030/75

b.+ mız 007/101, 022/1

b.+ mıza 007/131

azarla - : Azarlamak. -1-

a.- dı 030/219

azcık : Azıcık. -1-

a. 022/15

b.+ mızın 030/3

b.+ mla 024/8

b.+ mlar 007/125

b.+ n 017/37

b.+ ndan 009/37

b.+ nız 007/131

b.+ sı 004/108, 005/27, 007/65,

017/33, 023/41, 025/117,

025/119, 028/44, 030/134,

030/214, 031/16

b.+ sina 004/167

b.+ sını 018/77

b.+ sının 004/109, 007/134,

008/24, 009/56, 012/29

b.+ ya 007/76

b.+ ynan 010/4

babaanne : Babaanne. -11-

b. 008/114

b.+ leri 009/34

b.+ m 007/125, 007/129, 018/75,

023/8, 024/26, 026/10

b.+ min 007/118

b.+ sinin 009/56

b.+ ye 015/43

babani : Babaanne. -1-

b. 015/43

babayığit : Babayığit, yürekli kimse.

-3-

b. 030/173, 030/174, 030/182

bacha : Baca. -2-

b. 004/123, 008/127

bacı : Bacı, kız kardeş. -5-

b. 010/28

b. kardaş gibi 018/60

b.+ m 010/17, 025/24

b.+ mıñ 008/66

bağzen : Bazen. -1-

b. 023/59

bağzı : Bazı. -1-

b. 025/82

bağ : Bağ. -9-

b. 007/89

b.+ da 009/50

b.+ ı 023/14

b.+ ım 007/33, 025/1

b.+ ları 004/71

b.+ larımız 004/61, 005/24

b.+ larına 009/90

bağır - : Bağırmak. -2-

b.- ıyolar 030/215

b.- mış 004/167

bağışla - : Bağışlamak. -4-

b.- dım 030/13
b.- madı 004/152
b.- yın 004/152

bağkur : Bağ-Kur. -2-

b.+ dan 006/33
b.+ undan 002/1

bağla - : Bağlamak. -2-

b.- dılar 018/69
b.- dım 008/75

bağlan - : Bağlanmak. -2-

b.- ak 016/56
b.- dı 006/17

bağlı : Bağlı. -6-

b. 005/12, 006/17, 018/70
b.+ ydı 004/8
b.+ ydi 006/11

bahçe : Bahçe. -18-

b. 005/14, 020/6, 025/21
b.+ de 007/43, 009/51
b.+ dir 024/27
b.+ lerine 009/90
b.+ leriymiş 024/28
b.+ m 020/1, 022/16, 025/1
b.+ miz 005/17, 023/35

b.+ mize 004/168

b.+ si 005/17

ermenı b.+ si 024/29

b.+ ye 004/167, 023/25

bahçelik : Bahçelik. -1-

b. 024/21

bak - : Bakmak. -95-

b. 004/159, 007/122, 010/15,
012/32, 014/10, 014/27, 016/14,
018/7, 019/4, 019/7, 019/9,
019/12, 020/7, 020/10, 023/18,
023/21, 023/69, 023/72, 025/12,
025/58, 025/60, 025/70, 025/71,
025/75, 025/89, 025/91, 028/13,
028/25, 030/12, 030/128,
030/187, 030/188, 030/20,
030/220, 030/24, 030/32,
030/34, 030/76
b.- acağıma 015/4
b.- acağ 007/66
b.- alım 005/5
kurtuluş b.- alım 030/181
b.- amıyom 016/38, 016/41
b.- arım 015/4
b.- arsanız 004/20
b.- arsin 007/20
b.- ım 030/153, 030/183
b.- ın 004/80, 009/52, 017/27,
018/57

b.- ıyım 016/1
b.- ıyo 005/6
b.- ıyom 004/165, 014/25,
014/26, 025/90, 025/99
b.- ıyon 014/18
b.- ıyön 023/77
b.- ıyor 004/33, 006/50, 031/16
b.- ıyordı 025/5, 028/3
b.- ıyoşduğ 013/20
b.- ıyorsun 012/19
b.- ıyorum 011/8
b.- ıyóm 025/21, 025/22
b.- mağ 025/25
b.- mağla şe' _yaptım 015/3
b.- mış 009/49, 009/79, 009/81,
030/100, 030/101
b.- mışlar 030/100, 030/120
b.- sana 017/35
b.- tı 004/131, 009/55
b.- tığ 025/4
b.- tım 004/68, 015/2, 020/1,
030/26

bađādur - : Bakadurmak. -1-
b.- dum 004/69

bağe : “Bak hele!”, şaşma bildiren
söz. -2-
b. 017/30, 017/33

bağım : Bakım. -5-
b.+ a 004/79
yoğun b.+ a 006/28
b.+ ı 004/30
b.+ ını 004/127, 007/23

bağımcı : Bakımcı. -2-
b.+ sıydım 007/19
b.+ ydım 007/18

bağımsız: Bakımsız. -1-
b. 023/64

bađđal : Bakkal. -11-
b. 030/10, 030/49
b.+ a 011/8, 030/50
b.+ da 009/37
b.+ dan 006/55
b.+ daydım 011/7
b.+ ı 030/16, 030/17
b.+ ımız 011/5

bağlava : Baklava. -1-
b. 015/29

bağras : Hatay’ın Belen ilçesinin
Bakras Mahallesi. -1-
b.+ tan 030/129

bal : Bal. -3-
b. 009/13

b.+ ın 009/11		b.+ ın 008/47	
b.+ nan 009/8			
balcalı : ÇÜ Balcalı Hastanesi. -1-		bari : Bari. -1-	
b.+ ya 008/77		b. 016/38	
balçak : Balçık. -1-		barsak : Bağırsak. -1-	
b. 025/66		b. 023/35	
balo : Balo. -1-		bas - : Basmak. -2-	
b. 022/3		b.- ana kadar 010/33	
		b.- ıyordum 014/12	
bana : Bana, "ben" kişi zamirinin yönelme hali almış şekli. -15-		baskı : Baskı. -2-	
b. 004/164, 004/165, 006/33,		b. 002/9	
007/26, 008/67, 012/35, 012/38,		baskın : Baskın. -3-	
012/42, 012/45, 012/46, 012/48,		b. 004/159, 009/74	
016/40, 017/20, 030/34, 030/51		b.+ lar yapmışlar 009/73	
baña : Bana, "ben" kişi zamirinin yönelme hali almış şekli. -12-		baş : Baş. -10-	
b. 023/7, 025/100, 025/110,		b.+ ım 030/192	
025/112, 025/114, 025/120,		b.+ ıma 015/7	
025/25, 025/98, 025/99,		b.+ ına 009/19	
030/142, 030/47, 030/61		darısı olmayanların b.+ ına	
barabar : Beraber. -1-		007/15	
b. 030/15		b.+ ında 018/93, 030/74	
bardağ : Bardak. -2-		b.+ ındaydı 018/82	
b. 007/55		b.+ ını 004/56	
		b.+ ının 004/131	
		b.+ tan 030/39	

başarılı : Başarılı. -1-
b. 018/98

başçavuş : Başçavuş. -2-
b. 025/93
b.+ larım 025/108

başiboş : Başiboş. -1-
b. adam 023/63

başka : Başka. -29-
b. 001/6, 002/10, 004/111,
004/70, 005/21, 007/4, 007/132,
009/45, 009/58, 010/8, 010/13,
015/34, 018/91, 023/36, 023/58,
025/8, 025/118, 025/22, 025/56,
027/5, 030/27, 030/28
b.+ sına 006/21, 011/3, 015/3
b.+ sın 005/20, 020/20

başkan : Başkan. -2-
b. 008/110
genelkurmay b.+ ı 020/18

başkanlık : Başkanlık. -1-
b.+ ı 030/8

başla - : Başlamak. -17-
b.- dı 002/3, 030/23, 030/46,
030/49
b.- dılar 008/7, 030/215

b.- dılar şe' yapmaya 030/159

b.- dıñiz 002/1

b.- ıyor 026/9

b.- r 004/4

b.- rdı 001/2

b.- rkan 030/30

b.- tı 018/63

b.- yollar 009/60, 009/63

b.- yor 002/25, 004/29

bat - : Batmak. -1-
b.- ıyor 015/10

bataklık : Bataklık. -1-
b. 023/32

batır - : Batırmak. -1-
b.- ıyon 008/97

batır - : Batırmak. -1-
b.- ır 009/11

bay : Pay. -1-
b.+ ı 002/28

baya : Bayağı, oldukça, epey. -1-
b. 026/3

bayā : Bayağı, oldukça, epey. -4-
b. 002/3, 002/25, 007/105,
030/156

byan : Bayan. -12-
b. 004/148, 004/55, 009/67,
020/3
b.+ la 004/54
b.+ lar 004/20, 007/48
b.+ lara 007/69
b.+ lardaydı 002/19
b.+ ları 009/67
b.+ larımız 002/18

bayıl - : Bayılmak. -1-
b.- ırdık 022/9

bayıl - : Bayılmak. -2-
b.- ana 003/2
b.- tı 003/3

bayram : Bayram. -3-
b. şekerleri 009/15
b.+ lar 012/4
b.+ larda 012/7

bazan : Bazen. -1-
b. 025/82

bazar : Pazar, gün adı. -1-
b. günü 002/26

bazen : Bazen. -6-
b. 008/91, 016/24, 021/6,

025/63, 030/177
b. şe' olur 030/177

bazı : Bazı. -13-
b. 008/90, 023/60, 024/17
b.+ lar 008/115
b.+ ları 005/29, 006/50, 025/111
b.+ ların peyniri 014/10
b.+ sı 022/2, 022/3, 025/104

bāzi : Bazı. -1-
b. 025/42

bazlama : Bazlama, bir çeşit ekmek. -2-
b. 014/35, 025/70

bebek : Bebek. -3-
b. 009/43, 009/50, 016/32

becer - : Becermek, çözüm bulmak,
üstesinden gelmek. -2-
b.- emedim 007/136
b.- emiyöm 017/41

beğen - : Beğenmek. -2-
b.- iyor 007/116
b.- miyör 023/68

bekar : Bekar. -3-
b. 005/6
b. idi 017/5

b.+ ım 013/1			
bekarlık : Bekarlık. -1-		bektaş : Bektaşı. -6-	
b. 012/1		b. 009/29, 009/30, 009/32, 018/13, 018/15	
		b.+ yız 009/28	
bekbele : Hatay'ın İskenderun ilçesinin Bekbele Mahallesi. -1-		bektaşılık : Bektaşılık. -1-	
b. 023/40		b. 009/29	
bekçi : Bekçi. -3-		belediye : Belediye. -1-	
b. 008/98, 020/23		b.+ de 008/20	
bekle - : Beklemek. -6-		belen : Hatay'ın Belen ilçesi. -1-	
b.- mek 024/6		b. gediğinden 030/130	
b.- rdik 008/71			
b.- rken 027/13		belge : Belge. -1-	
b.- yin 014/14		b.+ si 028/3	
b.- yok 008/26			
b.- yordu 027/13		belki : Belki. -19-	
		b. 002/32, 002/35, 004/68, 007/102, 014/1, 023/73, 025/120, 025/44, 025/53, 030/128, 030/174, 030/186, 030/200, 030/210, 030/48, 030/71, 030/73, 030/74, 030/75	
beklenti : Beklenti. -1-		belli : Belli. -1-	
b.+ mız 007/12		b. 007/104	
beklet - : Bekletmek. -5-			
b.- ip 027/4			
b.- iyon 008/29			
b.- iyosun 007/57			
b.- miş 008/47			
beklet - : Bekletmek. -1-		belli : Belli. -1-	
b.- miş 008/46		b. 008/101	

bembeyaz : Bembeyaz. -1-

b. 008/89

ben : "ben" kişi zamiri. -340-

b. 002/9, 002/11, 002/31,
002/33, 003/9, 003/16, 004/103,
004/132, 004/143, 004/148,
004/153, 004/162, 004/40,
004/45, 004/58, 004/62, 004/63,
004/86, 005/13, 005/20, 005/31,
006/1, 006/12, 006/19, 006/23,
006/27, 006/30, 006/31, 006/33,
006/37, 006/49, 006/51, 007/1,
007/6, 007/106, 007/117,
007/119, 007/136, 007/29,
007/75, 007/94, 008/114,
008/12, 008/23, 009/19, 009/25,
009/53, 009/71, 010/1, 010/6,
010/17, 011/6, 011/7, 011/8,
012/6, 012/32, 012/36, 012/39,
012/40, 012/42, 012/45, 012/48,
014/10, 015/1, 015/4, 016/5,
016/6, 016/7, 016/8, 016/41,
016/49, 016/50, 017/3, 017/19,
018/4, 018/5, 018/20, 018/21,
018/27, 018/39, 018/51, 018/82,
018/91, 018/92, 018/94, 020/14,
020/15, 020/16, 020/19, 020/21,
020/22, 022/8, 022/16, 023/9,
023/32, 023/42, 023/50, 023/61,

023/80, 024/7, 024/19, 025/2,
025/6, 025/101, 025/104,
025/105, 025/11, 025/111,
025/113, 025/22, 025/23,
025/24, 025/28, 025/31, 025/38,
025/39, 025/40, 025/45, 025/52,
025/60, 025/65, 025/75, 025/82,
025/85, 025/90, 025/92, 025/95,
025/98, 025/99, 026/13, 027/11,
028/15, 028/36, 028/41, 029/1,
029/4, 029/9, 029/10, 029/14,
030/2, 030/7, 030/10, 030/110,
030/116, 030/119, 030/12,
030/130, 030/138, 030/14,
030/141, 030/143, 030/147,
030/152, 030/164, 030/189,
030/193, 030/194, 030/20,
030/205, 030/208, 030/211,
030/32, 030/33, 030/42, 030/46,
030/50, 030/53, 030/54, 030/55,
030/61, 030/62, 030/67, 030/76,
030/77, 030/78, 030/85, 030/89,
031/6, 031/7, 031/8, 031/9,
031/14

b.+ ce 004/104, 012/6

b.+ de 004/26, 006/45, 025/89

b.+ den 002/11, 009/23, 010/17,
020/14, 020/20, 030/13,
030/166, 030/191, 031/14

b.+ i 003/3, 006/32, 007/121,
007/28, 010/7, 010/17, 010/18,

010/43, 011/6, 012/35, 012/36,
012/40, 016/34, 025/88, 026/17,
028/27, 028/29, 028/32,
030/161, 030/191, 030/207,
030/57, 030/65
b.+ im 001/6, 002/12, 004/121,
004/145, 004/149, 004/150,
004/152, 004/155, 004/40,
004/59, 004/60, 004/65, 004/72,
006/29, 006/47, 007/108,
007/111, 007/112, 007/128,
007/80, 007/87, 007/90,
008/113, 008/75, 009/24, 009/33,
009/55, 010/1, 010/2, 010/4,
010/6, 010/11, 010/16, 010/31,
010/32, 011/4, 011/5, 014/9,
014/11, 014/15, 014/27, 014/32,
017/20, 017/32, 017/39, 018/2,
018/44, 018/56, 018/67, 018/74,
018/92, 020/9, 020/12, 020/21,
022/5, 022/16, 023/38, 023/39,
023/43, 023/45, 024/14, 025/7,
025/8, 025/9, 025/106, 025/113,
025/121, 025/26, 025/29, 025/30,
025/31, 025/32, 025/33, 025/37,
025/41, 025/44, 025/49, 025/61,
025/63, 025/67, 025/70, 025/75,
026/10, 028/4, 028/12, 028/31,
028/43, 029/12, 029/15, 030/128,
030/135, 030/137, 030/163,
030/46, 030/59, 030/72, 030/76,

030/77, 031/2
b.+ imdi 006/49
b.+ imki 008/68
b.+ nen 030/12, 030/157, 030/19

bəna : Bana, "ben" kişi zamirinin
yönelme hali almış şekli. -1-
b. 004/111

benze - : Benzemek. -3-
b.- yor 010/36, 012/41, 031/3

benzin : Benzin. -1-
b. 007/23

beraber : Beraber. -5-
b. 004/158, 008/82, 009/32,
027/11
b.+ inde 030/7

beşaber : Beraber. -2-
b. 009/31, 017/6

bereket : Bereket. -2-
b. 009/60, 009/62

beri : Beri. -8-
b. 002/12, 007/69, 030/122
geçen seneden b. 030/32
iki seneden b. 030/32
karaağaçtan b. 030/200

küçükten b. 030/139 yaşlarından b. 030/3	beton : Beton. -1- b. 004/129
beşli : Beri. -2- çocukluğumuzdan b. 008/15 eskiden b. 008/68	bey : Bey. -1- b. 030/29
berlin : Berlin, Almanya'nın başkenti. -1- b.+ de 025/76	beyaz : Beyaz. -4- b. 008/6, 008/54, 022/10
besle - : Beslemek. -1- b.- mek 025/26	beyefendi : Beyefendi. -3- b. 009/69, 018/13, 030/168
beş : Beş, sayı. -42- b. 004/130, 004/25, 004/27, 004/28, 004/37, 004/69, 004/83, 004/97, 005/7, 007/57, 007/79, 007/80, 007/85, 008/78, 009/57, 014/11, 014/19, 016/53, 017/4, 018/49, 018/72, 023/10, 023/34, 023/64, 025/65, 025/76, 025/81, 028/10, 028/14, 030/9, 030/176, 030/179, 030/83, 030/84, 031/15 b.+ e 030/11 b.+ i 023/64 b.+ ini 030/200 b.+ te 030/1, 030/44 b.+ ten 025/90	bez : Bez. -1- b.+ imiz 029/8 bezelye : Beraber. -8- b. 003/6, 010/35, 011/1, 011/2, 012/13, 013/21, 013/22, 013/23 bıçak : Bıçak. -7- b. 016/35 b.+ ı 016/36, 016/41 b.+ ı şe' yapmış 016/37 b.+ nan 004/142, 007/46, 008/63 bırağ - : Bırakmak. -32- b. 023/43 b.- alım 009/47, 009/49 b.- amıyoruz 016/22 b.- ıcnı 025/43

b.- ık 023/23	003/13, 004/6, 004/7, 004/128,
b.- ılır 009/48	004/129, 004/132, 004/138,
b.- ıp 009/86	004/143, 004/168, 004/42,
b.- ıyon 008/96	004/66, 004/69, 004/72, 004/75,
b.- ıyor 004/119	004/76, 004/77, 004/82, 004/87,
b.- ıyordum 014/16	004/88, 004/91, 004/94, 004/95,
b.- iyor 017/4	004/96, 007/116, 007/133,
b.- madı 004/118	007/136, 007/22, 007/23,
b.- mamış 009/49	007/28, 007/76, 007/78, 007/84,
b.- mazdı 018/80	007/96, 008/100, 008/104,
b.- mış 009/48, 019/5, 019/7	008/110, 008/55, 008/71, 008/78,
b.- mışlar 020/8, 024/11, 024/13	008/96, 009/12, 009/17, 009/60,
b.- mıyorlarmış 015/19	009/61, 009/83, 011/5, 014/23,
b.- tı 008/48, 026/17, 028/23	015/1, 015/10, 015/31, 015/34,
b.- tık 002/10	016/34, 018/25, 018/44, 018/49,
b.- tık 007/39, 023/3	018/52, 018/87, 018/94, 020/11,
b.- tılar 022/7	021/5, 021/6, 023/4, 023/15,
b.- tım 030/2	023/17, 023/46, 023/47, 023/71,
b.- tın 016/38	024/2, 024/8, 024/20, 025/113,
	025/28, 025/35, 025/59, 028/15,
bırak - : Bırakmak. -1-	028/33, 029/9, 030/10, 030/118,
b.- tı 008/23	030/129, 030/132, 030/159,
	030/166, 030/182, 030/183,
bırakıl - : Bırakılmak. -1-	030/188, 030/191, 030/213,
b.- ır 009/50	030/24, 030/31, 030/57, 030/62,
	030/73, 030/90, 030/91, 030/92,
biraz : Biraz. -1-	031/1, 031/12
b. 014/15	b. dünya 007/14
	b. şe' 002/26, 008/124, 008/95,
bi : Bir. -128-	014/19, 025/95
b. 002/23, 002/26, 002/28,	öyle b. şe' 016/21

şöyle b. şe' 024/15
b. şe' şe' yaptı 025/6
b. şe'den 023/48
b. şey 006/10, 007/100, 007/101,
007/31, 018/67, 024/26, 031/4
b. şeyler 009/45
gezilecek görülecek b. yer
004/90

biber : Biber. -3-
b. 013/11, 023/37
pul b.+ ini 015/22

bibi : Bir lakap. -2-
b. 009/35
b. ağanın 009/34

biç - : Biçmek. -5-
b.- ek 030/169
b.- er 025/35
b.- için 023/47
b.- iyo lar 025/36
b.- ti 010/34

bidon : Bidon. -1-
b.+ a 007/53

bikaç : Birkaç. -2-
b. 004/128, 023/25

bil - : Bilmek. -115-
b.- diğ in 026/3
b.- diler 028/6
b.- dim 025/48
b.- eceksiniz 030/189
b.- emiyorum 030/85
b.- im 009/22, 018/22, 026/8,
030/70
b.- in 025/87
b.- ir 008/23, 009/87, 017/26,
028/13, 028/40, 030/170, 030/78
b.- ir misiniz 018/27
b.- irdi 023/8, 030/73, 030/75
b.- irim 025/74, 028/41, 030/69
b.- irler 021/7
b.- iyim 018/60
b.- iyok 016/10, 016/11
b.- iyolar 030/123, 030/72
b.- iyollar 009/76
b.- iyon 012/32, 030/169,
030/91
b.- iyon da 025/52
b.- iyor 007/70, 008/113,
008/124,
010/22, 012/31, 020/13, 020/19,
028/46, 030/134
b.- iyordu 010/39, 028/42
b.- iyordum 031/8
b.- iyorsun 018/86
b.- iyorsunuz 003/11, 007/10
b.- iyorum 004/36, 007/34,

030/80, 030/91

b.- iyosun 007/83

b.- mediler 030/112

b.- mek 008/122

b.- mem 009/45, 023/4, 023/78,

030/103, 030/111, 030/22,

030/69

b.- meŋ 025/44, 025/53, 030/180

b.- mesen 008/73

b.- meseydi 010/44

b.- meyen 008/74

b.- mez 004/171, 020/14, 023/8,

023/13, 023/47

b.- mezdım 031/9

b.- miyim 023/9

b.- miyo 012/33

b.- miyolar 008/121

b.- miyollar 008/112, 008/113,

008/116

b.- miyom 006/41, 008/120,

008/133, 008/87, 009/81,

010/24, 016/1, 016/3,

025/19, 026/11, 030/139,

030/89, 031/6

b.- miyon 008/118

b.- miyor 008/112

b.- miyórdú 025/4

b.- miyorduk 008/109

b.- miyorum 004/28, 007/104,

015/1, 018/39, 026/12, 030/86

b.- om 030/119

b.- sek 017/21

b.- yom 025/65, 025/66

b.- yoŋ 025/110, 025/32

b.- yoŋ u 025/77

bile : Bile. -13-

b. 004/95, 007/39, 009/57,

012/41, 012/46, 017/11, 022/5,

023/9, 023/57, 025/115, 028/35,

030/154

bilebil - : Bilebilmek (yeterlik fiili).

-1-

b.- miyom 006/50

bilenzik : Bilezik. -2-

b. 010/8

b.+ i 010/10

bilet : Bilet. -3-

b. 004/93

b.+ leri 004/98

b.+ lerini 004/93

bilgi : Bilgi. -1-

b. 025/86

bin : Bin, sayı. -11-

b. 004/65, 005/4, 007/127,

009/1, 009/58, 018/72, 030/1,

030/11, 030/44

bin - : Binmek -9-

b. 030/195
b.- elleğdi 008/5
b.- enler 018/73
b.- ici 025/93
b.- iciler 025/91, 025/96
b.- ikler 030/204
b.- iyor 025/13

bina : Bina -2-

b. 004/126
b.+ lar 021/1

bindir - : Bindirmek -2-

b.- i 030/196
b.- miyor 030/203

bir : Bir. -309-

b. 001/3, 001/4, 001/7,
001/10, 002/20, 002/26, 002/33,
003/2, 003/3, 003/14, 004/4,
004/5, 004/100, 004/108,
004/111, 004/112, 004/114,
004/144, 004/167, 004/33,
004/51, 004/53, 004/54,
004/55, 004/56, 004/60, 004/63,
004/64, 004/67, 004/99, 005/21,
005/22, 005/23, 006/6, 006/13,
006/21, 006/27, 006/28, 006/29,
006/31, 006/55, 007/6, 007/7,

007/111, 007/116, 007/12,
007/120, 007/126, 007/13,
007/22, 007/37, 007/45, 007/46,
007/54, 007/55, 007/64, 007/66,
007/71, 007/72, 007/73, 007/84,
007/87, 007/88, 008/1, 008/7,
008/8, 008/9, 008/102, 008/104,
008/132, 008/18, 008/19, 008/21,
008/27, 008/40, 008/42, 008/43,
008/46, 008/47, 008/56, 008/64,
008/72, 008/77, 008/98, 008/99,
009/3, 009/6, 009/9, 009/12,
009/39, 009/44, 009/69, 009/84,
010/2, 010/9, 010/24, 010/30,
010/34, 010/37, 010/38, 010/39,
012/10, 012/17, 012/32, 012/52,
013/2, 013/6, 013/9, 013/10,
013/17, 013/18, 013/21, 014/4,
014/5, 014/18, 014/20, 014/22,
015/10, 015/18, 015/30, 015/35,
016/32, 016/35, 016/43, 016/46,
017/3, 017/7, 017/8, 017/12,
017/17, 017/23, 017/24, 017/25,
017/26, 017/30, 018/11, 018/25,
018/33, 018/34, 018/36, 018/41,
018/43, 018/48, 018/49, 018/60,
018/61, 018/68, 018/69, 018/71,
018/80, 018/82, 018/89, 018/90,
018/91, 018/93, 019/4, 019/6,
019/11, 020/4, 020/10, 020/23,
022/12, 022/15, 023/11, 023/29,

023/41, 023/45, 023/57, 023/59,
023/67, 023/75, 023/77, 023/82,
023/83, 024/3, 024/16, 025/3,
025/5, 025/100, 025/101, 025/11,
025/114, 025/117, 025/119,
025/28, 025/29, 025/39,
025/45, 025/47, 025/52, 025/56,
025/58, 025/65, 025/74, 025/81,
025/83, 025/88, 025/90, 025/95,
026/3, 026/14, 027/3, 027/13,
028/5, 028/17, 028/21, 028/34,
028/45, 029/5, 029/8, 029/11,
030/105, 030/106, 030/108,
030/133, 030/142, 030/15,
030/154, 030/166, 030/176,
030/178, 030/182, 030/199,
030/201, 030/21, 030/24,
030/37, 030/49, 030/58, 030/64,
030/69, 030/82, 030/87, 030/88,
030/99, 031/10, 031/13
iki güne b. 027/2
üç güne b. 027/3
giritçeyi öğrenmiş b. adam
009/65
b. atmış uzanmış 009/81
b. gün 009/78
orda çekilmiş b. resim 018/83
yapacak b. şeyin 007/65
savaştan yeni çıkmış b. ülke
007/96
b. yerlerde 009/75

b.+ i 002/5, 002/8, 004/167,
008/17, 008/24, 008/65, 013/3,
015/35, 016/2, 025/107, 025/75
b.+ in 008/105
b.+ inde 016/42
b.+ ini 004/119, 010/16, 016/38,
025/13, 025/15, 030/13
b.+ inin 005/23, 005/24, 006/46,
006/47
b.+ iğiz 025/106
b.+ miş 009/34

biş : Bir. -2-

b.+ i 017/10

biraz : Biraz. -42-

b. 004/31, 008/115, 008/122,
008/29, 008/48, 008/76, 009/12,
009/48, 009/68, 009/72, 010/36,
010/39, 012/20, 014/2, 014/28,
014/29, 014/37, 015/16, 015/17,
016/20, 018/4, 018/11, 018/74,
018/95, 020/21, 021/7, 022/17,
023/22, 023/32, 025/120,
025/55, 026/15, 027/4, 027/9,
028/19, 030/17
b. şey_oluyordu 006/26
b.+ ı 006/9, 025/61

birazcık : Birazcık. -1-

b. 006/3

birbiri : Birbiri. -7-

b.+ mize 008/69

b.+ nden 018/62

b.+ ne 004/105, 009/10, 021/6,
023/65

b.+ ni 007/90

birbirleri : Birbirleri. -2-

b.+ ne 030/147, 030/159

birebir : Birebir, tıpkı. -2-

b. 004/53, 004/61

birer : Birer. -4-

b. 007/13, 007/68, 030/87

b. kişi 006/2

birez : Biraz. -2-

b. 030/36, 031/13

birəz : Biraz. -1-

b. 025/40

biri : Biri, zamir. -15-

b. 001/8, 004/42, 008/97,
009/46, 025/16, 030/80

doğunacak b. 018/49

b.+ ne 008/107, 030/16, 030/87

b.+ ni 030/132

b.+ nin 008/21

b.+ si 018/12

b.+ sını 031/5

birinci : Birinci. -1-

b. 030/24

birkaç : Birkaç. -4-

b. 009/46, 012/31, 028/19,
030/115

birlikte : Birlikte. -2-

b. 015/16, 027/10

biş - : Pişmek. -1-

b.- ti mi 025/55

bişir - : Pişirmek. -3-

b.- illerdi 025/67

b.- iyök 025/54

b.- miyó 025/68

bit - : Bitmek. -10-

b.- erse 018/96

b.- iyor 007/4, 023/44

b.- iyör 025/56

b.- mez 030/221

b.- ti 006/35, 007/133, 008/2,
009/37, 030/40

bit : Bit. -1-

b.+ i 012/30

bitim : Bitim. -1-
b.+ inde 004/3

bitir - : Bitirmek. -8-
b.- di 018/6, 018/97, 018/98
b.- en 020/16
b.- ir 007/12
b.- medim 016/49
b.- miş 002/21, 007/91

bitir - : Bitirmek. -1-
b.- di 017/8

bitlis : Bitlis (şehir adı). -1-
b. 007/18

biz : Biz, zamir. -287-
b. 004/51, 004/73, 004/75,
004/82, 004/87, 004/94, 004/97,
006/36, 006/40, 007/2, 007/3,
007/4, 007/101, 007/138,
007/140, 007/40, 007/43,
007/45, 007/61, 008/131,
009/28, 009/47, 010/1,
010/3, 010/12, 010/25, 012/3,
012/7, 012/21, 012/26, 012/50,
014/31, 014/40, 015/8, 015/21,
015/24, 015/39, 015/46, 016/9,
016/13, 016/16, 016/17, 016/21,
016/22, 016/25, 016/28, 016/30,

016/55, 018/14, 018/55, 020/2,
020/5, 020/13, 020/17, 021/6,
022/5, 022/10, 023/31, 023/50,
023/66, 023/68, 024/16, 024/17,
024/18, 024/28, 025/4, 025/23,
025/33, 027/1, 028/12, 028/14,
028/18, 028/19, 028/20, 028/21,
028/35, 029/3, 029/5, 030/101,
030/118, 030/125, 030/173,
030/179, 030/185, 030/201,
030/202, 030/216, 030/217,
030/218, 030/71, 030/81,
030/93, 030/98, 030/99, 031/10
b.+ de 004/76, 005/9, 010/35,
015/35, 018/26, 018/51, 023/27,
025/18, 030/58
b.+ deki 023/24
b.+ den 018/13, 018/54, 018/57,
021/2, 030/216, 030/42
b.+ e 004/102, 004/36, 004/80,
004/89, 007/100, 007/78, 012/8,
025/16, 030/107, 030/154,
030/187, 030/41, 030/70, 030/71,
030/99
b.+ i 004/147, 004/87, 007/80,
007/83, 016/9, 016/11, 016/51,
018/78, 018/80, 018/94, 025/17,
030/204
b.+ im 002/13, 002/18, 003/13,
004/107, 004/11, 004/116,
004/120, 004/124, 004/13,

004/132, 004/91, 005/10, 005/16,
006/6, 006/11, 006/12, 006/15,
006/16, 006/17, 006/37, 006/38,
006/40, 006/42, 006/43, 007/100,
007/12, 007/128, 007/137,
007/138, 007/69, 007/84,
007/93, 008/101, 008/116,
008/61, 008/72, 008/75, 008/86,
009/29, 009/37, 009/65, 010/39,
011/5, 012/31, 015/35, 016/3,
016/46, 016/55, 018/35, 019/13,
020/15, 022/1, 023/2, 023/3,
023/5, 023/13, 023/18, 023/20,
023/26, 023/55, 023/62, 023/66,
023/72, 023/82, 023/84, 024/8,
024/21, 024/26, 025/3, 025/9,
025/111, 025/114, 025/118,
025/12, 025/14, 025/16, 025/18,
025/21, 025/40, 025/66, 025/67,
025/77, 025/78, 026/9, 028/16,
028/24, 028/34, 028/40, 028/41,
028/42, 028/43, 029/12, 030/106,
030/107, 030/120, 030/154,
030/163, 030/167, 030/201,
030/40, 030/82, 030/94, 031/10
b.+ im için 007/9
b.+ imki 003/10, 004/13, 008/70,
018/79, 029/7
b.+ imkiler 015/33, 018/40,
018/58, 018/59, 018/66, 018/67,
018/79, 018/83, 018/84, 018/87,

023/28, 023/32
b.+ imkilerden 018/65
b.+ imkilere 018/64, 018/66
b.+ imkileri 004/115, 023/30,
023/31
b.+ imkilerin 007/102, 012/38,
028/33
b.+ imkilerle 007/31
b.+ imkini 028/26
b.+ ler 010/14, 012/4, 012/15,
030/126
b.+ lardan 028/13
b.+ lere 024/29, 030/75

bô : Bu, işaret zamiri. -1-

b. 009/13

boğday : Buğday. -1-

b.+ lara 009/60

bôğday : Buğday. -2-

b. 010/31

b.+ ın 009/61

bol : Bol. -2-

b. 004/64

bolca : Bol. -2-

b. 004/71, 004/73

böle : Böyle. -3-
b. 001/8, 003/10, 012/18

bor : Bor. -1-
b. 025/56

borç : Borç. -1-
b.+ umuz 018/96

borçlan - : Borçlanmak. -1-
b.- dım 018/92

borek : Börek. -1-
b. 014/35

bostan : Bostan. -4-
b. 010/31, 023/36, 023/37

boş : Boş. -7-
b. 006/30, 014/41, 019/5,
020/8, 023/63, 025/111

botaş : BOTAŞ -1-
b.+ a 028/23

boy : Boy. -3-
yol b.+ u 030/200
ömrü b.+ unca 007/109
diz b.+ uydu 016/51

boyun : Boy. -3-
b.+ larına 009/80
b.+ larını 030/158
b.+ uma 030/158

boz : Boz. -1-
haz b. 006/47

boz - : Bozmak. -2-
b.- duğ 025/18
b.- dular 026/16

bozuluk : Bozuluk. -1-
b.+ ta 025/36

bozuk : Bozuk. -1-
b. 009/17

bozul - : Bozulmak. -1-
b.- du 022/9

böğürtlen : Böğürtlen. -1-
b. 024/22

böl - : Bölmek. -1-
b.- ecek 007/133

böle : Böyle. -26-
b. 025/12, 025/14, 025/55,
025/73, 025/92, 030/105,
030/177, 030/179, 030/180,

030/181, 030/194, 030/64, 031/4
böle b. 007/102, 007/118,
007/76, 030/156, 030/59
b. böle 007/102, 007/118,
007/76, 030/156, 030/59

bölük : Bölük. -2-
b.+ te 025/111, 025/115

börek : Börek. -6-
b. 014/13, 018/45
b. çorbası 018/26, 018/43
b.+ i 014/14
b.+ ini 015/24

böyl : Bir kere. -1-
b. 030/182

böyle : Böyle. -58-
b. 003/10, 004/165, 007/100,
007/101, 007/135, 007/75,
008/5, 008/123, 008/55, 009/9,
009/21, 009/44, 009/85, 009/88,
010/29, 012/29, 012/30, 013/14,
013/19, 014/21, 014/27, 015/7,
016/29, 016/35, 016/37, 016/44,
018/32, 018/53, 018/76, 020/8,
023/47, 025/12, 025/30, 025/35,
028/46, 029/11, 030/100,
030/135, 030/143, 030/162,
030/169, 030/170, 030/173,

030/177, 030/178, 030/19,
030/208, 030/21, 030/220,
030/43
b.+ ydi 008/41

böyle : Böyle. -3-
b. 012/28, 025/55, 025/68

böyü - : Büyümek. -1-
b.- düklerimizle 030/127

böyük : Büyük. -2-
b. 030/157
b.+ tüm 010/17

bre : Bre, ünlem. -2-
b. 010/11, 023/61

bu : Bu. -156-
b. 002/9, 002/24, 002/25,
002/31, 003/3, 004/102, 004/14,
004/159, 004/26, 004/65,
004/66, 004/87, 004/92, 006/1,
006/11, 006/16, 006/26, 006/28,
006/48, 006/51, 007/8, 007/103,
007/112, 007/127, 007/15,
007/25, 007/65, 007/91, 007/92,
008/100, 008/104, 008/106,
008/121, 008/18, 008/22,
008/36, 008/41, 008/43, 008/57,
008/62, 008/67, 008/84, 009/47,

009/54, 009/56, 009/70, 009/74,
010/41, 012/1, 012/2, 012/25,
013/10, 014/32, 014/34, 015/36,
016/20, 016/27, 016/46, 018/32,
018/52, 018/64, 018/79, 018/91,
019/12, 020/4, 020/6, 020/13,
021/1, 021/2, 021/4, 023/4,
023/19, 023/23, 023/28, 023/33,
023/37, 023/38, 023/46, 023/60,
023/72, 023/84, 024/13, 024/22,
025/115, 025/53, 025/62,
025/73, 025/89, 025/93, 025/97,
025/98, 026/13, 028/4, 030/6,
030/9, 030/106, 030/116, 030/12,
030/130, 030/131, 030/132,
030/134, 030/14, 030/143,
030/147, 030/165, 030/170,
030/175, 030/19, 030/20,
030/200, 030/206, 030/210,
030/215, 030/22, 030/27, 030/29,
030/30, 030/47, 030/56, 031/16
b.+ dur 030/152
b.+ na 030/65
b.+ nda 007/13
b.+ ndan 018/32
b.+ ndan aşağı düşürmesin 017/2
b.+ ndan sonra 007/29, 018/55,
030/42
b.+ nnan sonra 030/14
b.+ nnan sonrası 007/9
b.+ nu 004/148, 004/153,

004/154, 007/116, 007/53,
007/54, 009/67, 010/41, 016/39,
016/42, 023/51, 024/13
b.+ nun 006/23, 028/11, 30/213,
031/15

bū : Bu. -1-
b. 007/12

buba : Baba. -1-
b.+ sı 005/18

bubuş : Sevgi sözcüğü, "bebeğim,
şekerim". -3-
b. 012/35, 012/37, 012/41

buçuk : Buçuk. -3-
b. 004/111, 004/112, 027/13

buda - : Budamak. -1-
b.- rdık 025/29

budağ : Budak. -1-
b. 025/28

bugün : Bugün. -1-
b. 022/14

buğda : Buğday. -1-
b.+ sı 018/61

buğday : Buğday. -11-

b. 002/2, 003/6, 011/5,
012/13, 012/14, 016/24, 022/13,
023/46
b.+ ı 009/64

bul - : Bulmak. -28-

b. 025/9, 030/99
b.- ak 030/99
b.- amadık 030/218
b.- aman 023/67
b.- amazsın 020/21
b.- amıyoruz 005/7, 005/9
b.- du 004/93, 004/97, 007/90,
025/11, 025/12
b.- duk 004/87, 007/88
b.- dum 004/68, 025/104, 030/50
b.- maz 004/40
b.- unur 007/48
b.- uş 025/10
b.- ur 023/25
b.- urdum 025/29
b.- urlarsa 018/65
b.- urum 025/10, 025/11
b.- uyor 007/99
b.- yom 025/101

bulabil - : Bulabilmek. -1-

b.- iş 025/11

bulğar : Bulgar (millet adı). -1-

b. 021/5

bulgur : Bulgur. -2-

b. 008/60, 018/46

bulğur : Bulgur. -1-

b. pilavı 023/27

bulun - : Bulunmak. -7-

b.- madı 008/105
b.- mak 002/29
b.- maya 002/25
b.- uyor 008/126, 008/127,
013/24
b.- uyorlar 002/30

bunlar : Bunlar. -24-

b. 004/136, 004/166, 007/50,
010/10, 010/19, 010/43, 018/85,
019/9, 019/10, 020/21, 030/95
b.+ a 018/71
b.+ da 015/35
b.+ dan 019/3
b.+ ı 004/117, 008/13, 015/12,
018/69, 018/71, 018/75
b.+ ın 007/91, 015/36

bunnar : Bunlar. -15-

b. 007/97, 014/31, 018/68,
020/12, 023/17, 025/96,

030/160, 030/161, 030/163,

031/3

b.+ a 012/25

b.+ ı 023/83, 030/194

b.+ ın 009/39

bura : Bura. -31-

b. 005/27, 006/11, 006/18,
007/74, 016/55, 019/4, 019/8,
019/11, 023/82, 028/21, 030/10,
030/114, 030/81, 030/83, 031/4,
031/12

b.+ lar 020/8

b.+ ları 018/48, 028/4

b.+ ların 028/5

b.+ nın 005/28, 007/111, 008/30,
018/1, 020/5, 020/14, 022/2,
028/17

b.+ ydı 023/75

burada : Burada. -2-

b. 023/11

b.+ kılar 021/4

buralı : Buralı. -3-

b. 018/30, 026/5, 031/15

burası : Burası. -8-

b. 004/8, 005/14, 030/101,
030/102, 030/104, 030/106,
030/107

burası : Burası. -1-

b. 014/25

buraya : Buraya. -14-

b. 004/110, 004/119, 004/133,
004/37, 004/39, 005/27, 005/29,
007/117, 007/30, 007/95,
009/33, 009/38, 024/10, 030/114

burayı : Burayı. -8-

b. 018/92, 018/94, 019/1,
020/1, 023/74, 030/107, 030/94
b. şey_ettirler 004/10

burda : Burada. -86-

b. 004/105, 004/106, 004/126,
004/147, 004/58, 004/72,
004/74, 004/85, 004/99, 005/12,
005/13, 005/14, 005/17, 005/18,
005/19, 007/4, 007/124, 007/126,
007/128, 007/132, 007/37,
007/42, 007/65, 008/19, 008/20,
008/61, 009/31, 009/65, 010/3,
010/15, 010/39, 013/3, 014/26,
018/4, 018/13, 018/14, 018/16,
018/92, 020/3, 020/4, 020/12,
020/23, 021/1, 021/3, 023/11,
023/13, 023/19, 023/31, 023/82,
024/1, 024/11, 024/12, 025/22,
025/36, 025/57, 025/92, 026/1,

027/11, 027/12, 028/41, 028/45,
029/16, 030/101, 030/121,
030/156, 030/196, 030/86,
030/98, 031/3, 031/5, 031/9
b. şe' _yapılar 006/4
b.+ kılar 030/89
b.+ kılar 023/74
b.+ kılara 005/30
b.+ kıların 030/90
b.+ ki 023/26
b.+ ydı 010/1
b.+ yım 030/172, 030/64

burdaki : Buradaki. -6-

b. 006/5, 012/46, 015/38,
024/18, 025/121
b. köye 023/76

burdan: Buradan. -26-

b. 004/146, 004/43, 004/91,
005/14, 007/120, 007/122,
007/123, 007/98, 008/56,
015/18, 015/19, 015/20,
018/84, 018/91, 023/7,
023/62, 025/68, 030/143,
030/196, 030/22, 030/53,
030/58
b. gitme 006/9
b.+ dı 020/11
b.+ dí 025/116

burıya : Buraya. -11-

b. 023/6, 023/84, 024/9,
025/17, 025/23, 025/64,
030/104, 030/122, 030/83,
031/1

burıye : Buraya. -1-

b. 020/22

burnaz : Hatay'ın Erzin ilçesinde bir

sahil, Burnaz. -1-
b. 004/106

buruıkluk : Burukluk. -1-

b. 016/4

buruya : Buraya. -1-

b. 007/98

buyur - : Buyurmak. -1-

b.- un 019/14

buyüt - : Büyütmek. -1-

b.- tüm 014/2

bük - : Bükme. -1-

b.- üyom 030/35

bürün - : Bürünmek. -1-

b.- ür 004/56

bütün : Bütün. -8-

b. 004/34, 008/60, 013/13,
018/21, 030/200, 030/50,
030/60, 030/65

b.+ lerim 030/73

b.+ lerimiz 030/71

b.+ tü 009/23, 016/44

b.+ ü 002/5, 007/113, 007/93

b.+ üm 030/77

büyük : Büyük. -5-

b. 017/7, 017/10, 017/32
b.+ tu 014/15

büyükdere : Hatay'ın Arsuz ilçesinin

Büyükdere Mahallesi. -2-

b. 030/200, 030/95

büyüt - : Büyütmek. -1-

b.- tum 014/16

büyüklen - : Büyüklenmek. -1-

b.- me 009/36

büyü - : Büyümek. -10-

b.- dü 004/92, 010/1, 030/9

b.- dük 030/139

b.- dükçe 008/123

b.- düler 005/19

b.- düm 010/6

b.- müş 024/23

b.- müşler 009/76

b.- yene kadar 010/32

büyükşehir : Büyükşehir. -1-

hatay b. 004/12

büyüt - : Büyütmek. -1-

b.- müş 028/7

büzgülü : Büzgülü. -1-

b. 001/8

büyücek : Büyücek. -1-

b. 030/197

C

büyük : Büyük. -23-

b. 004/101, 004/170, 005/17,
007/126, 007/138, 009/6, 009/9,
010/17, 016/4, 018/29, 025/74,
028/37, 029/16, 030/21
b. hayvan 004/29

cacık : Cacık. -1-

c. 018/24

cadde : Cadde. -1-

c.+ si 019/4

cafer : Cafer (kişi adı). -1-
c.+ e 007/94

camî : Camî. -8-
c. 004/78, 023/46
c.+ de 006/40
c.+ miz 016/10
c.+ ye 004/75, 004/76

can : Can. -8-
c. yürekten 030/66
c.+ ı 025/51
c.+ ım 026/6
c.+ ımı 004/152
c.+ ımı 004/136, 004/152
c.+ ınız 004/160
c.+ larını 004/43

can : Can (kişi adı). -1-
c. 008/22

caner : Caner (kişi adı). -1-
c. 008/22

canî : Canî. -1-
c. 003/13

canlan - : Canlanmak. -1-
c.- ıyoş 014/18

canlı : Canlı. -1-
c. 023/55

cehiz : Çeyiz. -2-
c. 008/11
c.+ imde 008/8

cello : "alle cello" Görgüsüz, basit.
-1-
alle c. 020/5

cemal : Cemal (kişi adı). -2-
c. 025/110, 025/118

cenaze : Cenaze. -2-
c. evinde 012/11
c.+ lerde 012/10

cep : Cep. -3-
c.+ ime 025/104
c.+ te 006/52
c.+ teki 006/52

cephe : Cephe. -1-
c.+ ye 004/43

ceryan : Cereyan. -1-
c. 023/54

cetvel : Cetvel. -1-
c.+ le 007/76

cevap : Cevap. -4-
c. 030/141, 030/170
c. vermemiş 030/166
c.+ ını 030/153

ceviz : Ceviz. -1-
c.+ i 009/9

ceyhan : Adana'nın Ceyhan ilçesi. -6-
c. 004/11, 025/37
c.+ a 006/16, 016/56, 023/23
c.+ ın 025/50

ceyiz : Çeyiz. -7-
c. 003/16, 003/17, 004/1,
004/3, 008/9
c.+ leri 008/12

ceyran : Cereyan. -4-
c. 008/95, 028/2
c.+ da 008/26, 008/30

ceza : Ceza. -5-
c. 008/110, 008/112, 030/216
c.+ mı 030/211
c.+ yı 030/212

cilbirt : Meşe odunu, cilbirt (DS). -1-
c.+ ın 009/39

cıvık : Cıvık. -5-
c. 008/31, 014/40, 028/38
cıvık c. 008/33
c. cıvık 008/33

cıvık : Cıvık. -4-
cıvık c. 008/35, 014/40
c. cıvık 008/35, 014/40

civar : Civar. -1-
c.+ ında 027/13

cumaştesi : Cumartesi. -2-
c. 026/8

cümle : Cümle, herkes. -1-
c.+ mize 013/17

Ç/ç

çadır : Çadır. -1-
ç.+ nan 025/79

çağır - : Çağırmaq. -3-
ç.- dık 030/26
ç.- dılar 006/21
ç.- ıyorlar 020/19

çakma : Çakma, sahte. -1-
ç. 004/13

çal - : Çalmak. -9-
ç.- acaklar 007/11
ç.- arlar 018/35
neleş dayul ç.- dık 017/6
ç.- dılar 018/48
ç.- ıyor 016/12, 016/13
ç.- mazlarsa 007/11
ç.- salar 007/11, 025/99

çalı : Çalı. -2-
ç. çırpıların 009/39
ç.+ ları 024/22

çalın - : Çalınmak. -1-
ç.- acaba 018/31

çalış - : Çalışmak. -43-
ç.- acak 017/16, 017/17, 017/18
ç.- ıp 024/5
ç.- ır 004/38
ç.- ırdık 025/29
ç.- ırken 028/2
ç.- ırsa 025/87
ç.- ıyodum 030/3, 030/199
ç.- ıyok 030/217
ç.- ıyollar 020/8
ç.- ıyor 002/5, 002/6, 004/19,
007/6, 007/7, 008/20, 030/150

ç.- ıyoş 008/20
ç.- ıyordu 028/22
ç.- ıyorduk 013/19, 025/25
ç.- ıyoşduk 013/21
ç.- ıyoruz 007/32
ç.- mak 007/79
ç.- mayacam 030/14
ç.- mıyoruz 007/33
ç.- tı 004/92, 007/15, 007/16
ç.- tık 007/2, 007/4, 007/5,
007/14, 025/39, 030/23
ç.- tım 024/4, 030/2

çalışkan : Çalışkan. -2-
ç. 025/39, 025/74

çalıştır - : Çalıştırmak. -2-
ç.- ıyordum 006/48, 006/49

çamaşır : Çamaşır. -1-
ç. 009/45

çamur : Çamur. -4-
ç. 022/12
ç.+ dan 028/14
ç.+ la 029/5

çan : Çan. -1-
ç.+ ı 004/77

çare : Çare. -2-

ç.+ si 002/11

ç.+ sine 004/131

çarp - : Çarpmak. -2-

ç.- ıcı 030/187

ç.- tı 028/2

çarşı : Çarşı. -4-

ç. 008/27, 009/66

ç.+ da 009/66

ç.+ dan 030/205

çat : "çat pat" Az çok ve yalan yanlış
biçimde. -1-

ç. pat 010/43

çavuş : Çavuş. -1-

ç.+ um 025/91

çay : Çay. -4-

ç. 008/64, 014/28

ç.+ ı 006/55, 012/24

çayır : Çayır. -1-

ç.+ dan 028/45

çaylık : Çaylık. -2-

ç. 028/12, 029/2

çek - : Çekmek. -28-

ç. 030/209

ç.- eceğiz 018/48

ç.- er 008/100

ç.- ip 015/28, 030/162

ç.- iyok 012/51, 029/8

ç.- iyon 008/106

ç.- iyor 008/100

ç.- iyorlardı 002/19

ç.- mesin 004/41

ç.- meyem 030/59

ç.- miş 023/54, 028/22

ç.- ti 008/80, 008/81

ç.- tî 008/104, 008/105

ç.- tik 004/73, 017/5, 017/6

ç.- tiklerini 012/29

ç.- tiler 008/104

ç.- tim 004/40, 014/2, 014/5,
014/8, 030/209

çek - : Çekmek. -1-

ç.- ti 017/40

çekil - : Çekilmek. -2-

ç.- di 008/82

orda ç.- miş bir resim 018/83

çekiliş : Çekiliş. -3-

ç. 008/93, 008/98

ç.+ te 008/105

çekin - : Çekinmek. -2-

ç.- iyor 016/7

ç.- meden şe' yapıyorum 016/6

çekirdek : Çekirdek. -2-

ç.+ i 009/16

ay ç.+ ine 007/36

çeşit : Çeşit. -7-

ç. 008/14, 014/34, 014/35

çeşit ç. 008/39

ç. çeşit 008/39

ç.+ lerini 004/171

çeşme : Çeşme. -7-

ç. 004/63, 004/64, 030/118,
030/185

ç.+ ler 030/143

ruçelen ç.+ si 004/64

ç.+ ye 004/64

çevik : Çevik. -2-

ç. 030/49

ç.+ tim 030/46

çevir - : Çevirmek. -2-

ç.- dik 030/7

ç.- diler 004/147

çeviri : Çeviri. -1-

ç.+ si 007/62

çevre : Çevre. -5-

ç. 007/139, 007/72, 009/54

ç.+ m 030/46

ç.+ miz 030/138

çeyiz : Çeyiz. -1-

ç. 026/7

çeyiz : Çeyiz. -2-

ç.+ ini 004/2

ç.+ leri 004/5

çibık : Çubuk. -1-

ç.+ nan 016/36

çık - : Çıkmak. -45-

ç.- an 016/15

ç.- ar 023/4, 023/25

ç.- ar idi 014/11

ç.- arıyon 014/28

ç.- arık 025/84

ç.- arken 009/25

ç.- arsa 008/107

ç.- ıyok 023/1

ç.- ıyollardı 004/160

ç.- ıyor 008/90, 009/57, 012/14,
023/59

ç.- ıyoruz 016/15, 016/16

ç.- ma 020/9

ç.- madığım 030/48

ç.- masa 009/57
ç.- maya 023/61
ç.- mış 007/90, 009/66, 012/43,
030/29
savaştan yeni ç.- mış bir ülke
007/96
ç.- mıyor 014/25
ç.- mıyor 017/24
ç.- miş 017/13
ç.- tı 005/29, 008/104, 008/107,
009/56, 025/23, 025/48, 030/1,
030/155, 030/44, 030/51
ç.- tı mıydı 008/103
ç.- tılar 030/112
ç.- tım 009/19, 030/110
ç.- tıyse 008/104
ç.- ti 017/35

çıkar - : Çıkarmak. -20-

ç. 004/169
ç.- acaktı 014/24
ç.- dı 010/24
ç.- dılar 004/81
ç.- di 014/11
ç.- ip 007/58
ç.- ırdım 014/13
ç.- ıyollar 009/63
ç.- ıyon 014/27, 014/29
ç.- ıyor 004/119
ç.- ıyormuş 009/41
ç.- ıyorum 029/1

ç.- ıyoruz 007/40, 007/41
ç.- madan 009/82
ç.- mışlar 004/139, 004/142
ç.- mıyosun 007/59
ç.- sın 015/33

çıkart - : Çıkartmak. -1-

ç.- ıyor 004/12

çıklık : Çıklık, hindiba (DS). -1-

ç. 025/57

çıldır - : Çıldırmaq. -1-

ç.- ırdı 018/80

çınar : Çınar. -1-

ç. ağacı 004/66

çınarlı : Hatay'ın İskenderun ilçesinin

Çınarlı Mahallesi. -3-

ç. 023/15

ç.+ da 031/13

ç.+ dan 030/133

çırp - : Çırpmak. -1-

ç.- arlardı 012/30

çırpı : Çırpı. -1-

çalı ç.+ ların 009/39

çiçek : Çiçek. -6-
ç. 013/13, 013/15
ğabak ç.+ i 014/27
kabak ç.+ i 013/13, 013/14
ç.+ ler 014/30

çifçi : Çiftçi. -1-
ç.+ yi 024/2

çifçilik : Çiftçilik. -1-
ç.+ e 023/2

çifçilik : Çiftçilik. -3-
ç. 030/3
ç.+ le 003/1, 008/25

çiflik : Çiftlik. -1-
ç.+ i 023/30

çift : Toprağı sürmek için birlikte
koşulan iki hayvan. -1-
ç. 009/76

çift : Çift, iki tane. -2-
ç. 010/8
ç.+ ti 010/9

çiğit : Çiğit, pamuk çekirdeği. -1-
ç.+ i 009/15

çiğsit - : Çiğsinmesine neden olmak,
nefret ettirmek. -1-
ç.- ti 028/42

çınarlı : Hatay'ın İskenderun ilçesinin
Çınarlı Mahallesi. -2-
ç. 006/10

çinke : İki parmak ucuyla alınan
miktar, tutam (toz şeyler hk.),
çinke. -1-
ç. 015/30

çinço : Çinko. -1-
ç. 025/35

çiz - : Çizmek. -1-
ç.- erlerdi 007/46

çizik : Çizik. -3-
ç. 007/46, 007/47, 007/48

çobancılık : Çobanlık. -1-
ç. 014/1

çocuk : Çocuk. -109-
ç. 004/137, 004/167, 004/40,
007/67, 010/6, 014/16, 014/23,
015/40, 017/5, 018/47, 023/69,
025/23, 025/62, 025/83, 028/22,

028/35, 030/209, 030/210

çoluk ç. 018/4

ç. doktoru 008/119

küçük ç. oldu muydu 008/15

ç.+ a 015/36

ç.+ ken 012/3

ç.+ lar 008/113, 008/118, 012/6,

017/2, 020/11, 026/17, 030/177,

030/194, 030/197, 030/199,

030/203, 030/215

ç.+ lara 002/9, 006/43, 008/115,

015/40, 016/46, 025/21

ç.+ larda 015/37

ç.+ lardan 012/4

ç.+ ları 005/23, 007/98, 007/99,

008/116, 008/117, 009/47,

009/49, 025/2, 030/136,

030/196, 030/206

ç.+ larım 022/5

ç.+ larımın 018/21

ç.+ ların 012/6, 018/5, 018/7,

018/22, 018/96, 030/139

ç.+ larına 011/4

ç.+ larını 007/72

ç.+ larının 007/71, 020/9

ç.+ larıyız 020/5

ç.+ larıymış 009/35

ç.+ lari 014/1, 017/27

ç.+ ların 018/78

ç.+ larnan 014/16

ç.+ muş 004/137

ç.+ tan 023/65

ç.+ u 006/36, 006/46, 007/68,

007/71, 007/73, 009/7, 023/51,

023/64, 026/16, 027/8, 030/182,

030/193, 031/2

ç.+ uķ 030/217

ç.+ um 002/5, 007/81, 008/16,

009/4, 015/38, 015/41, 017/7,

023/53, 023/71, 026/14

ç.+ umuz 016/3

ç.+ un 007/67, 015/37, 023/53,

030/213

ç.+ uydu 023/50, 024/15

ç.+ uydum 023/50

ç.+ uyuz 015/39

ç.+ uz 007/80

çocukluk : Çocukluk. -3-

ç. 007/84

ç.+ umuzda 030/119

ç.+ umuzdan beşli 008/14

çocu'um : çocuğum -3-

ç. 023/2, 023/21, 023/45

çoğal - : Çoğalmak. -4-

ç.- dı 008/78, 030/8, 030/18

ç.- ır 023/17

çoğ : Çoğ. -3-

ç. 007/40, 007/86, 008/112

çoğunluk : Çoğunluk. -2-

ç. 004/14, 025/15

çok : Çok. -141-

ç. 003/14, 003/17, 004/103,
004/15, 004/155, 004/17,
004/30, 004/40, 004/80, 005/3,
007/5, 007/100, 007/103,
007/105, 007/116,
007/126, 007/135, 007/136,
007/140, 007/15, 007/19,
007/35, 007/37, 007/41,
007/59, 007/75, 007/85,
007/89, 008/125, 008/131,
008/132, 008/37, 008/63,
008/66, 008/68, 008/69, 008/80,
009/37, 009/51, 009/73, 009/83,
009/85, 010/4, 010/35, 012/18,
012/23, 012/41,
012/42, 013/4, 013/16, 013/21,
013/22, 014/2, 014/5, 014/7,
014/8, 014/9, 014/11, 014/31,
014/32, 015/8, 015/11, 015/14,
015/26, 015/29, 016/11, 016/43,
016/50, 016/56, 017/1, 017/6,
017/9, 017/29, 017/33, 017/37,
017/39, 018/1, 018/17, 018/32,
018/37, 018/41, 018/66, 018/67,
018/74, 018/83, 018/89, 018/98,
020/2, 023/32, 023/54, 023/60,

023/63, 023/81, 024/16,
025/108, 025/15, 025/25,
025/42, 025/50, 025/52, 025/59,
025/61, 025/62, 025/88,
026/13, 027/5, 028/17,
028/39, 029/1, 029/3, 029/9,
029/10, 029/11, 030/103,
030/106, 030/110, 030/175,
030/192, 030/33, 030/46,
030/97, 031/10, 031/12
çok ç. 008/59
ç. çok 008/59
ç.+ lar 030/135
ç.+ ları 030/187
ç.+ tan 008/131
ç.+ u 004/18, 004/20, 023/18

çök - : Çökmek. -1-

ç.- tü 012/24

çoluk : Çoluk. -2-

ç. 004/137

ç. çocuk 018/4

çóluk : Çoluk. -1-

ç.+ unu 004/137

çorba : Çorba. -9-

ç. 007/13, 023/12

ç.+ ları 018/45

börek ç.+ sı 018/26, 018/43

kulağ ç.+ sı 010/25, 018/27
un ç.+ sı 014/36
ç.+ sı 012/27

çorçocuklu : Çoluk çocuklu, kalabalık.

-1-

ç. 028/17

D

çök - : Çökmek. -1-
ç.- tü 004/126

çökelek : Çökelek. -1-
ç. 028/38

çökelikli : Çökelekli. -1-
ç. 025/69

çubuk : Çubuk. -4-
ç.+ ları 008/58
ç.+ nan 007/74, 008/57, 008/59

çuval : Çuval. -6-
ç. 008/90
ç.+ a 009/61
ç.+ ı 009/62
ç.+ larnan 008/90

çünkü : Çünkü. -26-
ç. 002/10, 007/49, 008/100,
008/14, 008/27, 008/62, 008/82,
009/33, 009/79, 012/6, 015/16,

015/19, 015/21, 016/7, 018/64,
022/6, 023/56, 025/103,
025/113,
025/24, 025/47, 025/89, 028/24,
030/187, 030/67, 031/2

da : "dA" bağlacı. -296-
d. 001/9, 002/6, 002/9,
002/28, 002/30, 003/3, 003/7,
003/9, 003/10, 004/2, 004/11,
004/125, 004/131, 004/132,
004/135, 004/138, 004/148,
004/151, 004/153,
004/157, 004/166, 004/18,
004/19, 004/22, 004/38, 004/41,
004/42, 004/51, 004/52,
004/58, 005/5, 005/11,
005/14, 005/25, 005/26,
006/4, 006/8, 006/9, 006/13,
006/20, 006/23, 006/25, 006/26,
006/40, 006/41, 006/43, 007/10,
007/102, 007/11, 007/110,
007/116, 007/117, 007/128,
007/135, 007/138,
007/15, 007/29, 007/34, 007/38,
007/41, 007/50, 007/55, 007/57,
007/67, 007/84, 007/86, 007/97,
008/7, 008/113, 008/119,
008/125, 008/127, 008/128,

008/129, 008/130,
008/17, 008/29, 008/37, 008/38,
008/56, 008/57, 008/81, 008/85,
009/13, 009/27, 009/28, 009/29,
009/32, 009/51, 009/67, 009/70,
010/11, 010/18, 010/30, 010/43,
011/3, 011/5, 011/6, 012/3,
012/16, 012/20, 012/21, 012/25,
012/37, 012/43, 012/47, 013/2,
013/22, 013/23, 014/2, 014/19,
014/20, 014/26, 014/28, 014/31,
014/32, 014/36, 014/38, 015/7,
015/23, 015/42, 016/10, 016/14,
016/33, 016/34, 016/40, 016/46,
017/8, 017/15, 017/20, 017/27,
017/28, 017/31, 017/33, 017/34,
017/35, 018/4, 018/6, 018/15,
018/16, 018/17, 018/18, 018/28,
018/46, 018/55, 018/64, 018/73,
018/77, 018/82, 020/1, 020/10,
020/22, 021/7, 022/4, 022/6,
022/7, 022/9, 022/14, 023/1,
023/4, 023/8, 023/20, 023/22,
023/27, 023/39, 023/49, 023/56,
023/62, 023/83, 024/13, 024/16,
025/4, 025/7, 025/8, 025/103,
025/106, 025/107, 025/108,
025/109, 025/110, 025/114,
025/116, 025/15,
025/21, 025/22, 025/31, 025/36,
025/37, 025/40, 025/41, 025/49,

025/51, 025/53, 025/54, 025/57,
025/58, 025/59, 025/60, 025/63,
025/69, 025/70, 025/78, 025/86,
025/90, 025/92, 025/96, 025/99,
026/1, 026/2, 026/5, 026/17,
027/2, 027/15, 028/13, 028/15,
028/17, 028/22, 028/23, 028/31,
028/34, 028/39, 029/12, 030/8,
030/104, 030/109, 030/110,
030/117, 030/127, 030/13,
030/130, 030/134,
030/136, 030/146, 030/157,
030/17, 030/18, 030/186,
030/19, 030/192,
030/198, 030/204, 030/212,
030/217, 030/218, 030/219,
030/29, 030/31,
030/38, 030/41, 030/43, 030/56,
030/70, 030/73, 030/74, 030/75,
030/85, 031/4, 031/6, 031/13
kayınbabaya d. 009/11
ya d. 004/162
d. şey edemezsin 020/20

daban : Taban. -4-
d.+ ı 028/14, 029/4
d.+ ın 028/14
d.+ ında 029/9

dağ : Dağ. -8-
d. 023/33, 024/23, 030/47

d.+ a 004/160
d.+ dan 030/108
d.+ ın 023/74
d.+ ın 030/100
d.+ lar 030/47

027/4, 027/5, 028/12, 028/21,
028/40, 029/2, 030/114,
030/127, 030/153, 030/165,
030/196, 030/31,
030/42, 030/72, 030/75, 030/78,
031/11, 031/14

dağıl - : Dağılmak. -2-

d.- irdi 001/2
d.- miş 009/79

dağı : Takı. -1-
d. 002/32

dağıt - : Dağıtmak. -3-

d.- ır 001/4
d.- tı 004/118, 025/17

dağıl - : Takılmak. -2-

d.- ırdı 025/25
d.- ıyoruz 007/31

daha : Daha. -72-

d. 001/11, 001/14, 002/14,
002/17, 002/18, 002/19, 003/17,
004/113, 004/128, 004/129,
004/31,
004/85, 006/21, 006/35,
007/120, 007/134, 007/17,
007/55, 007/56,
008/5, 008/127, 008/132,
008/30, 008/62, 009/2,
009/46, 010/17, 010/36,
012/42, 012/47, 015/29,
018/1, 018/13, 018/31, 018/39,
018/44, 018/54, 018/90, 023/2,
023/68, 023/73, 025/3, 025/18,
025/26, 025/29, 025/53, 025/57,
025/84, 026/3, 026/8, 027/1,

dağka : Dakika. -1-
d. 025/111

dalğa : Dalga. -1-
d.+ lar 009/40

damar : Damar. -3-
d.+ lar 008/83
d.+ larını 008/82
d.+ larnan 008/82

damat : Damat. -7-
d. 004/5, 009/14, 009/20,
018/12
d.+ ın 009/8
d.+ ların 018/56
d.+ nan 009/10

dāmat : Damat. -1-
d. 001/3

dandik : Dandik, düşük nitelikli. -1-
d. 031/13

darı : Darı. -1-
d.+ sı olmayanların başına
007/15

darp : Darp. -1-
d. 007/27

daş : Taş. -5-
d. 019/9, 019/10, 029/5
d.+ ı 028/14

daşı - : Taşımak. -1-
d.- ycam 030/62

dava : Dava. -1-
d.+ sına 007/127

davar : Davar, koyun veya keçi sürüsü.
-2-
d. 023/56, 030/121

davet : Davet. -4-
d. edeceğiz 017/21
d. ederik 017/21

d. edip 030/21
d. ediyor 025/76

davul : Davul, vurmali çalgı. -4-
d. 001/1, 002/13
d.+ nan 006/30, 008/4

dayul : Davul. -1-
neleş d. çaldık 017/6

davullu : Davullu. -1-
d. 008/3

dayak : Dayak. -8-
d. 003/2, 007/20, 007/21,
007/75, 016/51
d.+ ını 013/16

dayı : Dayı. -7-
ali d. 007/107
d.+ larımdan 018/3
d.+ m 030/136
d.+ mıñ 030/135, 030/136
d.+ mız 008/130
d.+ sı 008/130

de : "dA" bağlacı. -
266-

d. 001/10, 002/8, 002/16,
002/21, 002/35, 003/7, 003/8,
004/6, 004/101, 004/107,

004/114, 004/117, 004/121,
 004/124, 004/135,
 004/138, 004/143, 004/148,
 004/149, 004/154, 004/16,
 004/168, 004/17,
 004/25, 004/45, 004/51, 004/87,
 004/99, 005/5, 005/17, 005/19,
 006/7, 006/8, 006/9, 006/22,
 006/31, 006/33, 006/34, 006/35,
 006/36, 006/37, 006/38, 006/45,
 006/46, 006/47, 006/50, 006/52,
 007/7, 007/102, 007/29, 007/44,
 007/45, 007/46, 007/47, 007/48,
 007/62, 007/76, 007/78, 007/84,
 008/1, 008/3, 008/9, 008/104,
 008/112, 008/115, 008/12,
 008/120, 008/132, 008/20,
 008/65, 008/79,
 008/86, 009/12, 009/17, 009/19,
 009/26, 009/27, 009/28, 009/40,
 009/45, 009/47, 009/60, 009/76,
 009/78, 009/89, 010/5, 010/11,
 010/12, 010/25, 010/37, 010/38,
 011/3, 011/7, 012/9, 012/10,
 012/15, 012/31, 012/40, 012/43,
 013/2, 013/6, 013/11, 013/21,
 014/3, 014/12, 014/29, 014/32,
 014/33, 015/10, 015/26, 015/31,
 016/11, 016/23, 016/24, 016/34,
 016/35, 016/40, 016/41, 016/42,
 016/44, 016/48, 017/11, 017/19,
 017/23, 017/25, 017/27, 017/28,
 017/29, 017/31, 017/33, 017/36,
 018/3, 018/6, 018/10, 018/49,
 018/50, 018/55, 018/68, 018/73,
 018/82, 018/94, 020/3, 020/11,
 020/16, 022/11, 022/16, 023/6,
 023/10, 023/13, 023/15, 023/26,
 023/29, 023/31, 023/43, 023/47,
 023/65, 023/73, 024/2, 024/6,
 024/8, 024/19, 025/2, 025/3,
 025/4, 025/5, 025/101, 025/116,
 025/117, 025/119, 025/18,
 025/23, 025/24, 025/28, 025/31,
 025/35, 025/39, 025/42, 025/45,
 025/52, 025/53, 025/58,
 025/59, 025/65,
 025/67, 025/70, 025/73, 025/74,
 025/81, 025/83, 025/86, 025/91,
 025/92, 025/95, 025/99, 026/3,
 026/12, 026/14, 027/5, 027/11,
 028/1, 028/5, 028/9, 028/15,
 028/16, 028/18, 028/21, 028/22,
 028/23, 028/26, 028/29, 028/30,
 028/34, 028/41, 028/44, 029/3,
 029/4, 030/109, 030/116,
 030/123, 030/128, 030/131,
 030/138, 030/148,
 030/164, 030/179, 030/18,
 030/199, 030/203, 030/206,
 030/207, 030/221,
 030/25, 030/59, 030/72, 030/75,

030/82, 030/84, 030/92, 030/97,
031/1, 031/6, 031/7
d. şe' yaptılar 025/101

de - : Demek. -449-

d.- di 004/134, 004/147,
004/149, 004/151,
004/154, 004/40, 004/60,
004/75, 005/18, 006/30,
008/123, 008/49,
008/50, 010/13, 010/14, 010/15,
010/21, 010/42, 010/43, 012/38,
014/4, 015/38, 017/20, 017/37,
018/12, 025/10, 025/106,
025/11, 025/110,
025/114, 025/115, 025/62,
025/63, 028/18, 028/20,
028/21, 028/32,
030/156, 030/159, 030/160,
030/162, 030/165, 030/166,
030/209, 030/210,
030/211, 030/212, 030/213,
030/214, 030/215, 030/219,
030/220, 030/25,
030/34, 030/60, 030/61, 030/63
d.- diğim 001/6, 004/124,
018/51, 018/86, 024/22,
025/5, 025/121
d.- diğim gibi 004/118, 007/19
d.- diğimi 030/163
d.- diğimiz 021/3, 023/26,

023/29, 023/36
d.- diğın 023/21
d.- dik 023/3, 023/67
d.- diklerimizi 030/164, 030/167
d.- diklerine 030/79
d.- diklerini 008/118
d.- dikten sonra 004/163
d.- diler 010/4, 010/22, 018/48,
030/167, 030/51
d.- diler mi 030/159
tamam d.- diler miydi 008/2
d.- dim 004/125, 004/59, 008/75,
010/9, 010/10, 010/11, 012/42,
014/20, 014/22, 015/4, 025/9,
025/10, 025/105, 025/11,
025/112, 025/119, 025/120,
025/77, 025/91,
025/93, 025/97, 030/12, 030/13,
030/156, 030/160, 030/161,
030/162, 030/164, 030/168,
030/169, 030/205,
030/206, 030/211, 030/39,
030/40, 030/41, 030/42, 030/43,
030/51, 030/58, 030/59, 030/60,
030/72, 030/90, 030/94
d.- diğ mi 023/37, 023/49
d.- diysem 026/15
d.- llerdi 006/10, 025/43
d.- medi 010/18
d.- mek 004/57, 029/14
kadın d.- mek 031/15

d.- meye 016/7
d.- meyiz 024/18
d.- mez 030/215
d.- mezmiş 030/175
d.- miş 004/152, 004/168,
004/169, 007/107, 030/117
007/117, 007/118, 007/119,
007/121, 007/122, 007/93,
007/94, 009/46,
009/69, 009/71, 010/21, 015/39,
015/40, 030/99, 030/101,
030/102, 030/105,
030/106, 030/115, 030/116,
030/117, 030/117
d.- mişler 009/70, 023/31,
030/104, 030/107, 030/108,
030/112, 030/113,
030/121, 030/98
d.- mişlerdi 015/37
d.- miyorlar 029/6
d.- miyorum 030/79
d.- ı 028/3
d.- rdi 018/75, 030/179, 030/181,
031/2, 031/3
d.- rdik 008/31, 030/179
d.- rik 018/27
d.- riz 002/2, 008/83, 012/26,
024/18
d.- rken 007/32, 008/76,
030/126, 030/152
d.- rler 004/138, 004/164,
004/76, 007/47, 007/62, 007/63,
007/140, 015/45, 015/46,
018/29, 021/5, 023/76,
024/16, 024/27, 024/29, 025/87,
030/66
d.- rlerdi 004/4, 004/120, 006/44,
015/45
d.- şlerdi 009/28
d.- sen 004/100, 008/124
d.- sin 009/53
d.- yciydim 025/116
d.- yeceğim 025/117, 030/112
d.- yecekler 007/121
d.- yelim 002/11, 002/27,
007/124, 007/126, 007/127,
027/1
d.- yenler 016/13
d.- yim 007/5, 007/14, 010/28,
018/45, 018/59, 023/32, 024/7,
024/22, 030/5, 030/176
d.- yince 004/69, 030/94
d.- yo 004/142, 004/168, 004/71,
004/84, 004/87, 004/96, 007/25,
007/99, 015/40
d.- yok 012/21, 015/46, 016/17,
018/14, 028/12, 030/105
d.- yolar 004/61, 006/14, 010/35,
014/38, 023/40, 030/147,
030/31, 030/47
d.- yóler 025/57
d.- yollar 004/83, 009/2, 009/80,

010/38, 010/41, 012/24, 028/45

d.- yollarmış 009/90

d.- yom 012/43, 016/8, 016/11,
017/30, 025/26, 025/77, 025/79,
030/92

d.- yon 008/114

d.- yoŋ 030/214

d.- yor 004/140, 004/145,
004/146, 004/148, 004/150,
004/154, 004/155,
004/96, 006/30, 006/31, 007/28,
008/46, 008/47, 008/48, 009/36,
009/53, 010/10, 010/13, 010/15,
010/16, 010/41, 010/42, 012/29,
012/30, 012/35, 012/36, 012/37,
012/40, 012/41, 014/21, 014/34,
015/39, 015/44, 016/5, 016/9,
016/10, 016/12, 016/19, 016/22,
016/23, 016/25, 016/26, 016/38,
016/39, 016/40, 016/49, 016/50,
017/15, 017/20, 017/22, 017/36,
018/15, 023/84, 025/110,
025/112, 025/118, 025/119,
025/26, 025/27,
025/78, 028/27, 028/33,
030/148, 030/149, 030/150,
030/65
d.- yoş 017/36
d.- yŏr 023/79, 023/80
d.- yordu 008/104, 008/45,
014/34, 023/41

d.- yorduk 010/12

d.- yordum 008/122, 030/55

d.- yorlar 008/38, 008/39,
009/80, 012/27, 013/22, 013/23,
015/45, 021/5

d.- yŏrlar 023/15

d.- yorlardı 015/43

d.- yorlarmış 015/19, 015/21

d.- yorsunuz 030/116

d.- yorum 030/32, 030/45

d.- yoruz 016/30, 028/40

d.- yosun 007/76

de' : "değil" edatı. -1-

d. 012/44

dé - : Demek. -2-

d.- ciŋ 025/75

d.- yek 031/15

dē : "dA" bağlacı. -1-

d. 001/7

dede : Dede. -102-

d. 007/99, 009/39, 015/45,
030/25

d.+ de 007/67

d.+ ler 004/116

d.+ leri 004/62

d.+ lerimiŋ 023/72

d.+ lerimiz 004/85, 016/30,

022/1, 023/6, 025/2, 025/5,
026/10, 028/4, 030/125, 030/98
d.+ lerimizden 021/3
d.+ lerimize 006/6
d.+ lerimizi 006/2, 030/173
d.+ lerin 004/157
d.+ lerinin 007/129
d.+ leriniz 004/59, 004/74
d.+ m 004/149, 004/155,
004/156, 004/160, 004/36,
004/65, 004/99,
006/19, 007/107, 007/108,
007/110, 007/128, 007/87,
007/90, 009/34,
009/35, 009/88, 012/28, 018/2,
018/67, 020/3, 023/8, 025/3,
028/5, 030/68, 031/1, 031/3,
031/7
d.+ me 007/105, 007/106,
007/93, 007/94
d.+ mi 030/68, 030/69
d.+ min 004/105, 004/108,
004/109, 004/145, 004/147,
004/150, 004/156,
004/99, 007/133, 007/87,
007/92, 018/68
ali d.+ min 007/92
d.+ mindir 004/68
d.+ miñ 031/4
d.+ miz 004/36, 022/1, 023/9
d.+ mizin 004/145, 004/52

d.+ miziñ 023/9
d.+ n 007/66, 009/42
d.+ ne 007/66
d.+ nin 012/50, 012/51
d.+ ñ 006/24
d.+ si 006/24, 009/35, 009/76
d.+ sine 004/150
d.+ sinin 004/100, 004/145
d.+ siynen 009/34
d.+ ye 004/59, 015/44

dedirt - : Dedirtmek. -1-

d.- mem 007/119

defa : Defa. -8-

d. 002/10, 002/24, 002/25,
009/38, 012/37, 014/14, 014/20,
014/22

defter : Defter. -2-

ğara d. 006/53
d.+ e 006/54

değ - : Değmek. -2-

d.- meden 030/57
d.- mediği 030/48

değel : "değil" edatı. -1-

d. 023/64

değerlendir - : Değerlendirmek. -2-

d.- emiyo 007/107

d.- meye 002/4

değerli : Değerli. -1-

d. 024/10

değermencilik : Değirmencilik. -1-

d. 004/67

değil : "değil" edatı. -49-

d. 004/122, 004/30, 004/36,
004/80, 004/95, 006/48, 008/3,
008/120, 008/53, 008/65, 012/4,
012/5, 012/9, 012/47, 013/14,
015/27, 016/16, 016/28, 018/17,
018/39, 018/40, 018/49, 018/56,
018/57, 018/58, 019/13, 020/5,
022/1, 022/11, 023/43, 023/62,
024/21, 028/16, 030/181,
030/96, 031/12

d. mi 015/40, 016/57

d.+ di 018/67, 026/15

d.+ im 030/193, 030/195

d.+ iz 008/1, 016/10, 023/7

d.+ siniz 016/10

déğil : "değil" edatı. -1-

d. 018/68

değirmen : Değirmen. -10-

d. 004/67, 004/68, 004/69,

012/45, 012/50, 030/108

d.+ e 004/68

d.+ i 012/46, 030/109

değiş - : Değişmek. -3-

d.- en 024/1

d.- iyo 007/35

d.- ti 030/132

değiş : "değiş tokuş" Değişim. -1-

d. tokuştan 024/29

değişik : Değişik. -1-

d. 021/6

değişiklik : Değişiklik. -1-

d.+ i 012/2

değiştir - : Değiştirmek. -3-

d.- dik 004/94

d.- ir 004/161

d.- iyim 008/76

deliçay : Dört yol'da bir nehir, Deliçay.

-1-

d. 023/72

demek : Demek, demek ki (yani,
anlaşılan). -5-
d. 004/165, 007/77, 030/167
d. ki 006/32, 006/52

demirçelik : İSDEMİR. -1-
d.+ te 030/198

demirçi : Demirci. -1-
d.+ ydik 023/2

demirçilik : Demircilik. -1-
d.+ ten 023/2

den - : Denmek. -3-
d.- ir 004/57, 015/46
d.- iyor 002/31

dene - : Denemek. -3-
d.- dim 008/88
d.- medim 008/88, 008/89

dene : Tane. -1-
d. 013/9

denil - : Denilmek. -1-
d.- iyor 008/67

deniz : Deniz. -5-
d. 004/78, 006/8
d.+ den 009/40

d.+ e 025/64
d.+ in 030/99

denizçiler : Hatay'ın İskenderun
ilçesinin Denizciler Mahallesi.
-1-
d.+ i 023/40

denk : Denk. -2-
d. geldik 004/75, 004/76

derece : Derece. -1-
d. 007/23

dereotu : Dereotu. -2-
d. 010/34, 012/25

derin : Derin. -2-
d. 025/65
d.+ e 025/66

dernek : Dernek. -3-
d.+ i 004/46
d.+ imiz 004/45
d.+ te 004/45

ders : Ders. -6-
d. 007/74, 007/79, 007/82,
008/109
d.+ i 007/83
d.+ inizi 007/81

			d.- miş 016/36
dert : Dert.	-2-		
d. yanmayla 018/67		devlet : Devlet.	-2-
d.+ ine 024/8		d. 006/13, 025/81	
destek : Destek.	-1-	d�vlet : Devlet.	-1-
d. 017/23		d. 006/13	
devam : Devam.	-3-	devret - : Devretmek.	-1-
d. ederdi 004/4		d.- tim 030/9	
d. ediyor 002/12		dezze : Teyze.	-1-
d. ettiriyorlar 004/16		d.+ m 025/4	
devamlı : Devamlı.	-1-	dış : Dış.	-1-
d. 002/9		d. 009/8	
deve : Deve.	-3-	dışarda : Dışarıda.	-11-
d. 025/34		d. 004/15, 004/16, 004/17,	
d. dikenini 015/10		004/18, 004/21, 014/28, 023/41	
d. dikenini 015/16		d.+ ki 012/51	
devedabanı : Devetabanı, geniş		dışardan : Dışarıdan.	-4-
yapraklı bir s�s bitkisi	-1-	d. 004/34, 007/43, 015/9,	
d.+ nı 015/13		028/46	
devir : Devir.	-1-	dışarı : Dışarı.	-3-
d. etti 006/21		d. 009/25	
devir - : Devirmek.	-3-	d.+ da 004/14	
d.- dik 023/1		d.+ nın 023/84	
d.- iyoruz 007/54			

dışarlarda : Dışarlarda. -1-
d. 007/2

dışla - : Dışlamak. -1-
d.- mıyoruz 016/14

dışlan - : Dışlanmak. -4-
d.- dı 007/139
d.- ıyok 016/7, 016/18
d.- mış 007/140

diğer : Diğer. -7-
d. 002/34, 015/17, 016/15,
016/16, 016/26, 016/28
d.+ leri 004/42

diğne -: Dinlemek. -1-
d.- yen 030/111

dik - : Dikmek. -7-
d.- ellerdi 001/8, 008/83
d.- ellerdî 001/8
d.- elleşdî 001/7
d.- emediler 008/82
d.- erdî 001/8
d.- sin 008/105

diken : Diken. -2-
deve d.+ i 015/10
deve d.+ ini 015/16

dikil - : Dikilmek. -2-
d.- dim 006/32

dikiş : Dikiş. -1-
d. makinəsi 008/9

diktir - : Diktirmek. -1-
d.- irdi 012/7

dil : Dil. -18-
d. 020/19, 021/6, 023/57,
030/128
anķara d. tarihi 018/97
d.+ den 004/113, 009/69
d.+ i 016/13, 021/5, 022/5,
023/57
girit d.+ i 004/113
göçmen d.+ i 021/5
d.+ im dönüyor 006/4
d.+ imiz 024/17
d.+ imizden 008/101
d.+ in 004/114
d.+ iniz 016/12

dil : Dil. -1-
d.+ i 008/122

dile - : Dilemek. -2-
özür d.- di 030/166
özür d.- diler 030/167

dilekçe : Dilemek. -2-
d.+ yi 005/1, 005/2

din : Din. -1-
d.+ ini 004/161

dindar : Dindar. -1-
d. 018/16

dinle - : Dinlemek. -1-
d.- diğimiz 021/4

diğne - : Dinlemek. -1-
d.- miyon 025/84

diri : Diri. -1-
d. 015/17

disiplin : Disiplin. -1-
d. 007/78

diş : Diş. -3-
d. doktoru 006/47
d.+ lerinde 016/50
d.+ lerini 016/48

diye : Diye. -32-
d. 004/46, 004/68, 004/78,
007/36, 007/37, 008/108,
008/109, 008/57, 008/59,
009/13, 009/36,

009/49, 009/54, 009/60, 009/62,
010/20, 011/7, 012/5, 015/10,
015/33, 016/6, 018/9, 018/25,
019/4, 019/6, 020/1, 020/9,
023/32, 029/15, 030/15,
030/169, 030/84

diyebil - : Diyebilmek. -2-
d.- iyolar 016/20
d.- iyor 004/72

diyi : Diye. -1-
d. 006/10

diz : Diz. -1-
d. boyuydu 016/51

diz - : Dizmek. -2-
d.- diler 018/76, 018/77

doğ - : Doğmak. -7-
d.- du 006/42, 031/3
d.- duğ 020/3
d.- dular 005/19
d.- muşlar 009/75
d.- uğ 025/83
d.- uyo 023/7

doğal : Doğal. -2-
d. 008/62

doğra - : Doğramak. -2-

d.- yıp 009/9

d.- yolardı 015/28

doğru : Doğru. -6-

d. 025/109, 025/122, 030/66

yetmiş d. 023/1

d.+ su 007/17, 030/114

doğtor : Doktor. -9-

d. 007/116, 008/45, 030/29,
030/34

d.+ a 006/27

d.+ ları 008/78

çocuk d.+ u 008/119

diş d.+ u 006/47

d.+ un 007/116

doğru'up : doğrayıp -1-

d. 003/10

doğun - : Dokunmak. -1-

d.- acak biri 018/49

doğum : Doğum. -1-

d. 015/30

doğuz : Dokuz. -7-

d. 007/127, 007/14, 007/16,
009/1

doğumlu : Doğumlu. -4-

d. 025/45

d.+ yum 009/1, 010/23, 016/1

d.+ da 030/11

d.+ dan 004/8

yüzde doksan d.+ u 004/25

doğtor: Doktor. -4-

d.+ a 014/20, 014/21, 014/22,
014/26

doğuztekne : Adana'nın Ceyhan

ilçesinin Dokuztekne Mahallesi.

-1-

d. 025/73

doğkuz : Dokuz. -1-

d. 005/4

dol - : Dolmak. -2-

d.- durdun muydu 008/85

d.- uğ mu 030/199

doksan : Doksan. -4-

d. 009/58, 031/16

yüzde d. dokuzu 004/25

d.+ ı 009/30

dolan - : Dolanmak. -1-

d.- ıyok 030/64

dolap : Dolap. -2-

d.+ a 008/43

d.+ ta 027/3

dolaş - : Dolaşmak. -2-

d.- ır 030/15

d.- mıştı 008/81

dolaşım : Dolaşım. -1-

d.+ ı 023/35

dolayı : Dolayı. -3-

d. 015/25, 024/29

şeyden d. 024/2

doldur - : Doldurmak. -6-

d.- ak 012/24

d.- uç 025/112

d.- up 030/144

d.- ur 030/119

d.- uyo 013/14

d.- uyor 030/145

dolu : Dolu. -3-

d. 014/38, 025/80, 025/93

don - : Donmak. -2-

d.- du 007/24

d.- müş musun 007/28

dört : Dört. -1-

d. 017/4

dört : Dört. -1-

d. 017/4

dortyol : Hatay'ın Dört yol ilçesi. -1-

d.+ da 008/20

dost : Dost. -1-

d.+ u 030/15

dostluk : Dostluk. -1-

d.+ u 004/159

doyur - : Doyurmak. -1-

d.- ur 023/26

döğ - : Dövmek. -2-

d.- ek 030/148

d.- ücük 030/148

döğüş - : Dövüşmek. -1-

d.- ücü 025/46

dök - : Dökmek. -4-

döke d.- e 004/115

d.- e döke 004/115

d.- müş 004/115

d.- üldü 014/7

dökül - : Dökülmek. -1-

d.- dü 014/7

dön - : Dönmek. -18-

d.- dük 007/36, 007/51, 023/3

d.- düler 009/32, 018/73

d.- düm 010/19

d.- er 016/12, 023/49

d.- mez 024/18

d.- müş 009/82

d.- müyor 007/86

dilim d.- müyor 006/5

d.- üm 030/206

d.- üyom 004/164, 004/165

dönder - : Döndermek. -1-

d.- dim 025/94

dönem : Dönem. -5-

d. 007/72, 018/97

d.+ den kalma 018/55

d.+ inde 009/59, 021/1

dönül - : Dönülmek. -1-

d.- dü 024/3

dönüm : Dönüm. -6-

d. 004/110, 004/111, 004/112,

007/67, 007/68, 011/5

dönüş - : Dönüşmek. -2-

d.- tüler 018/15

d.- ünce 002/14

dört : Dört. -30-

d. 002/20, 004/107, 004/26,

004/27, 004/93, 005/22, 005/24,

006/20, 007/8, 007/68, 008/16,

008/70, 009/4, 009/57, 012/10,

016/52, 016/53, 018/81, 023/75,

023/76, 025/28, 025/29, 025/83,

028/10, 030/150, 030/177,

030/179

on d. 008/17

d.+ te 014/24

d.+ ü 006/36

dörtöl : Hatay'ın Dörtöl ilçesi. -10-

d. 008/77

d.+ a 023/23

d.+ da 006/43, 007/7, 008/124,

025/7, 025/8

d.+ daki 008/22, 008/24

d.+ dan 008/65

döşe - : Döşemek. -2-

d.- dim 005/8, 030/39

döv - : Dövmek. -11-

d. 003/3

d.- dük 007/28

d.- ek 030/147, 030/168
d.- erdi zapt edemiyordu
016/52
d.- müşse 007/78
d.- üyodu 007/78
d.- üyolar 015/32
d.- üyor 007/77
d.- üyordu 007/83

dövme : Dövme, bir pilav türü. -2-

d. 018/23, 018/46

dul : Dul. -2-

d. 007/122

d. kalmış 004/55

duman : Duman. -1-

d. 025/119

dün : Dün. -1-

d. 017/20

dur - : Durmak. -24-

dura d.- a 009/65

d.- a dura 009/65

d.- amaç 025/55

d.- du 030/209

d.- duğu 002/24

d.- duğ 017/7

d.- madıktan 015/6

d.- muyör 023/14

d.- sâ 002/25

d.- uçun 025/115

d.- urdum 030/195

d.- uyo 004/75, 019/9

d.- uyollarmış 009/79

d.- uyor 004/128, 004/70,

005/14,

008/128, 008/98, 017/9, 027/12,

028/20

d.- uyormuş 028/33

durum : Durum. -8-

d. 004/22, 020/4, 031/10

d.+ da 008/60, 031/11

d.+ u 018/49

d.+ un 025/27

d.+ una 022/2

dut - : Tutmak. -2-

d.- ardı 030/181

d.- up 025/82

duvağ : Duvak. -3-

d. 001/9, 008/6

d.+ ını 001/9

duvar : Duvak. -10-

d. 008/127, 019/10, 030/88

d.+ ın 004/122, 008/127

d.+ lar 008/54, 008/55

d.+ ları 019/9

d.+ ların 012/30

duy - : Duymak. -9-

d.- arız 009/28

d.- dum 004/143, 017/19

d.- maz 017/24

d.- muş 017/20

d.- muştum 008/49

d.- sün 005/21

d.- uyor 025/88

d.- uyorum 016/6

duygusal : Duygusal. -1-

d. 018/74

düğün : düğün -1-

d.+ lerde 002/19

düğün : düğün -2-

d.+ e 017/25

d.+ ü 017/21

düğün : Düğün. -35-

d. 002/26, 002/27, 002/29,
003/13, 003/15, 004/6, 005/10,
005/14, 008/3, 018/20, 018/21,
018/31, 018/35, 018/48, 023/44,
026/9

d. şey_olunca 002/28

d.+ de 010/26

d.+ ler 004/7, 018/19, 023/45

d.+ lerde 010/25, 018/26, 018/41

d.+ lerimiz 001/1

d.+ lerimizi 022/2

d.+ üm 001/6, 026/5

d.+ ümde 023/45

d.+ ünde 018/25

d.+ üneydi 018/28

d.+ ünü 002/16, 002/21, 004/3

dükkan : Dükkan. -2-

d.+ a 030/53

d.+ ı 008/132

dün : Dün. -4-

d. 012/53, 025/83, 028/34

dünya : Dünya. -2-

bi d. 007/14

d.+ ya 016/32

düş - : Düşmek. -13-

d.- en 004/111

d.- enler 009/41

d.- er 004/38

d.- mez 007/68

d.- müşler 024/8

d.- se 016/23, 030/213

d.- tü 030/19, 030/22, 030/25

d.- ük 030/26

d.- ünce 018/70

d.- üyor 016/24

düşman : Düşman. -3-

d. 004/79, 024/20, 024/24

düşün - : Düşünmek. -14-

d. 007/70, 007/73, 023/81

d.- düm 004/103, 030/16

d.- medim 015/6

d.- sen 007/29

d.- ün 002/23, 024/21, 024/23

d.- üyordum 030/20, 030/21

d.- üyorum 005/5

düşünebil - : Düşünebilmek. -1-

d.- iyor 007/108

düşür - : Düşürmek. -1-

bundan aşağı d.- mesin 017/2

düz : Düz. -4-

d. 008/5, 019/11, 030/198

düzelt - : Düzeltmek. -1-

d.- mek 026/15

düzgün : Düzgün. -1-

d. 026/15

düzle - : Düzlemek. -1-

d.- yór 025/118

E

e : "e" ünlemi. -11-

e. 002/22, 004/29, 005/6,

007/130, 007/137, 007/50,

016/11, 016/12, 016/13,

016/40, 017/38

ebe : Ebe. -3-

e.+ lere 008/18

e.+ si 004/17, 008/18

ebelik : Ebelik. -1-

e. 012/24

ecevit : Ecevit. -1-

e. 025/67

edil - : Edilmek. -2-

e.- miş 030/71

terk e.- miş 004/127

edirne : Edirne (şehir adı). -2-

e.+ de 017/13

vandan e.+ ye kadar 007/5

edirne : Edirne (şehir adı). -2-

e.+ den 017/16

e.+ deydi 017/13

efendi : Efendi. -3-

e. 008/102

e.+ me söyleyim 018/20, 018/37

ege : Ege. -1-

e.+ de 003/8

eğ - : Eğmek. -1-

e.- diler 030/158

eğer : Eğer. -1-

e. 012/23

eğitmen : Eğitmen. -5-

e. 006/37, 006/38, 006/39,

006/40, 006/42

eğitmenlik : Eğitmenlik. -1-

e. 006/43

eğlen - : Eğlenmek. -2-

e.- illerdi 001/1

e.- illerdi 001/12

eğlenceli : Eğlenceli. -1-

e.+ ydi 001/14

éhsan : İhsan (kişi adı). -1-

é.+ ın 025/48

ek - : Ekmek. -37-

e.- en 002/4

e.- er 010/32

e.- erdik 007/35

e.- erik 013/12

e.- eriz 010/29

e.- erler 010/31

e.- için 023/47

e.- iliyor 012/13

e.- iyok 003/6, 025/1

e.- iyom 013/11, 013/12

e.- iyor 010/32, 010/34, 010/35

e.- iyorduk 013/22

e.- iyoşduk 013/20, 013/21

e.- iyordum 013/10, 013/11

e.- iyoruz 011/5

e.- medim 013/10

e.- meye 009/61, 009/64

e.- miyok 025/1

e.- ti 010/34

e.- tim 013/12

ekil - : Ekilmek. -3-

e.- ir 012/14

e.- iyor 012/14

e.- iyordu 013/24

ekili : Ekili. -1-

e. 025/21

ekim : Ekim ayı. -1-
e. 009/60

ekim : Ekim, ekme işi. -1-
e.+ im 011/4

ekinciler : İskenderun Ekinciler Demir
ve Çelik Fabrikası -1-
e.+ de 002/6

ekip : Ekip. -2-
e. 018/90

ekiz : İkiz. -1-
e.+ di 017/11

ekle - : Ekleme. -1-
e.- me 019/7

ekle - : Ekleme. -2-
e.- ller 019/7
e.- me 019/5

ekmek : Ekmek. -48-
e. 003/2, 004/141, 007/109,
008/26, 008/30, 008/31, 008/41,
008/43, 008/48, 012/29, 012/52,
013/7, 014/40, 018/36, 018/41,
018/61, 022/7, 022/9, 022/10,
023/53, 028/7, 028/25, 029/12
yufka e. 025/69

e.+ i 004/143, 004/144, 008/87,
013/5, 014/13, 018/36, 018/37,
022/13, 022/14, 023/51, 029/7

muḥacir e.+ i 012/15
e.+ imi 008/87
e.+ imiz 008/40, 018/35
e.+ imizi 008/40

e.+ in 008/41
e.+ ini 008/27, 008/44
e.+ inin 013/4, 026/2
e.+ iynen 022/14

ekmek : Ekmek. -2-
e.+ ımızı 019/8
e.+ i 023/50

ekonomi : Ekonomi. -1-
e.+ sinde 024/2

ekonomik : Ekonomik. -2-
e. 004/22, 024/1

ekseri : Ekseri. -1-
e. 010/30

eksi : Eksi. -2-
e. 007/22, 007/23

eksik : Eksik. -2-
e. 004/103, 023/27

ekşi : Ekşi. -1-

e. 012/25

el : El. -24-

e. 008/10, 030/179

e.+ i 030/179

e.+ im 014/6

e.+ imde 030/15

e.+ imden 014/8

e.+ imize 006/12

e.+ imizi 016/29

e.+ imle 018/26

e.+ in 030/17

e.+ inde 023/48, 030/176

e.+ ine 015/10

e.+ ini 008/21, 008/97, 030/178,
030/180

e.+ iniden 030/189

e.+ leri 009/11, 018/70

e.+ lerim 007/24, 007/25

e.+ lerinde 009/45

e.+ leriyle 018/70

elbise : Elbise. -3-

e. 001/8, 001/9, 008/5

eldivenli : Eldiven. -1-

e. 009/11

ele : Öyle. -2-

e. 003/6, 005/10

ele - : Elemek. -2-

e.- yok 013/5

e.- yon 008/28

elek : Elek. -2-

e.+ e 009/17

e.+ ine 009/17

elektrik : Elektrik. -1-

e. 007/82

elle - : Ellemek. -1-

e.- mezdin 025/101

elli : Elli. -12-

e. 004/27, 004/94, 006/16,

007/60, 007/67, 010/23, 017/39,

018/38, 025/64

yüz e. 023/69

e.+ den 006/15

e.+ lerede 006/15

elma : Elma. -4-

e. 008/92, 008/93, 014/39

e.+ ları 008/96

elti : Elti. -3-

e.+ me 009/53

e.+ min 009/76, 010/7

em - : Emmek. -1-
e.- erdim 014/17

emanet : Emanet. -3-
e. etti 016/34
e. ettin 016/40
e.+ ini 002/20

emək : Emek. -2-
e.+ ı 018/41
e.+ í 018/41

emekli : Emekli. -18-
e. 004/21, 016/46
e. olamadı 007/16
e. oldular 006/46
e. oldum 007/6, 025/28
e. olduğ 025/27
e. oluyorsunuz 024/5
e.+ siyim 007/1
e.+ yim 002/2, 003/1, 006/33,
007/17
e.+ yiz 004/20, 007/12

emekli : Emekli. -1-
e. 006/35

emeklilik : Emeklilik. -6-
e. 005/1, 005/3, 005/4,
024/5, 025/80
e.+ i 024/6

emmi : Amca. -9-
e. 030/218
hasan e. 030/202
komser e. 030/215, 030/218
polis e. 030/215, 030/218
e.+ lerim 005/16
hasan e.+ me 030/216

en : En. -34-
e. 004/14, 004/169, 004/170,
005/17, 005/25, 006/17, 007/1,
007/113, 007/114, 007/138,
007/61, 008/36, 008/60, 010/43,
016/4, 016/55, 018/1, 018/5,
018/6, 018/34, 018/42, 018/76,
020/21, 023/64, 023/66, 024/16,
025/107, 028/1, 028/2, 028/37,
029/16
e. kabadayı arazisi olan 004/110

endibağ : Hindiba. -1-
e. 008/38

enişte : Enişte. -4-
e.+ m 025/6
e.+ miş 025/6
e.+ miz 004/91
e.+ ye 025/9

eğer : Eğer. -2-
e. 030/123, 030/127

er - : Ermek. -1-
sona e.- iyor 026/9

erçiş : Van'ın Erciş ilçesi. -1-
e.+ te 003/5

erdelhun : Erdelhun. (kişinin soyadı)
-1-
rüştü e. 020/18

eri - : Erimek. -1-
e.- r 015/17

erişte : Erişte. -4-
e. 008/63, 015/28
e.+ den 015/29
e.+ yi 008/64

erkek : Erkek. -10-
e. 001/5, 007/85, 009/4,
009/7, 009/69, 014/23, 015/34,
015/42, 020/3
e.+ lerin 004/18

erken : Erken. -2-
e. 013/17, 015/15

ermenî : Ermeni. -5-
e. 012/47, 024/26, 024/27
e. bahçesi 024/29
e.+ lere 024/28

eşmeni : Ermeni. -1-
e. 023/73

ertesi : Ertesi. -2-
e. 007/82, 008/97

erzin : Hatay'ın Erzin ilçesi. -4-
e. 004/46
e. kaymakamlığı 004/102
e.+ de 004/91
e.+ e 009/4

esas : Esas. -14-
e. 009/1, 010/1, 019/8,
023/5, 023/28, 023/30, 023/38,
023/40, 023/48, 025/37, 028/4,
028/42, 030/96, 031/7

esasen : Esasen. -2-
e. 009/29, 030/95

esir : Esir. -4-
e. 004/38, 009/40, 009/41

éskenderun : Hatay'ın İskenderun

ilçesi. -1-

é.+ da 006/9

əsker : Asker. -3-

ə.+ e 007/98

ə.+ leré 025/101

ə.+ leriñ 025/104

əskerlik : Askerlik. -1-

ə. 008/70

eski : Eski. -39-

e. 002/18, 004/7, 004/70,

012/4, 012/44, 012/48, 013/1,

016/32, 018/19, 018/30, 019/9,

020/4, 021/1, 022/2, 023/45,

023/71, 024/7, 024/13, 030/28

e.+ ler 004/138, 007/138,

007/140, 015/28, 023/21

e.+ lerde 007/126

e.+ lerden 004/133, 007/110

e.+ leri 004/154

e.+ lerimiz 023/54

e.+ lerin 015/18

e.+ leriñ 023/64

e.+ si 002/17, 012/9, 012/15,

018/17

e.+ ye 023/81

e.+ yiz 020/2

eskiden : Eskiden, zarf. -39-

e. 001/1, 001/11, 001/14,

002/13, 003/4, 003/17, 004/3,

004/6, 004/134, 004/58, 006/53,

007/46, 007/69, 008/107,

008/12, 008/128, 008/23,

008/31, 008/32, 008/86,

008/94, 009/18, 009/22,

009/29, 010/26, 010/37, 012/47,

014/33, 014/38, 015/21, 015/34,

016/2, 016/35, 016/51, 023/46,

024/1, 024/5, 030/179

e. beñli 008/67

eskişehir : Eskişehir (şehir adı). -3-

e. 017/13, 017/14

e.+ e 017/16

esnaf : Esnaf. -1-

e. 002/1

espiri : Espri. -1-

e. 030/62

esra : Esra Erol'un tv programı. -1-

e.+ nın 025/84

eş : Eş. -23-

e.+ i 018/56, 027/13, 028/22

e.+ im 002/11, 004/104, 007/6,

007/7, 013/3, 013/16, 016/4,

016/5, 018/54, 022/3, 023/34,
028/1, 031/15
e.+ im mi 026/1
e.+ ime 011/6
e.+ imin işi 011/8
e.+ imnen 016/4
e.+ ini 018/77
e.+ lerimizi 016/24, 016/25

e. turpunu 009/53

eşya : Eşya. -1-
e.+ larını 024/10

et : Et. -2-
e.+ iyle 015/26
e.+ le 015/25

eşek : Eşek. -1-
e.+ nen 025/13

eşiklik : Eşiklik. -1-
e.+ e 009/12

eşki : Ekşi. -3-
e. 008/41, 013/6, 026/2

eşki - : Ekşimek. -3-
e.- rdi 022/15
e.- yince 026/3
e.- yor 026/3

eşkilimelek : Efelek, labada. -1-
e. 012/24

eşşek : Eşek. -6-
e. turbu 009/53, 010/35
e. turbunun 012/16
e. turpu 025/58
e. turpuna 010/36

et - : Etmek. -84-
ameliyat e. 030/32
davet e.- eceğiz 017/21
idam e.- eceklerdi 030/161
hal e.- ellerdi 008/77
ameliyat e.- emediler 023/35
tenesini e.- emeş 030/183
da e.- emezsin 020/21
döverdi e.- emiyordu 016/52
ya e.- emiyordu 016/52
göç e.- en 025/10
merak e.- enle 028/46
oynar e.- er 008/99
yardım e.- er 030/52, 030/56
devam e.- erdi 004/5
onu e.- erdi 006/44
davet e.- erik 017/22
yemin e.- erim 012/35
merak e.- erse 022/4
nasip e.- erse 018/95
af e.- ersin 023/55
kabul e.- ilmedi 016/57

öyle e.- in 008/64
davet e.- ip 030/21
istifa e.- ip 024/4
iptal e.- iyo 004/87
takip e.- iyo 004/92
teslim e.- iyolar 018/69
e.- iyom 030/35
tahmin e.- iyom 030/79
yardım e.- iyom 025/2
kabul e.- iyon 030/213
oynuyor e.- iyon 008/97
kabul e.- iyon mu 023/44
davet e.- iyor 025/76
devam e.- iyor 002/12
fark e.- iyor 008/124
kesme e.- iyor 008/62
memleketi e.- iyör 023/14
yardım e.- iyor 030/54
e.- iyorduk 003/15
yardım e.- iyorum 029/1
patenaj e.- iyoruz 005/23
terk e.- iyoruz 007/37
kabul e.- medi 008/77, 016/57,
030/204
vermedim e.- medim 008/69
rahatsız e.- mem 025/41
para e.- memesi 024/2
kabul e.- memiş 004/162,
007/125
merak e.- mesi 004/100
allah e.- meye 030/213

taķas e.- miş 030/80
şey e.- mişse 020/7
heves e.- miyoļar 012/8
hiç e.- miyollar 008/113
kabul e.- miyoruz 016/22
masrıf e.- se 018/49
e.- sen 004/33
haķ e.- sen 024/6
nasip e.- sin 030/45
devir e.- ti 006/21
emanet e.- ti 016/34
işgal e.- ti 018/87
kısmet e.- ti 030/44
mefat e.- ti 014/24, 014/26,
028/34
vefat e.- ti 027/8, 028/1
göç e.- tik 025/10
imtina e.- tik 018/95
kabul e.- tik 030/212
sohbet e.- tik 004/53
haķ e.- tikten 030/192
burayı e.- tiler 004/10
eziyet e.- tiler 018/66
yardım e.- tiler 004/59
e.- tim 030/39
gelin e.- tim 018/52
inat e.- tim 018/5
emanet e.- tin 016/40

etem : Ethem. -2-
e. 007/115, 007/117

ethem : Ethem. -1-
e. 007/115

etkile - : Etkilemek. -1-
e.- di 018/94

etraf : Etraf. -1-
e.+ ina 030/101

ettir - : Ettirmek. -2-
devam e.- iyorlar 004/17
tamir e.- meye 030/23

ev : Ev. -113-
e. 004/128, 005/9, 005/10,
005/12, 009/13, 019/5, 019/7,
019/9, 019/10, 020/6, 020/7,
020/12, 022/11, 023/56, 023/69,
023/73, 025/8, 026/16, 027/10,
030/111, 030/134, 030/38,
030/84, 030/85, 030/87,
030/92, 030/94
ev e. 008/108
e. ev 008/108
e. miydi 030/93
e.+ de 008/75, 011/7, 014/34,
016/5, 018/83, 022/6, 022/10,
025/67, 026/7
e.+ de şey oldu 025/3
e.+ den 023/61

e.+ e 002/23, 007/31, 019/9
e.+ i 004/74, 005/7, 005/9,
019/6
e.+ im 014/27
e.+ ime 017/20
e.+ in 010/29, 012/44, 014/6,
017/3, 030/26
e.+ inde 004/5, 004/141, 008/19,
009/14
cenaze e.+ inde 012/11
e.+ ine 002/15, 004/5, 008/75,
009/82, 025/6
musa e.+ ine 028/36
e.+ iñ 020/10
e.+ ler 004/120, 004/122,
004/129,
004/70, 004/72, 005/13, 008/50,
020/6, 021/2, 023/63, 023/71,
024/19
e.+ lerde 004/129, 007/79
e.+ lerden 025/18
e.+ lere 023/58
e.+ leri 004/121, 004/122,
005/19,
008/126, 013/3, 023/73, 026/14,
028/33, 030/86
abdülhamit e.+ leri 004/120,
004/121
abdülhamitin e.+ leri 004/122
e.+ lerin 012/43, 024/26
e.+ lerinde 008/67

e.+ lerinden 009/25
e.+ lerine 009/90, 017/17
e.+ leşine 017/3
e.+ lerini 004/16, 004/17,
009/86, 026/14
e.+ lerinize 009/75
e.+ lerle 009/59

evel : Evvel. -10-

e. 002/11, 006/26, 017/13,
025/22, 025/38, 025/42, 025/67,
028/19
e.+ den 001/7
e.+ ini 023/81

evelallah : Evelallah, kesinlikle, elbette.

-1-

e. 030/52

ever - : Evermek. -10-

e.- dik 005/22, 028/21, 030/41,
030/42
e.- diler 018/45
e.- dim 023/39
e.- ek 005/5
e.- emeğ 005/10
e.- emiyoşruk 002/8
e.- irim 018/8

evet : Evet. -6-

e. 004/45, 005/15, 005/16,

007/59, 007/75, 023/65

evlat : Evlat. -10-

e. 009/48, 009/50, 015/41,
016/54, 023/68
e.+ ın 015/41
e.+ larımız 029/12
e.+ tır 015/41, 016/54

evlen - : Evlenmek. -16-

e.- di 030/128, 030/129, 030/135
e.- diler 005/18, 008/19, 017/3
e.- dim 008/16, 030/130
e.- en 030/126
e.- ik 025/83
e.- irsiniz 018/8
e.- iyör 025/82
e.- medim 015/1
e.- meye 005/20
e.- meyi 015/6
e.- miş 004/60

evlendir - : Evlendirmek. -3-

e.- dik 013/19, 030/37, 030/38

evli : Evli. -11-

e. 004/91, 009/5, 013/2,
018/7, 023/10
e.+ ler 009/4
e.+ ydi 013/18, 025/117

e.+ ymiş 025/119

evvel : Evvel. -4-
e. 009/55, 018/31, 023/2,
023/67

evvelki : Evvelki. -1-
e.+ ni 013/12

eyi : İyi. -6-
e. 006/29, 025/27, 030/142,
030/30, 030/33
e. kötü 025/41

eyikene : İyi ki (iyikine). -1-
e. 025/80

eyikinem : İyi ki (iyikine). -1-
e. 025/103

eyle : Öyle. -2-
e. 008/104, 008/107

eyle - : Eylemek. -1-
allah rahmet e.- sin 018/2

eylen - : Eğlenmek. -1-
e. 010/20

ežas : Esas. -1-
e. 025/30

eziyet : Eziyet. -4-
e. 002/19, 004/40
e. ettiler 018/66
e.+ i 004/41

eziyetli : Eziyetli. -1-
e. 002/19

F

fabrika : Fabrika. -1-
f.+ lar 005/31

fabrika : Fabrika. -6-
f. 007/3, 007/4, 007/41
f.+ ları 007/3
zeytinyağı f.+ ları 007/92
f.+ ları kıran şirketlerde 007/2

fabrikatör : Fabrikatör. -1-
f. 007/103

fakat : Fakat. -6-
f. 002/4, 022/5, 022/7,
030/137, 030/34, 031/3

fakir : Fakir. -5-
f. 008/107
f.+ di 010/4
f.+ dı 008/105

f.+ dik 010/3		farklı : Farklı. -5-	
f.+ e 008/104		f. 018/25, 018/28, 018/35, 018/41	
fakirlik : Fakirlik. -4-		f.+ ydı 004/7	
f. 016/43, 016/51			
f.+ in 018/52		faşklı : Farklı. -1-	
f.+ ten 007/65		f. 008/125	
fākirlik : Fakirlik. -2-		fasūle : Fasulye. -1-	
f. 023/22		f. 011/1	
faķus : Dede. -1-		fāsūle : Fasulye. -1-	
f. 015/44		f. 011/1	
fal : Fal. -4-		fasulya : Fasulye. -1-	
f. 006/50		f. 025/25	
f.+ ı 006/51			
falan : Falan. -11-		fasulye : Fasulye. -8-	
f. 004/31, 007/77, 007/81, 009/84, 023/66, 030/10, 030/16, 030/35, 030/60		f. 010/25, 013/11, 013/20, 023/37	
f. filan 004/134		ayşeķadın f. 018/23	
f. şe' yapmak 020/20		ķuru f. 018/27	
		ķuru f.+ si 018/46	
		ķuru f.+ yi 018/28	
farķ : Fark. -3-		fāsulye : Fasulye. -1-	
f. ediyor 008/124		f. 003/6	
f.+ ına varıyor 007/27			
f.+ ına varmamış 030/29		fatiha : Fatiha, Kur'an'ın ilk suresi. -1-	
		f. 004/100	

fatma : Fatma. (kişi adı) -2-

f. 009/36, 010/22

fatmanaz : Fatmanaz. (kişi adı) -1-

f. 008/23

fayde : Fayda. -1-

f.+ miz 017/30

fazilet : Fazilet (kişi adı). -1-

f. 013/1

fazla : Fazla. -14-

f. 004/130, 008/123, 008/125,
008/32, 008/34, 008/55, 010/8,
023/20, 025/23, 026/14, 030/210

f. şe' yapmıyor 002/22

f.+ sı 004/15

f.+ sın 004/98

fazlā : Fazla. -1-

f. 002/13

festival : Festival. -2-

f. 004/50, 005/15

fethet - : Fethetmek. -1-

f.- ince 018/84

fevkalade : Fevkalade. -1-

f. 030/74

fevzi : Fevzi. (kişi adı) -1-

f.+ nin karşı 008/44

fezlet : Fezlet. (kişi adı) -3-

f. 013/1

f. kılıç 013/1

fıçı : Fıçı. -2-

f. 025/110

f.+ lara 025/112

fılan : Falan. -6-

f. 025/43, 030/100, 030/109,
030/158, 030/98

fındık : Fındık. -1-

f. 015/32

fıransız : Fransız (millet adı). -2-

f.+ lar 018/62

f.+ ları 018/63

fırın : Fırın. -12-

f. 008/29, 013/9

f.+ a 013/7, 013/8

f.+ da 008/27, 029/7

f.+ daki 008/27

f.+ ı 012/52, 025/67, 029/2,
029/4

f.+ narına 028/3

fırıncı : Fırıncı. -1-
f.+ lar 028/25

fıstık : Fıstık. -1-
f. gibi 012/20

fıttır - : Fıttırmak. -1-
f.- ırdı 018/82

fiğ : Baklagillerden, hayvan yemi
olarak yetiştirilen bir bitki. -1-
f. 030/102

filan : Falan. -7-
f. 006/15, 007/38, 030/123,
030/144, 030/157, 030/54
falan f. 004/134

firma : Firma. -1-
f.+ sında 007/7

fiyat : Fiyat. -2-
f.+ ın 004/97
f.+ ta 004/96

foçala - : Foçalamak. -1-
f.- maya 028/19

fotus : Kangal, deve diken bitkisi. -1-
f. 012/23

fransız : Fransız. -1-
f.+ lar 018/63

furın : Fırın. -6-
f. 022/9, 028/9
f.+ dan 022/10
f.+ ı 022/10, 028/25
f.+ ını 028/26

furın : Fırın. -1-
f.+ ı 014/14

füze : Füze. -1-
f. sallamış 023/78

G/ğ

ğabak : Kabak. -1-
ğ. çiçeği 014/27

ğaffe : Kahve. -1-
ğ. 008/40

ğahve : Kahve. -1-
ğ.+ lerde 026/1

ğanal : Kanal. -1-
ğ.+ ıynan 025/3

ġanġal : Kangal, deve dikenî bitkisi. -2-

ġ. 003/11

ġ.+ ı 003/11

gavur : Gâvur, Müslüman olmayan kimse. -4-

g. 004/164, 016/21, 016/22

g.+ u 018/78

ġaybet - : Kaybetmek. -1-

ġ.- tik 023/34

ġayet : Gayet. -1-

ġ. 004/155

ġayın : Kayın, eşin erkek kardeşi. -1-

ġ.+ ım 013/18

ġayret : Gayret. -1-

ġ.+ in 020/12

ġayrı : Gayrı, başka. -1-

ġ. 030/43

ġaz : Gaz. -2-

ġ. lambasıyla 007/82

ġ. yağı 023/54

ġazte : Gazete. -2-

ġ.+ de 025/103

ġ.+ nin 025/106

gece : Gece. -14-

g. 003/13, 003/14, 004/159,
007/81, 008/96, 009/74, 014/24

g.+ de 002/20, 004/7

g.+ leri 009/73

g.+ si 002/15

geç - : Geçmek. -37-

g.- eceğ 030/65

g.- ellermiş 023/66

g.- en 004/28, 006/27, 018/44

g.- en meblâ'yı 002/33

g.- en sene 004/52, 004/78,
004/94, 012/33, 012/37,

013/12, 030/19

g.- en seneden beri 030/31

g.- er geçmez 023/40

g.- erim 030/208

g.- erken 027/14

g.- için 025/73

g.- inci 006/12

g.- iyo 004/78, 030/84

g.- iyor 019/4

g.- iyordu 012/3

geçer g.- mez 023/40

g.- miştir 015/21

g.- ti 002/7, 007/73, 015/18,

015/19, 018/87, 025/20, 026/13,

028/2, 030/221, 030/24

g.- tik 025/32

geçerli : Geçerli. -1-
g. 009/2

geçim : Geçim. -1-
g. 024/7

geçin - : Geçinmek. -1-
g.- iyorduk 014/2

geçir - : Geçirmek. -2-
g.- dim 014/22
g.- iyorlar 004/18

gedik : Gedik. -1-
belön g.+ inden 030/130

gel - : Gelmek. -204-
g. 007/117, 010/18, 016/17,
030/147
g.- di 004/108, 004/116,
004/117, 004/118, 004/166,
004/37, 006/19,
006/28, 006/42, 010/7, 013/13,
014/25, 016/39, 017/16, 017/20,
018/14, 018/62, 018/63, 018/64,
018/79, 022/1, 023/28, 023/47,
025/14, 025/38, 026/10, 027/14,
028/11, 030/155, 030/185,
030/209, 030/219, 030/25,
030/27, 030/94

g.- di mi 004/165
g.- diği 007/139, 018/80, 018/82,
024/20, 030/189
g.- diğimiz 003/8
g.- diğinde 023/10
g.- diğini 006/22
g.- dik 004/95, 010/19, 015/39,
030/1, 030/16, 030/20
denk g.- dik 004/75, 004/76
g.- diklerinde 004/131, 024/9,
024/11, 030/87, 030/95
g.- dikten 009/33, 024/28
g.- dikten sonra 031/5
g.- diler 005/29, 008/11, 010/19,
018/22, 018/58, 025/105, 025/80
g.- dim 002/12, 010/1, 012/36,
012/37, 012/40, 030/4, 030/208
g.- din 016/16, 031/10
g.- diyse 006/55
g.- ecek için 030/198
g.- ecem 007/107, 030/14
g.- ecēm 007/95
g.- ecen 012/52
g.- en 006/42, 030/115, 030/133,
030/53, 030/80
g.- en aile 004/130
g.- en giritliler 004/140
g.- enler 004/131, 015/43,
028/28,
028/47, 030/125, 030/97
g.- enlerden 006/7

g.- enleri 023/17
g.- enlerin 004/48
g.- ici 030/205
g.- ick 030/205
g.- ik 030/83
g.- iller 028/29
g.- ince 002/31, 005/22, 006/12,
009/18, 031/1
g.- in 004/105
g.- ip 004/34, 014/9, 030/202
g.- ir 004/7, 004/37, 004/39,
028/35, 030/108
g.- irdi 028/44, 030/154
g.- irim 030/15
g.- iriz 023/6
g.- irken 009/38, 027/13
g.- irkene 031/5
g.- irlermiş 030/122
g.- irsen 013/4
g.- iyo 007/128
g.- iyodu 007/81
g.- iyollar 004/51
g.- iyor 004/110, 004/12, 004/13,
004/32, 004/33, 004/49,
007/128, 007/97, 008/107,
010/28, 016/48,
017/4, 025/118, 028/37,
030/152, 031/7
g.- iyör 025/60
g.- iyorlar 028/37
g.- iyorsun 002/17, 007/76

g.- iyoruz 007/30
g.- me 021/4
giritten g.- me 026/11
ordan g.- me 031/4
g.- meden önce 009/14
g.- medi 004/131, 010/8
g.- medyse 006/55
g.- mek 018/71, 030/114, 030/81
g.- memiş 023/10, 030/68
g.- mesen 030/161
g.- mesini 030/114
g.- miş 004/130, 004/137,
005/26,
005/27, 007/66, 009/14, 009/69,
016/37, 028/6, 030/120, 030/68,
030/84, 031/1
g.- mişler 005/28, 009/31,
009/33, 019/2, 024/10,
030/82, 030/95
g.- miştir 007/43
g.- miyor 007/95
g.- seğiz 022/17
g.- seydin 012/53
g.- sin 016/31, 018/71
g.- sinler 030/81

geİ - : Gelmek. -4-

g.- di 017/17, 026/10
g.- diklerinde 008/121
g.- diler miydi 008/117

gelenek : Gelenek. -2-

g. 004/133, 018/30

geliş - : Gelişmek. -1-

g.- meye 002/3

gelin : Gelin. -42-

g. 002/26, 004/2, 008/94,
009/8, 009/10, 009/14, 009/19,
010/19, 010/21, 010/28, 012/1,
018/46, 018/47, 023/38, 023/39,
023/40, 025/38, 028/23, 028/45,
030/133

g. ettim 018/51

g. misin 010/29

g.+ i 001/3, 002/17, 009/20,
018/76

g.+ im 006/34, 018/56, 031/16

g.+ imin 008/65

g.+ imiz 027/8, 027/9, 027/12

g.+ in 004/5

g.+ ler 022/9

g.+ leri 008/4, 009/19

g.+ lerimiz 016/13

geliş : Geliş. -2-

g. 004/85

g.+ i 006/22

gemi : Gemi. -8-

g. 004/137, 025/12

g.+ ler 004/114

g.+ lerde 004/38

yunan g.+ si 004/165

g.+ ye 018/73, 025/13

g.+ ynen 004/118

gencecik : Gencecik. -2-

g. 017/5

genç : Genç. -24-

g. 004/21, 009/43, 009/67,
017/39

g. idi 017/39

g.+ i 009/70, 010/41

g.+ im 030/212

g.+ ken 006/26

g.+ ken şe' yapıyordum 009/38

g.+ ler 007/47, 008/112, 012/31,
017/39

g.+ leri 023/13

g.+ lerimiz 007/50, 016/18,
016/20, 028/43

gelin - : Gelinmek, gelme işi yapılmak.

-1-

g.- miş 030/71

gelinlik : Gelinlik. -4-

g. 001/6, 001/7, 001/9

g.+ im 008/5

g.+ lerimizin 028/41, 029/13			
g.+ ti 013/4		gerçek : Gerçek.	-6-
		g. 016/20	
gençlik : Gençlik.	-1-	g.+ ten 012/43, 016/14, 016/18,	
g.+ imde 006/48		016/28, 016/51	
gendi : Kendi.	-2-	gerçi : Gerçi.	-3-
g.+ me 007/33		g. 008/74, 012/14, 023/54	
g.+ ne 030/38			
gene : Gene, zarf.	-21-	gerek : Gerek.	-2-
g. 001/2, 002/2, 004/102,		g. 008/43	
008/115, 008/27, 009/68,		g.+ se 026/7	
012/15, 017/34, 025/21, 025/57,		gerek - : Gerekmek.	-1-
025/80, 028/9, 028/30, 028/41,		g.- iyorsa 026/7	
028/44, 030/127, 030/26,			
030/44, 030/61, 030/62		geri : Geri.	-15-
genel : Genel.	-5-	g. 002/10, 005/18, 006/20,	
g.+ de 002/31, 004/19, 005/12,		007/94, 009/82, 010/19, 014/25,	
007/40, 023/55		016/31, 018/73, 023/80,	
		030/124, 030/27	
genelkurmay : Genelkurmay.	-2-	g.+ de 009/57	
g. 020/18		g.+ sini 007/106	
g. başkanı 020/18		get - : Gitmek.	-4-
genellikle : Genellikle.	-2-	g.- ti 006/15, 006/20, 030/94	
g. 007/48, 015/33		g.- tiydik 008/77	
geniş : Geniş.	-2-	gét - : Gitmek.	-4-
g. 008/64, 010/36		g.- ti 006/3, 006/15	
		g.- tikten söra 025/90	

g.- tim 023/71

getir - : Getirmek. -31-

g. 004/125

g.- di 004/48, 006/2, 006/3,
010/8

g.- dik 028/15

g.- dikten 001/3

g.- diler 006/6, 008/5

g.- dim 008/52

g.- ecem 006/31

g.- eceze 030/102

g.- ik 023/29

g.- ikler 005/32

g.- illerdi 001/3

g.- ir 012/10

g.- irdim 025/63

g.- iyök 025/57

g.- iyolları 008/4

g.- iyom 030/145

g.- iyor 005/30

g.- iyordu 016/33

g.- memişler 004/140

g.- mesin 023/80

g.- miş 004/138

g.- mişler 004/133, 004/134,
004/141, 030/104, 030/97

getittir - : Getirtirmek, getirtme işini
yaptırmak. -1-

g.- di 025/17

gey - : Giymek. -1-

g.- iyok 001/6

gez - : Gezmek. -9-

g.- dik 004/53, 004/70, 004/71,
004/98, 007/4

g.- iyor 026/1

g.- iyordu 008/108

g.- me 004/86

g.- yom 030/148

gezdır - : Gezdirmek. -1-

g.- ecekler 009/68

gezi : Gezi. -1-

g. 004/86

gezil - : Gezilmek. -1-

g.- ecek görülecek bi yer 004/90

gezin - : Gezinmek. -2-

g.- iyor 026/1

gezme : Gezme. -2-

g.+ ye 005/27, 005/29

gıcık : Gıcık. -1-

ğ. 025/121

ğırğır : Gırgır, dalga. -1-
ğ. 023/65

gırlı - : Kırılmak. -1-
ğ.- an 030/28

gız : Kız. -2-
ğ.+ ı 005/20
ğ.+ ım 025/22

gibi : Gibi, edat. -58-
g. 002/25, 003/11, 004/106,
004/49, 004/60, 004/64, 005/8,
007/30, 007/64, 008/3, 008/102,
008/27, 008/63, 008/93, 008/94,
008/98, 010/21, 012/9, 012/15,
012/22, 012/25, 012/44, 014/39,
015/22, 015/23, 015/28, 015/29,
016/17, 017/1, 018/17, 018/44,
018/47, 018/51, 018/86, 023/12,
024/23, 025/29, 025/34, 025/56,
025/98, 030/138, 030/199,
030/200, 031/12
ağnattığım g. 007/19
bacı kardaş g. 018/60
dediğim g. 004/119, 007/19
fıstık g. 012/20
kırıldığı g. 030/28
yaħni g. 012/21
g.+ ydi 012/53, 013/23

gidil - : Gidilmek. -2-
g.- ecek 004/102, 018/65

gimi : Gibi. -2-
g. 001/8, 013/21

gimi : Gibi. -1-
g. 001/6

gir - : Girmek. -21-
g.- di 004/81, 004/88, 028/22,
028/23
g.- diğ i 024/23
g.- dim 009/19, 014/6
g.- eceğ i 009/8
g.- emezdi 020/23
g.- er 007/12
g.- erdim 025/65
g.- erse 024/25
g.- ip 020/9
g.- mediydi 023/84
g.- meyen 023/81
g.- miş 004/167, 004/168
g.- sin 024/25

giş - : Girmek. -1-
g.- iyor 017/5

giriş : Giriş. -1-
g.+ te 030/96

girit : Girit. -56-

g. 003/9, 004/45, 004/46,
004/52, 004/90, 012/34, 012/38,
012/49, 016/21, 021/4, 021/6,
025/9, 025/20, 028/29, 029/11
g. adasında 007/92

g. dili 004/113
g.+ e 004/102, 004/103, 023/6,
023/61, 028/31, 029/10
g.+ in 009/30, 021/5
g.+ ler 030/97
g.+ lerden 030/127
g.+ leri 006/6
g.+ lerin 030/114
g.+ te 004/123, 004/124, 004/43,
005/24, 006/42, 018/59, 018/71,
024/19, 025/2
g.+ teki 004/55
g.+ ten 004/133, 004/36, 004/37,
004/48, 005/26, 005/28, 006/22,
009/13, 009/32, 019/2, 022/1,
023/6, 024/28, 030/132
g.+ ten gelme 026/11

giritçe : Giritçe. -27-

g. 007/63, 008/108, 008/109,
008/111, 008/115, 010/10,
010/42, 012/31, 016/49, 023/58,
029/15, 030/128, 030/142,
030/169, 030/85, 031/8
g.+ de 010/41, 015/46

g.+ den 030/129

g.+ yi 008/112, 010/39, 010/44,
029/13, 030/134, 030/139,
030/141
g.+ yi öğrenmiş bir adam 009/65

giritli : Giritli. -59-

g. 004/168, 004/171, 006/9,
008/125, 015/17, 015/19,
015/20, 016/7, 016/8, 016/22,
016/29, 018/54, 018/56, 018/57,
019/13, 022/4, 030/106,
030/126, 030/134,
030/136, 030/137, 030/138,
030/145, 030/154, 030/156,
030/165, 030/83,
030/84, 031/7, 031/16
g.+ ler 008/130, 010/40, 010/41,
016/14, 016/27, 021/1, 024/8
gelen g.+ ler 004/140
g.+ lerden 006/42
g.+ leri 004/118, 030/113,
030/122
g.+ lerin 030/120
g.+ nin 004/167, 004/169,
015/19
g.+ siniz 016/19
g.+ ydi 023/34
g.+ yi 004/114, 004/168
g.+ yim 016/6, 016/8, 030/164
g.+ yiz 018/55, 020/2

gişi : Kişi. -3-

g. 023/66

g.+ yık 025/24

git - : Gitmek. -220-

g. 007/106, 007/94, 010/11,

010/19, 014/14, 014/22, 016/15,

019/10, 023/57, 023/58,

025/112, 025/70, 025/86,

030/219

g. şe' yap 005/31

g.- eceğiz 012/5

g.- ecek 004/104, 018/90,

018/91, 029/13

g.- ecekken 018/72

g.- ecekler 012/34

g.- ecem 009/72, 012/39

g.- ecen 010/27

g.- eceñ 030/202

g.- ecez 018/19, 030/203

g.- ek 010/5, 030/41

g.- elim 030/90

g.- ellerdi 001/12, 030/197

g.- emeñ 025/30

g.- emessiniz 004/84

g.- emezsin 018/71

g.- emiyom 028/31

g.- en 023/62, 025/62

g.- ene 004/52, 030/11

g.- ene kadar 009/47

g.- enler 028/33

g.- er 001/4, 004/2, 004/103,

004/14, 004/38, 010/28, 017/39,

018/33

g.- erdi 007/38, 008/79

g.- erdik 006/54, 025/33

g.- erdim 014/15, 014/17, 025/64

g.- erik 023/6

g.- erim 004/134

g.- erken 023/30, 030/18

g.- erler 018/3

g.- ersek 017/25, 017/26

g.- ersem 004/103

g.- ersen 004/98, 019/10

g.- ersen 025/121

g.- ersin 004/162

g.- ıcek 030/153

g.- ıciñ 025/71, 025/72

g.- ılıyordu 008/129

g.- im 030/207

g.- in 009/74

g.- ince 009/66

g.- iñ 004/105

g.- ip 001/2, 004/95, 005/30,

007/4, 007/97, 007/99, 025/25,

025/91, 030/14, 030/53

g.- iyo 007/119, 007/95

g.- iyok 017/1, 030/19, 030/202

g.- iyolar 018/85

g.- iyollar 008/103

g.- iyollardı 009/86

g.- iyom 025/90, 030/57
g.- iyon 009/67, 010/15, 010/16,
014/5
g.- iyor 002/16, 004/11, 007/98,
008/103, 008/91, 023/48,
028/33,
029/10, 030/194
g.- iyordum 014/3
g.- iyormuş 009/46, 009/87
g.- iyorum 011/1, 011/2, 011/3,
011/4, 022/17
g.- iyoruz 004/51, 007/3, 007/31
g.- me 023/81
burdan g.- me 006/9
karamandan g.- me 018/84
g.- medi 014/21, 014/23
g.- medik 008/18
g.- medim 018/89
g.- mek 008/80, 016/33, 030/45
g.- mem 017/23, 017/25
g.- memiş 005/28
g.- mesinin 007/71
g.- meyecem 004/104, 018/91
g.- meyene 030/45
g.- meyi 004/103, 029/9
g.- mezler 005/11
g.- miş 004/115, 007/70, 009/81,
010/40
g.- mişim 002/33
g.- mişler 009/68, 018/89
g.- mişti 010/13, 027/12

g.- miyom 008/131
g.- seydi 007/125
g.- sin 019/6
g.- ti 004/43, 004/44, 006/33,
007/122, 007/137, 010/3, 010/4,
010/8, 010/11, 012/37, 012/40,
012/46, 014/19, 017/16, 017/36,
018/16, 018/88, 026/17, 028/31,
028/32, 028/37
g.- ti mi 004/69
g.- tiğim 018/24
g.- tiğinde 004/1
g.- tiğini 006/22
g.- tik 004/52, 004/89, 004/91,
004/98, 008/131, 030/1
g.- tikçe 030/125
g.- tikten 007/123, 015/7
g.- tikten sonra 007/120, 008/133
g.- tiler 010/2, 017/3
g.- tim 004/64, 006/39, 008/132,
010/6, 020/16, 020/17, 020/19,
025/6, 025/102, 025/31, 030/4,
030/141
g.- tiň 023/15

giy - : Giymek. -1-
g.- ersin 007/22

giydir - : Giydirmek. -2-
g.- illerdi 008/6
g.- iyollaıdı 008/7

giyecek : Giyecek. -1-
g. 004/151

giyin - : Giyinmek. -1-
g.- dim 004/57

göbek : Göbek. -2-
g.+ inden 008/17
g.+ ini 003/10

göç - : Göçmek. -3-
g.- ecekler 017/14
g.- erken 004/146
g.- tüler 010/2

göç : Göç. -2-
g. eden 025/9
g. ettik 025/10

göçmen : Göçmen. -6-
g. 004/80, 007/139, 008/83
g. dili 021/5
g.+ ler 016/27, 021/2

gönder - : Göndermek. -5-
g. 028/32
g.- din 017/36
g.- me 004/101
g.- meye 028/29
g.- mezlerdi 007/72

gönül : Gönül. -4-
g. 005/21
g.+ ümden 002/33
g.+ ün 026/6
g.+ ünden 012/11

gör - : Görmek. -38-
g.- dü 003/3
g.- düğümüz 007/60
g.- düşün 030/47
g.- dük 023/83
g.- düler 030/158
g.- düm 004/63, 004/64, 011/6,
011/7, 012/45, 018/51, 025/95
g.- ecek 007/120
g.- medik 030/173
g.- medim 028/15
g.- medin mi 013/8
g.- mediniz 011/6
g.- mesem 025/99
g.- meseydim 025/97
g.- mesiñ 030/207
g.- meyecen 007/120
g.- mez 009/20
g.- miycek 007/123
g.- müş 018/81
g.- müşler 009/66
g.- müşündür 023/73
g.- sen 017/19
g.- üm 030/182

g.- önce 009/21, 009/67, 024/13

g.- üç 004/105

g.- ürsün 012/53

g.- üyom 029/10

g.- üyon 029/8

g.- üyon 030/211

zulüm g.- üyor 018/83

g.- üyorlardı 016/9

gör - : Görmek. -1-

g.- üyük 017/1

göre : Göre, edat. -8-

g. 005/12, 007/30, 007/93,
018/37, 018/50, 026/6, 030/79

ona g. 004/160

görev : Görev. -3-

g. 017/31, 017/34, 020/17

görevli : Görevli. -3-

g. 020/17, 020/19

g.+ si 018/98

görül - : Görülmek. -1-

gezilecek g.- ecek bi yer 004/90

görümce : Görümce. -2-

g.+ m 012/2

g.+ yiz 012/1

görün - : Görünmek. -3-

g.- mez oldu 006/50

g.- üyor 008/128, 010/17

görüş - : Görüşmek. -1-

g.- müyorduk 009/21

görüş : Görüş. -1-

g.+ ümü 012/7

göster - : Göstermek. -5-

g.- ir 008/100

g.- iyim 008/40

g.- iyor 016/48, 029/11

g.- medi mi 012/50

götür - : Götürmek. -33-

g. 030/204

g.- dü 023/31, 028/35

g.- dük 030/27

g.- düler 006/27

g.- ecem 030/144, 030/145,
030/61

g.- ek 010/42

g.- medik 014/26

g.- mek 028/32

g.- mesin 019/6

g.- meye 030/194

g.- müş 009/78

g.- müşler 030/100, 030/103,
030/104

g.- üdüm 030/196
g.- üm 030/206
g.- ürdü 025/36
g.- ürdünüz 022/17
g.- ürsün 014/23
g.- üyok 009/71
g.- üyom 030/143
g.- üyon 014/5
g.- üyor 007/28
g.- üyorduk 009/18
g.- üyorlar 007/86
g.- üyormuş 009/78
g.- üyorsunuz 009/70, 010/41

götür -: Götürmek. -1-
g.- düm 014/6

göya : Güya. -1-
g. 007/83

göz : Göz. -5-
g. göze 009/25
göz g.+ e 009/25
g.+ ler 006/49
g.+ leîm 017/24
g.+ üne 030/116

grup : Grup. -2-
ğ. 004/90, 018/91

gurur : Gurur. -1-
ğ. 016/6

güç : Güç. -3-
g.+ ten 030/43
g.+ ü 030/2
g.+ ünü 001/5

güçlü : Güçlü. -4-
g. 008/80, 018/70, 018/85,
030/175

gül - : Gülmek. -5-
güle g.- e 025/49
g.- e güle 025/48
g.- üyo 025/98
g.- üyóm 025/50
g.- üyór 025/100

gün : Gün. -44-
g. 002/14, 002/20, 004/4,
004/83, 007/54, 007/57, 007/82,
008/17, 008/68, 008/97, 009/77,
012/10, 012/11, 017/17, 018/35,
018/49, 018/72, 025/5, 025/101,
025/13, 025/15, 025/16, 025/47,
025/77, 025/91, 030/199, 030/72
bir g. 009/78
g.+ de 007/54, 008/34, 012/52
iki g.+ e bir 027/2
üç g.+ e bir 027/2

g.+ lerimiz 030/221
g.+ nerden 030/142
g.+ neri 023/80
g.+ ü 002/16, 009/66, 012/53,
026/9
bazar g.+ ü 002/26

gün : Gün (kişinin soyadı). -1-

g.+ ü 012/3

gündüz : Gündüz. -2-

g. 003/14

günebakan : Günebakan. -1-

g. 002/2

güneş : Güneş. -1-

g. 014/30

güneşlik : Güneşlik. -1-

günlük g. 012/52

güney : Güney. -1-

g.+ de 004/129

günlük : Günlük. -1-

g. güneşlik 012/52

güveç : Güveç. -2-

g. 018/22

g.+ ini 018/23

güven - : Güvenmek. -6-

g.- iyor 025/98

g.- iyorlar 025/100

g.- iyoruz 016/23, 016/25

g.- miyók 016/29

g.- miyoruz 016/26

güven : Güven. -1-

g.+ ini 016/27

güvenil - : Güvenilmek. -1-

g.- iyor 016/28

güzē' : Güzel. -1-

g. 010/21

güzel : Güzel. -44-

g. 001/11, 002/17, 004/155,

004/36, 005/22, 007/38, 007/55,

007/56, 007/60, 008/102,

008/60, 008/83, 008/84, 008/87,

008/90, 010/20, 012/3, 012/17,

015/11, 015/26, 017/19, 018/41,

022/8, 022/13, 026/15, 027/5,

028/1, 028/3, 028/39, 029/6,

029/11, 030/55, 030/99, 031/10,

031/12

g.+ di 003/17, 013/16, 013/22,

018/33

g.+ im 003/12

g.+ sin 008/102

güzelim : Güzelim. -1-

g. 010/15

H/h/ħ

ha : "ha" ünlemi. -14-

h. 018/20, 023/13, 023/17,
025/113, 025/27, 025/30,
025/59, 025/62, 025/71,
025/73, 025/81,
025/93, 030/180, 030/79

hā : "ha" ünlemi. -1-

h. 025/41

haber : Haber. -5-

h. 004/33, 009/52, 009/73,
009/83
h.+ leri 023/78

ħaber : Haber. -1-

ħ.+ i 006/29

hac : Hac. -9-

h. 030/51
h.+ a 018/15, 030/1, 030/11,
030/14, 030/18, 030/40, 030/41,
030/51

hacı : Hac. -4-

h. 018/16, 030/51, 030/63

h.+ dan 030/20

hacı : Hacı. -1-

h. 030/47

hacı : Hacı -1-

h. 030/60

hadi : Hadi. -3-

h. 010/4, 030/178, 030/181

hafif : Hafif. -1-

h. 024/10

hafta : Hafta. -10-

h. 007/54, 008/43, 008/46,
008/47, 012/11, 018/33, 018/34,
018/48, 023/45
h.+ da 018/71

haftalık : Haftalık. -1-

h. 004/32

hah : "hah" ünlemi. -1-

h. 006/5

hak : Hak. -5-

h. 030/186
h. etsen 024/6

h. ettikten 030/192
h.+ ı 008/73

hal : Hal. -1-
h.+ im 017/23

hakikat : Hakikat. -1-
h.+ ten 004/90

hala : Hâlâ. -1-
h. 002/32

hakikatan : Hakikaten. -2-
h. 030/66

hala : Hala. -9-
h. 009/36, 009/62, 018/55,
024/29

hakikaten : Hakikaten. -1-
h. 030/52

h.+ m 020/3
h.+ ma 029/1
h.+ mın 005/19, 010/9
h.+ min 014/32

hakiki : Hakiki. -2-
h. 018/19, 029/7

halbuki : Halbuki. -3-
h. 016/54, 023/57, 030/193

hakikat : Hakikat. -1-
h. 018/2

halen : Halen. -9-
h. 004/164, 004/62, 004/70,
009/30, 016/18, 018/3, 018/24,
028/40, 031/16

haksız : Haksız. -1-
h. 030/191

haksızlık : Haksızlık. -1-
h. 014/10

halk : Halk. -3-
h. partili 025/109
h.+ a 002/27
h.+ ma 002/27

hal : Hal. -5-
h. edellerdi 008/77
h.+ de 004/70
h.+ i 024/11
h.+ inde 004/128, 027/14

hallol - : Hallolmak. -2-
h.- anaca 028/18, 028/20

hamdi : Hamdi (kişi adı). -1-

h.+ niş 031/6

han : Han. -1-

h. 008/132

hamdol - : "Hamdolsun" Tanrıya

şükürler olsun. -2-

h.- sun 017/10, 017/37

hançer : Hançer. -1-

h. 025/35

hamile: Halime (kişi adı). -2-

h. 018/76, 028/7

hangı : Hangi. -2-

h. 019/9

h.+ sı 025/17

hamit : Hamit (kişi adı). -7-

h. 006/1, 006/2, 019/5,
019/9, 021/1, 030/86, 031/12

hangi : Hangi. -6-

h. 003/1, 008/93, 012/38

h.+ si 002/17, 008/99

h.+ sinin 008/98

hamur : Hamur. -17-

h. 004/143, 008/45, 026/3,
026/4

h. işi 015/34

h. işinden 015/34

h.+ dan 026/4

h.+ larnan 008/32

h.+ nan 008/36, 008/63, 028/38

h.+ u 004/142, 008/34, 015/27

kalın h.+ u 004/139

h.+ unu 008/44

hanı : Hani. -1-

h. 030/180

hanım : Hanım. -19-

h. 006/28, 006/31, 019/13,

022/6, 022/8, 022/9, 025/30,

025/40, 025/49, 025/68, 030/130

zehra h. 007/119

h.+ a 030/39

zehra h.+ a 007/121

h.+ ı 025/31, 031/4

h.+ m 025/32

h.+ nan 025/49

hamur: Hamur. -1-

h. 008/47

hamurlu : Hamurlu. -1-

h. 008/61

hanım : Hanım. -1-

h. 006/29

hani : Hani. -20-

h. 004/132, 007/60, 012/45,
016/7, 016/21, 016/40, 016/48,
023/3, 030/10, 030/105,
030/122, 030/123, 030/127,
030/138, 030/192,
030/204, 030/39, 030/60

hanise : Hanise (kişi adı). -1-

h. ablam 007/69

hanya : Hanya (şehir adı). -1-

h.+ dan 021/4

hanya : Hanya (şehir adı). -1-

h.+ da 004/76

hanyalı : Hanyalı. -2-

h.+ yık 020/2

h.+ yız 020/2

hanyotes : Hanya (şehir adı). -1-

h. 021/4

hanyotes : Hanya (şehir adı). -1-

h. 004/76

hañı : Hangi. -1-

h.+ sısı 030/115

haram : Haram. -2-

h. 007/71

h.+ a şe' yapmayız 016/30

haraza : Haraza, suyun yüksekten aktığı

yer. -1-

h.+ sı 030/109

harç : Harç. -3-

h. 008/54

h.+ ını 008/56, 008/58

harçlık : Harçlık. -1-

h.+ ımı 029/1

harçlık : Harçlık. -1-

h. 008/10

hardal : Hardal, bir bitki türü. -1-

h. 003/8

hardal : Hardal, bir bitki türü. -3-

h. 010/36

h.+ dı 015/9

h.+ m 015/21

hareket : Hareket. -1-

h.+ i 007/74

haremlık : Haremlık. -1-
h. 009/22

harf : Harf. -1-
h.+ ları 006/45

harlı : Harlı. -2-
harlı h. 012/18
h. harlı 012/18

harman : Harman. -2-
h. 030/180
h. zamanı 006/56

harp : Harp. -2-
h.+ e 004/37
h.+ inde 028/6

harran : Harran. -1-
h. üniversitesinde 007/8

hasan : Hasan (kişi adı). -6-
h. 030/159
h. emmi 030/202
h. emmime 030/216
h.+ ım 030/155
h. özer 030/137

hasır : Hasır. -1-
h. 008/57

hasta : Hasta. -12-
h. 006/25, 010/27, 017/26,
028/19, 028/45
h. olduğunu 006/29
h.+ lara 015/3
h.+ m 028/1, 028/30
h.+ ydı 015/2
h.+ ymış 005/27

hastahana : Hastane. -1-
h. 017/18

hastahane : Hastane. -2-
h.+ de 017/15
h.+ ye 017/17

hastalık : Hastalık. -3-
h. 004/31, 004/32
h.+ tan 004/31

hastane : Hastane. -1-
h.+ deki 025/44

hastane : Hastane. -2-
h.+ nin 025/8
h.+ si 008/77

haşla - : Haşlamak. -12-
h.- mıyoruz 015/12, 015/15
h.- yıp 015/23, 015/30
h.- yıp 003/11

h.- yoldı 015/31
h.- yoruz 015/12, 015/16,
015/17, 015/22, 015/24

haşlama : Haşlama. -3-

h. 010/37
h.+ sı 015/22
h.+ sını 012/17

haşlan - : Haşlanmak. -1-

h.- ıyo 012/19

hat : Hat. -1-

h.+ ı 030/38

hat : Hat. -5-

h.+ ı 030/6, 030/7, 030/13
h.+ ını 030/6, 030/7

hatay : Hatay. (şehir adı) -5-

h. 016/55
h.+ a 006/12, 006/18
h. büyükşehir 004/12
h.+ ın 016/55

hatıra : Hatıra. -1-

h. 030/110

hatırla - : Hatırlamak. -12-

h.- dım 030/221
h.- miyoz 007/138

h.- r 007/108

h.- rım 030/89

h.- yamañ 031/6

h.- yom 006/22, 012/48,
030/142

h.- yordu 018/81

h.- yorum 009/37

hatırla - : Hatırlamak. -3-

h.- dıgım 006/19

h.- mıycam 010/9

h.- miyim 023/9

hatırlat - : Hatırlatmak. -1-

h.- tıñ 030/142

hatice : Hatice (kişi adı). -1-

h.+ nin 018/28

hatırla - : Hatırlamak. -2-

h.- mıyom 006/1

h.- yöm 006/13

hatta : Hatta. -16-

h. 002/3, 008/110, 010/12,
022/16, 023/9, 023/73, 023/75,
025/4, 025/25, 025/76, 028/29,
028/31, 030/108, 030/154,
030/195, 030/46

hāttızātında : Aslında, gerçekte. -1-
h. 020/4

hava : Hava. -1-
h.+ sı 005/28

havaalanı : Havaalanı. -2-
h. 030/208
h.+ nın 030/207

havan : Havan. -1-
h.+ da 015/32

havlu : Havlu. -1-
h.+ da 013/10

havuz : Havuz. -1-
h.+ umuz 007/24

havza : Havza. -1-
h.+ sı 004/11

hayat : Hayat. -16-
h. 007/111, 028/45
h.+ a 015/1, 015/5
h.+ ı 004/38
h.+ ımı 007/30
h.+ ımız 007/29, 007/72
h.+ larını 004/16, 004/18
h.+ ta 009/2, 012/28, 012/30,
023/24, 031/11

h.+ tan 007/12

haydar : Haydar (kişi adı). -1-
h. 009/40

hayder : Haydar (kişi adı). -2-
h. 017/7
h.+ im 017/34

haydər : Haydar (kişi adı). -1-
h.+ in 017/32

haydər : Haydar. (kişi adı) -1-
h. 017/35

haydi : Haydi. -2-
h. 025/97, 030/182

hayın : Hain. -3-
h. 005/29, 005/31

hayır : Hayır. -4-
h. 007/2, 030/214

hayırlı : Hayırlı. -4-
h. 015/41
h.+ sı 007/9
h.+ sını 015/42, 016/55

hayırlı : Hayırlı. -1-
h.+ si 017/40

hayırlı : Hayırlı. -1-
h.+ sıyla 007/11

hayinlik : Hainlik. -1-
h. 007/104

hayvan : Hayvan. -3-
h. 005/6
büyük h. 004/29
h.+ lar 003/13

hayvancılık : Hayvancılık. -4-
h. 004/22, 004/24
h.+ ımız 004/23
h.+ lan 005/1

haz : Az. -1-
h. boz 006/47

hazır : Hazır. -6-
h. 001/7, 005/32, 008/26,
008/43, 015/27
h.+ ı 024/14

hazırcı : Hazırcı. -1-
h.+ yız 008/25

hazırla - : Hazırlamak. -2-
h.- llar 009/14
h.- mış 016/45

hazırlan - : Hazırlanmak. -1-
h.- ır 018/37

hazmet - : Hazmetmek -1-
h.- mek 007/64

he : "he" ünlemi. -9-
h. 017/5, 017/19, 017/33,
017/36, 023/44, 023/50,
025/119, 031/6

hē : "he" ünlemi. -1-
h. 005/11

hecaz : Hicaz. -2-
h.+ a 028/32, 028/37

hécaz : Hicaz. -1-
h.+ a 028/32

heç : Hiç. -1-
h. 025/4

héc : Hiç. -1-
h. 006/35

hedef : Hedef. -1-
h.+ te 023/78

helke : Helke, kova. -1-
h.+ yi 008/85

hem : Hem. -23-
h. 002/21, 008/70, 008/71,
012/2, 012/16, 014/3, 014/4,
014/5, 017/35, 018/46, 020/8,
020/11, 020/12, 022/13, 025/50,
025/70, 029/1, 030/59

hemen : Hemen. -18-
h. 004/64, 004/97, 008/111,
008/15, 009/71, 010/18, 016/19,
020/19, 025/48, 025/87, 025/93,
025/94, 030/195, 030/207,
030/26, 030/27
hemen h. 031/14
h. hemen 031/14

hemşeri : Hemşehri. -1-
h.+ ı 025/118

hemşire : Hemşire. -6-
h. 017/12, 017/18, 025/8,
025/22
h.+ den 006/34

hendibağ : Hindiba. -1-
h. 008/38

hep : Hep. -32-
h. 004/43, 005/16, 006/17,
015/3, 016/13, 017/2, 017/5,
018/29, 018/52, 018/94, 018/96,
022/10, 024/3, 024/21, 026/13,
028/37, 029/13, 030/139,
030/185, 030/56
kapının h. sağına soluna 009/12
h.+ i 030/169
h.+ imin 017/38
h.+ imiz 004/20, 010/5, 016/10
h.+ imizin 010/23
h.+ imizi 030/178, 030/180

hepsi : Hepsi. -38-
h. 001/13, 004/7, 006/8,
009/31, 009/33, 010/4, 016/54,
018/7, 018/10, 023/84, 025/100,
025/108, 025/109, 025/78,
026/13, 030/166, 030/88
h.+ ni 004/70, 007/86, 008/7,
008/82, 012/45, 015/14, 016/47,
016/49, 016/50, 018/5, 018/22,
023/17, 025/38, 025/62, 025/74,
030/152, 030/39, 030/54
h.+ nin 008/128

her : Her. -52-
h. 002/31, 003/17, 004/151,
004/170, 004/82, 005/8, 007/49,
007/86, 008/21, 008/32, 008/72,

009/76, 009/77, 009/84, 010/34,
012/6, 012/13, 012/14, 012/29,
012/46, 013/9, 013/21, 014/31,
014/39, 015/36, 016/27, 016/32,
016/42, 016/52, 018/81, 018/93,
018/95, 023/3, 023/56, 023/57,
023/82, 025/101, 025/13,
025/15, 025/16, 025/17, 025/33,
025/76, 026/9, 028/35, 028/46,
030/78, 030/87
h. yeri 029/5

heral : Heralde. -1-
h. 006/23

heralda : Heralde. -3-
h. 008/118, 008/128, 013/17

heralda : Heralde. -1-
h. 017/17

heralde : Heralde. -13-
h. 002/23, 004/27, 007/15,
007/22, 009/56, 009/62, 009/79,
010/9, 012/6, 013/18, 016/3,
028/10, 028/45

herhalde : Heralde. -1-
h. 013/4

herhangi : Herhangi. -1-
h. 019/6

herif : Herif. -2-
h. 010/6, 017/39

herkes : Herkes. -10-
h. 004/140, 004/21, 008/19,
008/89, 010/22, 012/9, 015/32,
018/26
h.+ e 008/126, 012/5

herkiş : herkes -2-
h. 001/2
h.+ iñ 020/9

hesap : Hesap. -1-
h.+ ı 023/18

heves : Heves. -2-
h. etmiyoğar 012/8
h.+ iynen 012/8

hıralda : Heralde. -1-
h. 017/15

hristiyan : Hristiyan. -1-
h.+ ım 004/163

hristiyan : Hristiyan. -1-
h. 016/19

hırla - : Hırlamak. -2-

h.- yor 014/25, 014/26

hırsız : Hırsız. -1-

h. 025/104

hırsızlık : Hırsızlık. -1-

h. 025/89

hısım : Hısım. -5-

h.+ lar 025/26

h.+ lardan 025/63

h.+ larım 025/37, 025/61

hızlı : Hızlı. -2-

hızlı h. 025/13

h. hızlı 025/13

hiç : Hiç. -38-

h. 005/24, 006/7, 006/33,
007/88, 008/2, 008/116,
008/117, 008/119, 008/120,
008/121, 008/69,
009/25, 009/82, 012/4, 012/8,
014/21, 015/1, 015/6, 015/35,
016/3, 016/6, 016/34, 018/14,
018/53, 018/75, 021/3, 023/42,
028/42, 030/132, 030/35,
030/52, 030/54, 030/68
h. şey_ etmiyollar 008/113

hiçbi : Hiçbir. -5-

h. 004/39, 009/43

h. şey 007/32

h. şöyle 007/1, 007/17

hiçbir : Hiçbir. -3-

h. 005/2, 008/68, 023/24

hiçbiri : Hiçbiri. -7-

h. 004/162, 018/3, 028/41,
029/13

h.+ nde 019/12

h.+ si 018/96

hidibağı : Hindiba. -1-

h.+ n 015/23

hile : Hile. -1-

h. 014/10

him : Büyük çalı. -1-

h. 024/22

himlik : Çalılık. -1-

h. 024/21

hindiba : Hindiba. -1-

h. 010/37

hindiba© : Hindiba. -1-
h. 008/38

hindibağı : Hindiba. -1-
h.+ ydı 015/9

hizmetçi : Hizmetçi. -2-
h. 007/108, 007/109

hoca : Hoca. -6-
h. 018/16
h.+ m 030/58, 030/64
h.+ mız 030/58
h.+ nın 030/64

hollandaca : Hollandaca. -1-
h. 008/117

honeftez : Salamura siyah zeytin. -1-
h. 007/63

horoz : Horoz. -4-
h.+ u 016/45, 016/49, 016/50
h.+ un 016/47

horoz : Horoz. -1-
h. 016/43

horoz : Horoz. -1-
h.+ u 016/45

hoş : Hoş. -3-
h.+ uma 029/10
h.+ una 008/103

hökümet : Hükümet. -2-
h. 030/87
h.+ ten 030/115

hristiyan : Hristiyan. -2-
h. olursun 004/161

hudut : Hudut. -1-
h. 006/14

humus : Humus. -1-
h.+ u 018/40

hussi : Hususi. -1-
h. 008/61

huzur : Huzur. -1-
h.+ uñ 025/42

hüseyin : Hüseyin (kişi adı). -3-
h. 018/5, 031/13
h.+ in 018/25

I

ı - : Ek fiil. -1-
vāñ ı.- dı 014/4

ısıt - : Isıtmak. -1-
1.- ıyor 007/28

ıslat - : Islatmak. -1-
1.- ırak 018/40

ıspanak : Ispanak. -2-
1. 015/13
1.+ 1 015/23

İ

i - : Ek fiil. -8-
çıkır i.- di 014/11
payas i.- di 006/14
vaş i.- di 014/2
i.- di 017/39
bekar i.- di 017/5
genç i.- di 017/39
tehlikeli i.- di 008/73
zamanı i.- di 020/15

icadî : Hatay’ın Dörttyol ilçesinin
Altınçağ Mahallesi. -1-
i.+ de 006/9

icadîli : Hatay’ın Dörttyol ilçesinin
Altınçağ Mahallesi sakinleri.
-1-
i.+ lerin 006/9

icadiye : Hatay’ın Dörttyol ilçesinin
Altınçağ Mahallesi. -6-
i. 004/48, 031/12
i.+ de 004/121
i.+ den 005/16
i.+ niñ 030/156
i.+ ye 030/141

icadiyeli : Hatay’ın Dörttyol ilçesinin
Altınçağ Mahallesi sakinleri. -1-
i.+ lere 004/76

iç : İç. -43-
i.+ inde 002/17, 002/20, 004/6,
004/122, 004/126, 004/127,
004/19, 004/73, 004/74, 007/24,
008/11, 008/131, 008/97, 014/6,
014/12, 017/3, 017/15, 023/38,
028/15, 029/7, 030/139, 030/63
i.+ inden 008/100, 018/97
i.+ indeydi 008/127
i.+ ine 002/33, 007/55, 008/47,
008/92, 008/93, 008/96, 009/12,
009/61, 009/89, 012/18, 014/6,
014/40, 017/2, 024/23, 028/38
i.+ ini 013/14

iç - : İçmek. -10-
i.- er 010/26
i.- erdik 030/119, 030/185

i.- esiceler 030/149

i.- iñ 030/117

i.- iyoduğ 030/118

i.- medi 004/65

i.- ti 004/65

i.- tik 007/13

i.- tim 004/65

içki : İçki. -5-

i. 002/21, 002/24, 010/26

i.+ nin 002/22

içkici : İçkici. -1-

i.+ ler 010/26

içeri : İçeri. -2-

i. 028/16

i.+ ye 009/8

içkili : İçkili. -2-

i.+ ydi 002/13, 003/14

içil - : İçilmek. -1-

i.- iyor 030/118

içli : İçli. -1-

i. 003/6

için : İçin. -30-

i. 002/10, 003/9, 004/16,
004/19, 007/100, 007/101,
007/139, 007/140, 007/89,
008/87, 010/27,
012/28, 012/31, 016/45, 018/36,
020/17, 020/20, 020/21, 021/2,
023/43, 024/6, 024/20, 026/15,
027/1, 028/25, 030/137
bizim i. 007/9
kaçmak i. 024/25
zeytin i. 007/51

içme : İçme. -2-

i. suyu 004/10

i. suyumuz 004/13

idam : İdam. -1-

i. edeceklerdi 030/161

idare : İdare. -1-

i. 003/15

iftira : İftira. -1-

i. attılar 018/78

ihsaniye : İhsaniye. -2-

i. 004/49, 004/50

içir - : İçirmek. -2-

i.- ici 030/149

i.- mem 030/191

ihtimal : İhtimal. -1-
i.+ le 004/101

ihhtiyarlan - : İhtiyarlamak. -1-
i.- mca 006/49

ikiz : İkiz. -1-
i.+ leri 017/12

iki : İki. -129-
i. 001/10, 002/5, 002/14,
002/16, 002/23, 003/14, 003/15,
004/3, 004/6, 004/119, 004/122,
004/128, 004/139, 004/142,
004/28, 004/57, 004/61, 004/96,
005/5, 006/30, 006/34, 006/35,
006/45, 006/56, 007/127,
007/23, 007/49, 007/54,
007/55, 007/87, 007/98,
008/7, 008/126, 008/129,
008/130, 008/14, 008/21,
008/22, 008/25, 008/55, 008/70,
008/80, 008/91, 009/3, 009/4,
009/6, 009/7,
009/24, 009/38, 009/43, 009/55,
009/67, 010/8, 010/21, 010/23,
012/37, 012/49, 013/2, 013/4,
013/9, 014/14, 014/21, 014/33,
015/38, 015/39, 016/1, 016/32,
016/38, 016/40, 017/9, 017/17,
018/6, 018/14, 018/68, 019/4,

020/3, 020/22, 022/6, 023/68,
023/69, 024/19, 025/23, 025/24,
025/26, 025/34, 025/68, 026/14,
027/8, 027/15, 030/1, 030/3,
030/11, 030/12, 030/182,
030/37, 030/43, 030/49, 030/64,
030/76, 030/77, 031/2
seksen i. 025/45

i. güne bir 027/2
i. seneden beri 030/32
i. yüz kişilik 004/95
i.+ si 006/34, 006/45, 008/120,
014/33, 017/11, 017/28, 017/33,
018/56
i.+ sini 004/108, 016/41
i.+ sinin 005/23, 006/35, 030/78

ikinci : İkinci. -5-
i. 005/7, 005/13, 008/34,
018/98
i.+ de 007/94

ikişer : İkinci. -1-
i. 006/36

ikna : İkna. -1-
i. olmadım 004/86

il : İl. -1-
i. 004/9

ile : İle. -1-
i. 020/17

imalat : İmalat. -1-
i. 018/93

iletişim : İletişim. -1-
i. 007/95

imam : İmam. -2-
i. 009/20, 018/16

ilgilen - : İlgilenmek. -1-
i.- iyok 023/5

imkan : İmkan. -4-
i. 004/104

i.+ ınnan 005/2

ilhanlar : Payas İlhanlar Demir Çelik
Fabrikası -1-
i.+ da 028/22

i.+ lar 008/78, 018/33

imraniye : Hatay'ın Erzin ilçesinin
Turunçlu Mahallesi. -4-

ilişki : İlişki. -1-
i.+ leri 018/60

i. 004/46, 004/48, 004/49

i.+ dir 004/47

ilk : İlk. -12-
i. 004/131, 004/140, 004/143,
004/47, 007/139, 009/49,
015/43, 017/7, 017/27, 025/101,
025/54, 030/75

imtina : İmtina. -1-
i. ettik 018/95

ilkoğul : İlkokul. -3-
i. 006/39, 007/16, 025/19

in - : İnnek. -10-
i. 030/210

i.- diğinde 004/117

i.- dim 004/68, 030/56

i.- er inmez 004/63

i.- ip 030/47

illa : İlla. -2-
i. 018/47, 028/44

i.- iyollar 005/29

i.- iyor 007/27

i.- meyim 030/206

illaki : İllaki. -1-
i. 007/11

iner i.- mez 004/63

inan - : İnanmak. -7-

i. 004/62, 018/19

i.- ıyorum 018/12

i.- man 030/67

i.- mañ 030/56

i.- mayan 030/66

i.- mıyom 023/80

inat : İnat. -2-

i. 025/52

i. ettim 018/4

ince : İnce. -8-

i. 008/33, 008/63, 015/29

ince i. 009/16, 015/28

i. ince 009/16, 015/28

incecik : İncecik. -2-

i. 015/27, 015/29

inek : İnek. -9-

i. 004/168, 004/169, 004/26,

004/27, 004/28, 013/19

i.+ e 013/20

i.+ imiz 008/75

inekçilik : İnekçilik. -2-

i. 004/25

i.+ in 004/30

ingiliz : İngiliz. -6-

i. 018/68, 018/78

i.+ ler 018/63, 018/64, 018/88

inne : İğne. -1-

i.+ yi 008/15

insan : İnsan. -22-

i. 004/100, 004/130, 004/69,

004/71, 004/72, 018/72, 018/74,

022/4, 023/57, 024/23, 030/174

i.+ ın 015/10

i.+ lar 007/11, 018/33, 018/60,

018/85, 022/8, 024/7

şindiki i.+ lar 030/174

i.+ lardı 018/70

i.+ larız 020/6

i.+ larmış 024/12

inşaat : İnşaat. -1-

i. ustasıyım 007/32

inşalla : İnşallah. -1-

i. 007/9

inşallah : İnşallah. -2-

i. 004/40, 029/9

internet : İnternet. -2-

i. 023/48

i.+ te 004/46

ip : İp. -5-
i. 008/76, 008/81
i.+ lernen 008/14
i.+ nen 008/76
i.+ te 008/81

iptal : İptal. -2-
i. 004/84
i. ediyö 004/87

iran : İran (ülke adı). -2-
i. 023/78
i.+ a 023/77

irelde : İleride. -1-
i. 030/34

irelle - : İlerilemek. -2-
i.- rdi 030/128

irtibat : İrtibat. -2-
i. 007/96, 007/97

irtibatsızlık : İrtibatsızlık. -1-
i. 007/104

ise : İse. -2-
i. 003/16, 023/84

isim : İsim. -14-
i. 019/3
i.+ i 004/39, 004/47, 004/49,
004/78, 009/57, 030/84
i.+ im 014/32
i.+ imiz 010/22
i.+ ini 004/39, 008/92
i.+ ler 004/49
i.+ leşi 009/57

iskan : İskan. -4-
i. 004/120, 006/7
i.+ ı 004/109
i.+ ını 004/108

iskemle : İskemle. -1-
i. 016/36

iskenderun : Hatay'ın İskenderun
ilçesi. -9-
i.+ a 004/115, 004/116, 017/25
i.+ da 009/27, 013/3, 017/11,
017/22, 028/2, 028/44

iskenderün : Hatay'ın İskenderun
ilçesi. -1-
i.+ da 017/10

iskendurun : Hatay'ın İskenderun
ilçesi. -2-
i. 023/15

i.+ a 030/196		i.- diğımız 030/106, 030/107
islamiyet : İslamiyet. -2-		i.- diğinize 018/9
i.+ i şe' yaptılar 018/18		i.- diğinizle 018/8
i.+ ten 004/163		i.- dik 005/20
ispiyoncu : İspiyoncu. -1-		i.- diklerine 018/11
i. 008/110		i.- diklerini 002/29
istanbol : İstanbul. (şehir adı) -1-		i.- diler 016/56
i.+ da 009/5		i.- llermiş 030/123
istanbôl : İstanbul. (şehir adı) -1-		i.- medi 004/41
i. 023/19		i.- meye 005/11, 010/7, 010/13
istanbullu : İstanbullu -1-		i.- miyo 002/8
i. 008/119		i.- miyom 006/52, 025/24, 025/51
istanbul : İstanbul. (şehir adı) -5-		i.- miyôm 025/23
i.+ da 008/125, 012/25, 018/47, 028/30		i.- miyon 026/6
i.+ dan 028/30		i.- miyor 002/8, 028/42
istanbullu : İstanbullu -1-		i.- miyoşdum 008/24
i. 018/47		i.- miyorlar 030/114
iste - : İstemek. -50-		i.- miyorlarmış 030/113
i.- di 008/80, 010/18, 028/32, 030/81		i.- r 016/54, 023/49
i.- diğİ 023/77		i.- rdi 028/44
i.- diğime 018/8, 018/10		i.- rim 028/30
		i.- rlerse 008/3
		i.- rsen 023/42
		i.- rseğ 025/115
		i.- sene 010/16
		i.- sin 016/18
		i.- ycen 015/41, 015/42
		i.- yen 018/71
		i.- yo 023/70
		i.- yolar 030/42

i.- yollar 017/18	tavan i.+ i 019/12
i.- yom 029/10	zebze i.+ i 027/6
i.- yon 026/6	zengin i.+ i 018/42
i.- yor 015/37	i.+ im 023/43
	i.+ imiz 007/4, 030/40
istek : İstek. -2-	i.+ imizi 017/1
i.+ i 012/6	hamur i.+ inden 015/34
i.+ imle 024/4	allahın i.+ ine 030/24
	i.+ iğden 025/122
istet - : İstetmek. -1-	i.+ lerini 004/19
i.- tik 005/21	i.+ ten 027/12, 030/43
istifa : İstifa. -1-	işalla : İnşallah. -3-
i. edip 024/4	i. 007/1, 017/26
iş : İş. -43-	işalla' : İnşallah. -1-
i. 007/10, 007/121, 016/18,	i. 017/40
016/20, 018/96, 023/46, 023/49,	
030/127, 030/172, 030/56	işallā : İnşallah. -1-
i. yerinde 004/164	i. 014/16
i.+ e 005/12, 007/12, 007/121,	
027/12, 028/22	işallah : İnşallah. -3-
i.+ i 002/10, 030/2, 030/7	i. 007/11, 030/45, 030/62
adamıı i.+ i 023/63	
allahın i.+ i 013/17	işaret : İşaret. -1-
eşimin i.+ i 011/8	i. 008/92
hamur i.+ i 015/34	
ķarpuz i.+ i 023/36	işāretli : İşaretli. -2-
kira i.+ i 005/10	i. 008/100, 008/101
onnarıı i.+ i 023/26	
tarla i.+ i 027/5	

işçi	: İşçi.	-3-	007/5, 007/100, 007/102, 007/104, 007/113, 007/131, 007/133, 007/14, 007/19, 007/21, 007/22, 007/61, 007/80, 007/83, 007/96, 007/99, 008/107, 008/120, 008/71, 009/16, 009/70, 009/83, 010/11, 010/16, 010/19, 010/26, 010/27, 011/8, 012/46, 012/47, 012/51, 013/1, 013/4, 013/9, 013/15, 013/17, 013/18, 013/19, 015/5, 015/8, 015/31, 016/3, 016/4, 016/17, 016/30, 016/32, 016/42, 016/55, 017/30, 017/37, 018/4, 018/22, 018/32, 018/33, 018/44, 018/47, 018/56, 018/61, 018/70, 018/78, 018/88, 019/4, 019/11, 022/3, 022/8, 023/16, 023/21, 023/22, 023/34, 023/37, 023/49, 023/51, 024/28, 025/16, 025/19, 025/45, 025/58, 025/60, 025/61, 025/66, 025/70, 025/87, 025/93, 026/1, 026/8, 026/9, 026/10, 027/10, 027/12, 028/1, 028/2, 028/15, 028/17, 028/20, 028/21, 028/30, 029/13, 030/5, 030/105, 030/107, 030/11, 030/115, 030/120, 030/122, 030/138, 030/168, 030/169, 030/172, 030/173, 030/19,
	i. 030/143		
	i.+ ler 030/145		
	i.+ leri 030/144		
işgal	: İşgal.	-2-	
	i. etti 018/87		
	i.+ dan 023/75		
işkence	: İşkence.	-2-	
	i. 016/51		
	i.+ leri 016/32		
işle -	: İşlemek.	-5-	
	i.- diğımız 008/12		
	i.- din 007/77		
	i.- yoşduk 008/15		
	i.- yoşdum 008/12		
	i.- yoşdun 008/13		
işletme	: İşletme.	-1-	
	i. 018/6		
işte	: İşte.	-150-	
	i. 001/3, 001/9, 003/6, 004/11, 004/133, 004/141, 004/143, 004/145, 004/146, 004/150, 004/157, 004/158, 004/23, 004/57, 004/67, 004/85, 004/86, 005/14, 005/31,		

030/29, 030/37,
030/43, 030/44, 030/82, 030/83,
030/85, 030/88, 030/92

italyan : İtalyan. -2-
i.+ lar 018/86
i.+ lara 018/87

italyanca : İtalyanca. -1-
i. 004/113

iyi : İyi. -34-
i. 004/133, 004/14, 004/92,
007/1, 007/48, 007/56, 008/122,
008/57, 008/59, 008/79, 009/51,
009/52, 009/73, 014/32, 018/12,
018/13, 018/49, 025/59,
030/170, 030/23, 030/28,
030/55, 030/72,
030/75, 030/78, 031/14
i.+ di 013/16, 025/108
i.+ si 010/43, 018/42, 020/14
i.+ si mi 004/154

iyice : İyiye. -2-
i. 012/19, 029/9

iyicene : İyiye. -2-
i. 016/44, 016/45

iyilik : İyiilik. -1-
i. 030/220

iyileş - : İyiileşmek. -1-
i.- irdi 014/18

izin : İzin. -1-
i.+ ine 009/66

izle - : İzlemek. -3-
i.- dim 003/10, 023/78
i.- yom 025/82

izmir : İzmir. (şehir adı) -13-
i. 023/19, 025/30
i.+ de 005/30, 007/112, 007/115,
007/124, 007/87, 007/88,
023/39, 030/82
i.+ den 025/109
i.+ e 007/120, 007/95

izocam : İzocam. -1-
i. 028/15

J

jandarma : Jandarma. -1-
j. 024/4

jilet : Jilet. -1-
j.+ ten 008/19

jojo : Jojo Su değirmeni -1-
j.+ nun 012/46

K/k

ķabadayı : Kabadayı.-1-
en ķ. arazisi olan 004/110

ķabahat : Kabahat. -1-
ķ.+ i 030/50

ķabak : Kabak. -5-
ķ. 013/11, 013/12, 013/14
ķ. ķiķeęi 013/13, 013/14

ķabuk : Kabuk. -2-
ķ.+ larımı 009/40
ķ.+ unu 009/41

ķabul : Kabul. -10-
ķ. edilmedi 016/57
ķ. ediyon 030/213
ķ. ediyon mu 023/44
ķ. etmedi 008/77, 016/56,
030/204
ķ. etmemiş 004/162, 007/125
ķ. etmiyoruz 016/21
ķ. ettik 030/212

ķaburęa : Kaburęa. -1-
ķ.+ sıyla 018/30

ķaķ : Kaķ. -11-
ķ. 004/117, 004/67, 005/4,
009/56, 014/20, 014/34, 015/37,
018/58, 023/53, 023/78
ķ.+ ma 018/58

ķaķ : Kaķ. -14-
ķ.- arken 004/146
ķ.- arlarken 009/43
ķ.- ık 023/22
ķ.- ın 009/74
ķ.- ıp 009/26, 009/75
ķ.- ıyım 010/44
ķ.- ıyorduk 009/21
ķ.- mak 024/20
ķ.- mak iķin 024/25
ķ.- miş 009/72
ķ.- mişlar 023/33
ķ.- tı 010/44, 023/74

ķaķakķı : Kaķakķı. -1-
ķ.+ ydı 025/33

ķaķakķılık : Kaķakķılık. -2-
ķ.+ ı 025/34

ķaķır- : Kaķırmak. -3-
ķ.- dı 010/2

ķ.- dılar 004/60
ķ.- ık 025/48

ķadasro : Kadastro. -1-
ķ. 007/128

ķaçış : Kaçış. -2-
ķ. 009/72, 024/25

ķademe : Kademe. -1-
ķ.+ de 007/18

ķadar : Kadar. -53-
ķ. 001/1, 001/12, 003/2,
004/4, 004/115, 006/37, 006/39,
007/31, 007/82, 008/123, 014/6,
016/26, 023/46, 024/6, 025/100,
025/51, 025/53, 025/53
025/89, 025/93,
025/98, 027/11, 030/2, 030/11,
030/12, 030/124, 030/14,
030/153, 030/165, 030/175,
030/186, 030/189,
030/193, 030/48, 030/86
akşama ķ. 023/43
basana ķ. 010/33
büüyene ķ. 010/32
gidene ķ. 009/47
ne ķ. 030/55
o ķ. 006/32, 022/13
sabaha ķ. 012/5, 012/8, 018/34,
018/79
vandan edirneye ķ. 007/5
yokarıya ķ. 008/127
ķ.+ dı 004/9
ķ.+ ıyla 021/4

ķadın : Kadın. -15-
ķ. 004/145, 004/59, 004/61,
009/43, 009/50, 014/4, 015/30,
025/47, 028/19, 030/136
o ķ. 004/157
ķ. demek 031/15
ķ.+ a 004/144
ķ.+ lar 004/19, 025/27

ķadını : Anneanne. -1-
ķ. 015/43

ķadin : Kadın. -1-
ķ.+ lar 025/86

ķadına : Anneanne. -1-
ķ. 025/87

ķafa : Kafa. -10-
ķ.+ ma 030/152
ķ.+ mı 025/94
ķ.+ sı 031/14
ķ.+ sını 004/147, 004/153,
009/70, 009/71, 009/82, 010/42
ķ.+ ya 007/122

kaffa : Kafa. -1-
k.+ n 025/87

kafile : Kafile. -1-
k. 030/58

kafir : Kâfir. -1-
k. 030/66

kağıt : Kağıt. -1-
k.+ ları 025/102

kağıtlı : Kağıtlı. -1-
k. şeker 009/16

kahır : Kahr. -1-
k.+ ından 009/50

kahva : Kahve. -1-
k. 025/92

kahve : Kahve. -5-
k. 004/132, 030/143
k.+ de 004/132
k.+ nin 004/121
k.+ si 030/145

kaķ - : Kalkmak. -6-
k. 014/14
k.- ar 025/40

k.- arım 025/39
k.- makta 030/36
k.- tılar 030/163
k.- ti 014/24

kal - : Kalmak. -79-
k.- acaktı 018/98
k.- an 018/73
arta k.- an 004/142
k.- an hamuru 004/139
k.- an malı 007/94
k.- anının 005/18
k.- anlar 004/163
k.- anların 004/20
k.- asıya 004/83
k.- dı 004/148, 005/17, 006/3,
006/17, 006/18, 006/24, 007/25,
008/133, 008/81, 008/89, 010/3,
010/22, 030/31, 031/13
k.- dık 009/24, 025/68
k.- dılar 004/17, 007/126
k.- dım 015/7
k.- ınca 018/66
k.- ır 015/17
k.- ırdı 016/31
k.- ırdım 016/5
k.- ırsın 004/162
k.- ıyolar 025/77, 027/11
k.- ıyor 005/12, 007/59, 007/95
dönemden k.- ma 018/55
k.- madı 007/29, 014/19, 018/19,

018/30, 018/31, 018/39, 018/61,
018/62, 022/16, 024/7, 025/21,
030/126, 030/86
k.- madılar 023/16
k.- mak 012/28, 012/31, 023/25
k.- mamış 007/85
k.- mayık 030/172
k.- maz 015/18
k.- mış 004/42, 004/73, 004/74,
006/24, 009/42, 018/86, 028/6,
028/7
dul k.- mış 004/55
k.- mıştı 009/40
k.- mıyor 008/34, 015/20, 029/9
k.- mıyormuş 015/20
k.- mıyoruz 015/25
k.- sın 004/169, 010/22

kaldır - : Kaldırmak. -5-

k.- dılar 008/8
k.- ıyok 004/52
k.- mamışlar 020/2
k.- mışlar 004/139
k.- sın 020/1

kale : Kale. -1-

payas k.+ si 006/14

kalın : Kalın. -2-

k. 030/88
k. tuzdan 007/53

kalın : Kalın. -1-

k. 008/55

kalk - : Kalkmak. -2-

k.- tı 004/136, 005/14

kalp : Kalp. -1-

k. 014/20

kamelya : Kamelya. -1-

k.+ da 025/102

kamu : Kamu. -1-

k. yönetimi 007/8

kamyon : Kamyon. -5-

k. 015/37, 025/80

k.+ lar 007/38

k.+ nan 025/32, 030/144

kamyonculuk : Kamyonculuk. -1-

k. 030/5

kanal : Kanal. -2-

kıbrıs k.+ ında 028/27

kanat : Kanat. -2-

k. 012/49

kanaviçe : Kanaviçe. -1-
k. 008/13

k.- ıyollardı 009/87
k.- mamış 030/16
k.- tıķ 030/17

kandır - : Kandırmak. -1-
k.- amadıım 014/24

kapı : Kapı. -30-

k. 009/22, 012/49, 020/12,
028/17

kanğal : Kangal. -1-
k. 012/23

k.+ dan 009/8, 024/20, 024/24,
024/25

kanıtla - : Kanıtlamak. -1-
k.- yoş 001/5

k.+ lar 012/44, 012/47

kap - : Kapmak. -3-
k.- tı 008/76
k.- tıysa 008/19
k.- tı 008/18

k.+ larda 009/86

k.+ ları 008/129

k.+ larımız 016/17

k.+ larında 028/9

k.+ lı 004/128

k.+ mızda 013/9

k.+ mızı 016/22

kapı - : Kapamak. -1-
k.- dın 007/21

k.+ nı 016/15

k.+ nın hep sağına soluna 009/12

k.+ sı 012/44, 020/10, 020/11,
024/19

kapalı : Kapalı. -1-
k. 022/3

k.+ sını 012/48

k.+ sıydı 030/89

kapı - : Kapanmak. -3-
k.- ışın 028/23
k.- ıyor 014/30
k.- masın 014/30

k.+ ya 009/17

k.+ yı 007/20

k.+ yi 007/10

kapat - : Kapatmak. -5-
k.- ırsın 007/20
k.- ıyok 013/14

kapıl - : Kapılmak. -1-

k.- mış 010/40

kapılı : Kapılı. -3-

ķ. 008/129, 008/130

ķapış : Kapiş. -2-

ķapış ķ. 014/9

ķ. ķapış 014/9

ķar : Kâr. -1-

ķ.+ ım 026/2

ķar : Kar. -1-

ķ. 025/110

ķara : Kara. -4-

ķ. 017/12

ķ. defter 006/53

ķ. memet aça 004/146

ķ.+ lara 004/57

ķaraağaç : Hatay'ın Arsuz ilçesinin

Karaağaç Mahallesi. -2-

ķ.+ tan 030/144

ķ.+ tan beri 030/200

ķaradayı : Karadayı. -2-

ķ. 009/34, 009/35

ķaraman : Karaman (şehir adı). -4-

ķ. 023/5

ķ.+ dan 018/85, 023/6

ķ.+ dan gitme 018/84

ķarar : Karar. -1-

ķ. 005/20

ķardaş : Kardeş. -10-

ķ. 014/33, 023/66, 023/82

ķ. bacı ķ. gibi 018/60

ķ.+ a 023/83

ķ.+ ım 006/45

ķ.+ ımı 025/75

ķ.+ tı 020/3

ķardeş : Kardeş. -24-

ķ. 004/108, 007/112, 007/129,

007/88, 007/94

ķ.+ i 004/119, 007/87, 007/88

ķ.+ im 012/32, 015/2, 016/48,

030/131

ķ.+ ime 011/3, 031/3

ķ.+ imin 014/33

ķ.+ imı 025/1

ķ.+ iniz 007/132

ķ.+ iynen 007/92

ķ.+ lerden 007/115

ķ.+ lerim 012/33

ķ.+ lerimizi 010/5

ķ.+ sin 007/132

ķ.+ siniz 007/130

ķ.+ ten 004/119

ķarĊeř : Kardeş. -1-
ķ. 004/60

ķare : Kare. -1-
ķ. 005/8

ķarı : Karı. -7-
ķ. 002/8, 007/13, 018/80,
025/3
ķ.+ lar 014/33
ķ.+ larla 025/5
ķ.+ sı 009/77

ķarın : Karın. -3-
ķ.+ a 003/2
ķ.+ ını 023/25
ķ.+ larını 018/77

ķarınķa : Karınķa. -1-
ķ. 017/1

ķarıř - : Karışmak. -1-
ķ.- aķaķ 018/55

ķarıřık : Karışık. -3-
ķ. 021/6, 023/11

ķarıřım : Karışım. -1-
ķ.+ ından 004/114

ķarıřtır - : Karıştırmak. -6-
ķ. 023/48

ķ.- ıp 015/14, 027/4

ķ.- ıyollar 009/9

ķ.- ıyorsun 007/57

ķarne : Karne. -1-
ķ.+ ynen 023/53

ķarolifer : Kalorifer. -1-
ķ. mi 028/3

ķarpuz : Karpuz. -6-
ķ. 009/40, 009/41, 010/31,
023/37
ķ. işi 023/36
ķ.+ u 010/32

ķarř : Kars. (şehir adı) -4-
ķ. 017/31, 017/34
ķ.+ ta 017/31

ķarsı : Karısı. -1-
fevzinin ķ. 008/45

ķarřı : Karşı. -12-
ķ. 016/20, 030/100, 030/110,
030/111
ķ.+ da 004/157
ķ.+ dan 027/13, 030/207
ķ.+ larından 009/68, 009/69

ķ.+ sına 018/77			
ķ.+ ya 027/13, 030/208		ķat : Kat.	-4-
		ķ. 005/7	
ķarşılaş - : Karşılaşmak.	-2-	ķat ķ. 007/54	
ķ.- ıyollar 009/85		ķ. ķat 007/53	
ķ.- tıķ 004/54		ķ.+ ı 005/13	
ķarşılık : Karşılık.	-2-	ķat - : Katmak.	-1-
ķ.+ ı 024/27		ķ.- ıp 015/22	
ķ.+ ında 030/81		ķatkı : Katkı.	-3-
ķarşılık : Karşılık.	-1-	ķ. 002/28	
ķ. 008/68		ķ.+ da 002/29	
ķarşılıķlı : Karşılıķlı.	-2-	ķathı : Katlı.	-1-
ķ. 002/31, 008/55		ķ. 005/13	
ķasa : Kasa.	-2-	ķavun : Kavun.	-2-
ķ. 030/198		ķ. 023/37, 023/38	
ķ.+ ydı 030/198		ķavur - : Kavurmak.	-6-
ķasap : Kasap.	-1-	ķ.- muş 016/44, 016/45	
ķ.+ lar 019/3		ķ.- muyok 010/37	
ķasım : Kasım ayı.	-2-	ķ.- ucun 025/58	
ķ. 012/13		ķ.- up 015/32	
ķ.+ da 009/61		ķ.- uyoruz 015/24	
ķaşıķ : Kaşıķ.	-3-	ķavurma : Kavurma.	-1-
ķ.+ ıynan 009/10		ķ. 018/25	
ķ.+ nan 014/28			

ķay - : Kaymak. -1-
ķ.- dı 014/8

ķayınvalide : Kayınvalide. -1-
ķ.+ m 018/58

ķaybet - : Kaybetmek. -2-
ķ.- iyolar 025/15
ķ.- ti 007/85

ķayıt : Kayıt. -5-
ķ. 002/30, 002/34, 004/117
ķ.+ a 002/1, 030/152

ķaybol - : Kaybolmak. -3-
ķ.- acak 024/24
ķ.- du 015/44
ķ.- uyor 025/16

ķaymak : Kaymak. -1-
ķ.+ ımız 028/39

ķaymakamlık : Kaymakamlık. -1-
erzin ķ.+ ı 004/102

ķaybolun - : Kaybolmak. -1-
ķ.- du 008/115

ķayna - : Kaynamak. -2-
ķ.- yacak 012/18

ķayfe : Kahve. -1-
ķ.+ yi 006/48

ķaynak : Kaynak. -1-
ķ.+ a 004/13

ķayğı : Kaygı. -1-
ķ.+ sı 023/46

ķaynaklan - : Kaynaklanmak. -1-
ķ.- an 007/65

ķayın : Kayın, eşin erkek kardeşi. -3-
ķ.+ ı 010/7
ķ.+ ımın 025/31
ķ.+ larım 009/23

ķaynana : Kaynana. -9-
ķ.+ m 010/21, 012/16, 012/50,
025/38
ķ.+ sı 015/35
ķ.+ sına 015/37
ķ.+ ya 009/10
ķ.+ ynan 008/68

ķayınbaba : Kayınbaba. -4-
ķ.+ m 010/7
ķ.+ sı 018/57, 028/23
ķ.+ ya da 009/11

ķaynat - : Kaynatmak. -2-

ķ.- ıııı 025/58

ķ.- ıyorsun 012/17

kemik : Kemik. -2-

k.+ leri 004/99, 016/47

ķayserili : Kayserili. -1-

ķ.+ ydi 028/10

kenar : Kenar. -8-

k.+ a 010/42, 030/209

k.+ ı 023/18, 023/33

k.+ ına 023/74

k.+ ında 004/78, 012/43

ķaysı : Kayısı. -1-

ķ. 010/29

ķaytmaķ : Bir yemek türü. -1-

ķ. 018/36

kendi : Kendi. -37-

k. 004/131, 004/89, 005/1,

007/132, 007/51, 007/55,

007/56, 008/41, 008/49,

009/25, 012/7, 015/4,

016/25, 017/28, 018/20,

024/4, 024/15, 027/6

k. kendine 007/57

k.+ ler 001/8, 008/124, 008/23,

029/3, 029/15

k.+ leri 028/18

k.+ m 007/31, 008/52, 018/21,

018/94

k.+ me 007/30

k.+ mi 015/7

k.+ miz 008/63

k.+ mize 016/25

k.+ mizin 011/3

k.+ ne 021/5

kendi k.+ ne 007/58

k.+ si 018/98

ķaza : Kaza. -1-

trafik ķ.+ sında 027/9

ķazan - : Kazanmak. -1-

ķ.- amadi 017/8

ķazma : Kazma. -1-

ķ. 018/60

ķeçi : Keçi. -4-

k. 018/29, 018/38

k.+ ler 018/45

k.+ nin 004/170

ķelime : Kelime. -3-

k.+ ler 023/60

k.+ leri 024/17

k.+ lerini 023/60

kere : Kere. -2-

k. 010/34, 014/6

keremit : Kiremit. -2-

k.+ nen 022/11

k.+ ten 022/12

kéremít : Kiremit. -2-

k. 022/12

k.+ i 022/11

kerpiç : Kerpiç. -1-

k. 020/13

kes - : Kesmek. -34-

k.- ecek 010/43, 016/36

k.- eceklerdi 010/40, 010/44

k.- eceklerini 009/72

k.- eceksin 007/49

k.- ecekti 016/39, 016/41

k.- ecem 016/38

k.- ek 010/42, 030/168

k.- eller 009/16

k.- ellerdi 008/58

k.- erken 009/84

k.- erlerdi 015/30

k.- im 016/39

k.- ip 030/22

k.- iyok 008/63

k.- iyolar 025/15

k.- iyon 014/29

k.- iyon 008/64

k.- iyor 025/14

k.- iyordu 010/45

k.- me makarna 008/61

k.- me şey_ ediyor 008/62

k.- miş 016/43

k.- mişler 009/82

k.- tik 018/26

k.- tiler 004/147, 004/153,

018/77

k.- tim 018/26

kāse : Kāse. -1-

k. 007/13

kesil - : Kesilmek. -4-

k.- di 008/76, 018/45

k.- diği 004/1

k.- ir 018/38

kesim : Kesim. -3-

k. 016/16, 021/3

k.+ i 021/6

kesin : Kesin. -3-

k. 007/78, 030/79, 030/85

kestir - : Kestirmek. -1-

k.- diler 010/18

keşke : Keşke. -1-

k. 007/10

keza : Keza. -1-

aynı k. 007/39

kıbrıs : Kıbrıs. -4-

ķ. 021/6

ķ. ķanalında 028/27

ķ.+ a 020/17

ķıl : Kıl. -2-

ķ.+ ı ķılma 007/103

ķılı ķ.+ ma 007/104

ķıl - : Kılmak. -4-

namaz ķ.- amıyom 030/33

ķ.- arsin 030/34

ķ.- ıyom 030/33

ağşam namazını ķ.- ıyordum

030/25

ķılıç : Kılıç. (kişinin soyadı) -1-

fezlet ķ. 013/1

ķına : Kına. -3-

ķ. 002/15, 009/38

ķ.+ sını 002/16

ķına - : Kınamak. -1-

ķ.- yorlar 009/54

ķır - : Kırmak. -7-

ķ.- allar 010/26

ķ.- arak 007/44

ķ.- ardı 001/4

ķ.- ıyollar 009/63

ķ.- içiñ 025/59

ķ.- ma 007/45, 007/48

ķır - : Kırmak. -1-

ķ.- arız 009/8

ķıramit : Kiremit. -1-

ķ. 019/13

ķırıkān : Hatay'ın Kırıkhan ilçesi. -1-

ķ.+ m 008/131

ķırıkçı : Kırıkçı. -2-

ķ.+ lar 019/3, 019/4

ķırıkhan : Hatay'ın Kırıkhan ilçesi. -3-

ķ.+ a 004/109, 004/119

ķ.+ da 004/109

ķırıl - : Kırılmak. -5-

ķ.- dı 030/22

ķ.- dıgı gibi 030/28

ķ.- ır 023/4

ķ.- madık 008/69

ķ.- mış 030/28

kırk : Kırk.	-13-	kıyafet : Kıyafet.	-1-
k. 004/27, 006/16, 007/60,		k. 012/7	
007/86, 009/1, 009/31, 018/38,		kıymet : Kıymet.	-2-
018/72, 018/81, 025/44		k.+ ini 030/112, 030/189	
yüz k. 023/69		kıymetli : Kıymetli.	-3-
kırkan : Hatay'ın Kırıkhan ilçesi.	-2-	k. 005/26, 018/89	
k.+ da 008/130		kız : Kız.	-90-
k.+ ın 008/131		k. 002/5, 002/6, 005/8,	
kısım : Kısım.	-2-	005/10, 005/22, 006/45, 007/71,	
k. 030/82		007/72, 008/9, 010/2, 010/5,	
k.+ ı 007/37		010/13, 012/43, 013/2, 013/18,	
kısmet : Kısmet.	-4-	014/15, 015/34, 015/42, 016/52,	
k. 007/124		016/53, 016/54, 017/8, 018/51,	
k. etti 030/44		018/52, 023/12, 025/7, 025/8,	
k. olursa 030/40		025/52, 025/83, 030/76, 030/77,	
k.+ se 026/11		031/1	
kışın : Kışın.	-3-	k.+ a 010/8	
k. 015/8, 015/21, 015/25		k.+ ı 007/116, 007/80, 008/21,	
kıt : Kıt.	-1-	008/25, 009/6, 010/9, 012/1,	
k. 002/4		014/32, 015/40, 017/32, 017/34,	
kıtlık : Kıtlık.	-2-	030/75	
k. 005/7		k.+ ım 007/6, 007/7, 009/3,	
		009/5, 013/2, 018/7, 018/11,	
		018/30, 018/92, 019/7, 019/8,	
		023/42, 023/44, 028/16,	
		030/195, 030/37, 031/2	
		k.+ ımı 007/117	
		k.+ ımın 008/21, 009/7, 009/55	

ķ.+ ımız 017/12		030/105, 030/107, 030/113,
ķ.+ ın 002/15, 017/20		030/115, 030/120,
ķ.+ ını 008/66, 017/36, 025/48,		030/127, 030/140, 030/147,
030/131		030/148, 030/150, 030/165,
ķ.+ lar 010/15		030/171, 030/175, 030/34,
ķ.+ lara 018/7		030/39, 030/51, 031/2
ķ.+ ları 005/22, 018/75, 025/38,		demek k. 006/32, 006/52
030/41		yeter k. 018/53
ķ.+ larım 022/5		
ķ.+ laşım 006/34	ķilise : Kilise.	-2-
ķ.+ larım 015/40	k. 004/77	
ķ.+ nan 025/44		
	ķilo : Kilo.	-3-
ķız - : Kızmak.	k. 014/11, 028/15	
ķ.- dım 009/53		
	ķilometre : Kilometre.	-1-
ķi : Ki baēlacı.	k. 025/72	
-73-		
k. 002/23, 003/2, 004/145,		
004/148, 004/83, 004/84,	ķim : Kim.	-17-
004/96, 005/4, 005/12, 006/30,	k. 007/120, 008/108, 008/111,	
007/117, 007/118, 007/120,	008/133, 009/87, 016/16,	
007/121, 007/131, 007/25,	016/17, 016/56	
007/76, 007/93, 007/99,	ķ.+ i 031/5	
009/46, 010/10, 010/13, 010/14,	ķ.+ in 008/100, 008/103,	
010/15, 010/21, 010/41, 012/35,	008/106, 008/99, 015/39	
012/38, 015/19, 015/39, 016/26,	ķ.+ iņse 025/106	
016/31, 018/76, 022/6, 023/43,	ķ.+ sin 016/15	
023/46, 023/47, 025/9, 025/11,		
025/112, 025/21, 025/30,	ķimi : Kimi.	-4-
025/34, 025/43, 025/52, 025/78,	k. 001/9	
026/5, 026/12, 028/18, 028/20,	ķ.+ si 016/7, 018/76	

kimlik : Kimlik. -6-
k. 009/2
k.+ e 016/1
k.+ ini 010/24
k.+ te 009/1, 010/23, 016/1

kimse : Kimse. -6-
k. 007/123, 020/22, 030/203,
030/214
k.+ niş 030/188
k.+ yi 007/120

kira : Kira. -3-
k. 005/11
k. işi 005/10
k.+ ya 020/1

kiramit : Kiremit. -5-
k. 029/5
k.+ i 028/12
k.+ iyle 029/2
k.+ le 028/12, 029/2

kiremit : Kiremit. -2-
k. 022/12
k.+ nen 022/11

kismet : Kısmet. -1-
k. 017/26

kişi : Kişi. -20-
k. 004/117, 007/133, 007/79,
007/80, 007/98, 008/100,
008/99, 012/31, 018/68, 025/68,
028/19, 030/115, 030/177
birer k. 006/2
k.+ ler 030/126, 030/150
k.+ lermiş 030/173

k.+ ye 030/174
k.+ yi 004/101, 030/179

kişilik : Kişilik. -4-
k. 004/93, 004/96
iki yüz k. 004/95

kitap : Kitap. -4-
k. 006/43
k.+ larda 004/132
k.+ larımızda 009/29
k.+ ta 006/44

kitle - : Kitlemek. -1-
k.- dim 025/94

koça : Koca. -18-
k. 002/8, 004/66, 007/119,
007/121, 007/13
k.+ larıyla 029/15
k.+ m 004/56, 014/1, 014/19
k.+ n 017/28
k.+ sı 004/54, 004/55, 004/57,

008/119, 009/81, 017/28 k.+ sıynan 017/32 k.+ ynan 025/83		komple : Komple.	-1-
		k. 019/10	
kok - : Kokmak.	-3-	komser : Komser.	-4-
k.- muyor 012/26		k. 030/210	
k.- uyor 012/22		k. emmi 030/215, 030/218	
k.- ūyór 025/55		k.+ im 030/210	
kokla - : Koklamak.	-1-	komşu : Komşu.	-19-
k. 012/26		k. 009/47, 016/23, 016/26, 028/18, 028/34	
kolay : Kolay.	-5-	k.+ lar 009/73, 012/10, 012/11	
k. 007/10, 008/30, 018/67		k.+ larda 030/91	
kolay k. 030/191		k.+ ları 009/51, 009/52	
k. kolay 030/191		k.+ ların 030/131	
kolaylaş - : Kolaylaşmak.	-1-	k.+ larız 026/5	
k.- tı 003/4		k.+ muz 009/22, 018/74	
kolay : Kolay.	-2-	k.+ nun 007/80, 028/20	
kolay k. 005/11		k.+ su 009/23	
k. kolay 005/11		komşuluk : Komşuluk.	-2-
kolonya : Kolonya.	-1-	k. 018/60	
k. 001/3		k.+ lar 004/155	
koma : Koma.	-1-	komutan : Komutan.	-5-
k. 027/14		k. 007/25	
		tabur k.+ ı 025/113, 025/116	
		k.+ im 007/26, 025/105	
		konu : Konu.	-4-
		k.+ da 004/34, 018/9	

ķ.+ larda 004/14
ķ.+ sunda 016/20

ķonul - : Konulmak. -1-

ķ.- uyoş 008/92

ķonum : Konum. -1-

ķ. 012/39

ķonuř - : Konuşmak. -44-

ķ. 004/33

ķ.- acak 028/41

ķ.- an 030/139

ķ.- anı 023/58

ķ.- madık 009/25, 022/6

ķ.- mak 025/51

ķ.- malarını 020/20

ķ.- mam 025/45

ķ.- masını 012/31, 012/32,

012/33

ķ.- mayı 008/110, 028/44

ķ.- muyolar 008/119

ķ.- muyollar 008/119, 008/120,

008/121

ķ.- muyor 022/6

ķ.- mŭyór 025/52

ķ.- muyorduk 009/21, 009/23

ķ.- saŭ 030/123

ķ.- sun 029/15

ķ.- tuk 025/77

ķ.- uluyor 008/116

ķ.- ur 004/165, 008/111, 024/17,
030/134

ķ.- ur şe' yapardık 030/178

ķ.- urlardı 030/171

ķ.- urum 025/46

ķ.- uyok 006/29

ķ.- uyolar 030/147

ķ.- uyolardı 030/162

ķ.- uyon 008/114

ķ.- uyor 008/108, 008/118,

016/49, 028/40, 030/74

ķ.- uyorduk 009/24

ķonya : Konya (şehir adı). -4-

ķ. 023/5

ķ.+ dan 018/13, 018/22

ķooperatif : Kooperatif. -1-

ķ. 030/8

ķop - : Kopmak. -2-

ķ.- muş 008/83

ķ.- uyorsa 012/11

ķopar - : Koparmak. -5-

ķ.- dı 008/82, 008/83

ķ.- ık 030/188

ķ.- maya 009/71

ķ.- mışlar 009/82

ķopart - : Kopartmak. -1-
ķ.- acaz 009/71

ķōperatif : Kooperatif. -1-
ķ. 030/8

ķopya : Kopya. -1-
ķ.+ sını 004/125

ķork - : Korkmak. -5-
ķ.- ma 030/52, 030/60
ķ.- múyóm 025/113
ķ.- uyom 023/61
ķ.- uyor 030/31

ķorku : Korku. -2-
ķ. 007/126, 007/137

ķoru - : Korumak. -1-
allah ķ.- sun 025/114

ķoş - : Koşmak. -8-
ķ.- arak 008/80, 008/81
ķ.- ardık 028/19
ķ.- tum 025/94, 025/95
şart ķ.- uyollar 005/11
ķ.- uyor 004/79
ķ.- uyordum 009/26

ķov - : Kovmak. -2-
ķ.- an 018/63

ķ.- arlarken 004/161

ķōy : Kōy. -1-
ķ.+ de 007/39

ķoy - : Koymak. -49-
ķ.- acaktı 008/25
ķ.- allar 008/43
ķ.- allardı 001/10
ķ.- am 007/117
ķ.- ar 008/56, 028/39
ķ.- arız 028/38
ķ.- arlar 009/17, 012/25
ķ.- arsan 013/15
ķ.- ayım 008/89
ķ.- du 008/23, 008/24
ķ.- muş 002/24, 008/46, 009/55,
016/36, 025/102
ķ.- muşum 002/33
ķ.- sam 008/88
ķ.- san 015/17
ķ.- uyok 013/6, 013/7, 013/8,
013/15, 014/40
ķ.- úyok 025/54
ķ.- uyoĵar 009/62
ķ.- uyollar 008/93
ķ.- uyon 008/92, 014/29
ķ.- uyoĵ 008/29
ķ.- uyor 007/75, 009/62
ķ.- uyořduķ 008/12
ķ.- uyordum 014/12

ķ.- uyoşdum 014/12			
ķ.- uyordun 008/35		kşm - : Gşmmek.	-1-
ķ.- uyoşdun 008/59		k.- dük 014/26	
ķ.- uyorlar 014/37, 014/38, 029/5			
ķ.- uyorum 007/53, 015/13,		kşmeç : Kşmeç.	-4-
020/14		k. 010/37, 012/23, 015/14	
ķ.- uyoşun 007/55, 007/58		k.+ i 015/25	
ķoyun : Koyun.	-13-	kşmür : Kşmür.	-2-
ķ. 004/25, 014/17, 018/38,		k. 008/89	
023/55, 028/38, 030/22		k.+ e 008/20	
ķ.+ a 014/5, 014/14			
ķ.+ lar 014/17, 014/19		kşprü : Kşprü.	-1-
ķ.+ lara 014/22		k.+ sü 023/72	
ķ.+ ları 014/24			
ķ.+ un 004/30		kşşe : Kşşe.	-2-
		k.+ de 030/10	
		k.+ ye 008/42	
kşfte : Kşfte.	-1-		
k. 003/6			
		kştü : Kştü.	-5-
kşk : Kşk.	-4-	k. 006/26, 008/90, 013/16,	
k. 018/34		030/20	
k.+ ten 026/16		eyi k. 025/41	
k.+ ü 015/14			
k.+ üne 025/64		kşy : Kşy.	-107-
		k. 002/13, 002/27, 003/13,	
kşken : Kşken.	-1-	004/107, 004/157, 004/19,	
k.+ imiz 030/121		005/15, 006/11, 006/15, 006/16,	
		006/17, 007/138, 007/84, 013/4,	
kşlge : Gşlge.	-1-	013/5, 013/13, 015/26, 018/36,	
k.+ sinde 004/66		030/103	

k.+ de 004/144, 004/158, 004/20,
004/22, 004/23, 004/25, 004/27,
004/28, 005/10, 006/51, 007/42,
007/69, 007/85, 008/115, 009/4,
009/65, 009/84, 010/3, 010/26,
012/38, 015/35, 018/43
serbes k.+ de 015/36
k.+ den 004/91, 007/98, 008/1,
008/66, 030/115, 030/122
k.+ e 010/1, 010/19, 012/36,
012/37, 012/40, 025/70, 025/72
burdaki k.+ e 023/76
k.+ ler 001/12, 004/105,
004/107, 006/17, 016/26
k.+ lerde 007/72
k.+ lerden 004/124, 007/139,
009/54
k.+ lere 004/48
k.+ leŖİ 016/23
k.+ lerini 004/52
k.+ leŖnen 004/53
k.+ ü 004/156, 004/157, 006/1,
016/21, 016/55, 025/33, 025/50,
025/71, 028/4
pervola k.+ ü 004/157
piriçlik k.+ ü 030/103
yaşadığı k.+ ü 004/105
k.+ ümüzde 004/42
k.+ ümüzün 004/15, 004/17,
009/58
k.+ ün 004/11, 004/14, 004/47,

007/138, 008/18, 030/6
k.+ ünde 004/145, 004/156,
025/37
k.+ üŖ 023/28, 030/102, 030/108

köylü : Köylü. -4-

k.+ lerim 004/166
k.+ lerin 004/166, 012/35
k.+ yü 030/21

kredi : Kredi. -1-

ķ. 028/21

kriz : Kriz. -2-

ķ. 018/94
ķ.+ i 014/22

kubbe : Kubbe. -1-

ķ. 022/13

kucaķ : Kucak. -1-

ķ.+ larında 009/44

kulaķ : Kulak. -4-

ķ. çorbası 010/25, 018/27
ķ.+ larını 004/153
ķ.+ laŖim 017/24

kullan - : Kullanmak. -8-

ķ.- ıyodum 004/63
ķ.- ıyok 008/91, 012/51

ķ.- ıyomuŗ 007/108, 007/109		ķ.- uyorum 002/9	
ķ.- ıyor 008/89		ķ.- uyorum 007/3, 007/4	
ķ.- ıyordur 008/73, 015/44			
ķullanıl - : Kullanılmak.	-4-	ķuran : Kuran.	-2-
ķ.- ıyor 028/14		ķ. 012/10	
ķ.- ıyoŗ 008/55		ķ.+ ı 016/10	
ķ.- mıyo 004/71		ķurban : Kurban.	-2-
ķ.- mıyor 015/44		ķ. olsun 017/29	
ķumar : Kumar.	-1-	ķ.+ ım allaha 030/65	
ķ. oynuyordum 006/48		ķurnaz : Kurnaz.	-1-
ķumarcı : Kumarcı.	-1-	ķ.+ mıŗ 023/16	
ķ.+ ydim 006/51		ķurt : Kurt.	-1-
ķupa : Kupa.	-1-	ķ.+ u 012/30	
ķ.+ da 009/9		ķurtar - : Kurtarmak.	-3-
ķur - : Kurmak.	-16-	ķ.- dılar 004/43, 006/32	
ķ. 023/30		ķ.- ın 004/160	
ķ.- acak 016/48		ķurtul - : Kurtulmak.	-3-
ķ.- an 007/97		ķ.- mamıza 030/182	
fabrikaları ķ.- an şirketlerde		ķ.- uŗ 030/179	
007/2		ķ.- uŗ baķalım 030/181	
ķ.- du 028/4		ķurtuluŗ : Kurtuluŗ.	-1-
ķ.- duŗum 002/9		ķ. savaŗında 007/85	
ķ.- duķ 030/8		ķuru : Kuru.	-5-
ķ.- madılar 007/89		ķ. 010/25, 012/29	
ķ.- muycaz 007/14			
ķ.- uyor 002/16, 007/97			

ķ. fasulye 018/27			
ķ. fasulyesi 018/45		ķuvvet : Kuvvet.	-2-
ķ. fasulyeyi 018/28		ķ. 030/176	
		ķ.+ lerinde 024/3	
ķurul - : Kurulmak.	-3-		
ķ.- uyor 007/97, 009/13, 009/59		ķuvvetli : Kuvvetli.	-2-
		ķ. 004/23	
ķurulu : Kurulu.	-1-	ķ.+ ymiş 030/175	
ķ.+ dur 002/23			
ķuruluř : Kuruluş.	-2-	ķuyu : Kuyu.	-2-
ķ.+ u 009/58, 023/28		ķ. 004/13	
		ķ.+ su 004/10	
ķurut - : Kurutmak.	-3-	ķuzen : Kuzen.	-1-
ķ.- up 015/28		ķ.+ i 018/68	
ķ.- urlardı 015/30			
ķ.- uyoruz 007/52		ķuzey : Kuzey.	-1-
		ķ.+ de 004/129	
ķuř : Kuş.	-2-	ķuzu : Kuzu.	-2-
ķ. 008/102		ķ. 014/17, 014/18	
ķ.+ lar 003/12			
ķuřadası : Aydın'ın Kuşadası ilçesi. -1-		ķuzucular : Kuzucular.	-1-
ķ.+ nda 004/51		ķ.+ lı 019/14	
ķuřak : Kuşak.	-4-	ķuęucük : Kuğucük.	-1-
ķ. 009/56, 009/57, 024/17		k. 009/50	
ķ.+ lar 024/13			
ķuřbařı : Kuşbaşı.	-1-	ķuęük : Kuğük.	-20-
ķ. 015/25		k. 003/7, 007/114, 007/16,	
		008/10, 009/5, 014/28, 017/10,	

030/2		k.+ yü 015/32	
küçük k. 009/9			
k. çocuk oldu muydu 008/15		künefe : Künefe.	-1-
k. küçük 009/9		k. 023/71	
k.+ ken 028/44			
k.+ müş 030/103		künye : Künye.	-1-
k.+ ten beri 030/138		k.+ si 028/6	
k.+ tüm 006/20, 006/23			
k.+ ü 002/5, 030/131		küp : Küp.	-5-
k.+ üm 030/76		k.+ e 009/89	
küçükbaş : Küçükbaş.	-1-	k.+ lerdeymiş 009/85	
k. 004/24		k.+ ten 007/106	
		k.+ ün 008/100, 008/92	
kül : Kül.	-1-	kürek : Kürek.	-1-
k.+ leri 009/88		k. 018/61	
kültür : Kültür.	-7-	kürt : Kürt.	-3-
k. 004/45, 004/46		k. 016/13	
k.+ den 003/8		k.+ ler 023/18	
k.+ ü 002/14, 023/24		k.+ lere 009/28	
k.+ ümüz 004/133		küs - : Küsmek.	-2-
küme : Küme.	-1-	k.- tüm 015/1, 015/5	
k. 007/79		küsür : Küsur.	-1-
kün : Gün.	-1-	k. 030/74	
k.+ de 014/11			
küncü : Küncü.	-2-		
k. 015/32			

L

labada : Labada,efelek.	-1-	lastik : Lastik.	-1-
1. 012/24		1.+ ten yapılmış 008/72	
ladurir : Un çorbası.	-2-	lazım : Lazım.	-8-
1. 014/36		1. 004/100, 007/136, 018/60,	
1.+ i 014/36		018/61, 018/93, 030/67	
laf : Laf.	-3-	le : Le (ünlem).	-2-
1. 018/8		1. 014/22, 014/34	
1.+ i 015/18, 025/117		leçe : Leçe, kayalık.	-1-
laķap : Lakap.	-1-	1.+ de 014/3	
1.+ i 009/36		lezzet : Lezzet.	-1-
lamba : Lamba.	-1-	1.+ i 027/5	
ķaz 1.+ sıyla 007/82		lezzetli : Lezzetli.	-5-
lamise : Lamise (ķiři adı).	-6-	1. 008/62, 012/23, 014/10,	
1. 008/116, 012/34, 012/40,		015/15, 015/26	
012/45, 012/49		limon : Limon.	-1-
1.+ ye 012/40		1. tuzu 015/22	
lamsa : Lamise (ķiři adı).	-1-	lira : Lira.	-5-
1.+ ye 008/122		1. 004/94, 005/4, 005/5	
lan : Lan.	-2-	ottuz 1. 025/104	
1. 030/164		liralık : Liralık.	-1-
		1. 007/60	

lise : Lise. -6-

1. 002/11

1.+ si 015/4

1.+ yi 017/8, 017/12, 020/16

madde : Madde. -3-

m.+ de 004/84, 004/87

m.+ den 004/84

lizona : Geleneksel Girit oyunu. -1-

1. 008/92

maddi : Maddi. -2-

m. 012/9, 018/32

lo : Lo (ünlem). -1-

1. 017/35

madem : Madem. -2-

m. 030/113, 030/116

lohusa : Lohusa. -1-

1.+ ya 015/33

mahalle : Mahalle. -9-

m. 021/4

m.+ lerde 027/6, 027/7

loğ : Lok (ünlem). -1-

1. 017/35

m.+ lerdan 001/12

m.+ si 030/106, 030/83, 030/84

m.+ ye 009/75, 013/9

lor : Lor (peynir çeşidi). -5-

1. 014/40, 014/41, 028/38

1.+ u 028/38

mahiyet : Mahiyet. -1-

m.+ inde şe' yapıyor 002/28

løjüstik : Lojistik. -1-

1. 007/7

mağsul : Mahsul. -1-

m.+ dan masula 006/54

lübnan : Lübnan. -1-

1.+ a 004/115

mahvet - : Mahvetmek. -1-

m.- er 025/121

M

mağarna : Makarna. -2-

m. 014/35

kesme m. 008/61

maalesef : Maalesef. -1-

m. 024/12

maķas : Makas. -1-
m.+ nan 009/16

makine : Makine. -2-
m. 023/39
m.+ ler 018/94

makinə : Makine. -1-
dikiş m.+ sı 008/9

maķsat : Maksat. -1-
m. 030/197

mal : Mal. -8-
m. 004/31
m. yapmış 007/90
m.+ ı 007/90
ķalan m.+ ı 007/94
m.+ ından 030/188
m.+ ıızın 030/189
m.+ i 014/14
m.+ nan 023/55

malcı : Malcı. -1-
m.+ ymış 030/95

maliyet : Maliyet. -3-
m. 004/30
m.+ i 004/30, 007/37

malzeme : Malzeme. -2-
m.+ lerle 024/10
m.+ ynen 008/71

mama : Mama. -1-
m. 015/46

mana : Anlam. -1-
m.+ sı 007/28

mana : Anne. -1-
m. 015/46

mandalin : Mandalina. -1-
m. 022/16

mandalina : Mandalina. -1-
m. 010/30

manĝa : Manga. -2-
m. 018/68, 018/69

mani : Mani. -10-
m. 004/36, 008/106, 008/98,
008/99, 017/40, 029/16
m.+ ler 008/106
m.+ nin 008/101, 008/99
m.+ yi 008/106

marasa : Anason, mayana. -1-
m. 012/26

marazi : "arazi marazi" İkileme. -1-
arazi m. 004/111

market : Market. -1-
m.+ te 007/60

market : Market. -1-
m.+ lerde 007/47

marsilya : Marsilya. -1-
m. 022/11

mart : Mart ayı. -2-
m.+ ta 018/90

masa : Masa. -5-
m. 002/23, 012/51
yaptığı m. 012/52
m.+ sı 012/51
m.+ ya 002/24

masraf : Masraf. -2-
m. 018/50
m.+ nan 029/6

masraflı : Masraflı. -1-
m. 002/25

masríf : Masraf. -1-
m. etse 018/49

masul : Mahsul. -1-
mahsuldan m.+ a 006/54

maşalla : Maşallah. -6-
m. 013/12, 014/16, 016/53,
017/19, 030/179, 030/64

mavzer : Mavzer. -1-
m.+ i 023/76

maya : Maya. -20-
m. 004/140, 008/28, 008/41,
013/6, 022/15
o m.+ dan 008/28
m.+ sı 008/41, 022/14, 026/2,
026/3, 027/5
m.+ sın 008/46, 022/14
m.+ ya 008/43
m.+ yı 004/139, 008/44, 008/45,
008/50, 013/6

mayalan - : Mayalanmak. -4-
m.- ıyor 013/7, 013/8
m.- mış 008/48
m.- sın 008/29

mayana : Anason. -6-
m. 012/26, 015/10, 015/13,
015/25, 025/54
m.+ ynan 025/54

maydanoz : Maydanoz. -2-
m. 010/34

mayıs : Mayıs ayı. -1-
m. ayında 004/101

mazı : Mazı. -1-
m. 030/105

meblâ' : Meblağ. -1-
geçen m.+ yı 002/34

mecbur : Mecbur. -4-
m. 005/12, 025/49, 030/193,
030/194

mecburi : Mecburi. -2-
m. 002/10, 006/49

meclis : Meclis. -1-
m.+ inden 004/88

mefat : Vefat. -3-
m. etti 014/24, 014/26, 028/34

mel : "sel mel" İkileme. -1-
sel m. 019/6

memet : Mehmet (kişi adı). -1-
kara m. aç 004/146

memiş : Memiş. -1-
m. ağanın 004/106

memleket : Memleket. -4-
m. 023/41
m.+ i 023/5
m.+ i terk ediyör 023/14
m.+ ti 023/42

memnun : Memnun. -2-
m.+ um 008/66

memur : Memur. -1-
m.+ dur 007/43

merak : Merak. -4-
m. 004/86
m. edenle 028/46
m. ederse 022/4
m. etmesi 004/100

meraklı : Meraklı. -1-
m. 018/47

mercan : Mercan. -1-
m. 031/13

merhametli : Merhametli. -1-
m. 009/52

mermi : Mermi. -3-
m. 007/21, 008/73, 023/45

mersin : Mersin (şehir adı). -1-
m. 023/19

mertek : Mertek. -1-
m. 019/11

mesela : Mesela. -70-
m. 002/15, 002/16, 002/18,
002/23, 002/28, 002/31, 002/33,
002/34, 002/35, 007/107,
007/111, 007/127, 007/128,
007/22, 007/35,
007/37, 007/42, 007/69, 007/73,
007/78, 007/79, 007/85, 007/87,
008/92, 009/24, 009/39, 009/57,
010/6, 010/28, 011/1, 011/3,
012/7, 012/32, 012/48, 015/8,
016/9, 016/10, 016/13, 016/18,
016/24, 016/28, 016/32, 016/52,
016/53, 018/12, 018/17, 018/22,
018/27, 018/31, 018/36, 018/44,
018/50, 018/67, 019/3, 019/7,
022/14, 026/13, 027/1, 027/2,
027/3, 027/7, 027/8, 028/16,
028/43, 029/4, 030/126, 030/135

mesele : Mesele. -1-
sağ sol m.+ si 023/83

mesken : Mesken. -1-
m. 023/30

meslek : Meslek. -8-
m. 016/54, 017/15, 017/28,
017/32, 023/2, 028/1, 028/3
m.+ imi 017/36

meslek : Meslek. -1-
m. 017/14

meşelik : Meşelik. -5-
m. 030/105, 030/106, 030/121

meşhur : Meşhur. -4-
m. 008/31, 023/27, 028/39
m.+ du 007/20

metre : Metre. -4-
m. 009/46, 023/69, 025/65
m.+ den 008/55

mevlana : Mevlana. -1-
m. 016/17

mevlüt : Mevlüt. -1-
m. 030/21

mevlütlü : Mevlütlü. -1-
m. 022/3

meşdan : Meşdan. -1-
m.+ ı 005/15

mezarlık : Mezarlık. -2-
m.+ ları 004/75
m.+ tan 025/72

meze : Meze. -1-
m. 018/37

mezun : Mezun. -10-
m. 002/7
m.+ ları 006/39
m.+ u 006/34, 006/36
m.+ un 018/97
m.+ uyum 007/16, 015/5,
020/15, 025/19

mı : "mİ" soru eki. -33-
m. 005/27, 006/16, 007/104,
007/126, 007/63, 008/19,
008/38, 009/36, 009/44, 009/48,
009/50, 009/79, 010/10, 012/24,
023/23, 025/104, 025/42,
025/79, 026/6,
030/163, 030/164, 031/5
var m.+ dır 004/116
m.+ sın 019/8, 025/44
m.+ sınız 009/26
m.+ ydı 004/146, 006/3,

007/137, 009/86
çıkıı m.+ ydı 008/103

mısır : Mısır. -2-
m.+ dan 031/1, 031/7

mi : "mİ" soru eki. -61-
m. 002/1, 004/122, 004/65,
006/2, 006/14, 007/104,
007/124, 007/13, 008/19,
008/40, 008/88, 009/26, 009/48,
010/20, 010/43, 011/7, 012/44,
012/47, 013/14, 014/19, 016/1,
016/16, 023/15, 023/61, 025/11,
025/42, 028/36, 030/160,
030/83, 030/85, 031/5,
031/7, 031/15
aile m. 004/130
bişti m. 025/55
dediler m. 030/160
dediğ m. 023/37, 023/49
değil m. 015/40, 016/57
eşim m. 026/1
geldi m. 004/166
gitti m. 004/69
görmedin m. 013/8
göstermedi m. 012/50
iyisi m. 004/154
karolifer m. 028/3
seyrettiğ m. 028/27
gelin m.+ sını 010/29

bilir m.+ siniz 018/27 m.+ ydi 008/11, 010/8 ev m.+ ydi 030/93 geşdiler m.+ ydi 008/118 tamam dediler m.+ ydi 008/2 yemende m.+ ydi 009/42		miras : Miras. -1- m.+ ı 007/129
mî : "mI" soru eki. -1- m. 002/17		mirasşı : Mirasçı. -1- m. 028/17
mikrop : Mikrop. -1- m. 008/17		misafirperver : Misafirperver. -1- m. 016/14
millet : Millet. -3- m. 007/40, 014/9 m.+ e 001/4		misal : Misal. -1- m. 023/54
milletvekili : Milletvekili. -1- m. 025/76		mitrin : "vitrin mitrin" İkileme. -1- vitrinler m.+ ler 003/16
milyar : Milyar. -2- m.+ a 028/10 m.+ dan 028/11		môbadele : Mübadele. -1- m.+ ynen 006/5
minare : Minare. -1- m. 004/77		mori : Seslenme ünlemi. -1- m. 014/33
minibüs : Minibüs. -1- m.+ ü 004/63		mu : "mU" soru eki. -33- m. 003/12, 003/13, 004/65, 004/66, 007/122, 007/126, 008/123, 008/50, 023/49, 025/10, 025/110, 025/122, 025/32, 025/84, 026/6 doluk m. 030/199 kabul ediyon m. 023/44 oturdum m. 030/36 para oldu m. 025/42

sorduğ m. 023/1		muhacirce : Muhacirce.	-3-
m.+ sun 017/40		m. 023/58, 024/18	
donmuş m.+ sun 007/28		m.+ de 024/27	
m.+ sunuz 007/108			
m.+ suşuz 020/13		muhacirlik : Muhacirlik.	-1-
m.+ ydu 007/137, 009/87		m. 023/7	
doldurdun m.+ ydu 008/85			
küçük çocuk oldu m.+ ydu		muhakağ : Muhakkak.	-1-
008/15		m. 018/42	
oldu m.+ ydu 001/2			
sabah oldu m.+ ydu 001/12		muhtar : Muhtar.	-4-
muacir : Muhacir.	-1-	m. 006/21	
m. 023/55		m.+ dı 023/82	
		m.+ ı 023/29	
		m.+ ım 007/15	
muhabbet : Muhabbet.	-1-		
m.+ ım 002/12		muhtarlık : Muhtarlık.	-1-
		m. 006/21	
muhacir : Muhacir.	-11-		
m. 007/139, 016/29, 023/11,		musa : Musa (kişi adı).	-1-
023/19, 023/23, 023/28, 029/7		m. evine 028/36	
m.+ i 003/9			
m.+ iz 023/7		mustafa : Mustafa (kişi adı).	-2-
m.+ ler 025/78		m. 007/114, 016/39	
m.+ lerin 023/20			
muhacir : Muhacir.	-5-	mutlağa : Mutlaka.	-2-
m. 023/18, 026/2		m. 012/14, 015/20	
m. ekmeği 012/15		mutlu : Mutlu.	-2-
m.+ ler 025/12, 025/77		m. 016/7, 016/8	

mutluluk : Mutluluk. -1-
m. 008/67

mü : "mU" soru eki. -5-
m. 006/26, 012/24, 023/44
mümkün m. 030/183
atatürk m.+ ydü 025/17

münübüs : Minibüs. -3-
m. 030/7
m.+ e 030/7
m.+ ler 030/8

müsāde : Müsaade. -1-
m. 009/72

mübadil : Mübadil. -3-
m. 018/58, 023/7

mücavirlik : Mücavirlik. -1-
m.+ im 020/17

müdür : Müdür. -1-
m. yardımcısı 025/6

mühendis : Mühendis. -1-
m.+ i 023/39

mülkiyet : Mülkiyet. -1-
m.+ i 005/30

mümkün : Mümkün. -2-
m. 030/181
m. mü 030/183

münferit : Münferit. -1-
m.+ ler 018/3

müslüman : Müslüman. -3-
m. 016/9
m.+ ız 016/11
m.+ nar 030/81

müslümanlık : Müslümanlık. -1-
m.+ ı 020/5

mütedeyyin : Dindar. -1-
m. 018/13

N

na'ap - : Ne yapmak. -2-
n.- acak 007/68

nahiye : Nahiye, bucak. -3-
n. 019/1, 019/2

namaz : Namaz. -5-
n. kılamıyom 030/33
n.+ a 022/16
sabah n.+ ı 025/39

akşam n.+ ını 030/24
ağşam n.+ ını kılıyordum 030/25

020/7, 024/22, 025/10, 026/5,
030/56, 030/70, 030/71

nane : Nane. -1-
n.+ ynen 028/39

nasib : Nasip. -1-
n. olursa 030/61

n'ap - : Ne yapmak. -2-
n.- ıyon 030/155
n.- tı 030/160

nasibe : Nasibe. (kişi adı) -1-
n. 012/1

nar : Nar. -7-
n. 009/8, 009/61, 009/62,
010/26, 010/29
n.+ ı 009/60, 009/63

nasip : Nasip. -4-
n. ederse 018/95
n. etsin 030/45
n. olursa 018/91, 030/14

narenciye : Narenciye. -3-
n. 002/3, 024/1
n.+ ye 024/3

ne : "ne" soru kelimesi. -93-
n. 002/15, 003/16, 004/80,
004/85, 005/2, 005/22, 006/10,
006/14, 006/39, 006/44, 007/5,
007/109, 007/14, 007/66,
008/114, 008/118, 008/123,
009/22, 009/42,
009/43, 009/44, 009/45, 009/80,
009/89, 012/11, 013/15, 013/21,
014/4, 014/8, 014/20, 014/34,
015/32, 016/7, 016/8, 016/37,
016/38, 017/19, 017/23, 017/24,
017/36, 018/22, 018/42, 018/60,
018/62, 020/13, 020/19, 022/9,
023/4, 023/40, 023/41, 023/43,
023/52, 023/67, 023/68, 023/77,
024/6, 024/14, 025/110, 025/75,

narinciye : Narenciye. -1-
n. 023/36

nası' : Nasıl. -1-
n. 012/44

nasıl : Nasıl. -22-
n. 005/20, 006/29, 007/101,
007/62, 007/91, 008/37, 009/41,
009/87, 010/20, 012/4, 016/10,
018/19, 018/24, 018/45, 018/59,

025/77, 025/81, 026/7, 026/8,
026/11, 026/12, 028/6, 030/111,
030/150, 030/151, 030/17,
030/22, 030/40, 030/42,
030/70, 030/83
n. kadar 030/55
n.+ ydi 025/104
n.+ yi 004/141
n.+ yiniz 007/133
n.+ ymiş 007/134
n.+ ynen 030/202
n.+ yse 030/211

ne_ol - : Ne olmak. -1-
şimdi n.- uyor 002/20

ne'ap - : Ne yapmak. -1-
n.- allar 030/123

neçe : Nice. -1-
n. 017/38

nefes : Nefes. -1-
n.+ i 014/25

neler : Neler. -3-
n. 017/5, 017/6
n. dayul çaldık 017/6

nene : Nene. -19-
n. 010/12, 015/44

n.+ lerimiz 026/10
n.+ m 004/99, 012/26, 012/28,
030/25, 030/69
n.+ mgiliş 030/92
n.+ min 004/121, 012/44, 012/48
n.+ miş 025/18
n.+ miz 010/12
n.+ si 031/15
n.+ sini 031/5, 031/6
n.+ yi 004/60

nerde : Nerede. -6-
n. 009/76, 018/65
n.+ se 030/161
n.+ siş 030/155, 030/63

nerden : Nereden. -3-
n. 008/19, 015/39, 024/25

nere : Nereye. -5-
n. 025/115, 030/11, 030/153
n.+ lerden 009/42
n.+ sine 030/103

nereli : Nereli. -1-
n.+ siş 023/38

nereye : Nereye. -6-
n. 004/117, 009/66, 009/70,
010/41, 010/42, 023/74

nesil : Nesil. -7-
n. 008/23, 023/47, 023/48,
023/57, 023/68, 029/1, 030/125

nişan : Nişan. -2-
n. 008/10
n.+ ın 008/10

ney : Ne . -10-
n. 004/85, 006/2, 012/26,
023/46, 029/14, 030/101,
030/148,
030/210
n.+ di 006/3

nişanlı : Nişanlı. -6-
n. 009/24, 018/75, 018/76
n.+ n 010/20
n.+ sını 018/77
n.+ yı 009/22

ney : Ne. -1-
n. 025/116

nişannan - : Nişanlanmak. -2-
n.- di 017/12
n.- dı 017/12

néyē : Niye. -1-
n. 025/85

nişannı : Nişanlı. -2-
n.+ sı 017/19
n.+ sınınan 017/14

neyse : Neyse. -5-
n. 009/19, 010/11, 016/44,
025/105, 030/22

nişannılı : Nişanlı. -2-
n. 017/18
n.+ ydı 017/7

nışan : Nişan. -3-
n. 001/6, 004/2, 004/4

niyazi : Niyazi (kişi adı). -2-
n. 004/144
n.+ ye 004/155

nikah : Nikah. -1-
n.+ ından 009/20

niye : Niye. -21-
n. 006/51, 007/130, 007/26,
008/129, 009/3, 009/53, 010/11,
010/13, 010/15, 015/39, 015/40,
016/11, 016/15, 016/31, 016/40,

nispeten : Nispeten. -1-
n. şe' _ yapmış 002/21

018/46, 025/107, 025/79,
030/148, 030/162

n.+ nin 008/73

nohut : Nohut. -3-
n. 012/51, 018/36
n.+ u 018/40

nüfus : Nüfus. -1-
n.+ uyla 018/64

O

nohutlu : Nohutlu. -2-
n. 022/7, 022/8

o : "o" sıfat ve zamir. -418-

nohta : Nokta. -1-
n.+ da 015/1

o. 001/13, 002/10, 002/14,
002/27, 002/30, 002/31, 002/34,
003/3, 003/12, 003/16, 004/2,
004/123, 004/124, 004/128,
004/138, 004/147, 004/148,
004/150, 004/154,
004/156, 004/157, 004/166,
004/34, 004/60, 004/75, 004/87,
004/91, 004/96, 004/98, 006/20,
006/41, 006/44, 006/53, 007/2,
007/110, 007/137, 007/48,
007/70, 007/78,
007/81, 007/84, 007/90, 007/97,
008/2, 008/4, 008/6, 008/101,
008/103, 008/128, 008/17,
008/18, 008/31, 008/34, 008/47,
008/49, 008/72, 008/81, 008/99,
009/41, 009/49, 009/54, 009/55,
009/69, 009/72, 009/80, 009/88,
009/89, 010/11, 010/20,
010/23, 010/24, 010/28,
010/43, 012/34, 012/37,
013/18, 014/7, 014/20, 015/10,

nöl - : Ne olmak. -1-
n.- ucağ 007/137

nor : Lor (peynir çeşidi). -2-
n.+ u 014/9, 014/13

normal : Normal. -4-
n. 007/45, 015/27, 018/36
n.+ de 012/13

normol : Normal. -1-
n. 008/71

nöbet : Nöbet. -2-
n. 008/71, 025/120

nöbetçi : Nöbetçi. -2-
n. 003/3

015/13, 015/15, 015/17, 016/4,
016/26, 016/34, 016/35, 016/48,
017/15, 017/20, 017/27, 018/3,
018/5, 018/7, 018/9, 018/25,
018/26, 018/32, 018/40, 018/42,
018/46, 018/50, 018/55, 018/59,
018/72, 018/83, 018/88, 018/97,
019/1, 019/11, 020/7, 020/10,
020/19, 023/21, 023/39, 023/56,
023/75, 023/80, 024/12, 024/13,
024/20, 024/24, 024/26, 025/2,
025/4, 025/5, 025/8, 025/100,
025/103, 025/107, 025/109,
025/114, 025/116, 025/14,
025/18, 025/34,
025/35, 025/41, 025/45, 025/46,
025/47, 025/51, 025/53, 025/56,
025/57, 025/62, 025/70, 025/72,
025/80, 025/84, 025/86, 025/91,
025/93, 025/99, 026/1, 026/3,
026/5, 026/11, 026/17, 027/1,
028/22, 028/23, 028/35, 029/16,
030/2, 030/103, 030/115,
030/117, 030/124, 030/130,
030/133, 030/134,
030/149, 030/155, 030/156,
030/160, 030/164, 030/173,
030/174, 030/186,
030/203, 030/211, 030/221,
030/28, 030/29, 030/31,
030/37, 030/48, 030/70,

030/72, 030/73, 030/74,
030/75, 030/86, 030/97, 031/13
o. an 025/105
o. anda 025/104
o. anlamda 025/46
o. kadar 006/32, 022/13
o. kadın 004/157
o. mayadan 008/28
o. otu 015/11
o. söyleyen 009/49
o. şekilde 004/107, 004/144
o. şeyi 013/8
o. yolu 017/38
o. yolun 017/38
o. yüzden 004/104, 004/57,
008/95, 015/6, 015/17
o. zaman 007/125, 007/95,
012/9, 015/40, 025/105,
025/108, 030/39
o. zamanın 023/29
o.+ na 007/47, 008/104, 008/105,
008/107, 009/81, 011/5, 015/2,
018/37, 018/50, 025/114,
025/21, 025/89, 026/6, 028/24,
028/39, 030/110
o.+ na göre 004/159
o.+ nda 005/25, 018/28
o.+ ndan 006/39, 006/52, 008/18,
008/62, 010/4, 012/6, 022/15,
023/20, 025/19, 025/62, 027/3,
027/4, 027/8

o.+ ndan sonra 004/109,
004/153, 004/39,
005/6, 007/58, 008/8, 008/106,
008/13, 008/28, 008/33, 008/35,
008/47, 008/52, 008/58, 008/93,
009/10, 009/11, 009/14, 009/33,
010/16, 010/33, 012/19, 015/2,
015/6, 015/9, 015/11, 015/12,
015/27, 018/50, 018/66, 018/73,
024/5, 027/14, 030/1

o.+ nla 029/8

o.+ nnan 012/51, 025/52, 025/77

o.+ nnan sonra 006/3, 006/11,
009/17, 009/63, 018/35, 018/87,
018/88, 022/12, 030/4, 030/5,
030/6, 030/8, 030/9, 030/17,
030/39

o.+ nnan sōra 006/15

o.+ nu 001/4, 002/35, 003/10,
004/143, 004/158, 004/160,
005/11, 005/32, 006/5, 006/21,
006/35, 007/34, 007/53, 007/57,
007/61, 007/63, 008/122,
008/32, 008/63,
008/94, 010/40, 012/17, 012/18,
012/19, 012/22, 012/27, 013/22,
013/23, 014/15, 014/28, 014/36,
015/17, 015/28, 015/33, 017/30,
018/27, 018/29, 018/39, 022/7,
025/11, 025/19, 025/55, 025/58,
026/7, 026/8, 027/1, 027/3,

029/13, 030/109, 030/157,
030/22, 030/30, 030/44, 030/69,
030/80, 030/90, 031/7

o.+ nu şe'nyaptım 020/13

o.+ nu şey_ederdi 006/43

o.+ nun 002/10, 003/11, 006/29,
007/39, 008/25, 008/42, 008/97,
012/8, 012/27, 013/16, 017/31,
017/35, 018/41, 022/14, 026/17,
028/2, 028/25, 030/131, 30/134,
030/137, 030/29, 030/81

o.+ nunla 007/33

o.+ nuynan 008/11

o.+ ŋu 023/7

o... : Küfür. -1-

o. 025/98

ocak : Ocak. -12-

o. 004/124, 008/128, 010/38,
016/44

o.+ ı 004/123, 008/126

o.+ ın aynısı 004/124

o.+ ın üstünde 016/35

asker o.+ ında 025/88

o.+ lar 016/35

o.+ ta 009/87

oda : Oda. -8-

o. 008/126, 024/19, 030/87,
030/88, 030/89

o.+ da 023/69

o.+ mki 003/15

o.+ lar 016/53

odalı : Odalı. -1-

o. 004/122

oğul : Oğul. -40-

o.+ u 008/21, 008/22, 009/6,

009/55, 015/38, 028/20, 028/31,

028/34, 028/43, 031/1, 031/8

o.+ um 004/168, 006/35, 007/25,

007/94, 009/3, 009/5, 013/2,

015/39, 017/7, 017/37, 023/44,

023/50, 025/22, 028/30, 030/12,

030/188, 030/195, 030/211,

030/212

o.+ uma 030/13

o.+ umun 008/22, 009/6, 018/56,

031/16

o.+ una 012/2

o.+ unu 018/45

o.+ uydu 005/18

odun : Odun. -11-

o. 008/85, 008/88, 008/89,

009/84, 014/3, 014/5, 018/34

o.+ u 008/88

o.+ un 008/35

o.+ unu 004/125

odunlu : Odunlu. -1-

o. 008/86

öğretmen : Öğretmen . -1-

ó. 017/27

oğlan : Oğlan. -40-

o. 002/5, 002/6, 005/6,

005/22, 008/19, 008/24, 010/31,

013/19, 015/36, 016/46, 016/53,

017/8, 017/10, 017/11, 018/50,

023/39, 028/1, 028/21, 028/30,

028/32, 029/12, 030/9, 030/77

o.+ a 003/15, 005/9, 005/22,

030/9

o.+ ı 005/3, 005/10, 023/38,

030/37, 030/41

o.+ ın 005/9, 008/75, 017/32,

030/38

oklava : Oklava. -1-

o.+ yı 015/28

oku - : Okumak. -36-

o.- du 013/19, 016/54, 017/7,

017/8, 018/6, 018/10, 018/96

o.- duğumuz 009/30

o.- duğ 006/37

o.- duğları 004/16

o.- ma oranı 004/15

o.- ma yazma 007/69, 007/70

o.- mamışlar 018/4
o.- mayıp 007/68
o.- mazsanız 018/8, 018/10
o.- muş 004/15, 018/2
o.- rsanız 018/7, 018/9
o.- san 004/100
o.- sun 030/198
o.- yan 018/5, 018/7
o.- yanları 006/33
o.- yodu 018/47
o.- yollar 017/12
o.- yom 004/132
o.- yor 007/6, 007/7, 009/5
o.- yör 023/14
o.- yorduk 006/40

okú - : Okumak. -1-
o.- yollar 025/103

okul : Okul. -17-
o. 005/14, 006/40, 028/42,
030/6, 030/9, 030/193, 030/196
o.+ a 007/70, 007/71, 007/72
o.+ da 006/38, 025/7
o.+ dan 007/10
o.+ u 007/9, 007/12

okun - : Okunmak. -1-
o.- ur 012/10

okut - : Okutmak. -3-
o.- mak 007/10
o.- mayı 030/21
o.- tum 018/5

ol - : Olmak. -334-
o. 016/17, 023/34
o.- acağı 030/23
o.- acak 004/159, 010/11,
015/26, 017/21, 018/52, 023/63,
026/5, 028/38, 030/154, 030/208
o.- acakmış 007/134
o.- acan 010/27
o.- acaz 006/26
o.- alı 002/7
emekli o.- amadı 007/16
o.- amaz 016/21
o.- an 003/14, 008/20, 015/31,
023/24, 023/64, 023/65, 024/10,
024/12, 030/107
en kabadayı arazisi o.- an
004/110
o.- anını 002/4, 024/23
o.- anlar 004/159, 004/81,
007/42
o.- anları 004/44
o.- arak 002/2, 004/9, 004/77,
004/80, 004/90, 006/40,
007/115, 007/41, 007/44,
009/23, 009/32, 016/9,
016/29, 019/2, 020/17,

020/19, 020/23, 024/4, 027/9
o.- arak şe' yapıyoruz 007/62
o.- araktan 019/4, 029/16
o.- du 001/6, 002/7, 002/22,
003/13, 003/14, 004/84, 005/4,
005/15, 006/11, 006/21, 006/29,
008/2, 008/106, 008/50, 009/37,
013/4, 014/7, 016/54, 018/5,
018/16, 018/24, 018/46, 018/61,
022/7, 023/34, 023/35, 023/49,
023/56, 025/19, 025/79,
030/133, 030/169, 030/43
görünmez o.- du 006/50
telef o.- du 018/73, 018/74
para o.- du mu 025/42
o.- du muydu 001/2
küçük çocuk o.- du muydu
008/15
sabah o.- du muydu 001/12
o.- duğu 003/9, 004/107, 004/19,
007/139, 007/140, 008/87,
010/27, 011/8, 015/20, 020/21,
030/138, 030/199, 030/200,
030/92
o.- duğum 025/100
o.- duğuna 004/86
o.- duğundan 019/1
o.- duğunu 001/5, 008/93, 028/6
hasta o.- duğunu 006/30
o.- duk 018/30, 018/31
o.- dukları 007/89

emekli o.- dular 006/46
o.- dum 030/32, 030/33
ameliyat o.- dum 030/19
emekli o.- dum 007/6, 025/28
emekli o.- duş 025/27
o.- duysa 007/91
o.- ma 025/81
o.- madan 005/10, 014/31
o.- madı 003/15, 005/21, 007/35,
007/36, 016/3, 018/51, 018/53,
018/97, 030/111
ikna o.- madım 004/87
o.- maktan 016/9
o.- mam 018/92, 018/93
o.- masa 017/26
o.- masaydı 008/83, 016/5
o.- ması 004/35, 007/55, 007/56
o.- maya 030/23, 030/30
o.- mayan 025/56
teslim o.- mayan 023/75
darısı o.- mayanların başına
007/15
o.- mayınca 004/126
o.- maz 010/10, 018/3, 023/27,
023/56, 023/62, 025/42, 025/89,
025/95, 030/102, 030/104,
030/62
o.- mazsa 008/122
o.- maşak 017/26
o.- muş 004/156, 004/164,
008/17,

008/48, 023/52, 030/28
o.- muşlar 019/3
o.- muştı 008/16
o.- muyor 008/125, 008/50,
029/3, 029/7
o.- sa 004/22, 008/77, 014/23,
015/42, 028/16, 030/174
o.- sanız 002/24
o.- saydı 008/24
alınmış o.- saydı 030/127
o.- saydık 016/30
o.- sun 004/166, 009/13, 009/60,
009/62, 009/89, 016/16, 018/9,
018/12, 020/9, 025/47, 025/62
kurban o.- sun 017/29
tolu yağmasa yağmur o.- sun
017/30
o.- sunlar 008/67, 030/27
o.- unca 004/9, 008/98, 018/88,
018/95, 030/157, 030/30
o.- uñ 025/122
o.- up 007/42
o.- ur 007/9, 007/104, 007/122,
007/130, 007/63, 008/4, 008/62,
010/33, 012/20, 015/26, 018/43,
018/50, 023/32, 023/36, 023/37,
023/62, 024/22, 025/41, 025/46,
025/84, 025/86, 026/11, 028/19,
028/39, 030/15, 030/195, 030/98
o.- ur̃ 008/123
o.- urdu 001/10, 007/79, 008/72,

010/38, 012/30, 018/42, 022/15,
025/35, 030/177
o.- urdū 001/1, 001/7
ayıb o.- urmuş 007/135
o.- ursa 008/99, 009/89, 016/16,
017/26, 019/6, 023/4, 030/41
kısmet o.- ursa 030/40
nasib o.- ursa 030/61
nasip o.- ursa 018/92, 030/14
o.- ursam 013/11
o.- ursan 005/21, 016/17
hristiyan o.- ursun 004/161
o.- uruz 012/52
o.- uyo 004/70
o.- uyoduğ 023/51
o.- uyor 002/21, 002/26, 007/56,
007/60, 008/50, 008/78, 008/90,
008/96, 010/30, 012/6, 012/24,
013/5, 013/9, 014/34, 014/39,
014/41, 015/11, 015/15, 015/26,
018/74, 019/3, 022/2, 022/3,
025/42, 026/4, 027/5, 028/10,
029/3, 030/56, 030/60
o.- uyoş 008/34
o.- úyor 003/11
o.- úyór 025/119
o.- üyör 025/87
zengin o.- uyor 005/31
o.- uyordu 001/11, 008/130,
008/86, 012/49
emekli o.- uyorsunuz 024/5

yardımcı o.- uyorum 011/6,
027/11

olabil - : Olabilmek. -1-

o.- iriz 007/101

olay : Olay. -5-

o. 030/164

o.+ ı 002/21, 023/34, 030/142,
030/67

oluş - : Oluşmak. -1-

o.- uyor 004/113

on : On. -54-

o. 002/7, 002/23, 002/24,
004/100, 004/130, 004/25,
004/37, 004/83, 004/96,
005/4, 007/113,
007/30, 007/54, 007/57, 007/73,
007/85, 008/16, 008/42, 008/78,
012/11, 014/11, 014/19, 017/4,
018/24, 018/35, 018/81, 022/6,
023/10, 023/64, 023/65, 023/67,
023/68, 023/69, 024/3, 025/111,
025/23, 025/76, 030/1, 030/3,
030/9, 030/11, 030/174, 030/44,
031/14

o. altı 008/70

o. dört 008/17

o.+ dan 023/67

oneftez : Salamura siyah zeytin. -1-

o. 007/62

onlar : Onlar. -55-

o. 003/9, 003/10, 003/13,
006/6, 006/18, 007/43, 007/59,
007/61, 008/39, 009/70, 010/14,
013/23, 015/7, 017/33, 018/14,
018/15, 018/16, 018/17, 018/18,
018/38, 018/48, 018/63, 021/7,
022/5, 025/5, 025/71, 025/73,
028/13, 030/96

o.+ a 004/62, 018/23, 020/1,
025/74

o.+ dan 008/38, 009/69, 010/44,
018/91, 023/4, 025/58, 030/197

o.+ ı 004/141, 004/71, 004/97,
007/39, 009/37, 014/39, 021/7,
022/7

o.+ ın 009/39, 014/40, 018/82

o.+ ınki 004/12

onnar : Onlar. -37-

o. 006/50, 007/141, 009/55,
019/11, 024/17, 025/15, 025/61,
028/40, 029/12, 030/146,
030/158, 030/73, 030/78,
030/96, 030/97, 031/12

o.+ a 030/149, 030/90

o.+ dan 025/86

o.+ danım 020/16
o.+ ı 007/140, 015/11, 017/27,
024/18, 025/43, 025/49, 025/60,
030/219, 030/37, 030/85, 030/93
o.+ ın 024/22, 027/10, 030/117
o.+ ın işi 023/26
o.+ la 027/11
o.+ nan 009/24

010/6, 012/39, 012/45, 018/62,
023/31, 025/7, 030/100, 030/63

orayı : Orayı. -7-

o. 018/84, 018/86, 023/22,
023/41, 030/10, 030/11
o. şe' yaptı 020/11

ora : Oraya. -11-

o. 017/35, 018/87, 022/4,
023/32, 023/74, 030/97, 031/11,
031/12
o.+ lar 024/28
o.+ sı 004/11
o.+ ya 004/11

orda : Orda. -93-

o. 004/3, 004/10, 004/115,
004/16, 004/162, 004/163,
004/38, 004/53, 004/59, 004/65,
004/75, 004/92, 005/15,
005/16, 005/18,
005/19, 005/25, 006/3, 006/24,
007/115, 007/125, 007/95,
008/45, 008/97, 009/5, 009/31,
009/32, 009/51, 009/75,
010/5, 010/9, 010/40, 011/6,
013/10, 014/4, 016/31, 016/38,
017/14, 017/16,
017/18, 017/25, 017/34, 018/1,
018/17, 018/65, 018/72, 018/73,
018/83, 018/85, 018/93, 018/98,
020/23, 023/13, 023/27, 023/71,
024/11, 025/117, 025/31,
025/36, 025/37, 025/60,
025/63, 025/64,
025/65, 025/66, 025/86, 025/88,
025/99, 026/1, 028/23, 030/118,
030/133, 030/145, 030/146,

oralar : Oralar. -1-

o. 024/21

oralı : Oralı. -1-

o. 025/26

oran : Oran. -1-

okuma o.+ ı 004/15

orası : Orası. -1-

o. 023/41

oraya : Oraya. -11-

o. 004/69, 008/75, 009/19,

030/148, 030/51, 030/52, 030/53, 030/57, 030/59, 030/80, 030/92, 031/10 o. çekilmiş bir resim 018/83 o.+ ydı 008/131 o.+ ydım 025/103 o.+ ykene 031/10	o. gelme 031/4
ordā : Orada. -1- o. 005/19	oriya : Oraya. -8- o. 007/98, 017/24, 020/19, 025/31, 025/65, 030/141, 030/145, 030/90
ordaki : Oradaki. -2- o. 005/29, 018/59	oriye : Oraya. -1- o. 020/8
ordaki : Oradaki. -5- o. 004/53, 006/5, 006/6, 009/83 o.+ lere 004/67	orkestıra : Orkestra. -1- o.+ ya 002/14
ordan : Ordan. -37- o. 004/107, 004/11, 004/116, 004/125, 004/161, 004/167, 004/49, 004/51, 005/27, 005/32, 009/19, 010/11, 012/35, 012/36, 012/40, 014/2, 014/3, 017/16, 023/10, 023/16, 023/72, 024/9, 025/19, 025/63, 025/72, 028/34, 030/119, 030/125, 030/130, 030/144, 030/68, 030/71, 030/80, 030/97, 031/14	orkestra : Orkestra. -2- o. 004/7 o.+ yla 002/17
	ormannık : Ormanlık. -1- o. 024/23
	orta : Orta. -5- o.+ daki 019/5, 019/7 o.+ sındayım 030/78 o.+ sını 019/5 o.+ ya 030/209
	ortanca : Ortanca. -1- o. 009/6
	ortancılı : Ortanca. -2- o.+ yım 030/76, 030/78

ortaokul : Ortaokul.	-1-	o.+ nan 008/37	
o.+ dan 002/12		o.+ tan 015/25	
		o.+ tur 004/170	
		o.+ u 008/37, 010/36	
oruç : Oruç.	-1-	o o.+ u 015/11	
o. 030/146		turp o.+ u 009/53	
osmaniye : Osmaniye (şehir adı).	-4-	otel : Otel.	-1-
o.+ de 025/22		o.+ imizi 004/82	
o.+ den 004/14		otoban : Otoban.	-1-
o.+ ye 016/56		o.+ ın 004/106	
o.+ ye 023/23		otobüs : Otobüs.	-3-
osmanlı : Osmanlı.	-7-	o. 004/51, 004/95	
o. 004/117, 004/118, 004/121,		o.+ nen 030/5	
004/135, 023/76		ottuz : Otuz.	-2-
o.+ da 004/116		o. 017/4	
o.+ daki 004/47		o. lira 025/104	
osmanlıca : Osmanlıca.	-1-	otur - : Oturmak.	-20-
o. 004/114		o. 023/44	
ot : Ot.	-29-	o.- ak 010/5	
o. 003/8, 004/171, 008/76,		o.- amıyor 004/130	
010/35, 015/8, 015/9, 015/10,		o.- du 004/65, 004/66	
015/19, 015/20, 015/21, 023/20,		o.- duğumuz 031/11	
023/25, 025/54, 025/56		o.- duğun 018/79	
yenecek o. 015/20		o.- duğ 031/9	
o.+ lar 004/169, 008/37, 012/21,		o.- dum mu 030/36	
012/43, 015/17		o.- muşlar 030/122	
o.+ ları 008/39, 009/54			

o.- sak 016/12
o.- ur 001/13
o.- urum 025/40
o.- uyodu 025/7
o.- uyolar 030/146
o.- uyom 025/92
o.- uyor 009/5, 028/45

otur - : Oturmak. -1-
o.- uyon 008/103

oturulabil - : Oturulabilmek. -1-
o.- ecek 031/11

otuttur - : Oturtturmak, oturtma işini
yaptırmak. -2-
o.- acağım 030/117
o.- mamış 023/17

otuz : Otuz. -9-
o. 004/8, 014/1, 017/4,
018/38, 018/97, 027/15, 030/212
o. üç 017/4
o. yıl öncesinin 018/32

oymak : Oymak. -1-
o.+ ık 023/11

oyna - : Oynamak. -7-
o.- r şey_eder 008/99
o.- yınca 030/30

o.- yodun 007/84
o.- yor şey_ediyoñ 008/97
o.- yorduğ 006/52
kumar o.- yordum 006/48
o.- yoruz 007/81

oynat - : Oynatmak. -1-
o.- ıyolar 006/51

oyun : Oyun. -3-
o. 007/81, 007/83
o.+ u 023/84

Ö/ö

ö©ren - : Öğrenmek. -1-
ö.- in 008/109

öbür : Öbür. -13-
ö. 004/106, 009/6, 009/23,
009/49, 012/33, 020/9, 020/11,
022/11, 023/26, 023/72
ö.+ lerini 015/12, 015/15, 015/16

öbürlü : Öbürü.? -2-
ö. 008/14

öbürü : Öbürü. -8-
ö. 002/8, 006/47, 008/20,
008/65, 013/3
ö.+ nü 016/2

ö.+ nün 006/47, 008/80	öğret - : Öğretmek. -6-
öğretmen : Öğretmen. -4-	ö.- irleşdi 008/16
ö. 017/11, 017/28, 017/29	ö.- iyordurdu 006/45
ö.+ lere 017/29	ö.- mediler 029/14
öğlen : Öğle. -1-	ö.- selerdi 029/15
ö.+ den sonra 001/2	ö.- ti 030/188
öğlen : Öğle. -9-	ö.- tim 028/24
ö. 002/26, 004/4, 009/77,	öğretim : Öğretim. -1-
009/78, 016/45, 016/48	ö. 018/98
ö.+ den sonra 014/15	öğretmen : Öğretmen. -13-
ö.+ e 007/82	ö. 002/6, 004/81, 006/37,
öğren - : Öğrenmek. -15-	007/73, 007/77, 007/80, 007/83,
ö.- di 022/5, 028/46	015/4, 016/46, 023/39, 023/40
ö.- dim 006/39, 030/4	ö.+ i 004/17, 023/42
ö.- diysem 006/39	öğretmen : Öğretmen. -10-
ö.- emiyom 006/51	ö. 006/38, 006/46, 006/47,
ö.- iyor 022/4, 028/47	008/111, 017/9, 017/33
ö.- mediler 029/13	ö.+ e 008/111
ö.- mek 006/51	ö.+ ler 008/108
ö.- mezler 008/123	ö.+ sin 017/29
giritçeyi ö.- miş bir adam 009/65	öğür : Öğür. -1-
ö.- miyor 028/42	ö.+ ler 019/3
ö.- sinler 008/108, 008/122	öküz : Öküz. -3-
öğren - : Öğrenmek. -1-	ö. 018/33
ö.- irlar 008/123	ö.+ ler 009/79
	ö.+ laren 009/77

öl - : Ölmek. -30-
ö.- dü 004/56, 006/43, 008/17,
014/20, 018/81, 022/9, 023/79,
025/116, 027/9, 030/176
ö.- düğünde 008/45
ö.- düler 014/33
ö.- ecekler 009/47
ö.- ecekti 014/17
ö.- eli 022/6
ö.- medi 023/35
ö.- müş 004/55, 004/57, 007/113,
007/128, 007/129, 007/99,
009/50,
009/81
ö.- önce 016/2
ö.- üñ 025/66
ö.- üyük 009/48
ö.- üyor 031/4

öldür - : Öldürmek. -9-
ö.- dü 026/17
ö.- düler 004/147, 023/78
ö.- ecez 018/70
ö.- sün 018/69
ö.- ürük 025/43
ö.- üyolar 025/13
ö.- üyollarmış 009/51, 009/83

öle : Öyle. -5-
ö. 007/105, 007/84, 008/123,

025/79
ö.+ sine 006/52

öle : Öyle. -2-
ö. 001/7, 002/32

ö'le : Öyle. -1-
ö. 025/117

ölü : Ölü. -2-
ö. 023/79, 028/6

ömür : Ömür. -1-
ö.+ ü boyunca 007/109

ön : Ön. -7-
ö.+ de 009/46
ö.+ deki 009/46
ö.+ ümde 025/98
ö.+ üme 030/209
ö.+ üne 010/29, 029/8

önce : Önce. -32-
ö. 002/14, 004/8, 004/113,
004/152, 004/25, 004/57,
004/85, 005/5, 007/19,
007/35, 007/52,
008/5, 008/132, 008/34, 008/98,
009/4, 012/17, 012/47, 013/5,
025/64, 027/9, 030/196
gelmeden ö. 009/14

ö. şe' yapıp 026/8 ö.+ den 013/19, 013/21, 013/23, 027/1, 029/4 ö.+ si 018/32 ö.+ sinden 004/97 otuz yıl ö.+ sinin 018/32		örneğin : Örneğin. -1- ö. 004/26
		ört - : Örtmek. -1- ö.- er 004/56
önemli : Önemli. -3- ö. 008/36, 018/50, 025/41		örül - : Örülme. -1- ö.- ürdü 008/57
ön : Ön. -1- ö.+ üne 025/7		örül - : Örülme. -1- ö.- üyoş 008/54
öp - : Öpmek. -2- ö.- er 008/21 ö.- meye 008/10		öte : Öte. -3- ö. 025/70, 025/71 ö.+ de 026/16
ör - : Örmek. -3- ö.- dük 026/14 ö.- düm 026/13		öteki : Öteki. -8- ö. 017/27, 017/32, 025/96, 030/131, 030/148, 030/150, 030/30 ö.+ ler 030/157
ör - : Örmek. -1- ö.- erdim 026/12		öyle : Öyle. -100- ö. 003/15, 004/127, 004/130, 004/137, 004/139, 004/140, 004/143, 004/31, 004/60, 004/89, 007/13, 007/140, 007/22, 007/30, 007/33, 007/35, 007/64, 008/105, 008/111, 008/30, 008/67, 008/86, 008/90,
ören - : Öğrenmek. -1- ö.- sinler 008/109		
örgü : Örgü. -3- ö. 026/12, 026/13 ö.+ leri 026/13		

008/94, 008/95, 009/43, 009/83,
010/25, 010/27, 010/28, 010/33,
012/5, 012/26, 012/31, 012/36,
012/42, 012/48, 013/5, 013/8,
013/15, 014/20, 015/23, 015/28,
015/30, 016/2, 016/5, 016/17,
016/24, 016/28, 017/1, 017/5,
017/9, 017/37, 018/4, 018/16,
018/30, 018/39, 018/40, 018/51,
018/62, 018/67, 018/79, 020/5,
022/3, 022/8, 022/15, 023/10,
024/7, 024/21, 025/39, 025/41,
026/10, 027/4, 027/14, 028/24,
030/116, 030/146, 030/157,
030/16, 030/188, 030/221,
030/29, 030/50,
030/79, 030/88, 030/94, 031/15
ö. bi şe' 016/21
ö. şey_edin 008/64
ö.+ ydi 004/2, 007/38, 008/3,
009/22, 009/36
ö.+ ydiler 030/184
ö.+ yim 030/190

öyle : Öyle. -2-
ö. 007/111, 025/54

öz : Öz. -1-
ö. 025/30

özel : Özel. -1-
ö. 029/5

özer : Özer. (kişinin soyadı) -1-
hasan ö. 030/138

özü : Özü. -1-
ö. 021/5

özür : Özür. -2-
ö. diledi 030/166
ö. dilediler 030/167

P

pac : PAC, İskenderun'da bir durak. -1-
p.+ a 030/206

padişah : Padişah. -1-
p. 006/3

paha : Paha. -1-
p.+ da 024/10

pahalı : Pahalı. -1-
p. 004/35

pağla : Bakla. -1-
p. 012/13

paķmaya : Pakmaya. -2-

p. 008/28

p.+ dan 027/4

p.+ sını 007/104, 030/151

p.+ sıynan 005/3, 008/10

p.+ ya 006/52

p.+ yı 006/56, 007/93

pamuķ : Pamuk. -5-

p. 007/38, 009/14, 013/20

p.+ a 007/36

p.+ un 009/16

pāra : Para. -1-

p. 025/102

pancar : Pancar. -3-

p. 012/27, 023/26

p.+ ı 012/27

parça : Parça. -6-

p. 027/3

p.+ ları 007/24

p.+ sını 008/42

p.+ yı 007/24, 007/25, 007/26

papules : Yabani bezelye. -2-

p. 013/22

parçala - : Parçalamak. -1-

p.- mışlar 018/69

para : Para. -37-

p. 004/131, 004/133, 004/134,

004/135, 004/94, 006/53,

007/105, 007/135, 009/17,

025/106, 025/42,

025/43, 025/81, 025/89,

030/197, 030/216

p. etmemesi 024/2

p. oldu mu 025/42

p. vermek 006/53

p.+ ları 025/99

p.+ m 004/151, 025/41

p.+ mız 004/89, 007/137,

030/217

p.+ sı 004/95, 025/92

parlak : Parlak. -2-

p. 001/10, 008/6

parmaķ : Parmak. -5-

p.+ ı 008/76, 008/81

p.+ ına 008/81

p.+ ını 007/75

parōla : Parola. -1-

p.+ yı 008/73

parti : Parti. -2-

p. şe' _ yapıyor 025/107, 025/109

partili : Partili. -1-
halk p. 025/109

pasaport : Pasaport. -1-
p.+ u 004/83

pash : Paslı. -1-
p. 030/203

paşa : Paşa. -1-
p.+ sin 023/81

pat : "çat pat" İkileme. -1-
çat p. 010/43

patatis : Patates. -2-
p. 013/10, 013/12

patenaj : Patinaj. -1-
p. ediyoruz 005/22

patetes : Patates. -1-
p. 007/38

patotes : Patates. -1-
p. 007/35

patla - : Patlamak. -1-
p.- dık 025/49

pathican : Patlıcan. -3-
p. 013/15, 018/23, 023/37

pay : Pay. -1-
p.+ ını 015/36

payas : Hatay'ın Payas ilçesi. -5-

p. idi 006/14

p. kalesi 006/14

p.+ a 004/9

p.+ tan 028/11, 030/129

paylaş - : Paylaşmak. -2-
p.- amıyor 007/131, 028/18

pazar : Pazar. -3-
p. 002/16, 009/66, 026/9

pek : Pek. -3-
p. 002/22, 004/171, 007/31

pekmez : Pekmez. -1-
p. 014/38

pembe : Pembe. -1-
p. 009/35

pencere : Pencere. -1-
p.+ yi 007/21

pervola : Girit'te bir köy. -1-
p. köyü 004/157

peynir : Peynir. -4-
p.+ i 014/8
bazıların p.+ i 014/11
p.+ im 014/11
p.+ imi 014/9

pırasa : Pırasa. -1-
p.+ ynan 025/54

piroğram : Program. -1-
p. 023/59

pide : Pide. -2-
p. 028/25, 028/26

pilav : Pilav. -6-
p. 010/26, 018/23
p.+ ı 008/60
bulğur p.+ ı 023/27
pirinç p.+ ı 018/24
p.+ ları 018/46

pileli : Pilise, pilili. -1-
p. 008/5

piriçlik : Hatay'ın Arsuz ilçesinin
Pirinçlik Mahallesi. -1-
p. köyü 030/103

pirinç : Pirinç. -3-
p. 009/15, 009/16
p. pilavı 018/23

pirinçli : Hatay'ın Arsuz ilçesinin
Pirinçlik Mahallesi. -1-
p. 006/10

pirinçlik : Hatay'ın Arsuz ilçesinin
Pirinçlik Mahallesi. -4-
p. 023/15, 030/6
p.+ inç 030/96
p.+ ten 030/113

pirinşlik : Hatay'ın Arsuz ilçesinin
Pirinçlik Mahallesi. -1-
p. 030/113

pirket : Briket, tuğla biçimli yapı
malzemesi. -1-
p. 008/53

pisşolojik : Psikolojik. -1-
p. 028/1

pislik : Pislik. -1-
p.+ ini 030/117

pist : Pist. -1-
p.+ i 025/118

piş - : Pişmek.	-8-	pkk : Pkk.	-1-
p.- erken 025/55		p. 023/84	
p.- iyor 013/8		polis : Polis.	-4-
p.- mez 012/10, 012/12		p. 025/22, 028/37	
p.- miyor 008/87, 015/15, 015/16		p. emmi 030/215, 030/218	
p.- tiyse 012/19		portakal : Portakal.	-5-
pişir - : Pişirmek.	-16-	p. 005/17, 009/15, 010/29,	
p.- emiyom 008/87		020/14, 022/17	
p.- iller 010/25, 028/40		posta : Posta.	-1-
p.- illerdî 001/13		üç p. 028/36	
p.- iyok 010/37		poşet : Poşet.	-2-
p.- iyollardı 003/10		p.+ in 010/32	
p.- iyon 014/40		p.+ te 010/33	
p.- iyoñ 008/33		pul : Pul.	-1-
p.- iyor 008/84		p. biberini 015/22	
p.- iyordun 008/36		R/ř	
p.- iyorlar 014/37		rado : Radyo.	-1-
p.- iyoruz 012/23		r. 008/95	
p.- me 028/7		şado : Radyo.	-1-
p.- miş 016/44, 016/45		ř. 008/8	
p.- miyor 008/84		rahat : Rahat.	-6-
pişir - : Pişirmek.	-3-	r. 004/81, 008/67, 020/9,	
p.- iyor 008/85			
p.- miyoş 008/84			
piyade : Piyade.	-1-		
p. 008/70			

025/41, 029/15		razi : Razi.	-2-
		r. 018/12	
rahatsız : Rahatsız.	-1-	r.+ yım 030/211	
r. etmem 025/40			
		reiscumhur : Reiscumhur.	-1-
rahatsızlan - : Rahatsızlanmak.	-1-	r.+ u 006/13	
r.- dı 015/3			
		renk : Renk.	-1-
rahmet : Rahmet.	-1-	r.+ ini 007/56	
allah r. eylesin 018/2			
		resim : Resim.	-4-
rahmetli : Rahmetli.	-1-	r. 004/73, 012/42	
r. 014/4		orda çekilmiş bir r. 018/83	
		r.+ i 018/82	
rahmetlik : Rahmetlik.	-19-		
r. 007/113, 010/7, 010/21,		reyhan : Reyhan.	-1-
010/23, 015/2, 015/35, 016/34,		r. 008/102	
016/42, 016/43, 018/75, 023/82,			
024/26, 025/33, 030/119,		rezil : Rezil.	-2-
030/176, 030/186		r. 007/29	
rahmettik : Rahmetlik.	-1-	rezillik : Rezillik.	-4-
r. 023/52		r. 014/2, 014/5, 014/7	
		r.+ i 014/7	
ramazan : Ramazan.	-1-		
r.+ da 030/149		şezillik : Rezillik.	-1-
		ř. 014/7	
ramazanlık : Ramazanlık.	-1-		
r. 030/142		rodiçez : Hindiba.	-1-
		r. 008/37	

röportaj : Röportaj. -2-

r. 021/7, 024/8

ruçelen : Bir çeşme adı. -1-

r. çeşmesi 004/64

rum : Rum. -13-

r. 009/69, 016/30, 021/6,

023/58

r.+ lar 006/4, 009/73, 009/87

r.+ ların 020/20

r.+ larnan 018/59

r.+ rarı 006/5

r.+ rari 006/5

rumca : Rumca. -2-

r. 024/16, 024/18

ruves : Eşek turpu, bir bitki türü. -1-

r. 009/52

rüştü : Rüştü. (kişi adı) -1-

r. erdelhun 020/18

S

saat : Saat. -6-

s. 002/16, 002/20, 007/30,

014/18, 014/24, 027/13

sabah : Sabah. -8-

s. namazı 025/39

s. oldu muydu 001/12

s.+ a 001/11

s.+ a kadar 012/5, 012/8, 018/34,
018/79

s.+ ı 004/40

sabāh : sabah -1-

s.+ a 001/1

sabahleyin : zarf -1-

s. 001/2

saç : Sac. -1-

s.+ da 025/59

saç : Sac. -4-

s.+ a 008/35

s.+ ın üstüne 008/33

s.+ ta 008/32, 025/70

sade : Sade. -3-

s. 022/8, 030/33, 030/79

sadece : Sadece. -13-

s. 004/136, 008/34, 009/20,

011/5, 015/15, 015/16, 015/38,

021/1, 024/17, 030/133, 030/36,

030/69, 030/83

sadık : Sadık (kişi adı). -7-
s. 012/39, 016/57
s. abi 011/7, 012/34, 012/44
s. abiden 012/39
s.+ ı 012/37

safsata : Safsata. -1-
s. 001/11

sağ : Yön -4-
s.+ a 016/47
s.+ a sola 010/15
s.+ dan soldan 002/25
kapının hep s.+ ına soluna
009/12

sağ : Sağlam, esen -4-
s. 013/11, 023/34, 030/26
s.+ ken 007/135

sağ : "sağa sola" . -1-
s.+ a sola 010/16

sağ : Siyasi görüş -2-
s. 023/81
s. sol meselesi 023/83

sağla - : Sağlamak. -1-
s.- mışız 016/27

sağlam : Sağlam. -6-
s. 004/159, 004/44, 025/29,
028/12, 029/3

sağlık : Sağlık. -1-
s. 015/8

saha : Saha. -1-
s.+ da 030/198

sahar : Zahir. -1-
s. 017/41

sahil : Sahil. -3-
s. 023/18
s.+ inde 006/8
s.+ lerine 006/8

sahip : Sahip. -6-
s. 016/14, 016/16
s.+ i 016/54, 018/96
s.+ ine 002/29
s.+ inin 004/31

sahipli : Sahipli. -1-
s. 004/72

sakat : Sakat. -1-
s. 004/42

sakla - : Saklamak. -4-

s.- madım 009/3

s.- mam 009/2

s.- yım 009/3

s.- yok 012/42

saklan - : Saklanmak. -4-

s.- ağını 009/76

s.- in 009/74

s.- ıyollarım 009/75

s.- ıyordum 009/26

salamura : Salamura. -1-

s. 007/44

salata : Salata. -3-

s. 015/22, 015/23, 018/24

salçalı : Salçalı. -2-

s. 012/20, 012/21

salla - : Vurmak, atmak -1-

füze s.- mış 023/79

salon : Salon. -2-

s.+ u 005/14

s.+ unda 018/20

salôn : Salon. -2-

s. 017/22

saltanat : Saltanat. -1-

s. şe'olunca 018/88

saman : Saman. -2-

s. 008/57, 008/59

samimi : Samimi. -1-

s.+ ydim 018/9

sana : Sana. -6-

s. 004/148, 007/117, 007/74,
030/102, 030/151, 030/82

sanayi : Sanayi. -1-

s.+ de 030/217

sandalye : Sandalye. -2-

s.+ de 008/103, 030/33

sandık : Sandık. -8-

s. 003/16, 004/2, 004/5,
008/9

s.+ ı 004/1, 008/11

s.+ in 008/11

s.+ larını 004/1

sanki : Sanki. -3-

s. 002/22, 012/36, 030/57

sağa : Sana. -7-
s. 005/31, 006/30, 025/11,
025/62, 030/159, 030/176,
030/214

saral - : Sararmak. -1-
s.- di 006/27

sarhoş : Sarhoş. -1-
s. 003/14

sarıkamış : Sarıkamış. -1-
s.+ a 004/44

sarıl - : Sarılmak. -1-
s.- dı 030/158

sarımazı : Adana'nın Ceyhan ilçesinin
Sarımazı Mahallesi. -6-
s. 025/37, 025/50, 025/71,
025/74
s.+ da 030/74
s.+ nın 004/10

sarımazılı : Adana'nın Ceyhan ilçesinin
Sarımazı Mahallesi sakinleri. -1-
s. 025/48

sark - : Sarkmak. -1-
s.- ıyor 016/50

sarma : Sarma. -4-
s. 008/13, 013/13
s.+ sını 013/13

saş : Sac. -1-
s.+ ta 014/37

sat - : Satmak. -16-
s.- an 007/41
s.- anlar 007/42
s.- ar 010/33
s.- ardım 014/8, 014/9
s.- ip 007/95
s.- ıyo 007/43
s.- ıyodu 027/7
s.- ıyók 025/57
s.- ıyor 005/30, 010/32, 025/2,
025/78
s.- ıyordu 027/6, 027/7

satıl - : Satılmak. -1-
s.- ıyor 009/38

satın : Satın. -3-
s. 028/17
s. alıyom 025/68
s. alıyoruz 022/10

savaş : Savaş. -4-
s.+ a 004/44
kurtuluş s.+ ında 007/85

s.+ ta 007/84			
s.+ tan yeni çıkmış bir ülke		sebep : Sebep.	-1-
007/96		s.+ ini 024/19	
savun - : Savunmak.	-1-	seç - : Seçmek.	-1-
s.- uyllardı 023/77		s.- ellerdi 008/111	
savur - : Savurmak.	-1-	sefer : Sefer.	-9-
s.- urlardı 030/180		s. 005/21, 006/28, 018/64,	
saye : Saye.	-1-	018/91, 030/25, 030/27, 030/29,	
s.+ sinde 030/52		030/30, 030/31	
sayfa : Sayfa.	-1-	seferberlik : Seferberlik.	-2-
s.+ mız 004/47		s. 004/42, 004/43	
sayğı : Sayğı.	-3-	seferbirlik : Seferberlik.	-1-
s. 007/126, 007/137, 009/28		s. 028/6	
sayğısızlık : Sayğısızlık.	-2-	sekiz : Sekiz.	-18-
s. 007/130, 007/134		s. 006/16, 006/24, 007/114,	
sayı : Sayı.	-1-	007/67, 007/70, 008/42, 009/1,	
s. 023/60		009/58, 014/16, 015/41, 023/66,	
sayıl - : Sayılmak.	-2-	023/68, 025/24, 030/85, 030/93,	
s.- dığı 007/71		030/94	
s.- ır 020/4		sekizer : Sekizer.	-1-
sayman : Sayman.	-1-	s. 007/67	
s.+ ım 004/46		sekizinci : Sekizinci.	-2-
		s. 004/84	

seksen : Seksen. -8-
s. 004/54, 020/22, 023/79,
030/74
s. iki 025/45
s. üç 025/45
s.+ e 030/72

seksen : 1980. -1-
s.+ in 023/81

sel : Sel. -1-
s. mel 019/6

sele : Sele. -6-
s. 007/45, 007/52, 007/61,
007/62
s.+ ye 007/51

sen : Sen. -61-
s. 004/148, 004/153, 005/31,
006/33, 007/106, 007/28,
007/93, 007/94, 010/11, 010/13,
010/14, 010/16, 016/15, 016/40,
017/29, 017/35, 017/40, 023/29,
023/34, 023/38, 025/112,
025/44, 025/53, 025/84,
028/20, 028/27, 030/151,
030/155, 030/161, 030/163,
030/167, 030/180, 030/202,
030/211, 030/47, 030/52,
030/60, 030/63, 030/65, 031/6,

031/9
s.+ den 012/34
s.+ i 007/117, 007/119, 007/122,
007/123, 017/21, 025/121,
025/43, 030/214, 030/220,
030/61, 030/62
s.+ in 008/93, 009/62, 010/10,
017/28
s.+ in 004/86, 006/24, 023/64,
028/21

sene : Sene. -57-
s. 004/37, 004/38, 006/24,
007/8, 007/136, 007/14, 007/16,
008/121, 008/70, 008/78,
008/84, 009/4, 009/24,
009/55, 012/13,
012/14, 013/4, 013/9, 013/10,
014/19, 017/6, 017/7, 018/81,
022/6, 023/34, 023/38, 025/19,
025/64, 025/76, 028/10, 028/35,
030/9, 030/24, 030/49
geçen s. 004/52, 004/79,
004/94, 012/33, 012/37,
013/12, 030/19
s.+ de 016/32, 028/29
s.+ den 006/54
geçen s.+ den beri 030/32
iki s.+ den beri 030/32
s.+ ni 023/8
s.+ si 007/8

s.+ ye 006/54, 013/11		s.+ ini 009/82	
s.+ yi 002/7, 025/20			
senelik : Senelik.	-2-	seslen - : Seslenmek.	-1-
s. 006/54, 025/12		s.- miyor 029/6	
ser - : Sermek.	-1-	sesten - : Seslenmek.	-2-
s.- iyon 008/33		s.- miyo 028/18	
		s.- miyom 030/153	
sera : Sera.	-1-	sev - : Sevmek.	-13-
s. 010/31		s.- diğı 004/170	
serbes : Serbest bölge.	-1-	s.- diğim 008/60	
s. köyde 015/36		s.- en 020/5	
serin : Serin.	-2-	s.- erdi 025/88	
s. 020/13		s.- erdi 008/63	
s.+ di 004/129		s.- erdik 008/37	
sert : Sert.	-1-	s.- erek 002/12	
s.+ mişler 030/124		s.- iyok 016/4	
servis : Servis.	-6-	s.- medigim 025/107	
s. 025/97		s.- medim 025/107	
s.+ e 025/91, 025/96		s.- mēm 003/12	
s.+ i 030/194		s.- mezdi 030/187	
s.+ ini 030/10		s.- miyom 008/27	
s.+ leri 030/6		sevgi : Sevgi. (kişi adı)	-1-
ses : Ses.	-2-	s. 008/22	
s.+ im 004/36		sevin - : Sevinmek.	-1-
		s.- irdik 012/5	

sevinç : Sevinç. -1-
s. 012/4

seyret - : Seyretmek. -3-
s.- iyom 025/12, 029/10
s.- tiñ mi 028/27

sıcak : Sıcak. -2-
s. 010/33
s.+ ta 018/72

sıdıka : Sıdıka (kişi adı). -3-
s. 014/32, 015/38

sıhhat : Sıhhat. -1-
s. 023/61

sıhhiye : Sıhhiye. -2-
s. 007/112, 007/115

sık : Sık. -2-
sık s. 007/35
s. sık 007/35

sık - : Silahla ateş etmek -1-
s.- tı 023/83

sık - : Sıkamak. -1-
s.- ardı 030/181

sıkıl - : Sıkılmak. -2-
s.- an 023/45
s.- ık 025/51

sıkıntı : Sıkıntı. -8-
s. 004/34, 005/23, 007/96,
030/59
s.+ lar 023/52
s.+ m 018/93
s.+ mız 004/24, 030/37

sıkıntılı : Sıkıntılı. -1-
s. 004/14

sıkışık : Sıkışık. -1-
s.+ tı 012/9

sıkıştır - : Sıkıştırmak. -1-
s.- ınca 023/74

sıkma : Sıkma. -1-
s. 025/69

sınıf : Sınıf. -3-
s. 007/6
s.+ a 006/37, 006/38

sınıkçılık : Kırıkçılık. -1-
s. 023/4

sınır : Sınır. -4-

s. 004/9, 016/56

s.+ ı 004/9

s.+ ız 016/55

sinir : Sinir. -1-

s.+ inden 016/41

sínir : Sınır -1-

s.+ imiz 006/18

sıra : Sıra. -12-

s. 004/120, 004/122, 004/128,

007/34, 009/59, 019/1, 021/2

s.+ da 018/98

s.+ ylan 010/24

s.+ ynan 008/126, 008/129

siğir : Sinir. -2-

s.+ imden 025/50

s.+ nen 025/46

sırt : Sırt. -4-

s. 009/42

s.+ imda 030/61, 030/62

s.+ ını 023/49

siğirli : Sinirli. -1-

s. 025/47

sipa : Bir yemek çeşidi. -1-

s. 028/40

sigortalı : Sigortalı. -1-

s. 005/3

sivrisinek : Sivrisinek. -2-

s. 023/32, 030/98

silah : Silah. -6-

s. 008/72, 008/73, 023/83

s.+ ı 023/76, 030/161

s.+ nan 023/76

siyah : Siyah. -5-

s. 004/56, 007/44, 007/61

s.+ a 004/56

s.+ lara 004/55

silahlı : Silahlı. -1-

s. 024/3

siz : Siz. -27-

s. 009/26, 011/6, 016/9,

016/19, 022/17, 030/117

s.+ de 008/38

s.+ den 030/165

s.+ den yırak 030/18

s.+ e 004/152, 016/23, 016/24,

silahsız : Silahsız. -1-

s. 008/71

021/7, 024/7, 024/19, 030/166 s.+ i 011/6, 011/7, 018/8, 018/10, 018/70 s.+ in 004/157, 004/59, 004/74, 009/74, 018/47 s.+ inle 007/101	soğ - : Koymak -1- s.- tum 025/104
soğan : Soğan. -1- s.+ a 007/35	sol : Yön -4- s.+ a 016/47 sağa s.+ a 010/15 sağdan s.+ dan 002/25 kapının hep sağına s.+ una 009/12
soğra : Sonra. -1- s. 025/78	sol : rastgele yerlere veya kişilere -1- sağa s.+ a 010/16
soba : Soba. -2- s.+ s1 008/83 s.+ y1 025/40	sol : Siyasi görüş -2- s. 023/81 sağ s. meselesi 023/83
sofra : Sofra. -7- s. 004/138, 016/48 s.+ s1 004/141 s.+ y1 004/138, 004/141	somun : Somun. -2- s. 022/8, 025/59
soğan : Soğan. -1- s. 013/20	son : Son. -10- s. 002/3, 002/13, 007/6, 007/8, 007/61, 016/36, 024/17 s.+ a eriyor 026/9 s.+ una 031/10 s.+ unda 030/172
soğuk : Soğuk. -2- s. 007/22, 025/30	sonra : Sonra. -124- s. 001/4, 004/131, 004/37, 004/50, 005/9, 006/16, 006/26, 007/123, 007/14, 007/27,
sohbet : Sohbet. -1- s. ettik 004/53	

007/31, 007/53, 007/54,
007/96, 007/98,
008/11, 008/128, 008/43,
008/48, 009/20, 009/33, 010/3,
010/4, 010/6, 010/21, 012/41,
013/5, 013/6, 013/7, 013/8,
013/14, 014/13, 015/6, 015/7,
018/86, 018/87, 020/22,
022/17, 024/28, 025/112,
025/16, 025/81, 030/18,
030/192
bundan s. 007/29, 018/55,
030/42
bunnan s. 030/14
dedikten s. 004/163
geldikten s. 031/5
gittikten s. 007/120, 008/133
ondan s. 004/109, 004/153,
004/39, 005/6, 007/58, 008/8,
008/106, 008/13, 008/28,
008/33, 008/35, 008/47,
008/52, 008/58, 008/93,
009/10, 009/11, 009/14, 009/33,
010/16, 010/33, 012/19, 015/2,
015/3, 015/6, 015/9, 015/11,
015/12, 015/27, 018/50, 018/66,
018/73, 024/5, 027/14, 030/1
onnan s. 006/3, 006/11, 009/17,
009/63, 018/35, 018/87, 018/88,
022/12, 030/4, 030/5, 030/6,
030/8, 030/9, 030/17, 030/39

öğlenden s. 001/2, 014/15
vazgeçtikten s. 004/163
yetiştikten s. 030/93
s.+ dan 004/135, 008/7, 009/32,
013/23, 019/11, 019/12, 023/29,
030/16, 030/185, 030/70
s.+ dan yapılma 019/8
s.+ sı 007/10
bunnan s.+ sı 007/9
s.+ ya 030/70

sonrā : Sonra. -1-
s. 001/3

sonraki : Sonraki. -3-
s. 006/7, 006/41
s. şeyde 006/41

sonuç : Sonuç. -3-
s.+ ta 004/166, 009/84, 030/43

sonra : Sonra. -1-
s. 025/110

sor - : Sormak. -17-
s. 025/62
s.- acağ 005/21
s.- ardım 029/14
s.- duğ 029/14
s.- dular 010/19, 026/5, 026/6
s.- dum 004/67

s.- duş mu 023/1	soyadı : Soyadı.	-1-
s.- ma 006/30, 007/77, 023/7	s.+ m 012/1	
s.- madın 006/33		
s.- madınız 006/35	soyağacı : Soyağacı.	-1-
s.- mam 023/42	s. 009/56	
s.- muştı 011/7		
s.- ucuş 023/1	soyisim : Soyisim.	-1-
	s. 012/2	
sora : Sonra.	-2-	
s. 025/106, 025/115	sök - : Sökmek.	-6-
	s.- erler 018/34	
sōra : Sonra.	-14-	
s. 002/27, 013/18, 014/14,	s.- tü 030/109	
014/18, 014/22, 014/26, 014/37,	s.- tüler 030/109, 030/93	
014/40, 025/55, 025/90, 031/4	s.- üp 012/27	
géttikten s. 025/90	sökmen : Sökmen (kişinin soyismi).	-1-
onnan s. 006/15	tayfur s. 006/14	
sorra : Sonra.	-2-	
s. 014/18	sökül - : Sökülmek.	-1-
s.+ lardan 025/102	s.- ecek 020/12	
sorul - : Sorulmak.	-1-	
s.- madı 008/2	söyle - : Söylemek.	-37-
sorun : Sorun.	-4-	
s. 017/26, 023/43, 030/35	s.- ciş 025/47	
	s.- di 004/154, 025/83	
	s.- diş 025/79	
	s.- medim 018/9, 030/40	
	s.- mesi 025/53	
	s.- miş 009/83	
soy : Soy.	-1-	
s. 030/132	s.- r 024/14, 029/16, 030/47	
	s.- rik 017/41	
	s.- seler 030/55	

s.- yen 009/49

o s.- yen 009/49

s.- yim 018/21, 024/19

efendime s.- yim 018/20, 018/37

s.- yin 004/134

s.- yo 007/118

s.- yok 008/101

s.- yolar 030/137

s.- yollar 010/43

s.- yom 012/7

s.- yóm 025/115

s.- yon 008/106, 008/98, 008/99

s.- yör 025/83

s.- yordu 004/159

s.- yördü 025/16

s.- yorum 007/51, 009/2, 024/9,
030/67

s.- yoruz 010/25

söylenebil - : Söylenebilmek.

-1-

s.- iyör 002/32

söz : Söz.

-1-

s. 004/1

ssk : SSK.

-1-

s.+ dan 003/1

standart : Standart.

-2-

s. 019/10

s.+ ları 018/1

su : Su.

-34-

s. 004/11, 004/14, 004/24,

004/64, 004/65, 012/46, 023/60,

025/112, 025/65, 030/101,

030/102, 030/118, 030/123,

030/144, 030/149, 030/191

s.+ da 015/31

s.+ lar 030/120

s.+ ya 007/58, 025/65

s.+ yle 014/29

s.+ ynan 008/47

s.+ yu 004/10, 004/11, 012/17,

030/108

içme s.+ yu 004/10

s.+ yumuz 002/4, 004/23

içme s.+ yumuz 004/13

s.+ yunu 007/52, 030/117

s.+ yun 030/116

subay : Subay.

-5-

s.+ lar 025/118, 025/90, 025/96

s.+ lara 025/111

s.+ ların 025/97

subaylık : Subaylık.

-2-

s.+ ı 020/16

s.+ ımı 020/15

suç : Suç. -6-

s. 007/77, 007/84, 029/14

s.+ u 030/148, 030/150, 030/151

suriyeli : Suriyeli. -1-

s. 004/80

suçlu : Suçlu. -2-

s.+ sun 007/77, 007/78

sus - : Susmak. -2-

s.- muyordu 016/40

s.- muyormuş 016/34

sūd : Süt. -1-

s.+ ünü 014/5

sūy : Su. -1-

s. 025/56

sulama : Sulama. -1-

s. 008/36

sūd : Süt. -1-

s.+ ü 014/6

sultan : Sultan. -8-

s. 006/1, 006/2, 019/1,

019/5, 019/8, 021/1, 031/11

s.+ ları 018/84

sülale : Sülale. -2-

s. 006/47

s.+ de 023/3

sulu : Sulu. -3-

s. 015/14

sulu s. 014/37

s. sulu 014/37

sülayle : Sülale. -2-

s.+ yi 004/61, 004/62

sunā : Suna. (kişi adı) -1-

s.+ m 010/20

sünni : Sünni. -2-

s. 009/31

s.+ si 009/26

sunā : Suna. (kişi adı) -4-

s. 010/21, 010/22

süpür - : Süpürmek. -2-

s.- mesini 028/24

s.- üyok 029/9

sunni : Sünni. -2-

s. 010/14

süpürge : Süpürge. -1-

s.+ si 028/26

sür - : Sürmek. -4-

s.- ecek 018/65

s.- üyodu 023/45

s.- üyordu 002/15

s.- üyormuş 009/77

süz - : Süzmek. -2-

s.- üyorsun 012/20

s.- üyoruz 007/53

Ş

süş - : Sürmek. -2-

s.- er 009/12, 009/13

şaka : Şaka. -2-

ş. 016/5

ş.+ la 025/26

sürekli : Sürekli. -5-

s. 007/33, 015/9, 015/21,
027/2

şalvar : Şalvar. -1-

ş.+ ını 008/105

sürt - : Sürtmek. -1-

s.- üp 019/6

şam : Şam. -7-

ş.+ a 005/26, 005/28

ş.+ da 005/25, 006/8

ş.+ dan 005/26, 005/29

sürü : Sürü. -4-

s. 010/10, 018/93, 028/21,
030/166

şans : Şans. -3-

ş.+ a 030/20

ş.+ ımıza 018/94

ş.+ ına 008/107

sürül - : Sürülmek. -1-

s.- meye 018/65

süsle - : Süslemek. -2-

s.- yollar 008/94, 008/96

şa'p - : Şey yapmak. -6-

ş.- ıyolardı 015/29

ş.- ıyordu 028/43

ş.- ıyorlardı 015/31

ş.- ıyoruz 015/8, 015/23

süt : Süt. -6-

s. 014/3, 015/33, 018/6

s.+ le 015/31

s.+ ü 015/31

şart : Şart.

-4-

ş. koşuyollar 005/11
ş.+ lar 004/104, 024/1
şu anki ş.+ larla 024/21

şe' : Şey.

-20-

ş. 008/125, 008/96, 009/43,
014/20, 025/95, 030/118,
030/159,
030/188, 030/62
bi ş. 002/26, 008/124, 008/95,
014/19, 025/95
öyle bi ş. 016/21
şöyle bi ş. 024/15
bi ş. şe' yaptım 025/6
bi ş.+ den 023/48
ş.+ m 014/23
ş.+ si 018/52

şe' ol - : Şey olmak.

-2-

saltanat ş.- unca 018/89
bazen ş.- ur 030/177

şe' yap - : Şey yapmak.

-28-

git ş. 005/32
konuşur ş.- ardık 030/178
önce ş.- ıp 026/8
mahiyetinde ş.- ıyor 002/28
parti ş.- ıyor 025/108, 025/109
gençken ş.- ıyordum 009/38
çekinmeden ş.- ıyorum 016/6

olarak ş.- ıyoruz 007/62
falan ş.- mak 020/20
başladılar ş.- maya 030/159
harama ş.- mayız 016/30
bıçağı ş.- mış 016/37
nispeten ş.- mış 002/21
fazla ş.- mıyor 002/22
tenesini ş.- sı 030/183
orayı ş.- tı 020/11
zeytine ş.- tı 007/40
tabi ş.- tık 026/7
burda ş.- tılar 006/4
de ş.- tılar 025/101
islamiyeti ş.- tılar 018/18
tarafı ş.- tılar 020/11
zamanında ş.- tılar 006/12
bakmakla ş.- tım 015/3
bi şe' ş.- tım 025/6
onu ş.- tım 020/13
şöle ş.- tım 025/93

şe'ap - : Şey yapmak.

-1-

ş.- arlardı 007/79

şehir : Şehir.

-2-

ş. 017/16
ş.+ den 007/110

şehirli : Şehirli.

-2-

ş. 007/110
ş.+ yim 009/36

şehit : Şehit. -2-

ş. 007/87, 028/5

şeker : Şeker. -9-

ş. 009/15, 009/16, 013/6,

023/21, 023/34, 023/54

kağıtlı ş. 009/17

ş.+ den 023/35

bayram ş.+ leri 009/15

šekeř : Şeker. -1-

ş.+ i 006/55

şekil : Şekil. -13-

ş. 012/41

ş.+ de 004/125, 004/128,

004/154,

004/60, 004/88, 004/98, 007/25,

021/2, 024/24

o ş.+ de 004/107, 004/144

ş.+ inde 007/79

şevkedibostan : Şevketibostan. -1-

ş. 003/8

şevketibostan : Şevketibostan. -5-

ş. 015/9, 015/13

ş.+ a 008/38

ş.+ ı 012/21

ş.+ nan 012/22

şey : Şey. -216-

ş. 002/30, 002/31, 003/17,

004/6, 004/146, 004/151,

004/29, 004/77, 005/2,

005/30, 006/6, 006/10,

006/12, 006/13, 006/16,

006/17, 007/117, 007/13,

007/44, 007/64, 007/73, 007/85,

007/99, 008/101, 008/102,

008/106, 008/11, 008/120,

008/39, 008/58, 008/59,

008/70, 008/95, 009/14, 009/79,

010/3, 010/38, 012/41, 013/5,

013/21, 014/10, 014/13, 014/14,

014/17, 015/34, 016/9, 016/28,

016/43, 016/48, 017/15, 017/31,

018/15, 018/25, 018/30, 018/64,

018/70, 018/80, 018/88, 019/3,

019/6, 020/15, 020/17, 020/23,

024/29, 025/103, 025/68,

025/70, 027/9, 028/1, 028/3,

028/9, 028/20, 029/5, 029/6,

029/9, 030/5, 030/121, 030/123,

030/133, 030/149, 030/157,

030/177, 030/18, 030/192,

030/195, 030/20, 030/23,

030/88

bi ş. 006/10, 007/100, 007/101,

007/31, 018/67, 024/26, 031/4

hiçbi ş. 007/32

ş. etmişse 020/7
ş.+ de 004/55, 004/63, 004/91,
006/24, 006/37, 007/8, 007/115,
008/127, 013/3, 013/24, 018/29,
028/6, 028/22, 030/26
sonraki ş.+ de 006/41
ş.+ den 003/9, 006/1, 010/35,
012/42, 016/18, 018/95, 028/2
ş.+ den dolayı 024/2
ş.+ deydi 004/79
ş.+ dir 004/170, 007/65
ş.+ e 002/14, 007/129, 007/86,
008/18, 014/22, 016/56, 017/13,
020/16, 028/35
ş.+ i 004/102, 004/170, 004/171,
004/34, 007/36, 007/78, 007/91,
008/61, 015/29, 016/11, 018/54,
018/57, 018/78, 018/81, 023/3,
024/13, 025/9, 025/91, 025/94,
028/46, 030/120, 030/147
o ş.+ i 013/8
ş.+ im 014/23, 030/35
ş.+ imiz 004/101, 016/23, 024/16
ş.+ imizi 004/82
ş.+ in 007/37, 007/66, 009/34,
014/17, 018/93
yapacak bir ş.+ in 007/65
ş.+ inde 002/32, 025/48, 030/99
ş.+ inden 012/38
ş.+ ine 028/2
ş.+ ini 004/151, 012/46, 014/29,

015/22, 020/14, 025/10, 025/84,
030/151
ş.+ ini 030/112
ş.+ iyle 008/2
ş.+ iymiş 028/11
hiçbi ş.+ le 007/1, 007/17
ş.+ ler 003/6, 004/31, 009/37,
009/85, 018/19, 018/50, 018/53,
023/60
bi ş.+ ler 009/45
ş.+ lerde 009/30
ş.+ lere 016/15
ş.+ leri 012/35, 016/28, 016/50,
025/31, 027/7, 029/11
ş.+ lerini 004/135
ş.+ lerinnen 004/92
ş.+ miş 030/104, 030/175
ş.+ nen 004/56, 008/4, 008/71,
014/27
ş.+ siz 016/19

şey : Şey. -1-
ş.+ de 006/15

şey_ol - : Şey olmak. -4-
evde ş.- du 025/3
akşamdan ş.- duğu 027/1
düğün ş.- uınca 002/28
biraz ş.- uyordu 006/26

şiddet : Şiddet. -2-

ş. 007/19

ş.+ nen 007/73

şidi : Şimdi. -1-

ş. 007/76

şikiyatçı : Şikâyetçi. -1-

ş. 023/51

şilofta : Bir yemek çeşidi. -2-

ş. 014/36, 015/27

şimdi : "Şimdi" zarfı. -120-

ş. 001/1, 001/11, 002/1,

002/9, 002/13, 002/18, 002/22,

002/23, 002/26, 002/32, 003/4,

004/6, 004/102, 004/129,

004/28, 005/3, 005/6,

005/9, 005/15,

006/1, 006/27, 006/44, 007/39,

007/41, 007/46, 007/47, 007/48,

008/3, 008/8, 008/112, 008/132,

008/26, 008/28, 008/30, 008/32,

009/63, 010/8, 010/28, 010/38,

012/5, 012/14, 014/18, 015/15,

015/18, 015/44, 015/45, 017/4,

017/13, 017/14, 017/15, 017/16,

017/19, 017/20, 017/40, 018/14,

018/15, 018/19, 018/20, 018/31,

018/38, 018/40, 018/44, 018/59,

018/80, 018/90, 019/1, 020/10,

020/17, 022/5, 022/12, 023/2,

023/3, 023/5, 023/9, 023/12,

023/26, 023/39, 023/44, 023/46,

023/54, 023/57, 023/58, 023/59,

023/71, 023/84, 024/15, 024/25,

025/1, 025/19, 025/40, 025/57,

025/67, 025/88, 025/91, 025/96,

026/12, 026/14, 027/1, 027/2,

027/8, 027/10, 028/8, 028/10,

028/14, 028/46, 029/5, 030/112,

030/31, 030/94

ş. ne oluyor 002/20

ş.+ lerde 002/15

şimdî : "Şimdi" zarfı. -1-

ş. 005/4

şimdik : "Şimdi" zarfı. -5-

ş. 012/3, 012/9, 016/12,

016/47, 028/23

şimdiki : "Şimdiki". -1-

ş. 008/3

şimdilik : "Şimdilik". -1-

ş. 029/6

şindi : "Şimdi" zarfı. -78-

ş. 004/104, 004/80, 007/131,

007/133, 007/36, 007/39,

007/40, 007/50, 007/66,	ş.+ e 018/43
007/90, 008/25,	ş.+ ine 018/44
008/26, 008/60, 008/77, 008/78,	ş.+ lerde 004/19, 007/2
014/22, 014/23, 014/32, 018/42,	fabrikaları kıuran ş.+ lerde 007/3
018/50, 022/9, 023/3, 023/15,	ş.+ lere 007/3
023/16, 023/18, 023/19, 023/21,	ş.+ te 008/21
023/23, 023/24, 023/30, 023/32,	
023/56, 023/62, 023/63, 023/64,	şışe : Şışe. -4-
023/65, 023/66, 023/74, 023/75,	ş. 001/3, 002/23, 002/24
023/77, 023/78, 023/80, 023/81,	ş.+ de 002/24
025/46, 030/108, 030/126,	
030/128, 030/133, 030/135,	şıve : Şive. -2-
030/141, 030/142,	ş. 016/12, 016/13
030/145, 030/157, 030/158,	
030/163, 030/171, 030/182,	şoförlük : Şoförlük. -1-
030/185, 030/19,	ş.+ ü 030/4
030/190, 030/20, 030/55,	
030/63, 030/78, 030/79,	şôrda : Şurada. -1-
030/84, 030/90, 031/9	ş. 030/91
ş.+ ki 008/78	
şindiki : "Şimdiki". -3-	şordan : Şuradan. -1-
ş. 023/47	ş. 030/130
ş. insanlar 030/174	şöför : Şoför. -1-
ş.+ ne 023/69	ş.+ ü 030/147
şindilik : "Şimdilik". -1-	şöle : Şöyle. -8-
ş. 030/34	ş. 001/10, 025/57, 025/92,
şirket : Şirket. -8-	030/178, 030/207, 030/209
ş. 004/96	ş. şe'ıyaptım 025/93

şömine : Şömine. -3-
ş. 010/38
ş.+ nin 004/123

şöyle : Şöyle. -32-
ş. 002/18, 002/32, 004/54,
007/42, 008/56, 009/11, 010/8,
010/38, 010/42, 014/21, 014/30,
014/37, 015/18, 018/20, 018/48,
018/92, 020/7, 022/13, 023/16,
023/18, 023/32, 024/25, 025/46,
029/8, 030/168, 030/198
ş. bi şe' 024/15
ş.+ ydi 030/180

şu : Şu. -43-
ş. 004/101, 004/106, 004/27,
004/32, 004/80, 004/96, 006/25,
007/34, 007/60, 007/74, 007/93,
008/44, 008/60, 008/78, 017/23,
018/52, 019/4, 019/7, 020/7,
020/19, 022/11, 023/57, 025/9,
028/13, 029/14, 030/100,
030/168, 030/193, 030/198,
030/213, 030/47, 030/91
ş. anki şartlarla 024/21
ş.+ dur 030/152
ş.+ nu 004/149, 023/51, 025/39,
030/168

şunnar : Şunlar. -1-
ş. 014/30

şura : Şuraya. -2-
ş. 030/36
ş.+ sı 020/10

şurada : Şurada. -1-
ş. 008/76

şuraya : Şuraya. -2-
ş. 004/20, 007/75

şurda : Şurada. -10-
ş. 004/25, 013/3, 014/27,
023/11, 025/58, 028/13, 028/34,
028/45, 030/108, 030/133

şurdaki : Şuradaki. -1-
ş. 023/77

şurdan : Şuradan. -13-
ş. 001/10, 010/16, 023/25,
023/72, 025/59, 025/84, 028/16,
030/191, 030/206, 030/207

şuriya : Şuraya. -2-
ş. 023/29, 028/16

şuruya : Şuraya. -2-
ş. 007/75

030/143, 030/200

şükur : Şükür. -1-
ş. 017/3

şükur : Şükür. -2-
ş. 017/30, 017/37

şükür : Şükür. -19-
ş. 008/66, 016/11, 017/6,
017/9, 017/27, 017/33, 018/10,
023/83, 025/24, 028/23, 028/32,
029/6, 030/33, 030/34, 030/36,
030/44
ş. allaha 017/1

şüphelen - : Şüphelenmek. -1-
ş.- di 030/160

ta'am : Tamam. -4-
t. 025/112, 025/60, 025/66,
025/86

tabaka : Tabaka. -1-
t. 023/52

tabi : Tabii. -19-
t. 001/6, 002/35, 005/6,
007/32, 007/99, 009/20, 012/37,
015/26, 015/41, 018/85, 018/92,
026/5, 030/125, 030/16,
030/186,
031/1, 031/4
t. şe' yaptık 026/6

T/t

ta : "dA" bağlacı. -24-
t. 004/2, 004/73, 007/124,
007/136, 007/42, 007/44,
008/86, 009/61, 012/15,
012/49, 014/41,
016/30, 018/12, 018/24, 023/4,
025/39, 025/57, 026/7, 026/8,
028/9, 030/186, 030/192,

tā : "tA" ünlemi. -5-
t. 030/2, 030/3, 030/100,

tabî : Tabii. -9-
t. 001/9, 002/30, 002/31,
004/135, 007/27, 025/41,
025/59,
030/167

tabiki : Tabii ki. -1-
t. 002/22

tabur : Tabur. -2-
t. komutanı 025/113, 025/116

taç : Taç. -1-

t.+ ını 001/11

t.- ır 004/2

tahmin : Tahmin. -1-

t. ediyom 030/79

takip : Takip. -1-

t. ediyom 004/92

tahsilli : Tahsilli. -1-

t. 018/1

taksi : Taksi. -4-

t. 030/201, 030/205

t.+ sini 030/201

t.+ ynen 030/202

tahta : Tahta. -7-

t. 004/142, 008/58, 012/49,
016/35, 025/35, 025/36

t.+ nın 004/139

taksicilik : Taksicilik. -1-

t. 030/5

tahta : Tahta. -1-

t.+ ya 013/7

tahta : Tahta. -1-

t. 012/48

taķ - : Takmak. -3-

t.- acaķ 002/35

t.- allardı 001/10

t.- ıyollardı 009/80

talaş : Talaş. -5-

t. 008/85, 008/86, 008/87

t.+ nan 008/88

taķas : Takas. -1-

t. edilmiş 030/80

talep : Talep. -1-

t.+ te 002/25

taķı : Takı. -1-

t. 002/31

talip : Talip (kişi adı). -4-

t. 004/39, 012/50, 012/51

taķıl - : Takılmak. -3-

t.- dıģımız 024/6

t.- ınca 002/32

tam : Tam. -15-

t. 016/2, 016/39, 018/54,
024/9, 029/7, 030/121, 030/137,
030/138, 030/156, 030/23,
030/30, 030/85, 031/16

tamam : Tamam. -11-

t. 004/162, 004/29, 005/27,
016/12, 023/44, 025/45, 025/80,
030/212, 030/55
t. dediler miydi 008/2
t.+ ı 004/21

taamam : Tamam. -1-

t. 025/53

tamamla - : Tamamlamak. -1-

t.- r 004/3

tamamlan - : Tamamlanmak. -1-

t.- ıyor 004/7

tamir : Tamir. -1-

t. ettirmeye 030/23

tana : Tane. -2-

t. 023/79, 025/111

tane : Tane. -67-

t. 003/15, 004/6, 004/107,
004/26, 004/27, 004/28, 004/29,
004/42, 004/67, 004/69, 005/22,
005/23, 005/24, 007/129,
007/133, 007/87, 008/104,
008/132, 008/16, 008/17,
008/21, 008/22, 008/27,

008/42, 008/46, 009/7, 009/43,
009/61, 010/9, 010/22, 013/2,
014/16, 014/33, 015/37, 015/38,
015/39, 015/41, 016/38, 017/9,
018/76, 022/15, 023/75, 025/26,
026/14, 026/16, 027/8, 027/10,
028/3, 028/36, 030/90, 030/91,
031/1, 031/2, 031/8, 031/13

t.+ si 004/132, 004/96, 007/39,
030/129, 030/57

t.+ sini 004/109, 016/40

tanı - : Tanımak. -6-

t.- mıycaqlar 007/123

t.- yo 004/61, 004/62, 025/49

t.- yöm 025/60

t.- yordum 025/38

tanış - : Tanışmak. -7-

t.- ıyor 022/4

t.- maya 004/1

t.- mıyoruz 007/88

t.- tı 025/36

t.- tık 016/4, 022/4

tanış : Tanış. -1-

t. 030/154

tani - : Tanımak. -1-

t.- yöm 025/62

tank : Tank. -2-

t. 007/19

t.+ ın 007/23

tansiyon : Tansiyon. -1-

t.+ um 006/31

tapu : Tapu. -1-

t.+ su 020/10

taraf : Taraf. -29-

t. 021/3, 023/56, 023/72,
023/73

t.+ a 008/7, 023/33, 025/33

t.+ ı 004/106, 004/121, 004/76,
004/77, 008/7, 008/9, 018/47

t.+ ı şe'nyaptilar 020/11

t.+ ım 004/72

t.+ ın 023/4

t.+ ına 009/12

t.+ ını 005/8

t.+ ları 024/26

t.+ ta 023/82, 025/17, 030/143,
030/91

t.+ takı 030/134

t.+ tan 008/7, 008/56, 020/10

tarafli : Tarafli. -1-

t. 001/10

tarçın : Tarçın. -1-

t. 015/32

tarım : Tarım. -5-

t. 004/23, 007/35

t.+ dan 025/27

t.+ la 002/1, 007/17

tarih : Tarih. -1-

an kara dil t.+ i 018/97

tarih : Tarih. -1-

t.+ ini 006/41

tarihçi : Tarihçi. -1-

t. 004/144

tarihi : Tarihî. -1-

t. 019/9

tarla : Tarla. -30-

t. 003/7, 004/19, 007/127,
007/67, 009/77, 014/2, 018/65,
020/6, 022/16, 025/21

t. işi 027/5

t.+ da 009/50, 010/30, 018/34

t.+ dan 010/33, 015/18, 016/37

t.+ ları 009/78, 020/6

t.+ larını 015/36

t.+ m 020/1

t.+ mız 010/30

t.+ nın 004/73		t.- yorduk 014/3	
t.+ sınıfın 004/106, 004/73			
t.+ ya 009/64, 011/1, 012/13, 016/33		taşın - : Taşınmak.	-2-
t.+ yla 027/6		t.- dı 009/5	
		t.- di 017/40	
tarsus : Mersin'in Tarsus ilçesi.	-2-	tat : Tat.	-2-
t.+ ta 004/49, 013/24		t.+ ı 007/59	
		t.+ ına 009/52	
tarsus : Mersin'in Tarsus ilçesi	-1-	tatanoz : Tetanos.	-1-
t. 023/19		t. 008/17	
tartış - : Tartışmak.	-1-	tatıl : Tatil.	-1-
t.- ıyolar 030/152		t. 017/4	
taş : Taş.	-19-	tath : Tatlı.	-3-
t. 004/129, 008/50, 008/55, 008/56, 014/12, 021/2, 023/56, 028/14, 030/88		t. 009/9, 009/13, 027/7	
t. tuzuynan 007/53		tathlaş - : Tatlılaşmak.	-1-
t.+ a 001/4		t.- ıyor 007/58	
t.+ ı 012/45		tatvan : Bitlis'in Tatvan ilçesi.	-2-
t.+ ını 012/50		t.+ da 007/18	
t.+ ları 008/52			
t.+ nan 008/54		tava : Tava.	-1-
taşı - : Taşımak.	-6-	yanmaz t.+ da 025/69	
t.- dım 030/193		tavaf : Tavaf.	-2-
t.- yo 030/149		t. 030/63	
t.- yolarmış 009/43		t.+ ımı 030/54	
t.- yollardı 009/45			

tavan : Tavan.	-3-	tek : Tek.	-14-
t. 019/11, 019/12		t. 005/13, 005/16, 007/12,	
t. işi 019/12		008/97, 012/32, 012/49, 015/7,	
		030/87, 030/89, 031/13	
		tek t. 007/49	
tavuk : Tavuk.	-5-	t. tek 007/49	
t. 001/13, 015/26, 015/27			
t.+ ları 001/13		tekke : Tekke.	-1-
t.+ u 015/26		t. 009/30	
tayfur : Tayfur (kişi adı).	-1-	tekniker : Tekniker.	-1-
t. sökmen 006/14		t. 018/5	
tayin : Tayin.	-6-	tekrar : Tekrar.	-1-
t.+ i 017/13, 017/14, 017/16,		t. 027/4	
017/31, 017/35			
t.+ leri 025/23		tel : Tel.	-5-
te : "dA" bağlacı.	-5-	t. 001/10, 008/6	
t. 007/33, 007/82, 007/99,		t.+ ler 008/6	
025/1, 030/207		t.+ leşi 008/6	
tedavi : Tedavi.	-1-	tël : Tel.	-1-
t.+ sini 004/33		t. 001/10	
tefek : Tefek.	-3-	telef : Telef.	-2-
ufak t. 003/1, 007/33, 025/1		t. oldu 018/73, 018/74	
tehlikeli : Tehlikeli.	-1-	telefon : Telefon.	-5-
t. idi 008/73		t. 006/27, 007/133, 017/17,	
		023/48	

televizyon : Televizyon. -4-
t. 008/95
t.+ da 003/9, 025/82, 029/10

030/91, 030/92
t.+ si 030/129, 030/132, 030/182,
030/213

t.+ sini şe' yapsın 030/183

tembel : Tembel. -1-
t. 029/2

t.+ sini zapt edemeç 030/183

tembellik : Tembellik. -3-
t. 007/34
t.+ e 024/12
t.+ ten 004/30

tәне : Tane. -6-
t. 002/23, 008/72, 008/80,
025/113, 025/83
t.+ si 025/48

temiz : Temiz. -2-
t.+ di 030/120
t.+ dim 025/100

теп - : Tepmek. -1-
t.- iyor 002/10

тепси : Tepsi. -1-
t.+ nin 014/12

temizle - : Temizlemek. -4-
t.- yip 003/11
t.- yon 014/29
t.- yoruz 015/11, 029/8

тере : Tere. -1-
t. 025/55

тереяğı : Tereyağı. -1-
t. 015/31

tencere : Tencere. -1-
t.+ yi 016/46

терге - : Terk etmek. -1-
t.- dim 006/50

tene : Tane. -28-
t. 006/34, 006/35, 006/36,
006/45, 006/46, 006/55, 006/56,
007/116, 007/23, 018/38,
028/34, 030/12, 030/210,
030/73, 030/76, 030/77,

терк : Terk. -2-
t. edilmiş 004/127
t. ediyoruz 007/37

ters : Ters. -4-

t. 025/50, 025/52, 025/53,
030/123

ticaretli : Ticaretli. -1-

t. 014/4

tesadüf : Tesadüf. -2-

t. 012/1, 030/154

tiken : Diken. -1-

t.+ lerini 003/11

teskere : Teskere. -1-

t. 006/20

tikenli : Dikenli. -1-

t. 008/39

teslim : Teslim. -2-

t. ediyolar 018/68
t. olmayan 023/75

tire : İzmir'in Tire ilçesi. -1-

t.+ de 025/30

teşt : Büyük leğen. -2-

t.+ te 018/29
t.+ ti 018/45

titiz : Titiz. -1-

t.+ di 025/120

tobe : Tövbe. -1-

t. 014/21

tete : Nine. -2-

t. 010/12, 015/45

töbe : Tövbe. -3-

t. 014/3, 014/17, 014/38

teyze : Teyze. -7-

t.+ lere 015/45
t.+ m 012/16, 029/15
t.+ mgilnen 021/7
t.+ min 012/1
t.+ nin 009/35
t.+ si 028/7

toĸat : Tokat. -1-

t.+ ı 030/124

toki : TOKİ. -2-

t.+ de 025/7

toĸuş : "değiş tokuş" Değişim. -1-

değiş t.+ tan 024/29

tır : Tır. -1-

t. 025/80

tolu : Dolu,yağış biçimi. -1-

t. yağmasa yağmur olsun 017/30

top : Toplam olarak. -2-

topu t.+ u 007/130

t.+ u topu 007/130

topal : Topal. -1-

t. 030/31

toparlan - : Toparlanmak. -1-

t.- in 030/220

topervol : Bahçe. -2-

t. 024/27

t.+ ün 024/27

topla - : Toplamak. -9-

t.- dı 013/13

t.- maya 011/1, 011/2

t.- mışlar 004/142

t.- rdı 030/178

t.- rdık 008/37

t.- yok 014/31

t.- yoruz 015/11

toplan - : Toplanmak. -1-

t.- ıcağ yeri 023/56

toplum : Toplum. -2-

t. 002/22

t.+ umuz 002/18

toprak : Toprak. -12-

t. 008/51, 008/54

t.+ a 008/57

t.+ ı 004/9

t.+ ımız 004/23

t.+ ları 008/52, 025/78

t.+ nan 004/129, 008/50, 008/56

t.+ tan 029/4

torpil : Torpil. -1-

t.+ im 025/117

torun : Torun. -15-

t. 005/24, 008/21, 013/2,
017/11, 030/25

t.+ lar 004/41, 007/131, 007/89,
008/113

t.+ larım 009/5

t.+ larla 027/10

t.+ u 027/10

t.+ um 009/55, 017/27

t.+ una 004/39

tosun : Tosun. -1-

t. 018/26

tovbe : Tövbe. -1-

t. 014/6

toyğa : Bir orba türü. -1-
t.+ ya 012/25

eşşek t.+ una 010/36
eşşek t.+ unu 009/54
eşşek t.+ onun 012/17

toz : Toz. -1-
t. 025/119

turunçlu : Hatay'ın Erzin ilçesinin
Turunçlu Mahallesi. -12-
t. 004/46, 004/50, 023/15,
028/13

tbe : Tövbe. -1-
t. 014/15

t.+ da 018/14, 018/18, 023/12
t.+ dagilerin 023/12

tre - : Türemek. -1-
t.- r 023/17

t.+ lar 028/40
t.+ ya 004/108

trafik : Trafik. -4-
t. 030/199, 030/207, 030/208
t. azasında 027/9

t.+ ydu 004/47
t.+ yu 028/13

traktör : Traktör. -1-
t.+ n 016/24

turunçlu : Hatay'ın Erzin ilçesinin
Turunçlu Mahallesi. -1-
t.+ ya 025/72

tuğla : Tuğla. -2-
t.+ sıymış 028/11
t.+ ynan 029/3

turuşlu : Hatay'ın Erzin ilçesinin
Turunçlu Mahallesi. -1-
t. 025/60

tre : Türkçe. -1-
t.+ sini 017/41

turuşlu : Hatay'ın Erzin ilçesinin
Turunçlu Mahallesi. -3-
t. 023/21

turp : Turp. -8-
t. 010/35
t. otu 009/53
eşşek t.+ u 009/53, 010/35,
025/58

t.+ dan 023/62
t.+ ya 025/71

tuŗuşlu : Hatay'ın Erzin ilçesinin
Turunçlu Mahallesi. -1-
t.+ ya 023/30

tut - : Tutmak. -11-
t.- amıyom 007/26
t.- ar 020/13
t.- ardı 030/178, 030/181
t.- muş 016/46
t.- sun 008/57, 008/59
t.- tu 012/39, 016/33
t.- uķ 030/57
t.- uyolar 030/146

tuttur -: Tutturmak. -2-
t.- muş 007/26
t.- ur 025/120

tuvalet : Tuvalet. -1-
t.+ e 009/71

tuz : Tuz. -7-
t. 008/29, 012/20, 028/15
ķalın t.+ dan 007/53
limon t.+ u 015/22
t.+ unu 013/5
taş t.+ uynan 007/53

tuzsuz : Tuzsuz. -1-
t. 028/39

tüfe' : Tüfek. -1-
t.+ miz 008/72

tüketil - : Tüketilmek. -1-
t.- ir 008/34

tüm : Tüm. -4-
t. 005/25, 009/61
t.+ ü 002/19
t.+ ünü 007/59

tüp : Tüp. -1-
t. 008/91

türe - : Türemek. -1-
t.- yenler 021/2

türk : Türk. -17-
t. 004/9, 008/120, 024/3,
030/96
t.+ ler 004/149, 004/151,
004/152, 009/83, 025/14,
030/81
t.+ lerden 025/16
t.+ lere 009/74
t.+ leri 004/45, 004/46, 010/45
t.+ üyüz 004/45
t.+ üz 016/8

türkçe : Türkçe. -19-
t. 004/114, 008/109, 008/116,

008/119, 008/122, 008/124,
025/4, 030/139, 030/153,
030/170, 031/8
t.+ lleri 008/117
t.+ si 007/63, 012/26
t.+ sî 008/101
t.+ sini 009/81
t.+ yi 008/117, 023/13

türkeşçi : Miiliyetçi Hareket Partisi
kurucusu Alparslan Türkeş. -1-
t. 025/109

türkiye : Türkiye. -9-
t. 024/2
t.+ de 004/80, 007/128, 007/71
t.+ den 004/88
t.+ nin 007/1, 007/5, 025/17
t.+ ye 016/31

türkü : Türkü. -1-
t.+ sü 010/20

türlü : Türlü. -6-
t. 002/34, 003/8, 004/170,
009/58, 016/27

тана : Tane. -3-
t. 023/25, 023/78, 023/79

таşı - : Taşımak. -1-
t.- ycam 030/62

U/ú

u : "mu" anlamında ünlem. -1-
bilyon u. 025/77

ucuz : Ucuz. -3-
u. 004/93
u. yollu 004/95, 004/98

uç : Uç. -1-
u.+ larını 012/28

úç : Üç. -1-
otuz ú. 017/4

uçak : Uçak. -6-
u. 004/92, 004/94
u.+ imda 004/96
u.+ ımızı 004/82
u.+ ın 004/93
u.+ ta 004/95

uçbeyleri : Uçbeyleri. -1-
u.+ ydi 018/85

uçün : İçin. -1-
gelecek u. 030/198

ufak : Ufak. -9-
u. 007/34, 010/17, 025/57,
025/68, 025/72
u. tefek 003/1, 007/32, 025/1
u.+ ken 007/113

uğra - : Uğramak. -1-
u.- masın 004/41

uğraş - : Uğraşmak. -15-
u.- amıyok 008/25
u.- ıp 027/12
u.- ırdı 023/55
u.- ıyok 028/17
u.- ıyollar 028/29
u.- ıyorum 002/1, 003/1, 005/1,
007/34
u.- mak 007/136
u.- mıyorum 007/1, 007/17
u.- sak 007/135
u.- tım 007/136

uğraşıl - : Uğraşılmak. -1-
u.- ırdı 008/32

ula : Kaba sesleniş. -2-
u. 030/204, 030/61

ulan : Kaba sesleniş. -6-
u. 030/113, 030/115, 030/121,
030/147, 030/162, 030/165

ulaşım : Ulaşım. -1-
u. 010/27

un : Un. -9-
u. 009/17, 014/34, 028/39
u. çorbası 014/36
u.+ u 008/28, 013/5, 018/61
u.+ unu 008/44

unut - : Unutmak. -7-
u.- mussunuz 025/106
u.- muşuz 025/94
u.- tu 022/6, 025/91
u.- tun 025/97
u.- tüm 025/116
u.- uyor 023/57

urfa : Şanlıurfa (şehir adı). -1-
u.+ da 007/7

usta : Usta. -5-
u. 028/15
u.+ lar 008/52
inşaat u.+ sıyım 007/32
u.+ ya 028/9

usul : Usul. -3-
u.+ ü 002/13, 003/13

uşak : Uşak. -3-
arab u.+ ı 030/96, 030/97
arap u.+ larının 009/27

utan - : Utanmak. -1-
u.- mıyom 016/8

uygula - : Uygulamak. -1-
u.- yor 007/27

uygun : Uygun. -1-
u.+ sa 004/104

uyruk : Uyluk. -1-
u.+ a 023/74

uyu - : Uyumak. -3-
u.- mazdık 012/5, 012/8
u.- r 025/40

uyuş - : Uyuşmak. -1-
u.- tu 014/6

uzak : Uzak. -7-
u. 006/17, 016/55, 023/41
u.+ ta 018/11
u.+ tan 004/164, 009/21
u.+ tı 018/11

uzan - : Uzanmak. -2-
u.- di 014/25

bir atmış u.- mış 009/81

uzat - : Uzatmak. -1-
u.- ıp 016/29

uzman : Uzman. -3-
u. 013/3, 013/19, 024/4

uzun : Uzun. -2-
u. 018/65, 025/96

Ü

üç : Üç. -64-
ü. 002/16, 002/20, 004/108,
004/113, 004/114, 004/119,
004/26, 004/93, 005/4, 005/22,
005/24, 006/46, 007/112,
007/127, 007/129,
007/130, 007/132, 007/133,
007/23, 007/49, 007/54,
008/16, 008/17, 008/46,
008/91, 009/4, 009/38,
010/8, 010/9, 012/10, 013/1,
017/39, 018/49, 018/85, 018/86,
019/1, 019/2, 021/2, 023/53,
025/117, 025/119, 025/28,
025/83, 026/16, 027/10,
028/2, 028/3, 028/10, 030/12,
030/150, 030/177, 031/2
seksen ü. 025/45

yirmi ü. 017/6			
ü. güne bir 027/2		üretkenlik : Üretkenlik.	-1-
ü. posta 028/36		ü.+ i 024/13	
ü.+ ü 006/46, 021/6			
üçün : İçin.	-1-	ürk - : Ürkmek.	-1-
ü. 013/17		ü.- tüğü 004/32	
üçüncü : Üçüncü.	-3-	ürün : Ürün.	-1-
ü. 006/37, 006/38, 030/49		ü.+ leri 018/6	
ülke : Ülke.	-2-	üs : Üst.	-1-
ü. 007/96		ü. 024/26	
savaştan yeni çıkmış bir ü.		üst : Üst.	-25-
007/96		ü. 009/12	
üniversite : Üniversite.	-6-	ü. üstüne 014/29	
ü. 006/34, 006/36, 007/6,		ü.+ lerinde 009/42	
020/15		ü.+ lerine 007/132	
harran ü.+ sinde 007/8		ü.+ ten 020/12	
ü.+ sinden 002/7		ü.+ ü 014/39, 030/192	
ünlüsınıkçı : Ünlüsınıkçı (kişi soyadı).		ü.+ üme 025/89	
-1-		ü.+ ünde 004/150, 015/5, 023/9	
ü. 023/3		ocağın ü.+ ünde 016/35	
ünverşite : Üniversite.	-1-	ü.+ üne 008/13, 008/84, 009/18,	
ü. 017/8		012/20, 014/12, 014/38, 015/31,	
üretici : Üretici.	-1-	019/13, 030/111, 030/38	
ü.+ nin 004/34		saçın ü.+ üne 008/33	
		üst ü.+ üne 014/29	
		ü.+ ünü 010/33	

üsteğmen : Üsteğmen. -2-

ü. 025/115

ü.+ e 025/114

017/19, 030/156

vallā : Vallahi. -1-

v. 002/8

üzeri : Üzeri. -6-

ü. 004/4

ü.+ nde 004/150, 007/134

ü.+ ndekiler 004/56

ü.+ ndeydi 019/12

ü.+ ne 007/129

vallahi : Vallahi. -17-

v. 004/62, 006/30, 006/32,

006/41, 008/64, 012/3, 013/15,

014/1, 014/16, 017/1, 017/11,

017/21, 017/29, 017/34, 018/31,

019/14, 026/11

üzül - : Üzülmek. -1-

ü.- ür 007/11

van : Van (şehir adı). -1-

v. 003/4

üzüm : Üzüm. -4-

ü. 008/46

ü.+ nan 008/49

ü.+ nen 008/45

ü.+ ü 008/46

van : Van (şehir adı). -1-

v.+ dan edirneye kadar 007/5

var : Var. -320-

v. 002/4, 002/5, 003/8,

003/16, 003/17, 004/10,

004/101, 004/106, 004/120,

004/121, 004/129,

004/141, 004/151, 004/164,

004/23, 004/24, 004/28,

004/45, 004/47,

004/49, 004/67, 004/69, 004/71,

004/78, 004/91, 005/7, 005/14,

005/23, 005/24, 006/8, 006/9,

006/10, 006/34, 006/35, 006/36,

006/45, 006/46, 007/6, 007/111,

V

vakit : Vakıt. -1-

v.+ i 024/11

valhabe : Alfabe. -1-

v. 006/44

valla : Vallahi. -10-

v. 005/7, 006/1, 006/19,

008/70, 013/9, 016/1, 016/3,

007/133, 007/24, 007/33,
007/41, 007/42, 007/60,
007/67, 007/87, 008/124,
008/125, 008/21, 008/22,
008/25, 008/28, 008/41, 008/58,
008/76, 009/3, 009/6, 009/7,
009/26, 009/27, 009/28, 009/86,
010/10, 010/14, 010/15, 010/17,
010/22, 010/30, 011/3, 011/5,
011/6, 012/21, 012/22, 012/23,
012/27, 012/53, 013/2, 014/28,
015/10, 015/18, 015/27, 015/35,
015/38, 015/40, 015/41, 016/3,
016/10, 016/13, 016/26, 017/9,
017/11, 017/12, 017/27, 017/37,
017/38, 018/14, 018/17, 018/44,
018/60, 018/82, 018/93, 020/1,
020/6, 020/10, 022/5, 022/11,
022/16, 023/4, 023/13, 023/14,
023/15, 023/22, 023/27, 023/30,
023/36, 023/38, 023/53, 023/54,
023/65, 023/71, 023/72, 023/73,
023/79, 024/15, 024/16, 024/19,
024/26, 025/1, 025/110, 025/18,
025/21, 025/24, 025/31, 025/37,
025/44, 025/53, 025/56, 025/58,
025/65, 025/67, 025/71, 025/73,
025/74, 025/80, 025/86, 025/89,
025/97, 026/2, 026/3, 026/6,
026/14, 026/16, 027/8, 027/10,
028/1, 028/3, 028/9, 028/15,

028/27, 028/30, 028/31, 028/43,
028/45, 029/8, 030/10, 030/133,
030/135, 030/143, 030/145,
030/152, 030/154, 030/160,
030/174, 030/201,
030/210, 030/47, 030/72,
030/73, 030/76, 030/77,
030/95, 031/1, 031/2
v. mîdir 004/116
v.+ dî 004/113, 004/123,
004/124, 004/138, 004/145,
004/157, 004/26, 004/27,
004/58, 004/61, 004/66,
005/15, 005/17, 005/24,
005/25, 006/4, 006/13, 006/15,
006/16, 006/43, 007/124,
007/46, 008/129,
008/130, 008/132, 008/75,
008/80, 009/22, 009/65,
010/9, 010/12, 010/20,
010/39, 014/33, 016/35,
016/42, 016/44, 016/46, 018/46,
019/11, 020/12, 020/13, 020/18,
020/23, 021/1, 022/7, 022/14,
023/34, 023/76, 023/82, 024/1,
025/117, 025/34, 025/67,
025/76, 028/12, 028/35,
030/108, 030/109,
030/13, 030/176, 030/18,
030/205, 030/37, 030/58,
030/69, 030/91, 031/8,

031/10, 031/13	013/20
v.+ dı 006/13, 006/38, 014/20,	v.+ dı 001/8
017/2	v.+ mış 012/45
v.+ dı 025/113	
v.+ ım 030/212	vār : Var. -1-
v.+ ken 004/27, 022/8	v. ıdı 014/4
v.+ mış 007/116, 007/124,	
007/92, 009/30, 009/51, 012/47,	vatandaş : Vatandaş. -6-
028/15, 031/2	v. 002/15, 002/20, 002/30,
v.+ sa 004/104, 014/34	002/33, 002/35
	v.+ lar 002/29
var - : Fark etmek, anlamak. -2-	
farķına v.- ıyor 007/27	vazgeç - : Vazgeçmek. -2-
farķına v.- mamış 030/29	v.- ecem 030/42
	v.- tikten sonra 004/163
var - : Evlenmek. -2-	
v.- dı 018/11	ve : "ve" bağlacı. -8-
v.- ın 018/9	v. 004/132, 004/87, 018/6,
	024/1, 024/2, 024/3, 024/12,
var : Varlık, elde bulunan her şey. -1-	025/35
v.+ ını yoğunu 024/11	
	vefat : Vefat. -2-
var - : Ulaşmak. -3-	v. etti 027/8, 028/1
v.- dık 030/63	
v.- dım 025/7	vekalet : Vekâlet. -1-
v.- inca 025/119	v. 005/31
vār : Var. -11-	vekil : Vekil. -4-
v. ıdı 014/2	v. 004/88
v.+ dı 006/53, 006/54, 008/6,	v.+ ler 004/88
008/14, 008/18, 008/23, 013/18,	v.+ nen 004/102

velhasıl : Velhasıl. -1-

v.+ ı 030/169

venedikli : Venedikli. -1-

v.+ ler 004/113

ver - : Vermek. -87-

v. 003/3, 007/25, 007/27

v.- di 010/18, 030/16

v.- diği 009/3

v.- diği zararı 004/169

v.- dik 004/82, 004/94, 005/2,
028/36

v.- diler 004/89, 006/5, 006/7,
006/8, 020/6

v.- dim 005/1, 005/20, 012/3,
020/1, 025/107, 025/21, 030/13,
030/38

v.- diñ 023/12

v.- diydi 004/49

v.- eceğiniz 004/40

v.- ecek 005/4, 007/121

v.- eceñ 030/107

v.- ek 030/82

v.- emem 030/141

v.- emiyom 007/26, 030/170

v.- emiyon 007/26

v.- eyim 007/117

v.- icim 025/111

v.- im 025/106

v.- in 009/72

v.- ir 008/111

v.- irim 004/152, 018/8, 018/10,
030/153

v.- irse 005/5

v.- iyim 005/31

v.- iyo 004/77, 007/74

v.- iyollardı 008/110

v.- iyollaşdı 008/10

v.- iyollarmış 009/52

zarar v.- iyollarmış 009/90

v.- iyor 002/27, 004/108,
004/109,
015/36

v.- iyör 025/81

v.- iyordu 004/135

v.- iyormuş 009/73

v.- mediler 004/120, 006/7

v.- medim şey_etmedim 008/68

para v.- mek 006/53

v.- mem 007/135

cevap v.- memiş 030/166

v.- memişler 010/13

v.- mesem 025/95

v.- miş 007/105, 007/106,
009/83

v.- mişim 002/34

v.- mişler 004/156, 007/105,
007/66

v.- miyok 030/216

v.- miyollar 005/11

v.- miyor 026/4		vicdan : Vicdan.	-3-
v.- sin 015/8, 016/55		v.+ a 030/219	
zarar v.- sinler 009/89		v.+ im 030/192, 030/204	
v.- yom 025/96			
veş - : Vermek.	-2-	vicdanen : Vicdanen.	-1-
v.- illeşdi 008/15		v. 030/220	
v.- irdi 008/112		vicdanlı : Vicdanlı.	-2-
verdir - : Verdirmek.	-1-	v. 025/62	
v.- medi 004/39		villa : Villa.	-2-
veresiye : Veresiye.	-2-	v. 005/8	
v. 006/53, 006/55		vitrin : Vitrin.	-1-
veril -: Verilmek.	-3-	v.+ ler mitrinler 003/16	
v.- iyodu 015/33		vize : Vize.	-4-
v.- iyordu 004/132, 004/135		v. 004/82, 004/83	
veteriner : Veteriner.	-2-	v.+ de 004/83	
v. 004/32		v.+ yi 004/89	
v.+ di 007/111		vizeli : Vizeli.	-1-
veya : "veya" bağlacı.	-4-	v. 004/81	
v. 004/28, 008/59, 022/8,		vur - : Vurmak.	-9-
030/93		v. 030/124	
veyahut : Veyahut.	-4-	v.- acaqlar 030/162	
v. 004/73, 009/61, 016/56,		v.- acaqsın 007/49	
018/24		v.- amaz 025/114	
		v.- du 027/14	
		v.- ulur 003/12, 003/13	

v.- uyo 007/74
v.- uyor 007/76

Y

ya : Ya (bağlaç ve ünlem). -125-
y. 001/6, 002/23, 004/106,
004/113, 004/125, 004/133,
004/138, 004/161, 004/18,
004/48, 006/19,
006/39, 007/122, 007/60,
007/84, 007/99, 008/101,
008/58, 009/11,
009/60, 009/80, 009/86, 010/14,
010/20, 010/27, 012/25, 012/27,
012/34, 012/53, 013/14, 015/38,
015/45, 016/7, 016/43, 016/48,
017/4, 017/16, 018/40, 019/8,
020/16, 022/11, 023/3, 023/41,
023/46, 024/22, 025/1, 025/2,
025/9, 025/107, 025/11,
025/110, 025/118, 025/119,
025/120, 025/122,
025/19, 025/24, 025/25, 025/27,
025/33, 025/41, 025/49, 025/51,
025/52, 025/59, 025/71, 025/72,
025/79, 025/80, 025/82, 025/95,
025/97, 028/29, 029/10, 030/10,
030/101, 030/123, 030/150,
030/151, 030/154, 030/155,
030/160, 030/163,

030/168, 030/172, 030/174,
030/175, 030/183, 030/185,
030/193, 030/199,
030/20, 030/200, 030/201,
030/202, 030/208, 030/211,
030/22, 030/47,
030/54, 030/55, 030/56, 030/58,
030/64, 030/66, 030/72, 030/90,
030/92, 030/95
y. da 004/162
y. zapt edemiyordu 016/52

yā : Ya (ünlem). -3-
y. 016/3, 025/70, 030/102

yā : Ya (ünlem). -1-
y. 007/28

yaba : Yaba. -1-
y. 030/179

yabancı : Yabancı. -5-
y. 010/27, 018/95, 020/18,
021/3
y.+ ya 016/14

yabani : Yabani. -1-
y. 013/22

yağni : Yani. -8-
y. 001/5, 001/7, 001/11,

001/12, 001/14, 004/94, 007/20,
007/89

yağ : Yağ. -12-

y. 007/40, 007/55, 008/35,
014/34, 023/54

y.+ ı 007/55, 007/56, 009/89

ğaz y. 023/54

y.+ ını 015/22

y.+ nan 008/33

yağ - : Yağmak. -4-

y.- ar 030/195

y.- dı 025/110

y.- ıyoş 008/65

tolu y.- masa yağmur olsun

017/30

yağlı : Yağlı. -1-

y. 030/203

yağmur : Yağmur. -3-

y. 030/195

tolu yağmasa y. olsun 017/30

y.+ dan 013/10

yağmuş : Yağmur. -1-

y. 008/65

yaħni : Yahni, bir yemek türü. -1-

y. 003/12

yaħni : Yahni, bir yemek türü. -1-
y. gibi 012/21

yahu : "Yahu" ünlemi. -4-

y. 006/26, 007/119, 007/130,
030/58

yaķ - : Yakmak. -8-

y.- ardık 014/14

y.- arım 025/40

y.- arız 012/53

y.- ıp 023/75

y.- ıyoķ 008/85, 008/86, 029/8

y.- ıyor 008/86

yaķala - : Yakalamak. -2-

y.- dı 030/199

y.- sınırlar 009/84

yaķın : Yakın. -12-

y. 002/6, 004/105, 004/12,
004/13, 013/3, 014/27, 020/22,

025/73, 025/92, 030/73

y.+ mış 009/78

yaķın : dost veya akraba. -1-

y.+ larıma 015/4

yaķışıklı : Yakışıklı. -2-

y. 009/70, 010/21

yaķın : Yakın. -1-
y. 002/6

yalan : Yalan. -4-
y. 013/16, 025/45, 025/47,
025/79

yahı : Yalı. -3-
y. 004/78
y.+ da 004/78

yalnız : Yalnız. -5-
y. 017/3, 023/8, 023/28,
025/54, 025/74

yalnız : Ama, ancak. -4-
y. 006/23, 025/46, 031/3,
031/8

yalnız : Sadece. -1-
y. 018/11

yālınız : Yalnız, tek başına. -1-
y.+ ım 013/2

yalpalak : Bir köy adı. -1-
y. 025/73

yalvar - : Yalvarmak. -1-
y.- dık 030/218

yamalak : "yarım yamalak"
Kusurlu,eksik. -1-
yarım y. 006/25

yaman : Yaman. -1-
y.+ mış 030/97

yan - : Yanmak. -6-
y.- an 023/73
y.- ıyodu 004/90
y.- ıyor 008/88
dert y.- mayla 018/67
y.- maz tavada 025/69

yan : Yan. -12-
y. yana 004/107
yan y.+ a 004/107
y.+ da 008/71, 025/70, 025/71,
025/73
y.+ ımda 005/6, 030/204
y.+ ına 008/80, 015/13
y.+ ında 008/79, 025/96

yanaş - : Yanaşmak. -1-
y.- ık 025/12

yangın : Yangın. -1-
y.+ lar 004/156

yani : Yani. -3-

y. 001/9, 002/18, 025/95

yanıl - : Yanılmak. -1-

y.- mıyorsam 023/67

yani : Yani. -284-

y. 002/4, 002/7, 002/8,
002/12, 002/21, 002/22, 002/26,
003/3, 004/6, 004/7, 004/114,
004/115, 004/12, 004/134,
004/137, 004/164, 004/169,
004/27, 004/29,
004/31, 004/32, 004/33, 004/41,
004/54, 004/58, 004/61, 004/72,
004/77, 004/84, 004/95, 006/28,
006/48, 007/101, 007/102,
007/103, 007/106, 007/124,
007/13, 007/137,
007/49, 007/51, 007/52, 007/62,
007/86, 007/94, 008/101,
008/105, 008/120, 008/126,
008/49, 008/53,
009/2, 009/13, 009/21, 009/28,
009/29, 009/34, 009/50, 009/72,
009/83, 009/85, 009/90, 010/2,
010/3, 010/5, 010/6, 010/14,
010/18, 010/24, 010/34, 010/40,
010/44, 011/2, 012/6, 012/7,
012/14, 012/16, 012/23, 012/32,
012/42, 012/45, 014/7, 015/1,

015/24, 015/29, 016/1, 016/5,
016/6, 016/8, 016/11, 016/14,
016/16, 016/17, 016/20, 016/21,
016/22, 016/23, 016/25, 016/26,
016/27, 016/28, 016/29, 016/30,
016/31, 016/37, 016/45, 016/49,
016/50, 016/51, 016/54, 016/55,
017/1, 017/8, 017/18, 017/27,
017/30, 018/4, 018/6, 018/11,
018/13, 018/16, 018/17, 018/21,
018/25, 018/30, 018/35, 018/38,
018/39, 018/44, 018/46, 018/49,
018/50, 018/52, 018/54, 018/57,
018/66, 018/76, 018/78, 018/79,
018/84, 018/93, 018/97, 019/1,
019/2, 019/3, 019/4, 019/5,
019/6, 019/7, 019/10, 019/12,
020/2, 020/4, 020/5, 020/7,
020/23, 021/5, 022/1, 022/2,
022/14, 023/4, 023/6, 023/10,
023/11, 023/16, 023/50, 023/52,
023/54, 023/60, 023/67, 023/76,
023/83, 024/11, 024/17, 024/18,
024/25, 024/27, 024/28, 024/29,
025/45, 025/47, 026/4, 026/5,
026/7, 026/8, 026/11, 026/15,
028/4, 028/5, 028/19, 028/21,
028/25, 028/26, 028/29, 028/31,
028/33, 028/35, 028/37, 028/42,
028/46, 029/7, 029/9, 030/2,
030/7, 030/110, 030/111,

030/112, 030/124, 030/125,	y.- ak 017/36
030/132, 030/135,	y.- alım 008/64
030/137, 030/146, 030/169,	y.- allar 010/26
030/174, 030/175, 030/191,	y.- allardı 008/58, 025/34
030/34, 030/35,	y.- allardı 001/9, 001/11
030/36, 030/43, 030/48, 030/54,	y.- amadık 007/137
030/65, 030/66, 030/68, 030/70,	y.- amıyom 008/30
030/71, 030/75, 030/78, 030/79,	y.- amıyorum 008/26
030/84, 030/88, 030/89, 030/92,	y.- an 028/11, 028/26
030/93, 030/94, 030/96, 031/4,	y.- ar 004/3, 020/13, 023/25,
031/11, 031/14	023/68, 025/69
ya'ni : Yani. -1-	y.- ardı 020/16, 022/8, 023/46,
y. 003/15	025/34, 030/4
yanlış : Yanlış. -2-	y.- ardık 014/14, 022/10
y. 008/120, 030/110	y.- ardım 014/8, 014/13, 025/28,
yannış : Yanlış. -1-	030/194
y. 030/110	y.- ardi 014/39
yap - : Yapmak. -256-	y.- arık 028/16
y. 005/18, 025/26	y.- arım 018/21
y.- acağ 004/103, 018/61,	y.- arız 007/45, 018/36
030/17, 030/40	y.- arlar 018/40
y.- acağ bir şeyin 007/65	y.- arlardı 008/94
y.- acağlar 009/74	y.- arsalar 005/2
y.- acağsın 005/12, 007/66	y.- ıcın 025/81
y.- acağtın 008/79	y.- ılıktı 030/90
y.- acağtık 005/3	y.- ılıyor 004/51, 008/39
y.- acam 017/23, 017/24, 026/11	y.- ın 007/81
	y.- ıyım 008/40, 014/8, 014/20
	y.- ıyo 007/112, 007/74
	y.- ıyok 010/37, 012/15, 012/16,
	012/17, 013/5, 013/7, 013/8,

013/13, 013/15, 014/31, 029/4

y.- ıyolar 009/88, 018/40

y.- ıyoılar 025/36

y.- ıyollar 004/33, 008/40,

008/94, 017/31

y.- ıyollardı 008/129, 008/96,

017/31

y.- ıyollaıdı 008/10

y.- ıyom 008/27, 008/28, 029/4,
030/214

y.- ıyon 014/30, 016/37

y.- ıyonı 008/33, 008/44,
030/214, 030/220

y.- ıyor 002/15, 002/16, 007/115,
008/61, 016/5, 022/9, 025/69,

025/70, 028/25, 029/3

y.- ıyoı 008/60

y.- ıyordu 007/50, 014/9, 014/39,
027/6

y.- ıyoııdı 014/1

y.- ıyordukı 003/4, 008/36,
028/14

y.- ıyoıııı 014/1

y.- ıyoııııı 008/26

y.- ıyorlar 003/12, 007/48,
014/35, 014/36, 014/37

y.- ıyorlardı 004/67

y.- ıyorum 007/34

y.- ıyoruz 004/50, 007/23,
007/44, 007/45, 007/52, 007/54,

007/61, 007/82, 012/22, 015/14,

015/24, 015/25, 028/12, 029/2

y.- ma 030/220

y.- maııııı 030/172

y.- maıııı 007/130

y.- mayacam 005/3

y.- mayı 005/5, 030/20

y.- maz 007/50

y.- mazlar 007/46

y.- mıı 004/140, 007/109,
007/110, 008/45, 008/48,

012/52, 030/87

mal y.- mıı 007/91

y.- mııııı 004/125, 004/126,
004/140, 004/143, 004/144,

004/50, 009/85, 019/12, 019/13,
020/8, 024/29, 030/88

baskınlar y.- mıııııı 009/73

y.- mııııııı 008/126

y.- mııııııı 024/8

y.- mıııııı 012/15

y.- mıııııı 007/48, 007/50,
008/109

y.- mıııııııı 014/10

y.- mıııııııı 007/47

y.- mıııııııı 007/32

y.- tı 004/122, 005/18, 006/20,
006/43, 013/13, 017/34, 022/15,

028/10, 028/26, 030/62

y.- tıııı 012/50, 015/30, 023/59

y.- tıııı masa 012/52

y.- tıııııııı 008/12, 012/21,

012/27
y.- tıgın 027/4
y.- tığında 008/43
y.- tık 007/22, 012/2, 028/36,
029/12
y.- tıklarında 008/42
y.- tılar 004/127, 004/147,
004/50, 005/19, 006/16, 013/1,
018/15, 020/6, 023/77, 030/110,
030/111
ayırım y.- tılar 010/14
y.- tım 002/31, 003/5, 003/16,
005/8, 005/13, 007/18, 008/30,
008/49, 008/70, 018/22, 018/23,
018/25, 018/27, 018/28, 018/29,
020/15, 028/36, 030/5, 030/6,
030/9, 030/192, 030/38
y.- tıydık 028/36
y.- ti 008/52, 008/53
y.- tım 005/7
y.- ık 031/13
y.- ır 004/6, 005/9, 005/10,
018/36, 018/37, 018/38
y.- ırdı 004/6
y.- ıyo 018/42
y.- ıyodu 027/3
y.- ıyor 004/22, 004/24, 008/41,
026/4, 026/16, 027/10
y.- ıyoş 008/50
y.- ıyordu 004/26, 027/2, 029/4
y.- ıyoşdu 008/31
sonradan y.- ma 019/8
y.- madı 004/126
y.- miş 007/83, 012/47, 021/1,
021/2, 024/24, 028/26
lastikten y.- miş 008/72
y.- mıyor 008/32, 027/2

yapış - : Yapışkan. -1-
y.- sın 008/59

yapabil - : Yapabilmek. -1-
y.- iyok 030/63

yaprak : Yaprak. -2-
y.+ ları 010/36
y.+ larını 009/39

yapı : Yapı. -2-
y.+ sı 012/47, 019/5

yapşak : Yaprak. -1-
y.+ larını 009/15

yapıl - : Yapılmak. -37-
y.- an 009/80, 029/7
y.- ana 027/11
y.- dı 019/11

yaptır - : Yaptırmak. -8-
y.- dı 019/1
y.- dığı 019/9

y.- dık 028/9, 029/5			
y.- dım 025/67		yārın : Yarın. -1-	
y.- ık 031/12		y. 018/61	
y.- ıllar 018/43			
y.- im 021/7		yarım : Yarım. -1-	
		y. yamalaķ 006/25	
yar - : Keserek açmak. -1-			
y.- dılar 018/78		yas : Yas. -1-	
		y.+ tayım 004/58	
yara - : Yarar sağlamak. -2-			
y.- r 022/13		yasakla - : Yasaklamak. -1-	
y.- yınca 005/28		y.- dılar 008/110	
yardım : Yardım. -6-		yaş : Yaş. -40-	
y. eder 030/52, 030/55		y. 007/86, 009/3, 009/23	
y. ediyom 025/2		y.+ a 024/6	
y. ediyor 030/54		y.+ ı 007/16, 023/1, 024/6	
y. ediyorum 029/1		y.+ ım 017/2, 020/21	
y. ettiler 004/59		y.+ ımı 009/2, 010/24	
		ana y.+ ımı 009/1	
yardımcı : Yardımcı. -3-		y.+ ımıza 016/2	
y. oluyorum 011/6, 027/11		y.+ ında 005/26, 007/70, 007/73,	
müdür y.+ sı 025/6		008/16, 009/44, 018/81, 025/27,	
		025/44, 030/176, 030/74,	
yarı : Yarı. -5-		031/14, 031/16	
y. 004/96, 022/3		y.+ ından 025/81	
y.+ sına 004/97		y.+ ındaydı 027/15	
y.+ sından 004/15, 004/98		y.+ ındaydı 017/39	
		y.+ ındayım 020/22	
yarım : Yarım. -2-		y.+ ındayken 004/37	
y. 008/55, 022/3		y.+ ındaymış 023/10	

y.+ larımdıydı 009/24
y.+ larında 004/54, 007/113,
007/114,
030/3, 030/212
y.+ larından beri 030/3
y.+ tan 006/26, 030/2

y.- yollardı 004/158, 009/84
y.- yor 002/11, 006/25, 026/1,
027/12
y.- yorlardı 004/158, 009/32
y.- yosun 007/84

yaşa - : Yaşamak. -42-

y.- dı 004/86, 004/99, 008/17
y.- dığı köyü 004/105
y.- dığı yeri 004/100
y.- dığım 030/67
y.- dık 023/83, 030/138
y.- dıklarını 012/38
y.- di 006/6
y.- llar 023/20
y.- llarmış 030/82
y.- madık 007/140
y.- mak 007/124, 023/31
y.- mışlar 007/111
y.- mıştır 007/141
y.- r 004/38
y.- yacağıma 018/12
y.- yacam 007/30
y.- yamak 030/101, 030/98,
030/99
y.- yan 004/127, 018/59
y.- yo 006/25
y.- yodu 004/75
y.- yoldı 018/62
y.- yollar 009/4

yaşam : Yaşam. -2-
y. 004/126, 018/1

yaşan - : Yaşanmak. -1-
y.- mış 004/155

yaşlan - : Yaşlanmak. -2-
y.- acağı 007/125
y.- ınca 018/74

yaşlı : Yaşlı. -10-
y. 004/53, 023/13, 025/15,
025/86, 030/156
y.+ lar 008/133, 023/12
y.+ ydı 008/68, 008/69, 025/5

yaşlılık : Yaşlılık. -1-
y. 017/1

yat - : Yatmak. -3-
y.- mazdı 018/80
y.- mış 006/28
y.- tı 027/14

yatak : Yatak. -2-
yatak y. 020/14
y. yatak 020/14

yatır - : Yatırmak. -1-
y.- dım 005/2

yav : "ya" Ünlemi. -2-
y. 003/13, 007/131

yavaş : Yavaş. -9-
y. 008/88
yavaş y. 007/37, 030/219,
030/50, 030/93
y. yavaş 007/37, 030/219,
030/50, 030/93

yavru : Yavru. -5-
y.+ m 017/40, 023/20, 023/22,
023/61, 023/64

yayan : Yayan,yürüyerek giden. -2-
y. 008/4

yaz - : Yazmak. -17-
y.- ar 008/111
y.- ardık 006/54, 006/55
y.- arsa 007/135
y.- dılar 013/1
y.- ıyo 009/29
y.- ıyolar 007/130

y.- ıyo 008/92
y.- ıyoşdun 008/13
y.- ıyorlar 007/129
y.- ma 030/216, 030/218
oşuma y.- ma 007/69, 007/70
y.- madı 030/219
y.- madılar 016/2
y.- mış 010/24

yaz : Yaz. -1-
y. 012/53

yazdır - : Yazdırmak. -1-
y.- dılar 016/2

yazı : Düz yer, ova. -1-
y.+ da 018/34

yazık : Yazık. -1-
y. 012/43

yazıl - : Yazılmak. -4-
y.- a 030/40
y.- dık 030/1, 030/44
y.- ırsa 006/44

yazın : Yazın. -2-
y. 009/38, 013/4

yazın : Yazın. -2-
y. 014/31

ye - : Yemek (fiil). -37-

y.- ciğ 025/55
y.- diği 004/170
y.- diğimiz 007/51
y.- dikçe 025/60
y.- dim 003/2, 007/75, 023/50,
023/71
y.- diyse 023/51
y.- medim 013/16, 016/50
y.- mez 007/21, 030/186
y.- miş 007/90, 016/47, 023/52
y.- mişler 009/39, 024/14
y.- miyceansınız 030/189
y.- rdî 001/14
y.- riz 015/21
y.- rmiş 004/171
y.- rsin 007/20, 007/21
y.- yeceğın zeytini 007/58
y.- yesiğ 025/60
y.- yok 025/69
y.- yolar 009/63
y.- yollarmış 009/41
y.- yor 012/28
y.- yorduk 009/89
y.- yorsa 015/32
y.- yoruz 007/44, 009/54

yé - : Yemek (fiil). -1-

y.- yordum 025/105

yedek : Yedek. -2-
y. 020/15, 020/16

yedi : Yedi. -13-
y. 004/38, 005/26, 007/114,
008/132, 008/16, 009/44, 027/9,
030/92, 030/94, 031/1, 031/8
y.+ de 030/1, 030/44

yedir - : Yedirmek. -3-
y.- eyim 019/14
y.- ir 009/11
y.- mezdi 030/187

yediş - : Yedirmek. -1-
y.- ir 009/10

yeğen : Yeğen. -3-
y.+ im 028/43
y.+ ler 016/3
y.+ leri 016/4

yem : Yem. -2-
y.+ in 004/34
y.+ lerde 004/34

yemek : Yemek. -34-
y. 004/141, 007/109, 008/84,
009/77, 009/87, 012/10, 018/43,
019/14, 023/24, 025/105,
025/111,

030/22 y.+ i 002/27, 004/170, 008/31, 009/78, 010/35, 015/10, 016/45, 023/19 y.+ in 009/53 y.+ inde 002/27 y.+ ini 008/39, 015/14, 015/24, 018/21 y.+ ler 014/34, 018/28, 018/37 y.+ leri 008/60, 018/43 y.+ lerini 015/8 y.+ ti 018/25		yeni : Yeni. -28- y. 004/29, 004/54, 004/55, 004/56, 005/1, 007/14, 007/41, 007/51, 008/23, 008/49, 009/13, 009/60, 017/17, 023/47, 023/48, 023/57, 023/67, 026/16, 028/21, 029/1 savaştan y. çıkmış bir ülke 007/96 y.+ den 007/59 y.+ sini 004/127
yemək : Yemek. -4- y.+ ı 023/20, 023/23 y.+ ni 023/25		yəni : Yani. -4- y. 016/18, 016/19
yemen : Yemen (ülke adı). -2- y.+ de miydi 009/42 y.+ e 004/37		yeniköy : Adana'nın Ceyhan ilçesinin Yeniköy Mahallesi. -5- y.+ de 025/28 y.+ e 025/25, 025/38, 025/80 y.+ üj 023/31
yemin : Yemin. -1- y. ederim 012/35		yenilen - : Yenilenmek. -1- y.- iyor 026/4
yemyeşil : Yemyeşil. -1- y. 012/19		yəp - : Yapmak. -1- y.- acam 005/2
yen - : Yenmek. -2- y.- ecek ot 015/20 y.- iyor 013/23		yer : Yer. -77- y. 004/107, 007/68, 009/76, 018/89, 023/75, 023/82, 025/74, 028/16, 030/105, 030/106,

030/107, 030/121, 030/28,
030/48, 030/92, 030/99
gezilecek görülecek bi y.
004/90

y.+ de 009/84, 009/85, 015/20,
017/34, 017/35, 023/21,
025/101, 025/42, 025/56,
025/82, 026/16, 030/33
y.+ den 004/12, 004/13, 030/166,
030/28
y.+ den 025/118
y.+ deydi 005/21
y.+ di 031/12
y.+ e 004/118, 007/4, 010/13,
017/23, 017/25, 023/17, 025/43,
028/24, 030/191, 030/57
y.+ i 004/136
her y.+ i 029/5
toplancak y.+ i 023/56
yaşadığı y.+ i 004/100
y.+ im 011/5
y.+ ime 017/36
y.+ inde 007/5, 007/59, 009/79,
023/62, 024/12
iş y.+ inde 004/164
y.+ inden 007/49, 030/29,
030/30
y.+ ine 008/54, 017/35
y.+ ini 008/76
y.+ ler 005/26
y.+ lerde 025/56

bir y.+ lerde 009/75
y.+ lerdeydi 025/23
y.+ miş 018/89, 029/11

yerleş - : Yerleşmek. -1-
y.- ik 023/23

yerli : Yerli. -19-
y. 019/13, 021/3, 022/3,
023/11, 023/26, 023/27, 023/29,
028/44, 030/129, 030/135,
030/136, 031/15
y.+ ler 004/171, 012/25
y.+ si 009/26, 018/31

yerlina : Yerli kadın. -1-
y. 031/15

yesir : Esir. -1-
y. 006/24

yeşil : Yeşil. -5-
y. 004/81, 007/41, 007/47,
025/56

yeşillik : Yeşillik. -2-
y. 023/21
y.+ leri 027/7

yet - : Yetmek. -6-
y.- er 007/15, 030/41, 030/43

y.- iyor 003/7, 008/67		yıka - : Yıkamak. -4-	
y.- mese 003/7		y.- rkene 007/24	
		y.- yorsun 012/18	
yeter : Yeter. -1-		y.- yoruz 007/24, 007/52	
y. ki 018/53			
yetiş - : Yetişmek. -8-		yıkān - : Yıkanmak. -1-	
y.- en 023/47, 023/48, 023/68		y.- miş 007/27	
y.- irdi 007/38		yıkık : Yıkık. -1-	
y.- miş 016/37		y. 004/70	
y.- ti 016/41, 023/69		yıkıl - : Yıkılmak. -2-	
y.- tikten sonra 030/93		y.- dı 008/128	
yetiştir - : Yetiştirmek. -1-		y.- ık 023/63	
y.- me 028/8		yıl : Yıl. -12-	
yetmiş : Yetmiş. -5-		y. 004/25, 014/1, 018/24,	
y. 005/7, 007/70, 030/176		018/86, 024/3, 024/5	
y.+ e doğru 023/1		otuz y. öncesinin 018/32	
y.+ in 017/2		y.+ da 018/6	
yettir - : Yetirmek. -1-		y.+ ında 007/127	
y.- iyok 003/7		y.+ lar 007/96	
		y.+ larca 017/4	
yık - : Yıkamak. -6-		yıllık : Yıllık. -2-	
y.- mamış 004/74		y. 004/66, 007/8	
y.- mamışlar 004/77		yığen : Yeğen. -1-	
y.- tılar 004/128, 023/75, 026/14,		y.+ im 022/7	
030/88			

yil : Yıl. -1-
y. 017/5

yoğun : Yoğun. -1-
y. bakıma 006/28

yimek : Yemek. -1-
y. 023/49

yoğur - : Yoğurmak. -5-
y.- du 008/48
y.- uyoy 008/29, 008/44
y.- uyor 008/61
y.- uyordun 008/35

yine : Yine. -12-
y. 004/50, 005/5, 007/27,
007/32, 008/36, 009/78, 009/89,
018/57, 018/88, 018/90, 021/2

yoğ : Yok. -1-
y. 006/16

yirak :Irak,uzak. -1-
sizden y. 030/18

yok : Yok. -117-
y. 004/110, 004/111, 004/112,
004/127, 004/136, 004/24,
004/28, 004/31, 004/32, 004/34,
005/7, 005/10, 005/12, 005/21,
005/23, 005/24, 006/18, 006/22,
006/23, 006/45, 007/118,
007/121, 007/13,
007/131, 007/133, 007/31,
007/39, 007/65, 007/66, 007/77,
007/82, 008/1, 008/8, 008/26,
008/43, 009/86, 010/18, 011/4,
012/4, 014/23, 014/30, 015/34,
015/35, 017/22, 017/38, 018/13,
018/14, 018/17, 018/39, 018/52,
018/54, 018/57, 019/8, 019/13,
021/3, 023/13, 023/19, 023/21,
023/24, 023/43, 023/46, 023/56,
023/58, 023/69, 025/26, 025/72,

yirmi : Yirmi. -21-
y. 002/24, 003/4, 004/110,
004/130, 004/93, 007/14,
007/16, 007/22, 007/23,
008/70, 013/4,
017/6, 017/7, 018/38, 018/45,
018/72, 024/5, 025/111, 030/210
y. üç 017/6

yiyecek : Yiyecek. -3-
y. 004/135, 004/151
y.+ i 004/136

yo : "yo" Hayır anlamında bir ünlem.
-1-
y. 006/13

026/2, 026/6, 028/7, 028/8,
028/11, 028/18, 028/37, 028/41,
030/102, 030/118, 030/129,
030/130, 030/131,
030/132, 030/139, 030/204,
030/217, 030/35, 030/37,
030/48, 030/86, 030/89
y.+ tu 006/37, 006/38, 006/40,
006/53, 008/72, 008/95, 009/18,
015/34, 030/196
varını y.+ unu 024/11

yök : Yok. -4-
y. 017/23

yök : Yok. -2-
y. 002/11, 025/110

yokarı : Yukarı. -3-
y. 014/25
aşağı y. 030/72
y.+ ya kadar 008/127

yokluk : Yokluk. -1-
y. 016/42

yoksa : Yoksa. -7-
y. 004/134, 004/162, 004/89,
028/22, 028/25, 028/42, 030/159

yoksam : Yoksa. -6-
y. 008/3, 025/13, 025/43,
025/44, 025/66, 026/13

yol : Yol. -10-
y. boyu 030/200
y.+ da 004/146, 009/46, 030/148,
030/194
y.+ dan 025/32
o y.+ u 017/38
o y.+ un 017/38
y.+ una 030/208
y.+ unu 004/87

yol : Doğruyol Partisi. -1-
y.+ nan 025/109

yolcu : Yolcu. -2-
y.+ su 017/38

yolla - : Göndermek. -2-
y.- dık 029/12
y.- llarmış 030/124

yollu : Şekilde. -2-
ucuz y. 004/95, 004/98

yomya : Gündelik, yevmiye. -1-
y.+ sın 030/151

yorul - : Yorulmak. -3-

y.- duş 009/48

y.- dum 030/43

y.- muşlar 009/44

yufka : Yufka. -2-

y. 018/42

y. ekmek 025/69

y rul - : Yorulmak. -1-

y.- uyok 017/24

yuğur - : Yoğurmak. -1-

y.- uyok 013/6

y n : Y n. -2-

y.+ den 012/9, 016/27

yuķarda : Yukarıda. -1-

y. 004/123

y netim : Y netim. -1-

ķamu y.+ i 007/8

yumak : Yuvarlak biķimde sarılmış

 plik, y n vb. şey. -2-

y. 027/3

y r  - : Y r mek. -1-

y.- ye 009/45

y.+ tı 008/14

y r k : Y r k. -16-

y. 023/27, 025/30, 025/31,

025/32, 025/48, 025/49, 025/71,

025/73

y.+ ler 009/36, 009/54, 025/52,

025/78, 025/79

y.+ lere 025/86

y.+ tür 025/61

yumurta : Yumurta. -1-

y. 025/59

yunan : Yunan (millet adı). -8-

y. 004/88, 021/5

y. gemisi 004/165

y.+ lar 010/44, 018/87, 018/88

y.+ nar 030/82

y.+ narnan 030/80

y r ķ : Y r k. -2-

y. 006/18

yunanca : Yunanca (dil adı). -1-

y. 004/114

yudum : Yudum. -1-

y. 030/191

yunanistan : Yunanistan ( lke adı). -4-

y. 004/79, 023/59

y.+ da 025/75

yunanlı : Yunan (millet adı). -3-

y.+ lar 010/40, 025/14

y.+ lara 010/39

yurt : Yurt. -1-

y.+ u 004/136

yutkun - : Yutkunmak. -1-

y.- maķ 007/63

yuz : Yüz. -1-

y. 009/1

yük : Yük. -3-

y. 025/32

y.+ te 024/10

y.+ ün 002/19

yüksek : Yüksek. -2-

y. 004/15, 018/1

yüksel - : Yükselmek. -2-

y.- di 005/4, 006/32

yüksük : Yüzük. -1-

y. 004/2

yürek : İçtenlikle. -1-

can y.+ ten 030/66

yürü - : Yürümek. -13-

y.- düm 030/54

y.- meknen 030/56

y.- mekte 030/35

y.- mekten 030/60

y.- müşler 009/48, 009/68

y.- ye 009/45

yürüye y.- ye 009/42

y.- ye yürüye 009/41

y.- yerek 009/18, 009/19, 009/42

y.- yor 014/18

yüz : -dAn dolayı. -6-

o y.+ den 004/104, 004/57,

008/95,

015/6, 015/17

y.+ ünden 003/2

yüz : Yüz. -19-

y. 004/94, 004/96, 005/4,

005/5, 005/7, 007/127, 009/58,

018/76, 018/86, 023/8, 025/12,

025/19, 025/20, 028/14, 028/36

y. elli 023/69

y. kırk 023/69

iki y. kişilik 004/95

yüz : Çehre, surat. -1-

y.+ ümüze 016/19

yüz - : Yüzgeç, yüzme. -2-
y.- geş 025/65, 025/66

yüzde : Yüzde. -4-
y. 009/30, 009/31
y. doksan dokuzu 004/24

Z

zahmet : Zahmet, güçlük. -1-
z. 008/65

zaman : Zaman. -100-
z. 002/9, 003/16, 004/1,
004/2, 006/44, 006/53, 007/139,
007/70, 007/81, 008/2, 008/4,
008/6, 008/18, 008/31, 008/32,
008/49, 009/8, 010/18, 010/19,
010/20, 010/23, 010/24, 011/8,
012/29, 012/34, 013/1, 013/18,
014/8, 014/31, 014/39, 015/30,
016/42, 016/52, 018/24, 018/26,
018/32, 018/59, 018/62, 018/79,
018/80, 018/82, 019/2, 023/60,
024/14, 024/20, 024/23, 024/24,
025/5, 025/8, 025/35, 026/9,
027/4, 030/103, 030/117,
030/203, 030/211, 030/23,
030/37, 030/41,
030/48, 030/86
o z. 007/125, 007/95, 012/9,

015/40, 025/105, 025/108,
030/39

z.+ a 024/13, 030/2, 030/165

z.+ da 007/61

z.+ dakiler 008/37

z.+ dan 024/12

z.+ ı 002/30, 011/1, 011/2,
020/7

harman z.+ ı 006/56

z.+ ı idi 020/15

z.+ ımızda 006/38

z.+ ın 008/78

z.+ ında 004/42, 004/43, 006/2,
006/3, 006/4, 006/36, 006/41,
006/42, 024/9, 024/19

z.+ ında şe' yaptılar 006/12

o z.+ ın 023/29

z.+ lar 004/150

z.+ larda 002/3, 002/14

zannet - : Zannetmek. -1-

z.- ti 009/68

zarar : Zarar. -4-

z. veriyollarmış 009/90

z. versinler 009/89

verdiği z.+ ı 004/169

z.+ ım 026/2

zarf : İçine mektup veya başka kâğıtlar
konulan kâğıttan kese. -1-
z.+ ın 002/33

zatan : Zaten. -1-
z. 023/65

zaten : Zaten. -36-
z. 003/7, 003/8, 004/3,
004/9, 004/11, 004/113,
004/137, 004/32, 005/26,
007/107, 007/123,
007/86, 008/52, 009/23, 009/30,
009/47, 009/57, 016/4, 018/81,
023/7, 023/11, 023/13, 023/14,
023/16, 023/22, 023/27, 023/41,
023/55, 023/84, 024/8, 024/15,
026/17, 027/14, 028/9, 030/131,
030/217

zati : Zati, zaten. -1-
z. 018/72

zayıf : Zayıf. -2-
z. 004/22, 004/23

zebze : Sebze. -6-
z. 023/36, 023/37, 024/1
z. işi 027/5
z.+ nin 024/2

zebzecilik : Sebzecilik. -1-
z. 027/6

zehra : Zehra (kişi adı). -3-
z. 007/118
z. hanım 007/119
z. hanıma 007/121

zengin : Zengin. -10-
z. 006/8, 007/100, 007/103,
007/89, 023/22, 025/79
z. işi 018/42
z. oluyor 005/31
z.+ miş 007/91

zâten : Zaten. -1-
z. 030/216

zeytin : Zeytin. -30-
z. 002/3, 004/71, 005/24,
007/33, 007/39, 007/44, 007/45,
007/46, 007/52, 007/61, 007/62,
010/30, 010/31, 011/2, 012/41,
024/1
z. için 007/51
z.+ e 024/3
z.+ e şe' yaptı 007/40
z.+ i 004/71, 007/42, 007/44,
007/47, 007/49, 007/52
yiyeceğin z.+ i 007/59
z.+ ini 007/43

z.+ ler 007/60		z.+ dir 025/89	
zeytincilik : Zeytincilik. -1- z. 002/3		ziraat : Ziraat. -1- z. 024/22	
zeytinlik : Zeytinlik. -1- z.+ in 004/74		ziyaret : Ziyaret. -1- z. 014/4	
zeytinyağı : Zeytinyağı. -5- z. 007/40, 007/56, 012/20 z. fabrikaları 007/91 z.+ nın 009/88		zojo : Jojo Su değirmeni. -1- z. 012/46	
zeytinyağları : Zeytinyağları. -1- z. 009/86		zor : Zor. -16- z. 003/4, 006/32, 007/9, 007/49, 010/27, 017/1, 018/74, 025/25, 025/26, 025/53, 025/87, 029/6, 030/53 z.+ uma 006/33 z.+ unda 016/33 z.+ undasın 024/7	
zıkkım : Zıkkım. -1- z. 030/149		zorla - : Zorlamak. -1- z.- ma 018/51	
zibil : Çöp, pislik, gübre. -1- z. 025/63		zorlan - : Zorlanmak. -2- z.- ıyom 030/36 z.- ıyor 016/21	
zigot : Zigot, boyunduruk. -1- z. 009/80		zorluk : Zorluk. -3- z. 004/79, 004/81 z.+ u 007/138	
zihniyet : Zihniyet. -2- z.+ le 024/24 z.+ te 018/3			
zimetli : Zimetli. -2- z. 025/99			

zorsun - : Zorsunmak. -2-

z.- muyor 017/40

z.- uyorlar 028/9

zulüm : Zulüm. -1-

z. görüyor 018/83

zurna : Zurna, üflemeli çalgı.

-1- z. 002/13

zurnalı Zurnalı. -1-

z. 001/1

**Madde başının yanındaki
rakamlar metinde kullanım sayısını
göstermektedir.**

Toplam Kelime Sayısı : 18938

Toplam Madde Başı Sayısı : 2641

Benzersiz Toplam Madde Başı Sayısı :

2596

EKLER

ERZİN / TURUNÇLU KÖYÜ

Resim 1
Köy Çeşmesi

Resim 2
Pervola Yolu

Resim 3
Değirmen Taşı

DÖRTYOL / ALTINÇAĞ KÖYÜ

Resim 4
Abdülhamit Evleri 1

Resim 5
Abdülhamit Evleri 2

Resim 6
Abdülhamit Evleri 3

Resim 7
Geleneksel Yemek eşidi 1

Resim 8
Geleneksel Yemek eşidi 2

ARSUZ / PİRİNÇLİK KÖYÜ

Resim 9
Köyün Genel Görünümü 1

Resim 10
Köyün Genel Görünümü 2

